MICHAEL BAR-ZOHAR
VE
NISSIM MISHAL

İsrail Gizli Servisi'nin
ilk kez gün yüzüne çıkan büyük operasyonları...

MOSSAD

Orijinal adı: **The Mossad**
Telif hakkı © 2012, **Yedioth Ahronoth Books**
Yazarlar: **Michael Bar-Zohar, Nissim Mishal**

İngilizce'den çeviren: **Ebru Sürmeli**
Yayına hazırlayan: **Işıl Ölmez**
Düzelti: **Fulya Tükel**
Kapak tasarım: **Sedna Samoyed**
Grafik tasarım: **Sevgi Aslan**

2. Baskı: **Kasım 2012**

ISBN 978-605-87539-3-8

Baskı: **Kitap Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.**
Merk. Efendi Mah., Davutpaşa Cad. No: 123
Kat: 1 Topkapı, Zeytinburnu - İSTANBUL
Tel: 0212 482 99 10   Sertifika No: 16053

KOTON KİTAP YAYINCILIK BASIM VE TANITIM HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.
Keresteciler Sitesi, Kestane Sok., No:14, Kat:3
34010 Merter, Güngören / İstanbul - TÜRKİYE
Tel: +90 (212) 553 46 95 - Fax:+90 (212) 554 25 38
www.kotonkitap.com   Sertifika No: 22711

MOSSAD
Büyük Operasyonlar

Bu kitapta, İsrail'in bilinmesi gerektiği halde bilinmeyen, tanınmış fiziksel kudreti kadar zorlu gizli gücü anlatılmaktadır.

Şimon Peres, İsrail Devlet Başkanı

İÇİNDEKİLER

KİTAP HAKKINDA

Mossad, bugün dünyanın en başarılı ve kalın bir gizlilik perdesiyle korunan en esrarengiz örgütlerinden biri olarak kabul edilir. Şaşırtıcı operasyonlarının birçoğu hâlâ esrarını koruyor ve kahramanlarının adı titizlikle saklı tutuluyor. Gizlilik perdesi, ilk kez iki İsrailli yazar tarafından aralandı.

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, 5 Ağustos 2010'da İsrail'de yayımlanan *Mossad – The Great Operations* (Mossad – Büyük Operasyonlar [İbranice ismi Mossad – Hamivtzaim Hagdolim]) kitabının çevirisi. Kitapta Mossad ve İsrail istihbarat teşkilatlarının gizli geçmişlerinde yer alan çarpıcı ve bilinmeyen çok sayıda olaydan bahsedilmekte ve kişisel hikâyeleri büyük Mossad operasyonlarıyla iç içe geçmiş, en başarılı Mossad ajanlarının ve liderlerinin kimlikleri de açıklanmakta.

Michael Bar-Zohar ve Nissim Mishal tarafından yazılan *Mossad* heyecanla karşılanarak övgü dolu eleştiriler aldı, birçok röportaja konu oldu ve onur verici yorumlara yol açtı.

Kitapla ilgili haberler, İsrail dışında da büyük ilgi yarattı. Dünya medyası yazarlarla röportaj yapmak için yarışıyor.

Mossad'ın çok yakında önemli bir televizyon dizisine dönüştürülmesi planlanıyor.

Kitabın piyasaya çıkışının televizyon dizisinin yayınlamasıyla bağlantılı olması istendiğinden, kitabın en erken yayın tarihi 1 Kasım 2012 olarak belirlenmiştir.

YAZARLAR

Michael Bar-Zohar, yazar, konuşmacı ve eski meclis üyesidir. Kurgusal ve kurgusal olmayan tarzda 35'ten fazla kitabı bulunmaktadır. Knesset üyeliği ve Avrupa Konseyi temsilciliği, General Moşe Dayan'a danışmanlık da yapan Dr. Bar-Zohar, İsrail'deki Hayfa Üniversitesi'nde ve Atlanta, Georgia'daki Emory Üniversitesi'nde profesörlük görevini yürüttü.

Bar-Zohar, İsrail'in önde gelen casusluk uzmanlarından birisidir. Güney Amerika'daki Nazi suçlularının izini sürdü ve Amerikan, Sovyet ve İsrail gizli örgütleri üzerine seçkin eserler yayınladı. David Ben-Gurion ve Şimon Peres'in resmi biyografi yazarlığını yaptı. Aynı zamanda Mossad'ın efsane yöneticisi Isser Harel'in biyografisini de kaleme aldı ve Mossad'la Kara Eylül arasındaki kanlı savaşı anlatan *The Quest for the Red Prince* (Kızıl Prens'in Peşinde) adlı eserin ortak yazarlığını paylaştı.

Bar-Zohar'ın kitapları 18 dile çevrildi. *Enigma* adlı eseri, ünlü yıldızların rol aldığı bir Hollywood filmine konu oldu. Fransa'da Légion d'Honneur Şövalyelik Nişanı'yla onurlandırıldı.

Nissim Mishal de İsrail'in önde gelen televizyon şahsiyetlerinden birisi.

Politik Bilimler ve Kitle Medya İletişimi üzerine yüksek lisans yaptıktan sonra İsrail Devlet Televizyonu kadrosuna katıldı. Siyasi muhabirlik, Washington muhabirliği ve son olarak da Devlet Televizyonu'nda genel müdürlük yaptı.

İlerleyen yıllarda Devlet Televizyonu'nda ve Kanal 2'de en popüler sohbet programlarında sunuculuk görevi üstlendi. Mishal, çeşitli gazetecilik ödüllerine de layık görüldü.

İsrail'in ellinci ve altmışıncı yıldönümlerinde, "İsrail tarihinde önemli olayları" konu alan ve satış rekorları kıran iki kitap yayımladı. Bu kitaplar İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca'ya çevrildi. Ayrıca eski bir İsrail Dışişleri Bakanı olan Profesör Shlomo Ben-Ami'yle birlikte Yahudiliğin 2000 yılı üzerine bir kitabın ortak yazarlığını yaptı.

GÖLGELERİN KRALI

1

1971 yazının sonunda şiddetli bir fırtına Akdeniz sahiline kırbaç gibi çarpıyor, yüksek dalgalar Gazze kıyılarını dövüyordu. Arap denizciler, tedbirli davranarak denize açılmadılar; böyle bir günde, kalleş dalgalara meydan okumak cesaret değil aptallık olurdu. Kıyıdakilerin şaşkın bakışları altında, kükreyen dalgaların arasından çıkan köhne bir tekne bütün ağırlığıyla ıslak kuma oturdu. Kıyafetleri ve *kefiye*'leri darmadağın ve sırılsıklam bir grup Filistinli tekneden atlayıp suları yara yara kıyıya çıktı. Tıraşsız yüzlerinde, uzun deniz yolculuğunun yorgunluğu açıkça okunuyordu. Ne var ki dinlenecek vakitleri yoktu, canlarını kurtarmak için kaçmak zorundaydılar. Öfkeli dalgaların arasından tam teçhizatlı savaş kıyafetleri içinde İsrail askerlerini taşıyan bir hücumbot çıktı. Hücumbot kıyıya son sürat yanaşırken askerler kaçan Filistinlilere ateş ederek sığ suya atladılar. Kumsalda oynayan birkaç Gazzeli çocuk Filistinlilere doğru koştu ve onları yakınlardaki güvenli bir meyve bahçesine götürdüler. İsrailli askerler izini kaybettikleri kaçakları bulmak için sahile dağıldılar.

Aynı gecenin ilerleyen saatlerinde, elinde bir Kalaşnikof'la gizlice meyve bahçesine giren genç bir Filistinli, kaçakları gözden uzak bir köşede birbirine sokulmuş halde buldu.

"Siz kimsiniz, kardeşlerim?" diye sordu.

"Filistin Halk Kurtuluş Cephesi üyeleriyiz," diye geldi cevap. "Lübnan'daki Tire mülteci kampından geliyoruz."

"*Marhaba*, hoş geldiniz," dedi delikanlı.

"Komutanımız Abu Seif'i tanıyor musun? Kendisi bizi Beth Lahia'daki (Gazze Şeridi'nin güneyinde yer alan bir terörist kampı) Halk Cephesi komutanlarıyla buluşmak üzere gönderdi. Paramız ve silahlarımız var, eşgüdümlü operasyonlar yapmak istiyoruz."

"Size yardımcı olabiliriz," dedi delikanlı.

Ertesi sabah, yeni gelenler silahlı birkaç terörist eşliğinde Jabalya mülteci kampındaki izbe evlerden birine götürüldüler. Büyükçe bir odaya alındılar ve masaya oturmaya davet edildiler. Çok geçmeden, Halk Cephesi liderleri odaya girdi. Lübnanlı kardeşleriyle samimi bir selamlaşmadan sonra karşılarına geçip oturdular.

"Başlayabilir miyiz?" diye sordu, kırmızı *kefiye*'li, tıknaz ve seyrek saçlı genç bir adam. Lübnanlı grubun lideri olduğu anlaşılıyordu. "Herkes burada mı?"

"Burada."

Lübnanlı elini kaldırıp saatine baktı. Önceden kararlaştırılmış bir işaretti bu. "Lübnanlı temsilciler" birdenbire tabancalarını çekip ateş açtılar. Bir dakikadan kısa bir süre içerisinde, Beth Lahialı teröristlerin hepsi ölmüştü. "Lübnanlılar" evden kaçarak çıktılar, Jabalya kampının çarpık ara sokaklarından geçerek Gazze'nin kalabalık sokaklarına daldılar; kısa süre içinde İsrail bölgesine girmişlerdi. Aynı akşam kırmızı *kefiye*'li adam, Yüzbaşı Meir Dagan, İsrail Savunma Kuvvetleri'nin gizli Rimon komando birliğinin komutanı General Ariel (Arik) Şaron'a raporunu verdi; Bukale-

mun Operasyonu başarıyla tamamlanmış, Beth Lahia'da tehlikeli bir terörist grup olan Halk Cephesi'nin bütün liderleri öldürülmüştü.

Dagan, daha 26 yaşında olmasına rağmen, efsanevi bir savaşçıya dönüşmüştü bile. Bütün operasyonu o planlamıştı: İsrail'de bir liman olan Ashdod'dan gelen eski bir teknedeki Lübnanlı teröristler gibi davranmaları, gece boyunca saklanmaları, terörist liderleriyle buluşma ve hedefin vurulmasının ardından seçilen kaçış güzergâhı, İsrail hücumbotunun düzmece takibi bile Dagan tarafından tertiplenmişti. Dagan dört dörtlük bir gerillaydı; cesurdu, yaratıcıydı ve çatışma kurallarına körü körüne uymak gibi bir alışkanlığı da yoktu. İzak Rabin bir keresinde onun için, "Meir, gerilim filmi gibi antiterörist operasyonlar çıkarmakta eşsiz bir beceriye sahiptir," demişti. Gelecek Mossad şefi Danny Yatom, Dagan'ı, İsrail'in en saygın komando birimi Sayeret Matkal'a katılmak üzere başvuran ve bıçak fırlatma becerisiyle herkesi şaşırtan, yeleyi andıran saçlarıyla kısa boylu ve sağlam yapılı bir delikanlı olarak hatırlıyor. Dagan'ın havayı yararak uçan kocaman komando bıçağı, hedefi tam ortasından vuruyormuş. Ne var ki, keskin nişancılığına rağmen, Sayeret Matkal sınavından geçemeyen Dagan, başlangıçta paraşütçülerin gümüş kanatlarıyla yetinmek zorunda kalmış.

Dagan, yetmişlerin başında, 1967'de Altı Gün Savaşı'yla İsrail tarafından ele geçirilen ve o zamandan bu yana da arı kovanı gibi kaynayan ve tehlikeli bir terörist yatağına dönen Gazze Şeridi'ne gönderildi. Filistinli teröristler her gün İsraillileri öldürüyordu ve IDF (İsrail Savunma Kuvvetleri) zorlu mülteci kampları üzerindeki kontrolünü kaybetmişti.

Bütün İsrail, arabalarına fırlatılan el bombasıyla parçalanarak ölen beş yaşındaki Avigail Arroyo ve sekiz yaşındaki ağabeyi Mark için yas tutuyordu. General Ariel (Arik) Şaron süregelen bu katliama bir son vermek gerektiğine karar verdi.

Savaşın izlerini taşıyan gençlik yıllarından tanıdığı bazı eski dostlarını ve birkaç genç askeri görevlendirdi. Bu askerlerin arasında, yuvarlak suratlı, kısa boylu ve sağlam yapılı bir subay olan ve Altı Gün Savaşı'nda mayına basınca sakatlanan bacağı yüzünden topallayarak yürüyen Dagan da vardı. Beer-Sheva'daki Soroka Hastanesi'nde hemşire Bina'ya âşık olmuş ve iyileştiğinde onunla evlenmişti.

Dagan, işgal altındaki Gazze'de bir baston, bir Doberman ve birkaç tabanca, altıpatlar ve yarı otomatik tüfekle dolaşırdı. Onu Arap kılığında, tehlikeli Gazze sokaklarında eşeğinin üzerinde avare avare dolanırken gördüğünü iddia edenler de vardı. Sakatlığı, en riskli operasyonları bile tamamlamaktaki kararlılığını dindirmemişti. Dagan'ın dünya görüşü basitti. Bizi öldürmek isteyen düşmanlarımız var; bunlar kötü Araplar ve bu yüzden de, onlar bizi öldürmeden, biz onları öldürmek zorundayız.

Dagan, Arap kılığında düşman hatlarının gerisinde görev yapan ilk gizli komando birimini kurmuştu. Bu İsrailli komandolar kısa sürede "Arik'in vurucu timi" olarak tanındılar ve söylentilere bakılırsa, genellikle yakalanan teröristleri acımasızca öldürüyorlardı. Kimi zaman, teröristleri karanlık bir sokağa götürüp, "Kaçman için sana yirmi dakika veriyoruz," dedikleri ve kaçmaya çalışınca da vurup öldürdükleri biliniyor. Bir hançer ya da tabanca bıraktıkları ve terörist silaha doğru hamle yapınca oracıkta vurup öldürdükleri de. Dagan açık araziye çıkar, bir eliyle işerken diğer eliyle de boş kola kutularına ateş edermiş.

Dagan bu anlatılanları yalanlamıştı. "Böyle efsaneler türetilmesi normal," demişti, "fakat yazılanların bir kısmının gerçekle alakası yok."

Bu küçük İsrail komando birimi her gün hayatlarını tehlikeye atarak zorlu ve acımasız bir savaşı sürdürüyordu. Hemen her gece, Dagan'ın ekibi kadın ya da balıkçı kılığına girerek tanınmış teröristlerin peşine düştüler. Arap teröristi kılığında,

El Fetih üyelerini pusuya düşürdükleri ve çıkan çatışmada teröristleri öldürdükleri biliniyor. 29 Ocak 1971'de, Meir ve adamları iki ciple Jabalya kampı civarına giderler. Dagan yolda karşılaştıkları taksinin yolcuları arasında azılı terörist Abu Nimer'i hemen tanır. Dagan'ın emriyle cipler durdurulur ve adamları taksinin etrafını çevirirler. Dagan taksiye yaklaştığı sırada Abu Nimer elinde bir el bombasıyla araçtan iner. Dagan'ın gözlerinin içine bakarak el bombasının pimini çeker. "El bombası!" diye bağıran Dagan, kaçıp saklanmak yerine, adamın üstüne atladığı gibi kollarına yapışır ve el bombasını elinden kapar. Bu hareketi kendisine Onur Madalyası kazandırmıştır. Anlatılanlara göre, Dagan el bombasını uzağa fırlattıktan sonra Abu Nimer'i elleriyle öldürmüştür.

Yıllar sonra, İsrailli gazeteci Ron Leshem'e verdiği röportajda Dagan, "Rimon vurucu bir tim değildi," der. "Herkesin tetiği çekmeye meraklı olduğu bir Vahşi Batı ortamında yaşamıyorduk. Kadın ve çocuklara asla zarar vermedik... Tehlikeli ve şiddet yanlısı teröristlere saldırdık yalnızca. Onları öldürdük ve diğerlerini de caydırmaya çalıştık. Sivilleri korumak adına, devlet zaman zaman demokrasiye ters düşen şeyler yapmak zorunda kalabilir. Bizimki gibi birimlerde dış sınırların bulanıklaşabileceği doğru. Bu yüzden, yalnızca en kaliteli askerleri görevlendirdiğinizden emin olmak zorundasınız. En pis işler, en dürüst adamlar tarafından yerine getirilmelidir."

***

Demokratik yoldan olsun ya da olmasın, Şaron, Dagan ve silah arkadaşları, Gazze'de terörü büyük çapta önlediler ve bölge yıllarca güvenli ve sakin kaldı. Fakat iddialara göre, Şaron sadık yardımcısına, yarı şaka yarı ciddi, "Meir'in özelliği, Arap'ın kafasını bedeninden ayırmasıdır," der.

Gene de, gerçek Dagan'ı tanıyan çok az insan vardır. Dagan, Meir Huberman adıyla 1945 yılında, ailesi Sibirya'dan Polonya'ya kaçarken, Ukrayna'da, Herson civarında bir tren vagonunda dünyaya geldi. Ailesinin neredeyse tamamı Soykırım'da hayatını kaybetmişti. Annesiyle babası İsrail'e iltica edince, Tel Aviv'in yaklaşık 20 kilometre güneyindeki eski bir Arap kenti olan Lod'un fakir mahallelerinden birinde büyüdü. Çoğu insan onu yenilmez bir savaşçı olarak hatırlar, ama gizli tutkularını pek az kişi bilir: Doymak bilmeyen bir tarih okuruydu, bir vejetaryen olarak klasik müziğe ve hobileri olan resim ve heykele düşkündü. Meir, ailesinin ve Yahudilerin tarihine takılıp kalmış bir insandı. Soykırım sırasında Yahudilerin çektiği korkunç acılarla kendini özdeşleştirmiş ve hayatını yeni doğan İsrail devletinin savunmasına adamıştı. Ordunun hiyerarşik basamaklarında yükselirken atandığı her yeni görevde, ofisine yerleştir yerleşmez ilk yaptığı şey, iki SS subayının önünde diz çöken dua şalına sarınmış yaşlı bir Yahudi'nin büyükçe fotoğrafını duvara asmaktı. Subayların birinin elinde sopa, diğerindeyse bir tabanca vardı. "Bu yaşlı adam benim büyükbabamdı," der Dagan ziyaretçilerine. "Bu fotoğrafa her baktığımda, Soykırım'ın bir daha asla yaşanmaması için güçlü olmamız ve kendimizi savunmamız gerektiğini hatırlıyorum. Fotoğraftaki yaşlı adam, Ber Ehrlich Slushni, gerçekten de Dagan'ın büyükbabasıydı ve fotoğraf çekildikten birkaç saniye sonra, Lukov'da öldürülmüştü. 1973'teki Yom Kippur Savaşı sırasında, Dagan keşif birliğine katılarak Süveyş Kanalı'nı ilk geçen İsrailliler arasındaydı. 1982'deki Lübnan Savaşı'nda zırhlı tugayın başında Beyrut'a girdi. Kısa sürede, Güney Lübnan güvenlik bölgesinin komutanı oldu ve orada ciddi albay üniformasının içinden macera düşkünü gerilla savaşçısı yeniden doğdu. Dagan, Gazze günlerindeki gizlilik, kamuflaj ve kılık değiştirme

kurallarını Lübnan'da yeniden yaşama geçirdi. Askerler bu maceracı ve esrarengiz liderleri için yeni bir isim bulmuşlardı. Ona "Gölgelerin Kralı" adını verdiler. Gizli ittifakları, ihanetleri, zalimliği, hayalet savaşlarıyla Lübnan'daki hayat, Dagan'ın arayıp da bulamadığı şeydi. "Tanklı tugayla Beyrut'a girmeden önce de, bu kenti tanıyordum," der. Dagan, Lübnan Savaşı bittikten sonra da gizli maceralarını bırakmadı. 1984'te Bahamdoun terörist karargâhı yakınlarında Arap kıyafetiyle dolandığı için, Personel Şefi Moshe Levy tarafından resmi olarak kınandı.

1987-1993 yılları arasındaki Filistin isyanı İntifada sırasında, Personel Şefi Ehud Barak'a danışman olarak Batı Şeria'ya atanınca, Dagan eski alışkanlıklarına geri döndü ve hatta Barak'ı da kendisine katılmaya ikna etti. Barak'la ikisi, gerçek Filistinlilere benzemek için eşofman giyip yerel plakalı açık mavi bir Mercedes buldular ve tehlikeli Nablus Kasbah bölgesinde arabayla dolaşmaya çıktılar. Dönüşlerinde, mavi Mercedes'in direksiyonunda kimin oturduğunu anlayan askeri karargâhın nöbetçilerinde korku ve şaşkınlık uyandırdılar.

1995'te tümgeneral rütbesindeki Dagan, ordudan ayrıldı ve yakın arkadaşı Yossi Ben-Hannan'la birlikte Asya bozkırlarında on sekiz aylık bir motosiklet gezisine çıktı. Ancak bu gezi, İzak Rabin'e suikast haberiyle yarım kaldı. İsrail'e dönen Dagan, anti-terör dairesinin başında biraz vakit geçirip iş dünyasına atılmak için gönülsüz bir teşebbüste bulundu ve Şaron'a Likud seçim kampanyasında yardım etti. 2002'de emekli olarak kitapları, müziği, ressam paleti ve heykeltıraş kalemiyle Galilee'deki taşra evine çekildi.

Gazze'den otuz yıl sonra, emekli General Dagan eski dostu ve yeni Başbakan Arik Şaron'dan bir telefon aldığında ailesini yeni tanıyordu: "Bir gün uyandığımda bir de baktım, çocuklarım çoktan büyümüştü." Şaron, "Mossad'ın başına

geçmeni istiyorum," dedi, 57 yaşındaki arkadaşına. "Dişlerinin arasında hançer taşıyan bir Mossad şefine ihtiyacımız var."

Yıl 2002'ydi ve Mossad güç kaybediyordu. Son yıllarda yaşanan birkaç başarısızlık yüzünden Mossad'ın itibarı ciddi yaralar almıştı. Amman'daki büyük Hamas liderlerinden birine yönelik başarısız ve çok konuşulan bir suikast girişimi; İsviçre, Kıbrıs ve Yeni Zelanda'da yakalanan İsrailli ajanlar Mossad'ın itibarını iyiden iyiye sarsmıştı. Mossad'ın son lideri Ephraim Halevy beklentileri boşa çıkarmıştı. Brüksel'de Avrupa Birliği'nde temsilcilik yapmış olan Halevy, iyi bir diplomat ve iyi bir analistti, ama bir lider ve bir savaşçı değildi. Şaron, Mossad'ın başındaki kişinin İslam terörizmine ve İran nükleer tehdidine karşı koyabilecek yaratıcı ve cesur bir kişilik olmasını istiyordu.

Dagan Mossad'da sıcak karşılanmadı. Çoğunlukla operasyonlara odaklanan bu aykırı tip, istihbarat analizlerini ya da gizli diplomatik alışverişleri fazla önemsemiyordu. Birkaç üst düzey Mossad yetkilisi protesto etmek için istifalarını sundularsa da Dagan pek aldırmadı. Operasyon birimlerini yeniden kurdu, yabancı gizli servislerle yakın ilişkiler geliştirdi ve İran tehdidiyle meşgul olmaya başladı. 2006 yılında, felaketle sonuçlanacak olan ikinci Lübnan Savaşı başladığında, Hava Kuvvetleri'nin kitlesel bombalama stratejine tek karşı çıkan Dagan olmuştu. Dagan karadan taarruza güveniyordu, Hava Kuvvetleri'nin bu savaşı kazanabileceğinden şüpheliydi ve savaşın sonunda haklı çıktı.

Bunlara rağmen, Dagan emrindekilere karşı sert tavrı nedeniyle basının ağır eleştirilerine maruz kalıyordu. Haklarının yendiğini düşünen emekli edilmiş Mossad görevlileri, sızlanarak basına koştular ve Dagan sürekli eleştirilere hedef oldu. Meşhur bir köşe yazarı "Dagan kim?" yazdi dalga geçerek.

Derken bir gün başlıklar birdenbire değişiverdi. Günlük gazeteler "Mossad'ın itibarını iade eden adam" başlıklarıyla, övgü dolu makalelerle dolmuştu.

Bu ani değişikliğin nedeni, birbirini takip eden akıllara durgunluk verici başarılardı: Hizbullah'ın öfkeli katili İmad Muğniye'ye Şam'da yapılan suikast, Suriye'de nükleer santralın imha edilmesi ve Lübnan ve Suriye'de önemli terörist liderlerin öldürülmesi...

Ve sonuncu ama son derece önemli olan – Dagan'ın İran'ın nükleer silahlanma projesine karşı yürüttüğü amansız mücadele.

TAHRAN'DA CENAZE TÖRENİ
2

23 Temmuz 2011 günü, saat 16.30'da, motosikletli iki silahlı adam Güney Tahran'daki Beni Haşim Sokağı'na girdiler ve deri ceketlerinden çıkarttıkları otomatik silahlarıyla, evine girmeye hazırlanan bir adamı vurdular. Cinayetin hemen ardından, polisler gelmeden çok önce sırra kadem bastılar. Maktul, 35 yaşında bir fizik profesörü olan ve İran'ın gizli nükleer projesinde önemli bir rol oynayan Daryuş Recai Necad'dı. Necad, nükleer savaş başlıklarının faaliyete geçirilmesi için gerekli elektronik düğmelerin geliştirilmesi görevini üstlenmişti. Recai Necad, böyle vahşi bir cinayete kurban giden ilk İranlı bilim adamı değildi.

29 Kasım 2010 günü, sabah saat 7.45'te, İran'ın nükleer projesinin bilimsel lideri Dr. Macit Şahriyari'nin arabasının arkasında bir motosiklet belirdi. Kasklı motosikletli arabanın arka camına, anlaşılan vantuzlar yardımıyla bir cihaz yapıştırdı. Birkaç saniye sonra patlayan bombayla, 45 yaşındaki bilim adamı ölürken karısı da yaralandı. Aynı anda, Güney Tahran'ın Atashi Sokağı'nda, başka bir motosikletli, gene

önemli bir nükleer bilimci olan Dr. Feridun Abbasi Davani'nin Peugeot 206'sına aynı şeyi yaptı. Abbasi Davani ve karısı patlamadan yaralı kurtuldular.

İran hükümeti derhal Mossad'ı suçladı. İran'ın atom projesindeki iki bilim adamının gerçek görevleri kalın bir esrar perdesiyle örtülüydü; fakat projenin başkanı Ali Ekber Salihi yaptığı açıklamada, bu saldırının Şahriyari'yi bir kahraman konumuna yükselttiğini ve organizasyonu "en değerli çiçeği"nden mahrum bıraktığını söyledi.

Cumhurbaşkanı Ahmedinecad da iki kurbana olan minnettarlığını kendine özgü bir şekilde göstermeyi tercih etmişti: Abbasi Davani iyileşir iyileşmez, Ahmedinecad kendisini İran'ın başkan yardımcısı olarak atadı.

Bilim adamlarına saldıranlar bulunamadı.

Nükleer silahlanma projelerinde önemli görevler üstlenen bu iki büyük bilim adamına aynı anda gerçekleştirilen bu saldırılar, geçmişteki benzer gizemli ölümleri akıllara getirmişti.

12 Ocak 2010 günü sabah saat 7.50'de, Profesör Mesud Ali Muhammed, Kuzey Tahran'daki Gheytariha Mahallesi'nin Shariati Sokağı'nda yaşadığı evinden çıktı. Sharif Teknoloji Üniversitesi'ndeki laboratuvarına gitmeye hazırlanıyordu.

Arabasının kapısının kilidini çevirdiği anda, sakin mahalle büyük bir patlamayla sarsıldı. Olay yerine yetişen güvenlik güçleri, Muhammed'in paramparça olmuş arabası ve parçalara ayrılmış bedeniyle karşılaştılar. Bilim adamı, arabasının yanına park edilen bir motosiklete gizlenmiş bombanın patlaması sonucu ölmüştü. Medya bu suikastı Mossad'ın gerçekleştirdiğini iddia etti. İran Cumhurbaşkanı Ahmedinecad "suikastın Siyonist yöntemleri çağrıştırdığı" açıklamasını yaptı.

50 yaşındaki Profesör Muhammed kuantum fizik uzmanıydı ve aynı zamanda İran'ın nükleer projesinde danışmanlık yapıyordu. Medyada Profesör'ün, Devrim Muhafızları adlı hükümet yanlısı gerilla ordusunun bir üyesi olduğu yolunda

birtakım haberler de yayınlandı. Muhammed'in hayatı da, ölümü gibi sırlarla çevriliydi. Arkadaşlarından bazıları Muhammed'in sadece teorik araştırmalarla ilgilendiğini ve askeri projelerle ilişkisi olmadığını iddia ederken, bazılarıysa onun muhalif hareketi desteklediğini ve hükümet karşıtı protestolara katıldığını söylediler.

Başkaları da Muhammed'in İran'ın nükleer silahlanma projesinde gizlice önemli bir rol oynadığında ısrar ediyordu. Politik eğilimleri konusunda, cenaze törenine katılanların yarısının Devrim Muhafızları'ndan olduğu anlaşıldı. Tabutu Devrim Muhafızları subayları tarafından omuzlarda taşındı. Sonradan yürütülen soruşturma, Muhammed'in gerçekten de İran'ın nükleer silahlanma projesinde önemli bir rol oynadığını açığa çıkarttı. Üstelik de, Muhammed Mossad tarafından suikasta kurban gittiği iddia edilen ilk bilim adamı değildi. *London Sunday Times*, Dr. Ardaşır Hüseyinpur'un Ocak 2007'de Mossad ajanları tarafından zehirlenerek öldürüldüğünü yazdı. Teksas merkezli Stratfor strateji ve istihbarat danışmanları, Mossad'ın Hüseyinpur'u radyoaktif zehir kullanarak öldürdüğünü ortaya çıkartmıştı. İranlı yetkililer, Mossad'ın İran'ın sınırları içerisinde asla böyle bir operasyon yürütemeyeceği iddiasıyla bu bilgiyi yalanladılar. Yetkililere göre, Hüseyinpur evinde çıkan yangında dumandan boğularak ölmüştü. Gene yetkililerin iddiasına göre, 44 yaşındaki Profesör yalnızca ünlü bir elektro-manyetik uzmanıydı. Ancak sonradan, bu profesörün de akademik yazıları yüzünden suikasta kurban gitmediği anlaşıldı. Hüseyinpur İsfahan'da, uranyum cevherinin gaza dönüştürüldüğü gizli bir üste çalışmaktaydı. Dönüştürülen gazlar daha sonra uzakta, Natanz'daki korunaklı bir yeraltı üssünde kademeli bir santrifüj işleminden geçirilerek zenginleştirilmiş uranyum elde ediliyordu. 2006 yılında Hüseyinpur, İran'ın bilim ve teknoloji alanında en büyük ödülüne layık görülmüştü, fakat bundan

iki sene önce de ülkesinin askeri araştırmalarda en yüksek rütbesiyle ödüllendirilmişti.

İranlı nükleer bilimcilerin uğradığı bu suikastlar, buzdağının yalnızca görünen ucuydu. *London Daily Telegraph*'a göre, Mossad, iki taraflı casuslar, vurucu timler, sabotaj ve paravan şirketler kullanarak İran'a savaş açmıştı; gizli projelerde önemli roller oynayan insanlar hedef alınıyordu. Bu savaşın amacı, İran'ın nükleer silahlanma projesini ellerinden geldiğince geciktirmekti. Stratfor'un analiz müdürü Reva Bhalla'nın açıklamasından yapılan alıntıya göre: "ABD'nin de işbirliğiyle, İsrail gizli operasyonlar yoluyla, nükleer programa dahil en büyük insani değerleri ortadan kaldırmaya ve İran'ın nükleer tedarik zincirini sabote etmeye yoğunlaşmış durumdadır." Bayan Bhalla, ayrıca, İsrail'in seksenlerin başında Irak üzerinde de aynı taktikleri uyguladığını, Mossad'ın Iraklı nükleer bilimcileri öldürerek Bağdat yakınlarındaki Osirak atomik reaktörünün tamamlanmasını önlediğini de iddia etmiştir.

Batı medyası tarafından bildirilen bu yeni bilgiler sayesinde, Meir Dagan'ın idaresindeki Mossad tarafından son yıllarda yürütüldüğü iddia edilen gizli ve tehlikeli savaşın perdesi bir parça da olsa aralandı. Mossad'ın amacı, İsrail'in kuruluşundan beri karşılaştığı en büyük tehlikeyi durdurmak, Ahmedinecad'ın İsrail'in ortadan kaldırılması gerektiği yönündeki tehditlerini gerçekleştirmesini engellemekti.

Yine de, bu küçük zaferlerin Mossad'ın tarihindeki en büyük başarısızlığı telafi etmesi mümkün değildi. Mossad, İran'ın gizli nükleer projesini başlangıç aşamasında tespit edememişti. İran, yıllardır nükleer gücünü geliştirmekteydi ve İsrail'in bundan haberi yoktu. İran büyük yatırım yapmış, bilim adamları istihdam etmiş, gizli üsler kurmuş, karmaşık testler yürütmüş, İsrail'in ruhu bile duymamıştı.

Humeyni'nin yönetimindeki İran devleti, nükleer bir güç

olmaya karar verdiği andan itibaren, Mossad dahil Batılı gizli servisleri aptal durumuna düşüren aldatmaca yöntemlerine, entrika ve stratejilere başvurmuştu. İran dünyayı kandırmış, Batılı gizli teşkilatlara çok yönlü bir tuzak kurmuştu ve bütün teşkilatlar da bu tuzağa düşmüşlerdi.

Aslında, barışçıl ve askeri amaçlarla kullanılacak iki nükleer reaktörün yapımına başlayan kişi Şah Rıza Pehlevi'ydi. Şah'ın bu projesi İsrail'de alarm çanlarını harekete geçirmemişti; sonuçta İran'la yakın müttefiklerdi. 1977'de, İsrail Savunma Bakanı General Ezer Weizman, İran Ordusu'nun modernleştirilmesinden sorumlu General Toufainian'ı ağırladı. Bu çok gizli toplantının kayıtlarına göre Weizman, İran'ı yerden yere füzeler konusunda ileri teknoloji seviyesine taşımayı teklif ediyordu. Bakanlık Müsteşarı Dr. Pinhas Zusman da İsrail füzelerinin nükleer silah başlığı taşımaya uygun hale getirilebileceğini söyleyerek Toufainian'ı etkilemişti. Ne var ki, İran Devrimi yüzünden, bu ortak proje hayata geçirilemedi. Devrimci İslam hükümeti Şah yandaşlarını katlederken, İsrail'e karşı da cephe almıştı. Zor durumdaki Şah ülkeden kaçtı ve ülkesi, Ayetullah Humeyni önderliğindeki mollaların eline geçti.

Humeyni, İslam karşıtı gördüğü nükleer silahlanma projesine derhal son verdi. Reaktörlerin inşası durduruldu ve teçhizat da sökülerek taşındı. Ancak hemen ardından, İran'la Irak arasında kanlı bir savaş patlak verdi. Saddam Hüseyin, İranlılara karşı zehirli gaz kullandı. En azılı düşmanlarının konvansiyonel olmayan silah kullanması, Ayetullah'ın silahlanma politikasını yeniden gözden geçirmesine neden olmuştu. Humeyni'nin ölümünden önce, veliahdı Ali Hamaney askeri yetkililere yaptığı açıklamada İran'ın düşmanlarının kitlesel imha silahları kullandıklarını ve bu yüzden de, İran'ın da savunma amaçlı yeni silahlar geliştirmesi gerektiğini açıkladı. Bu şekilde, biyolojik, kimyasal ve nükleer silahların geliştirilmesi yönünde yeşil ışık

yakılmış oldu. Ardından rejim yanlısı dini liderler kürsülerinden "İslam'a aykırı" silahlara yönelik yasağın bir kenara bırakılması yönünde çağrı yaptılar.

İran'ın bu çabaları hakkında, dış dünyaya bölük pörçük haberler sızmaya başlamıştı. Sovyetler Birliği'nin parçalanmasının ardından, İran'ın işsiz subaylardan ya da eski Sovyet askeri tesislerinde görev yapan aç bilim adamlarından nükleer bomba ve savaş başlıkları satın almaya çalıştığı yönündeki dedikodular bütün Avrupa'ya yayılmış durumdaydı. Basında, evlerinden kaçırılan Rus bilim adamlarının ve generallerin İran adına çalışmaya başladığı yolunda çarpıcı ayrıntılarla süslü haberler çıkıyordu. Gelişmiş hayal güçleriyle muhabirler Avrupa'yı enine kat eden, sınır kontrollerini geçip Ortadoğu'ya ulaşan mühürlü kamyonlardan bahseden yazılar yazdılar. Tahran, Moskova ve Pekin'deki kaynaklara göre İran, İran Körfezi kıyısındaki Buşehr'de bir atom reaktörünün inşası için Rusya'yla, iki küçük reaktör için de Çin'le anlaşma yapmıştı.

Bu haberler, ABD ve İsrail'i iyiden iyiye rahatsız ediyordu. Özel ajanlardan oluşan Timler, bütün Avrupa'ya yayılarak İran'a satılan Sovyet bombalarının ve istihdam edilen işsiz bilim adamlarının peşine düştülerse de bir sonuç alınamadı. ABD, İran'la imzaladıkları anlaşmaların iptali için Rusya ve Çin üzerinde yoğun baskı kurmayı denedi. Çin geri adım atarak İran'la anlaşmasını iptal etti. Rusya anlaşmaya uygun olarak devam etmeye karar verdi ama bu kararı erteleyip durdu. Sonuçta, reaktörün inşaatı yirmi yıldan fazla sürdü; kullanımı Rusya'nın ve diğer devletlerin sıkı kontrolüne tabiydi.

İsrail ve Amerika'nın İran muammasına çözüm bulabilmeleri için başka yöne bakmaları gerekiyordu ama bunu yapmadılar. Hem Mossad hem de CIA liderleri, Rus ve Çin yapımı reaktörlerin yalnızca bir göz boyama olduğunu, "dünyanın en iyi gizli servislerini" uyutmaya yaradığını fark edememişlerdi.

Amerikalılar, İngilizler ve İsrailliler boşa kürek çekip dururlarken İran, ülkeyi nükleer bir güç haline getirecek muazzam çaptaki projesini gizlice başlattı.

***

1987 sonbaharında, İran Körfezi'ndeki Dubai'de gizli bir toplantı yapıldı: Bu toplantıya üç İranlı, iki Pakistanlı ve İran'dan maaş alan üç Avrupalı uzman (ikisi Alman'dı) katıldı.

Toplantıda İran ve Pakistan temsilcileri arasında çok gizli bir anlaşma imzalandı. Pakistanlılara, daha doğrusu Pakistan nükleer projesinin başındaki Dr. Abdülkadir Han adına yüklü bir ödeme gerçekleşti.

Birkaç yıl evvel Pakistan baş düşmanı Hindistan'la güç eşitliği sağlamak adına kendi nükleer silahlanma projesini başlatmıştı. Dr. Han nükleer bomba yapımı için gereken nükleer füzyona girebilen maddelere feci şekilde ihtiyaç duymaktaydı. Ancak klasik nükleer santrallarda elde edilen plütonyum yerine zenginleştirilmiş uranyum kullanmayı tercih etmişti. Madenden çıkartılan uranyum cevherinde, % 1 oranında nükleer silah yapımı için elzem olan Uranyum-235 maddesi ve % 99 oranında da hiçbir işe yaramayan Uranyum-238 bulunmaktadır. Dr. Han icat ettiği yöntemle doğal uranyumu gaza çevirebiliyor ve bu gazı kaskat adı verilen kademeli bir santrifüj aletine gönderiyordu. Santrifüj aletleri bu gazı dakikada 100.000 dönüş gibi akıl almaz bir hızla çevirdiğinde, nispeten hafif olan Uranyum-235, ağır olan Uranyum-238'den ayrılır. Bu işlemin binlerce kere uygulanmasıyla, santrifüj yöntemiyle zenginleştirilmiş Uranyum-235 elde edilebilmektedir. Bu gaz katı maddeye dönüştürüldüğündeyse nükleer bomba yapımında ihtiyaç duyulan madde elde edilmiş olur.

Han aslında bu santrifüj aletlerinin taslaklarını bir dönem

çalıştığı Avrupalı bir şirketten, Euronco'dan çalmıştı. Han kısa sürede bu yöntemleri, formülleri ve santrifüjleri satarak bir "ölüm tacirine" dönüştü. En önemli müşterisi de İran'dı. Diğer müşterileriyse Libya ve Kuzey Kore'ydi.

İranlılar başka kaynaklardan da santrifüj temin ettiler ve sonra yerel imkânlarla kendileri imal etmeyi öğrendiler. İran'a muazzam miktarda uranyum, santrifüj, elektronik malzeme ve yedek parça nakliyesi yapılıyordu. Uranyum cevherinin işlenmesi, santrifüjlerin saklanması ve gazın katı maddeye çevrilmesi için geniş çaplı tesisler kuruldu. İranlı bilim adamları Pakistan'a, Pakistanlı uzmanlar İran'a gidip gelirken kimsenin ruhu duymadı.

İranlılar bütün yumurtaları aynı sepete koymayacak kadar akıllı davranmışlardı. Nükleer projeyi ülkenin her yanındaki farklı yerlere, askeri üslere, sahte laboratuvarlara ve uzak tesislere yaydılar. Bazılarını yerin altına gömerken, etraflarını yerden havaya füze bataryalarıyla çevirdiler. Nükleer tesislerden bir tanesi İsfahan'da kurulmuştu, diğeriyse Arak'ta; en önemlisi –santrifüj tesisi– Natanz'daydı ve dördüncüsü de kutsal Kum kentinde. Nükleer tesisin yerinin açığa çıktığına dair en ufak bir şüphe bile duyulduğunda İranlılar nükleer teçhizatı, hatta radyoaktif madde saçabilecek toprak tabakasını bile derhal başka bir yere taşıyorlardı. Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nı bile son derece büyük bir beceriyle kandırıp yanlış yönlendirmeyi başardılar. Başkanları, Mısırlı Dr. Muhammed El Baradey, İranlıların her türlü yalan beyanına ve yayımlanan raporlara inanmış gibi yaparak bu ölümcül planın sürdürülmesine imkân tanıdı.

Amerikalılar bütün bu olup bitenlerin farkına gerçek anlamıyla ilk kez 1 Haziran 1998'de vardılar. Pakistanlı bir mülteci, New York'taki FBI müfettişlerinin karşısına politik iltica talebiyle çıkmıştı. Kendisini Dr. Iftikhar Khan Chaudhry olarak tanıtan bu mülteci, İran'la Pakistan arasındaki gizli işbirliğinin tam boyutlarını da ifşa etti. Dr. Han'ın foyasını açığa

çıkardı, katıldığı toplantıları anlattı ve İran projesinde rol oynayan Pakistanlı uzmanların adlarını verdi.

Chaudhry'nin ifadesindeki bulgular ve rakamlar FBI tarafından kontrol edildiğinde, doğru oldukları anlaşıldı. FBI Chaudhry'nin ABD'de politik mülteci olarak kalmasına izin verilmesini de tavsiye etti – ancak bu şaşırtıcı ifadenin üzerine hiçbir biçimde gidilmedi! Amerikalı üst düzey yöneticiler Chaudhry'nin ifadesinin yazılı tutanaklarını halıaltı ettiler, işlem başlatmadılar ve İsrail'i de uyarmadılar. İran hakkındaki gerçeğin ortaya çıkması için dört sene daha geçmesi gerekecekti. 2002 Ağustos'unda, İran yeraltı direnişi Halkın Mücahitleri Örgütü, Arak ve Natanz'daki iki nükleer tesisin varlığını açıkladı. Takip eden yıllarda, Halkın Mücahitleri, İran nükleer projesi hakkında, dış kaynaklardan geldiğinden şüphelenilen yeni bulgular açıklamayı sürdürdü. CIA, Mossad'ın ve İngiliz istihbarat servisi MI6'nın güvenilir bir kaynak olduğunu umut ettikleri İran muhalefetini kullanarak aldıkları istihbaratı Halkın Mücahitleri'ne verdiklerine inanıyordu. İsrailli kaynaklara göre, Natanz'daki çölün derinliklerinde kurulan muazzam tesisi keşfeden aslında dikkatli bir Mossad görevlisiydi. Aynı sene, 2002'de, İranlı direniş CIA'nın eline kanıtlarla dolu bir dizüstü bilgisayar teslim etti. Direnişçiler bu bilgisayarı nasıl ele geçirdiklerini açıklamadılar; şüpheci Amerikalılar belgelerin yakın bir zamanda taranarak bilgisayara aktarılmış olmasını şaibeli bulmuşlardı. Mossad'ı, farklı kaynaklardan elde ettikleri belgeleri bilgisayara yüklemekle ve ardından da Batı'ya ulaştırılmak üzere Halkın Mücahitleri liderlerine aktarmakla suçladılar.

Ancak artık masalarının üzerinde yığılan kanıtlar Amerikalıların ve Avrupalıların görmezden gelemeyeceği boyutlara ulaşmış durumdaydı. Dr. Han'ın kârlı ve ölümcül ticaretinin dedikoduları bütün dünyaya yayılıyordu. Nihayet 4 Şubat

2004'te, Dr. Han Pakistan televizyonuna çıkarak gözyaşları içerisinde Libya, Kuzey Kore ve İran'a teknik bilgi, uzmanlık ve santrifüj sattığı yönündeki dedikoduların doğru olduğunu açıkladı. Bu satışlardan milyonlarca dolar kazanmıştı. Pakistan hükümeti alelacele Dr. Ölüm'ü affettiğini açıkladı. İsrail, artık İran mevzuunda en önemli istihbarat kaynağıydı. Dagan liderliğindeki Mossad, ABD istihbaratına İranlıların Kum'da kurduğu gizli tesise dair taze bilgiler verdi: İsrail'in aynı zamanda Devrim Muhafızları ve atom projesindeki birkaç yetkili subayın ilticasından da sorumlu olduğu iddia edildi. Mossad, sağladığı güncel bilgilerle de birkaç ülkeyi rıhtımlarında bulunan ve İran'a nükleer donanım taşıyan gemilere el konması yönünde harekete geçirdi.

Ancak istihbarat toplamak tek başına yeterli olmayacaktı. Fanatik İran, İsrail'i ortadan kaldırmakla tehdit ederken, İsrail tek başına kalmıştı – dünyanın geri kalanı etkin bir şekilde harekete geçmekten çekiniyordu. İsrail'in, İran'ın nükleer programına karşı var gücüyle gizli bir savaş başlatmaktan başka çıkarı kalmamıştı.

Böylece seleflerinin on altı yıl süren, büyük ölçekli başarısızlıklarının ardından, Dagan harekete geçmeye karar verdi.

2006'nın Ocak ayında, İran'ın merkezinde bir uçak kazası yaşandı ve yolculardan kurtulan olmadı. Yolcular arasında Devrim Muhafızları'nın önderlerinden biri olan Ahmed Kazami dahil, üst düzey liderler vardı. İranlı yetkililer kazanın hava muhalefeti nedeniyle gerçekleştiğini açıkladılarsa da, Stratfor grubu uçağın Batılı ajanların sabotajına uğradığını ima eden bir açıklamada bulundu.

Bundan yalnızca bir ay önce, askeri bir kargo uçağı Tahran'daki bir apartmana çakılmış ve 94 yolcudan kurtulan

olmamıştı. Yolcuların çoğu, gene Devrim Muhafızları subayları ve rejim yanlısı gazetecilerdi. Kasım 2006'da bir başka askeri uçak Tahran'dan havalanırken kaza yaptı ve 36 Devrim Muhafızı hayatını kaybetti. İran Savunma Bakanı radyoda yaptığı açıklamada, "istihbarat kaynaklarından alınan bilgilere göre, Amerikalı, İngiliz ve İsrailli ajanların uçak kazalarından sorumlu olduklarını" duyurdu.

Bu arada, açıkça bahsi geçmese de Meir Dagan, İsrail'in İran politikası üzerine en önemli strateji uzmanı haline gelmişti. İsrail'in eninde sonunda İran'a saldırmak zorunda kalacağına inanıyordu. Ancak Dagan'a göre bu ancak son çare olarak kabul edilebilirdi.

Ağustos 2007'de, ABD Dışişleri Müsteşarı Nicolas Burns'la yapılan gizli toplantıda, Dagan İsrail'in İran stratejisindeki "beş önemli noktayı" açıkladı. A – Birleşmiş Milletler tarafından uygulanacak diplomatik baskı ve müeyyideler. B – Yayılmanın önlenmesi – İranlıların bomba üretiminde ihtiyaç duyulan malzemelere ulaşmalarının önlenmesi. İranlılar bomba için gereken binlerce malzemeyi ithal etmek zorundaydı; malzeme teslim edilmezse, silahın yapımı da engellenebilirdi. C – Ekonomik savaş – dünya bankalarının İran'la ticaret yapmalarının önlenmesi. Üç İran bankası, Dagan'ın hatırlattığı gibi, halihazırda iflasın eşiğindeydi. D – Rejim değişikliği – öğrenciler huzursuzluk çıkartmaya teşvik edilip desteklenecek ve nüfusun % 50'sini Kürtlerin, Azerilerin, Beluşilerin, Arapların ve Türkmenlerin oluşturduğu İran'ın barındırdığı etnik azınlıklar kışkırtılacaktı. E – En acil olanı da, İran projesine karşı gizli önlemler alınması ve kayıtdışı özel operasyonlar yürütülmesiydi.

Burns, CIA'nın Dagan'ın İran'daki adamlarına katılmaya çoktan karar verdiğini biliyor olmalıydı. Mayıs 2007'de Başkan Bush gizli bir Başkanlık emriyle, CIA'ya İran'ın nükleer projesini geciktirme amaçlı gizli operasyonları başlatma

yetkisi vermişti. Bundan kısa süre sonra, bazı Batılı gizli servislerce proje için gereken hammaddelerin, yedek parçaların ve teçhizatın tedarik zincirini sabote etme kararı alındı.

Aslında, bu baltalama girişimi Şubat 2005'te başlamıştı. Uluslararası basın Dialem'deki nükleer tesisin menşei belirlenemeyen bir uçaktan fırlatılan bir roket tarafından vurulduğunu ve tesiste bir patlama gerçekleştiğini duyurdu. Aynı ay, Buşehr yakınlarında, Rus yapımı nükleer reaktöre gaz taşıyan boru hattında bir patlama daha oldu.

Saldırıya uğrayan bir diğer tesis de, Tahran yakınlarındaki Parçin deneme tesisiydi. Bu tesiste, İranlı uzmanlar tarafından "patlayıcı bir lens" geliştiriliyordu; bomba çekirdeğini kritik kütleye dönüştürecek ve atomik patlamayla sonuçlanacak zincirleme tepkimeyi başlatacak bir lensti bu. İran gizli direniş örgütü, Parçin'deki patlamanın gizli laboratuvar çalışmalarını büyük ölçekte sekteye uğrattığını iddia etti.

Nisan 2006'da, Natanz'daki merkezi tesis, büyük bir kongreye sahne oldu. Çok sayıda bilim adamı, teknisyen ve nükleer proje başkanı yeraltında, binlerce santrifüjün tam gün çalıştığı tesiste toplandılar. Bir kutlama havasında, yeni santrifüj kaskatının ilk test denemesini izlemeye gelmişlerdi. Herkes, santrifüjlerin çalışmaya başlayacağı o büyük ânı beklemekteydi. Şef mühendisin düğmeye basmasıyla, devasa oda güçlü bir patlamayla sarsıldı. Borular kulakları sağır eden bu patlamayla havaya uçarken bütün kaskat da paramparça olmuştu.

Nükleer projenin hayal kırıklığı içindeki başkanları, titiz bir soruşturma yapılması talebinde bulundular. "Kimliği meçhul" şahıslar tarafından tesisata yanlış parçalar takıldığı anlaşıldı. CBS haber ağı, santrifüjlerin denemeden hemen önce yerleştirilen minik patlayıcılar yüzünden patladığını duyurdu. Ayrıca İsrail istihbaratının, Natanz patlamasında Amerikalı ajanlara destek verdiği de iddia edildi.

Şubat 2007'de, santrifüjler bir kez daha, karmaşık bir sabotaja hedef oldu. Batılı gizli servisler, santrifüjlerin arasındaki oluklarda kullanılan yalıtım malzemelerini üreten Doğu Avrupalı paravan şirketler kurmuşlardı. İranlılar Birleşmiş Milletler tarafından konulan müeyyideler yüzünden bu malzemeleri açık pazardan satın alamıyorlardı; böyle olunca onlar da, Rusya'dan ve İran'dan kaçanların kurduğu ve gizliden gizliye Batılı istihbarat servisleri için çalışan bu sahte Doğu Avrupa şirketlerine başvurmak zorunda kaldılar. İranlılar bu yalıtım malzemelerinin bozuk olduğunu ve kullanılamayacaklarını, ancak malzemeler yerlerine monte edildikten sonra öğrenebildi.

Son yedi yıldır İran'ın her tarafındaki tesislerde kazalar, sabotajlar, patlamalar meydana geliyordu. Buşehr reaktörünün tamamlanması, soğutma sisteminde yaşanan esrarengiz bir aksaklık yüzünden iki sene gecikmişti; Mayıs 2008'de Arak'taki bir kozmetik fabrikasında meydana gelen patlama, komşu nükleer tesiste de önemli zarara yol açtı; bir başka patlama, İsfahan'da uranyumun gaza çevrildiği yüksek güvenlikli bir tesisi yerle bir etti.

New York Times'ın ortaya attığı habere göre, İsviçreli mühendis Tinner ailesi CIA'ya Libya ve İran'ın nükleer programlarını ifşa etmekte yardım etmiş ve gizli servisten 10 milyon dolar para almıştı. CIA ayrıca bu mühendislerin İsviçre yetkilileri tarafından nükleer parçaların yasadışı taşınması nedeniyle tutuklanmalarına da engel olmuştu. Baba Frederick Tinner ve iki oğlu Urs ve Marco, Natanz tesisinin elektrik teçhizatında kullanılan ve elli santrifüjü kullanılmaz hale getiren kusurlu parçaları satmışlardı. Tinnerlar Almanya'daki Pfeiffer Vacuum şirketinden satın aldıkları baskı pompalarını New Mexico'da değiştirmiş ve ardından İranlılara satmışlardı.

Time dergisi, Finlandiya'dan Cezayir'e gitmek üzere, Rus

mürettebatla ve Malta bayrağıyla yola çıkan ve "ahşap kargo" taşıyan *Arctic Sea* gemisinin kaçırılmasına Mossad'ın karıştığı iddiasını ileri sürdü. 24 Temmuz 2009'da, denize açıldıktan iki gün sonra, gemiye sekiz korsan tarafından el konmuştu; ancak bir ay sonra Rus yetkililer, Rus komando timinin gemiyi ele geçirdiğini açıkladılar. *The London Times* ve *Daily Telegraph*, yetkilileri uyaranın Mossad olduğunu iddia ettiler. İddiaya göre Dagan'ın adamları Rus yetkililere, geminin eski bir Rus subayı tarafından İranlılara satılan uranyumu taşıdığını ihbar etmişlerdi. Ancak Avrupa Birliği'nde korsanlığa karşı yürütülen savaşın öncüsü Amiral Kouts, olayı başka şekilde açıklıyordu. Amiral Kouts'a göre olayın tek açıklaması, uranyuma el koymak amacıyla, geminin Mossad tarafından kaçırılmış olmasıydı.

Bu saldırılar sürüp giderken, İranlılar da boş durmuyorlardı. 2005'ten 2008 yılına kadar, tam bir gizlilik içerisinde, Kum yakınlarında yeni bir tesis kurdular. Yeraltındaki yeni koridorlara 3.000 santrifüj yerleştirilmesi planlanmıştı. Ne var ki 2009'un ortalarında İranlılar ABD, İngiltere ve İsrail istihbarat servislerinin Kum tesisinden haberdar olduklarını fark edince, bu hamleye hemen karşılık verdiler. 2009 Eylül'ünde, Tahran Kum nükleer tesisinin mevcudiyetinden IAEA'yi alelacele haberdar ederek bütün dünyayı şaşırttı. Bazı kaynakların iddiasına göre, İranlılar Kum hakkında güvenilir bilgi toplayan Batılı bir casus yakalayınca (muhtemelen bir İngiliz MI6 ajanı), kötü duruma düşmemek adına nükleer tesisin varlığını açıklamışlardı.

Bir ay sonra, CIA Başkanı Leon Panetta, *Time* dergisine yaptığı açıklamada, CIA'nın Kum'un varlığından üç senedir haberdar olduğunu ve İsrail'in bu tesisin ortaya çıkartılmasında parmağını olduğunu belirtti.

Kum'un keşfi, İran'a karşı yürütülen savaşa dahil olan üç grup arasında kurulan gizli ittifaka da ışık tutmuştu: CIA,

MI6 ve Mossad. Fransız kaynaklara göre, bu üç teşkilat ortak hareket ediyordu: Mossad İran'ın içindeki operasyonları yürütürken, CIA ve MI6 da İsraillilere yardım ediyordu. Ekim 2010'da, Zagros Dağları'nda Shebab füzelerinin montajının yapıldığı nükleer tesiste yaşanan ve 18 İranlı teknisyenin ölümüne sebep olan patlamaların sorumlusu Mossad'dı. İngiliz ve Amerikalı müttefiklerinin yardımıyla Mossad, beş nükleer bilimciyi ortadan kaldırmayı da başarmıştı.

Bu ittifakın kurulmasının arkasında yatan asıl etken, Meir Dagan'ın çabalarıydı. Dagan Mossad'ın başına geçtiği andan itibaren adamlarına yabancı gizli servislerle işbirliğine girmeleri yönünde baskı yapmıştı. Danışmanlarının Mossad'ın sırlarını yabancılara ifşa etmemesi yönünde uyarmalarına rağmen, Dagan bu tartışmaları savuşturmuş ve "Saçmalamayı bırakın da gidip adamlarla birlikte çalışın," diye homurdanmayı tercih etmişti.

Dagan'ın İngiliz ve Amerikalıların dışında, İran'dan bilgi taşıyan bir başka önemli kaynağı daha vardı: İranlı direniş liderleri. Sıradışı bir basın konferansıyla, İran Ulusal Direniş Konseyi liderleri, İran'ın nükleer projesinin başındaki bilim adamlarından birinin adını açıkladılar. Bu bilim adamının kimliği o güne kadar saklı kalmıştı. 49 yaşındaki Mohsen Fakhri Zadeh, Tahran Üniversitesi'nde fizik profesörü olarak çalışmaktaydı. Zadeh'in nükleer silahlanma programının başındaki gizemli ve tespit edilemeyen kişi olduğu iddia ediliyordu. Direniş, Zadeh'in adının dışında birçok ayrıntıyı da açıkladı; on sekiz yaşından beri Devrim Muhafızları'na üye olması, adresi –Shadid Mahallalti Sokağı, Tahran–, pasaport numaraları –0009228 ve 4229533– ve hatta ev telefonu –021-2448413. Fakhri Zadeh, zincirleme reaksiyonu ve nükleer patlamayı tetikleyecek atomik cihazın içinde kritik kütleye ulaşılmasını sağlayan karmaşık işlem üzerinde uzmanlaşmış bir bilim adamıydı. Ekibi aynı zamanda bombanın Shebab

füzesinin savaş başlığına sığacak şekilde küçültülmesi üzerinde de çalışmaktaydı.

Bu açıklamaları takiben Zadeh'in ABD'ye ve Avrupa Birliği'ne girişi yasaklanırken, Batı'daki banka hesaplarına da el kondu. Direniş, Zadeh'in işlevini ayrıntılı şekilde tasvir etmiş, yanında çalışan bilim adamlarının, hatta gizli laboratuvarların yerini bile açıklamıştı. Ayrıntıların bolluğu karşısında, "bir gizli servisin" İranlı bilim adamları hakkındaki bu bulguları ve rakamları titizlikle topladığı ve İranlı direniş liderleri vasıtasıyla Batı'ya ulaştırdığı sonucuna varıldı. Fakhri Zadeh'in kimliği suikast sırasının kendisinde olduğu konusunda uyarı mahiyetinde ifşa edilmişti. Zadeh'ten gizlenmek ya da Batı'ya iltica etmek gibi daha iyi bir çözüm bulması bekleniyordu.

Eski İran Savunma Bakanı Yardımcısı General Ali Rıza Asgari, Şubat 2007'de İstanbul'a giderken ortadan kayboldu. Kendisi İran'ın nükleer silahlanma projesine ciddi anlamda karışmış durumdaydı. İranlı ajanlar, Asgari'yi dünyanın dört bir yanında aradılarsa da bulamadılar. Yaklaşık dört yıl sonra, Ocak 2011'de, İran'ın Dışişleri Bakanı Ali Ekber Salihi, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne başvurarak Mossad'ı Asgari'yi kaçırmak ve İsrail'de bir hapishanede tutmakla suçladı.

The London Sunday Telegraph, Asgari'nin Batı'ya iltica ettiğini iddia etti; bu ilticayı Mossad planlamıştı ve Asgari'nin Türkiye'de korunmasıyla da ilgilenmişti. Başka kaynakların iddialarına göreyse, Asgari sonradan CIA tarafından sorguya çekilmiş ve İran'ın nükleer programı hakkında değerli bilgiler vermişti.

Asgari'den bir ay sonra –Mart 2007'de– İranlı başka bir üst düzey yetkili daha ortadan kayboldu. Amir Shirazi, Devrim Muhafızları'nın İran sınırları dışındaki operasyonlarını yürüten elit gücü Kudüs biriminde görev yapıyordu. İranlı bir kaynak *London Times*'a Asgari ve Shirazi'nin dışında bir başka üst

düzey subayın daha kaybolduğunu açıkladı: Devrim Muhafızları'nın İran Körfezi komutanı Muhammed Soltani.

Temmuz 2009'da, iltica edenler listesine Kum'da çalışan ve Mekke'ye yaptığı hac ziyareti sırasında ortadan kaybolan Shahram Amiri de eklendi. Amiri, birkaç ay sonra ABD'de yeniden ortaya çıktı; ayrıntılı bir sorgulamadan geçmiş, 5 milyon dolar, yeni bir kimlik ve Arizona'da yeni bir ev sahibi olmuştu. CIA kaynakları Amiri'nin yıllardır Batı istihbaratı için çalıştığını ve kendilerine "kaynağından ve sürekli" bilgi sağladığını açıkladılar. Amiri, öğretim üyeliği yaptığı Malek Ashtar Üniversitesi'nin, İran'ın uzun menzilli füzeleri için savaş başlıkları üreten bir araştırma biriminin akademik kılıfı olduğunu ifşa etmişti. Bu üniversitenin başında Fakhri Zadeh vardı.

Amerika'da geçirdiği bir yılın ardından, Amiri fikrini değiştirdi ve İran'a dönmeye karar verdi. İddia ettiğine göre, yeni hayatının gerilimine dayanamamıştı. İnternette yayınladığı evde çekilmiş bir videoda, CIA tarafından kaçırıldığını iddia ediyordu; Amiri, birkaç saat sonra gönderdiği ikinci bir videoyla ilk videoyu yalanladıktan sonra, bir üçüncüsünü çekerek bu sefer de ikinci videoyu yalanladı. Amiri ABD'de İran'ı temsil eden Pakistan Büyükelçiliği'yle temasa geçerek İran'a geri gönderilmesini talep etti. Pakistanlılar Amiri'ye yardımcı oldular; Temmuz 2010'da Amiri Tahran'a uçakla vardı. Bir basın konferansı yapıp CIA'yı kendisini kaçırmakla ve kötü muamele etmekle suçladıktan sonra ortadan kayboldu.

Politik gözlemciler CIA'yı başarısızlıkla suçladılarsa da, CIA sözcüsü, "Biz önemli bilgiler aldık ve İranlıların payına da Amiri düştü; kim daha kazançlı çıkmış olabilir?" diyerek dalga geçercesine bir açıklama yaptı.

Gizli nükleer savaşın en civcivli döneminde, İranlılar Mossad adına çalışan birkaç casusun kimliklerini açığa çıkardıkları yönünde bir açıklama yaptılar. Aralık 2004'te İsrail ve ABD

adına casusluk yaptıkları gerekçesiyle 10 şüpheli, İran tarafından gözaltına aldı. 2008 senesinde, İranlılar üç İranlı'dan oluşan bir başka Mossad birimini daha açığa çıkardıklarını duyurdular. Bu üç İranlı iletişim teçhizatı, silah ve patlayıcılar üzerine Mossad tarafından eğitilmişlerdi. Kasım 2008'de, İsrail adına casusluk yapmaktan suçlu bulunan 43 yaşındaki Ali Ashtari'yi astılar. Mahkeme sırasında Ashtari üç Mossad ajanıyla Avrupa'da buluştuğunu ve onlardan parayla elektronik donanım aldığını itiraf etti. "Mossad ajanları benden İran istihbarat servisine önceden belirlenen bilgisayarları ve elektronik donanımı satmamı ve sattığım iletişim araçlarına da dinleme cihazı yerleştirmemi istediler," diyordu Ashtari ifadesinde.

28 Aralık 2010 tarihinde, Tahran'daki Evin Hapishanesi'nin iç karartıcı avlusunda İranlı subaylar bir başka casusu astılar. Bu casus Mossad adına çalışmak, İran'ın askeri yeterliliği ve Devrim Muhafızları tarafından yürütülen füze programları hakkında bilgi kaçırmak suçlarından hüküm giyen Ali-Akbar Siadat'tı. Siadat, son altı yıldır Türkiye, Tayland ve Hollanda'da İsrailli ajanlarla buluşmakta ve buluşma başına da 3.000 ile 7.000 dolar arasında bir ödeme almaktaydı. İranlı yetkililer tutuklamaların ve idamların bu kadarla kalmayacağı vaadinde bulundular.

2010 yılı İran'ın nükleer projesi açısından başarısızlıklarla dolu bir yıl olmuştu. Bunun sebebi İran'daki teçhizata yüksek kalite yedek parça bulunamaması olabilir miydi? Ya da Mossad'ın paravan şirketlerinin İranlılara sattığı bozuk parçalar ve metaller? Düşen uçaklar, tutuşan laboratuvarlar, roketlerdeki ve nükleer tesislerdeki patlamalar, üst düzey subayların iltica talebinde bulunması, önemli bilim adamlarının ölümleri, azınlık gruplarının çıkardığı isyanlar ve karışıklık? İran bütün bu olayları Dagan'ın ajanlarıyla ilişkilendiriyordu.

Avrupa basınına kalırsa, Dagan'ın yürüttüğü son "büyük darbe" de etkili olmuş olabilirdi. 2010 yazında İran nükleer

projesini kontrol eden binlerce bilgisayar sinsi Stuxnet virüsünden etkilendi. Dünyanın en gelişmiş virüslerinden birisi olarak nitelendirilen Stuxnet, Natanz santrifüjlerini kontrol eden bilgisayarları vurdu ve büyük bir karışıklık yarattı. Karmaşık yapısı yüzünden, virüsün büyük bir uzman ekibi tarafından yaratıldığına kuşku yoktu; geliştirilmesi ve sıkı güvenlik tedbirleriyle korunan bilgisayarlara sokulması için ciddi boyutlarda bir bütçe gerektiği de. Virüsün ayırt edici özelliklerinden biri de, belirli bir sistemi hedef alabilmesi, bu sırada diğer sistemlere hiçbir zarar vermemesiydi. Bilgisayardaki varlığını tespit etmek güçtü – ve santrifüjün dönme hızını, verdiği ürünü işe yaramaz hale getirebilecek şekilde ve kimsenin haberi olmadan değiştirebiliyordu. Uzman gözlemciler, böylesine bir siber saldırıyı gerçekleştirebilecek iki ülke olduğunu işaret ettiler – ABD ve İsrail.

İran'da Cumhurbaşkanı Ahmedinecad, Stuxnet virüsünün etkilerini önemsiz göstermeye çalışarak İran'ın durumu kontrol altına aldığı açıklamasını yaptı. Gerçekteyse, 2011 başında İran'ın santrifüjlerinin yarısı etkisiz hale getirilmişti.

Dagan'ın ajanlarının aralıksız saldırılarla İran'ın nükleer projesini erteleyebileceklerine şüphe yoktu ve bunu yaptılar da. Fakat ne kadar başarılı olurlarsa olsunlar, sürekli sekteye uğratmaları mümkün değildi. "Dagan son James Bond, diyordu yüksek mevkideki İsrailli bir analist. Ancak James Bond bile, bu durumda dünyayı kurtaramazdı. Yapabileceği en fazla, İranlıları geciktirmekti. Ancak İran hükümetinin bu yönde vereceği bir kararla ya da dışarıdan gelecek büyük ölçekli bir saldırıyla, bir zamanlar Pers İmparatorluğu'nun hüküm sürdüğü topraklarda korkunç bir nükleer canavar yaratma düşünün önüne geçilebilecekti.

Her halükârda Dagan, Ramsad görevine atandığı sırada (Rosh Hammossad'ın kısaltması, Mossad şefi demek) uzmanlar, İran'ın nükleer gücüne 2005 yılında kavuşacağını

tahmin ediyorlardı; bu tarih daha sonra 2007'ye, 2009'a ve 2011'e taşındı. Dagan 6 Ocak 2011'de görevden ayrıldığında, ülkesine bir mesajı vardı: İran'ın projesi en azından 2015 yılına kadar ertelenmişti. Dolayısıyla, son sekiz senedir etkili olan eylemlerin sürdürülmesi ve İran'a karşı askeri saldırıların dondurulması tavsiyesinde bulundu. Ancak ve ancak, bıçak kemiğe dayandığında saldırıya geçilmeli, dedi ve söz konusu bıçak, dört yıllık bir mesafedeydi.

Dagan, Ramsad görevini sekiz buçuk yıl boyunca korudu – birçok Mossad şefinden uzun bir süre. Dagan'dan sonra, göreve Tamir Pardo getirildi. Harekât kariyerine 1976'daki Entebbe baskınının kahramanı Yoni Netanyahu'nun kurmayı olarak başlayan Tamir Pardo, sonrasında da kendini cüretkâr bir ajan, alışılmadık operasyonların yaratıcı tasarımcısı ve yeni teknolojiler konusunda uzman biri olarak tanıtmıştı.

Dagan meşaleyi Pardo'ya geçirirken, düşman ülkelerde görev yapan Mossad ajanlarının korkunç yalnızlığından ve yardım isteyebilecekleri kimsenin olmamasından, gerektiğinde kurtarılmalarının imkânsızlığından bahsetti. Dagan ayrıca, en önemlisi Hamas'ın beş sene önce kaçırdığı İsrail askeri Gilad Shalit'in nerede tutulduğunun bulunamaması olmak üzere, bazı başarısızlıklarını da içtenlikle itiraf etmişti. Bu başarısızlıklarına rağmen Dagan'ın başardıkları, onun bugüne kadar gelmiş en büyük Ramsad sıfatıyla onurlandırılması için yeterliydi. Başkaban Netanyahu "Yahudi milleti adına" Dagan'a teşekkür etti ve onu içtenlikle kucakladı. İsrailli bakanlar eşi görülmemiş, doğaçlama bir tepkiyle ayağa kalkıp 65 yaşındaki Ramsad'ı alkışladılar. George W. Bush şahsi bir mektupla kendisine tebriklerini iletti.

Ancak Dagan'a yönelik en önemli övgü, bir yıl kadar önce yabancı bir kaynaktan, Mısır'ın günlük gazetesi *El Ahram*'dan geldi. İsrail'e yönelik sert ve düşmanca eleştirileriyle tanınan bu gazetede, 16 Ocak 2010 tarihinde, ünlü gazeteci Ashraf

Abu el Hul imzasıyla farklı bir makale yayınlandı. "Dagan olmasaydı," diye yazdı El Hul, "İran'ın nükleer projesi yıllar önce tamamlanmıştı... İranlılar nükleer bilimci Masud Ali Muhammed'in ölümünün arkasında kimin olduğunu biliyor. Bütün üst düzey İranlı yöneticiler anahtar kişinin Dagan olduğunun farkında. Bu Mossad şefinin ismine aşina çok az insan vardır. Dagan medyanın ilgisinden uzakta, sessizce çalışır. Ancak son yedi yılda, İran nükleer projesine ağır darbeler indirmeyi ve projenin yol almasını önlemeyi başarmıştır."

"Ortadoğu'daki birkaç cüretkâr operasyondan Mossad sorumludur," diye de ekliyor El Hul ve Dagan'ın Suriye, Hizbullah, Hamas ve İslami Cihad (Bkz. Bölüm 18-20) örgütlerine karşı üstün başarılarından da bahsediyor. "Bütün bunlar," diye özetliyor El Hul, "Dagan'ı İsrail devletinin Süpermen'i haline getirmiştir."

Mayıs 1948'de kurulduğunda İsrail Gizli Servisi'nin kadrosunda bir Süpermen yoktu, halihazırda casusluk ve gizli operasyonlar üzerine tecrübeli ketum ve gizemli birtakım Shai kıdemlileriyle faaliyetine başladı. Shai, Filistin'deki Yahudi cemaatinin en önemli gizli askeri teşkilatı olan Haganah'ın istihbarat servisiydi. Gerçi, mütevazı ve fedakâr savaşçılar olan bu Shai liderlerinin, başlangıç aşamasındaki gizli örgütün bir yıldan az bir sürede şiddet, iç çatışmalar, işkence ve cinayetle sarsılacağını tahmin etmeleri mümkün değildi elbette. Örgütü bir yıldan uzun bir süre etkileyen bu bela "Be'eri hadisesi" adıyla bilinmektedir.

BAĞDAT'TA BİR İDAM

3

Büyük Isser adıyla da tanınan Isser Be'eri, seyrek, kır saçlı, uzun boylu ve zayıf bir adamdı. Kalın kaşları karanlık, derin göz çukurlarını gölgelerdi ve ince dudaklarında genelde alaycı bir gülümseme gezinirdi. Polonya'da doğan Be'eri'nin, sofu ve kusursuz dürüstlüğü, mütevazı bir karakteri olsa da, rakipleri onun tehlikeli ve aşırı derecede megaloman olduğunu iddia ettiler. Uzun zamandır Haganah üyesi olan Büyük Isser, Hayfa'daki bir inşaat şirketinin yöneticiliğini yapmaktaydı. Genelde tek başına takılan, sessiz ve insanlardan uzak duran bir tipti ve Bat Galim'in kıyı kasabalarından birinde ufak, rüzgârlı bir evde karısı ve oğluyla yaşıyordu.

İsrail'in kurulmasından kısa süre önce Be'eri, Shai'nin başına getirilmişti. 14 Mayıs 1948'de bağımsızlığın ilanıyla, yeni kurulan Askeri Gizli Servis'in başına getirildi.

Be'eri, işçi hareketinin sol kanadının faal bir üyesiydi ve sağlam politik bağlantıları vardı. Be'eri, İsrail'in savunmasına olan bağlılığı konusunda dostları ve çalışma arkadaşlarından

övgüler alıyordu. Yine de, Gizli Servis'in başına getirilmesinin hemen ardından, tuhaf, tüyler ürpertici –ve görünüşte birbiriyle alakasız– bir olaylar zinciri başladı.

Karmel Dağı'na çıkan birkaç doğa yürüyüşçüsü dehşet verici bir keşif yaptılar. Dağın eteklerindeki derin bir çukurda, delik deşik kurşunlanmış ve yarısı yanmış bir ceset bulundu. Cesedin Servis'in tanınmış Arap muhbirlerinden Ali Kassem'e ait olduğu teşhis edildi. Katilleri Kassem'i vurduktan sonra, cesedini de yakmaya çalışmışlardı.

Birkaç hafta sonra, Başbakan Ben-Gurion'la yapılan gizli bir toplantıda Büyük Isser, Ben-Gurion'un partisi Mapai'nin nüfuzlu liderlerinden birisi olan Abba Hushi'yi hainlikle ve İngiltere ajanı olmakla itham etti. Bu suçlamalar karşısında Ben-Gurion şaşkına dönmüştü. İsrail devletinin kuruluşundan evvel Filistin, İngiltere'nin idaresi altındaydı. Haganah, İngiltere'nin Yahudi cemaatine uygulamaya çalıştığı kısıtlamalara karşı gizli bir mücadele vermişti. İngiliz istihbarat subayları Yahudi liderlerinin arasına casus yerleştirme çabalarından hiçbir zaman vazgeçmemişlerdi. Gene de, Yahudi cemaatinin önemli üyelerinden ve Hayfa işçilerinin karizmatik liderlerinden birisi olan Abba Hushi'nin hain olması mümkün müydü? Ne var ki, Be'eri, Ben-Gurion'a Hushi'nin ihanetini belgeleyen su götürmez kanıtlar sunuyordu: Be'eri ve adamlarının Mayıs 1948'de Hayfa postanesinde ele geçirdikleri, İngiliz istihbaratı tarafından gönderilen iki gizli telgraf. Bunlar Abba Hushi'nin İngiltere casusu olduğunu açık ve seçik bir biçimde kanıtlamaktaydı.

Aynı zamanda, Be'eri, Hushi'nin bir arkadaşının gözaltına alınmasını emretti: Jules Amster. Amster, Be'eri'nin emriyle, Hayfa'nın dışında, Atlit'te bir tuz deposuna götürüldü ve 76 gün boyunca işkence edilerek Hushi'nin aşağılık bir hain olduğunu kabul etmesi yönünde baskı yapıldı. Amster işkenceye boyun eğmedi ve nihayet serbest bırakıldığında feci vazi-

yetteydi. Dişleri sökülmüştü, bacakları yaralarla kaplıydı ve sürekli korku içinde yaşıyordu.

30 Haziran 1948'de bir başka dikkat çekici hadise yaşandı. Tel Aviv pazarında alışveriş yapmakta olan Yüzbaşı Meir Tubiansky gözaltına alınarak yakın zamanda işgal edilen bir Arap kasabasına, Beth Giz'e getirildi. Bir saatten kısa süren bir askeri mahkemede, Arap casusu olmak suçuyla yargılandı, suçlu bulundu ve ölüme mahkûm edildi. Tubiansky, alelacele toparlanan bir infaz mangası tarafından, İsrailli askerlerin şaşkın bakışları altında idam edildi. (Tubiansky, Adolf Eichmann haricinde, İsrail'de idam edilen tek insandır.) Yapılan soruşturmalarda bulunan kanıtlar, bu üç suçun faili olarak Büyük Isser'i gösteriyordu.

Büyük Isser, Ali Kassem'in iki taraflı çalıştığından şüphelenmiş ve suikast emrini gene o vermişti.

Bu cinayetin ardından, sıra Hushi'nin haksız suçlanmasındaydı. Bazı soruşturmacılara göre, Büyük Isser, aralarındaki şahsi bir mesele yüzünden Abba Hushi'ye çamur atmaya karar vermişti. Sahte belgeyi hazırlayan Servis çalışanı, suçluluk duygusu yüzünden Abba Hushi'yi suçlayan sahte telgrafları Be'eri'nin emriyle düzenlediğini üstlerine itiraf etmeseydi, Be'eri büyük ihtimalle planını başarıyla uygulayacaktı da.

Yüzbaşı Tubiansky'nin alelacele yakalanıp idam edilmesini emreden de Be'eri'ydi.

Başbakan Ben-Gurion derhal harekete geçti. Be'eri önce askeri mahkemede, ardından da hukuk mahkemesinde yargılandı ve rütbeleri söküldü, İsrail Savunma Kuvvetleri'nden (IDF) onursuz bir şekilde atıldı ve Ali Kassem'le Tubiansky'nin ölümlerinden suçlu bulundu.

İsrailli liderler şaşkındılar. Be'eri'nin yöntemleri kötü şöhretli KGB'yle aşırı benzeşiyordu; sinsi kişiliği, sahtecilik yapılmasını emretmesi, işkence ve cinayet, İsrail'in temel aldığı ahlaki ve insani ilkeler üzerinde bir leke teşkil etmekteydi.

Be'eri hadisesi, Gizli Servis üzerinde dehşet verici bir iz bıraktı ve servisin gelişimini önemli derecede etkiledi. Şayet, savaş döneminde liderler Be'eri'yi lanetlemekten kaçınsalardı, Gizli Servis tamamen farklı bir nitelik kazanabilirdi. Haksız suçlamalar, sahtecilik, işkence ve cinayetin sıradan uygulamalar olarak benimsendiği KGB benzeri bir örgüte dönüşebilirdi.

O yüzden de, uzun vadede bu sefil dönem İsrail'in yararına sonuç verdi. Sonraki dönemde Be'eri'nin yöntemleri yasaklandı. Gizli Servis kendi gücüne sınırlama getirdi ve ilerideki operasyonlar, bireylerin haklarını garanti altına alan yasal ve ahlaki ilkeler esas alınarak planlandı. Be'eri'nin görevden alınmasıyla, İsrail'in karanlıklar âleminin sahnesinde bir başkası ön plana çıktı: Reuven Shiloach.

Yumuşak ses tonu ve ketum yapısıyla kırk yaşındaki Reuven Shiloach, esrarengiz bir adamdı. Kültürlüydü, keskin, analitik bir zekâsı vardı; Arap, Ortadoğu kültürü, kabile gelenekleri, aşiretler, alevlenip sönen ittifaklar ve kan davaları üzerine engin bir bilgiye sahipti. Hayranlarından birisi Shiloach'a "Ben-Gurion'un satranç tahtasındaki vezir" diyordu. Onu Fransa'nın kurnaz Kardinal Richelieu'süne benzetenler vardı; zeki bir manipülatör, usta bir kuklacı, geri planda ipleri nasıl çekeceğini iyi bilen birisi olduğunu söyleyenler de. Shiloach gizli görevlerde çalışmış ve casusluk yapmış, bütün hayatı boyunca faal olmuştu.

Bir hahamın oğlu olarak Eski Kudüs'te dünyaya gelen Shiloach, rahat ve kendinden emin tavırlarıyla tam bir şehir çocuğuydu. Sürekli takım elbise giyen, ince yapılı ve seyrek saçlı bu genç adam, İsrail'in kurulmasından çok önce bir görevle Bağdat'a gitmişti. Kendine gazeteci ve öğretmen süsü vere-

rek Irak'ta geçirdiği üç senede ülke politikasını öğrendi. Ardından David Ben-Gurion'un politik danışmanlığını yaptı. İkinci Dünya Savaşı sırasında, Nazi işgali altındaki Avrupa'da sabotaj operasyonları yürütecek bir Yahudi komando timi kurulması için İngilizlerle pazarlık yaptı. Bu şekilde iki Yahudi komando biriminin kurulmasına yardım etti: Birisi Alman silahlarıyla ve üniformalarıyla Avrupa'daki düşman hatlarının gerisinde cesur operasyonlar üstlenen Alman birliğiydi; diğeriyse Arapça konuşan, Arap kıyafetli ve Arap sınırının içlerinde operasyon yapmak üzere eğitilen Arap birliği. Aynı zamanda, Yahudi gönüllüleri Filistin'den işgal altındaki Avrupa'ya paraşütle indirmeleri ve mahalli Nazi karşıtı Yahudi direniş örgütleri kurulması yönünde İngilizleri ikna da etmişti. Shiloach ayrıca CIA'nın öncülü OSS (Stratejik Hizmetler Ofisi) ile ilk irtibata geçenler arasındaydı. İsrail'in Bağımsızlık Savaşı'nın hemen öncesinde casusluk amacıyla komşu Arap ülkelerine gitti ve paha biçilmez bir ödülle geri döndü: Arap ordularının işgal planları.

Shiloach'ın her daim kalın bir esrar perdesinin gerisinden iş görme ihtiyacı yüzünden, adının çevresinde çok sayıda efsane doğmuştu. Arkadaşları Shiloach'ın bir keresinde taksi çağırdığını, sonra da taksici, "Nereye?" diye sorduğunda, "Devlet sırrı, söyleyemem, diye cevap verdiğini anlatarak takılırlardı.

Bağımsızlık Savaşı sırasında, Shiloach Dış Politika İstihbarat Teşkilatı'nı yönetti. Bu teşkilat İsrail'in kuruluşundan önce oluşturulan birkaç benzer bağımsız istihbarat ekibinden birisiydi. Ancak 13 Aralık 1949'da Ben-Gurion, Reuven Shiloach başkanlığında, "devlet istihbarat kurumlarını koordine edecek bir teşkilat (İbranicesi Mossad)" oluşturulması talimatını verdi. Gene de, Mossad'ın kurulması iki yıllık bir gecikmenin ve yoğun tartışmaların ardından mümkün olabildi. Bunun en önemli nedeni, "Politik Şube" denen, yurtdışından istihbarat toplarken cömert harcama bütçelerinden istifade

eden ve James Bond tarzı şaşaalı hayatlar süren istihbarat biriminin üyeleriydi. Birimlerinin lağvedilerek Mossad bünyesinde toplanacağını öğrendiklerinde karşı çıktılar ve... İsrail adına casusluk yapmaya devam etmeyi reddettiler. Shiloach ancak bu birim kontrol altına alındıktan –ve üyelerinin büyük kısmı kovuldu– sonra Mossad'ı kurabildi.

Teşkilatın adı daha sonra, "İstihbarat ve Özel Operasyonlar Teşkilatı"na çevrildi ve teşkilatın düsturu da Özdeyişler 11/14'ten seçildi: "Yol göstereni olmayan ulus düşer, danışmanı bol olan zafere gider."

Ancak Mossad'ı benzersiz kılan ne adıydı ne de düsturu. Shiloach bu teşkilata istisnai bir vasıf katmaya kararlıydı. Mossad yalnızca İsrail'in değil, bütün Yahudi halkının uzun mesafelere yetişen kolu olacaktı. İlk personel toplantısında, Ramsad şöyle bir duyuru yaptı: "Gizli bir teşkilatın bütün diğer işlevlerinin yanı sıra, önemli bir görevimiz daha var: dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar, Yahudileri korumak ve İsrail'e göçlerini organize etmek." Gerçekten de takip eden yıllarda Mossad, Yahudi cemaatinin tehlikeye düştüğü yerlerde savunma birimlerinin kurulmasına gizliden gizliye yardım etti: Kahire, İskenderiye, Şam, Bağdat ve bazı Güney Amerika kentleri. Azimli Yahudi gençleri gizlice İsrail'e getirilerek ordu ve Mossad tarafından eğitildiler. Tehdit oluşturan ülkelere gizlice silah sokuldu ve saklandı; oralarda yaşayan Yahudiler savunma birimleri kuracak şekilde organize edildi. Hedef, Yahudileri çetelerin ya da başıbozuk silahlı grupların saldırılarından korumaktı – en azından, hükümet ya da uluslararası teşkilatlar yardım elini uzatana kadar.

Keza, ellili yıllarda Ortadoğu'daki Arap ülkelerinden ve Fas'tan tehdit altındaki on binlerce Yahudi'yi İsrail'e taşıyan gene Mossad olmuştu. Yıllar sonra, seksenlerde, Humeyni'nin İran'ında kapana kısılan Yahudilerin kurtarılmasını

organize eden ve Etiyopya'daki Yahudilerin büyük kitleler halinde İsrail'e kaçırılmasını sağlayan da. Ne yazık ki, Irak'taki ilk gizli görev sırasında bir felaket yaşanacaktı.

Bağdat'ın Rashid Caddesi'ndeki büyük Ouruzdi Bek alışveriş mağazasında, kravat reyonuna Esad adında genç bir adam bakıyordu. Esad, İsrail Ordusu'nun Acre şehrini ele geçirmesinin ardından evini bırakarak Irak'a sığınmıştı. İsrail'den kaçmadan kısa süre önce Esad, askeri yönetim yerleşkesinin yakınlarındaki bir kafede çalışan kuzeninin ricasını kırmayıp hastalanınca onun yerine çalıştı. Esad bir hafta boyunca, askeri yönetim binasının koridorlarında, elinde süslü tepsilerle dolaştı ve İsrailli subaylara koyu Türk kahvesi taşıdı. Bu sırada, genç subaylardan bazılarının yüzleri Esad'ın hafızasına kazınmıştı. O gün de, 22 Mayıs 1951'de mağazaya giren müşterilere bakarken, aralarında tanıdık bir yüz gördü. İlk başta, olamaz, diye düşündü. İmkânsız! Ancak gördüğü adamı, yazlık gömlek ve pantolonla değil ama haki üniforma içerisinde hatırlıyordu. Esad hemen polisi uyardı. "İsrailli bir subay gördüm! Burada, Bağdat'ın ortasında!" Polis, Avrupai görünüşlü bu adamı ve yanındaki ince, sıradan bir Iraklıya benzeyen, gözlüklü Yahudi'yi derhal gözaltına aldı. Yahudi'nin adı Nissim Moshe'ydi ve Yahudi Cemaat Merkezi'nde çalışan basit bir kamu görevlisi olduğunu iddia ediyordu. "Bu turistle dün konserde tanıştım ve benden mağazaları göstermemi istedi," diye kendini savundu Moshe. Merkeze getirildiklerinde iki adam birbirlerinden ayrılmışlardı. Iraklı dedektifler Moshe'yi, İsrailli olduğu anlaşılan adam hakkında acımasız bir sorguya tabi tuttular. Moshe baştaki hikâyesine sadık kaldı: Turistle dün tanışmıştı ve tanışıklıklarının öncesi

yoktu. Polis merkezinin karanlık bodrumunda sorgucular Moshe'yi ayaklarından, sonra ellerinden asıp dövdüler, öldürmekle tehdit ettiler. Ancak hırpani görünüşlü tutsak gerçekten de bir şey bilmiyor gibiydi. Bir hafta süren işkencenin ardından, Iraklılar Nissim Moshe'nin mühim bir şahıs olmadığına karar verdiler ve onu serbest bıraktılar.

Diğer mahkûm adının İsmail Salhun olduğunu, İran vatandaşı olduğunu tekrarlayıp duruyordu. Yetkililere pasaportunu gösterdiyse de, işkenceye devam edildi. Salhun İranlıya benzemiyordu ve tek kelime Farsça konuşamıyordu. Nihayet kendisini teşhis eden Filistinliyle, Esad'la yüzleştirildi. "Esad'ı gördüğüm anda kanım damarlarımda dondu," diyecekti mahkûm sonradan. Çözüldü ve itiraf etti: Yehuda Taggar ("Yudke" Tadjer) adında bir İsrailliydi. IDF'de görev yapan bir yüzbaşı. Dedektifler Yehuda'yı dairesine götürdüler, eşyalarını kırıp duvarları yıktılar ve belgeleri sakladığı zulasını buldular: çalışma masasının dibine yapıştırılmış, hacimli bir dosya.

Yalnızca Taggar'ı değil, bütün Bağdat Yahudi cemaatini etkileyen kâbus da böylece başlamış oldu.

Kentte birkaç Yahudi ve İsrailli teşkilat, gizliden gizliye faaliyet göstermekteydi. Bunların arasında, bazıları İsrail devletinin kurulmasından önce de var olan yasadışı bir mülteci birimi, bir savunma ekibi ve birkaç da Siyonist ve gençlik hareketiydi. Bağdat civarında, önde gelen Mas'uda Shemtov Sinagogu da dahil olmak üzere silah ve belgelerin saklandığı birkaç gizli yer bulunuyordu. Son zamanlarda bu ekiplere, Mossad'ın kuruluşundan önce alelacele oluşturulmuş, birkaç tane de casusluk şebekesi eklenmişti. Bu şebekeler birimlere ayrılmamıştı ve birisi çöktüğü takdirde, diğerlerini de kolayca beraberinde sürükleyebilirdi. Iraklı Yahudiler bir barut fıçısının üzerinde oturuyorlardı: Irak, İsrail devletinin en azılı düşmanıydı ve ateşkes mütarekesi imzalamayı reddeden tek

devletti. Gizli Yahudi şebekelerinin bütün üyeleri, Iraklıların merhamet göstermeyeceklerinin ve hayatlarının pamuk ipliğine bağlı olduğunun farkındaydılar.

Yehuda Taggar'ın Irak'a gönderilme nedeni de, casus ağını diğer birimlerden ayırmaktı. Elit Palmach birliklerinin eski bir subayı olan Taggar, inatçı perçemi ve hazır gülümsemesiyle 27 yaşındaydı. Bu onun ilk yurtdışı göreviydi; yakalanmadan evvel başında olduğu şebekeyi diğer ekiplerden ayırmak için elinden geleni yapmıştı. Ancak kendi adamlarından bazıları başka gizli faaliyetlerde rol almayı sürdürüyorlardı. Gerçek İngiliz pasaportu taşıyan bir başka İsrailli Peter Yaniv (Hindu Rodney) farklı bir şebekenin idaresini sürdürürken Taggar'la teması kesmemişti.

Taggar'ın Tel Aviv'le iletişimi Bağdat'ta faaliyet gösteren bütün ekiplerin genel komutanı vasıtasıyla gerçekleşiyordu: kimliğini çok az kişinin bildiği, esrarengiz bir adam. Görevde kullandığı isim Zaki Haviv olan, Irak doğumlu bu İsraillinin asıl adı, Mordechai Ben-Porat'tı ve İsrail Kurtuluş Savaşı'nda subay olarak görev yapmıştı. Bağdat'a dönme düşüncesinden nefret ediyordu ve orduda tanıştığı bir kızla evlenmek üzereyken, istihbarat teşkilatının baskısına dayanamayıp bu riskli görevi kabul etmişti.

Taggar'ın tutuklanmasını takip eden günlerde, bütün gizli teşkilat darmadağın oldu. Iraklı özel polis timleri çok sayıda Yahudi'yi tutukladı. Tutuklananlardan bir kısmı sorgu sırasında dayanamayıp polislere gizlenme yerlerini itiraf ettiler. Iraklılar, bazı Yahudilerin casuslukla bağlantısını ispatlayan belgeler ele geçirdiler. Shemtov Sinagogu'nun parke taşlarının altında, polis büyük bir silah deposu ele geçirdi. Bu depo 1941 yılında yaşanan ve 179 Yahudi'nin ölümü, 2118'inin yaralanması ve yüzlerce kadının tecavüzüyle sonuçlanan kanlı soykırımdan sonraki yıllarda yapılmıştı. Bulunan silahların miktarı Iraklıları şaşırttı: 436 el bombası, 33 makineli tüfek,

186 tabanca, 97 makineli tüfek fişeği, 32 komando bıçağı ve 25.000 mermi.

Sert Irak sorgusu sırasında bir isimle giderek daha sık karşılaşılmaya başlanılmıştı: Zaki Haviv, gizli örgütün esrarengiz lideri.

Peki ama kimdi bu adam? Neredeydi? Nihayet genç ve zeki bir dedektif bağlantıyı kurdu: Zaki Haviv, Taggar'la birlikte yakalanıp serbest bırakılan silik Nissim Moshe'den başkası olamazdı.

Kalabalık bir ajan ordusu Moshe'nin evine baskın yaptıysa da kimseyi bulamadılar. Bağdat'ın her yanında geniş çaplı bir insan avı başlatıldı, fakat Zaki Haviv sırra kadem basmıştı.

Aslında, Zaki Haviv polisin aklına gelmeyecek tek yerdeydi: hapiste.

En başta Taggar'la birlikte tutuklanmasından birkaç gün sonra, Ben-Porat şiddetle dövülen kapının gürültüsüyle uyandı. "Açın, polis!" diye bağırıyordu ajanlar. Ben-Porat sonunun geldiğini düşündü. Evin arkadan çıkışı yoktu ve Bağdat'ta kendisini kurtarabilecek kimse de kalmamıştı. Üstelik de onun konumunda birisi için, Irak mahkemelerinden çıkabilecek tek hükmün idam cezası olduğunu da biliyordu. Kaderini kabullenerek kapıyı açtı. Kapının önünde iki polis memuru bekliyordu. "Tutuklusunuz," dedi polislerden birisi ve Ben-Porat şaşırmış gibi yaparak, "Suçum nedir?" diye sordu.

"Ah, ciddi bir şey değil," dedi polis, "araba kazası yalnızca. Giyinin lütfen."

Ben-Porat kulaklarına inanamıyordu. Birkaç ay önce karıştığı araba kazasını tamamen unutmuştu. Mahkeme celplerini umursamamıştı ve şimdi de Irak adalet sistemiyle yüzleşmek zorundaydı. Mahkeme kısa sürdü, en fazla bir saat. Hâkim Ben-Porat'ı iki hafta hapis cezasına mahkûm etti. Böylece, alarma geçen Iraklı ajanlar ordusu peşindeyken, Zaki Haviv

Bağdat hapishanelerinden birinde topluma olan borcunu ödemekteydi.

İki hafta sonra, salıverilmeden hemen önce, genel merkeze götürülmesi ve parmak izi alınarak fotoğrafının çekilmesi gerekiyordu. Ben-Porat böyle bir durumda başının belaya gireceğinin farkındaydı. Zaki Haviv olduğu ortaya çıkacak ve üstelik, bu sefer iki haftalık hapisle de kurtulamayacaktı. Bağdat sokaklarında, yanında iki gardiyanla, biraz ilerideki genel merkeze doğru yürüyordu. Güzergâhlarında küçük loş dükkânlarla, bağırarak mallarını satmaya çalışan tüccarlarla ve dar, dolambaçlı ara sokaklarla dolu egzotik bir pazaryeri olan kalabalık Shurja Mahallesi de vardı. Ben-Porat doğru ânı yakaladığı umuduyla gardiyanları kenara iterek kalabalığın içine daldığı gibi gözden kayboldu. Polisler arkasından koşmaya kalkışmadılar bile. Sonuçta, bir saat sonra serbest kalacak birini yakalamaya gerek görmemişlerdi.

Ancak polisler hadiseyi rapor edince, yer yerinden oynadı. Irak'ın en çok aranan adamını, Zaki Haviv'i ellerinden kaçırmışlardı! Muhalif basın durumu öğrendiğinde, hükümetin beceriksizliğine haykıran haber başlıklarıyla saldırdı.

"Haviv nerede?" diye soruluyordu bir gazete yazısında ve "Haviv – Tel Aviv'de!" diye cevap veriliyordu.

Tel Aviv'deyse, üstleri Ben-Porat için titiz bir kaçış planı hazırlamaya çalışıyorlardı. Ben-Porat arkadaşlarından birinin evinde saklanırken, cüretkâr plan uygulamaya konuldu. O sırada, Irak'taki bütün Yahudi cemaatini Kıbrıs üzerinden İsrail'e taşıyan devasa bir uçak yola çıkmıştı. Neredeyse her gece havalanan büyük uçaklarla 100.000'e yakın Yahudi Irak'ı terk ediyordu. 12 Haziran gecesi, Ben-Porat en iyi kıyafetlerini giyinip bir taksi çağırdı. Arkadaşları üstünü başını arakla –yerel bir içkiyle– ıslatmışlardı ve leş gibi alkol kokan Ben-Porat taksinin arka koltuğuna yığılıp uykuya daldı. Taksi şoförü sarhoş müşterisinin, Bağdat Havaalanı'na yakın bir arka

sokakta arabadan inmesine yardım edip uzaklaştı. Tek başına kalan Ben-Porat, havaalanının çitine doğru koştu; çitin hangi noktada kesildiğini biliyordu ve o noktadan içeri girdi. Pistte uçak göçmenleri yüklemeyi yeni bitirmişti ve kalkışa hazırlanıyordu. Birdenbire pilot uçağın ışıklarını kontrol kulesine yönelterek hava kontrolörlerini geçici olarak kör etti. Uçak pistte hızlanmaya başladı, yerden üç metre yukarıda arka kapısı açıldı ve dışarı bir halat uzandı. Karanlığın içinden çıkan Ben-Porat uçağa doğru fırladı, halata tutundu ve aynı anda havalanan uçağın içine çekildi. Ne yolcular ne de yerdeki görevliler, bir aksiyon filminden alınmış gibi duran bu kaçışı fark etmemişlerdi.

Uçak kentin üzerinden geçerken ışıkları üç kez yanıp söndü.

"Tanrı'ya şükürler olsun," diye mırıldandı, çatılardan birinde toplanmış üç adam. Arkadaşları güvendeydi ve yola çıkmıştı.

Birkaç saat sonra Haviv, gerçekten de Tel Aviv'e vardı.

Haviv sevdiği kadınla evlendi ve ilerleyen yıllarda politikaya atıldı; meclis üyesi, bakan oldu ve bugün İsrail'deki Iraklı Yahudilerin saygın liderlerinden birisidir.

Geride kalanlarsa, onun kadar şanslı değildiler. Çok sayıda Yahudi tutuklandı, dövüldü ve işkence gördü. Taggar ve yirmi kişi daha hükümet devirmeye kalkışmak suçundan yargılandı. Bağdatlı iki ünlü Yahudi, Shalom Salach ve Joseph Batzri, patlayıcı ve silah bulundurmak suçuyla ölüme mahkûm edildiler.

Mahkemesinin başlamasına az bir süre kala, Taggar gecenin bir yarısı hücreye doluşan polisler tarafından uyandırıldı. "Bu gece asılarak idam edileceksin," diye açıkladı sorgucuların şefi.

"Mahkeme olmadan beni asamazsınız!" diye itiraz etti Taggar.

"Öyle mi? Hakkında her şeyi zaten biliyoruz, İsrail subayı olduğunu ve casusluk yaptığını – başka bir şey bilmeye ihtiyacımız yok."

Sakallı bir haham hücreye girdi ve Taggar'ın yanına oturup ona mezmur okumaya başladı. Sabahın üç buçuğunda Taggar subaylar tarafından idam odasına götürüldü. Taggar subayların arasında afallamış bir halde yürüyordu. Daha bir hafta önce Kudüs'te ailesini ziyaret etmiş, buraya dönerken Paris ve Roma'nın tadını çıkarmıştı. Şimdiyse bir halatın ucunda sallanmak üzereydi.

Iraklılar, Taggar'a birkaç belge imzalattılar –böyle bir zamanda bile bürokrasi devredeydi–, ardından cellat Taggar'ın saatiyle yüzüklerini çıkarttı. Taggar cesedinin İsrail'e gönderilmesini istedi. Cellat tarafından bir kapağın üzerine getirildi ve ayağına çuvallar bağlandı. Sırtını dönmeye zorlandığı cellat boynuna halatı geçirdi ve kapağın kontrol kolunu kavradı. Taggar başına takmaya çalıştıkları siyah kukuletayı reddetmişti. Cellat artık birkaç kişiyle birlikte ölmeye hazır adamın önünde duran yetkili subaya bakıyordu. Taggar ailesini düşündü, doğduğu Kudüs kentini, yaşama şansı bulamadığı hayatı düşündü. Boynum kırılacak mı acaba, diye merak etti ve korkunç bir dehşet duygusunun bütün varlığını ele geçirdiğini hissetti.

O sırada, aniden, yetkili subaylar odadan çıktılar. Taggar kapağın üzerinden indirildi. Cellat bu gece para alamayacağız, diye söylene söylene ayaklarına bağlanan kum torbalarını ve boynundaki halatı çıkardı. Şaşkın Taggar ölmeyeceğini anlamıştı! En küçük ayrıntısına kadar, her şey oyundu. Taggar'ın direncini kırmaya ve suç ortakları hakkında ağzından daha çok bilgi almaya çalışmışlardı. Ancak o anda hücresine geri götürülürken, arkadaşları tarafından kurtarılacağına dair bir his uyandı Taggar'ın içinde.

Mahkeme sonuçlandığında, Taggar ölüme mahkûm edildi,

fakat cezası derhal ömür boyu hapse çevrildi. Batzri ve Salach asılarak idam edildiler. Son gecelerini Taggar'la geçirdiler ve onunla moral bulmaya çalıştılar.

Ardından katiller, politik mahkûmlar ve sadist tabiatlı gardiyanların arasında Taggar'ın çilesi başladı. Yine de bütün bu süre boyunca Taggar, onların hapishanesinde ölmeyeceğine ve bir gün serbest kalacağına olan inancını yitirmedi!

Bunun gerçekleşmesi için, dokuz sene beklemesi gerekecekti. 1958'de Irak'ta bir darbe oldu ve General Abdul Karim Kassem başbakanı ve kraliyet ailesini öldürdükten sonra iktidara geçti. Ancak bundan iki sene sonra, en yakın yardımcıları Kassem'i öldürmek için bir plan hazırladılar (birkaç sene sonra bu planlarını gerçekleştirdiler). Mossad bu planı öğrendi ve Ramsad derhal Kassem yandaşlarıyla temasa geçerek bir anlaşma yaptı. Mossad komplocuların adını verecek ve karşılığında Yehuda Taggar özgür bırakılacaktı.

Gardiyanlar haki renk yedek giysiyle geldiklerinde Taggar karanlık, kasvetli hücresindeydi. "Giy şunları!" diye emredildi. "Bağdat'a gidiyorsun." Şaşkınlıktan aptallaşan Taggar bir polis arabasıyla Kraliyet Sarayı'na götürüldü ve askerler eşliğinde kocaman bir çalışma odasına sokuldu. Süslü masanın arkasında tanıdık bir yüz duruyordu – Başkan Kassem'in bizzat kendisi. Taggar o anda anladı – özgür bırakılacaktı! Kassem İsraillinin yüzünü dikkatle süzdü. "Söyleyin bana," dedi, "Irak'la İsrail arasında bir savaş çıksaydı, bize karşı savaşır mıydınız?"

"Ülkeme döndüğümde," diye karşılık verdi Taggar, "İsrail ile Arap ülkeleri arasında bir anlayış ve barış ortamının oluşması için elimden geleni yapacağım. Ancak savaş gene de çıkacak olursa, siz nasıl birçok kez ülkeniz uğruna savaştıysanız, ben de İsrail için savaşırım.

Kassem bu cevaptan hoşlanmıştı. Ayağa kalktı. "Eve döndüğünüzde," dedi, "Irak'ın bağımsız bir devlet olduğunu söyleyin. Emperyalizmin uşağı değiliz artık."

Taggar'ı saraydan alan bir araba havaalanına götürdü. Taggar başına gelenlere hâlâ inanamıyordu. Onu bir Beyrut uçağına bindirdiler, ardından Kıbrıs, Nicosia'ya uçtu ve nihayet İsrail'e indi. Havaalanında dostları ve silah arkadaşları onu bekliyordu. Karşılarında yıkılmış bir adam görmeyi beklerlerken, uçaktan en son dokuz sene önce gördükleri güçlü, arkadaş canlısı, gülümseyen adam indi. Nasıl dayandın, diye sordular. Akıl sağlığını, umudunu yitirmemeyi nasıl başardın? "Beni kurtaracağınızı biliyordum," dedi Yudke kısaca.

Mossad liderleri Taggar'ı eve getirerek başlangıçta belirledikleri bir başka ilkeye daha sıkı sıkıya bağlı kalmış oldular: çocuklarımızı esaretten kurtarmak için bütün imkânlar kullanılacak, hiçbir fedakârlık ve çabadan kaçınılmayacak.

Taggar İsrail'de evlendi, bir aile kurdu ve yurtdışında mükemmel politik kariyerinin ardından üniversitede profesör oldu.

Reuven Shiloach, Bağdat'ta yaşanan trajediye herhangi bir şekilde karışmamıştı. Gene de, 1952'nin sonunda istifasını sundu. Yerine İsrail'in gizli teşkilatlarının karanlık dünyasında yeni yükselen bir yıldız geçti.

Küçük Isser.

SOVYET CASUSU VE DENİZDEKİ CESET

4

Ze'ev Avni, Mossad ajanı olmaya can atıyordu.

1956 yılının yağmurlu bir nisan günü, Mossad Genel Merkezi'ne vardığında, binadan Mossad çalışanı olarak çıkabilmeyi bütün kalbiyle diledi. Yıllarca, bu seçkin azınlıktan birisi olmaya uğraşmış ve bu istek hayatının en önemli amacı haline gelmişti.

Letonya'nın Riga kentinde Wolf Goldstein adıyla dünyaya gelen Avni, İsviçre'de büyümüş, İkinci Dünya Savaşı'nda İsviçre Ordusu'nda görev yapmış ve ardından 1948 yılında İsrail'e göç etmişti. Adını İbranice bir isim olan Ze'ev Avni'yle değiştirdi; birkaç yıl Hazorea Kibutzu'nda yaşadıktan ve çalıştıktan sonra, Dışişleri Bakanlığı'na girdi ve Brüksel'e gönderildi. Canayakın karakterinin, kültürlü ve birkaç dile hâkim oluşunun yanı sıra, terbiyesi ve çalışkanlığıyla da üstlerini etkilemişti. Her göreve, özellikle de Mossad'la alakalı olanlara gönüllü olmasıyla dikkat çekti.

Gizli bir kurye işi için ne zaman bir diplomata ihtiyaç duyulsa, başka bir şehre acilen seyahat edilmesi, Avrupa'nın herhangi bir yerindeki gizli Mossad birimine gizli bir belge ulaştırılması gerekse, Avni hemen gönüllü oluyordu. Mossad'la gayri resmi de olsa sık sık ortak çalışması sayesinde, Avrupa'daki güvenilir adamlarından birisi haline gelmişti. Yugoslavya'nın Belgrad şehrindeki İsrail elçiliğine atandığında bu işbirliği daha da yoğunlaştı. Avni, Ramsad Isser Harel'e birkaç mektup yazarak Belgrad'da bir Mossad merkezi açılmasını önerdi. Harel, Mossad'ın Yugoslavya'da bir merkeze ihtiyaç duymadığını ileri sürerek bu öneriyi reddetti; ancak Avni yılmıyordu. Nisan 1956'da, özel bir ziyaret için İsrail'e geri döndü ve Ramsad'la görüşme talep etti. Talebi kabul edildi ve o gün Isser Harel'le ilk kez görüşecekti.

Avni gergin ve sinirli bir halde, Harel'in yazıhane olarak kullandığı, Tel Aviv'deki eski Alman kolonisinde bulunan eski bir eve girdi. Harel, Ramsad görevine getireli dört seneden az olmuştu, ama çoktan bir efsaneye dönüşmüştü bile. Bu kısa boylu, esrarengiz adama herkes hayranlık duyuyor ve aynı zamanda ondan çekiniyorlardı da: Loş Mossad koridorlarında Harel hakkında biraz gerçek, biraz da uydurma hikâyeler dolanmaktaydı. Avni de, kötü şöhretli Büyük Isser'le karıştırılmaması için Küçük Isser takma adıyla tanınan Harel hakkında bölük pörçük bir şeyler duymuştu. Küçük Isser'in inatçılığı, kaba tavrı ve inanılmaz sezgileriyle ilgili söylentiler yüzünden bu buluşma Avni'yi çok endişelendirmekteydi. Ancak Avni'yi manastır havasındaki yazıhanesinde üzerinde kısa kollu gömleği ve pantolonuyla karşılayan kısa boylu, ince ve seyrek saçlı adam yumuşak konuşuyordu ve nazikti. Avni'nin tutumundan ve politik kavrama becerisinden etkilendiğini itiraf etti. Avni'ye İsrail'e ziyaretinin nedenini sordu ve Avni de ilk evliliğinden olan kızının babasını görmek istediğini anlattı.

"Kızınız kaç yaşında?" diye sordu Isser, gülümseyerek.

"Sekiz."

"Sekiz demek?" Isser bu cevaba şaşırmıştı. Bir diplomatın sırf küçük kızı istedi diye yurtdışından alelacele anavatanına dönmesini garip bulmuş gibiydi. Avni ardından ilk karısı, çocuğu ve evli olduğu karısıyla karmaşık ilişkisini anlatmaya girişti. Isser sabrını kaybederek Avni'nin lafını kesti ve Belgrad'da Mossad merkezi açılmayacağını söyledi. Avni'nin gelecekteki kariyeri hakkındaysa, "Yugoslavya'da görev süreniz dolduktan sonra düşünürüz," dedi. Avni yıkılmıştı.

Ancak Avni çıkmadan önce, Isser birkaç gün içerisinde yeniden bir araya gelmeyi önerdi. "Bu binada değil ama," dedi. "Çok fazla insan girip çıkıyor. Kent merkezindeki yazıhanemde buluşuruz, şoförüm sizi oraya götürür."

Hâlâ umut var demek ki, diye düşündü Avni. Değilse Isser neden onu tekrar görmek istemişti?

Böylece, birkaç gün sonra Avni, Tel Aviv merkezindeki sıradan binalardan birisine girdi. Artık Isser'den çekinmesi için bir sebep kalmamıştı, sonuçta ilk buluşmalarında ona gayet kibar davranmamış mıydı?

Isser, Avni'yi bekliyordu ve onu bir masa ve bir-iki sandalye dışında bomboş, çıplak duvarlı, kırık pencereli büyük bir odaya aldı. Avni oturdu ve aynı anda Isser öfkeli bir boğaya dönüşüverdi. Yüzü çarpılmıştı, yumruğunu masaya indirip kükredi: "Sovyet ajanı olduğunu biliyorum! İtiraf et! İtiraf et!" Ve tekrar: "İtiraf et!" Isser sıkılı yumruklarını masaya indirip bağırıyordu: "Seni Sovyetler gönderdi! Casus olduğunu biliyorum! İtiraf et!" Avni hayretten donup kalmıştı. Ağzını açıp tek kelime edemiyordu.

"İtiraf et! İşbirliği yaparsan, sana yardım edebilirim, değilse..."

Avni'nin kalbi göğüs kafesinde deli gibi çarpıyordu. Soğuk terler dökmeye ve dili damağı kurumaya başlamıştı. Son dakikalarını yaşadığına ve Isser'in elinde can vereceğine emindi. Nihayet cesaretini toplayıp birkaç kelime edebildi.

"İtiraf ediyorum," diye mırıldandı. "Ruslar adına çalışıyorum."

Isser gizli bir kapıyı açtı ve içeri, en iyi ajanlarından ve bir polis memurundan oluşan küçük bir grup girdi. Polis memuru Avni'yi tutukladı ve ardından bir sorgu tesisine götürüldü. Sonrasında, Avni sırayla önce gerçek kimliğini ve amacını açıkladı. İlkgençlik yıllarından beri koyu bir komünist olan Avni, daha İsviçre'de yaşadığı yıllarda Sovyet GRU'ya (Kızıl Ordu casusluk teşkilatı) girmiş ve İkinci Dünya Savaşı sırasında Sovyetler Birliği adına casusluk yapmıştı.

Çok geçmeden, İsrail'e göç etmesi ve beklemesi talimatını almıştı. Beklemede kalan bir köstebek olacaktı. Avni yıllarca Moskova'dan bir mesaj beklemiş, ancak Rus uzman casusları Brüksel'e tayin olana kadar onunla temasa geçmemişlerdi. Brüksel'de Avni, İsrail'in Belçika'daki FN silah fabrikasıyla yaptığı anlaşmalar hakkında Ruslara bilgi vermiş, İsrail Dışilişkiler Bakanlığı'nın şifrelerini açıklamış ve hatta Mısır'da İsrail adına casusluk yapan iki eski Alman Nazi'nin adını dahi vermişti. Bağlantılarını şaşırtan bir şekilde, iki Alman alelacele Mısır'dan uzaklaştırılmıştı. Ancak Avni'yle ilgilenen Rus ajanlar için bunlar yeterli değildi. Adamlarının Mossad'a sızmasını istiyorlardı. Isser avaz avaz "İtiraf et!" diye bağırdığında, Avni de bunu yapmaya uğraşıyordu.

Avni itiraf ettiği sırada, asıl şaşırtıcı gerçekten habersizdi; Isser'in tuzağından elini kolunu sallayarak çıkıp gitme şansı vardı! Ramsad'ın elinde, Avni aleyhine, casus olduğuna dair en ufak bir delil bile yoktu; yalnızca şüphe üzerine hareket etmişti. Uzun zaman önce, birilerinin Isser'e Avni'nin kibutzdan komünist görüşleri yüzünden uzaklaştırıldığını söylediği

doğruydu. Ama Rus casusu olduğu kimin aklına gelirdi?

Isser sezgileriyle harekete geçmişti. Avni'nin ısrarla Mossad'a katılmaya çalışması, kızını ziyaretindeki gariplik, Isser'i Belgrad'da bir Mossad merkezi açmaya ikna etme teşebbüsleri... Bütün bu önemsiz ayrıntılar Isser'in keskin zekâsında bir araya gelmiş ve sıra dışı bir sonuca varmasına sebep olmuştu: Bir köstebeğin, bir hainin İsrail'in *sanctum sanctorum*'una* girmesine ramak kalmıştı.

Yargılanması sırasında, Avni bütün suçlarını itiraf etti ve 14 sene hapis cezasına çarptırıldı. Dokuz yıl sonra şartlı tahliye oldu ve hayatını örnek bir vatandaş ve psikolog olarak sürdürdü. Isser biyografisini yazan kişiye, Avni'nin İsrail'de yakalanan en tehlikeli, ancak aynı zamanda "en canayakın" casus olduğunu söylemiş ve ondan "beyefendi casus" diye bahsetmiştir.

Yıllar içinde üst düzey polis memurlarından bazıları ve Şabak (Şin Bet) sorgucularıyla arkadaşlık ilişkileri geliştirdiğini Avni bize kendisi anlattı.

Pygmalion Operasyonu adıyla bilinen Avni hadisesi uzun süre Mossad'ın en iyi saklanan sırlarından birisi olarak kaldı. Olayı bilen birkaç kişi içinse, Isser'in şaşırtıcı sezgilerinin bir ispatıydı.

Kimdi bu Küçük Isser? Az konuşan, utangaç, katır gibi inatçı bir adam olan Isser, bilindiği kadarıyla imparatorluk Rusya'sında eski bir kale kasabası olan Dvinsk'te doğmuştu. Anlatılanlara göre, on sekiz yaşında İsrail'e göç ettiğinde, heybesinde bir somun ekmek ve ekmeğin içinde de birlikte pişirdiği tabancası varmış. Küçük Isser, Shefayim Kibutzu'na yerleşir ve bir at binicisi olan Rivka'yla evlenir. Sert, inatçı ve iddialı Isser, bilinmeyen nedenlerle yanında karısı, bir çocuğu ve sırtında gömleğiyle kibutzdan ayrılır. İkinci Dünya

* En kutsal yer (ç.n.)

Savaşı sırasında Haganah'a katılır ve hainlerle muhaliflerin izini süren Shai "Yahudi bölümünün" şefi olur. "Muhalifler" Irgun ve Stern gruplarının üyeleriydi – bunlar otoriteye, David Ben-Gurion'un ve organize Yahudi cemaatinin politikasına karşı gelen iki gizli sağ görüşlü teşkilattı. Büyük Isser'in görevden ayrılmasından sonra, İç Güvenlik Teşkilatı Şabak'ın (Amerika'daki FBI'ya benzer) başına Küçük Isser geçti.

Ben-Gurion ani bir hamleyle Reuven Shiloach'ın istifasını kabul edip Isser'i Mossad'ın başına getirdiğinde, Mossad faaliyete daha yeni başlamıştı. Bu değişikliğe getirilen resmi açıklama, Shiloach'ı çalışmaktan alıkoyan bir trafik kazasıydı; fakat Mossad'da dolaşan dedikodulara göre Isser Ben-Gurion'u Ramsad'ın bilgili ve iyi birisi olduğuna, ancak sert ajanlara liderlik edecek ve gizli operasyonları yürütecek yeterliliğe sahip olmadığına ikna ettikten sonra, Shiloach'ı istifaya zorlamıştı.

Isser idaresinde, İstihbarat Topluluğu asıl şeklini aldı. İstihbarat Topluluğu beş teşkilattan oluşuyordu: Mossad, Şabak, AMAN (Askeri İstihbarat), Özel Polis Kolu ve Dışişleri Bakanlığı'nın Araştırma Bölümü. Bunlar arasında Mossad, AMAN ve Şabak en önemlileriydi, diğer ikisi ailenin fakir akrabaları olarak görülüyordu. Beş teşkilatın başkanları ve başkan yardımcıları, "Teşkilatlar Komitesi Başkanları" grubunu oluşturuyordu ve Isser, bu grubun başkanıydı. Ben-Gurion onun için özel bir unvan da yaratmıştı: Memunneh – güvenlik teşkilatlarının başkanı. Küçük Isser bu yeni pozisyona ilk atandığında Ben-Gurion, "Artık Mossad'ın yönetimi elinde olsa da, Şabak'ı yönetmeye devam edeceksin, elbette," diye hatırlatmıştı. Şabak'ın ve Mossad'ın genel idaresinin elinde olmasına rağmen, Isser yeni bir Şabak başkanı seçti.

Bu şekilde, Küçük Isser İsrail'in İstihbarat Çarı oldu.

Pygmalion hadisesi, İsrail'in ilk kurulduğu yıllarda, çoğun-

lukla Sovyet casuslarına karşı Isser tarafından yürütülen birkaç önemli operasyondan yalnızca bir tanesiydi. Bu casuslardan çoğu yakalandı, hapse atıldı ya da sürgüne gönderildi.

Ancak her casus Sovyetler adına çalışmadığı gibi, bütün casus hikâyeleri de mutlu sonla bitmiyordu.

***

1954 Aralık'ının başlarında, bir öğleden sonra, tek başına bir kargo uçağı Doğu Akdeniz üzerinde dönüp duruyordu. Uçağın pilotu görünürde bir deniz taşıtının bulunmadığından emin olunca, uçağın kapılarından birisi açıldı ve büyükçe bir cisim denize bırakıldı.

Bu, bir erkek cesediydi.

Uçak geri döndü ve bir saat kadar sonra İsrail'e iniş yaptı. Mossad'ın elli yıldan uzun bir süre gizliliğini koruyan "Operasyon Mühendisi" (kurmaca bir isim) böylece son bulmuş oldu.

1949 yılında, Bulgaristanlı bir Yahudi ailesinin üç oğlu Hayfa'ya vardılar. Kardeşlerin en büyüğü, Alexander Israel, Sofya'daki mühendislik okulundan yeni mezun olmuştu. Orduya yazıldı, yüzbaşı rütbesine ulaştı ve İsrail Donanması'na atandı. Yüzbaşı Israel, yakışıklı ve son derece çekici, genç bir adamdı. Üstleri tarafından tutuluyordu ve elektronik mücadele ve yeni silahların geliştirilmesi konularında gizli bir araştırmada görevlendirildi. Verilen yüksek erişim izniyle, son derece gizli belgelere ulaşabiliyordu. Adını İbranice Avner'e değiştirdi ve 1953'te Matilda Arditi adında, Türk kökenli güzel bir genç kadınla evlendi. Genç çift Hayfa'ya, İsrail'in en önemli deniz üslerinden birinin yakınlarına yerleştiler.

Matilda karizmatik kocasına âşıktı, ancak kocasının karakterinin pek de çekici olmayan yönlerinden haberi yoktu.

Matilda kocasının poliste uzun ve renkli bir kaydı olduğunu bilmiyordu. Sahtecilikle ilgili ve Avner Israel adını taşıyan dosyalar, Hayfa polis arşivlerinde yığılmaya başlamıştı. Avner Israel hakkında aynı daireyi aynı anda farklı kişilere kiralamak, buzdolabı şirketi temsilcisi numarasıyla asla teslim edilmeyen buzdolaplarının depozitolarını toplamak gibi birtakım şikâyetler vardı. Suçlamalardan bir tanesi mahkemeye intikal etti ve mahkeme günü olarak 8 Kasım 1954 belirlendi.

Karnı burnunda dolaşan Matilda'nın bundan da, müşfik kocasının Hayfa'daki İtalyan Konsolosluğu'nda çalışan güzel memurla bir ilişkisi olduğundan da haberi yoktu.

Avner kıza evlenme bile teklif etmişti ve kız da bir şartla kabul edeceğini söylemişti: Avner, Katolik olacaktı.

Genç Avner açısından bu büyük bir sorun teşkil etmiyordu. Daha evvel Bulgaristan'da, baştan çıkardığı başka bir Hıristiyan kızla evlenmek için de bir kez din değiştirmişti zaten. Kızın öfkeli ailesi –neredeyse silah zoruyla– Avner'i din değiştirmeye ve genç kadınla evlenmeye ikna etmişti. Ancak nikâhtan hemen sonra Avner Sofya'dan kaçmış, karısı intihar etmiş ve Avner de Sofya'ya ve Yahudiliğe geri dönmüştü. Dinini gene değiştiriyordu. Metresiyle Kudüs'e yolculuk etti, Terra Santa Manastırı'nda vaftiz oldu ve adını Ivor yaptı. Yakışıklı Yüzbaşı kiliseden temin ettiği belgelerle İçişleri Bakanlığı'na kayıt oldu ve yeni aldığı Alexander Ivor adıyla bir pasaport çıkarttı.

Avner ve İtalyan kız arkadaşı, 7 Kasım'da nikâh günü almışlardı. Hayfa'daki mahkeme de 8 Kasım'daydı. Alexander Ivor adıyla da bilinen Avner Israel, bu randevuların ikisine de gitmeyi planlamıyordu. Ortadan kaybolma vakti gelmişti.

Ekim ayının sonunda Yüzbaşı Israel, iki haftalık izne ayrıldı. Ülke dışına çıkış vizesi yoktu, ama Alexander Ivor'un vizesi vardı; bir kısmı sahte, bir kısmı gerçek olmak üzere bütün belgeleri tamamdı. Roma'ya bir uçak bileti aldı ve 4 Kasım

günü ülkeyi terk etti. Bu gidişten ne karısının ne de "nişanlısının" haberi vardı. Nişanlısı kaybolunca, İtalyan kadın kaygılanarak onu aramaya başladı. Nihayet Hayfa polisine başvurdu; polisin yardımıyla adresini buldu ve adreste yedi aylık hamile Matilda Israel'le karşılaştığında şok geçirdi elbette.

Avner Israel, Roma'da izini kaybettirmeyi başardıysa da bu uzun sürmedi. Orada yerleşik Mossad ajanının, İtalya'daki Arap diplomatik topluluğunda güvenilir kaynakları vardı. 17 Kasım'da, Tel Aviv'deki Mossad Genel Merkezi'ne acil bir telgraf ulaştı: "Alexander Ivor ya da Ivon ya da Ivy adlı İsrailli subay burada ve kendisi Mısır askeri ataşesine askeri istihbarat satmaya çalışıyor." Ramsad'la Şabak'ın yeni başkanı Amos Manor, bu subayın kim olduğunu bulmak adına güçlerini birleştirdiler. Birkaç gün içinde subayın kimliği açığa çıktı ve maalesef, İsrailli bir bahriye subayı olduğu anlaşıldı. Roma'dan gönderilen bir başka telgraf daha da kötü haberler içermekteydi: Mossad ajanı, Israel'in Mısırlılara İsrail'deki büyük IDF üssünün ayrıntılı planlarını sattığını ve ödenen 1.500 doları Credit Suisse Bank'a yatırdığını bildirdi. Aldığı bilgilere göre, Israel Mısırlılara daha başka bilgiler ulaştırmayı ve Mısır'a uçarak orada sorulara cevap vermeyi vaat etmişti.

Birkaç gün sonra bir başka telgraf geldi: "Mısır Büyükelçiliği kasım ayının sonunda TWA acentesinden Kahire'ye iki bilet satın aldı. İki yolcunun Mısır askeri ataşesi ve İsrailli subay olduğu anlaşılıyor."

Mossad Genel Merkezi'nde alarm çanları çalmaya başlamıştı. Isser'in nazarında, bir muhbirin yabancı bir ülkede askeri bir ataşe tarafından sorulan sorulara cevap vermesiyle, aynı muhbirin Mısır'ın başkentine götürülerek her türlü ayrıntıyı ve tehlikeli bilgiyi öğrenebilecek uzmanlar tarafından sorgulanması arasında muazzam bir fark vardı. Isser ne pahasına olursa olsun Avner Israel'in Kahire'ye uçuşunu önlemeye kararlıydı.

Operasyon timini Roma'ya göndermeye karar verdi. Yeni kurulduğu günlerde, Mossad'ın bir operasyon bölümü yoktu ve Şabak'ın operasyon birimini kullanıyordu. Komutanları, gelmiş geçmiş en büyük ajanlardan birisi olan Rafi Eitan, adamlarının gözünde bir efsaneydi. Kibutzlardan birinde doğan Rafi, bağımsızlıktan evvelki yıllarda cesur bir Palmach savaşçısı olmuştu ve İngiltere'nin kısıtlamalarına rağmen Yahudileri gizlice Filistin'e sokan gizli örgüt Aliya Beth'le yakından bağlantılıydı. O dönemde, Yahudilerin Avrupa'dan külüstür gemilerle, Filistin kıyılarında dolaşan İngiliz savaş gemilerinden kaçarak ıssız kumsallara çıkmaları ve ardından yerel Yahudi cemaatinin arasına karışmaları gerekiyordu. Rafi'nin en meşhur macerası, İngiltere'nin Hayfa yakınlarındaki Karmel Dağı'na yerleştirdiği ve Aliya Beth gemilerini tespit etmekte kullanılan radar tesisini havaya uçurmasıydı. Rafi, radara ulaşmak adına iğrenç kanalizasyon kanallarının içinde sürünmüş ve bu yüzden "Kokulu Rafi" lakabını almıştı. Bağımsızlık Savaşı sırasında, Rafi cesaretini ve kıvrak zekâsını bir kez daha kanıtlama fırsatı buldu. Isser operasyon ekibini kurarken farklı geçmişten insanları bir araya getirmişti: Soykırım kurbanları, Palmach ve Haganah kıdemlileri, eski Irgun ve Stern gruplarının üyeleri – İsrail devletinin kuruluş öncesi mücadelesinde peşine düştüğü sağ görüşlü militanlar. (Mossad'ın istihdam ettiği kişilerden birisi de Stern grubunun eski lideri ve geleceğin Başbakanı İzak Şamir'di.)

Rafi kısa sürede operasyon ekibinin başına getirildi.

Görünüşü James Bond'un tam zıddıydı. Kısa boylu, tıknaz, gözlüklü, neşeli, ama aynı zamanda cüretkâr, yaratıcı ve acımasız bir adamdı.

Rafi, ajan Raphael Medan ve Emmanuel (Emma) Talmor'la birlikte Roma'ya yola çıktı. Kısa süre sonra başka ajanlar da onlara katıldı. Vakit kaybetmeden Roma Fiumicino Havaalanı'nda pusu kuruldu. Yola çıkmadan önceki

son toplantıda Isser, Avner Israel'in havaalanında durdurulması talimatını vermişti. "Avner o uçağa binmemeli. Kargaşa çıkartın, etkisiz hale getirin ve gerekirse yaralayın. Diğer çarelerin hepsi sonuçsuz kalırsa, vurup öldürün!" İsrailli ajanlara ilk kez öldürme yetkisi veriliyordu. Ancak havaalanı saldırısı gerçekleşmedi. Mısır seyahatiyle ilgili istihbarat yanlış çıktı; Israel bir müddet daha Roma'da kaldı ve derken birdenbire Roma'dan ayrılarak peşinde Eitan'ın ekibi olduğu halde Avrupa'da dolaşmaya başladı. Takip edenlerden kurtulmaya çalışıyormuşçasına dolaştı: Zürih, Cenevre, Cenova, Paris, Viyana...

Sonra aniden, Yüzbaşı Israel ortadan kayboldu. Mossad ajanları her yerde onu aradılarsa da bulamadılar. Derken, her zamanki gibi Rafi Eitan'ın şansı bir kez daha yaver gitti. Viyana'da gizli servis Nativ'in temsilcisi olan bir İsrailli vardı; görevi Yahudilerin Rusya'dan ve Doğu Bloku ülkelerinden kaçmasını kolaylaştırmak ve onları İsrail'e getirmekti. Nativ'in adamı Mossad'la yakın temas halindeydi. Aralık ayında bir gün Bulgaristan doğumlu karısı ona bir sürpriz yaptı.

"Ne oldu asla tahmin edemezsin," dedi kadın, gülümseyerek. "Bu sabah yolda, Sofya'dan bir arkadaşıma rastladım. Yıllardır görmemiştim. Okula birlikte gittik, hatta aynı sınıftaydık! Ne büyük tesadüf, değil mi?"

"Öyle mi? Adı ne?" diye sordu kocası.

"Alexander Israel. Yarın buluşup öğlen yemeği yiyeceğiz."

Nativ'in adamı Eitan'ın karısının tarifine uyan birini aradığını biliyordu ve Eitan'a derhal haber verdi. Ertesi gün iki Mossad ajanı aynı lokantaya gittiler ve Alexander Israel'le çocukluk arkadaşının anılarını tazeledikleri masaya yakın bir yere oturdular. Israel, Nativ temsilcisinin karısından ayrıldıktan sonra da gölge gibi peşinden ayrılmadılar.

Birkaç gün sonra, Alexander Ivor Paris'e giden bir Avusturya havayolları uçağına bindi. Yanındaki koltukta genç ve

çekici bir kadın oturuyordu. Çapkınlığıyla tanınan Ivor, kadınla muhabbet kurmayı denedi ve kadın da seve seve karşılık verdi. Paris'te bir akşam buluşup çıkmak üzere sözleştiler. Uçak iniş yapmadan hemen önce kadın subaya döndü ve "Arkadaşlarım beni havaalanında karşılayacaklardı. Bize katılmak ister misin? Arabada yer olduğuna eminim," dedi.

Ivor bu işe bayılmıştı. Havaalanında şık giyimli iki beyefendi bayanı bekliyordu. Dördü arabaya bindiler ve Paris'e doğru yola çıktılar. Ivor sürücünün yanında oturuyordu. Hava karanlıktı; yolda şoför kötü aydınlatılan kavşakta dikilen ve otostop çekiyormuş gibi duran bir adam gördü. "Alalım bari," dedi. Arabayı durdurdu ve birdenbire "otostopçu"yla birlikte karanlığın içinden çıkan birkaç adam daha arabanın etrafını çevirdiler. Bu sırada arkalarından başka bir araba daha yanaşmıştı.

"Saldırıya uğradık!" diye bağırdı Ivor. Birden arkasından birisi boğazına sarıldı. Ivor deli gibi saldırganın kıskacından kurtulmaya çalışıyordu. Arabanın kapısı açıldı ve dışarıdaki adamlardan birisi Ivor'un üstüne atlayıp onu etkisiz hale getirdi. Silah çekti ve İbranice bağırdı: "Tek hareket daha yaparsan, ölürsün!"

Ivor donup kalmıştı. Kloroforma batırılmış bez tutan bir el yüzüne kapandı ve Ivor derin bir uykuya daldı.

Ivor, Paris'te gizlice götürüldüğü güvenli bir evde Rafi Eitan ve adamları tarafından sorguya çekildi. Ivor çok gizli belgeleri Mısır'a sattığını ve bu işi para için yaptığını itiraf etti. İsrail'den, Isser onun ülkeye getirilmesi için emir yolladı. En alçak hainlerin bile, onun inancına göre, mahkemeye çıkmaya hakkı vardı ve yasal haklarına saygı gösterilecekti. Eitan'la adamları, Avner'i ilaçla uyutup büyükçe bir sandığa koyarak haftada bir Paris'ten Tel Aviv'e uçan İsrail Hava Kuvvetleri'ne ait *Dakota* adlı kargo uçağına bindirdiler.

Yolculuk uzun ve zorluydu. Uçağın Roma'da ve Atina'da

yakıt alması gerekti. Yona Elian adında bir doktor –tanınmış bir anestezist– grupla birlikte uçaktaydı. Yere inişlerden ve kalkışlardan önce, doktor yolcuya uyuşturucu bir ilaç enjekte ediyordu. Felaket, Atina'dan havalandıktan sonra yaşandı. Baygın haldeki Avner Israel, birdenbire nefes almakta güçlük çekmeye başladı; nabzı yükseldi ve kalp atışları düzensizleşti. Dr. Elian hastanın durumunu kontrol altına alabilmek için şiddetle sarsılan adamı suni solunumla hayata döndürmeye çalışmak dahil, elinden gelen her şeyi yaptıysa da sonuç alınamadı. Mahkûm, uçak İsrail'e inmeden çok önce öldü.

Yere inişin hemen ardından, Mossad ajanları Isser'i arayıp Israel'in ölümünü haber verdiler. Ramsad cesedi uçakta bırakmalarını ve pilotun yeniden havalanmasını emretti. İsrail kıyısından açıkta, ceset uçaktan atıldı.

Bu beklenmedik aksilik, Mossad Genel Merkezi'nde büyük bir karışıklık yarattı. Isser, Başbakan Moshe Sharett'in ofisine koştu ve subayın ölümünü soruşturmak üzere bir soruşturma kurulu oluşturulmasını talep etti. Sharett'in atadığı iki kişilik kurul, Mossad ajanlarını tamamen suçsuz buldu. Kurul ajanların yaptığı işin adamı mahkemeye getirmekten ibaret olduğuna hükmetti; ölümünden sorumlu değillerdi. Kurul vardığı sonuçta, ölümün asıl sebebini doktorun enjekte ettiği uyuşturucu ilacın dozunu ayarlayamamasına bağladı. Yıllar sonra sorulduğunda doktor uçağın içindeki ani basınç değişimleri yüzünden olduğunu iddia edecekti. (Aynı doktor genç anestezi uzmanı olarak Eichmann'ın Arjantin'de yakalanmasına da katılacaktı.)

Isser'in adamları Avner Israel'in belgelerini kontrol ettiklerinde yeminli ifade tutanaklarına ve Kudüs'teki Katolik Kilisesi'nden tavsiye mektuplarına rastladılar. Avner sırları Mısır'a sattıktan sonra, Güney Amerika'ya kaçmayı planlamaktaydı ve ajanlar çantasında Brezilya'ya bir gemi bileti buldular.

Isser'in yüzleşmesi gereken bir diğer sorun da, Israel'in ailesiydi. Matilda'yı genel merkeze davet edip bütün gerçeği anlatması gerekiyordu. Fakat Mossad liderleri, hadisenin üzücü sonundan utanç duydukları için olayı örtbas etmeyi tercih ettiler ve Başbakan Sharett'ten de bu konuda tam destek aldılar. Mossad, Yüzbaşı Avner Israel hakkında basına uydurma bir öykü sızdırdı. Şahsi borçları ve romantik ilişkileri yüzünden İsrail'den kaçmak zorunda kaldığı ima edildi. Bu uydurma öyküler gazete manşetlerini süsledi.

Matilda, kocasının erkek kardeşleri ve oğlu Moshe Israel-Ivor uzun yıllar gerçekte neler olduğunu bilmediler. Avner'in bir yerlerde, muhtemelen Güney Amerika'da yaşadığına inandılar. Bu, bağışlanamaz bir yalandı. Mossad'ın ilk yanlışı, hain olmasına karşın, Israel'e yapılan muameleydi. İkincisi, bu konuda sessiz kalınmasıydı; Israel'in isminin askeri kayıtlardan silinmesi ve karısıyla iki erkek kardeşine hatalı bilgi verilmesiydi. Rafi Eitan ve birkaç Mossad subayı, Ramsad'ın cesedin denize atılması ve ailesinin yanlış bilgilendirilmesi kararına ısrarla karşı çıkmışlardı, ama onların da elleri kolları bağlıydı sonuçta. "Küçük Isser o günlerde Bay Güvenlik'ti," diye açıkladı, bizimle yaptığı görüşmede. "Gizli teşkilatların mutlak idaresi ondaydı ve İstihbarat Topluluğu onun kararlarına asla karşı çıkmıyordu." Bu hikâyenin yıllar sonra yayımlanması bile, bir insanın mevcudiyetinin yok sayılmasının ne kadar güç olduğunun bir ispatıdır. Öldükten sonra bile, bazen ölüler mezarın ötesinden bizimle konuşurlar.

"AH, O MU? KRUŞÇEV'İN SÖYLEVİ..."

5

Her şey bir aşk ilişkisiyle başladı.

1956 senesinin ilkbaharında, Lucia Baranovski, yakışıklı gazeteci Victor Grayevski'ye sırılsıklam âşıktı. Lucia'nın, Komünist Polonya'nın Başbakan Yardımcısı'yla evliliği sallantıdaydı; doğru dürüst birlikte yaşamıyorlardı bile. Lucia, Polonya Komünist Partisi Genel Sekreteri Edward Ochab'ın sekreterliğini yapmaktaydı. Genel Sekreter'in yanında çalışanlar yakışıklı Victor'un sevimli kız arkadaşına yaptığı sık ziyaretlere alışkındılar. Lucia'nın bu çekici genç adama karşı hissettikleri herkes tarafından biliniyordu.

Victor, Polonya Haber Ajansı'nın (P.A.P.) Sovyet ve Doğu Avrupa haberlerinden sorumlu baş editörüydü. Yahudi kökenliydi ve asıl adı da Victor Shpilman'dı. Fakat yıllar önce, Komünist Parti'ye katıldığı sırada, arkadaşları, Shpilman soyadıyla partide fazla yükselemeyeceğini söyleyerek onu

uyarmışlar, Victor da soyadını Polonyalı ismine benzeyen Grayevski'yle değiştirmişti.

Alman Ordusu İkinci Dünya Savaşı sırasında Polonya'yı işgal ettiğinde, Victor henüz çocuktu. Ailesi Rusya'ya kaçarak Soykırım'dan kılpayı kurtulmayı başarmıştı. Savaş bitince, Polonya'ya geri döndüler. 1949 senesinde, Victor'un anne babası ve kız kardeşi İsrail'e göç ettiler. Ancak sadık ve ateşli bir komünist olan Victor Polonya'da kaldı; Stalin hayranı genç adam, işçi cennetinin kurulmasına yardım etmek istemişti.

Ancak dostlarının, çalışma arkadaşlarının, hatta sevgilisinin bile, genç komünisti yiyip bitiren hayal kırıklığından haberleri yoktu. 1955'te İsrail'deki ailesini ziyarete gitti ve orada başka bir dünya buldu: özgür, yenilikçi, demokratik bir Yahudi ulusu, bir çeşit düş. Polonya'da maruz kaldığı komünist propagandadan tamamen farklıydı. Polonya'ya dönünce, 30 yaşındaki Victor İsrail'e göç etmeyi düşünmeye başladı.

1956 yılının Nisan ayı başlarında, Victor her zamanki gibi sevgilisini ziyaret etmek için parti sekreterinin bürosuna uğradı. Kızın masasının köşesinde numaralanmış, Çok Gizli damgası vurulmuş, kırmızı kapaklı bir kitapçık gördü.

"Nedir bu?" diye sordu Lucia'ya.

"Ah, o Kruşçev'in söyleviymiş," diye cevap verdi kız, gayet rahat bir tavırla.

Victor dondu kaldı bir an. Kruşçev'in söylevinden bahsedildiğini duymuş, ancak konuşmayı duyan, hatta bir yerde tek satır okuyan birine bile rastlamamıştı. Komünist blokun en iyi korunan sırlarından birisiydi.

Victor, Sovyet Komünist Partisi'nin güçlü genel sekreteri Nikita Kruşçev'in, geçtikleri şubat ayında Kremlin'de düzenlenen partinin yirminci kongresinde bir konuşma yaptığından haberdardı. 25 Şubat gecesi, gece yarısından hemen

önce, bütün yabancı konuklardan ve yabancı Komünist Parti liderlerinden salonu terk etmeleri istenmişti. Gece yarısı Kruşçev kürsüye çıkarak 1.400 Sovyet delegeye bir konuşma yaptı. Konuşmanın içeriğinin salondaki herkes için büyük bir şok ve sürpriz olduğu rivayet ediliyordu. Ancak Kruşçev ne söylemişti? Batı'ya ilk haberi ulaştıran Amerikalı gazeteciye göre konuşma dört saat sürmüştü ve Kruşçev, dünya çapında milyonlarca komünist tarafından tapılan bir liderin –Stalin'in– işlediği korkunç suçların ayrıntılarını açıklamıştı.

Söylentiler doğruysa, Kruşçev Stalin'i milyonlarca kişiyi katletmekle itham ediyordu. Konuşmayı dinlerken ağlayan, çaresizlik içerisinde saçlarını yolan, hatta bayılan ve kalp krizi geçiren delegeler olduğu rivayet ediliyor, iki delegenin o geceden sonra intihar ettiği söyleniyordu.

Ancak Sovyet basını Kruşçev'in söylevinin tek kelimesini bile yayımlamamıştı. Moskova söylentilerle çalkalandı ve konuşmanın bazı paragrafları yalnızca partinin üst düzey yetkililerine açık toplantılarda okundu. Ne var ki, konuşmanın tam metni devlet sırrı gibi korunmaktaydı. Yabancı basın Victor'a Batılı gizli örgütlerin tüm imkânlarıyla metnin peşine düştüklerini söylemişti. CIA, bir milyon dolar ödül koymuştu. Batı'yla Sovyet Bloku arasındaki Soğuk Savaş tüm şiddetiyle sürerken, metnin yayımlanması durumunda, komünist ülkelerde politik bir deprem yaşanabileceği ve bunun da emsali görülmemiş bir krize yol açabileceği tahmin ediliyordu. Rusya'nın içinde ve dışında, yüzlerce milyon komünist Stalin'e adeta tapıyordu. Stalin'in suçlarının açığa çıkması onların inançlarını yıkabilir ve belki de, Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla bile sonuçlanabilirdi. Ancak, konuşmayı ele geçirmeye yönelik bütün çabalar sonuçsuz kalmıştı. Konuşmanın içeriği hâlâ bir sırdı.

Victor, yakın zamanda Kruşçev'in Doğu Avrupa'daki komünist parti liderlerine sayılı birkaç nüsha göndermeye karar

verdiğini öğrenmişti. Kırmızı kaplı kitapçık meftun Lucia'nın masasına bu şekilde gelmiş olmalıydı.

***

Victor Grayevski konuşma metnini görünce, aklına çılgın bir fikir geldi. Lucia'dan kitapçığı kendisine birkaç saatliğine ödünç vermesini istedi; evine götürüp ofisteki kargaşadan uzakta, rahatça okumak istiyordu. Kız, Victor'u bile şaşırtarak bunu kabul etti. Lucia, Victor'u mutlu etmekten hoşnuttu... "Alabilirsin, tabii," dedi Lucia, "ama akşam dörtten önce geri getir, lütfen. Kasaya kilitlemem gerekiyor."

Eve gidince, Victor konuşmayı okudu. Metin gerçektenden inanılmazdı. Kruşçev acımasızca ve dobra bir dille, Josef Vissarionoviç Stalin efsanesini yerle bir ediyordu. Kruşçev, Stalin'in iktidarda olduğu yıllarda vahşi suçlar işlediğini ve milyonlarca kişinin idamını emrettiğini açıklıyordu. Dinleyicilere, Bolşevik Devrimi'nin babası olan Lenin'in, partiyi Stalin'e karşı uyardığını hatırlatıyordu. Kruşçev "Ulusların Güneşi" olarak alkışlanan bu adamın karakterinin boş yere yüceltilmesini kınıyordu. Konuşmada, Sovyetler Birliği'ndeki halkların çok sayıda kişinin ölümüne yol açan zorunlu sürgününden, bir buçuk milyon komünistin tutuklandığı ve 680.000'inin idam edildiği "Büyük Temizlik"ten (1936-1937) bahsediliyordu. Partinin On Yedinci Kongresi'ne katılan 1.966 delegeden 848'i ve 138 Merkez Komite adayından 98'i Stalin'in emriyle idam edilmişti. Kruşçev ayrıca "Doktorlar Komplosu"ndan, bazı Yahudi doktorlara yöneltilen Stalin'i ve diğer birkaç Sovyet liderini öldürmeye yönelik sözde komplo teşebbüsü suçlamalarından da bahsediyordu. Kruşçev'in sözleri, çoğunluğu sadık birer komünist olan milyonlarca Rus'u ve diğer uluslardan insanları katleden Stalin'in kitlesel cinayetlerden sorumlu

olduğunu ortaya koyuyordu. Stalin, birkaç saat içerisinde Mesih'ten bir canavara dönüşmüştü.

Kruşçev'in söylevi, Victor'un komünizmle ilgili son hayallerini de yerle bir etmişti. Ayrıca elinde Sovyet tabanını kökünden sarsabilecek patlamaya hazır bir malzeme tuttuğunun da ayırdına varmıştı. Victor kırmızı kitapçığı Lucia'ya iade etmeye karar verdi. Ancak yolda fikrini değiştirince, ayakları onu başka bir yere sürükledi – İsrail Büyükelçiliği'ne. Victor rahat adımlarla içeri girdi; Polonya polisi ve gizli servis ajanları kenara çekilerek ona yol verdiler. Birkaç dakika sonra, resmi sıfatı birrinci sekreterlik olan ancak gerçekte Polonya'da Şabak'ı temsil eden Yaakov Barmor'un ofisine girdi.

Grayevski, Barmor'a kırmızı kitapçığı verdi. İsrailli yetkili metne göz attığı anda şaşkınlıktan ağzı açık kaldı. Biraz bekler misin, diye sordu ve kitapçığı kaptığı gibi odadan çıktı. Bir saat sonra geri döndüğünde, Grayevski Barmor'un kitapçığın fotokopisini çektiğini tahmin etmişti ama soru sormadı. Grayevski kitapçığı alıp montunun altına sakladı ve elçilikten çıkıp gitti. Lucia'nın odasına vaktinde yetişti ve kız da metni kasaya kaldırdı. Victor'u sorguya çekmek ya da İsrail Büyükelçiliği'ne yaptığı küçük ziyaretin nedenini sormak kimsenin aklına gelmedi.

13 Nisan 1956 Cuma günü akşama doğru Zelig Katz, Şabak Başkanı Amos Manor'un odasına girer. Katz, Manor'un özel asistanı olarak görev yapmaktaydı. Şabak Genel Merkezi Yafa'da, renkli bitpazarının yakınlarında eski bir Arap apartmanındaydı. Manor, Katz'a her cuma sorduğu alışıldık soruyu sordu: "Doğu Avrupa'dan belge geldi mi?" Cumaları Demir Perde'nin gerisindeki Şabak ajanlarının raporlarını getiren diplomatik çuvalın günüydü.

Zelig birkaç dakika önce Varşova'dan "Kruşçev'in Kongre'de yaptığı bir konuşmanın..." geldiğini söyledi, ciddiye almıyormuş gibi bir tavırla. Manor ayağa fırladı. "Ne?" diye kükredi. "Derhal buraya getir!"

Uzun boylu yakışıklı bir adam olan Manor, İsrail'e yalnızca birkaç yıl önce göç etmişti. Romanya'da zengin bir ailenin oğlu olarak Arthur Mendelovitch adıyla dünyaya gelen Manor, annesi babası, kız kardeşi ve iki erkek kardeşiyle birlikte Auschwitz'e gönderilmiş ve bütün ailesi orada öldürülmüştü. Manor hayatta kaldı ve kamp kurtarıldığında ancak otuz altı kilo geliyordu. Bükreş'e döndüğünde, İngiltere denetimindeki Filistin'e Yahudileri gizlice sokan Aliya Beth teşkilatı adına çalıştı. Arkasında delil bırakmamak için, Amos ve birkaç başka isim daha kullanıyordu. 1949'da İsrail'e gitme sırası geldiğinde, Romanyalı yetkililer ülkeden çıkmasına izin vermediler. Otto Stanek adına sahte bir Çek pasaportuyla kaçmayı başardı. Arkadaşları Manor'a "bin isimli adam" demeye başladılar ve İsrail'de Amos Manor adını aldı.

İsrail'de, gizli servislerde hızla yükselmeye başladı. Isser ondan çok etkilenmişti. Manor, Isser'in tam zıddıydı. Isser ufak tefekti, Manor iriyarı. Isser aksi ve sertti, Manor güler yüzlü ve kentli havasındaydı. Isser spor yapmazken, Manor yüzüyor, futbol, tenis ve voleybol oynuyordu. Isser Rusça ve Yahudi Almancası konuşabiliyordu; Manor yedi lisana hâkimdi. Isser, İşçi Partisi'nin sadık bir üyesiyken, Amos politikayla ilgilenmiyordu. Isser mütevazı giyinirken, Amos Avrupai görünüşlü, şık bir adamdı. Bütün bunların yanı sıra akıllı ve bilgiliydi. Isser 1949 yılında, onu Şabak'a aldı; daha dördüncü yılında Isser'in tavsiyesi üzerine, Ben-Gurion tarafından başkan olarak atandı. Aynı zamanda, İsrail İstihbarat Topluluğu'nun CIA'yla gizli ilişkilerinin sorumluluğu da ona verildi.

O cuma gününün yağmurlu öğleden sonrasında, Manor derhal fotokopi sayfalarına gömüldü. Bildiği yedi dilden biri de Rusça'ydı, o yüzden de belgeyi okumakta hiç zorlanmadı. Sayfaları okudukça, Kruşçev'in söylevinin ne kadar önemli olduğunu fark etmeye başlıyordu. Arabasına atladığı gibi Ben-Gurion'un evine gitti.

"Bunu okusanız iyi olur," dedi Başbakan'a. Rusça bilen Ben-Gurion konuşma metnini okudu. Ertesi sabah, Şabat gününde, Manor'u acilen yanına çağırttı. "Elimizdeki tarihi bir belge, dedi, "ve her şeyden çok geleceğin Rusya'sının demokratik bir devlet olacağını kanıtlıyor." Konuşma 15 Nisan tarihinde Ramsad Isser'in eline geçti ve Isser metnin İsrail açısından tam bir şans olduğunu ânında anladı. Mossad'ın CIA'yla sallantıdaki ilişkilerini düzeltme fırsatı bu konuşmanın içindeydi. 1951'de, ABD'yi ziyareti sırasında, Ben-Gurion İkinci Dünya Savaşı'nda tanıştığı General Walter Bedell Smith'e uğradı. Bedell Smith, CIA'nın başkanıydı (ve yerine eski bir OSS kıdemlisi ve gelecekteki dışişleri bakanının kardeşi olan Allen Dulles gelmek üzereydi). Bedell Smith, tereddütle de olsa, CIA ve Mossad arasında sınırlı işbirliğini kabul etti. İşbirliğinin ana unsuru, Sovyet kökenli İsrailliler ve Doğu Bloku göçmenleriyle yapılan görüşmelerdi. Birçoğu mühendis, teknisyen ve hatta orduda subay olan bu insanlar Sovyet ya da Varşova Paktı tesislerinde çalışmışlardı ve komünist blok ordularının kapasitesiyle ilgili ayrıntılı istihbarata sahiptiler. Bu bilgiler düzenli şekilde aktarıldı ve Amerikalılar bu çalışmadan etkilenmişlerdi. CIA, İsrail irtibat subayı olarak efsanevi bir karakteri atadı – CIA Karşı İstihbarat Başkanı James Jesus Angleton. Angleton, İsrail'i ziyaret etti ve gizli servislerin başkanlarıyla tanıştı. Amos Manor'la aralarında dostane

ilişkiler gelişti ve hatta Manor'un iki odalı, küçük dairesinde bir şişe Scotch viski eşliğinde birkaç akşam bile geçirdiler.

Ancak bu sefer Isser ve Amos'un elinde göçmenlerin beyanlarından fazlası vardı; eşsiz bir mücevher! Kruşçev'in söylevini Amerikalılara teslim etmeye karar verdiler, ama Tel Aviv'deki CIA yetkilisi vasıtasıyla değil de, bizzat Washington'da. Manor konuşma metninin bir nüshasını özel ulakla ABD'de Mossad remsilciliği yapan Izzi Dorot'a gönderdi, o da Langley'e giderek metni Angleton'a teslim etti. 17 Nisan'da, Angleton metni Allen Dulles'a iletti ve aynı günün ilerleyen saatlerinde, belge Başkan Eisenhower'ın masasındaydı.

Amerikalı istihbarat uzmanları şaşkındı. İsrail'in küçük çaplı casus örgütleri, ABD, İngiltere ve Fransa'nın geniş ölçekli, muazzam teşkilatlarının ele geçiremediği bir belgeyi bulmuştu. Şüpheyi elden bırakmayan CIA üst düzey yetkilisi belgeyi uzmanlara inceletti ve uzmanlar oybirliğiyle belgenin gerçek olduğuna karar verdiler. Bu sonuç üzerine, CIA metni *New York Times*'a sızdırdı ve *Times* da konuşmayı 5 Haziran 1956 tarihinde yayımladı. Konuşma, komünist âleminde bir deprem etkisi yarattı ve milyonların Sovyetler Birliği'ne sırt çevirmesine sebep oldu. Bazı yorumcuların iddiasına göre, Kruşçev'in açıklamaları, 1956 sonbaharında Polonya ve Macaristan'da, Sovyetler aleyhine kendiliğinden başlayan ayaklanmaları harekete geçirmiştir.

Keza, bu durum Mossad'ın Amerika'daki meslektaşlarıyla ilişkilerinde önemli bir eşiğin aşılmasına da neden olmuştur. Tatlı Lucia'nın, yakışıklı Victor'a gösterdiği basit kitapçık, İsrail'in Mossad örgütüne efsanevi bir hava katmıştı.

***

Bu çarpıcı olaylar dizisine beklenmedik bir bölüm eklendi.

Varşova'da kimse Victor Grayevski'nin Kruşçev'in söylevini ABD'ye kaçırdığından şüphelenmemişti. Ocak 1957'de Victor İsrail'e göç etti. Victor'a teşekkür borçlu olan Amos Manor, Dışişleri Bakanlığı'nın Doğu Avrupa Birimi'nde bir iş bulmasına yardım etti. Kısa süre sonra, Victor devlet yönetimindeki radyo ağı Kol İsrail'de Lehçe konuşan editör ve haberci olarak çalışmaya başladı.

Ancak bunun üzerinden çok zaman geçmemişti ki Victor üçüncü bir iş daha buldu. İsrail'e geldikten kısa bir müddet sonra, Ulpan adında göçmenlerin ve yabancıların İbranice öğrendikleri özel bir kursta birkaç Sovyet diplomatla tanıştı. Rus diplomatlardan birisi Victor'la Dışişleri Bakanlığı'nın koridorlarından birinde karşılaşınca, bu yeni göçmenin önemli pozisyonundan etkilenmişlerdi. Kısa süre sonra, Tel Aviv sokaklarından birinde Grayevski'nin yanına "tesadüfen" bir KGB ajanı yanaştı ve ona Polonya'daki geçmişini, Nazi karşıtı ve komünist olarak geçirdiği yılları hatırlattı. Ardından da, Victor'a bir öneride bulundu: İsrail'de görev yapan bir KGB ajanı olma fırsatı. Grayevski bunu düşüneceğine söz verdi ve hemen akabinde Mossad Genel Merkezi'ne yöneldi. "Ne yapayım?" diye sordu.

Mossad yetkilileri bu duruma bayılmışlardı. "Harika," dediler, "hemen kabul et!" Grayevski'yi Ruslara yanlış bilgi taşıyan iki taraflı bir ajan yapacaklardı.

Böylece Victor'un yeni ve uzun kariyeri başladı. Yıllarca Ruslara Mossad tarafından uydurulan ve tahrif edilen bilgileri taşıdı. KGB bağlantısıyla Kudüs ve Ramla civarındaki ormanlarda; Yafa, Kudüs ve Tiberiye'deki Rus kiliselerinde ve manastırlarda buluşuyor, kalabalık restoranlar ve diplomatik resepsiyonlarda "tesadüfen" yan yana düşüyordu. Grayevski'nin çift taraflı ajan olarak çalıştığı on dört yıl boyunca Sovyetler bir kez bile kullanıldıklarından şüphe etmediler. Sağladığı harikulade istihbarat nedeniyle sık sık övgü alıyordu;

Moskova'daki KGB Genel Merkezi'nde dolaşan dedikodulara bakılırsa, Sovyetler Birliği İsrail hükümet çevrelerine gizli bir ajan yerleştirmişti. Sovyetler onca yıl Grayevski'ye itimat etti ve güvenilirliğini sorgulamadı. Bunun tek istisnası, 1967'de onu ve çıkarımlarını kulak arkası ettiklerinde yaşandı. İşin komik tarafı, Grayevski ilk kez tamamen doğru bilgi taşıyordu. Altı Gün Savaşı'ndan önceki bekleme dönemiydi. Mısır Cumhurbaşkanı Cemal Abdülnasır, İsrail'in mayıs ayında Suriye'ye saldıracağına dair hatalı bir sonuca varmıştı. Bu yüzden, ordularını Sina'ya yığdı, Birleşmiş Milletler Barış Gücü'nü uzaklaştırdı, Kızıldeniz boğazını İsrail gemilerine kapattı ve İsrail'i yok etmekle tehdit etti. İsrail'in saldırmaya kesinlikle niyeti yoktu ve Mısır'la çıkacak bir savaşı önlemek istiyordu. Başbakan Eshkol, Mossad'dan şayet Mısır saldırgan önlemlerinden vazgeçmezse, İsrail'in savaş açmak zorunda kalacağı yönünde, Sovyetler'e bilgi vermesini istedi. Mısır üzerinde nüfuz sahibi olan Sovyetler Birliği'nin Nasır'ı durdurmasını umut ediyordu. Grayevski KGB'ye İsrail'in gerçek maksadını ayrıntılı şekilde açıklayan bir belge ulaştırdı. Ancak Sovyetler Birliği durumu yanlış değerlendirmişti; Moskova Grayevski'nin raporunu görmezden geldi ve Nasır'ın savaş yanlısı tutumunu cesaretlendirdi.

Neticede, İsrail önleyici nitelikte bir saldırıyla, Mısır, Suriye ve Ürdün ordularını yok etti ve topraklarının büyük kısmını işgal etti. Sovyetler Birliği'nin kaybı da büyüktü; silahlarının kalitesiz olduğu kanıtlanmış, vaatlerini tutamamış ve fena yenilen müttefiklerini desteklemekte başarısız olmuştu. Gene de, Grayevski'yle KGB arasında uzun süredir devam eden ilişki aynı sene doruk noktasına ulaştı. Sovyet bağlantısıyla Orta İsrail'deki bir ormanda buluşmaya çağrıldı. KGB ajanı ciddi bir tavırla Grayevski'ye Sovyet hükümetinin üstün hizmetlerinden dolayı kendisine teşekkür ettiğini ve en yüksek onur ödülüyle... Lenin Madalyası'yla onurlandırmak istediklerini

bildirdi! Rus ajan, madalyayı İsrail'de yakasına takamadığı için Grayevski'den özür diledi ve madalyasının adına Moskova'da saklanacağına ve oraya gittiğinde teslim alabileceğine dair teminat verdi. Grayevski İsrail'de kalmayı tercih etti.

Grayevski 1971'de, bu casus oyunundan nihayet emekli oldu.

Ancak Grayevski unutulmamıştı. 2007 yılında Şabak Genel Merkezi'ne davet edildi. Orada Grayevski'yi dostları, çalışma arkadaşları ve akrabalarının yanı sıra, eski ve yeni Şabak ve Mossad liderlerinden oluşan seçkin bir topluluk beklemekteydi. Şabak Başkanı Yuval Diskin, üstün hizmetlerinden dolayı ona itibarlı bir ödül takdim etti – ve Grayevski iki kez onur madalyası kazanan ilk casus oldu: bütün hayatı boyunca sadakatle hizmet ettiği kendi ülkesi ve tüm risklerine rağmen, aldattığı ve yanlış yönlendirdiği düşman ülke tarafından.

Bir gazeteci Grayevski'den, "Sovyet İmparatorluğu'nun sonunu getiren adam," diye bahsettiyse de, Grayevski farklı düşünüyor. "Ben kahraman değilim ve tarihi değiştirdiğim de doğru değil. Tarihi değiştiren Kruşçev oldu. Ben tarihle bir yol ayrımında birkaç saniye karşılaştım ve ardından yollarımız ayrıldı."

Grayevski seksen bir yaşında öldü. Üstelik de Vladimir İlyiç Lenin'in profilini taşıyan madalyası büyük ihtimalle hâlâ Kremlin'de bir yerlerde, küçük bir kutudaki kırmızı kadife yastığında onu beklemektedir.

"EICHMANN'I BULUP GETİRİN, ÖLÜ YA DA DİRİ!"

6

"Adın ne?"· diye sordu kız.

"Nicolas," dedi talibi, gülümseyerek. "Ama arkadaşlarım bana Nick der. Nick Eichmann."

İşte her şey böyle başladı.

1. Kör Yahudi'nin kızı

1957 sonbaharının sonlarında, Isser Harel, Almanya'nın Frankfurt şehrinden garip bir mesaj aldı; Hesse Başsavcısı Dr. Fritz Bauer, Mossad'a gizli bir bilgi iletmek istiyordu. Isser, Almanya'da saygın bir kişiliğe sahip Bauer'i tanıyordu. Aslan başı ve ona kavgacı bir görüntü veren çenesiyle, uzun boylu ve karizmatik bir adam olan Bauer, Nazi suçlularının peşine düşerek ün yapmıştı. Yeleyi andıran beyaz saçları sayesinde bir parça David Ben-Gurion'u andırıyordu. Bauer de Yahudi'ydi ve mücadeleci biriydi. 1933'te,

Hitler'in iktidara gelişiyle birlikte toplama kampına atılmış, ancak bu korkunç deneyimin onu manevi olarak çökertmesine izin vermemişti. Sonrasında Danimarka'ya ve ardından İsviçre'ye kaçmıştı. Savaşın sonunda, hayatını Nazi suçlularını takip edip cezalandırmaya adadı. Ayrıca, Nazizm'in kökünü kazımak için doğru dürüst çaba göstermeyen Batı Almanya yetkililerinin yol açtığı hayal kırıklığını da açıkça dile getirmekteydi.

Kasım 1957'de, bir İsrail güvenlik subayı olan Shaul Darom, Frankfurt'a vardı ve Bauer'le uzun uzadıya sohbet etti. Birkaç gün sonra Darom, Isser'in Tel Aviv'deki yazıhanesine girdi. "Dr. Bauer'in söylediğine göre," dedi Darom, "Eichmann hayattaymış ve Arjantin'de saklanıyormuş."

Isser işe koyuldu. Milyonlarca Yahudi gibi Isser de SS Subayı Adolf Eichmann'ın Nazi dehşetinin vücut bulmuş hâli olduğunu biliyordu. Obersturmbannfuhrer Eichmann "Nihai Çözüm"ü –Avrupa Yahudilerinin sistematik imhası– bizzat yönetmişti. İnsan şeklinde bir canavar, aşağılık bir teknokrat olan bu adam, hayatını altı milyon Yahudi'nin titizlikle yürütülen katliamına adamıştı. Savaştan sonra ortadan kaybolmuştu ve nerede olduğunu kimse bilmiyordu; Suriye, Mısır, Kuveyt, Güney Amerika gibi çeşitli ülkelerde yaşamakta olduğu rivayet edilmekteydi.

Darom, Bauer'le aralarında geçen sohbeti ayrıntılarıyla aktardı. Birkaç ay evvel, Bauer, Arjantin'den savaş sırasında Nazi yönetimi altında acı çeken, yarı Yahudi, Alman bir göçmen tarafından gönderilen bir mektup almıştı. Bu göçmen Bauer'in Nazi suçlularının peşinden gittiğini ve en çok arananlar listesinin başında da Adolf Eichmann'ın olduğunu gazetelerden okumuştu. Güzel kızı, Sylvia ona Nick Eichmann adında genç bir adamla görüştüğünü söylediğinde çok şaşırmıştı. Bu genç Nick'in, toplu cinayetler işleyen katille akraba olması gerektiği kanaatindeydi. Bauer'e ajan-

larını Eichmann'ın saklandığı yere götürebileceğini söyledi; Eichmann, Buenos Aires yakınlarında sahte bir kimlikle yaşıyordu.

Bauer, Eichmann'ın savaştan sonra Almanya'dan kaçtığını biliyordu. Karısı Vera ve üç oğlu Avusturya'da kalmışlardı ama birkaç yıl sonra onlar da ortadan kaybolmuştu. Sonradan, Bauer karısıyla oğullarının Arjantin'e göç ettiğini ve orada Eichmann'ın karısının yeniden evlendiğini öğrenmişti. Bauer, Vera'nın Arjantin'de Eichmann'ı bulduğundan ve ikinci evliliğinin düzmece olduğundan emindi. "İkinci koca"nın onu bekleyen Eichmann olduğu kesindi.

Bauer, Alman hükümetinden Eichmann'ın iadesini istemeyi talep ettiği takdirde kötü bir sonuçla karşılaşmaktan korkuyordu. İçinde birçok eski Nazi barındıran Alman adalet sistemine güvenmesi mümkün değildi. Ayrıca, Buenos Aires Alman Büyükelçiliği'ndeki birkaç görevliden de şüpheleniyordu. Bauer'in Arjantinli yetkililere resmi iade talebinde bulunmasına fırsat kalmadan, Almanya'dan ya da büyükelçilik çalışanlarından birinin Eichmann'ı uyarmasından ve Eichmann'ın yeniden ortadan kaybolmasından korkuyordu.

Bauer, Shaul Darom'la açık açık konuştu. Mossad'ın Buenos Aires'te yaşayan bu adamın gerçekten de Eichmann olup olmadığını tespit etmesini istiyordu. Eichmann olduğu takdirde de, İsrail iadesini talep etmeli veya gizli bir operasyonla Eichmann'ı kaçırarak İsrail'e getirmeliydi.

"Günlerce ve gecelerce kendimle hesaplaştıktan sonra, sizinle konuşmaya karar verdim," diye kabul etti Bauer. "Almanya'da size bu bilgiyi ulaştırmaya karar verdiğimi bilen yalnızca bir kişi var, Hesse Divan Başkanı Georg August Zinn (sosyal demokrat ve Almanya'nın ayan meclisi "Bundesrat"ın gelecekteki başkanı)."

İsrail'e dönen Shaul Darom, Isser'in masasına koyduğu

tek sayfa kâğıtla, Eichmann'ın gizlendiği yeri bildirdi. Isser'in gözleri bir cümleye odaklanmıştır: "4261 Calle Chacabuco, Olivos, Buenos Aires."

Ocak 1958'in başlarında, Chacabuco Sokağı'nda genç bir adam dolaşıyordu. Bu genç adam, Mossad'ın özel operasyonlarının bir üyesi Emmanuel (Emma) Talmor'du. Isser tarafından Bauer'in mesajının doğruluğunu kontrol etmek üzere gönderilmişti. Burada karşılaştığı manzara Emma'nın hoşuna gitmemişti; Olivos genelde işçilerin yaşadığı fakir bir mahalleydi. Asfaltsız Chacabuco Sokağı'nın iki yanında sıra sıra tek katlı, çürük evlerin arasında 4261 numara da vardı. Evin küçük avlusunda, Talmor şişman ve pespaye görünüşlü bir kadın gördü.

"Onun Eichmann'ın evi olduğunu sanmıyorum," dedi Talmor Isser'e, birkaç gün sonra Tel Aviv'deki ofisinde. "Reich iktidardan düşmeden çok önce kaçışlarını hazırlayan, bütün büyük Nazi başları gibi, Eichmann'ın da Arjantin'e tonla para kaçırdığına yüzde yüz eminim. Kenar mahallelerin birinde ahıra benzer bir evde yaşadığına inanmam mümkün değil; bahçedeki şişman kadının Vera Eichmann olduğuna da."

Talmor'un itirazları Ramsad'ı ikna etmeye yetmemiştir. Isser soruşturmayı sürdürmek ister, ancak bilginin kaynağına erişmeden mutlak bir sonuca ulaşamayacağını da bilmektedir. Bauer'le temasa geçer ve Bauer muhbirin adıyla adresini derhal verir: Lothar Hermann. Hermann artık başka bir şehirde, Buenos Aires'ten 500 km uzakta, Coronel Saurez'de yaşamaktadır. Bauer, Isser'e Hermann'dan mektubu getiren kişiye her türlü yardımın yapılmasını rica eden bir referans mektubu gönderir.

Şubat 1958'de, Coronel Suarez'e denizaşırı ülkeden bir misafir gelir; Tel Aviv emniyetinden Başdedektif Efraim Hoffstetter. Hoffstetter, İnterpol konferansı nedeniyle Ar-

jantin'de bulunmaktadır ve Isser'le işbirliği yapmaya söz vermiştir. Ancak ihtiyatı elden bırakmayarak Libertad Avenue'deki evin kapısını çaldığında kendini Alman vatandaşı, Karl Huppert olarak tanıtır. Salonda ellerini büyükçe ahşap bir masaya dayamış oturmakta olan, sade kıyafetli, kör bir adam görür. Hoffstetter içeri girince kör adam ayak seslerini duyar ve ondan tarafa dönerek elini boşluğa uzatır. Bu adam Lothar Hermann'dır.

"Ben Fritz Bauer'in arkadaşıyım," der Hoffstetter. Alman gizli servisiyle bağlantısı olduğunu ima etmektedir.

Hermann ona Yahudi olduğunu ve Naziler iktidara gelene kadar polis memuru olarak görev yaptığını anlatır. Ebeveynleri öldürülmüş ve Hermann da gönderildiği Dachau'da gözlerini kaybetmiştir. Sonrasında Hermann Alman karısıyla birlikte Arjantin'e göç etmiştir. Eichmann adını tesadüfen duyduğunda Bauer'le temasa geçen de odur. İddiasına göre, tek amacı, ailesini katleden Nazi suçlularını cezalandırmaktır.

O sırada odaya giren sevimli kızı, Sylvia'nın koluna dokunarak, "Eichmann'ı sizin için bulan aslında o," der.

Kız kıpkırmızı kesilir ve tereddütle de olsa, başına gelenleri Hoffstetter'a anlatır.

Bir buçuk yıl öncesine kadar ailesiyle birlikte Buenos Aires'teki Olivos Mahallesi'nde yaşayan Sylvia, orada yakışıklı bir adam olan Nick Eichmann'la tanışır ve birkaç kez çıkarlar. Hermannlar çevrelerinde Ari ırktan gelen bir aile olarak tanındıklarından, Sylvia ona Yahudi olduğunu söylemez. Ancak Nick söylediklerine özen gösterme gereği duymaz. Bir keresinde Sylvia'ya Almanlar keşke başladıkları işi yarım bırakmak yerine, bütün Yahudileri katletmiş olsalardı, der. Bir başka sefer de, babasının İkinci Dünya Savaşı sırasında Wehrmacht'ta görev yaptığından ve anavatanlarına karşı görevini yerine getirdiğinden söz eder.

Nick fikirlerini Sylvia'yla açık açık paylaşmakta sakınca görmezken, kızı evine bir kez olsun davet etmemiştir. Kızın ailesi Buenos Aires'ten taşındıktan sonra mektuplaşmaya devam ettiklerinde bile, Nick ev adresini vermez ve Sylvia'dan mektupları bir arkadaşının adresine göndermesini ister. Bu garip davranış, Lothar Hermann'ın Nick'in Eichmann'ın oğlu olabileceği yönündeki şüphesini tetiklemiştir. Kızıyla birlikte Buenos Aires'e gider ve Olivos'a giden bir otobüse biner. Sylvia arkadaşlarının yardımıyla, Nick Eichmann'ın adresini bulur ve hatta Chacabuco'daki evlerine girmeyi bile başarır. Ancak Nick evde değildir. Sylvia orada gözlüklü ve ince bıyıklı, seyrek saçlı bir adamla tanışır: adam ona Nick'in babası olduğunu söyler. Hermann, Hoffstetter'a soruşturmaya yardım etmek amacıyla, Sylvia'yla birlikte bir kez daha Buenos Aires'e gidebileceğini söyler. Sylvia kör babasına sürekli eşlik etmek, onun yazışmalarını yürütmek zorundadır. Hoffstetter Hermann'a, Eichmann'ın kimliğinin kati suretle tespiti için gerekenlerin bir listesini verir: fotoğrafı, güncel adı, işyeri, hakkındaki resmi belgeler ve parmak izleri. Hoffstetter ve Hermann yazışmaları yürütecekleri güvenli bir yöntem belirlerler ve Hoffstetter Hermann'a harcamalar için bir miktar para da verir. Nihayet cebinden bir kartpostal çıkartıp ikiye yırtar ve yarısını Hermann'a verir. "Diğer yarısını getiren kişi bizden birisi demektir. Ona her şeyi anlatabilirsiniz."

Hoffstetter babayla kızı bırakıp İsrail'e döner ve Isser'e rapor verir.

Birkaç ay sonra, Hermann'ın raporu Mossad Genel Merkezi'ne ulaşır. Eichmannlar hakkında her şeyi öğrendiğini haber vermektedir, büyük bir coşkuyla. Chacabuco Sokağı'ndaki ev, on sene önce Francisco Schmidt adında bir Avusturyalı tarafından inşa edilmiştir. Schmidt evi iki aileye kiraya vermiştir: Daguto ve Klement. Hermann, üzerinde ısrarla dura-

rak Schmidt'in Eichmann olduğunu iddia eder. Daguto ve Klement'in gerçek Eichmann'ı gözlerden gizlemek için birer kılıf olduklarına inanmaktadır.

Isser, Arjantin'deki ajanlarından Hermann'ın raporunu doğrulamalarını ister. Adamlar telgrafla cevap verirler: "Fransisco Schmidt kesinlikle Eichmann değil. Eichmann, Chacabuco Sokağı'ndaki evde yaşamıyor ve asla da yaşamamış." Isser, Hermann'ın güvenilir bir kaynak olmadığı sonucuna varır ve soruşturmayı sonlandırır.

2. *Talihsizlik*

Isser büyük bir hata yapmıştı; bu kararıyla Eichmann'ı yakalama şansını sonsuza kadar yok etmiş olabilirdi. Bu soruşturmanın ilk aşamasında nasıl olup da bu denli büyük beceriksizlikler yapıldığı merak konusudur. Nasıl olmuş da karmaşık ve gizli bir operasyon yaşlı, kör ve dirayetsiz bir adama bırakılmıştı? Nasıl olmuş da Mossad Hermann'ın yanlış kimlik teşhisini ciddiye alabilmişti? Sylvia'nın, Chacabuco Sokağı'nı ziyaret ettiği ve Nick Eichmann'ın babasıyla tanıştığı gerçeği nasıl atlanmıştır? Buenos Aires'e profesyonel bir dedektif gönderip iki kiracıyla ev sahibinin kimliklerini kontrol ettirmek yerine, Isser konuyu kapatmakla yetinmiştir. Isser'in hiç tarzı olmayan bu büyük hata, İsrail'in Eichmann'ı bulma fırsatını sonsuza dek kaybetmesine sebep olabilirdi.

Bir buçuk yıl sonra, Fritz Bauer İsrail'e gelir. Eichmann'ın yakalanmasındaki başarısızlık yüzünden suçladığı Isser Harel'i görmek istemez. Doğruca Kudüs'e, Başsavcı Haim Cohen'e gider. Bu soruşturmanın Mossad tarafından ele alınışındaki beceriksizliği anlatırken, Bauer öfkesine hâkim olmakta zorlanır.

Haim Cohen, Isser'i ve Şabak'ın başdedektifi Zvi Aharoni'yi Kudüs'e çağırır. Bauer yazıhanesinde beklemektedir ve

Harel'i soruşturmayı yüzüne gözüne bulaştırmakla suçlar. Ayrıca, Mossad bu görevi yürütemeyecekse, Alman yetkililerden devreye girmelerini istemekten başka seçeneği kalmayacaktır. Ancak Harel'i soruşturmayı yeniden açmaya ikna eden, bu tehditler değil, Bauer'in yanında getirdiği yeni bir istihbarattır: gizemi çözen iki kelime. Eichmann'ın Arjantin'de kullandığı sahte isim, Bauer'in açıklamasına göre, Ricardo Klement'tir.

Bir anda, Isser nerede hata yaptığını, adamlarının hangi noktayı atladıklarını anlar. Eichmann, Chacabuco Sokağı'nda oturan kiracılardan birisidir. Schmidt değildir de, Klement'tir.

Isser, Hermann'ın kızının gerçekten de, Eichmann'ın oğluyla çıktığını ve Eichmann ailesinin Chacabuco Sokağı'nda oturduğunu anlamıştır. Ancak Hermann, Eichmann'ın adını Klement'e çevirdiğini bilmemektedir ve hata yaparak Francisco Schmidt'in Eichmann olduğunu sanır. Isser görevini yapsaydı ve Hermann'ın hikâyesini kontrol etmeleri için yetenekli ajanlarını gönderseydi, Eichmann'ın gerçek kimliğini uzun zaman önce açığa çıkartabilecekti.

Isser, Cohen ve Bauer'den, soruşturmanın başına Zvi Aharoni'yi getirmelerini ister. Aharoni açık alnı, kare bıyığı ve keskin zekâsıyla ince, uzun boylu bir adamdır. Kendisi de Yahudi kökenli bir Alman olan Aharoni, şahsen Cohen'e daha yakındır ama Isser'e o kadar yakın değildir. Aharoni, 1958 yılında başka bir vakayla ilgili olarak Buenos Aires'i ziyaret ettiği sırada, Isser'in kendisini Hermann'ın ifadesini doğrulaması için görevlendirmemesini hâlâ unutamamıştır. Fakat bunun geride bırakılması gerekmektedir. Bugün Isser'in, Aharoni'nin uzmanlığına ihtiyacı vardır. Böylece, Şubat 1960'ta Aharoni Buenos Aires'e iner. Orada yaşayan Yahudi bir arkadaşından Chacabuco Sokağı'ndaki eve gidip bir bakmasını ister. Arkadaşı hayal kırıklığıyla ge-

ri döner. Ev boş, diye verir raporunu. İki daireden birisinde, aslında Klementlerin eski evinde, birkaç boyacı ve duvar ustası tadilat yapmaktadır. Klementlerse bilinmeyen bir yere taşınmak üzere adresten ayrılmışlardır. Aharoni şüphe uyandırmadan Klementlerin izini sürmenin bir yolunu bulmak zorundadır.

Mart başlarında, Chacabuco Sokağı'ndaki eve komi kıyafetli genç bir Arjantinli gelir. Delikanlı Nicholas Klement'e iletilmek üzere, ufak bir hediye paketi taşımaktadır. Paketin içinde pahalı bir çakmak ve parfüm kokulu bir de kart vardır: "Sevgili Nick, doğum günün kutlu olsun." Hediye, kimliğini gizli tutmak isteyen bir kadın tarafından gönderilmişe benziyordur.

Kurye boyacıların çalıştığı daireye girer ve Klement ailesini sorar, ancak işçilerden çoğunun Klementlerin kim olduğuna dair en ufak bir fikri bile yoktur. Boyacılardan biri komiye ailenin Buenos Aires'in öbür ucundaki San Fernando Mahallesi'ne taşındığını tahmin ettiğini söyler. Ardından da, komiyi Nick Eichmann'ın ağabeyinin çalıştığı, yakınlardaki bir dükkâna yönlendirir. Nick'in ağabeyi, Dieter adında sarışın bir gençtir; kuryeye kibar davranmasına rağmen, Klementlerin yeni adresini vermeyi reddeder. Ancak konuşkan genç komiye babasının geçici olarak uzaktaki Tucuman kentinde çalıştığını söyler. Komi Chacabuco Sokağı'na geri döner ve boyacılara ısrarla sorular sormaya devam eder. Nihayet Klementlerin yeni adresini kabaca hatırladığını sanan bir adamla tanışır. "Trene binip San Fernando istasyonunda ineceksin," der adam. "Ardından 203 numaralı otobüse bin ve Avijenda'da in. Caddenin karşısında bir büfe göreceksin. Sağında, diğer evlerden biraz ayrık duran, ufak tuğla bir ev var. Klementler orada yaşıyor işte." Kurye halinden hoşnut geri döner ve Aharoni'ye rapor verir. Ertesi gün Aharoni, San Fernando'ya trene biner, boyacının tarifine uyarak evi

hemen bulur. Büfenin yanında durup sokağın adını sorar.

"Calle Garibaldi," der yaşlı satıcı.

Böylece, kimliği bilinmeyen boyacı sayesinde, soruşturma tekrar rayına oturmuştur.

3. Garibaldi Sokağı

Mart ortasında, Aharoni takım elbisesini giyinip Calle Garibaldi'ye, Klementlerin evinin karşısındaki evlerden birine yönelir. "Bir Amerikan şirketinin temsilciliğini yapıyorum, der, kapıyı açan kadına. "Dikiş makinesi imal ediyoruz ve bu yörede bir fabrika kurmayı planlıyoruz. Evinizi satın almak istesek ne dersiniz?" Ardından Klementlerin evini göstererek ilave eder: "Bu evi de satın almak istiyoruz." Kadınla konuşurken, Aharoni taşıdığı ufak evrak çantasının sapındaki bir düğmeye basıyordu. Düğmeye her bastığında, gizli bir kamera farklı açılardan Klementlerin evinin fotoğrafını çekiyordu. Ertesi gün, Aharoni şehir arşivini kontrol eder ve Klementlerin evinin arazisinin Bayan Vera Liebl de Eichmann'a ait olduğunu öğrenir. Vera'nın farklı birisiyle evlenmediğinin bir kanıtıdır bu. Arjantin gelenekleri uyarınca, Vera tapuya hem kızlık soyadını, hem de kocasının soyadını işletmiştir. Ricardo Klement'in resmi belgelerde adının geçmesini istemediği anlaşılıyor.

Aharoni yaya, hususi arabayla ya da küçük bir kamyonetle Garibaldi Sokağı'na birkaç ziyaret daha yapar. Evin, Vera'nın ve bahçede oynarken gördüğü küçük oğlanın fotoğraflarını çeker. Klement'i görememiştir, ama özel bir gün olan 21 Mart'ı beklemeye karar verir. Aharoni'nin dosyasına göre bu tarih Adolf Eichmann'la Vera Liebl'in 25. evlilik yıldönümleridir. Eichmann'ın yıldönümlerini ailesiyle kutlamak için Tucuman'a döneceğini tahmin ediyordu.

21 Mart'ta Aharoni gizli fotoğraf makinesiyle sokağa döner. Evin bahçesinde orta boylu, ince yapılı, seyrek saçlı, ince

dudaklı, koca burunlu, bıyıklı ve gözlüklü bir adam görür. Bütün bu vasıflar, istihbarat dosyasındaki tarife uymaktadır.

Adam Eichmann mıydı?

İsrail'de, Isser arabasıyla Ben-Gurion'un evine gider. "Eichmann'ın Arjantin'de yaşadığı yeri bulduk," der. "Onu yakalayıp İsrail'e getirebileceğimize inanıyorum."

Ben-Gurion tereddütsüz cevap verir: "Onu ölü ya da diri buraya getirin." Bir an durduktan sonra ekler: "Canlı getirilmesi daha iyi olur. Gençlerimiz açısından bunun büyük önemi var."

4. Öncü ekip Arjantin'e varır

Isser bunun üzerine bir operasyon ekibi kurdu. Ekibin on iki üyesinin tamamı gönüllülerden oluşuyordu. Bazıları kollarında toplama kampı numarası dövmeleriyle soykırımdan sağ kurtulanlardı ve Eichmann'la görülmesi gereken şahsi bir hesapları vardı. Ekibin çekirdeğini güvenlik teşkilatlarının harekât birimleri oluşturuyordu. Başında Şabak'ın iki büyük ajanı vardı. Rafi Eitan komutan olarak atanmıştı. Yardımcısıysa, Eitan'ın "cesur, fiziksel anlamda güçlü ve taktik konusunda yaratıcılık sahibi" olarak tasvir ettiği Zvi Malkin'di. Çalıyı andıran kaşları, güçlü çenesi ve derin, melankolik bakışlı gözleriyle Malkin, Şabak'ın en iyi casus avcısı olarak ün yapmıştı. Şeytana uyup kullanmak zorunda kalacağı gerekçesiyle asla silah taşımayan Malkin, "sağduyuya, yaratıcılığa ve doğaçlama yeteneğine" güveniyordu. En iyi Sovyet ajanlarından birkaçının foyasını ortaya çıkartmayı başarmıştı. Çocukluğunun bir kısmını Polonya'da geçirmiş ve Grasnik Lubelski Köyü'nde yaşanan kanlı soykırımın ardından, ailesiyle beraber İsrail'e göç etmişti. Geride yalnızca ablası Fruma ve ailesi kalmıştı; bu ailenin tüm üyeleri ve Zvi'nin diğer akrabaları Soykırım sırasında yok olup

gitmişlerdi. Zvi Hayfa'da büyümüş ve Bağımsızlık Savaşı'na katılmıştı. Birçok yeteneği arasında ressamlık, yazarlık ve oyunculuk vardı. New York'ta kaldığı bir dönemde Aktör Stüdyosu'nun başkanı Lee Strasberg'le arkadaş olmuş ve ondan oyunculuk üzerine bir sürü şey öğrenmişti. Daha sonra yaptığı bir açıklamada, "Katıldığım Mossad operasyonlarından birçoğunda, kılık değiştirmenin ve makyajın yanı sıra, sahnede olduğumu düşünerek rol de yaptım. Bazen bir oyun sahneye koyduğumu hayal ettim. Operasyonların talimatlarını genellikle bir senaryo gibi yazdım," dedi.

Ekibin bir diğer üyesi, Viyana doğumlu Avraham (Avrum) Shalom'du. Kısa boylu, tıknaz, gergin dudaklı bir adam olan Shalom, Eitan'ın yardımcısı ve aynı zamanda geleceğin Şabak başkanıydı. Diğer üyelerden bazıları Paris merkezli gizli bir saha operatörü olan Yaakov Gat; savaşın sonunda Nazi suçlularını avlayan gizli "İntikamcılar" grubuyla çalışan ve yakaladıklarından bazılarını kendi elleriyle öldüren eski bir İngiliz Ordusu askeri Moshe Tavor; sessiz, geri planda kalmayı seven, yetenekli bir ressam ve belge sahteciliğinde bir "dâhi" olan Shalom Danny'ydi. Bazılarının iddiasına göre, Danny Nazi toplama kampından, tuvalet kâğıdı kullanarak hazırladığı sahte izin belgesiyle kaçmıştı.

Bu adamların çoğu evliydi, aileleri vardı.

Ekip ayrıca uzmanlık yönünden de iyi toplanmıştı. Aralarında Arjantin'i iyi bilen, Buenos Aires caddelerini iyi tanıyan ve aynı zamanda becerikli bir çilingir, fiziksel açıdan son derece güçlü ve neredeyse herkeste güven uyandırabilecek "dürüst" bir surata sahip bir ajan olan Efraim Ilani de vardı. Ekibe dindar bir kadın da dahil edilmişti; ülkenin en iyi kadın ajanı olan Yehudith Nissiyahu. Yehudith sessiz, utangaç, kendi halinde görünen, bir parça şişman ve sade bir kadındı. Bir İşçi Partisi eylemcisiyle, Mordechai Nissiyahu'yla evliydi. Bu kitabın yazarlarından birini birkaç kez

evinde ağırlamıştı ve görünüşte, sıra dışı bir yanı yoktu.

Isser ve Rafi Eitan, Dr. Yona Elian'dan bu operasyona katılmasını istediler. Elian, geçmişte birkaç Mossad operasyonunda görev yapmış bir doktordu. Soruşturmayı yürüten Zvi Aharoni de ekibe katıldı. Ancak ekibe katılmaya ilk gönüllü olan bizzat Isser'di. Yurtdışında yürütülen tehlikeli operasyonlarda ekibine liderlik etmeyi çok seviyordu. Gerçi bu sefer bir nedeni daha vardı. Operasyon ülkeden çok uzak bir yerde gerçekleştirilecek, İsrail'le iletişim kurmak zor olacaktı. Isser, harekete geçildiğinde, derhal üst düzey kararlar alınması gerekeceğini biliyordu. Ayrıca geniş kapsamlı politik sonuçlar doğurması da muhtemeldi. Bu yüzden İsrail ekibinin, gerektiğinde politik kararlar almaya muktedir birisi tarafından yönetilmesinin önemi büyüktü. Isser komutayı alması gerektiğini hissetmişti.

Nisan ayının sonunda, dört ajandan oluşan öncü ekip farklı yönlerden Arjantin'e vardı. Gerekli malzemeler ülkeye gizlice sokulmuştu: Telsizler, elektronik aletler ve cihazlar, tıbbı malzeme ve ayrıca Shalom Danny'nin pasaport, belge ve beyanname imal etmeye uygun teçhizatların bulunduğu gezgin laboratuvarının bir kısmı da yanlarındaydı.

Ajanlar Buenos Aires'te ekibin birkaç üyesinin kalacağı ve çalışacağı (Şato kod adlı) bir daire kiralayarak yiyecek depoladılar.

Ertesi gün, dörtlü bir araba kiralayıp San Fernando'ya yola çıktı ve mahalleye akşam saat 7.40'ta vardılar.

Karanlık çökmüştü ve ekibi büyük bir sürpriz bekliyordu. 202 numaralı yolda arabayla ilerlerken, karşıdan yürüyerek üzerlerine doğru gelen Ricardo Klement'i gördüler! Klement onlara dikkat etmemiş, dönüp evine girmişti. Ajanlar, Klement'in büyük ihtimalle her akşam aşağı yukarı aynı saatte geldiği ve kaçırılmasının da otobüs durağıyla evi arasında kalan karanlık ve ıssız yolda gerçekleşeceği sonucuna vardılar. O gece İsrail'e bir telgraf geçtiler: "Operasyon mümkün gözüküyor."

5. Abba Eban için bir uçak

Isser şansın yanında olduğunu düşünüyordu. 20 Mayıs'ta Arjantin bağımsızlığının yüz ellinci yılını kutlayacaktı. Dünyanın dört bir yanından gelen üst düzey delegelerin kutlamalara katılması bekleniyordu. Bunların arasında, Milli Eğitim Bakanı Abba Eban önderliğindeki İsrailli bir heyet de vardı. Abba Eban, El-Al'ın kendisine özel bir uçak tahsis ettiğini öğrendiğinde çok mutlu oldu – İngiliz yapımı bir "Whispering Giant" (Fısıldayan Dev). Eban'a El-Al'ın cömertliğinin gerçek sebebinin Eichmann operasyonu olduğunu kimse söylememişti.

601 sayılı Buenos Aires uçuşunun tarihi 11 Mayıs olarak belirlendi. Uçuş görevlileri özenle seçildi. Isser bu sırrı yalnızca iki üst düzey El-Al yetkilisine açıklamıştı: Mordechai Ben-Ari ve Efraim Ben-Artzi. Pilot Zvi Tohar, uçağın Arjantinli yer görevlilerinin yardımı olmaksızın aniden havalanma ihtimaline karşı yanına uzman teknisyenler alması yönünde uyarılmıştı.

1 Mayıs'ta, şafak vakti, Isser cebinde bir Avrupa pasaportuyla Buenos Aires'e indi. Havaalanının pistlerini dondurucu bir rüzgâr süpürüyordu. Arjantin'de kış bastırmak üzereydi. Sekiz gün sonra, 9 Mayıs akşamı, birkaç İsrailli Buenos Aires'teki yüksek bir apartmana gizlice girdiler. Bir-iki gün önce kiralanan daireye (kod adı, Tepeler) çıktılar. Operasyon biriminin bütün üyeleri hazırdı. Evvelden kentin çeşitli yerlerindeki otellere yerleşmişlerdi. Daireye son giren Isser oldu; "on ikisi" ilk kez bir araya gelmişti.

Arjantin'e geldikten sonra, Isser ekibi için orijinal bir iletişim yöntemi kurdu: Cebinde Buenos Aires'te üç yüz kafenin adını, adresini ve açılış saatini taşıyordu. Her sabah, Isser kafeler arasında, önceden belirlediği güzergâhı ve zaman çizelgesini takip ederek bir yürüyüş turuna çıkıyordu. Bu şekilde adamları günün hangi saatinde nerede olduğunu bileceklerdi.

Bu sistemin en büyük sorunu, Ramsad'ın bu günlük devriyesi sırasında tonlarca sert Arjantin kahvesi içmek zorunda kalmasıydı. Isser kaçırma operasyonunu bu kafelerden yönetti.

Günler çılgın bir faaliyet içinde geçer: Kaçıracakları adamı tutmak için gereken malzemeler taşınır ve yerleştirilir; gözetimde ve kaçırmada kullanılacak arabalar kiralanır, Eichmann'ın saklanacağı, kent dışında ilave daireler ve kuytu villalar tutulur. En önemli villa (merkez üs) havaalanı yolu üzerindedir. Turist numarası yapan iki Mossad ajanı tarafından tutulmuştur. Ajanlardan biri, ebeveynlerini Soykırım'da kaybeden ve savaş sırasında İngiliz Ordusu'nda görev yapan Almanya doğumlu, kısa boylu tıknaz bir adam olan Yaakov Meidad'dır (Mio). Eşi rolündeki kadınsa Yehudith Nissiyahu'dur. Ajanlar villanın içine, yerel polisin soruşturmaya kalkması ihtimaline karşı, Eichmann ve korumaları için bir saklanma yeri yaparlar. Alternatif olarak ikinci bir daire ayarlanır.

Plana göre Eichmann 10 Mayıs'ta kaçırılacak, 11 Mayıs'ta uçak inecek ve 12 Mayıs'ta İsrail'e yola çıkılacaktı.

Ancak son anda ortaya çıkan bir aksilik planı bozar. Yıldönümü kutlamalarına gelen ziyaretçi sayısının çokluğu nedeniyle Arjantin Dışişleri Bakanlığı'nın Protokol Bölümü, İsrail delege heyetine Arjantin'e gelişlerinin 19 Mayıs, saat 14.00'e kadar ertelenmesi gerektiğini haber verir. Bunun Isser açısından anlamı, Eichmann'ın kaçırılmasının 19 Mayıs'a kadar ertelenmesi ya da her halükârda 10'unda gerçekleştirilmesi ve sonra saklanma yerlerinde kaçırdıkları adamla birlikte dokuz-on gün beklemeleriydi. Bu çok riskli olabilirdi; özellikle de Eichmann'ın ailesinin yoğun bir arama talep etmesi durumunda. Eichmann'la İsrailli ajanların polis tarafından bulunması ihtimali yüksekti.

Isser, buna rağmen başlangıçta planlandığı şekliyle harekete geçmeye karar verdiyse de adamları yorgun olduğu için operasyonu bir gün erteledi.

Harekât zamanı, 11 Mayıs akşamı olarak belirlendi.

Operasyon planı artık dakikası dakikasına planlanmıştı ve hazırdı:

Eichmann her akşam eve saat 19.40'ta dönüyordu. 203 numaralı otobüsten büfenin yanında iniyor ve Garibaldi Sokağı üzerinden evine yürüyordu. Operasyon iki ayrı arabadaki ajanlar tarafından yürütülecekti: Bir ekip adamı kaçırırken, diğeri güvenlik ve gözetleme işleriyle meşgul olacaktı. İlk araba yol kenarında motor kapağı kalkık şekilde beklerken, ajanlar da tamir ediyorlarmış gibi görüneceklerdi. Eichmann yanlarından geçerken üzerine atlayıp onu etkisiz hale getirecekler ve arabaya atacaklardı. Ardından peşinde diğer arabayla birlikte, Eichmann'ı taşıyan araba derhal harekete geçecekti. Doktor, kaçırılan adama uyuşturucu ilaç verilmesi ihtimaline karşı arkadan gelen arabada yolculuk edecekti.

Isser sert bir tonda açık talimat verdi: "Bir engelle karşılaştığınız takdirde, araba durdurulsa bile, Eichmann'ı bırakmıyorsunuz. Polis tarafından tutuklanırsanız, kendi adına hareket eden İsrail vatandaşları olduğunuzu ve bir Nazi suçlusunu adalete teslim etmek üzere götürdüğünüzü söyleyin." Kaçabilenler, ülkeyi mevcut plana göre terk edeceklerdi.

Ayrıca Meidad ve Yehudith Nissiyahu'ya villaya taşınmaları ve turist bir çift gibi hareket etmeleri talimatını da verdi. "Arada bir bahçeye çıkın; elinizde gazete, abur cubur filan olsun." Diğer ajanlar otellerinden ayrılıp belirlenen güvenli eve geçeceklerdi.

6. Geri sayım

11 Mayıs sabahı.

Operasyon ekibi hazırlıkları tamamlamıştı. Harekât saatinden çok önce, adamlar izlerini kapatmaya başladılar. Kiralanan arabaların çoğu iade edildi. Ekibin bütün elemanları kılık değiştirmeyi tamamladılar – makyaj, takma bıyık, sakal

ve peruk. Her birinin elinde yeni yüzlerine uyan bir kimlik vardı. Birkaç gün önce Buenos Aires'e gelen, sokaklarda yürüyüp araba ve daire kiralayan, otellere yerleşen, Garibaldi Sokağı'ndaki evi gözetleyen on iki kişi ortadan kaybolmuş; yerlerini farklı görünüşlü, farklı adlara çıkartılmış farklı kimlikler taşıyan on iki başka adam almıştı.

Isser de otelinden çıktı ve bagajını tren istasyonundaki emanete bırakıp kente döndü. Bugün de, her günkü gibi kafeleri dolaşacaktı. Bugünkü güzergâhı kafelerin birbirinden en fazla beş dakika uzaklıkta olduğu iş ve eğlence bölgesindeydi. 13.00'te Isser, Rafi Eitan ve birkaç operasyon lideri daha, şehir merkezindeki büyük bir restoranda son bir toplantı yaptılar. Etraflarında neşeli Arjantinliler gülüyor, içiyor ve kocaman ızgara et porsiyonlarını mideye indiriyorlardı.

14.00'te ekip dağıldı.

14.30'da şehrin göbeğindeki büyük bir otoparkta birkaç gündür beklemekte olan, kaçırma eyleminde kullanılacak arabayı alan ajanlar "merkez üsse" doğru yola çıktılar. İkinci araba da başka bir garajdan yola çıktı.

15.30'da "merkez üssün" yakınında park eden iki araç harekete hazırdı.

16.30'da "merkez üste" son toplantı yapıldı. Operasyon birimindeki ajanlar kıyafet değiştirip kimliklerini yanlarına aldılar ve ayrılmaya hazırlandılar.

18.30'da iki araba yola çıktı. Kaçırmada kullanılacak arabada dört ajan vardı: şoför Zvi Aharoni, komutan Rafi Eitan ve Moshe Tavor'la Zvi Malkin. İkinci arabada üç ajan daha vardı: Avraham Shalom, Yaakov Gat ve ilaçları, aletleri ve uyku verici maddeleri taşıyan Dr. Elian.

Ayrı ayrı varan araçlar, Klement'in evinden fazla uzak olmayan bir kavşakta buluştular. Ajanlar bölgeyi kontrol edip yakınlarda kontrol noktası ya da polis memuru bulunmadığını belirlediler.

19.35'te iki araba Garibaldi Sokağı'nda park etti. Hava çoktan kararmıştı. Eichmann'ın taşınacağı araba, siyah Chevrolet sedan kaldırıma yanaşıp Klementlerin evine dönük park etmişti. İki ajan arabadan inip motor kapağını kaldırdılar: Aharoni direksiyonda kaldı ve Eichmann'ın karanlığın arasından çıkıp geleceği ânı bekleyen dördüncü adam arabanın içinde gizlenerek bekledi. Adamlardan biri Eichmann'a dokunmak zorunda kalırsa diye, ince eldiven takmıştı; düşüncesi bile midesini kaldırıyordu. Sokağın karşısında ikinci bir araba bekliyordu, siyah bir Buick. İki ajan arabadan inerek etrafta oyalanmaya başladılar. Üçüncü ajan direksiyonda kaldı; lambaları yakıp Eichmann'ın gözlerini kamaştıracağı ânı bekliyordu. Kapan hazırdı.

Ama Klement ortada yoktu.

19.40'ta 203 numaralı otobüs köşede durdu ama kimse inmedi.

19.50'de iki otobüs daha art arda durakta durdu. Klement ikisinde de değildi.

Ajanlar endişelenmeye başladılar. Ne olmuştu? Klement alışkanlıklarını mı değiştirmişti? Tehlikeyi hissedip kaçmış mıydı?

20.00 – Erken saatlerde yapılan toplantıda, Isser ekibe Klement sekize kadar gelmediği takdirde, işi bırakıp ayrılmaları talimatını vermişti. Rafi Eitan, gene de 20.30'a kadar bekleme kararı aldı.

20.05'te köşede yeni bir otobüs durdu. Başta İsrailliler bir şey göremediler. Ancak ikinci ekipteki Avrum Shalom birdenbire Garibaldi Sokağı'nda ilerleyen bir karaltı seçti. Klement! Arabanın, yaklaşan karaltıyı kör edecek şekilde ayarladığı farlarını yaktı.

Richardo Klement evine doğru yürüyordu. Parlak ışıklar yüzüne vurunca, gözlerini kaçırdı. Yürümeye devam etti. Yolun kenarında duran arabayı fark etti – motorda sorun

çıkmıştı muhtemelen. Arabanın yanındaki adamları da gördü. Aynı anda, Chevrolet'nin yanında duran adam Klement'e döndü. "*Momentito, Señor,*" (Bir saniye lütfen) dedi. Konuşan, bildiği iki kelime İspanyolca'yı kullanan Zvi Malkin'di.

Klement sokağın bu karanlık bölgesinde sık sık ihtiyaç duyduğu, cebinde duran el fenerine uzandı. O esnada, her şey şimşek hızıyla olup bitiverdi. Malkin, Klement'in silahını çektiğini sandı. Üzerine atlayıp onu yol kenarındaki toprak alana düşürdü. Klement yüksek, tiz bir çığlık attı. Arabadan bir başkası, ardından birisi daha fırlayıp üzerine atladılar. Güçlü kollar kafasını kavrayıp ağzını kapattı. Klement'i arabanın arka tarafına çektiler ve sersemlemiş halde arabanın zeminine yatırdılar. Şoför arabayı hareket ettirdi ve araba ileri atıldı. Klement'in görüş alanına girmesiyle arabanın hareketi arasında en fazla yarım dakika geçmişti.

Birkaç saniye sonra diğer araba da hareket edip peşlerine düştü.

Becerikli eller, Klement'in elleriyle ayaklarını bağladılar. Birisi ağzına bir çaput tıkıştırdı. Gözlüğünü çıkartıp ışık geçirmeyen siyah gözlükle değiştirdiler. Almanca konuşan bir ses, "Kıpırdarsan, ölürsün!" diye bağırdı kulağına. Klement itaat etti; yolculuk boyunca yerinden kıpırdamadı. Bu arada, iki el kıyafetinin altına kayarak tenine dokundu. Rafi Eitan yara izi arıyordu – bir tane sol kolunun altında, bir tane de göbeğinin sağ tarafında. Eitan, Malkin'e bakıp başıyla onay işareti yaptı. Ürperdiler; Eichmann ellerindeydi.

Eitan duygularını kontrol altında tutabileceğine inanmıştı.

Ne var ki, birden farkında olmadan Yahudi Partizanların Nazi karşıtı marşının nakaratını mırıldandığını fark etti: "Buradayız! Buradayız!"

Araba süratle giderken, aniden durdu; motoru hâlâ çalışıyordu. Klement'in bunun tren yolu barikatı olduğunu bilmesine

imkân yoktu. Yük treni geçene kadar, iki arabanın içindekiler sonsuzluk gibi gelen dakikalar boyunca beklediler. Ajanlar bunun operasyonun en kritik ânı olduğunu düşünmüşlerdi. Dışarıdan sesler geliyordu, ama Klement kıpırdamadı. Yanlarındaki Arjantinliler de arabanın zemininde yatan adamı fark etmemişlerdi. Dakikalar sonra, bariyer kaldırıldı ve arabalar yavaşça hareket ettiler.

20.55'te iki araba "merkez üssün" garaj yoluna girdi. Klement ajanların arasında kör bir adam gibi tökezleye tökezleye eve götürüldü. Kendisini tutan adamlar tarafından kıyafetlerinin çıkartılmasına da sesini çıkarmadı. Almanca ağzını açması söylendi. Klement itaat etti. Ağzının içi de, dişlerinin arasında zehir kapsülü taşıyıp taşımadığına bakılarak kontrol edildi. Gözündeki siyah gözlükle hâlâ bir şey göremiyordu ama bedenini yoklayan, yara izlerine dokunan elleri hissetti. Becerikli bir el sol kolunun altına uzandı ve kan grubunu gösteren küçük dövmeyi sildirmeye çalıştığı sırada kalan yara izini buldu; bu dövme SS subaylarının belirleyici bir özelliğiydi.

Birden Almanca bir ses çınladı.

Şapka ölçün... ayakkabı numaran... doğum günün... babanın adı... annenin adı...

Bir robot gibi, Klement Almanca cevap verdi. "Nazi parti kartının numarası, SS numaran nedir?" diye sorulduğunda bile sessiz kalmadı.

45326. Bir sayı daha, 63752.

"Adın?"

"Ricardo Klement?"

"Adın?" diye tekrarladı ses.

Eichmann ürperdi. "Otto Heninger."

"Adın?"

"Adolf Eichmann."

Bir sessizlik oldu. Sessizliği Eichmann bozdu: "Ben Adolf

Eichmann'ım," diye tekrarladı. "İsraillilerin elinde olduğumu biliyorum. Biraz İbranice de biliyorum. Varşova'da bir hahamdan öğrendim..."

Kutsal Kitap'tan bazı ayetler okumaya başladı, İbranice kelimeleri düzgün bir aksanla söylemeye dikkat ederek.

Başka kimse konuşmuyordu.

İsrailli çocuklar adama bakakalmışlardı.

7. Sdeh Boker'e bir ulak

Isser bir kafeden diğerine dolaşıp duruyordu. Yeni bir kafeye girip kapıya bakan sandalyelerden birine kendini bıraktığında, vakit gece olmuştu. Birdenbire, kapıdan içeri giren iki adamını gördü. Ayağa fırladı. "Yakaladık," dedi Aharoni, yüzünde bir gülümsemeyle. "Kimliği kesin olarak teşhis edildi ve kendisi de Adolf Eichmann olduğunu itiraf etti."

Isser ajanlarıyla tokalaştı ve ajanlar kafeden çıktılar. Isser'in artık tren istasyonuna gitmesi, bavulunu alması ve yeni kimliğiyle, sanki Buenos Aires'e yeni gelmiş gibi bir otele yerleşmesi gerekiyordu. Gece havası serindi, ayaz vardı ve Isser yürümeye karar verdi. Ateşi vardı, hafif bir nezle geçiriyordu, ama kendisini harikulade hissediyordu. Karanlıkta gece havasının tadını çıkartarak tek başına ve keyifle yürüdü – sarhoş eden tadını asla unutamayacağı bir hisle.

Ertesi gün Sdeh Boker Kibutzu'ndaki ahşap bir kulübenin önünde bir araba durdu. Gözlüklü, ince yapılı bir adam arabadan indi ve kimliğini korumalara gösterdikten sonra Ben-Gurion'un çalışma odasına girdi. Adam Isser'in emir subayı Yaakov Caroz'du.

"Beni Isser gönderdi," dedi. "Kendisinden bir telgraf aldık. Eichmann elimizde."

Yaşlı adam sessiz kaldı. Ardından sordu: "Isser ne zaman geri geliyor? Onu görmem lazım.

Isser adamlarının endişeli yüzlerine bakınca, Eichmann'ın yakınında olmanın bile onları nasıl kötü etkilediğini anladı. Alman canavar yanlarındaydı, aralarında incecik bir duvar vardı, o kadar. Bunu bilmek bile bu çetin adamları germeye yetiyor, midelerini bulandırıyordu. Gözlerinde Şeytan'ı simgeleyen adama bakmaya alışamamışlardı; bu adam birçoğu için, hepsi de krematoryumda yok olan annelerinin, babalarının, erkek ve kız kardeşlerinin katiliydi. Eichmann'la ilgilenmek demek, yirmi dört saat onun ihtiyaçlarını karşılamak anlamına geliyordu. Eline jilet veremeyecekleri için, onu tıraş ediyorlardı; bir saniye bile yalnız bırakmaları mümkün değildi, intihar edebilirdi; o yüzden tuvalete bile yanında gidiyorlardı. Yehudith Nissiyahu yemeklerini pişiriyor ve servis ediyordu, ama bulaşıklarını yıkamayı reddetmişti; Eichmann'dan bu derece tiksiniyordu. Bir köşede oturan Zvi Malkin, tiksinti hissiyle mücadele etmek için eski bir Güney Amerika Rehberi'nin üzerine Eichmann'ın karikatürlerini yaparak oyalandı. Yirmi dört saatte bir nöbet değişimi yapan muhafızlar, gerilimden bitkin düşmüşlerdi. Isser adamlarına birer günlük izin verme gereği duydu. Buenos Aires'te dolaşsınlar biraz, diye düşündü, büyük şehrin canlı havasının tadını çıkartıp birkaç saatliğine bile olsa, merkez üssün karamsar gerçekliğini unutsunlar.

Hayatlarının en uzun on gününü geçiriyorlardı; yabancı bir ülkede saklanmak ve en ufak bir hatanın bile polis baskınına ve uluslararası bir skandala sebep olacağını bilmenin korkusuyla baş etmek zorundaydılar.

8. *Kaçış planı*

Eichmann camsız, gece gündüz tek bir ampul ışığıyla aydınlatılan çıplak bir odada kalıyordu. Korumalarının tali-

matlarına harfiyen uyuyordu ve genelde itaatkârdı. Kaderine teslim olmuştu adeta. Onunla tek konuşan Aharoni'ydi; Eichmann'ı yakalanışından önceki hayatı hakkında sorguya çekmişti. Eichmann bütün sorulara cevap verdi. Aharoni'ye Almanya'nın yenilgisinin ardından, 1945 Mayıs'ında, bir Alman hava subayı olan Adolf Karl Barth'ın kimliğini aldığını anlattı. Ardından, 22. Waffen-SS Süvari Birliği'nde, Teğmen Otto Eckmann adını kullanmış ve bir savaş esirleri kampına kapatılmıştı. Aynı yılın sonunda, ismi üst düzey Nazilerin yargılandığı Nuremberg mahkemesinde gündeme gelince, kamptan kaçmıştı. Otto Heninger adıyla 1950 yılına kadar Aşağı Saksonya'da Zelle'de saklanmış ve aynı sene İtalya üzerinden, Nazi suçlularının kullandığı yollardan birini kullanarak Arjantin'e kaçmıştı.

Gözünde gözlüğü, kalem gibi ince bıyığı, üzerinde beyaz gömleği, papyon kravatı ve kışlık paltosuyla Arjantin'e ayak basmasının üzerinden dokuz sene geçmişti. Eichmann, dört ay boyunca arkadaşlarıyla birlikte Buenos Aires'in bir banliyösündeki Jurmann Pansiyonu'nda kalmıştı. Ancak dört ay sonra tek başına etrafta dolaşmayı göze aldığında, Buenos Aires'ten ayrılarak 900 km uzaktaki ufak bir kent olan Tucuman'a gitmişti. Orada küçük bir inşaat şirketi olan Capri tarafından işe alındı. Capri'nin kaçak Nazilere iş edindirmeyi amaçlayan bir paravan şirket olduğu söyleniyordu.

4 Nisan 1952'de, Eichmann, Ricardo Klement adıyla Arjantin nüfus cüzdanını aldı. O artık İtalya, Bolzano doğumlu bekâr bir mühendisti.

Bir yıl evvel, 1951'in başlarında, Eichmann sahte bir isimle Avusturya'daki karısına bir mektup gönderdi ve ona "çocuklarının amcasının, öldüğüne inandığı adamın hayatta olduğunu" bildirdi. Vera Liebl el yazısını derhal tanıdı ve oğullarına ölen babalarının kuzeni Ricardo amcalarının, onları Arjantin'e, yanında yaşamaya davet ettiğini söyledi.

Vera, oğullarıyla kendisi adına yasal yollardan birer pasaport çıkarttı. Gizli Nazi mekanizması alelacele devreye girdi ve Vera'nın izinin silinmesi ve takibinin güçleştirilmesi için gereken her şey yapıldı. İsrailli ajanlar nihayet Avusturya arşivlerinde "Vera Liebl" dosyasına ulaşabildiklerinde boş olduğunu gördüler; içindekiler buhar olup uçmuştu adeta.

1952 Haziran'ında, Vera Liebl ve üç oğlu, Horst, Dieter ve Klaus evlerinden kayboldular. Temmuz başında, kısa süreliğine Cenova'da ortaya çıktılar ve 28 Temmuz'da Buenos Aires'e ayak bastılar. 15 Ağustos'ta tozlu Tucuman İstasyonu'nda trenden indiler.

"Vera Eichmann," diye yazıyor Moshe Pearlman kitabında, "hafızasında hâlâ tören üniforması ve parlak çizmeleriyle havalı bir Nazi subayının çarpıcı görüntüsünü taşıyordu. Ancak Tucuman platformunda onu orta yaşlı, sade giyimli bir adam bekliyordu. Yüzü solgundu ve kırışmıştı, ifadesi mutsuzdu ve yavaş yürüyordu. Bu adam, Vera'nın Adolf'uydu."

Korkunç Eichmann tanınmaz hale gelmişti. Zayıflamış, kelleşmiş, avurtları çökmüş ve suratı Eichmann'ın belirleyici özelliği olan ukala tavrını kaybetmişti. Artık kaderine boyun eğmiş, gergin bir havası vardı; yalnızca ince dudaklarında zalim ve kötücül bir ifade taşıyordu.

1953 senesinde, Capri iflas edince Eichmann para kazanmak için iş aramak zorunda kaldı. Başta iki Nazi'yle birlikte Buenos Aires'te bir çamaşırhane açmayı denedi, ardından bir tavşan çiftliğinde ve sonra da meyve suyu şişeleme fabrikasında çalıştı. Nihayet başka bir gizli Nazi teşkilatının desteğiyle, Ricardo Klement, Mercedes Benz'in Suarez'deki montaj fabrikasında başkalfa olarak iş buldu. Artık huzur içerisinde yaşayıp böyle de öleceğine inanıyordu; 11 Mayıs 1960'a kadar tabii.

Bu arada, Eichmann'ın kaçırılmasından sonra, oğulları onu hastanelerde, morglarda ve polis merkezlerinde aramaya

başlamışlardı. Peron yanlısı, Faşist bir gençlik teşkilatı olan Tecuara'dan yardım isterler ve Tecuara da aramaya katılır. Ancak Eichmann'ın oğulları, babalarını İsraillilerin kaçırdığı sonucuna varmakta gecikmezler. Ardından Nazi yanlısı teşkilatları sert önlemler almaya ikna etmeye çalışırlarsa da başarılı olamazlar: İsrail büyükelçisini kaçırıp babaları serbest bırakılana kadar tutmak gibi. Ancak Arjantinliler bunu kabul etmezler.

Aynı dönemde, Isser adamlarına saklandıkları yer polis tarafından bulunursa ne yapmaları gerektiğine dair talimat verir. "Merkez üs" basılacak olursa, Eichmann evin içinde hazırlanan gizli odaya alınacaktır. Polis ayrıntılı bir aramaya giriştiği takdirde, Eichmann acil durumlarda açılan yan taraftaki çıkıştan acilen çıkartılacaktır. Diğerleri taşıdığı bütün riske rağmen, aramayı geciktirmek için ellerinden geleni yaparken, birkaç ajan da Eichmann'la kaçacaktır.

Isser, Eichmann'ın özel korumasına, "Polis saklandığınız yeri bulur ve içeri girerse, kendini Eichmann'a kelepçele ve anahtarları da fırlatıp at ki ikinizi ayıramasınlar. Polislere İsrailli olduğunu ve arkadaşlarınla birlikte dünyanın en çok nefret edilen suçlusu Adolf Eichmann'ı adalete teslim etmek üzere kaçırdığınızı söyle," diye talimat verir. "Ardından polise benim gerçek adımı ve sahte kimliğimi ver –Isser Harel– ve kaldığım otelin adını söyle. Eichmann'la birlikte yakalandığın takdirde, ben de tutuklanacağım."

Birkaç gün sonra Eichmann, İsrail'e götürülmeyi ve yargılanmayı kabul ettiğini bildiren bir belgenin altına imzasını atmaya razı olur. "Ben, aşağıda imzası bulunan Adolf Eichmann, kendi özgür irademle şunu beyan ederim: Gerçek kimliğim ortaya çıktığına göre, adaletin tecelli etmesini geciktirmeye çalışmanın bir anlamının kalmadığının farkındayım. İsrail'e götürülmeyi ve orada yetkili bir mahkemede yargılanmayı kabul ediyorum. Bir avukattan yardım

almama ve Almanya'daki görevimin son yıllarıyla ilgili olarak bir mahkemede, gerçeklerle oynanmadan yargılanmama izin verileceği anlaşılıyor. Böylece bu olayların gerçekçi bir tasviri gelecek nesillere aktarılabilecek. Bu beyanı kendi rızamla yapmaktayım. Bana hiçbir vaatte bulunulmadı ya da tehdide maruz kalmadım. Amacım, sonunda iç huzuruna kavuşmaktır.

"Bütün ayrıntıları hatırlamam mümkün olmadığı için ve olguları ortaya koyarken kafam karışabileceğinden, gerçeğin ortaya çıkartılması için gereken belgelerin ve yeminli ifadelerin bana yardımcı olmak amacıyla tarafıma sunulmasını talep ediyorum."

"Adolf Eichmann, Buenos Aires, Mayıs 1960."

Bu beyanın yasal bir geçerliliği yoktu, elbette.

9. Uçak varıyor

18 Mayıs 1960 sabah saat 11.00'de Tel Aviv'in Uluslararası Lod Havaalanı'nda küçük çaplı resmi bir tören yapılır. Personel Şefi General Laskov, Dışişleri Bakanlığı'nın koordinatörü ve Arjantin'in İsrail büyükelçisi, "yüz ellinci yıl kutlamaları" için yola çıkan önemli delege kurulunu uğurlamaya gelirler. El-Al uçağı *Whispering Giant* yolda inecekleri havaalanlarında bırakacağı normal yolcularla birlikte havalanır. Yolculardan yalnızca birkaç tanesi, Roma'da üç sivil yolcunun daha uçağa bindiğini fark eder. Bir-iki saat sonra bu yeni yolcular, uçuş görevlilerinin yerini alır ve El-Al üniformalarıyla uçağın koridorlarında yürürler. Bunlar, aslında Buenos Aires'teki meslektaşlarına yardıma giden Mossad ajanlarıdır. Ajanlardan biri ince bıyığı, kel kafası ve göze batan burnuyla, bu yolculuktan pek de hoşnut olmayan Yehuda Carmel'dir. Yetenekleri değil, dış görünüşü yüzünden seçildiğinin farkındadır. Birkaç gün önce, şefinin odasına çağrılmış

ve masanın üzerinde iki fotoğraf durduğunu görmüştü – birisi kendisine, diğeriyse tanımadığı bir adama aitti. Birbirlerine çok benziyorlardı. Tanımadığı adamın Adolf Eichmann olduğu söylendiğinde ürperdi ve Eichmann'ın dublörü olarak görev yapmak üzere seçildiğini öğrendiğindeyse iyiden iyiye şaşırdı. Isser'in planı, Carmel'i Arjantin'e El-Al uçuş mürettebatından birisi olarak sokmak, üniformasıyla kimlik belgelerini uyuşturulan Eichmann'ı uçağa bindirmek için kullanmaktır. Isser, ayrıca bir de geri çekilme planı hazırlamıştır. Bir aracının yardımıyla genç bir kibutz üyesi olan ve Buenos Aires'teki akrabalarını ziyaret eden Meir Bar-Hon'u çağıtır. Meir'den Bartolome Mitre Avenue'deki Bar Gloria'ya gelmesi istenir. Burada kendisini iki adam beklemektedir: Isser ve Dr. Elian. Isser ona şöyle talimat verir: "Akrabalarının evine döndüğünde doktor çağır ve ona araba kazası yaptığını ve baş dönmesi, mide bulantısı ve genel halsizlikten şikâyetçi olduğunu söyle. Doktor büyük ihtimalle, kafanı çarptığın için beyin sarsıntısı geçirdiğini düşünüp seni bir hastaneye kaldıracaktır. 19 Mayıs günü sabahı, kendini iyi hissettiğini ve eve dönmek istediğini söylersin. Seni hastaneden taburcu edip eline de beyin sarsıntısı tedavisi gördüğünü söyleyen bir belge verecekler."

Ardından Dr. Elian, Meir'e beyin sarsıntısı için hangi belirtileri göstermesi gerektiğini kısaca tarif eder.

Meir, Bar Gloria'dan ayrılır ve Isser'in talimatlarına uyar. Buenos Aires Hastanesi'nde yatıp üç gün boyunca inler. 19 Mayıs günü taburcu edilir. Bir saat sonra, Isser elinde Meir Bar-Hon adına düzenlenen ve araba kazasında yaralandıktan sonra taburcu edildiğini belirten resmi hastane raporunu tutmaktadır.

Böylece, Eichmann'ı El-Al mürettebatı arasında Arjantin'den çıkartma planı başarısızlığa uğradığı takdirde, Isser onu bir sedyeye yatırarak halen ciddi bir beyin sarsıntısıyla kıvranan Meir Bar-Hon olarak uçağa taşıyabilecekti.

19 Mayıs.

O gün öğleden sonra, El-Al uçağı Buenos Aires'e indi. Dışişleri Bakanlığı'ndan protokol yetkilileri, Arjantin'de yaşayan coşkulu Yahudiler ve ellerinde mavi-beyaz bayraklar taşıyan çocuklar, iskele merdiveninin önünde serili kırmızı halının kenarında sıralanmışlardı.

Birkaç saat sonra, Isser, pilot Zvi Tohar ve El-Al yetkililerinden birisiyle konuşarak kalkış saatini teyit etti: 20 Mayıs gece yarısı.

Isser planını açıkladı. Kısa bir müzakereden sonra, Plan A üzerinde karar kılındı: Eichmann uçağa hastalanan bir uçuş görevlisi olarak bindirilecekti. Dublörü, Yehuda Carmel üniformasını ve uçuş görevlisi olan Yossef Bashan adına çıkartılan kimlik belgelerini Mossad ekibine teslim etmişti. Ekibin sahte evrak uzmanı Shalom Danny, belgeleri Eichmann'a kusursuz biçimde uyacak şekilde ayarlamıştı. Carmel'e yeni belgeler verilmiş ve yakın tarihte Arjantin'den ayrılacağı söylenilmişti. O akşam "merkez üs" arı kovanı gibi faaldi. Bir haftalık gergin bekleyişin ardından, Mossad ajanları yeniden canlanmışlardı. Eichmann'a ilaç verilmiş ve uyutulmuştu. Ajanlar titiz bir çalışmayla evi boşalttılar. Çeşitli araçlar ve aygıtlar yerlerinden söküldü, kişisel eşyalar toplandı ve ev yeniden eski haline getirildi. Sabahın ilk saatlerinde, villanın son sekiz gündür oynadığı rolü belli eden tek bir ipucu bile kalmamıştı. Diğer güvenli evlerde de benzer bir operasyon yürütüldü.

20 Mayıs.

Isser otelinden son kez ayrıldı, yoldan bir taksi çevirip tren istasyonuna gitti ve bavulunu aldı. Ardından önceki günlerde sürdürdüğü kafe dolaşma rutinine başladı. İlk rapor El-Al elemanlarından geldi ve birlikte ayrıntılı bir zaman çizelgesi hazırladılar.

Öğlen vakti son perde sahneye kondu. Isser uğradığı son

kafede hesabı ödedi, valizini aldı ve kaçış operasyonuna nezaret etmek üzere arabayla havaalanına gitti. Alışveriş ve bilet alanlarında dolandı ve sonunda, havaalanı çalışanlarının kullandığı kantini buldu. Dışarıda sert bir soğuk vardı ve kantin sıcak bir içecek ya da hafif bir öğün için gelen masa başı çalışanları, yer ve uçuş personeliyle doluydu. Isser buna çok memnun oldu; böylece kimse onu ya da adamlarıyla yapacağı telaşlı ve fısıltılı sohbetleri fark etmeyecekti. Yer boşalana kadar bekledi ve oturduğu yerden Arjantin topraklarındaki son hamleleri denetlemeye başladı.

10. "Selam, El-Al!"

21.00 – Güvenli evde her şey hazırdı. Eichmann yıkanmış, tıraş edilmiş ve üzerine El-Al üniforması giydirilmişti. Cebinde, Yossef Bashan adına bir kimlik taşıyordu. Makyajı öyle iyi yapılmıştı ki, oğlu görse tanımazdı. Doktor ve iki ajan da El-Al üniforması giymişlerdi. Doktor, Eichmann'ı uyutmayan, ama algılarını bulanıklaştıran bir iğne yaptı. Eichmann görüp duyabiliyor, hatta yürüyebiliyordu; ama konuşamıyor ve neler olup bittiğini de tam anlayamıyordu.

Gene El-Al üniformalı Aharoni direksiyona geçti ve yanına da bir ajan oturdu. Eichmann, iki yanında bir doktor ve bir başka Mossad ajanıyla arka koltukta oturmaktaydı. Araba yola koyuldu.

Aynı esnada şehir merkezindeki popüler bir otelden iki başka araba daha hareket etmişti. Bu arabalar gerçek El-Al mürettebatını taşıyordu. Havaalanına yolculuklarının, Mossad ajanlarını taşıyan araçlarla eşzamanlı olmasına titiz bir özen gösterildi. Eğreti komuta merkezinde, Isser dakika başı durum güncellemelerini alıyordu. Adamlarının bavullarının havaalanına taşınmasını emretti. Her biri için ayrı kaçış güzergâhı da belirlemişti, ancak ana plan başarılı olduğu takdirde,

Arjantin'den El-Al uçağıyla hep birlikte ayrılacaklardı. Isser'den fazla uzak olmayan bir yerde, Shalom Danny de dumanlar tüten kahvesini yudumluyordu. Yanından geçenler bu müşterinin kalkıştığı cüretkârlıktan habersizdiler: Herkesin gözünün önünde sahte belge laboratuvarını kurmuştu ve Mossad ajanlarının pasaportlarına kontrolden kolay geçebilmeleri için gerekli pulları ve ibareleri koymakla meşguldü.

23.00'te, Isser'in yanında bitiveren bir adam, bütün arabaların, Mossad'ın ve El-Al'ın vardıklarını haber verdi. Isser otoparka koşarak El-Al arabalarını kontrol etti. Mürettebat suskundu, sıra dışı bir olayda rol oynadıklarının farkındaydılar ve tek bir soru bile sormadılar. Isser, Eichmann'ın ajanların arasında uyukladığı üçüncü arabaya bir göz attı. "Hadi!" dedi, "Şansınız açık olsun!"

Isser terminale dönerken, üç araba da hareket etti. Küçük konvoy Arjantin Havayolları bariyerine ulaştı; İsrail uçağı onların yerinde park etmişti. "Selam, El-Al!" diye neşeyle seslendi, İsrailli ajanlardan birisi. Güvenlik elemanları onu tanıdılar; İsraillilerin gün içerisinde sık sık giriş çıkış yapmasına alışkındılar. Üç arabanın, hepsi de El-Al üniformalı yolcularına bıkkın gözlerle baktılar. İki arabanın içerisinde yolcular gülüyor, şarkılar söylüyor ve yüksek sesle sohbet ediyorlardı; üçüncü arabadakilerse koltuklarında uyuklamaktaydılar.

Bariyer kalktı ve üç araba uçağa doğru yollandı. Arabaların kapıları açıldı ve yaklaşık bir düzine adam arabadan inerek düzensiz bir grup halinde körüklü biniş kapısına doğru ilerlediler. Eichmann aralarında ayaklarını sürüyerek yürüyor, diğerleri dışarıdan görülmesine engel oluyordu. İkisi Eichmann'ı tutarak merdivenlerden çıkmasına yardım ettiler ve birinci sınıf mevkiinde pencere kenarına oturttular. Doktor ve güvenlik ekibi, Eichmann'ın etrafındaki koltuklara yayılıp uyukluyor numarasına başladı. Arjantinli göçmen bürosu memurları gelip de evrak kontrolü yapacak

olurlarsa, bunların ikinci vardiyayı alacak görevliler oldukları ve uçuşun ikinci aşaması başlamadan önce dinlenmelerinin gerektiği söylenecekti.

23.15'te kantindeki yerine dönen Isser, *Whispering Giant*'ın motorlarından gelen karakteristik homurtuyu duydu. Uçak pistte ilerleyerek terminale yanaşır ve çıkış kapısının önünde durur. Isser hızla Kalkış Salonu'na yürür ve etrafına bakınır. Ayrı köşelerde, bavullarının yanında dikilen adamlarını görür. Etraflarında dolanır ve yanından geçtiği her ajana, "Uçağa bin," der. Adamlar rahat adımlarla yürüyüp pasaport kontrol kuyruğuna girerler. Hepsinin pasaportu hazırdır; Shalom Danny gerçekten iyi iş çıkartmıştır.

23.45'te göçmen ve gümrük kontrollerinden sorunsuz geçtikten sonra, grup kalkış kapısına yönelir ve uçağa doğru yürür. Bavulunu en son alıp kontrolden geçen Isser'dir ve o biner binmez de uçak piste çıkar.

24.00'te, Mayıs'ın 20'sini 21'ine bağlayan gece yarısı, uçak durur. Kontrol kulesi kalkışı geciktiren bir emir vermiştir. Ajanların hepsi endişeden gerilmiş durumdadır. Bir aksilik mi olmuştu? Arjantin polisi son anda bir ihbar mı almıştı? Uçaktan inmek zorunda mı kalacaklardı? Neyse ki, birkaç dakikalık korku dolu bekleyişin ardından, kalkış izni verilir. *Whispering Giant*, Rio de la Plata'nın gümüşi sularının üzerinden süzülerek havalanır. Isser rahatlayarak derin bir nefes alır.

11. "Knesset'e bilgi vermem lazım..."

Uçak 22 Mayıs sabahının erken saatlerinde Lod Havaalanı'na iner.

Sabah 9.50'de Isser dosdoğru Kudüs'e gider. Ben-Gurion'un sekreteri Yitzhak Navon onu derhal Başbakan'ın ofisine götürür. Ben-Gurion şaşırmıştır. "Ne zaman vardın?"

"İki saat önce. Eichmann elimizde."

"Nerede?" diye sorar yaşlı adam.

"Burada, İsrail'de. Adolf Eichmann, İsrail'de ve izninizle kendisini derhal polise teslim etmek istiyoruz."

Ben-Gurion sessiz kalır. Bazı gazetecilerin sonradan yazdığı gibi gözyaşlarına boğulmaz ya da diğerlerinin yazdığı gibi zafer kahkahası atmaz. Isser'e sarılmaz, duygularını belli de etmez.

"Elinizdekinin Eichmann olduğuna emin misiniz?" diye sorar. "Kimliğini nasıl teşhis ettiniz?" Isser şaşırır ve eminiz, diye cevap verir. Ben-Gurion'a, Eichmann'ın kimliğinin nasıl teşhis edildiğine dair ayrıntıları anlatır ve kaçırdıkları adamın bizzat Adolf Eichmann olduğunu kabul ettiğini ısrarla hatırlatır. Ancak yaşlı adam tam anlamıyla tatmin olmamıştır. Yeterli değil, der. Sonraki adımlara yetki vermeden önce, Eichmann'ın kendisini önceden tanıyan iki kişi tarafından resmen teşhis edilmesini ister. Yüzde yüz emin olmak zorundadır ve emin olana kadar da, hükümete tek kelime etmeyecektir. Isser bürosunu arayarak Eichmann'ı şahsen teşhis edebilecek birilerini bulmalarını söyler. Şimşek hızıyla, geçmişte Eichmann'la tanışmış iki İsrailli bulunur. Adamlar Eichmann'ın tutulduğu hücreye getirilir, onunla konuşur ve resmi olarak teşhis ederler. Öğlen vakti, Frankfurt'ta bir restorana İsrailli bir ulak fırtına gibi dalar ve masalardan birine, gözle görülür derecede gergin ve sinirli, beyaz saçlı bir adamın tek başına oturduğu yere koşturur. "Herr Bauer," der, "Adolf Eichmann elimizde. Adamlarımız tarafından yakalanarak İsrail'e getirildi. Başbakan, Knesset'e her an bir açıklama yapabilir." Bauer, solgun ve derinden etkilendiği belli bir yüzle ayağa kalkar. Elleri titremektedir. Mossad'a Eichmann'ın Arjantin'deki adresini ulaştıran adam, o olmasaydı Eichmann'ın büyük ihtimalle hiçbir zaman yakalanamayacağı adam kendini artık

tutamaz. Gözyaşlarına boğulur ve İsraillinin boynuna atılıp sarılır ve öper.

16.00'da Knesset'in bütün üyelerin hazır bulunduğu toplantısında, Ben-Gurion konuşmacı kürsüsüne çıkar. Kararlı, net bir ses tonuyla, kısa bir açıklamada bulunur: "İsrail gizli servisinin en büyük Nazi suçlularından birini, diğer Nazi suçlularıyla birlikte 'Nihai Çözüm' adını verdikleri ve altı milyon Avrupalı Yahudi'nin öldürülmesiyle sonuçlanan eylemlerden sorumlu Adolf Eichmann'ı kısa süre önce yakaladığını Knesset'e bildirmek istiyorum. Kendisi Nazi suçları ve işbirlikçileriyle ilgili yasalar uyarınca, yakında İsrail'de mahkemeye çıkartılacaktır."

Ben-Gurion'un bu sözleri hayretle, doğal ve coşkulu bir alkışla karşılandı. Knesset'e bir şaşkınlık ve hayranlık havası hâkim olmuştu. Knesset toplantısının bitiminde, hükümet sırasının arkasındaki yerinden bir adam ayağa kalktı. Adı ve siması pek az kişi tarafından bilinen bu adam, Isser Harel'di.

***

Adolf Eichmann'ın mahkemesi 11 Nisan 1961'de Kudüs'te başladı. Soykırım'dan sağ kurtulan yüz on kişi davanın tanıklarıydı. İçlerinden bazıları geçmiş hakkında daha önce hiç konuşmamış, dehşet verici hikâyelerini anlatmamışlardı. Bütün İsrail halkı radyolarına yapışmıştı adeta ve alınan ifadelerin ortaya serdiği korkunç hikâyeyi büyük bir acı ve dehşetle dinlemekteydiler. Sanki bütün Yahudiler kendini altı milyon kurbanın temsilcisi olarak Nazi suçlusuyla yüzleşen Savcı Gideon Hausner'le özdeşleştirmişti.

15 Aralık 1961'de, Eichmann idam cezasına mahkûm edildi. Temyiz talebi Yüksek Mahkeme tarafından reddedildi ve Başkan Yitzhak Ben-Zvi de suçlunun af talebini kabul etmedi. 31 Mayıs 1962'de, Adolf Eichmann'a infazın yakın

olduğu haberi verildi. Bu ölüm mahkûmu hücresinde ailesine birkaç mektup yazdı ve yarım şişe kırmızı Carmel şarabı içti. Gece yarısına doğru, Bağımsız Protestan Rahip Hull daha önce birkaç kez girdiği gibi, Eichmann'ın hücresine girdi. "Bu gece sizinle İncil hakkında konuşmak istemiyorum," dedi Eichmann Rahip'e. "Kaybedecek vaktim kalmadı."

Çıkan Rahip'in ardından, beklenmedik başka bir ziyaretçi içeri girdi, Rafi Eitan.

Açık kahverengi mahkûm üniforması giyen ölüm yolcusunun karşısında hiçbir şey söylemeden durdu. Eichmann ona baktı ve "Umarım benden sonra senin sıran gelir," dedi Almanca.

Gardiyanlar Eichmann'ı idam odasına dönüştürülen küçük bir odaya aldılar. İdam sehpasının üzerine çıkartıldı ve boynuna halatın ilmeği geçirildi. İdamı izlemelerine izin verilen, yetkililerden, gazetecilerden ve bir de doktordan oluşan ufak grup Eichmann'ın Nazi geleneğine uygun son sözlerini duydular: "Tekrar buluşacağız... Tanrı inancıyla yaşadım... Savaş kurallarına itaat ettim ve bayrağıma sadakat gösterdim..."

Bir perdenin arkasında duran iki polis memuru aynı anda iki ayrı düğmeye bastılar; düğmelerden yalnızca bir tanesi kapağı çalıştırıyordu. Kontrol düğmesinin hangisi olduğunu ikisi de bilmiyordu ve bu yüzden, Eichmann'ın celladının kimliği gizli kaldı. Eitan infazı görmedi, ama kapağın açılırken çıkardığı sesi duydu.

Eichmann'ın cesedi hapishane avlusundaki alüminyum bir fırında yakıldı. "Gökyüzüne siyah dumanlar yükseldi," diye yazacaktı, Amerikalı bir gazeteci. "Kimse lafını etmemiş olsa da, ister istemez Auschwitz'deki krematoryumlar geldi akla..."

1 Haziran 1962'de güneş doğmak üzereyken, İsrail Sahil Güvenliği'ne ait hızlı bir tekne, İsrail karasularının ötesine

geçti. Motor kapatıldı ve tekne akıntıyla sessizce sürüklenirken, polis memurlarından biri Eichmann'ın küllerini Akdeniz'e boşalttı.

Yirmi sene önce keyifle, "Altı milyon Yahudi'yi öldürmenin verdiği mutlulukla, mezarıma kahkahalar atarak atlayacağım," diyen adamdan geriye kalanlar, rüzgâr ve dalgalarla dağıldı gitti.

Zvi Malkin, son günlerini yaşayan annesinin yatağının başucunda katledilen akrabalarını, Soykırım'da yok olan ablası Fruma'yı ve küçük çocuklarını düşünüyordu. Annesine doğru eğilerek fısıldadı: "Anne, Eichmann'ı yakaladım. Fruma'nın intikamı alındı."

"Ablanı unutmayacağını biliyordum," diye fısıldadı, ölüm döşeğindeki kadın.

YOSSELE NEREDE?

7

Eichmann operasyonunun arkası ilginç geldi.

Isser, ajanları ve kaçırılan Eichmann, Buenos Aires'teki güvenli evde Tel Aviv'den gelecek İngiliz uçağının inmesini beklerlerken, Ramsad başka bir projeyle meşguldü. Isser şehirde başka bir Nazi suçlusunun daha saklandığı yönündeki söylentilerin doğruluğunu kontrol etmeye karar vermişti. Bu adam "Ölüm Meleği" Dr. Joseph Mengele'ydi; Auschwitz platformunda, trenler dolusu Yahudi'yi karşılayan ve kayıtsızca, sağlıklı olanları çalışmaya ve zayıf olanları, kadınlarla çocukları ve yaşlıları gaz odalarına gönderen canavar ruhlu doktor. Mengele, Üçüncü Reich'ın zalimliğinin ve deliliğinin bir sembolü haline gelmişti. Savaştan sonra Mengele sırra kadem basmıştı ve Arjantin'de gizlendiği söylentileri vardı. Bu kaçak suçluya yığınla para aktardığı anlaşılan, zengin bir aileden geliyordu. Paranın izini takip eden Mossad ajanları Buenos Aires'e ulaşmışlardı; fakat o âna kadar, Mengele'yi bulma çabaları sonuç vermemişti.

Bu sefer şansları yaver gitmişti. 1960 Mayıs'ında, İngiliz uçağı Buenos Aires'e inmeden hemen önce, Isser'in ajanları Mengele'nin adresini buldular. Doktor, Buenos Aires'te yaşıyordu ve ismini değiştirmemişti! İyi korunduğundan emin olduğu anlaşılıyordu. Isser en iyi dedektifini, Zvi Aharoni'yi gönderip adresi kontrol ettirdi; Mengele evde değildi. Komşuları Aharoni'ye Mengele çiftinin birkaç günlüğüne gittiklerini, yakında geri döneceklerini söylediler. Heyecanlanan Isser, Rafi Eitan'ı çağırdı. "İzleyip bakalım," dedi. "Mengele geri döndüğünde – onu da kaçırıp Eichmann'la birlikte İsrail'e götürürüz."

Rafi bunu kabul etmedi. Eichmann operasyonu zaten yeterince karmaşıktı. "Bir adam yakaladık," dedi, "onu uçağa bindirme ve İsrail'e götürme şansımız yüksek. İkinci bir adamı kaçırmaya yönelik yeni bir operasyon riski ciddi ölçüde artıracaktır. Bu büyük bir hata olur."

Isser bunu kabul etti, ancak Rafi ona farklı bir teklifte bulundu: "Eichmann'ı İsrail'e götürür ve yakalandığını bir hafta sır olarak saklarsanız, size Mengele'yi getiririm."

"Nasıl yapacaksın bunu?" diye sordu Isser.

"Buenos Aires'te, kimsenin bilmediği birkaç güvenli ev duruyor olacak. Onları bırakmayalım. Siz Eichmann'la birlikte İsrail'e dönerken, ben de Zvi Malkin ve Avraham Shalom'la birlikte Arjantin'in komşularından birine uçacağım. Siz İsrail'e vardığınızda Eichmann'ın yakalandığını açıklamayacaksınız; bizim yaptığımızı kimse bilmeyecek ve peşimizde kimse olmayacak. Ondan sonra, Buenos Aires'e geri döneceğiz, Mengele'yi yakalayıp güvenli evlerden birinde tutacağız ve birkaç gün geçtikten sonra da İsrail'e getireceğiz."

Isser kabul etti. İngiliz uçağı, Eichmann'ı da alarak İsrail'e yola çıktığında, Eitan, Shalom ve Malkin, komşu Şili'nin başkenti Santiago'ya uçtular. Eichmann'ın kaçırılması gizli tutulduğu takdirde, bir-iki gün bekledikten sonra

Buenos Aires'e dönmeyi ve "Operasyon Mengele"yi başlatmayı planlıyorlardı.

Ancak ertesi sabah dünyanın dört bir yanındaki gazeteler, Eichmann'ın Arjantin'de İsrailliler tarafından kaçırıldığını manşet yapmışlardı. Önde gelen Mossad ajanlarının Arjantin'e dönerek başka bir adam kaçırma operasyonunu daha uygulamaya koymaları artık mümkün değildi. Rafi ve arkadaşları projeyi yarıda bırakıp İsrail'e dönmek zorunda kaldılar.

Daha sonra, Isser Harel Rafi'ye Ben-Gurion'dan Eichmann'ın ellerinde olduğunu bir hafta kadar sır olarak saklamasını istediğinde, yaşlı adamın reddettiğini söyledi. "Halihazırda Eichmann'ın elimizde olduğunu bilen çok fazla insan var," demişti iddiaya göre Isser'e. "Bu sırrı daha fazla tutmamız mümkün değil. Eichmann'ın yakalandığını bu öğleden sonra Knesset'e bildirmeye karar verdim."

Eichmann'ın kaçırıldığı açıklandı – ve İsrail, gelmiş geçmiş en sadist suçlulardan birisini adalet önüne çıkarma şansını kaçırmış oldu.

Eichmann'ın kaçırılmasından kısa bir süre sonra, Mengele kendisinin de tehlikede olduğunu hissetti. Paraguay'a taşındı ve yıllarca gözlerden uzak kaldı, ta ki yaklaşık yirmi sene sonra, Şubat 1979'da kalp krizinden ölene kadar.

1962 Mart'ının başlarında, Isser Harel, Ben-Gurion tarafından çağrıldı. Ben-Gurion onu içtenlikle karşıladı ve bir süre farklı konulardan sohbet ettiler. Ne istiyor acaba, diye merak etti Isser. Ben-Gurion'u iyi tanıyordu ve yaşlı adamın kendisini hoşbeş için çağırmadığından emindi. İki adam birbirlerini severlerdi ve bir anlamda birbirlerine benziyorlardı da. İkisi de kısa boylu, inatçı, kararlı ve lider tabiatlı adamlardı;

kendilerini İsrail'in güvenliğine adamışlardı; ikisi de vaktini ve sözünü boşa harcamayan tiplerdi. Eichmann'ın kaçırılışının ardından, daha da yakınlaşmışlardı.

Ben-Gurion sohbetin ortasında birdenbire Isser'e döndü.

"Çocuğu bulabilir misin, Isser, söyle bana?"

Hangi çocuktan bahsettiğini söylemese de, Isser hemen anlamıştı. Son iki yıldır bir soru İsrail'in her yanında soruluyor, gazete manşetlerinde büyük sütunlarla duyuruluyor, Knesset'in kürsüsünden haykırılıyor ve laik gençler tarafından öfkeyle, aşırı Ortodoks Yahudilerin suratına çarpılıyordu: "Yossele nerede?"

Sözü edilen Yossele, büyükbabasının önderliğindeki ultra-ortodoks Yahudiler tarafından kaçırılan, sekiz yaşındaki Holonlu Yossele Schuchmacher'di. Yaşlı Hassid, Yossele'yi ortodoks bir Yahudi olarak yetiştirmek istemiş ve annesiyle babasından kaçırmıştı. Çocuk o günden beri ortada yoktu. Polisin bütün çabaları sonuçsuz kalmıştı. Çocuk üzerine tartışmalar büyüyerek aile sorunundan ulus çapında bir skandala dönüşmüştü ve laik ve ultra-ortodoks Yahudiler arasında giderek alevlenen çatışmalara yol açmaktaydı. Yahudiler arasında savaş çıkmasından ve ulusu bölmesinden korkanlar vardı. Ben-Gurion son çare olarak Isser'e başvurmuştu. "Çocuğu bulabilir misin?"

"Benden istediğiniz buysa, bulmaya çalışırım, dedi Isser. Ofisine dönerek bir operasyon dosyası açtı. Dosyaya "Kaplan Yavrusu Operasyonu" adını verdi.

Yossele, hayat dolu, güzel bir çocuktu. Tek hatası, göründüğü kadarıyla, yanlış anne babadan dünyaya gelmiş olmasıydı. Büyükbabası Nahman Shtarkes'in görüşü bu yöndeydi. Sakallı, gözlüklü ve sıska bir adam olan yaşlı Shtarkes fanatik

bir Hassid'di. İnatçı ve sertti. Ne KGB ne de İkinci Dünya Savaşı'nın bir kısmını geçirdiği buzlarla kaplı Sibirya'daki Sovyet toplama kampları direncini kırabilmişti. Sibirya'da bir gözünü ve buz ısırığından üç ayakparmağını kaybetmiş, ama manevi gücünü yitirmemişti. Oğlu 1951 yılında bir grup eşkıya tarafından bıçaklanarak öldürüldüğünde, Sovyetler'e karşı nefreti iyiden iyiye arttı. Nahman Shtarkes, diğer iki oğlu Shalom, Ovadiva ve bir terziyle evlenen kızı Ida'yla teselli bulmaya çalıştı.

Genç çift, Rusya ve Polonya'nın farklı bölgelerinde kaldıktan sonra, bir müddet yaşlı Shtarkeslerin Lvov'daki evinde yaşadılar. Bu evde, 1953 yılında, Schuchmacher ailesinin ikinci çocuğu dünyaya geldi: Yossele.

Oğlan ailesiyle birlikte İsrail'e göç ettiğinde dört yaşındaydı. Büyükanne ve büyükbaba Shtarkesler ve oğullarından birisi olan Shalom İsrail'e birkaç ay önce gelmişlerdi. Nahman Shtarkes, Kudüs'ün ultra-ortodoks kesimi olan Mea Shearim'de bulunan Breslau Hassidim tarikatına bağlıydı. Burası uzun siyah paltolu ya da ipek kaftanlı, siyah ya da kürk şapkalı, uzun sakallı ve favorileri uzun lüleli erkeklerin ve uzun, aşırı ciddi elbiseli, saçları perukla ya da başörtüsüyle kapatılmış kadınların yaşadığı bambaşka bir dünyaydı; *yeşiva*'ların (Talmud okullarının), sinagogların ve ünlü hahamların hüküm sürdüğü bir dünya. Shalom bir *yeşiva*'ya katıldı ve ağabeyi Ovadiva'ysa İngiltere'ye yerleşti.

Ida ve Alter Schuchmacher, Naharaiya ve Kudüs'te zor günler geçiriyorlardı. Nihayet Alter, Tel Aviv'de bir tekstil fabrikasında iş buldu; Ida bir fotoğrafçının yanına işe girdi. Holon'da küçük bir daire aldılar ve büyük bir borç yüküne girdiler. Bütçelerini denkleştirebilmek için kızları Zina'yı K'far Habad'daki dini bir kuruma yerleştirdiler ve Yossele'yi de Ida'nın annesiyle babasına emanet ettiler.

Ida ve Alter Schuchmacher'in iki yakası zor bir araya geliyordu. Rusya'daki arkadaşlarına yazdıkları mektuplarda, İsrail'e taşınmakla hata etmiş olabileceklerini söylerler. Genç çiftin yakınmalarına gelen cevaplardan birkaçı Nahman Shtarkes'in eline geçer. Büyükbaba bundan Schuchmacherlerin çocuklarını da yanlarına alarak Rusya'ya dönmeyi planladıkları sonucunu çıkarır. Son derece sinirlenen Nahman Shtarkes, Yossele'yi ailesine geri vermeme kararı alır.

Ne var ki, 1959 yılının sonunda, Schuchmacherler maddi sorunlarını çözerler. Durumları artık daha iyidir ve aileyi tekrar bir araya getirmeye karar verirler. Aralık ayında Ida oğlunu almak için Kudüs'e gider, ancak Yossele'yi de büyükbabasını da evde bulamaz. "Yarın ağabeyin Shalom çocuğu size getirir," der Ida'nın annesi. "Şu anda büyükbabasıyla birlikte sinagogda, rahatsız etme."

Ancak ertesi gün Shalom Holon'a yalnız gelir ve kardeşine babalarının Yossele'yi geri vermemeye karar verdiğini söyler. Çılgına dönen Ida kocasıyla beraber Kudüs'e koşar. Hafta sonunu Shtarkeslerin evinde geçirirler ve bu süre içerisinde Yossele de oradadır. Cumartesi akşamı oğullarıyla birlikte ayrılmak istediklerinde, Ida'nın annesi karşı çıkar. "Dışarısı çok soğuk," der kadın. "Bırakın çocuk uyusun. Yarın onu kendi ellerimle size getiririm." Anneyle baba razı olurlar. Ida yatağında kıvrılmış yatan oğlunu öper ve kocasıyla birlikte evden ayrılır. Küçük oğlunu tekrar görebilmesi için yıllar geçmesi gerekeceğini o sırada bilmemektedir.

Ertesi gün büyükanneyle torun gelmeyince, Ida'yla Alter bir kez daha Kudüs'e yola çıkarlar. Ancak bu sefer elleri boş kalır. Çocuk ortada yoktur ve yaşlı Nahman Shtarkes, Ida'nın gözyaşlarına rağmen, oğlunu iade etmeyi reddeder. Yossele kayıptır.

Birkaç kez daha gidip geldikten sonra, Ida'yla Alter yaşlı adamın çocuklarını geri vermeyeceğini ve yerini söylemeyece-

ğini idrak ederek mahkemeye başvurmaya karar verirler. Ve kâbus da böylece başlamış olur.

Ocak 1960'ta, Schuchmacher ailesi Nahman Shtarkes'e karşı, Tel Aviv Haham Mahkemesi'ne müracaat ederler. Nahman Shtarkes duruşmaya çıkmaz.

15 Ocak'ta, İsrail Yüksek Mahkemesi, Nahman Shtarkes'e çocuğu otuz gün içerisinde ailesine iade etmesini ve duruşmaya gelmesini emreder.

17 Ocak'ta, Nahman Shtarkes mahkemeye, "sağlığının bozuk olması nedeniyle duruşmaya gelemeyeceğini" bildirir.

17 Şubat'ta, aile polise şikâyette bulunur ve Nahman Shtarkes'in gözaltına alınarak küçük oğullarını iade edene kadar içeride tutulmasını talep ederler. Yüksek Mahkeme polisten çocuğun bulunmasını talep eder.

27 Şubat'ta, polis olayla ilgili bir dosya açar, "Yossele Schuchmacher 720-60" ve çocuğu aramaya başlar.

7 Nisan'da, polis bütün çabalarına rağmen çocuğu bulamaz ve Yüksek Mahkeme'den aramaya son verilmesine müsaade edilmesini talep eder.

12 Mayıs'ta, öfkeli Yüksek Mahkeme polisten aramaya devam etmesini ister. Keza, Nahman Shtarkes'in tutuklanmasını da emreder.

13 Mayıs'ta, Nahman Shtarkes tutuklanır.

Ancak hapis yatmanın yaşlı Shtarkes'in kararını değiştirmeye yeteceğini düşünenler, büyük bir yanılgı içerisindedirler. Çetin ceviz adam, ser verir sır vermez. Çocuğu tek başına saklamadığı, polisi kandıran ultra-ortodoks Yahudilerden oluşan bir ağdan yardım aldığı artık açıklık kazanmıştır. Hep birlikte yüce bir amaç uğruna birleşmişlerdir: çocuğun Rusya'ya götürülüp Hıristiyan yapılması yönündeki kötücül plana engel olmak. Kudüs'ün başhahamı olan Haham Frank bile yaşlı Nahman Shtarkes'i destekleyen bir açıklama yaparak bütün ortodoks Yahudilerden ona her şekilde arka çıkmaları çağrısında bulunur.

***

Sorun Mayıs 1960'ta Knesset'in gündemine alınır ve basın da bu konuyu sürekli kurcalamaktadır. Hadisenin geniş kapsamlı etkilerini ilk fark eden, dini partiler olur. Knesset üyesi Shlomo Lorenz, bu çocuğun kaçırılmasının İsrail'de bir din savaşı başlatabileceğini öngörür. Shtarkes ve Schuchmacher ailelerine aracı olarak hizmet etmeyi önerir. Halen hapishanede bulunan Shtarkes'e, ailesinin çocuğa ortodoks eğitim vermeye söz verdiği taslak bir anlaşma götürür. Shtarkes bu anlaşmayı imzalamayı kabul eder, ancak bir şartı vardır: Kudüs'ün en fanatik hahamlarından birisi olan Haham Itzikiel Meizish'in bu yönde talimat vermesini ister.

Lorenz, tez elden Kudüs'e giderek hahamla buluşur. Meizish, Lorenz'e çocuğu kaçıranlar hakkında yasal işlem yapılmadığı takdirde, bu anlaşmaya onay vereceğini söyler.

Lorenz bu sefer de, Polis Şefi Joseph Nahmias'a gider. "Kabul," der Nahmias. "Arabamı alın ve çocuğu getirin. Senin parlamenter dokunulmazlığın var ve zaten kimse benim arabamı takip etmeyecektir, bu şekilde çocuğu kaçıranların kimliği saklı kalır."

Lorenz büyük bir sevinçle Haham Meizish'e döner, ama haham sözünden caymıştır. Lorenz başladığı noktaya dönmüştür. Çocuğun dini gruplardan birinin yanında saklandığını tahmin etmektedir; Talmud okulları veya ortodoks köylerden birinde. Ancak bütün bu yerler bir sessizllk perdesiyle çevrilidir. Çocuğu bunlardan birinde bulmak neredeyse imkânsızdır.

12 Nisan 1961'de, Nahman Shtarkes çocuğu bulmaya çalışacağına söz vermesinin ardından "sağlık sorunları" nedeniyle serbest bırakılır. Ancak sözünde durmadığı gerekçesiyle, Yüksek Mahkeme tarafından yeniden tutuklanır. Yüksek Mahkeme, bu kaçırma olayının "şoke edici ve adi bir

suç" olduğunu açıklar. 1961 Ağustos'unda, "Yossele'nin Geri Dönüşüyle İlgilenen Ulusal Komite" kurulur ve komite broşürler dağıtmaya, kurultaylar düzenlemeye ve basını uyandırmaya başlar. Binlerce kişi dilekçeye imza atar; kültürler savaşının sinsi bulutları ufukta toplanmaktadır artık.

Ağustos 1961'de Hassid köyü Komemiut'a baskın düzenleyen polis, kuşun yuvadan uçmuş olduğunu görür. Yossele bir buçuk sene önce, Aralık 1959'da bu köyde saklanmış, dayısı Shalom tarafından Zalman Kot'un evine getirilmiştir. Çocuk "Israel Hazak" adıyla saklanmıştır. Aradan geçen zaman zarfında çocuk köyden çıkartılmış ve Shalom Shtarkes de ülkeyi terk ederek Londra, Golders Green'deki Hassid cemaatine yerleşmiştir. İsrail polisinin talebi üzerine, İngiliz polisi Shtarkes'i gözaltına alır; ilk çocuğu Kalman doğduğunda, ailesi bebeği sünnet töreni için hapishaneye taşımak zorunda kalır.

Ne var ki, Yossele iz bırakmadan ortadan kaybolmuştu. Bazıları ülke dışına gizlice çıkartıldığına, hatta hastalanıp öldüğüne inanıyordu. Polis herkesin alay konusu haline gelmişti. Ortodoks Yahudilerle laikler arasında sert çatışmalar geçiyordu. Yoldan geçenler tarafından çevrilip dövülen Yeshiva öğrencileri bile oldu. Laik gençler, ortodoks gençleri "Yossele nerede?" diye bağırarak taciz ettiler.

İsrail halkının öfkesi kaynama noktasına gelmişti. Knesset şiddetli tartışmalarla çalkalanıyordu.

İşte Ben-Gurion, Isser'i bu dönemde aradı.

Isser Harel, Yossele'yi aramaya başlamayı kabul ettiğinde, kariyerinin en zorlu ve karmaşık görevini üstelendiğinin farkında değildi. Karısı Rivka'yla operasyonla ilgili meseleleri hiç tartışmazdı, ama bu sefer ona açıldı: "Hükümetin otoritesinin

sarsılması tehlikesi var." En iyi ajanlarından biri olan Avraham Shalom'un (Şabak'ın gelecekteki başkanı) bu konudaki görüşü farklıydı: "Isser, polisin başarısız olduğu bir görevi başarabileceğini ispatlamak istiyordu."

Polisse istemedikleri bu görevden kurtuldukları için seviniyordu. Joseph Nahmias, "Bu çocuğu bulabileceğine gerçekten inanıyor musun?" diye sordu Isser'e kuşkulu bir tavırla. Şabak'ın başı ve Isser'in yakın çalışma arkadaşı Amos Manor, bu projeye tümüyle karşıydı ve Mossad'ın ve Şabak'ın birçok üst düzey yetkilisi de onu destekliyordu. Hepsi de, bu görevin görev alanlarının dışında olduğuna inanıyorlardı; onların görevi İsrail'in emniyetini sağlamaktı, Hassid okullarında çocuk peşinde koşmak değil. Isser'in gizli servislerin burada, Yahudi devletinin otoritesini korumak gibi, daha mühim bir hedefe hizmet etmesi gerektiği teorisine katılmıyorlardı. Ancak Isser kararını verdikten sonra bu karara saygı gösterdiler. Karizması ve kararlılığı öyle güçlüydü ki, kimse emirlerini sorgulamaya cesaret edemiyordu. Isser ve yardımcıları, yaklaşık kırk ajandan oluşan bir görev timi kurdular – en iyi Şabak dedektiflerinden, operasyon ekibinin üyelerinden, din ajanları ya da din ajanı görevi yapanlardan ve hatta bu operasyon için gönüllü olan gizli servisler dışındaki kişilerden oluşan bir tim. Gönüllülerin çoğu, Yossele'nin kaçırılmasının ülke açısından büyük bir tehlike oluşturduğunun farkında olan ortodoks Yahudilerdi. Ancak ilk operasyonlar tam bir başarısızlıkla sonuçlandı. Ajanlar beceriksizce ultra-ortodoksların dışarıya kapalı kalelerine girmeye çalıştılar ve foyaları ânında ortaya çıkarıldı, dalga geçilerek reddedildiler. "Sanki Mars'a düşmüştüm ve küçük yeşil adamların arasında göze batmamaya çalışıyordum," diye yorum yaptı Isser'in ajanlarından birisi.

Isser bütün belgeleri tekrar tekrar okuyarak sabırla dosyayı inceledi. Mart ortasında, İsviçre'den büyükçe bir Hassid Yahudi grubu İsrail'e geldi. Kalabalık bir erkek, kadın ve çocuk

topluluğu saygın hahamlarının tabutuna eşlik etmek ve Kutsal Topraklar'a gömmek üzere bir araya gelmişti. Isser bu cenazenin, Yossele'yi İsviçre'ye dönen grupla birlikte ülke dışına kaçırmak için düzenlenen göstermelik bir tören olduğu sonucuna vardı. Adamlarını havaalanında görevlendirdi ve Zürih'e, geri dönerken Hassidleri takip etmek üzere başlarında Avraham Shalom'un olduğu ufak bir ekip gönderdi. Mossad ajanları çocukların yatılı okullarını bile denetlediler, geceleri avluları gizlice gözetleyip pencerelerden içeri baktılar ve her çocuğu tetkik ettiler. "Ormanlık arazinin ortasında bir *yeşiva* bulduk," diye hatırlıyor Shalom, "ve pencereleri gözetledik; Yossele'nin farklı bir kılığa sokulmuş olabileceğinden şüpheleniyorduk; ama aşağı yukarı aynı yaşlarda bir çocuk arıyorduk." Bir hafta süren bu gece maceralarından sonra Avraham, Isser'e Yossele'nin İsviçreli çocukların arasında olmadığını bildirmek zorunda kaldı.

Isser operasyonun komutasını ele almaya karar verdi. Bütün evrak işini yardımcılarına bıraktı, Paris'te geçici bir genel merkeze yerleşip adamlarını dünyanın dört bir yanına gönderdi. Ajanlar Fransa, İtalya, İsviçre, Belçika, İngiltere, Güney Amerika, ABD ve Kuzey Afrika'da araştırma yaptılar. Farklı gizli kimlikler kullandılar ve çocuğun saklanabileceği yerlerin bir listesini çıkarabilmek için ortodoks *yeşiva*'lara ve cemaatlere sızmaya çalıştılar. Kudüs'ten gelen bir ortodoks Yahudi genç Haham Solowichik'in İsviçre'deki meşhur *yeşiva*'sına bu ünlü ustayla Torah üzerinde çalışabilmek için katıldı. Kendini dine adamış, mütevazı ve iman sahibi bir bayan, elinde güvenini kazanmayı başardığı, Shalom Shtarkes'in kayınvalidesinin yazdığı samimi tavsiye mektuplarıyla Londra'ya geldi ve Shtarkes ailesinin evinde misafir olarak yatıya kaldı. Aile bu güzel karakterli kadının Eichmann'ın kaçırılmasında rol oynayan ve Isser'in en iyi ajanlarından biri olan Yehudith Nissiyahu olduğunu bilmiyordu.

O sırada Londra'da görev yapan tek Mossad ajanı Yehudith değildi. Londra, ultra-ortodoks Satmar tarikatına mensup Hassidlerin önemli merkezlerinden birisiydi (tarikat adını çıktığı Romanya'nın Satu Mare Köyü'nden almıştı). Isser başka bir ajan ekibini de ikamet ettikleri mahalleye gönderdi. Bir başka ekip alelacele İrlanda'ya gitti. İngiltere'deki operasyonlar sırasında, Isser'in adamları ani bir kararla İrlanda'da gözlerden ırak bir ev kiralayan genç, dindar bir çiftle karşılaşmışlardı. Mossad ajanları bu çiftin evi Yossele'yi saklamak için kullandığına inanıyorlardı ve çocuğu ele geçirmek için hızla bir plan geliştirdiler. Çabucak evler, arabalar kiralandı, gerekli teçhizat sınırdan gizlice geçirildi, sahte evrak hazırlandı. Operasyon en ufak ayrıntısına kadar planlandı.

Derken başarısızlıklar başladı.

Hayal kırıklığıyla eve ilk dönen İrlanda ekibi oldu. "Dindar çift" gerçekten de dindar bir çift çıkmıştı. Karıkoca İrlanda'da tatil yapmaya karar vermişlerdi, o kadar. Yehudith Nissiyahu da Shtarkes ailesinden hiçbir şey öğrenememişti ve İsviçre'ye kutsal metinleri çalışmak üzere giden genç adam da kutsal ışığı görmüş, ancak elleri boş bir şekilde İsrail'e dönmüştü. Dünyanın dört bir yanından Isser'in ofisine olumsuz sonuçlar yağıyordu. Yer yarılmış, çocuk içine girmişti sanki. En kötü başarısızlığa uğrayanlarsa, Londra'daki Satmar Hassidlerinin arasına sızmaya çalışanlardı. Stamford Hill Mahallesi'ndeki genç ve akıllı *yeşiva* öğrencileri davetsiz misafirleri derhal teşhis etmişler ve açık açık yüzlerine haykırmışlardı: "Şu Siyonistlere de bakın! Koşun koşun, Yossele burada!" Öğrenciler Londra polisini aramışlar ve Isser'in yardımcıları, ajanlarını hapishaneden kurtarmak zorunda kalmışlardı.

Isser'in en coşkulu destekçileri bile birbiri ardında umutlarını yitirmekteydi. "Isser, boşuna uğraşıyoruz. Çocuğu aramayı bırak. Samanlıkta iğne aramaktan farkı yok bu yaptığımızın. Çocuğu bulmamız mümkün değil."

Ama Isser vazgeçmedi. Katır inadıyla bütün şüpheleri, yakınmaları bir kenara itti; takıntılı bir arayışla ve tüm kanıtlar aksini göstermesine rağmen, çocuğu bulacağına emin bir şekilde yoluna devam etti.

***

Paris'te Isser Mossad Merkezi'nin başkanı Yaakov Caroz'u yanına çağırdı. Romanya'da doğan ve ailesini Soykırım'da kaybeden Caroz, Kudüs'te İbrani Üniversitesi'ndeki çalışmalarından beri casusluk ve güvenlik mevzularıyla uğraşıyordu. Açık alnı, narin hatları ve gözlüğüyle bu ince yapılı adam bir entelektüelin dış görünüşüne sahipti. Caroz, Mossad'ın yabancı gizli servislerle gizli ilişkilerle ilgilenen Tevel (Evren) biriminin eski başkanıydı. İsrail'le İran, Etiyopya, Türkiye ve hatta Sudan arasında "çevre ittifakı" kurmuştu; Fransa, Britanya ve Alman gizli servislerinin başkanlarıyla yakın ilişkiler kurmayı başarmış, Fas'ın herkesin çekindiği zorlu İçilişkiler Bakanı General Oufkir'le ittifak kurmuş ve Fas Kralı Hasan'ı gizlice ziyaret etmişti. Hatta yakın emir subayları tarafından planlanan bir darbe teşebbüsünü bastırması için Etiyopya Kralı Haile Selassie'ye yardım bile etmişti. Cezayir'deki gizli bir operasyonda, genç Juliette'e (Yael) âşık oldu ve onunla evlendi. Caroz, tatlı dilli ve insanı yanıltacak kadar kibar bir adamdı; genelde masa başı görevde çalışan takım elbiseli ve kravatlı, usta bir casustu. Engin yaşam deneyimi vardı; Fransızca ve İngilizce'ye hâkimdi ve bu da onu Isser için bulunmaz adam yapıyordu.

Paris'te Isser gece gündüz demeden çalışıyordu. Bir otel odası tutmuştu, ama günlerinin ve gecelerinin çoğunu Operasyon Genel Merkezi'ne dönüştürdüğü apartman dairesinde geçiriyordu. Yardımcıları ona bir yatak getirmişlerdi (yatağa "Yossele yatağı" diyorlardı) ve Isser zaman zaman kestirmek

için bu yatağı kullanıyordu. Bu durum aylarca sürdü. Isser genelde raporları kontrol etmekle, telgraf yazmakla ve Avrupa'nın çeşitli yerlerinde görevlendirdiği adamlarıyla konuşmakla meşguldü. Gün ağarırken ofisinden çıkıyor ve oteline gidip duş alıyor, biraz dinleniyor ve işe geri dönüyordu. İlk gece, sabahın erken saatlerinde oteline dönerken kapı görevlisi ona takdir dolu bir gülümsemeyle baktı. Bu ufak tefek beyefendi, Paris gece hayatının hakkını gerçekten veriyordu. İkinci gece, kapı görevlisi dost canlısı bir tavırla Isser'e göz kırptı. Ancak bu gece maceraları üçüncü, dördüncü ve beşinci gecelere uzadığında, görevli şaşkınlığını belli etmeye başlamıştı. Gene bir sabah güneş doğarken, Isser uykusuzluktan kızarmış gözleri, pis sakalı, buruşuk kıyafetleriyle otele döndüğünde, görevli abartılı bir tavırla şapkasını çıkarttı ve eğilerek, "Saygılar sunarım, *Monsieur*!" dedi.

Derken bir nisan sabahı, Mossad ajanları ilginç bir rapor aldılar. Telgraf, Belçika'da Antwerp'e gönderilen Meir adında genç ortodoks bir Yahudi'den geliyordu. Yaşlı Haham Itzikel Meizish'e büyük saygı duyan, kutsal bir adam olarak gören bir grup dindar elmas tüccarıyla yakınlık kurmuştu. İş anlaşmazlıklarını çözmek istediklerinde, devlet mahkemelerine başvurmak yerine Haham'dan hakemlik ve yargıçlık yapmasını istiyorlardı – ve bunlar genelde milyon dolarlık mevzular oluyordu. Haham'ın sözü kanun yerine geçiyordu. Modern Avrupa'da bile bu topluluk antik zamanların geleneklerini sürdürmekteydi.

Meir, bu hahamın yandaşlarının arasına sızmayı başarmış ve İkinci Dünya Savaşı'nda gizli bir Nazi karşıtı örgüt olarak hareket ettiklerini ve birçok Yahudi'yi Gestapo'nun elinden kurtardıklarını öğrenmişti. Savaştan sonraysa topluluk aynı yöntemleri ve gizli bir örgüt olarak edindiği tecrübeyi kullanmayı sürdürmüş ve dünya çapında iş bağlantıları kurmuştu. Elmas tüccarları Meir'e sarışın, mavi gözlü Katolik

bir Fransız kadınından bahsetmişlerdi. Bu sıra dışı kadın, savaş sırasında teşkilatlarına katılmış ve Yahudilerin Hitler'in kıskacından kurtarılmasına yardım etmişti. Fransız kadın Haham'ın karizmasından çok etkilenmiş, Yahudi dinini benimseyerek ortodoks bir Yahudi olmuştu. Şu anda topluluk için paha içilmez bir değer taşıyordu. Gizli örgütte geçirdiği yıllarda çok şey öğrenmişti; akıllıydı, cesurdu, izini kapatmayı, kılık değiştirmeyi ve doğal çekiciliğini de bir silah olarak kullanmayı gayet iyi başarıyordu. Ayrıca, ticarete uygun sezgileri ve doğuştan gelen bir zekâsı da vardı. Antwerp grubu için görev peşinde bütün dünyayı gezmişti. Fransız pasaportu, iradesi ve zekâsı her kapıyı açan sihirli bir formüldü sanki. "O kutsal bir kadın," demişti Antwerp Yahudileri, Meir'e. Ayrıca İsrail'i de ziyaret ettiğini, ilk evliliğinden olan oğlu Claude'un da din değiştirdiğini ve İsviçre ve Aix-les-Bains'deki *yeşiva*'larda öğrenim gördükten sonra Kudüs'te bir Talmud okulunda okuduğunu da söylediler. Ancak Antwerp grubundakiler bile bu muhteşem, kutsal kadının nerede olduğunu bilmiyorlardı.

Bu hikâye Isser'in hayal gücünü hızla çalıştırdı. Görünüşte, bu Fransız kadınla Yossele arasında hiçbir ilişki yoktu. Ancak Isser'in nazarında bu kadın sınırsız potansiyele sahip, binbir suratlı bir kişilikti. Yossele mevzuunda görevlendirecekleri birini arıyorlarsa, bu kadın ortodoks Yahudi liderlerinin arayıp da bulamadığı bir cevherdi.

Isser sezgilerini dinlemeye karar verdi, diğer bütün ipuçlarını bırakıp bu gizli ajana yoğunlaştı. Bildiği bütün ayrıntıları İsrail'e telgrafla bildirerek teşkilatından bu kadınla oğlunu bulmalarını istedi.

Birkaç gün sonra cevap geldi. Oğlunun adı artık Ariel'di ve gerçekten de İsrail'deydi. Ancak annenin nerede olduğunu kimse bilmiyordu. Kadının adı aslında Madeleine Feraille'di; İsrail'de Ruth Ben-David adıyla biliniyordu.

***

Isser'in genel merkezine yağan raporlar sayesinde, Madeleine Feraille hakkında daha doğru bir profil oluşmaya başlamıştı. Bu genç ve güzel kadın, Toulouse ve Sorbonne üniversitelerinde tarih ve coğrafya okumuştu. Kolej aşkı Henri'yle evlenmiş ve İkinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesinden kısa süre sonra oğulları dünyaya gelmişti. Madeleine savaş sırasında Fransız Direniş Örgütü'ne katılmış ve gizli faaliyetleri esnasında, Fransız ve Belçikalı Yahudilerle ve aralarındaki Antwerp grubuyla tanışmıştı. Savaş bittiğinde bu Yahudilerden bir kısmıyla ihracat ithalat işine girmişti.

1951 yılında, küçük Alsatian Kasabası'nda tanıştığı genç bir hahama âşık olunca Henri'den boşanmıştı. Ateşli bir Siyonist olan haham İsrail'e göç etmek istiyordu ve âşıklar İsrail'de evlenmeye karar verdiler. O yüzden de Madeleine'in Yahudi dinine geçmesinin nedeni dinin kendisi değil takipçilerinden birine duyduğu sevgiydi. Dinini değiştiren Ruth Ben-David, sarı saçlarını bir eşarpla örttü, şık kıyafetlerini ortodoks Yahudilerinin şekilsiz elbiseleriyle değiştirdi ve nişanlısının peşinden Kutsal Topraklar'a geldi. Ancak İsrail'de ilişkileri bozuldu; haham genç kadını terk etti. Ruth tek başınaydı, bunalımdaydı ve hayal kırıklığı içerisindeydi. Geçirdiği bu buhran, bilindiği kadarıyla Ruth'un Kudüs'te aşırı dinci çevrelere ve liderleri Haham Meizish'e yaklaşmasına neden olmuştu. Fransız pasaportunu Kudüs'ün Ürdün'e ait bölgelerine girmek için kullanıp Ağlama Duvarı'nda dua edince, dini çevrelerin saygısını kazandı.

Ellili yılların başında Ruth Fransa'ya döndü ve yeniden dünyayı gezmeye başladı. Mossad ajanları Ruth'un sık sık Aix-les-Bains'de ya da Paris yakınlarındaki dindar kadınlar kurumunda kaldığını öğrenmişlerdi. Ancak bir ikametgâh adresi yoktu. Göçmen bürosundakiler Isser'e Ruth'un son bir-

kaç sene içinde İsrail'i iki kez ziyaret ettiğini bildirdiler. İkinci seferinde, 21 Haziran 1960'da, İsrail'den ayrılırken Ruth'un yanında pasaportuna kızı olarak işlettiği küçük bir kız çocuğu vardı. Alitalia uçağıyla İsrail'den Zürih'e gitmek üzere yola çıkmıştı. Ancak yanındaki bu kız çocuğu da kimin nesiydi? Ben-David'in kızı yoktu. Isser doğru yolda olduğunu hissetti. "Bulun onu!" dedi Yaakov Caroz'a.

Kadının ayrıntılı bir tasvirini alan Caroz, ikinci bir ajanla birlikte, Aix-les-Bains'e yola çıktılar. Ancak bu ufak kasabaya doğru arabayla yol alırlarken, inanılmaz bir manzarayla karşılaştılar: Ruth Ben-David –ya da o sırada kullandığı isimle Madeleine Feraille– üzerinde şık bir kıyafetle, yolun kenarında durmuş otostop çekiyordu! Ajanlar şaşkındılar. Şık ve seçkin bir Fransız kadının, Fransa yollarında otostop çekmeye çalışması pek alışılageldik bir görüntü değildi. Şoför derhal U dönüşü yaparak arabayı kadına doğru sürdü ama başka bir araba ondan önce davranmış ve güzel bayanı alarak yola çıkmıştı.

Ajanlar Aix-les-Bains'den elleri boş ayrıldılar; fakat başka bir kaynaktan, Ruth Ben-David'in Londralı zengin bir mücevher tüccarı olan Joseph Domb'la yakın olduğunu öğrendiler. Domb'la birlikte bir arabanın içinde görülmüştü ki Hassid bir erkek için uygunsuz bir davranıştı bu. Isser, Domb'u tanıyor, İsrail devletinin düşmanı olduğunu biliyordu. Domb, Satmar Hassid tarikatına üyeydi; New York'taki Satmar hahamının yakın sırdaşlarından birisiydi ve Avrupa'daki farklı toplulukların belli başlı Satmar liderlerini tanıyordu. "New York'ta Satmar hahamı Papa, Domb da başpiskopos sayılır," dedi bu konudaki uzmanlardan biri Isser'e.

Isser bütün yolların Roma'ya çıktığının farkındaydı. Yaşlı Shtarkes'in iki oğlu Londra'da yaşıyordu. Satmar tarikatının, Domb liderliğindeki faal cemaatlerinden birisi gene Londra'daydı. Domb burada, Yossele'yi İsrail'den gizlice çıkarttığından şüphelendikleri Ruth Ben-David'le birlikte görülmüştü.

Isser'in şüphesi kalmamıştı artık: Bu kaçırılma olayının İsrail ve Avrupa ayaklarını planlayan, Satmar tarikatından başkası olamazdı. Domb, operasyonun başındaydı. Ruth Ben-David yetenekleri, deneyimi ve Fransız pasaportuyla çocuğun kaçırılmasına yardım etmişti ve çocuğun nerede olduğunu bilme ihtimali vardı.

Isser'in şüpheleri, Ruth Ben-David'in oğluna yazdığı birkaç mektubu ele geçiren bir Şabak ajanı tarafından doğrulandı: Mektuplarda Yossele Schuchmacher hakkında imalı ibareler vardı.

Gene de, Isser'in daha fazla bilgiye ihtiyacı vardı; Satmar Hassidlerinin arasına sızmaya karar verdi. Londra'daki adamları, Freyer takma adlı bir *mohel*'den –yeni doğan Yahudi çocuklarının sünnetiyle ilgilenen haham– bahsediyorlardı. Adam bir parça gevezeydi, doğruluk ve dürüstlük kisvesi altında hayatın zevklerinin tadını çıkartmaktan hoşlanan bir tipti ve en önemlisi de Domb'a yakındı ve Yossele'nin yerini bildiğini iddia ediyordu.

Isser Freyer'i Paris'e getirmek amacıyla karmaşık bir operasyon başlattı: Adamlarından birisi bir Fas prensi kılığına girerek gizlice Freyer'e yanaştı ve Yahudi bir kıza âşık olduğunu söyledi. Kızla kimseye söylemeden evlenmişlerdi ve Fas'taki evlerinde Yahudi inancına uygun ibadet ediyorlardı. Karısı yeni doğum yapmış ve bir oğlan çocuğu dünyaya getirmişti. Prens oğlunun sünnet edilmesini istiyordu, ama Fas'ta sünnet ettirmesi mümkün değildi, ailesi duyarsa onu öldürürdü... Karısıyla çocukları Paris'teydi, Haham Freyer Paris'e gelip bebeği sünnet edebilir miydi? Emeklerine cömertçe karşılık verilecekti. Freyer teklifi hemen kabul etti ve birkaç gün sonra Paris'e vardı. "Faslı prensin" dairesine adım attığı anda Mossad ajanları etrafını sardılar. Ajanlar Haham'ı çıplak bir odaya götürdüler ve orada, Şabak soruşturma bölümünün şefi Victor Cohen tarafından

saatlerce sorguya çekildi. *Mohel* ölesiye korkmuştu, azıcık da olsa direnmedi ve konuşmaya da hazırdı. Ancak Yossele hakkında soru sorulduğunda ellerini kaldırdı. "Çok üzgünüm," dedi, "ama bu konuda bir şey bilmiyorum."

Sonunda Freyer'in gerçekten de kaçırılan çocuk hakkında hiçbir şey bilmediği ve arkadaşlarını etkilemek için böbürlendiği anlaşıldı. Bir kez daha, Isser'in çabaları duvara toslamıştı.

Böylece son kozunu oynamaya karar verdi.

Şaşırtıcı bir şekilde, diğer ekiplerden birisi altın damarına rastlamıştı. Fransız gizli servisinin yardımıyla, Madeleine Feraille'e gönderilen birkaç mektubu ele geçirmeyi başarmışlardı ve mektuplardan birinde aradıkları fırsat onları bekliyordu. Feraille'in "Fransa'nın Bahçesi" Loire Vadisi'nde güzeller güzeli bir şehir olan Orleans'daki kır evinin gazetedeki satış ilanına bir cevaptı. Gazete ilanında verilen posta kutusuna bir mektup göndererek Feraille'e talep ettiğinden yüksek bir meblağ önerdiler; mektupta yazılanlara bakılırsa, alıcılar tatillerini geçirecek bir yer arayan Avusturyalı işadamlarıydı. Madeleine Feraille mektuba cevap vererek evin adresini bildirdi; kısa süre içinde ajanlardan evi ziyaret ettiklerini ve ihtiyaçlarına uygun bulduklarını söyleyen bir cevap geldi. 21 Haziran 1962'de anlaşmayı tamamlamak için Paris'teki büyük otellerden birinin lobisinde bir randevu belirlendi. Buluşmadan birkaç gün önce, Isser'in adamları teker teker Paris'e gelerek hummalı bir faaliyete giriştiler. Paris'in çeşitli yerlerinde ve banliyölerinde arabalar ve güvenli evler kiralandı; kaçış rotaları belirlendi, belgeler ve teçhizat hazırlandı ve gözetleme ve sorgulama için İsrail'den uzmanlar getirildi.

Isser, Ruth Ben-David'in sırlarını ortaya dökmesini sağlamanın yolunun oğlundan geçtiğine karar verdi. Ariel, İsrail'de bir *yeşiva*'da okuyordu ve Yossele hakkında çok şey bildiği anlaşılıyordu. Isser, annesinin Fransa'da kaçırılışıyla aynı anda

oğlunu da gözaltına almaya karar verdi. Ariel de ortodoks bir Yahudi olmakla birlikte, annesi kadar fanatik değildi. Isser, Mossad ajanlarının Ruth'un sorgusuyla, İsrail'deki oğlunun sorgusunu eşzamanlı yürütebilmeleri için bir iletişim sistemi kurdu. Böylece oğlunun verdiği cevaplar, annesinin sorgusunda kullanılabilecekti. Gerçekten de, 21 Haziran sabahı, uzun boylu, şık ve göz alıcı güzellikte bir kadın otel lobisinden içeri girdi. Bu kadın Madeleine Feraille'di.

Çekici Fransız kadın, bekleyen Avusturyalılara kendini tanıttı. Adamlardan birisi Herr Furber, diğeriyse Herr Schmidt'ti. Feraille'in İngilizcesi kusursuzdu ve aynı zamanda Almanca'ya da hâkimdi. İki alıcının kimliğinden bir saniye olsun şüphelenmemişti. Evin satışı üzerinde çabucak anlaşmaya varıldı, ancak avukat gecikmişti. Furber avukatı otelin telefon kulübelerinden birinden aradı; geri döndüğünde avukatın defalarca özür dilediğini söyledi. Birkaç acil mesele yüzünden evde işleri uzamıştı; evine gelip gelemeyeceklerini soruyordu. Uğradıkları takdirde, onları hemen görebilir ve bütün evrak bu şekilde imzalanmış olurdu.

"Adres nedir?" diye sormuştu Furber.

Avukat da ona adresi ve ayrıntılı tarifini vermişti. Şehrin hemen dışındaki Chantilly Kasabası'nda yaşıyordu.

"Gidelim mi?"

Madeleine kabul etti. İki Avusturyalının kiralık arabasına bindiler ve avukatın villasına yollandılar. Ne var ki, Fransız kadının cazibesi yüzünden neredeyse bütün operasyon başarısız olacaktı. Direksiyondaki ajan Furber'in aklı Madeleine yüzünden başından gidince, kırmızı ışıkta geçti. Keskin bir düdük sesiyle kendine geldi. Öfkeli ve şişman bir polis düdük çalarak ve kırmızı ışığı işaret ederek üzerine geliyordu.

Aklından bin türlü kötü ihtimal geçen Furber arabayı durdurdu. Ne yapacaktı şimdi? Yabancı bir ülkede, sahte evraklarla seyahat ediyordu ve yanında biraz sonra ortadan kaybolacak bir

kadınla birlikte kiralık bir arabadaydı. Trafik cezası kesildiği takdirde, polis tarafından aleyhinde bir işlem başlatılacak ve... fakat imdadına gene, bütün bu sorunlara yol açan Madeleine Feraille yetişti. Genç kadın polis memuruna en sevimli tavrıyla gülümsedi. "*Monsieur l'agent*," dedi tatlı tatlı, "bu adam turist. Yabancı bir ülkede, bir kadınla geziyor ve onu anlattığı hikâyelerle etkilemek istemiş olabilir... Anlayacağınıza eminim. Bağışlayın lütfen..." Polis memuru da genç kadının çekiciliğinden etkilenmişti ve panik içerisindeki ajanları trafik cezası kesmeden bıraktı. Az sonra, araba güzel bir kasabaya, "avukatın" yaşadığı Chantilly'ye girer. Villanın garaj yoluna girip ana kapının önünde dururlar. İki işadamı, kibarca misafirlerinin arabadan inmesine yardım ettikten sonra eve kadar da eşlik ederler ve kapı açılır – Feraille içeri girer.

Avukatın çalışma odasına götürülür.

Avukat rolünü Yaakov Caroz oynuyordu. "*Madame*," der Fransızca, "buraya Orleans'taki evinizi değil, başka bir meseleyi görüşmek üzere getirildiniz."

"Ne? Neler oluyor burada?"

"Sizinle Yossele Schuchmacher isimli çocuk hakkında konuşmak istiyorum."

Aynı anda, Feraille'in iki yanında birer adam belirdi ve arkasını dönüp baktığında "işadamlarının" iz bırakmadan ortadan kaybolduklarını gördü. Ani bir korkuya kapıldı.

"Tuzağa düşürdünüz beni!" diye Fransızca fısıldadı boğuk bir sesle.

"İsrail Gizli Servisi'nin elindesiniz, *Madame*," dedi Caroz.

Aynı anda, polis Fransız kadının oğlu Ariel Ben-David'i İsrail'in Be'er Yaakov kentinde gözaltına aldı.

Caroz Chantilly'de Ruth Ben-David'e döndü ve "*Madame*,

Yossele Schuchmacher'in kaçırılmasına karıştınız. Çocuğu geri istiyoruz!" dedi.

"Hiçbir şey bilmiyorum ve konuşmayacağım," diye karşılık verdi Ben-David kararlı bir tavırla. Başta geçirdiği şokun ardından, hızla toparlanmıştı. Caroz acil bir durumla karşılaşma ihtimaline karşı yanında eğitimli bir hemşire olan baldızını da getirmişti.

"Hemşireye gerek kalmadı," diye hatırlıyor ve "çok zeki bir kadındı," diye ilave ediyor Shalom. "Bize anlatmaya niyetli olduğundan fazlasını bildiğini derhal anladık."

İsrailliler bu kadının son umutları olduğunu biliyorlardı. Ancak aynı zamanda, bu demir leydinin direncinin kolay kolay kırılmayacağının ve zaman alacağının da farkına varmışlardı. Kadın Londra'dan gelen Yehudith Nissiyahu'ya teslim edildi. Nissiyahu ona iyi davrandı ve imanlı bir kadının ihtiyaç duyabileceği şeylerle ilgilendi. Dua kitapları ve Şabat için mum temin etti; ona koşer yiyecekler pişirdi. Evin onun kaldığı bölümü erkeklere kapalıydı. Hemşire de yan odada kalıyordu.

Sorgu başladı. Ben-David ajanların, çoğunlukla da kendisiyle Fransızca konuşan Yaakov Caroz'la Victor Cohen'in karşısında saatler geçirdi. İsraillilerin kendisi hakkında neredeyse her şeyi bildiklerini görünce şaşırmıştı; Yossele hakkında herhangi bir bilgi vermeyi inatla reddediyordu. "Konuşmayacağım," dedi sürekli. Victor Cohen'e, Fransız argosunda "aynasız" anlamına gelen "*flic*" diye hitap ediyordu. Kaçırılma olayıyla bağlantısı olduğunu inatla reddetti. "Bunun üzerine, onu biraz yumuşatabilmek için, farklı konularda konuşmaya başladık," diye hatırlıyor Victor Cohen. "Hıristiyan bir kızın nasıl olup da fanatik bir ortodoksa dönüştüğünü öğrenmek istiyordum. Bunlar birbirinden tamamen farklı dünyalardı. Başlangıçta, konuşurken odada başka bir kadın daha olmasında ısrar ediyordu. Sonradan, kapının açık kalması şartıyla, benimle yalnız kalmaya razı oldu."

Sorgculardan bir tanesinin, soğukkanlılığını yitirmesini sağlamak amacıyla Ben-David'e hakaret dolu suçlamalarda bulunmak gibi tatsız bir görevi vardı. Mossad ajanları, onun fevri bir tepki vermesini ve ağzından bir şeyler kaçırmasını umut ediyorlardı. Ağzından kaçırdıkları, oğlunun aynı anda İsrail'de devam eden sorgusunda kullanılacaktı.

Gerçekten de, Ariel Ben-David'in İsrail'deki sorgusu meyvelerini vermeye başlamıştı. İsrail'deki sorgu şefi, kendisine hiç uymasa da kod adı Pashosh (Ardıçkuşu) olan sert tavırlı Avraham Hadar'dı. Genç adama annesinin yelkenleri suya indirdiğini söyledi. "Annen her şeyi itiraf etti," dedi. "Yalanlarla bir yere varacağını sanıyorsan, yanılırsın. Gerçeği anlat bize!"

Bir müddet sonra Ariel'in direnci kırıldı. Çocuğun başına ne geldiğini bildiğini ve "annesiyle ikisine cezai muafiyet sağlanması şartıyla" konuşacağını söyledi.

"İstediğin gibi olsun!" dedi Pashosh ve Ariel derhal Şabak'ın lideri Amos Manor'a götürüldü. Kapıdan içeri girdikleri anda, Manor, Ariel'e bağırdı: "Pashosh sana ne söz verdiyse, hepsini kabul ediyorum. Çocuğun nerede olduğunu söyle!" Ariel sarsılmıştı. "Amos bağırmayı gerçekten iyi biliyordu," diye belirtti Pashosh. Ariel nihayet annesiyle birlikte Yossele'yi kız çocuğu kılığında İsrail'den gizlice çıkardıklarını itiraf etti. Annesi oğlunun eski adıyla, "Claude" olarak kayıtlı olduğu pasaportu değiştirmiş ve ismi Claudine yapmıştı. Doğum tarihiyle de Yossele'ninkine uymayacak şekilde oynamıştı. Ariel çocuğun İsviçre'ye götürüldüğünü biliyordu.

Ariel'in itirafı acilen Chantilly'ye ulaştırıldı ve Ruth Ben-David'in sorgucuları onu bu yeni delillerle yüzleştirdiler. "Ariel elimizde," dedi Victor Cohen. "Sert bir cezaya çarptırılacak. Her şeyi itiraf etti. Oğlunun başına gelecekler hiç mi umurunda değil?"

"O benim oğlum değil artık," diye mırıldandı Ben-David ve tavrını değiştirmedi. Sorgucular ister istemez kadının muazzam

gücüne hayran kalmışlardı. Durum giderek sürdürülemeyecek bir hal alıyordu. Çözüm çok yakın gibi görünse de, sorgucular her şeyin mutlak bir başarısızlıkla bitme ihtimalinin olduğunu biliyorlardı. Sonunda, Isser sorguyu devralma vaktinin geldiğine karar verdi.

Boş, karanlık odada Isser Harel ve Ruth Ben-David bir masanın iki yanında karşılıklı oturuyorlardı. Arkalarında Mossad ajanları vardı; Cohen ve Caroz tercüman görevi yapıyorlardı.

Isser bu kararlı kadının tehditlere pabuç bırakmayacağına içtenlikle inanmıştı. Tek yolun, kadını etik tartışmayla ikna etmek olduğuna karar verdi. Dini yönü gerçekten de güçlüydü, ama sağduyuya kulak verebilirdi. Sonuçta, bütün hayatı boyunca ultra-ortodoks bir Yahudi olmamıştı ve damarlarında, eski nesillere özgü fanatizm dolaşmıyordu. Entelektüel, zeki bir kadındı ve kendisiyle bu şekilde konuşulması daha doğruydu.

"İsrail hükümetini temsil ediyorum," dedi Isser, her kelimenin üzerinde durarak. "Oğlun bize her şeyi anlattı ve senin hakkında da neredeyse her şeyi biliyoruz. Sırlarının çoğunu açığa çıkarttık. Seni buraya zorla getirmek zorunda kaldığımız için, özür dileriz. Yahudi dinine geçtin ve Yahudilik de İsrail anlamına geliyor. İsrail olmadan Yahudiliğin ayakta kalması mümkün değil. Yossele'nin kaçırılması, İsrail'deki dindar cemaate büyük bir darbe indirdi. Ortodokslara yönelik hiddet duygularını şiddetlendirdi. Bir iç savaşa ve kan dökülmesine yol açma ihtimaliniz mevcut. Çocuğu geri vermezseniz, masum insanlar suçlanacak. Çocuğun başına gelebilecekleri bir düşünsene! Hastalanabilir, hatta ölebilir. Böyle bir durumda, sen ve suç ortakların, çocuğun annesiyle babasının yüzüne nasıl bakacaksınız? Vicdan azabından hayatınızın sonuna kadar kurtulamazsınız. Kefaretini ödemeniz de mümkün değil!

"Sen de bir kadınsın ve aynı zamanda bir annesin. Birisi oğlunu yetiştirme şeklini onaylamadığı için onu elinden alsaydı, ne hissederdin? Geceleri gözüne uyku girer miydi?

"Burada dine karşı bir savaş vermiyoruz. Tek amacımız çocuğu bulmak. Çocuğu bulduğumuz anda serbest kalacaksın, oğlun da öyle, İsrail de yeniden birlik olacak."

Isser, Ruth'un yaşadığı içsel çatışmanın yüzünden okunmaya başladığını görebiliyordu. Kadın zıt duyguların etkisiyle adeta ıstırap çekmekteydi. Gerilim içindeydi ama büyük bir ikilemle karşılaşan güçlü bir insanın kendisine karşı vereceği büyük savaşı veriyordu. Mossad ajanları birer heykel gibi duruyorlardı. Kritik ânın yaklaştığının onlar da farkındaydılar. Ruth başını kaldırdı. "Gerçekten de İsrail devletini temsil ettiğinizi nereden bileceğim? Size neden güveneyim?"

Isser tereddütsüz gerçek adının yazılı olduğu diplomatik pasaportunu çıkartıp Ruth Ben-David'in eline verdi.

Adamları şaşkındılar. Isser aklını mı yitirmişti? Kadına gerçek adını ve pasaportunu vermek büyük riskti! Ne var ki, Isser ancak ona karşı içten davrandığı ve güvendiği takdirde başarma şansının olduğuna inanmıştı.

Ruth uzun bir süre pasaportun üzerindeki İsrail mührüne baktı. Dudaklarını kanatıncaya kadar ısırdı. "Yeter artık," diye mırıldandı, "daha fazla dayanamayacağım..."

Derken birdenbire başını kaldırdı. "Çocuk Gertner ailesinin yanında, 126 Pen Sokağı, Brooklyn, New York. Adını Yankele olarak değiştirdiler."

Isser ayağa fırladı. "Çocuğu aldığımız anda, serbest kalacaksın." Odadan çıkıp gitti.

***

Karşılıklı hummalı bir telgraf trafiği Kudüs'ü, New York'u ve Washington'u alarma geçirdi. Isser, İsrail'in Kuzey

Amerika'daki diplomatik işlerinde görevli güvenlik subayı Israel Gur-Arie'yi aradı. New York'ta yaşayan Gur-Arie, Brooklyn'deki adresi kontrol etti; adresin doğru olduğunu ve Gertner ailesinin genelde Satmar Hassidlerinin yaşadığı bir mahallede oturduğunu bildirdi. Kudüs'ten İsrail'in Washington Büyükelçisi Avraham Harman'a bir telgraf gönderilerek ondan FBI'yla temasa geçmesi ve çocuğu bularak İsrail'e teslim etmelerini talep etmesi istendi.

Gur-Arie FBI'daki ilgiliyi bizzat arayarak bütün ayrıntıları bildirdi – çocuğun ne yediği, ne giydiği gibi. FBI ajanından, "Çocuk hakkında bu kadar çok bilginiz varsa, gidip kendiniz alın o zaman," şeklinde bir cevap geldi. "Yetki verin gidip alayım," diye karşılık verdi Gur-Arie. FBI ajanı yetki vermeyi reddetti.

Isser'in genel merkezine kaygı verici telgraflar yağıyordu. Amerikalılar tereddüt ediyorlar, diye bildirdi Gur-Arie ve İsrail büyükelçisi. Çocuğun o adreste olduğundan yüzde yüz emin misiniz, diye soruyorlar. Eve baskın yapar da çocuğu bulamazsak ne olacak? FBI, tereddütlerinin nedeninin yaklaşan kongre seçimleri olduğunu ima etmişti. Satmat tarikatı yaklaşık yüz bin oyu elinde tutmaktaydı ve yetkililer bu oyları kaybetmeyi göze alamıyorlardı.

Chantilly'de, Isser sabrını kaybetmeye başlamıştı. Gece yarısı telefonu eline aldı. "Bana Washington'dan Harman'ı bağlayın," diye emretti.

Bağlantı kurulduğunda, Isser lafı uzatmadan konuya girdi, "Harman," dedi, "Ben Isser Harel. Adalet Bakanı Robert Kennedy'yle derhal irtibata geçmeni ve benim adıma FBI'nın çocuğu bir an önce ailenin elinden almasını talep ettiğimi söylemeni istiyorum." Harman şaşkındı. "Nasıl böyle konuşabiliyorsunuz?" Amerikan gizli servislerinin konuşmayı dinleyebileceklerini ima etti.

"İsabet olur," dedi Isser. "Yalnızca sana hitaben konuşmu-

yorum zaten." Isser Amerikalıların dinlediğini ve sert tavrının onları harekete geçmeye zorlayacağını umut ediyordu. Harman tereddüdünü sürdürdü ve Isser'i olası diplomatik sorunlara karşı uyardı.

"Fikrini sormadım," diye parladı Isser. "Yetkililere söyle, derhal harekete geçmezlerse, çıkabilecek sorunlardan sorumlu olacaklar." Birkaç saat sonra Isser telefona çağrıldı. New York'tan arıyorlardı. Büyükelçilik yetkilileri, Robert Kennedy'nin acilen harekete geçtiğini bildirdiler. İsrail güvenlik görevlileri eşliğindeki bir FBI timi Brooklyn'e gitmişti. Çocuk bulunmuş ve güvenli bir yere götürülmüştü. Çocuk Yossele'ydi. Elie Wiesel adında genç bir gazeteci (geleceğin Nobel Barış Ödülü sahibi) Gur-Arie'yi aradı. "Çocuğu bulduğunuzu duydum." Gizlilik yemini eden Gur-Arie çocuğun bulunduğunu ısrarla inkâr etti. Wiesel onu yıllarca bağışlamadı.

Yossele'yi eve taşıyan uçağın Lod Havaalanı'na indiği 4 Temmuz 1962 günü, İsrail için de ulusal bir bayrama dönüştü. Basın, gizli servisin hızlı ve verimli çalışmasını büyük bir coşkuyla övdü. İsrail, gizli teşkilatın bütün ulus tarafından sevildiği ve hayran olunduğu, dünyanın tek ülkesi haline gelmek üzereydi. İsrailli tanınmış bir avukat olan Shlomo Cohen Zidon, çocuğu bulduğu için Ben-Gurion'a bir teşekkür mektubu yazdı. Ben-Gurion mektuba cevap verdi: "Gizli servislerimize ve özellikle de gece gündüz demeden kendilerini bu göreve adayan şeflerine teşekkür etmeniz daha doğru olur. Yardımcıları umutlarını yitirdiğinde bile, çocuğu bulana ve hatta gizlendiği yerden alınana kadar –ki bu da kolay olmadı– dur durak bilmeden çalıştılar." Bütün İsrail Yossele'in kurtarılışını kutlarken, Isser Paris'teydi. Adamları sade bir kutlama partisi düzenlediler. Ajanlardan birisi,

"Anavatana dönen çocuğun, onu bulan çelik iradeli adamın, vatandaşlarını korumayı iyi bilen devletin şerefine," diyerek kadeh kaldırdı. Bir başkası, Isser'e operasyonun anısına peluştan bir yavru kaplan verdi; çalışma arkadaşları üzerinde uykusuz geceler geçirdiği "Yossele'nin yatağı"nı Isser'in evine gemiyle gönderdiler.

Çocuk bulunduktan sonra, gerçek bütün ayrıntılarıyla ortaya çıktı.

Her şey bir telgrafla başlamıştı.

1960 ilkbaharında, Yossele bir *yeşiva*'dan diğerine gezerken, Ruth Ben-David İsrail'de, dostu Haham Meizish'ten bir telgraf alır: "Acilen Kudüs'e gel, sana uygun bir iş buldum." Ruth Kudüs'e vardığında, bu işin aslında gizli bir görev olduğunu gördü; Yossele'yi gizlice İsrail dışına çıkartacaktı.

Ruth, Fransa'ya dönerek pasaportunu değiştirir. Oğlunun ismini Claude'ken, Claudine yapar ve doğum tarihini de 1945'ten 1953'e değiştirir. Ardından kıyafetini ve ismini değiştirerek yeniden Madeleine Feraille olur. Cenova'ya uçar ve oradan İsrail'e yolcu ve yeni göçmen taşıyan bir gemide yer ayırtır.

Cenova'da göçmen ailelerden birinin sekiz yaşındaki kız çocuğuyla şans eseri oynamaya başlar. Yolcular gemiye binmeye başladığında, göçmen aileler bavullarıyla boğuşurlarken, sevimli Madeleine küçük kızın elini tutar ve onu geminin güvertesine çıkartır. İtalyan göçmen bürosu yetkilileri pasaportunu kontrol ederlerken gemiye küçük bir kız çocuğuyla bindiğini not düşerler. İsrail'de de, aynı işlem tekrarlanır ve İsrail yetkilileri Madeleine'in gemiden bir kız çocuğuyla indiğini usulüne uygun olarak not düşerler. Birkaç gün sonra

Madeleine Feraille "kızı Claudine"le birlikte Lod Havaalanı'nda uçağa biner. Claudine cici bir kız elbisesi ve marka deri ayakkabılar giydirilmiş Yossele'den başkası değildir.

Yossele iki yıla yakın bir süre, İsviçre ve Fransa'daki ultraortodoks yatılı okullarda kalır. Ancak İsrail'de Yossele'yi arama faaliyetleri şiddetlenince, Madeleine Yossele'nin o sırada Menachem adıyla "İsveçli öksüz bir çocuk olarak" saklandığı Meaux'daki yatılı okula uğrar. Çocuğa bir kez daha kız kıyafetleri giydirir ve birlikte Amerika'ya uçarlar. Orada Satmar tarikatının lideri Haham Joelish Teitlebaum'dan yardım görür. Teitlebaum'un talimatıyla Gertner adında bir sütçü, "Yankele"yi alıp evine götürür ve uzun bir süre yanlarında kalacak olan Arjantinli kuzenleri olarak tanıtır.

Mossad ajanları bu sayede, ultra-ortodoks ağının gizliden gizliye bütün Amerika'ya ve Avrupa'ya yayıldığını ve dünyanın en iyi istihbarat teşkilatlarıyla rekabet edebilecek düzeyde olduğunu anlamışlardı. En çok da Ruth Ben-David'den etkilenmişlerdi. Ben-David casusluk kurallarına harfiyen uyarak asla kalıcı bir adres edinmemiş, önemli belgelerini daima çantasında taşımış, başkasının kıyafet değiştirdiği rahatlıkla kimlik değiştirmişti. Bu sevimli Fransız kadının ortodoks âleminin Mata Hari'si olduğu söylenebilirdi.

Ne var ki, bütün İsrail Yossele'nin annesiyle babasının yanına dönüşünü kutlarken, Ruth Ben-David kendini yıkılmış ve yenilgiye uğramış hissediyordu. "Suçluyum," dedi dostlarına, gözyaşları içerisinde. "Davamıza ihanet ettim. Kendimi asla bağışlamayacağım. Bana değerli bir hazine emanet edildi ve elimde tutmayı beceremedim."

Lakin, Madeleine Feraille –Ruth Ben-David– gizli bir ajanda olması gereken bütün özellikleri başarıyla sergilediği için Isser Harel ona Mossad'da bir pozisyon önerisi götürdüyse de, geç kalmıştı. Ruth Kudüs'e dönmüş ve ultra-ortodoks dünyasının içinde yitip gitmişti. Üç yıl sonra, bütün

tarikatlar içerisinde en fanatik olanı Neturei Karta'nın yetmiş iki yaşındaki lideri Haham Amram Bloy'la evlendi.

Isser Harel ve Yossele Schuchmacher dokuz yıl sonra, bu kitabın yazarlarından biri Isser'in onuruna bir parti verip Yossele'yi de davet ettiğinde tanıştılar. Artık tank birliğinde birinci sınıf bir asker olan Yossele, Isser'le el sıkıştı ve "Çok duygulandım. Isser Harel hayatımdaki en önemli insanlardan birisi olmuştur. Kendisi olmasa, burada aranızda olamazdım," dedi.

***

Eichmann'ın yakalanması ve Yossele Schuchmacher'in ailesine iadesinden sonra, Isser Harel kariyerinin doruk noktasına erişmişti.

Ancak burada uzun süre kalamayacaktı.

MOSSAD HİZMETİNDE BİR NAZİ KAHRAMANI

8

1963 Ağustos'unun kavurucu bir gününde, Madrid'deki bir mühendislik şirketinin yazıhanesinden içeri giren iki adam, şirketin sahibi olan Otto Skorzeny adındaki Avusturyalıyla görüşmek istediler. Adamlar kendilerini Skorzeny'ye NATO istihbarat subayları olarak tanıttılar ve ayrı olduğu karısının tavsiyesiyle geldiklerini söylediler. Skorzeny'ye geri çeviremeyeceği bir teklifleri vardı...

Kısa süre içerisinde, saygın işadamı ziyaretçilerinin kendisi ve geçmişi hakkında neredeyse her şeyi bildiklerini fark etti. Skorzeny bütün hayatını, mühendislik şirketi müdürü olarak geçirmemişti. İkinci Dünya Savaşı sırasında, SS subayı Skorzeny, Nazi Almanya'sının en büyük kahramanlarından birisiydi. Uzun boyu, yüzünde eskrim düellolarından kalan yara izleriyle, cüretkâr bir komando subayı olmuş

ve muhteşem operasyonlar yürütmüştü. 12 Eylül 1943'te planörlerle taşınan bir paraşütçü taburuyla, İtalyan Apeninlerinin en yüksek zirvesine, Gran Sasso'ya indi; tabur Faşist diktatör Benito Mussolini'nin yeni Nazi karşıtı İtalyan hükümeti tarafından tutulduğu Campo Imperator Oteli'ni bastı. SS Yüzbaşı Skorzeny, Mussolini'yi kurtararak Hitler'e teslim edince, buna çok sevinen Hitler tarafından madalyaya ve terfiye boğuldu. 1944 yılının sonlarında, Bulge Muharebesi'nde artık bir Waffen-SS albayı olan Skorzeny, iki düzine kadar adamıyla Amerikan askeri kılığında ileri hatların ötesine sızdı ve Müttefiklerin saflarında karışıklık ve düzensizliğe yol açtı. Bu operasyon ona "Avrupa'nın en tehlikeli adamı" unvanını kazandırdı. Savaştan sonra yargılandığı Dachau mahkemesinde suçsuz bulununca, İspanya'ya taşınarak Faşist diktatör Franco'nun koruması altında şirketini kurup huzurlu bir hayat sürmeye başladı.

1963 yılının o günü Skorzeny'nin misafirleri hoşbeşle vakit kaybedecek tiplerden değildi. "NATO'dan geldiğimiz kısmı doğru değil," diye itiraf etti misafirlerden birisi, kusursuz bir Almanca'yla. "Aslında, İsrail Gizli Servisi'nde çalışıyoruz." Bu iki adam Rafi Eitan'la Almanya'daki Mossad merkezinin başı olan Avraham Ahituv'du.

Skorzeny'nin rengi bir anda soldu. Eichmann'ın İsrailliler tarafından asılmasının üzerinden en fazla bir sene geçmişti. Şimdi de onun peşinde miydiler? Savaş mahkemesinde aklanmış olsa da, Kasım 1938'de "Kristallnacht" sırasında Yahudi sinagoglarını yakanlar arasında olduğu yönünde iddialar ortaya atılmıştı.

Ancak önünde oturan kısa boylu adam Skorzeny'nin korkularını yatıştırdı. "Yardımınıza ihtiyacımız var," dedi. "Mısır'la bağlantılarınızın iyi olduğunu biliyoruz." Ardından da, Yahudi devletinin neden yardımına ihtiyacı olduğunu anlatmaya başladı.

21 Temmuz 1962'de, Yossele'nin İsrail'e dönüşünden yalnızca iki hafta sonra, Mısır ortaya çıkarttığı dört füzeyle bütün dünyayı şaşırttı. Füzelerden ikisi 280 km menzilli Al Zafir (Zafer) tipiydi ve diğer ikisiyse, 560 km menzilli Al Kahir (Fatih) tipi. Mısır bayrağına sarılı devasa füzeler, 23 Temmuz Devrim Günü'nde Kahire'nin caddelerinden gururla geçirildi. Devlet Başkanı Cemal Abdülnasır coşkulu kalabalığa füzelerin "Beyrut'un güneyindeki" bütün hedefleri vurabileceğini övünerek duyurdu.

Beyrut'un güneyinde, İsrailli liderler hayret ve endişe içindeydiler. Nasır'ın füzeleri gerçekten de İsrail'deki herhangi bir hedefi vurabilirdi. Füzelerin varlığı İsrail için tam bir şok olmuştu ve iktidar koridorlarında Isser Harel'e yönelik öfkeli sözler sarf edildi. Nasır ölümcül füzeler üretirken, Küçük Isser Yossele'yi kovalamakla meşguldü, diyordu eleştirenler. Yahudi devletini temelinden tehdit eden tehlikeler mevcutken, Isser'in en iyi ajanları ultra-ortodoks Yahudi kılığında *yeşiva*'ları dolaşmaktaydılar. Endişe içerisindeki Ben-Gurion, Isser Harel'i yanına çağırarak ondan Mısır projesi hakkında en yakın zamanda tam bir istihbarat toplayacağına dair söz aldı. Genel Merkez'e döndüğünde, Isser en iyi adamlarını bu göreve yolladı ve Mısır'daki casuslarıyla muhbirlerini faaliyete geçirdi. Gerçekten de 16 Ağustos'ta, dört füzenin ortaya çıkmasının üzerinden daha bir ay geçmemişken, Ben-Gurion'un yanına ayrıntılı bir raporla döndü.

Isser'in raporuna göre, füzeler Alman bilim adamları tarafından üretiliyordu.

Anlaşıldığı üzere, 1959 senesinde, Nasır konvansiyonel olmayan silahlardan oluşan gizli bir mühimmat deposu kurmaya karar vermişti. Eski bir hava kuvvetleri istihbarat komutanı olan General Mahmud Halil'i "Özel Askeri Programlar Bürosu"

başkanlığına atayarak onu son derece gizli modern silahların geliştirilmesiyle görevlendirdi – jet savaş uçakları, füzeler ve roketlerin yanı sıra kimyasal ve radyoaktif maddeler. Bu büroya cömert bir de bütçe ayrıldı.

Halil'in ilk işi adam bulmaktı ve nerede bulacağını biliyordu. Ajanları birçoğu eskiden Nazi Almanya'sının test alanlarında, füze ve havacılık araştırma kurumlarında çalışan yüzlerce Alman uzman ve bilim adamını işe almaya başladı. 300'den fazla Alman yüksek maaş, ikramiye ve ayrıcalıkların cazibesine kapılarak gizlice Mısır'a sızdılar ve üç gizli tesisin kurulmasında Nasır'a yardım ettiler.

Bu tesislerden birincisi, dâhi uçak tasarımcısı ve üreticisi Willy Messerschmidt'in bir Mısır jet savaş uçağının parçalarını birleştirdiği Fabrika 36'ydı. Messerschmidt, İkinci Dünya Savaşı sırasında Nazi Hava Kuvvetleri Luftwaffe'de kullanılan ölümcül savaş uçaklarının babasıydı. Mahmud Halil, Messerschmidt'le 29 Kasım 1959 tarihinde bir sözleşme imzalamıştı. "135" koduyla bilinen ikinci tesisteyse, Ferdinand Brandner adında bir mühendis Messerschmidt'in uçağı için jet motorları üretmekteydi. Brandner, Rusya'da birkaç sene geçirmişti; Almanya'ya dönüşünden sonra, Halil, Daimler-Benz'de müdür olan Dr. Eckart aracılığıyla onunla temasa geçmişti.

Ancak en gizli tesis, çölde gözlerden uzak bir bölgede kurulan Fabrika 333'tü. Bu tesiste, Hitler'in eski *wunderkind*'leri (harika çocuk) Nasır'ın mucize silahı orta menzilli füzeleri üretiyorlardı.

Isser'in istihbarat kaynaklarına göre, Mısır projesi Aralık 1960'ta hız kazanmıştı. O tarihte, bir Amerikan U-2 keşif uçağı İsrail, Dimona'da nükleer reaktöre benzeyen devasa bir bina topluluğunun fotoğraflarını çekmişti. Dünya basını bu keşfi büyük manşetlerle duyurmuş, İsrail'in binaların tekstil fabrikası olduğu yönündeki resmi açıklamalarına kimse inanmamıştı.

Mısır ve birkaç Arap ülkesi daha, İsrail'e karşı öfkeli tehditler savurdular. Ancak tehditler yeterli olmadı ve Mısır kendi nükleer silahlarını geliştirerek İsrail'in gizli nükleer projesini etkisiz hale getirmeye karar verdi.

Mısır'daki Alman füze bilimcilerin şefi, Stuttgart'taki Jet İtiş Gücü Araştırma Enstitüsü'nün müdürü olan Profesör Eugen Sanger'di. Sanger, savaştan sonra birkaç yılını Fransa'da geçirmiş ve Alman V-2 füzesinin vasat bir kopyası olan Veronique füzesini üretmişti. Sanger yanına asistanları, elektronik ve güdüm uzmanı olan Profesör Paul Goerke ve eskiden, dâhi Wernher von Braun'un Nazi Almanya'sının V-2 füzelerini ürettiği, Peenemunde tesisinde mühendis olarak çalışan Wolfgang Pilz'i de alarak Mısır'a geldi. Mısır'daki çalışma arkadaşlarıyla yakın işbirliği içerisinde olan bir diğer güdüm ve kontrol uzmanı da Dr. Hans Kleinwachter'dı. Kleinwachter'ın İsviçre hududuna yakın, güzel Alman şehri Lorrach'ta bir füze güdüm sistemleri geliştirme laboratuvarı vardı. Kimya bölümünün başında, eski bir SS subayı olan Dr. Ermin Dadieu bulunuyordu. Almanlar ve Mısırlılar, füze projesi için gereken parçaları ve malzemeleri satın almak üzere, birkaç paravan şirket kurmuşlardı: "Intra", "Intra-Handel", "Patwag" ve "Linda" Intra-Handel'in müdürü aynı zamanda Stuttgart'taki Jet İtiş Gücü Enstitüsü'nü yöneten Dr. Heinz Krug'du. İsviçre'de yaşayan Mısırlı milyoner Hasan Kâmil de paravanlık ve aracılık yapmaya gönüllü olmuştu. Hasan Kâmil'in yardımıyla Mısırlılar İsviçre'de görevleri temel malzemeyi, elektrikli aletleri ve duyarlı gereçleri satın almak olan iki paravan şirket kurdular: MECO (Mekanik Firma) ve MTP (Motorlar, Türbinler ve Pompalar). Bu şirketler ayrıca uzmanları ve bilirkişileri de işe aldılar. Şirketlerin üç müdürü Messerschmidt, Brandner ve Kâmil'di.

1961 yılında, Sanger ve yüzlerce mühendis, teknisyen ve Mısırlı işçiler Mısır füzelerini üretmeye koyuldular. Ancak

aynı yılın sonunda, Alman hükümeti Mısır projesiyle Stuttgart'taki Jet İtiş Gücü Enstitüsü arasındaki gizli bağlantıyı keşfetti. Alman yetkililer Sanger'i istifa etmeye ve Almanya'ya dönerek bütün faaliyetlerine son vermeye zorladılar. Mısır projesinin başına Sanger yerine Profesör Pilz geçti.

1962 Temmuz'unda, Fabrika 333'te 30 füze üretilmişti. Hükümet misafirlerinden ve gazetecilerden oluşan seçkin bir kalabalığın huzurunda, füzelerden dördü büyük bir tantanayla kızağa yerleştirildi, Mısır bayrağına sarılarak Kahire caddelerinden resmi törenle geçirildiler.

Isser Harel ağustos ayında, Ben-Gurion'un karşısına çıktığında, yanında Pilz tarafından "333"ün Mısırlı müdürü Kâmil Azzab'a hitaben yazılmış bir mektup vardı. Rafi Eitan ve adamları, mektubun bir kopyasını ele geçirmeyi başarmışlardı. Mektupta, 500 adet Tip 2 füze ve 400 adet Tip 5 füze üretimi için gereken makine parçaları ve diğer malzemelerin de kullanılmak üzere 3.700.000 İsviçre Frankı talep ediliyordu.

900 füze! Isser'in raporu savunma topluluğunda büyük bir endişe yaratmıştı. İsrailli uzmanlar, Mısırlıların bu füzelerin savaş başlıklarını konvansiyonel patlayıcılarla doldurmayı planlamadıklarından emindiler; sadece yarım ton dinamit taşıyacak füzelere milyonlarca dolar harcamaları çok mantıksızdı. Bir bombardıman uçağı, bu işi çok daha iyi becerebilirdi. Mısırlıların savaş başlıklarını atom bombası ya da uluslararası hukukla yasaklanan zehirli gaz, mikrop kültürleri ya da zehirli radyoaktif atıklar gibi, başka maddelerle doldurmayı planladıkları kesindi.

Isser'e göre, Alman bilim adamları sinsi bir İsrail'i yok etme planı üzerinde çalışmaktaydılar: Bütün canlıları öldürecek ve İsrail'in havasını uzun yıllar boyunca zehirleyecek kıyamet günü silahları, muazzam füzeler, radyoaktif savaş

başlıkları geliştiriyorlardı. Hatta ölümcül ışınlar ve çeşit çeşit kötücül mekanizmalar üzerinde de çalışmaktaydılar.

"Bu araştırmaları biraz fazla ciddiye aldık," diye kabul edecekti ileride o dönemin Genelkurmay Başkanı General Zvi Zur. "Bilim adamlarımız amatördü ve bu bilgiyi nasıl değerlendireceklerini bilemediler." Gene de, İsrailliler Mısır projesinin zayıf tarafını keşfetmişlerdi – Almanlar füzeleri hedeflerine yönlendirecek uygun güdüm sistemini geliştirmeyi henüz başaramamışlardı. Bu sorunu çözemedikleri sürece füzelerin kullanılması da mümkün değildi.

Isser Harel, adamlarının tanıdığı ve hayran olduğu adam olmaktan çıkmıştı. Eichmann'ın yakalanmasından beri büyük bir başkalaşım geçirmişti sanki. Çelik gibi sinirlere sahip olmasıyla tanınan soğukkanlı adam, artık Almanya'yı İsrail'in ve Yahudilerin ezeli düşmanı olarak görüyordu. Alman hükümetinin Mısır'daki bilim adamlarını desteklediğine ve İsrail'i yok etme uğraşlarına gizliden gizliye yardım ettiğine emindi. Ramsad, Ben-Gurion'dan Almanya Başbakanı Konrad Adenauer'i uyarmasını ve bilim adamlarının faaliyetlerine derhal son verilmesini talep etmesini istedi. Ben-Gurion bu isteği geri çevirdi. Yakın tarihte Almanya, Necef'in gelişimi için 500 milyon dolarlık muazzam bir borç vermişti; Ben-Gurion ve Adenauer karşılıklı bir anlayış ve saygı geliştirmişlerdi; Adenauer ve Savunma Bakanı Franz-Josef Strauss İsrail'e yüz binlerce milyon dolar değerinde modern silah tedarik etmişlerdi –tanklar, toplar, helikopterler, savaş uçakları– ve bunlardan para alınmamıştı. Bütün bunlar Alman hükümetinin Soykırım'ın ve Almanya'nın Yahudi halkına karşı işlediği suçların kefaretini ödemeye yönelik gizli çabalardı. Ben-Gurion, Alman hükümetine güveniyordu ve İsrail'in bu ülkeyle ilişkilerini, krize yol açabilecek suçlamalar yöneltEREK ve taleplerde bulunarak tehlikeye atmak istemiyordu. Savunma Bakanı Yardımcısı

Peres'ten, Strauss'a özel bir mektup yazarak doğrudan yardım istemesini talep etti.

Ancak Isser'in bununla yetinmesi mümkün değildi. Almanya'nın Mısır'daki faaliyetlerini durdurmak için kendi mücadelesini başlatmaya karar verdi.

11 Eylül 1962 günü, sabah saat 10.30'da, Münih'te Schillerstrasse'deki Intra ofislerine Ortadoğulu hatları taşıyan esmer bir yabancı girdi. Adamı, şirket müdürü Dr. Heinz Krug'un yanına götüren sekreter, onun Krug'la yakın temasta olan Mısırlı subay Albay Nadim tarafından gönderildiğini söylediğini duydu. Yarım saat sonra Mısırlı, yanında Krug'la binadan ayrıldı. Birleşik Arap Havayolları'nda çalışan bir hostes, iki adamın bilet bürosuna girdiklerini gördü. Krug'u son gören kişi bu hostesti.

Ertesi sabah Bayan Krug, polise kocasının kaybolduğunu haber verdi. İki gün sonra, polis Krug'un beyaz Mercedes'ini Münih'in kenar mahallelerinde terk edilmiş olarak buldu. Araba çamur içindeydi ve benzin deposu da tamamen boştu. Polisi arayan kimliği belirsiz bir şahıs, "Dr. Krug öldü," diye bildirdi. Ancak başka kaynaklardan gelen bilgiler, polisin onun Mossad ajanları tarafından kaçırıldığına ve İsrail'e götürüldüğüne inanmasına neden oldu. Bugün artık Krug'un öldüğünden kimsenin şüphesi yok.

27 Kasım'da, Pilz'in Fabrika 333'teki sekreteri Hannelore Wende, sabah postasında kalınca bir zarf gördü; gönderen Hamburglu tanınmış bir avukattı. Hannelore paketi açtığı anda, oda kulakları sağır eden bir patlamayla sarsıldı. Kötü şekilde yaralanan Pilz'in sekreteri götürüldüğü hastaneden, birkaç ay sonra kör ve sağır olarak ve yüzünde feci yara izleriyle ayrılacaktı.

Ertesi gün Fabrika 333'e, üzerinde "kitap" yazan büyükçe bir paket geldi; Mısırlı kâtiplerden birisi paketi açtı ve meydana gelen patlamada beş kişi öldü. Stuttgart'ta bir yayınevine ait

olan gönderici adresinin sahte olduğu sonradan anlaşıldı.

Sonraki günlerde de, bombalı paketler gelmeye devam etti. Paketlerin bazıları Almanya'dan, diğerleri Mısır'dan gönderilmişti. Bir kısmı patlarken, bir kısmı da "333" yetkilileri tarafından alarma geçirilen Mısır Ordusu bomba uzmanları tarafından etkisiz hale getirildiler. Bombaları kimin gönderdiği resmi olarak tespit edilemese de, Mısırlılar ve gazeteciler, bombaları hazırlayan ve Kahire'ye gönderenlerin Mossad olduğundan emindiler. Sonradan bombalı paketlerin birkaçının "Şampanya Casusu" tarafından gönderildiği tespit edildi. Bu, İsrailli bir ajan olan ve Mısır'da Kahire yakınlarındaki bir at çiftliğinin Alman sahibi "Wolfgang Lutz" kimliğiyle faaliyet gösteren Ze'ev Gur-Arie'ydi. Eski bir SS subayı numarasıyla, Alman karısıyla birlikte Kahire'ye gönderilmiş ve zamanla, Mısır'ın yüksek sosyetesiyle ve askeri liderleriyle sıkı ilişkiler kurmuştu.

Bombalı mektuplar yüzünden, hayatlarının tehlikede olduğu sonucuna varan Alman bilim adamlarının huzuru iyiden iyiye kaçmıştı. Nasır'ın projesinde çalışmayı sürdürenler, kimliği meçhul kişilerden kendilerini ya da yakınlarını tehdit eden telefonlar aldılar. Mısır'daki üç "fabrikada" ve Avrupa'daki kardeş firmalarda sıkı güvenlik önlemleri alınmaya başlandı. Avrupa'yı ziyaret ettiklerinde, bilim adamları Alman güvenlik elemanlarının eşlik ettiği geniş gruplar halinde yolculuk etmek zorunda kalıyorlardı. 1962 senesinin sonlarında Avrupa'ya yaptığı yolculuk sırasında Profesör Pilz'in hayatı da büyük ihtimalle bu uygulama sayesinde kurtuldu. Almanya ve İtalya'da bir grup yabancı tarafından takip edildiyse de, yabancı şahıslar yanına yaklaşma fırsatı bulamadılar. Isser, 1962 senesinin sonbahar ve kış aylarını Avrupa'da geçirerek daha

gerçekçi ve güncel istihbarata ulaşmayı amaçlayan birkaç Mossad operasyonunu yönetti. Rafi Eitan, Alman bilim adamlarının postalarıyla ilgilenen diplomatik bir göreve sızmayı başardı. Bu tür operasyonlar özellikle en sevdikleriydi. "Ajan çalıştırmaktan çok daha iyi," dedi. "Bir ajanı işe aldığınızda, onu yetiştirmeniz, şüphe çekmeyecek gizli bir kimlik uydurmanız, doğru yere yerleştirmeniz ve bağlantı kurmasına yetecek bir süre vermeniz gerekir... Ancak hasmın mektuplarını okumak, her zaman çok daha iyidir – derhal sonuç alır ve birinci sınıf malzemeye ulaşırsınız."

Bu alışılmadık operasyonları için, Eitan'ın gelişmiş elektronik malzemeye ihtiyacı oluyordu, ancak bunları nereden alacağından emin değildi. CIA ve diğer istihbarat servisleri tarafından kullanılan bu malzemeleri dükkânlardan temin etmek imkânsızdı. Paris'teki ofisinde gazetesini okurken, Miami'de mafya babası olan, Yahudi mafyası Meyer Lansky hakkında kısa bir habere rastladı. Sürekli planlar yapan zihni, burada bir fırsat yakalamıştı. Santralı aradı: "Miami'den Meyer Lansky'yi bulun bana!"

Üç dakika sonra, Lansky hattaydı. "*Shalom* Meyer," dedi Eitan. "Ben Paris'te görev yapan bir İsrailliyim ve Siyonist Devlet adına senden yardım istiyorum."

"Elbette," diye cevap verdi Lansky. "Yaklaşık bir ay sonra, İsviçre'nin Lozan kentine gidiyorum. Orada buluşuruz."

Eitan Lansky'yle Lozan'da buluştu ve ona neye ihtiyaç duyduğunu söyledi. Lansky ona Chicago'daki bazı kişilerin telefonlarını verdi. "Bu adam sana istediğin şeyi bulur," dedi. Bir hafta sonra, Chicago'ya uçakla inen Eitan, adamın adresini buldu. "O kişiden edindiğimiz elektronik malzemeler, Alman bilim adamlarına karşı yürüttüğümüz operasyonda fazlasıyla işimize yaradı," diye konuyu özetliyor Eitan.

Bu operasyonlardan birinde, Isser Harel yeni bir isimle karşılaştı: Dr. Otto Joklik. Haber kaynağına göre, Joklik nükleer

radyasyon konusunda uzman Avusturyalı bir bilim adamıydı. İddialara bakılırsa, Dr. Joklik hızlı bir şekilde nükleer silah yapımıyla alakalı gizli bir Mısır projesinde görevlendirilmişti. Mısırlılar Joklik'in projede kullanacağı radyoaktif maddeleri satın almak ve Mısır'a yollamak üzere Avusturya'da Austra adında paravan bir şirket kurmaya hazırlanıyorlardı. Alman yetkililer tarafından soruşturulmaktan kaçınmak için Austra Intra'dan bağımsız olacaktı. Joklik, Mısır adına iki nükleer deneme gerçekleştirecek ve füzelerin savaş başlıklarına uyacak birkaç atom bombası imal edecekti.

Bütün bu bilgiler, Joklik'in ne derece tehlikeli bir adam olduğunu, Alman bilim adamları içerisinde belki de en tehlikelisinin o olduğunu gösteriyordu. Avrupa'daki bütün Mossad merkezlerine acil bir talimat gönderildi: Joklik'i bulun!

Ancak Isser'i büyük bir sürpriz beklemekteydi. 23 Ekim 1962'de, Avrupa'daki İsrail büyükelçiliklerinin kapısı bir yabancı tarafından çalındı. Güvenlik şefiyle görüşmeyi talep eden adam ona, "Ben Otto Joklik'im," dedi. "Mısır'ın savaş hazırlıklarıyla ilgili bütün faaliyetlerim hakkında tam bir rapor vermeye hazırım."

İki hafta sonra, Joklik mutlak bir gizlilik içerisinde İsrail'e indi.

Aylar sonra, bu iltica olayı gün ışığına çıktığında, Avrupalı muhabirler Joklik'in büyük ihtimalle Intra'nın müdürü Heinz Krug'un ortadan kaybolması üzerine İsraillilerle temasa geçtiğini yazdılar. Joklik, Mısır'ın "Özel Askeri Programları"ndaki rolünü bilen birkaç kişiden birisi olan Krug'la yakın temas halindeydi. Krug ortadan kaybolduğunda, Joklik de paniğe kapılmıştı. Krug'u ya İsrailliler kaçırdıysa? Konuşmaya başlayabilir, hatta Joklik'in üstlendiği gizli görevleri de ifşa edebilirdi. Joklik o zaman işinin biteceğini biliyordu. Bu nedenle çizgiyi geçmeye ve İsraillilere teslim olmaya karar verdi. Bu şekilde, en azından canını kurtarabilmeyi umuyordu.

Joklik, İsrail'de dört gün geçirdi. Mossad'ın yüksek güvenlikli bir tesisinde tutuldu ve kimseyle görüştürülmedi. Isser onu iki temel amaç için kullanmaya karar vermişti: Mısır projesi hakkında bir istihbarat kaynağı ve Mısır'a dönerek Mossad adına çalışacak iki taraflı bir casus olarak.

Otto Joklik, Birleşik Arap Havayolları'nda çalışan üst düzey bir Alman memur tarafından işe alındığını anlattı İsraillilere. Bu memur kendisini, Alman bilim adamlarının "Herr Doktor Mahmud" adını taktıkları General Mahmud Halil'le tanıştırmıştı. Bu tanışma iki projeyle sonuçlandı: "Ibis" ve "Cleopatra" Bu projelerin sırları yalnızca Profesör Pilz ve Dr. Krug tarafından biliniyordu.

Operasyon "Ibis"in amacı Mısır'a, tehlikeli nükleer radyasyon yayabilecek radyolojik bir silah sağlamaktı. Joklik çok miktarda radyoaktif izotop Kobalt-60 bulma ve Mısır'da onunla denemeler yapma görevini üstlendi. Bu denemeler başarılı olduğu takdirde, Joklik, füzelerin savaş başlıklarına konulacak ve çarpışma ânında ölümcül radyasyon yayacak miktarda kobalt bulmaya çalışacaktı.

İkinci proje "Cleopatra"nın hedefi, iki atom bombası üretmekti. Joklik bomba üretimi için orijinal bir yöntem teklif etmişti: ABD'den ya da Avrupa'dan % 20 zenginleştirilmiş uranyum alınacak ve bu uranyum Almanya ve Hollanda'da Dr. Wilhelm Groth, Dr. Jacob Kistemaker ve Dr. Gernot Zippe adlı bilim adamları tarafından geliştirilen özel santrifüjlerle % 90 zenginleştirilecekti. Sonra da, bu zenginleştirilmiş uranyumla bomba üretilecekti. (Bölüm 2'de anlatıldığı şekilde, kırk yıl sonra bu uranyum zenginleştirme santrifüjleri İran nükleer projesinin temelini oluşturacaktı.)

Joklik, ABD'ye giderek zenginleştirilmiş uranyumu oradan temin etmeye çalışmıştı: Birkaç Alman bilim adamıyla da buluşarak onları Mısır'da santrifüj tesislerinin inşası için davet

etmişti. Aynı zamanda Avrupa'dan Kobalt-60 satın almış ve Kahire'de Herr Doktor Mahmud'un kız kardeşi olan Dr. Halil adında bir jinekoloğa göndertmişti.

Joklik'in İsrail'deki bilgilendirme toplantısı bittiğinde, ifadesi gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi için birkaç uzmana gönderildi. Uzmanların raporu, meçhul bir nedenle gereken ilgiyi görmedi. Cleopatra projesiyle ilgili olarak, uzmanlar Joklik'in % 20 zenginleştirilmiş uranyum elde etme ihtimalinin neredeyse sıfır olduğunu söylediler. Bu uranyumu ele geçirmeyi başarsa bile, Mısır bir bomba imalatında gereken uranyumu elde etmek için en iyi santrifüjlerden en az iki yüz tanesine ihtiyaç duyacak ve iki-üç sene de uğraşması gerekecekti. Bombanın üretildiği varsayılsa bile, patlama ihtimali yoktu; çünkü Joklik'in formülleri yanlıştı. Uzmanlar aynı şekilde "Ibis" ve radyolojik silahlar projesini de, sıradan bombalardan daha büyük bir zarar veremeyecekleri gerekçesiyle gerçekdışı buldular.

Bu raporlardaki yatıştırıcı tavır, devletin önde gelenlerini sakinleştirmeye yetmemişti. Mısır'ın aynı zamanda kimyasal silahlar da ürettiği yönündeki raporlar yüzünden iyiden iyiye alarma geçilmişti. 11 Ocak 1963'te, Mısır Yemen'deki savaşta zehirli gaz kullandığında, korkuları da haklı bir gerekçe bulmuş oldu. Dışişleri Bakanı Golda Meir, Başkan Kennedy'yle buluşarak Mısırlıların füzelerinde konvansiyonel olmayan savaş başlıkları kullanma ihtimalinden bahsetti ve Bayan Meir Başkan'dan duruma müdahale etmesini istediyse de Kennedy bunu kabul etmedi.

Konvansiyonel olmayan savaş başlıkları gerçekten de tehlikeliydi, ancak öncelik füzelerin güdüm sistemlerinin geliştirilmesine engel olma işindeydi. 1963 kışında, Fabrika 333'ün güdüm uzmanı Dr. Kleinwachter birkaç haftalığına Almanya'yı ziyaret ediyordu. 20 Şubat akşamı, Lorrach'taki laboratuvarından çıktı ve arabasını evine giden dar sokağa sürdü.

Sokak boş ve karanlıktı, kar tabakasıyla kaplıydı. Birdenbire, karşıdaki sokaktan çıkan bir araba lastiklerini cayırdatarak yolu kapattı. Arabadan bir adam indi ve Kleinwachter'a doğru yürüdü. Bilim adamı, arabanın içinde duran üçüncü adamı fark etti. "Dr. Shenker nerede yaşıyor?" diye sordu arabadan inen adam. Cevabını beklemeden, susturuculu bir tabanca çıkarıp ateş etti. Ön camı parçalayan kurşun, bilim adamının yün atkısına saplandı. Kleinwachter torpido gözünde kendi tabancasını bulmaya çalışırken, silahlı adam arabaya koştu ve araba gözden kayboldu.

Polis arabayı olay yerinden yüz elli metre kadar ileride terk edilmiş halde buldu. Üç adam başka bir arabayla kaçmışlardı. Arkalarında Mısır gizli servisinin liderlerinden birisi olan Ali Samir adına bir pasaport bırakmışlardı. Ancak bu ipucu daha sonra asılsız çıktı; olay günü, Samir Kahire'deydi ve Alman bir gazeteciyle birlikte fotoğrafı çekilmişti.

Kleinwachter'a saldıranlar bulunamadı. Ancak basının ortak görüşü, saldırı teşebbüsünün İsrailliler tarafından gerçekleştirildiği ve başarısızlıkla sonuçlandığı şeklindeydi.

***

Yine de, Kleinwachter'a yapılan bu saldırı, Mossad'ın Alman bilim adamlarına karşı başlattığı savaşta tek başarısız girişim değildi. Birkaç hafta sonra, bu sefer İsviçre'de, Dr. Paul Goerke'yle ilgili bir başka fiyasko yaşandı.

Kleinwachter gibi Goerke de, Fabrika 333'te, Mısır füzelerinde kullanılacak güdüm sistemleri üzerinde çalışmaktaydı. Mısırlılar tarafından çok önemli kabul ediliyordu – Mossad tarafından da. Kızı Heidi, İsviçre hududuna yakın bir Alman kasabası olan Freiburg'da yaşıyordu. Kleinwachter'ı öldürme teşebbüsünden kısa bir süre sonra, Dr. Joklik Heidi'yi arayarak babasıyla İsrail'i yok etmek amacıyla kullanılacak korkunç

silahların üretimi üzerinde çalıştığı Mısır'da buluştuklarını söyledi. Joklik laf arasında Goerke'nin bu faaliyetlerine son vermediği takdirde, kendini korkunç bir tehlikenin içine atacağını da ima etti. Öte yandan, Mısır'ı terk ederse, hiçbir şekilde zarar görmeyecekti.

"Babanı seviyorsan," diye konuşmasını tamamlar Joklik, "2 Mart Cumartesi günü, saat 16.00'da, Basel'deki Üç Kral Oteli'ne gel. Seni dostlarımdan birisiyle tanıştırmak istiyorum.

Korkan Heidi, derhal eski bir Nazi subayı olan ve Mısırlılar tarafından bilim adamlarının güvenliğiyle görevlendirilen H. Mann'la temasa geçer. Mann, Freiburg polisini uyarınca, polis de İsviçreli yetkililere durumu haber verir. Böylece, Joklik'le arkadaşı Üç Kral Oteli'ne girdiklerinde, binanın arkasında birkaç polis arabası beklemektedir ve dedektifler de lobide yerlerini almışlardır. Heidi Goerke'nin oturduğu masanın etrafına kayıt cihazları yerleştirilmiştir.

Joklik ve arkadaşı –Mossad ajanı Joseph Ben-Gal– kendi ayaklarıyla tuzağın tam ortasına düşerler. Hiçbir şeyden şüphelenmeden, Heidi Goerke'yle bir saat kadar konuşurlar. Doğrudan bir tehditte bulunmasalar da, bu korkunç silahları üretmeye devam ettiği takdirde, babasının başının tehlikeye gireceğini ima ederler. Heidi'ye Kahire'ye gidiş bileti teklif ederler, böylece babasını kendisinin ve ailesinin güvende olacağı Almanya'ya dönmeye ikna edebilecektir.

Görüşmenin bitiminde, iki adam otelden ayrılarak saat altıdaki Zürih trenine biner ve ardından kendi yollarına giderler. Ancak Joklik platformda başka bir tren beklerken sivil polisler tarafından tutuklanır. Ben-Gal de, İsrail Konsolosluğu'nun yakınında gözaltına alınır.

O akşam, Alman polisi İsviçre'den Heidi Goerke'yi tehdit etmek ve Dr. Kleinwachter'a yönelik saldırıya karışmak suçundan aranan bu iki adamın iadesini talep eder.

Isser, Avrupa'daki genel merkezinden bağlantılarını harekete

geçirerek İsviçrelileri Ben-Gal ve Joklik'i serbest bırakmaları için ikna etmeye çalışır, ancak Almanya'nın iade talebi yüzünden başarısız olur. Ardından Isser İsrail'e geri döner ve Dışişleri Bakanı Bayan Golda Meir'le buluşur. Son zamanlarda, ikisi yakınlaşmışlardı ve Almanya'ya karşı şüpheli ve düşmanca bir yaklaşımları vardı. Meir, İsrail'in Başbakan Adenauer'e ulaşarak Batı Almanya'nın iade talebini geri çekmesini istemesini önerdi.

Isser derhal arabasıyla Başbakan Ben-Gurion'un tatilini geçirmekte olduğu Tiberiye'ye giderek, Ben-Gurion'dan Batı Almanya'nın başkenti Bonn'a özel bir temsilci göndermesini istedi. Bu temsilci Adenauer'e, Alman bilim adamlarının Mısır'da yürüttükleri korkunç faaliyetlerle ilgili kanıtlar sunacak ve iade talebinin geri çekilmesini talep edecekti.

Ben-Gurion bu isteği reddetti.

Isser'in vazgeçmeye niyeti yoktu. "Bu tutuklamalar duyulduğunda, etkisi çok büyük olacaktır. Ne yapacağınıza karar vermeniz gerekiyor."

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu Ben-Gurion.

"Ben-Gal'in tutuklandığı duyulur duyulmaz, Mısır'da çalışan Alman bilim adamları mevzuu da gün ışığına çıkacaktır. İsrail'in, Ben-Gal'in neden bu şekilde davrandığını izah etmesi gerekecek. Aynı zamanda, Mısırlıların füzeleri ve diğer askeri projeleri için Almanya'dan malzeme satın aldıklarını da açıklamak zorundayız."

Ben-Gurion bir an düşündü ve sonunda, "Olsun," dedi.

Böylece iki adam arasındaki çatışma iyice büyümüş oldu.

15 Mart 1963 Perşembe akşamı, *United Press*, Joklik ve Ben-Gal'in "Mısır'da çalışan Alman bir bilim adamını tehdit ettikleri şüphesiyle" tutuklandıklarını duyurdu. Isser Harel, günlük gazetelerin baş editörleriyle yaptığı gizli bir toplantıda,

Ben-Gal'in tutuklanmasının perde arkasını açıkladı. Joklik'in bu olaydaki rolünün, Mısır projesinde yakın geçmişe kadar üstlendiği görevin niteliklerinin ve kendi rızasıyla taraf değiştirerek verilen zararı gidermeye çalıştığının özellikle üzerinde durdu.

Sonraki birkaç gün boyunca, Isser'in yardımcıları gizlice üç İsrailli gazeteciyle görüştüler; *Haaretz*'den Naftali Lavi, *Ma'ariv*'den Shmuel Segev ve *Yedioth Ahronoth*'dan Yeshayahu Ben-Porat. Gazetecilere bütün gerçekler, Intra, Patwag ve Stuttgart enstitülerinin adresleri verildi. Üç adam, Alman bilim adamları hakkında bilgi toplamak ve bulduklarını İsrail'deki gazetelerine haber vermek üzere Avrupa'ya yola çıktılar. Isser, Alman bilim adamlarının projesiyle ilgili Avrupa'dan gelecek haberlerin daha inandırıcı olacağını düşünmüştü. Başka Mossad ajanları da İsrail yanlısı gazetecilerle görüşmeler yapmak üzere yurtdışına gönderildi.

Isser Harel, Almanya mevzuunun İsrail'deki en hassas başlıklardan birisi olduğunun farkında değildi. Almanya'ya karşı ölçüsüz saldırısı engellenemez bir çığ başlatmıştı. Bilim adamlarına karşı düzenlenen suikast zinciri İsrail'de gerçek bir panik havası yarattı.

17 Mart'tan itibaren, İsrail ve dış basın şoke edici başlıklarla sarsılmaya başladı: Çoğunluğu eski Nazi olan Alman bilim adamları, Mısır'da ölümcül silahlar üretiyorlardı. Biyolojik, kimyasal, nükleer ve radyoaktif silahlar hazırlanıyordu. Zehirli gaz, korkunç mikroplar, katil ışınlar, atomik silahlar ya da ölümcül radyasyon yayan radyoaktif atıklarla dolu savaş başlıkları geliştiriliyordu. Gazeteler Flash Gordon çizgi romanlarından fırlamışa benzeyen raporlar yayımlamakta birbirleriyle yarışıyorlardı adeta: ıslık sesiyle yolunun üzerindeki her şeyi yakıp kavuran katil ışınlar... İsrail havası en azından doksan sene boyunca zehirden kurtulamayacak... korkunç salgın hastalıklar yayan mikroplar vs.

Kampanya ayrıca Almanya Cumhuriyeti'ni, Mısır adına çalışan vatandaşlarının kötücül faaliyetlerine engel olmamakla ve Hitler'in adım izlerini takip etmekle de suçladı. Avrupa'ya yollanan muhabirler, bilim adamlarının bu şeytani planında yeni ayrıntılar "keşfetti" ve ateşe resmen körükle gitmiş oldular.

Ben-Gal ve Joklik'in Basel'deki mahkemesi, iki adamın hafif cezalar almasıyla sonuçlandı – iki ay hapis cezası. Ancak müthiş önem taşımasına rağmen, bu mahkemenin kimsenin bilmediği bir sonucu daha oldu.

Duruşma sırasında, yargıç birden izleyicilerden birinin silah taşıdığını fark etti.

"Mahkeme salonuna nasıl silah sokarsın?" diye sordu hâkim, kızgın bir tavırla.

Adam cevap verdi: "Sürekli silah taşıma iznim var. Ben Alman bilim adamlarının Mısır'daki güvenlik şefiyim."

Kendisini H. Mann olarak tanıttı – Joklik'in telefonundan sonra, Heidi Goerke'nin temas kurduğu ve Alman polisini uyaran adam. Gizli Mossad muhbiri, derhal duruşma salonunu terk ederek olayı üstlerine haber verdi. Üst düzey Mossad ajanı Raphi Medan bu raporu duyar duymaz, ilk Viyana trenine atladığı gibi, meşhur Nazi avcısı Simon Wiesenthal'in evine gitti. Wiesenthal, Mossad'a yardım etmeyi tereddütsüz kabul etti.

"H. Mann adında bir Alman tanıyor musunuz?" diye sordu Medan.

Wiesenthal, kabarık arşiv dosyalarına bakmaya gitti. Birkaç saat sonra, Medan'ın yanına döndüğünde elinde bir dosya vardı. "Savaş sırasında SS subayıymış," dedi. "Albay Otto Skorzeny emrindeki bir komando biriminde görev yapmış."

Medan bu bilgiyi her zaman hazır ve nazır olan Rafi Eitan'a ve Avraham Ahituv'a iletti.

Seyrek saçları, yanık teniyle, bıyıklı ve gözlüklü Ahituv, Almanya'da Avraham Gotfried adıyla doğmuş ve beş yaşındayken dindar ailesiyle birlikte İsrail'e göç etmişti. On altı yaşına geldiğinde, Haganah üyesi olmuştu bile. On sekiz yaşındaysa, Şabak'ın kurucuları arasındaydı. Son derece zeki olan Ahituv, göreve devam ederken öğrenimini de tamamladı ve hukuk fakültesini en yüksek dereceyle (*summa cum laude*) bitirdi. 1955 senesinde, Jack Bitton adını taşıyan sahte İsrail kimliğiyle faaliyetlerini sürdüren, İsrail'deki en önemli Mısır casusunu yakaladı: Rıfat el Cemal. Ahituv, El Cemal'in taraf değiştirmesini sağlayarak onu on iki sene boyunca Mısırlılara büyük bir ustalıkla değiştirilmiş bilgiler aktaran, Mossad'ın en iyi ikili çalışan casuslarından birisine dönüştürdü. 1967 senesinde, Altı Gün Savaşı yaklaşırken, El Cemal, Mısırlılara İsraillilerin uçaklarını savaşa göndermeden evvel, bir kara saldırısı yapacağını bildirdi; bunun sonucunda Mısır Hava Kuvvetleri'nin gösterdiği ihmal, uçakların yerden havalanamadan İsrail jetleri tarafından yok edilmesiyle sonuçlandı. Gelecekte, Ahituv Şabak'ın en iyi müdürlerinden birisi olacak, özellikle İsrailli Arapların, İsrail toplumuyla bütünleşmesi yolunda gösterdiği çabalarla takdir toplayacaktı.

1963 yılının o Mayıs akşamında Ahituv, Medan'ın Mann ve Skorzeny hakkındaki raporunu dinledikten sonra, Eitan'a dönerek, "Skorzeny'yi yeniden görevlendirmeyi neden denemiyoruz?" diye sordu. Bu fikir başta gülünç geldiyse de, kendi içinde mantıklıydı: Şayet Skorzeny taraf değiştirecek olursa, eski astından çok gizli bilgiler alma şansı vardı. Artık asıl sorun Skorzeny'yle nasıl temasa geçileceğiydi. Hızlı bir araştırma, Skorzeny'nin ayrıldığı eşiyle ilişkisinin devam ettiğini açığa çıkarttı; kadın metal ticaretiyle uğraşan bir firmanın yöneticisiydi. Mossad ajanları, Shlomo Zablodovitch

adında aynı alanda çalışan İsrailli bir işadamı buldular ve onunla temasa geçtiler. Evet, adam Bayan Skorzeny'yi tanıyordu. Ajanları Bayan Skorzeny'yle tanıştırdı ve ondan bilmek istedikleri her şeyi öğrendiler.

İşte, Eitan ve Ahituv'un Skorzeny'nin Madrid'deki bürosuna gidişleri de bu şekilde olmuştu. Ajanlar, eski Üçüncü Reich kahramanından kendi adlarına çalışmasını ve Mossad'a, Mısır'daki Alman bilim adamlarının faaliyetleri hakkında bilgi sağlamasını istiyorlardı.

Skorzeny, H. Mann dışında Mısır'daki Alman topluluğunun, çoğunluğu subaylık günlerinden silah arkadaşı olan birkaç liderini de tanıyordu.

"Size neden güveneyim?" diye sordu Skorzeny. "Sonradan benim peşime de düşmeyeceğinizi nereden bileyim?" İntikam almak isteyen İsraillilerin Eichmann gibi kendisini de bulacaklarından ve kaderinin ona benzeyeceğinden korkuyordu.

Eitan bu duruma ânında bir çözüm buldu. "Korkudan özgür olmanızı sağlama yetkimiz var," dedi. Bir kâğıt çıkartarak, İsrail devleti adına Skorzeny'ye hitaben ona "Korkudan Özgür Olma" garantisi veren ve herhangi bir takibe ya da şiddete maruz kalmayacağını temin eden bir mektup yazdı.

Skorzeny belgeye göz gezdirdikten sonra bir müddet sessiz kaldı. Ayağa kalkarak düşünceli düşünceli volta attı.

Nihayet, İsraillilere döndü ve "Kabul ediyorum," dedi.

Sonraki aylarda Skorzeny, Mossad'daki bağlantılarına Alman bilim adamlarının Mısır'daki faaliyetleri hakkında paha biçilmez istihbarat sağladı. H. Mann'ın ve eski silah arkadaşlarının sayesinde, Alman bilim adamlarının tam listesini ve adreslerini, projenin gelişimiyle ilgili raporları, füze planlarını ve tasarımlarını, füzelere güdüm sistemi kurulmasında karşılaşılan başarısızlıkla ilgili yazışmaları ele geçirdi.

Ancak Isser, Skorzeny'nin raporlarını okuyabilecek konumda değildi artık.

***

Bütün bunlar olurken, İsrail medyasında işler çığrından çıkmıştı. Koca koca manşetler, editör makaleleri, karikatürler ve hatta şiirlerle 1963 Almanya'sının, 1933 Almanya'sından farksız olduğunu duyurdu; altı milyon Yahudi'nin katledilmesinden sorumlu Almanya, şimdi de yeni bir Soykırım hazırlığı içerisindeki Mısır'a yardım ediyordu. Knesset'te muhalefet partisi lideri Menahem Begin, Ben-Gurion'u hedef alan kışkırtıcı bir nutukla, "Almanlara Uzi satıyorsunuz ve onlar da düşmanlarımıza mikrop gönderiyorlar!" diye avaz avaz bağırdı. Isser'in dostu olan Golda Meir bir konuşmasında, Mısır'daki Almanları "bütün canlıları" öldürmeyi amaçlayan silahlar yapmakla suçladı.

Bu abartılı suçlamalar, neredeyse gerçeklikten tamamen uzak denebilecek düzeydeydi. Şabak'ın lideri ve Isser'in yakın arkadaşı olan Amos Manor, bize daha sonra, "Alman bilim adamlarına karşı yürüttüğü bu kampanya döneminde Isser dengesiz biri olup çıkmıştı. Durum takıntının ötesindeydi; bu mevzu açıldığında, onunla normal sohbet etmeniz bile mümkün değildi," diyerek açıklamada bulundu.

24 Mart'ta, Afrika'ya yaptığı seyahatten dönen Savunma Bakanı Yardımcısı Şimon Peres, Isser'in Almanya'ya karşı açtığı bu haçlı savaşının Alman-İsrail ilişkilerini nasıl tehdit ettiğini derhal fark etti. Aynı zamanda, "bütün canlıları öldürmek üzere üretilen" silah söylentilerinin saçma olduğunu da anlamıştı. IDF'nin istihbarat bölümü AMAN, Peres'e bambaşka bir değerlendirme raporu sundu. "Elde edebildiğimiz bütün istihbaratı bir araya getirdik," dedi IDF İstihbarat Şefi General Meir Amit, "ve bu konunun abartılı boyutlara ulaştığı belli olmaya başladı... Adamlarımız bu söylentilerin doğru olamayacağını, ciddi olamayacağını bildiriyor."

Amit'in adamları, Alman bilim adamlarının kimyasal ya da

bakteriyel silahlar ürettiği yönünde bir ipucu bulamamışlardı; dünyanın sonunu getirecek silahlar hakkındaki söylentiler bilimkurgu öykülerinden alınmış gibiydi; Mısır'a getirilen kobalt miktarı önemsenmeyecek kadar azdı. Keza, ifadesi bütün bu olanlarda önemli bir rol oynayan Dr. Otto Joklik, güvenilmeyecek bir spekülatördü.

AMAN raporu, 24 Mart tarihinde Ben-Gurion'un masasına ulaştı. Ben-Gurion derhal Isser'i çağırttı ve istihbarat kaynakları hakkında sorular sordu. Tam ve hatasız cevaplar talep etti. Isser ayrıntılı bir görüşmenin ardından Avrupa'ya haberciler gönderdiğini kabul etti; ayrıca zehirli gaz, radyasyon ışınları ya da kobalt bombası hakkında bir istihbarat almadığını da ekledi.

Ertesi gün Ben-Gurion, yanında Genelkurmay Başkanı ve General Amit'le gelen Şimon Peres'le bir görüşme yaptı. AMAN şefinin hazırladığı ayrıntılı rapor sonucunda ortaya açık bir tablo çıkmıştı: Mısır'da çalışan bilim adamları olsa olsa vasat kabul edilebilirlerdi ve ürettikleri bombalar da çağın gerisindeydi. Bu faaliyetlerinin tehlikeli olduğu şüphesizdi, ama Savunma Bakanlığı ve IDF dahil olmak üzere, İsrail hükümet çevrelerinde yayılan panik tamamen abartılıydı.

Ben-Gurion, Isser'i bir kez daha yanına çağırdı. Aralarında gergin bir konuşma geçti ve Ben-Gurion, Isser'in raporları ve değerlendirmelerinin doğruluğu konusunda şüpheleri olduğunu ifade etti. İki adam arasındaki ilişkinin temel unsuru olan mutlak güven, Alman-İsrail ilişkilerinin diğer yönlerine de sıçrayan öfkeli bir tartışmaya dönüşmüştü. Isser öfke içinde ofisine döndü ve Ben-Gurion'a hitaben bir istifa mektubu gönderdi.

Ben-Gurion onu vazgeçirmeye çalıştıysa da, Isser kararlıydı: İstifa ediyorum, dedi ve bu sözünden dönmedi.

Bir dönemin sonu böylece gelmiş oldu.

Ben-Gurion ondan yerine birisi bulunana kadar görevinde

kalmasını istedi. Isser bu isteği reddetti. "Ben-Gurion'a söyleyin, derhal birini gönderip anahtarları aldırsın," dedi, Ben-Gurion'un sekreterine. Başbakan efsanevi Ramsad'ın yerine alelacele birisini bulmak zorundaydı. "Bana Amos Manor'u bulun derhal," dedi sekreterine. Sekreter hemen telefona koştu.

Ancak Şabak liderine ulaşmak mümkün değildi; Ürdün Vadisi'ndeki Maagan Kibutzu'nda akrabalarını ziyaret etmek için yola çıkmıştı ve cep telefonları henüz icat edilmemişti.

"Meir'i bulun öyleyse," dedi Ben-Gurion sabırsız bir tavırla. General Meir Amit, Necef'te denetim turundaydı, kendisine telsizle ulaşıldı ve Tel Aviv'e çağrıldı. Tel Aviv'e vardığında, Amit örgütün başına yeni bir lider getirilene kadar Mossad'ın şefi olarak atandığını öğrendi. Birkaç hafta sonra, Amit göreve kalıcı olarak atandı.

Peres'in, Franz Josef Strauss'a yolladığı gizli mektubun ardından, Almanya saygın bir uzman olan Profesör Boehm'i Mısır'daki bilim adamlarını geri getirmenin bir yolunu bulmakla görevlendirdi. Almanya ülke sınırları içerisindeki araştırma kurumlarında iş önerisiyle, bilim adamlarının çoğunu ayartmayı başardı. Kalanlar da zaman içinde Mısır'ı kendiliklerinden terk ettiler. Füze üretimi başarısız olmuştu; seyir sistemleri çalışmamış, füze başlıkları radyoaktif maddeyle doldurulmamıştı. Messerschmidt'in uçağı bile havalanmayı başaramamıştı.

Bu kitabın yazarlarından birisi Alabama, Huntsville'e giderek NASA'nın mavi gözlü çocuğu Dr. Wernher von Braun'la tanıştı. Von Braun, Mısır'daki Alman bilim adamlarının listesini ve proje iddialarını inceledi ve listedeki vasat bilim adamlarının çalışan füzeler üretme ihtimalinin çok düşük olduğu sonucuna vardı.

Herr Doktor Mahmud'un çabaları tam bir başarısızlıkla sonuçlanmıştı.

Alman bilim adamları hadisesi, Isser Harel'in düşüşüne ve Meir Amit'in yükselişine sebep oldu. Harel, yerine geçen Amit'e karşı yoğun bir nefret geliştirdi ve Amit'in Ramsad dönemi boyunca onunla yılmadan mücadele etti. Alman bilim adamları hadisesi, Ben-Gurion'un politik gücünü de tüketerek birkaç ay sonra istifa etmesine sebep oldu.

Kahire'de, Mısır gizli servisleri Şampanya Casusu Wolfgang Lutz'un maskesini düşürdü ve Lutz 1965'te tutuklandı. Yine de, Alman kimliğini kırmayı başaramadıkları için, yalnızca hapis cezasına çarptırıldı ve iki buçuk yıl sonra da serbest kaldı.

Bu olaylar aynı zamanda, Yahudi devleti için casusluk yapmış en umulmadık kişi olan Otto Skorzeny'yle Mossad arasındaki ilişkinin de sonunu getirdi.

ŞAM'DAKİ ADAMIMIZ
9

"Sevgili Nadia, sevgili ailem,

Sizlere bu son sözlerimi, birbirinizden ebediyen ayrılmayacağınız umuduyla yazıyorum. Karımdan beni bağışlamasını istiyorum; kendisine iyi baksın ve çocuklarımızın iyi eğitim almalarını sağlasın... Sevgili Nadia, yeniden evlenebilirsin, böylece çocuklarımız da babasız kalmamış olur. Evlenmek konusunda seni tamamen serbest bırakıyorum. Geçmişe yas tutmak yerine, yüzünü geleceğe çevirmeni istiyorum. Seni son kez öpüyorum. Ruhum için dua edin lütfen. Sevgilerimle, Elie."

Bu mektup yeni Ramsad Meir Amit'in masasına, 1965 Mayıs'ında ulaştı. Casusluk tarihinin en yürekli casuslarından biri olan Elie Cohen bu mektubu, 1965 senesinde, Şam'da bir idam sehpasında, hayatı ansızın sona ermeden önce, titreyen ellerle yazmıştı.

Elie Cohen'in gizli hayatı, yirmi seneden uzun bir süre önce başlamıştı. Genç ve yakışıklı, Mısırlı bir Yahudi olan Cohen, 1954 Temmuz'unun ortalarında nemli bir öğleden sonra evine dönüyordu. Otuz yaşlarındaki Cohen, orta boyluydu; düzgün siyah bir bıyığı ve sevimli bir gülümsemesi vardı. Kahire sokaklarından birinde eski bir arkadaşına, bir polis memuruna rastladı. "Bu akşam İsrailli bir-iki teröristi tutuklayacağız," diye anlattı arkadaşı. "Birisinin adı Shmuel Azar." Elie bu haberi saygı ve hayranlıkla karşılamış gibi davrandıysa da, arkadaşından ayrılır ayrılmaz, kiralık dairesine koşturdu ve orada sakladığı tabancaları, patlayıcıları ve belgeleri ortadan kaldırdı. Elie casusluk faaliyetlerine derinden bulaşmıştı. İsrail'e göç etmek isteyen Yahudi aileler için kaçış yolları ve sahte belgeler ayarlıyordu. Aynı zamanda, sonradan "Lavon Hadisesi" olarak bilinecek iddialı bir operasyonu yürüten gizli Yahudi örgütünün de bir üyesiydi.

Bu faaliyet 1954 yılında, İsrailli liderlerin 1882'den beri Mısır'da asker bulunduran İngiliz hükümetinin bu ülkeden tamamen çekilme kararı aldığını öğrenmesiyle başlamıştı. Mısır, en güçlü Arap ülkesiydi ve aynı zamanda, İsrail'in de ezeli düşmanıydı. İngiliz Ordusu Mısır'da kaldığı ve Süveyş Kanalı boyunca ordu üsleri ve askeri havaalanları bulundurduğu sürece, İsrail İngiltere'nin ülkeyi yöneten askeri cunta üzerindeki ılımlı etkisine güvenebileceğini biliyordu. Ne var ki, Mısır'dan çekilme kararıyla birlikte, bu etki de ânında ortadan kalkacaktı; ayrıca, modern üsler, havaalanları ve teçhizat ve savaş malzemeleriyle dolu muazzam depolar da huzursuz Mısır Ordusu'nun eline geçecekti. O sırada, altı yaşında olan İsrail, 1948 İsrail Bağımsızlık Savaşı'nda yüz kızartıcı yenilgisinin intikamını almak iste-

yen, daha büyük ve daha donanımlı Mısır Ordusu'nun saldırısına uğrayabilirdi. İngiltere'nin bu kararı geri alması sağlanabilir miydi? O sırada, İsrail'in başında Ben-Gurion yoktu artık; Ben-Gurion emekli olmuş, Sdeh Boker Kibutzu'na yerleşmişti. Yerini daha ılımlı, ancak zayıf bir lider almıştı: Moshe Sharett. Savunma Bakanı Pinhas Lavon, Sharett'in otoritesine alenen meydan okuyordu. Lavon ve Askeri İstihbarat (AMAN) Başkanı Albay Benyamin Gibli, Sharett'in bilgisi olmaksızın ve Mossad'a da haber vermeden tehlikeli ve aynı zamanda aptalca bir plan kurdular. İngiltere-Mısır Antlaşması'nda, İngiltere'nin büyük çaplı kriz durumunda, eski üslerine dönmesine izin veren bir madde vardı. Lavon ve Gibli saf saf, Mısır'da birkaç terör eylemi yaşandığı takdirde İngiltere'nin Mısırlı liderlerin kanun ve nizamı sağlayamayacakları sonucuna varacağına karar verdiler. Hal böyle olunca, İngiltere ülkeden çekilme kararını iptal edecekti. Lavon'la Gibli sonrasında Kahire ve İskenderiye'de Amerikan ve İngiliz kütüphanelerini ve kültür merkezlerini, sinemaları, postaneleri ve başka kamu binalarını hedef alan bombalama olayları düzenlemeye karar verdiler. AMAN'nin Mısır'daki gizli ajanları, hayatlarını İsrail için feda etmeye hazır Mısırlı genç Yahudileri, ateşli Siyonistleri buldu. AMAN bu hareketiyle, İsrail istihbarat topluluğunun en mühim kurallarından birini çiğnemiş oluyordu: saldırı operasyonları için asla o bölgede yaşayan Yahudileri kullanmamak. Bu, onların hayatına mal olabileceği gibi, bütün Yahudi cemaatini de tehdit altına sokacaktı. Kaldı ki, bu genç erkek ve kadınların bu tür bir operasyonu icra edebilecek eğitimleri de yoktu.

Genç Yahudilerden, kimyasal maddeyle doldurulan gözlük kaplarından ibaret basit bombalar kullanmaları istenmişti. Gözlük kabına, koruyucu içinde başka bir kimyasal madde daha konuluyordu; yüksek aşındırıcılıktaki bu ikinci

kimyasal, koruyucuyu yakıp dışına çıktığında, gözlük kabının içindeki diğer maddeyle temas ederek küçük çaplı bir alev patlaması yaratacaktı. Koruyucu, yangın çıkartan bu patlayıcıyı yerleştiren kişiye, patlamadan önce kaçma zamanı verecek bir zamanlama aracı olarak görev yapmaktaydı. Bu planın kötü sonlanacağı, daha uygulamaya konulmadan belliydi. 23 Temmuz'da, birkaç operasyondan sonra, bombalardan biri İskenderiye'deki Rio Sineması'nın girişinde, örgüt üyelerinden birinin, Philip Natanson'un cebinde patladı. Natanson polis tarafından tutuklandı ve takip eden günlerde bütün örgüt üyeleri yakalandı.

Elie Cohen de gözaltına alındıysa da, dairesinde yapılan aramada suçlayıcı delillere rastlanmadığı için serbest bırakıldı. Ne var ki, Mısır polisinde artık Cohen adına bir şüpheli dosyası bulunuyordu. Dosyada üç fotoğraf vardı ve Elie Shaul Jundi Cohen'in, 1924 yılında İskenderiye'de, Shaul ve Sophie Cohen'in çocukları olarak dünyaya geldiği kayıtlıydı. Annesiyle babası 1949'da Elie'nin iki kız ve beş erkek kardeşiyle birlikte bilinmeyen bir yere göç etmişlerdi. Şüpheli Fransız *koleji* mezunuydu ve Kahire Faruk Üniversitesi'nde öğrenim görmekteydi.

Mısırlılar Elie'nin ailesinin İsrail'e göç ettiğini ve Tel Aviv'in banliyölerinden birisi olan Bat Yam'a yerleştiklerini bilmiyorlardı.

Tutuklamalara rağmen Elie, kaçmak yerine Mısır'da kalmaya karar verdi. Arkadaşlarının başına kötü şeyler gelmesinden endişe ederek içeri alınmalarına, Mısır hapishanelerinde yedikleri dayaklara ve gördükleri işkencelere dair bulabildiği her türlü bilgiyi toplamaya çalıştı.

Ekim ayında Mısırlılar "İsrailli casuslar" yakalandığını halka duyurdu ve 7 Aralık'ta, Kahire'de yargılanmalarına başlandı. İsrailli gizli bir ajan olan Max Bennet, hücre kapısından koparttığı paslı bir çiviyle bileklerini keserek intihar etmişti.

Duruşmada, savcılık makamı, tutuklulardan bir kısmı için idam cezası talep etti. Papa Nuncio, Fransa Dışişleri Bakanı, ABD ve İngiltere büyükelçilerinden, İngiliz Avam Kamarası üyesi Richard Crossman ve Mısır Başhahamı Maurice Auerbach'tan af çağrıları yağdı... ancak hepsi boşunaydı. 17 Ocak 1955'te, Olağanüstü Hal Askeri Mahkemesi verdiği hükümleri duyurdu: Tutuklulardan ikisi suçsuz bulunmuştu; ikisi yedi yıl, ikisi on beş sene ağır hapis cezasına ve ikisi de ömür boyu hapis cezasına çarptırılmışlardı. Örgütün iki lideri, Dr. Moshe Marzuk ve mühendis Shmuel Azzar idama mahkûm edildiler ve dört gün sonra da Kahire cezaevinin avlusunda asılarak idam edildiler. İsrail'de iktidar muazzam bir politik skandalla sarsıldı. Böyle aptalca ve suç unsuru taşıyan bir operasyon için kim emir vermişti? Kurulan yedi soruşturma komisyonu da kesin bir sonuca ulaşmayı başaramadı. Lavon ve Gibli karşılıklı birbirlerini suçladılar. Savunma Bakanı Lavon istifaya zorlanırken, yerine emekliliğini yarıda bırakan Ben-Gurion getirildi. Albay Gibli bir daha terfi alamadı ve kısa bir süre sonra da ordudan ayrılmak zorunda kaldı. Mısır'da, Elie Cohen en iyi dostlarından bir kısmını kaybetmişti. Yetkililerin nazarında, şüpheli konumunda kalmayı sürdürmesine rağmen Kahire'de kaldı ve gizli faaliyetlerine devam etti. Ancak 1957 yılında, Süveyş Savaşı'ndan sonra İsrail'e göç etti.

"Kahire Şehitleri", Bat Yam'da sessiz, loş bir sokağın adıdır. Elie ailesini her ziyaret ettiğinde, bu sokaktan geçiyordu. İsrail'deki ilk günleri kolay olmamıştı. İlk birkaç hafta bir iş bulmaya çalıştı. Bildiği yabancı diller sayesinde (Arapça, Fransızca, İngilizce ve hatta İbranice) ilk işine girmeyi başardı: AMAN için haftalık ve aylık dergileri tercüme ediyordu. Çalıştığı yazıhane Tel Aviv'de ticari bir ajans görüntüsündeydi.

Elie az bir maaş karşılığında çalışıyordu: ayda 170 İsrail poundu (95 dolar). İki-üç ay sonra işten çıkartıldı. Gene Mısırlı bir Yahudi olan bir arkadaşı Elie'ye yeni bir iş buldu: Hamashbir mağazalar zincirinin muhasebeciliği. İş sıkıcıydı, ama maaşı daha iyiydi. O sırada erkek kardeşi, onu Irak kökenli güzel ve akıllı bir hemşireyle tanıştırdı. Yıldızı parlayan bir entelektüel olan Sami Michael'in kız kardeşi Nadia'yla Elie, tanıştıktan bir ay sonra evlendiler. Bir sabah, Elie'nin yazıhanesine giren bir adam, "Benim adım Zalman," dedi. "İstihbarat subayıyım. Size bir iş önerisinde bulunmak istiyorum."

"Ne tür bir işmiş bu?"

"İlginç bir iş aslında. Avrupa'ya sık sık seyahat edeceksiniz. Temsilcimiz sıfatıyla, Arap ülkelerine gitmeniz bile gerekebilir."

Elie kabul etmedi. "Yeni evlendim," dedi. "Avrupa'ya ya da başka bir yere seyahat etmek istemiyorum."

Bu şekilde konuşma son bulduysa da, konu kapanmamıştı. Nadia hamile kalınca işini bırakması gerekti. Hamashbir yeniden yapılanmaya gitti ve işçi çıkartmak zorunda kaldı: İşten çıkartılanlar arasında Elie de vardı. Elie başka bir iş bulamadı. Tam o sırada, sanki tesadüf eseri, kiralık evlerinin kapısını beklenmedik bir misafir çaldı. Gelen Zalman'dı.

"Bizimle neden çalışmak istemiyorsun?" diye sordu Elie'ye. "Ayda 350 pound (195 dolar) maaş alacaksın. Altı ay eğitim süresi var. Eğitimin sonunda, hoşuna giderse kalırsın; hoşlanmazsan çıkıp gitmekte serbestsin."

Elie bu kez hayır diyemedi ve bu şekilde, gizli ajanlığa başlamış oldu.

Üst düzey AMAN üyelerinin bazıları hikâyeyi farklı anlatıyorlar. Onların iddiasına göre, Elie İsrail'e göç ettiğinde girdiği psikolojik testler, kendine aşırı güvendiğini gösterdiği için AMAN'ye girememişti. Elie gerçekten de çok cesur bir adamdı ve harika bir hafızası vardı, fakat kendine

aşırı güvenme ve gereksiz risklere girme eğilimi gösteriyordu. Bu karakter kusurları bir araya geldiğinde, onu AMAN için uygun bir aday olmaktan çıkarıyordu.

Ancak altmışların başında işler değişmişti. IDF İstihbarat Şubesi'nin özel operasyonlar birimi olan, AMAN'ye bağlı Birim 131, Suriye'nin başkenti Şam'da acilen görevlendirilmek üzere kalifiye bir ajan aramaya başladı. Son birkaç sene zarfında Suriye, Arap ülkeleri arasında saldırgan tavrıyla öne çıkmıştı ve İsrail'in ezeli düşmanı olarak hiçbir saldırı fırsatını kaçırmıyordu. Suriye, Golan Tepeleri'ndeki ve Galilee Gölü kıyısındaki kanlı muharebelerle İsrail'in üzerine gidiyor ve İsrail hududundan içeri terörist birlikler gönderiyordu. Son durumda da, muazzam çaplı bir mühendislik projesiyle Ürdün Nehri'nin kollarının yönünü değiştirmeyi ve İsrail'i susuz bırakmayı planlıyorlardı.

Ellilerin sonunda, İsrail Ürdün'ün suyunun bir kısmını çöl arazisi olan Necef'e taşıyacak devasa bir boru ve kanal projesi başlatmıştı. Su, İsrail bölgesinden geçen nehirden alınıyordu. Bu su projesi, Ürdün akarsularının başka tarafa yönlendirilerek İsrail'in projesinin sonlandırılması yönünde ciddi kararların alındığı bir dizi Arap zirve konferansını tetikledi. Suyun İsrail'e akışının önlenmesi görevi, Suriye'ye verilmişti. Ürdün'ün suyu olmadan İsrail'in hayatta kalması mümkün değildi. Suriye'nin planının başarılı olmasına izin verilemezdi ve Suriye projesinin çökertilmesi için planlar yapılmaya başlandı. Bu durumda, Şam'a bir ajan, güvenilir, kendinden emin ve cüretkâr birisinin yerleştirilmesi kaçınılmaz olmuştu. AMAN'nin daha önce Elie'yi reddetmesine neden olan aynı özellikler, bu sefer Birim 131'in Elie'yi açık kollarla kucaklamasına sebep oluyordu. (Elli sene sonra, AMAN'nin aynı görev için başka birisini almaya çalıştığı açıklandı – Nadia Cohen'in ağabeyi Sami Michael! Michael reddetti, İsrail'de kaldı ve İsrail'in en büyük şairlerinden biri oldu.)

Cohen uzun ve yorucu bir eğitimden geçti. Elie her sabah bir bahaneyle evden çıkıp AMAN eğitim merkezine gidiyordu. Birkaç hafta boyunca, tek bir eğitmeni oldu: Yitzhak adında bir adam. İlk önce hafızasını geliştirmeyi öğrendi. Yitzhak masanın üzerine bir düzine kadar nesne atıyordu – kurşunkalem, bir grup anahtar, sigara, silgi, birkaç topluiğne gibi. Elie'nin nesnelere ancak birkaç saniye bakma şansı vardı, ondan sonra gözlerini kapatıp hepsini tasvir etmek zorundaydı. Ayrıca, farklı tipte tankları, hava uçaklarını ve topları da birbirinden ayırt etmeyi öğrendi. "Hadi biraz yürüyelim," diyordu Yitzhak. İkisi birlikte kalabalık Tel Aviv caddelerinde yürüyorlardı. "Şuradaki gazete bayiini görüyor musun?" diye fısıldardı bazen Yitzhak. "Şimdi, oraya git ve gazetelere bakıyormuşsun gibi yap, ama aynı zamanda, seni kimin takip ettiğini de bulmaya çalış." Merkeze döndüklerinde Yitzhak, Elie'nin raporunu dinliyor ve ardından masanın üzerine bir grup fotoğraf atıyordu. "Bu adam seni izledi, haklısın. Peki ya şu, ağacın yanındaki adam? O da peşindeydi."

Bir sabah, Zalman onu başka bir eğitmenle tanıştırdı. Yehuda Elie'ye küçük, gelişmiş bir verici cihazını nasıl kullanacağını öğretti. Sonrasında, Elie tıbbi muayenelere, bedensel ve psikolojik testlere tabi tutuldu. Testler tamamlandığında, Zalman Elie'yi genç bir bayanla tanıştırdı, Marcelle Cousin.

"Nihai bir deneme yapma zamanı geldi," dedi Zalman. "Marcelle sana Afrika'ya göç eden ve şu anda da İsrail'de turist olarak bulunan Mısırlı bir Yahudi adına çıkartılmış bir Fransız pasaportu verecek. Bu pasaportla Kudüs'e gidip on gün kalacaksın. Marcelle sana gizli kimliğin hakkında daha ayrıntılı bilgi verecek – Mısır'daki geçmişin, ailen, Afrika'daki işin gibi. Kudüs'te yalnızca Fransızca ve Arapça konuşacaksın. İnsanlarla tanışman, arkadaş edinmen ve gerçek kimliği-

ni ifşa etmeden yeni bağlantılar kurman gerekiyor. Ayrıca, takip edilmediğinden de emin olmak zorundasın."

Elie Kudüs'te iki hafta geçirdi. Döndüğünde birkaç gün izin aldı. Nadia bir kız çocuğu dünyaya getirmişti: Sophie. Roş Aşana'dan sonra –Yahudi yeni yılı– Zalman Elie'yi kimliklerini açıklamayan iki yeni adamla tanıştırdı. "Kudüs'teki denemeyi geçtin, Elie," dedi adamlardan biri gülümseyerek. "Daha ciddi meselelerle ilgilenme vakti geldi artık."

***

Tesisteki eşyasız bir odada, Elie bir Müslüman şeyhiyle buluştu ve bu adam ona sabırla Kuran'ı ve ayetleri öğretti. Elie kafasını vermeye çalışsa da, sürekli hata yapıyordu. "Dert etme," dedi eğitmen. "Kuşkulanan olursa, dindar bir Müslüman olmadığını ve okulda öğrendiklerini bölük pörçük hatırladığını söylersin."

Elie'ye artık görevinin ne olduğu yavaş yavaş açıklanıyordu: Çok yakında tarafsız bir ülkeye gönderilecekti ve eğitimine bir müddet daha devam edildikten sonra, Arap başkentlerinden birine gidecekti.

"Hangisi?" diye sordu Elie.

"Vakti geldiğinde öğrenirsin."

"Arap gibi davranacaksın, yerel halkla temas kurup İsrailli bir casus ağı oluşturacaksın," diye devam etti Zalman.

Elie tereddütsüz kabul etti. Bu görevi başarıyla yerine getireceğine emindi.

"Suriyeli ya da Iraklı kimliği alacaksın," dedi eğitmenleri.

"Neden? Irak hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Bana Mısırlı kimliği bulamaz mısınız?"

"İmkânsız," dedi Zalman. "Mısırlılar bütün nüfus ve pasaport kayıtlarını yeni güncellediler. Çok riskli olur. Irak'ın da, Suriye'nin de böyle güncel kayıtları yok. İzini bulamazlar."

İki gün sonra, Zalman ve çalışma arkadaşları Elie'nin yeni kimliğini açıkladılar. "Adın Kemal. Babanın adı Amin Tabet ve tam adın da, Kemal Amin Tabet olacak."

Elie'nin dosyasıyla ilgilenen subaylar yeni ajanları için ayrıntılı bir geçmiş hazırladılar – sahte kimliğini süsleyen bir öykü. "Suriyeli bir anne babanın çocuğu olarak dünyaya geldin. Annenin adı Saida İbrahim. Bir kız kardeşin var. Lübnan'da, Beyrut'ta doğdun. Üç yaşındayken ailen Lübnan'dan ayrılarak Mısır'a, İskenderiye'ye taşındı. Ailen Suriyeli, unutma. Bir sene sonra kız kardeşin öldü. Baban tekstil tüccarıydı. 1946 yılında, amcan Arjantin'e göç etti. Çok geçmeden, babana bir mektup yazarak aileni Buenos Aires'e davet etti. 1947'de maaile Arjantin'e taşındınız. Babanla amcan üçüncü bir ortak alarak bir tekstil mağazası açtılarsa da, iflas ettiler. Baban 1956 yılında öldü ve ondan altı ay sonra da anneni kaybettin. Amcanla yaşadın ve bir seyahat acentesinde çalıştın. Derken ticarete atılarak çok başarılı oldun."

Şimdi Elie'nin kendi ailesi için de bir öyküye ihtiyacı vardı. "Savunma ve Dışişleri Bakanlığı'yla çalışan bir şirkette işe girdim," dedi Elie, eve döndüğünde, Nadia'ya. "Avrupa'yı dolaşıp Ta'as (İsrail askeri endüstrisi) için teçhizat, malzeme ve gereç satın alacak ve mallarına pazar bulacak birisine ihtiyaçları varmış. Sık sık eve gelip uzun izinler yapacağım. Ayrılık kolay olmayacak, biliyorum –ikimiz için de– ama bütün maaşım burada sana ödenecek ve birkaç yıl sonra eşyalarımızı Avrupa'dan alıp kendi dairemizi döşeriz."

1961 Şubat'ının başlarında, sivil bir araç Elie'yi Lod Havaalanı'na götürdü. Kendini "Gideon" olarak tanıtan genç bir adam Elie'ye gerçek adıyla hazırlanmış bir İsrail pasaportu, birkaç yüz dolar ve Zürih'e bir uçak bileti verdi.

Zürih'e varınca, Elie kır saçlı bir adam tarafından karşılandı. Adam Elie'nin pasaportunu alarak ona başka isimle, bir Avrupa ülkesinin pasaportunu verdi. Bu pasaport Şili vizesi ve

Arjantin'e de transit bir vize taşıyordu. "Buenos Aires'te, adamlarımız transit vizeni uzatacaklar," dedi adam Elie'nin eline Buenos Aires aktarmalı bir Santiago bileti tutuştururken. "Yarın Buenos Aires'e varmış olursun. Ertesi gün, sabah 11.00'de, Café Corrientes'e gitmen gerekiyor. Adamlarımız seni orada bulacak."

Elie, Arjantin'in başkentine vardı ve bir otele yerleşti. Ertesi sabah saat tam 11.00'de, Café Corrientes'teki masasına gelen yaşlıca bir adam kendisini "İbrahim" olarak tanıştırdı. Cohen'e onun adına kiralanmış, eşyalı bir daireye taşınma talimatı verildi. Buenos Aires'te yaşayan bir öğretmen gelip ona İspanyolca öğretecekti. "Başka bir şeyle ilgilenmene gerek yok," dedi İbrahim. "Para işlerini ben halledeceğim."

Üç ay sonra, Elie bir sonraki aşamaya geçmeye hazırdı. İspanyolcası fena değildi, Buenos Aires'i öğrenmişti, Arjantin'in başkentinde yaşayan binlerce Arap gibi giyiniyor ve davranıyordu. Başka bir öğretmenden Suriye aksanıyla Arapça konuşmayı öğrendi.

İbrahim onunla yine bir kafede buluştu ve Kemal Amin Tabet adına bir Suriye pasaportu verdi. "Bu hafta sonunda, adresini değiştir," dedi İbrahim. "Bu isimle bir banka hesabı açtır. Arap restoranlarını, Arap filmlerinin gösterildiği Arap sinemalarını ve Arapların kültürel ve politik kulüplerini ziyaret etmeye başla. Elinden geldiğince çok arkadaş edin ve Arap cemaatinin liderleriyle bağlantı kur. Varlıklı bir adamsın, tüccarsın ve müthiş bir işadamısın. İhracat ithalat işindesin, ama nakil ve yatırımla da ilgileniyorsun. Arap cemaatinin hayır kurumlarına cömert bağışlarda bulun. Bol şans!"

İsrailli casusun şansı gerçekten de yaver gitti. Birkaç ay içinde Elie Cohen, Buenos Aires'teki Arap-Suriyeli cemaatinin can

damarına sızmayı başarmıştı. Çekici ve sağduyulu karakteri, kendine güveni ve serveti sayesinde Arjantin'in en önemli Arapları dahil, birçok Arap'la tanıştı ve kendini sevdirdi. Çok geçmeden, Arap çevrelerinde tanınan bir sima olup çıkmıştı. Bir akşam Müslüman kulüplerinden birinde asil tavırlı, iyi giyimli, seyrek saçlı, fırça bıyıklı bir beyefendiyle tanıştığında, beklediği atılım fırsatı karşına çıktı. Adam kendini Arjantin'de çıkan "Arap Dünyası" dergisinin baş editörü Abd-el Latif Hasan olarak tanıttı. Hasan, bu "Suriye göçmeninin" ağırbaşlı karakterinden cidden etkilenmişti ve ikisi kısa sürede yakın arkadaş oldular.

Kulüplerdeki kültürel etkinlikler, Arap cemaati liderlerinin eşliğinde, daha samimi toplantılarla devam ediyordu. Elie Suriye Büyükelçiliği'nin davetli listesine adını yazdırmayı başarınca, sosyetik partilere ve resepsiyonlara katılmaya başladı. Büyükelçilikteki resmi bir davette Hasan, arkadaşı Tabet'i Suriyeli bir general üniforması giymiş, azametli görünüşlü bir adamın yanına götürdü. "Kendini Suriye'ye adamış, içten bir vatansever olan arkadaşımı tanıştırmama izin verin," dedi Hasan, generale. Ardından Elie'ye dönerek ekledi: "General Amin el Hafız, kendisi büyükelçiliğin askeri ataşesidir."

Elie yarattığı efsanenin son sahnesini tamamlamak üzeredir artık. Gerçek casusluk görevi için uygun zaman gelmiştir. Elie Temmuz 1961'de İbrahim'le kısa ve kaçamak bir toplantı yapar. Ertesi gün Hasan'ın ofisine gider. "Arjantin'de yaşamaktan bıktım, usandım, diye itiraf eder. Suriye'yi canından bile çok sevmekte ve geri dönmek istemektedir. Hasan tavsiye mektubu yazarak ona yardım edebilecek midir? Editör hemen oturur ve birisi İskenderiye'deki erkek kardeşine, ikisi Beyrut'taki arkadaşlarına (bunlardan birisi çok nüfuzlu bir bankerdir) ve dördüncüsü de, Şam'daki oğluna hitaben olmak üzere dört mektup yazar. Elie, diğer Arap arkadaşlarına da uğrar; çok geçmeden evrak çantası, Buenos Aires Arap ce-

maatinin liderleri tarafından yazılmış tavsiye mektuplarıyla dolup taşmıştır.

Temmuz sonunda, Kemal Amin Tabet, Zürih'e uçar ve uçak değiştirerek Münih'e devam eder. Bavyera'nın başkentinin havaalanında yanına bir İsrail ajanı yaklaşır. Elie'ye İsrail pasaportunu ve Tel Aviv'e bir uçak bileti teslim eder. Ağustos başında Elie evine döner. "Birkaç ay kalacağım," der karısına.

Takip eden aylarda, Elie yoğun bir eğitimden geçer. Uydurma hayat hikâyesi eksiksizdir ve Elie, yeni karakterine mükemmel uyum sağlamıştır. Telsiz eğitmeni Yehuda tekrar devreye girerek Elie'ye şifreli telsiz yayını konusunda ders verir. Birkaç hafta sonra, Elie dakikada 12 ila 16 kelime alıp vermeyi becermektedir artık. Sürekli Suriye, Suriye Ordusu, silahları ve stratejisi üzerine kitaplar okumaktadır. Uzmanlarla çok sayıda toplantının ardından, Elie de Suriye'nin iç politikası üzerine uzmanlaşmıştır. Aralık 1961'de, Elie bir kez daha Zürih'e uçar; fakat nihai güzergâhı Şam'dır.

Suriye rejiminin içte zayıflığı nedeniyle Suriye-İsrail sınırındaki gerilim artmıştı. 1948'den beri, Suriye ardı ardına gelen askeri darbelerle sarsılmaktaydı. Suriyeli diktatörler çok nadir olarak doğal sebeplerden ölme ayrıcalığına erişiyorlardı. Kaide olarak Suriyeli diktatörler idam sehpasında, idam mangasının önünde ya da becerikli bir suikastçı tarafından ölmekteydiler. İstikrarsız durumdaki ülke dur durak bilmeyen bir karmaşanın içine sürüklenmişti. Halkın dikkatini ülke içindeki sorunlardan uzaklaştırmak isteyen Suriyeli liderler, bilerek sınır boylarında huzursuzluk çıkarıyorlardı. Şam meydanlarında halka açık idamlar alışılageldik bir manzara teşkil ediyordu artık. Cellatlar birbiri ardına komplocu, casus, devlet düşmanı ve eski rejim yandaşları olarak damgalanan kişileri asmaktaydı. 28 Eylül 1961'de, zamanın son darbesi yaşandı; böylece afra tafrayla "Birleşik Arap

Cumhuriyeti" olarak adlandırılan, ancak ömrü kısa süren Suriye-Mısır Birliği de son bulmuş oldu.

Elie görevine başlamadan önce ezeli Zalman'la buluştu ve ayrıntılı talimatlar aldı: "Telsiz vericini Münih'teki adamımızdan, Zelinger'den alacaksın. Şam'a varışının ardından, Suriye radyo ve televizyon kuruluşunun bir çalışanı seninle temasa geçecek. O da senin gibi, kısa süre önce Suriye'ye yerleşen 'bir göçmen'. Gerçek kimliğinden haberi yok. Sen onu bulmaya çalışma! Doğru zaman geldiğinde, o seni bulacak."

Münih'te Zelinger Elie'ye büyükçe bir paket halinde casusluk malzemesi teslim etti: aktarım şifresinin anahtarının görünmez mürekkeple yazılı olduğu bir deste kâğıt; aktarım şifresi olarak kullanacağı kitaplar; özel bir daktilo; vericinin yerleştirildiği bir radyo; kablosuz telsiz anteni görevi yapan elektrikli bir tıraş makinesi. Yardley sabununa ve purolarına saklanmış dinamit çubukları ve intihar etmesi gerekirse diye, siyanür hapları...

Elie bu malzemeleri gümrük ve göçmen işlemlerinin son derece sıkı olduğu Suriye'ye nasıl sokacağından emin değildi.

Zelinger'in buna cevabı hazırdı: "Ocak başında, Cenova'dan Beyrut'a giden *SS Astoria*'ya bir bilet alacaksın. Gemide birisi seninle temasa geçecek. O kişi Suriye sınırındaki denetimleri atlatmana yardım edecek."

Elie, *Astoria*'yla yola çıktı. Bir sabah, bir grup Mısırlı yolculunun yanında otururken, bir adam yanına yaklaştı ve fısıldayarak, "Peşimden gel," dedi. Elie ayağa kalkıp gruptan ağır adımlarla uzaklaştı. Adam, "Adım Macit Şeyh el Ard. Arabam var," dedi. Elie'yi Şam'a arabasıyla götüreceğini ima etmiş oluyordu.

Kısa boylu, dikkat çekici bir yanı olmayan bu adam, uluslararası çapta bir spekülatör ve Şam'da tanınmış –ve şaibeli– bir işadamıydı. Mısırlı bir Yahudi'yle evli olmasına rağmen, İkinci Dünya Savaşı yıllarını Nazi Almanya'sında geçirmeyi

tercih etmişti. İstikrarsız ve hırslı karakteri yüzünden kötü şöhretli bir spekülatördü ve İsrail gizli servislerinin dikkatini çekmiş, kısa sürede, farkında olmadan İsrail gizli servisleri adına çalışmaya başlamıştı. El Ard, gizli faaliyet gösteren Suriyeli aşırı sağ kanat yararına çalıştığını sanıyordu. Kemal Amin Tabet'in hikâyesine içtenlikle inanmıştı ve ilerleyen yıllarda, İsrailli ajana büyük yardımları dokunacaktı. İlk görevi, Tabet'in bavullarının Suriye sınır denetiminden güvenli bir şekilde geçmesini sağlamaktı.

10 Ocak 1962'de, El Ard'ın arabası Beyrut'tan gelerek Suriye sınırında durdu. Bagajda Elie Cohen'in verici malzemeleri ve suç teşkil eden diğer mallarla dolu bavulları vardı. Elie, Şeyh el Ard'ın yanında, yolcu koltuğuna oturmuştu.

"Arkadaşım Abu Haldun'la buluşacağız," dedi El Ard, sınıra yaklaşırlarken. "Kendisi maddi sorunlar yaşıyor. Beş yüz dolar belini doğrultmasına yeter de artar bile."

Beş yüz dolar böylece İsrailli ajanın cüzdanından Suriye gümrük memuru Abu Haldun'un cebine hızla giriverdi. Barikat kaldırıldı ve araç çöle doğru uzaklaştı. Elie Cohen, Suriye'deydi.

Kalabalık camiler ve rengârenk çarşılarla dolu hareketli bir şehir olan Şam'da kalabalığa karışmak çok kolaydı. Ancak, Elie'nin istediği bunun tam tersiydi. Fark edilmek istiyordu, hem de bir an önce. Abu Ramen'deki zengin mahallede, Suriye Ordu Merkezi'ne yakın bir malikâne kiraladı. Malikânenin balkonundan, Suriye hükümetinin resmi konukevinin girişi görülüyordu. Elie'nin evi yabancı büyükelçilikler, zengin işadamlarının evleri ve ulusal liderlerin resmi konutlarının arasındaydı. Elie, gizli malzemeleri derhal evin içerisinde farklı yerlere gizledi. Kendi evinden çıkabilecek muhbir ve hainlerden uzak durmak için hizmetçi tutmaktan kaçınarak tek başına yaşamaya başladı.

Şansı bir kez daha yaver gitmiş, Elie Şam'a tam zamanında varmıştı. "Birleşik Arap Cumhuriyeti"nin dağılması, Kahire'deki Devlet Başkanı Nasır tarafından kişisel bir hakaret ve

Mısır'a yönelik aşağılama içeren bir hareket olarak algılanmıştı. Suriyeli askeri ve politik liderler, Mısır kaynaklı bir darbeden takıntı derecesinde korkuyorlardı ve bu yüzden İsrail ajanları gündemlerinde değildi. Öte yandan, Suriye ve denizaşırı ülkelerdeki Suriyeli göçmenler arasından yeni müttefiklere, destekçilere ve maddi kaynaklara feci şekilde ihtiyaç duyuyorlardı. Güvenilir ve milliyetçi bir milyoner olan Kemal Amin Tabet, kusursuz referans mektupları ve övgülerle donanımlı haliyle doğru zamanda doğru kişi konumundaydı. Tavsiye mektupları sayesinde yüksek sosyetenin, bankaların ve 28 Eylül darbesini destekleyen ticari çevrelerin kapısı önünde ardına kadar açıldı. Yeni dostları Elie'yi üst düzey hükümet yetkilileriyle, üst düzey ordu subaylarıyla ve iktidar partisinin liderleriyle tanıştırdı. Zengin iki işadamı, kızlarından birisiyle evlendirebilmek umuduyla bu genç ve yakışıklı milyonerin çevresinde dolandılar. Cömertliğini ispatlamak amacıyla, Tabet Şam'daki fakirler için açılacak aşevinin yapımına büyük miktarda para bağışladı. Popülerliği sayesinde, hükümet çevrelerine giden yol da önünde açılmıştı, fakat Elie içgüdüsel olarak bu durumun geçici olduğunu hissettiğinden, Suriye'nin yeni liderleriyle bağdaştırılmaktan kaçındı. Suriye, Mısır'dan ayrılışının ardından önemli iç dalgalanmalar yaşamaya adaydı.

Şam'a varışının üzerinden bir ay geçtikten sonra, Elie, yurtdışında yaşayan Suriyelilere seslenen Radyo Şam'ın yöneticisi ve radyo şovu sunucusu olan George Salem Seif tarafından ziyaret edildi. Zalman'ın İsrail'deki son toplantılarında sözünü ettiği adamdı bu. Seif, Tabet'ten bir süre önce Suriye'ye "geri dönüş yapmıştı" Görevi sayesinde, politik ve askeri durumla ilgili iç kaynaklı bilgiler temin edebilecek konumdaydı. Seif ayrıca Elie'ye Propaganda Bakanlığı'nın, neleri yayınlayıp dinleyiciden neleri saklaması gerektiğini belirleyen *gizli* yönetmeliğini de gösterdi. Seif'in

evinde verilen partilerde, Elie birkaç üst düzey subay ve tanınmış politikacıyla da tanıştı. El Ard gibi Seif'in de, Elie Cohen'in gerçek kimliği hakkında en ufak bir fikri bile yoktu. Seif de, Tabet'in kendince politik bir gündemi olan, fanatik bir milliyetçi olduğuna inanıyordu. Elie Cohen dünyanın en yalnız casusu olduğunu anlamaya başlıyordu – tek bir arkadaşı ya da sırrını açabileceği birisi yoktu. Şam'da faaliyet gösteren başka bir İsrailli örgüt olup olmadığını bile bilmiyordu. Böylesine mutlak bir yalnızlığın yaratacağı gerilime dayanabilmek ve böyle tehlikeli bir rolü günün yirmi dört saati sürdürebilmek için çelik gibi sinirlere sahip olmak zorundaydı. Eve yaptığı nadir ziyaretlerde bile, bu sırrını karısıyla paylaşmasının mümkün olmadığının ve ona yalan söylemesi gerektiğinin farkındaydı.

İsrail'e her gün sabah sekizde mesaj göndermeye başladı; bazı günler akşamları da gönderiyordu. Verici yayınları sağlam bir gizlilik perdesinin ardından yapılmaktaydı. Vericiyi malikânesine, sürekli verici yayını yapılan Ordu Genel Merkezi'nin çok yakınına yerleştirmişti. Ordu iletişim merkezinden çıkan çok sayıdaki mesajın arasında, Elie'nin mesajlarının ayırt edilmesi mümkün değildi.

Suriye'ye vardıktan altı ay sonra, Kemal Amin Tabet, Şam sosyetesinin tanınmış bir karakteri haline gelmişti bile. Derken "iş amacıyla" yurtdışına çıkmaya karar verdi. Önce Arjantin'e uçarak Arap arkadaşlarıyla buluştu, ardından Avrupa'ya giderek uçak ve kimlik değiştirdi; sıcak bir yaz gecesi Lod Havaalanı'na indi. Eli kolu hediyelerle dolu "gezgin satıcı", Bat Yam'daki evine, kendisini bekleyen Nadia ve Sophie'nin yanına döndü.

Sonbaharın sonunda, Elie Cohen yeniden Avrupa'ya uçtu. Birkaç gün sonra, Kemal Amin Tabet olarak Şam'a vardı. İsrail'de kaldığı süre içinde, AMAN'deki üstleri, tesislerin ve belgelerin fotoğrafını çekebilmesi için Elie'ye minyatür bir

fotoğraf makinesi vermişlerdi. Mikrofilmleri, içinde tavla parçalarının taşındığı pahalı kutuların içinde saklaması gerekiyordu. Kutular sedef ve fildişi kakmalı cilalı ahşaptan yapılmıştı. Kakmalar cilalı ahşaptan çıkartılarak boşluğa mikrofilmler yerleştiriliyor ve kakmalar tekrar yerine takılıyordu. Tabet, bu tavlaları "Arjantin'deki dostlarına" gönderecek ve onlar da diplomatik çuvallarla İsrail'e ulaştıracaklardı.

Elie'nin gönderdiği ilk belgeler, orduda artan huzursuzlukla ve Baas (Diriliş) Sosyalist Partisi'nin giderek yükselişiyle ilgiliydi. Elie, Suriye'nin genel havasında önemli bir değişim hissediyordu ve sezgilerinin peşinden gitmeye karar verdi. Baas liderleriyle yakın ilişkiler geliştirdi ve partiye cömert miktarda bağışta bulundu.

Doğru davranmıştı. 8 Mart 1963'te, Şam yeni bir darbeyle sarsıldı. Ordu hükümeti devirdi ve Suriye'de iktidara Baas Partisi geçti. Elie'nin Buenos Aires'ten arkadaşı General Hafız, Salah al Bitar'ın bakanlar kurulunda, savunma bakanı olarak atandı. Temmuzda, bu sefer aynı rejimin içinde, yeni bir darbe oldu. Hafız, Devrim Konseyi'nin başkanı ve devlet başkanı oldu. Tabet'in en iyi dostları, bakanlar kurulunda ve askeri hiyerarşide, önemli görevlere getirildiler. İsrailli ajan artık iktidara yakın çevrelerin bir üyesiydi.

Şam'da görkemli bir parti. Bakanlara ve generallere ait lüks arabalar birbiri ardına muazzam malikâneye varmaktadır. Davet ceketli ve şaşaalı üniformalı davetliler eve girerken, ev sahibi dostlarını içten bir samimiyetle karşılar. Davetli listesi, "Şam'ın ünlüleri" rehberini andırmaktadır: Savunma Bakanı General Mahmud Jaber ve Tarım Reformu Bakanı dahil birkaç bakan ve çok sayıda general ve albay, Baas Partisi'nin üst düzey liderleri, işadamları ve kodamanlar. Bunların çoğu, darbe gece-

si tankları Şam'a sürerek General Hafiz'a eliyle başkanlığı teslim eden Albay Salim Hatum'un etrafında toplanmıştı. Başkan Hafız biraz geç gelir ve dostu Kamil Amin Tabet'in elini içtenlikle sıkar. Yanında, üzerinde Suriyeli göçmenlerin Başkan ve karısına hayranlıklarının bir işareti olarak Tabet tarafından sunulan mink kürküyle göz kamaştıran Bayan Hafız da vardır. Tabet'ten pahalı hediyeler alan tek kişi Bayan Hafız değildir. Çok sayıda kadının üzerindeki mücevherler, üst düzey subayların arabaları ve önemli politik liderlerin banka hesaplarındaki paralar, hep Tabet'in cömertliğinin eseridir.

Salonda İsrail sınırından dönen bir grup yetkili ve ordu subayı askeri durumu tartışırlar; Ürdün Nehri'nin kollarının yolunu değiştirme projesinde çalışan müteşebbisler ve mühendisler de onlara katılır. Geniş koridorda, hükümet destekli Radyo Şam'ın yöneticileri ve Propaganda Bakanlığı'nın liderleri birlikte dikilmektedirler. Aralarında Tabet de vardır; hükümet ondan denizaşırı ülkelerdeki göçmenlere yönelik radyo programları yapmasını istemiştir. Tabet'in politik ve mali mevzuları tartıştığı bir radyo programı daha vardır.

Bu parti de, diğerleri gibi, Tabet'e bir servete mal olsa da, Tabet'in gözü harcadığı parayı görmemektedir. Başarının zirvesindedir ve açamayacağı kapı yok gibi durmaktadır. Ordu Genel Merkezi'nde yakın dostları vardır ve Baas Partisi'nin politikasının oluşturulduğu toplantılara da düzenli olarak katılmaktadır.

Elie, İsrail'e üst düzey yetkililerin askeri nitelik, isim ve faaliyetleri, çok gizli askeri talimatları ve diğer konularda raporlar göndermeyi sürdürmektedir. Çoğunlukla İsrail sınırındaki ayrıntılı askeri istihdam planlarını içeren askeri haritaların fotoğraflarını çekmiş ve AMAN merkezine göndermişti.

Suriye Ordusu'na tanıtılan yeni silahlar hakkında raporlar da gönderdi. Ayrıca Suriye'nin yeni silahları özümseme kapasitesini de anlattı. Aylar sonra Suriyeli bir general esefle kabul edecekti: "Elie Cohen'in ulaşamayacağı askeri bir sır kalmamış durumdaydı..."

Elie her sabah vericiyle İsrail'e bilgi aktarıyordu ve Suriye Ordusu'nun yakınlardaki genel merkezinden yapılan yayın sayesinde, yakalanma korkusu da taşımıyordu. Bir keresinde alışılmadık bir saatte evine ziyarete gelen bir arkadaşı, Yüzbaşı Zaher al Din, Elie'yi hazırlıksız yakaladı. Elie vericiyi saklamayı başardıysa da, harflerle dolu kareli bir sayfa şeklindeki, gizli kodu taşıyan kâğıt tomarı masanın üzerinde kalmıştı.

"Bu da neyin nesi?" diye sordu Zaher.

"Ah, bulmaca yalnızca," dedi Elie.

Vericinin ve "Arjantinli arkadaşları"na gönderdiği tavlalar dışında, Elie İsrail'le iletişim kurmanın üçüncü bir yolunu bulmuştu: Şam Radyosu. Tel Aviv'deki üstleriyle beraber, kelimeler ve deyişlerden oluşan bir şifre geliştirmişti; bunları radyo yayınlarının arasına koyuyordu ve şifreler AMAN tarafından gerektiği gibi çözülüyordu.

Elie gizli bilgileri ele geçirme yönünde bir adım daha atmıştı. Şam'daki hükümet çevrelerinde, Tabet'in malikânesinde seks partileri düzenlediği dedikodusu dolaşıyordu. Misafirlerin çok sayıda güzel kadınla tanıştığı bu partilere yalnızca yakınları ve dostları davet ediliyordu. Kadınlardan bir kısmı sokak fahişesiyken, bazıları da iyi ailelerden geliyorlardı. Misafirleri bu çılgın seks âlemlerinin tadını çıkartırken, ev sahibi Tabet'in kendini tutması dikkat çekiyordu.

Cohen aynı zamanda yüksek makamlardaki arkadaşlarına seksi –ve cömert– sekreterler buluyordu. Bu arkadaşlarından birisi, Albay Salim Hatum'du ve albayın metresi ondan duyduğu her kelimeyi Elie'ye aktarıyordu.

Tabet "Arap milliyetçiliğinin en büyük düşmanı" olarak ni-

telediği İsrail'den söz açıldığında, aşırı milliyetçi bir coşkuyla konuşurdu. Suriyeli liderlerden, İsrail karşıtı propagandalarını artırmalarını ve İsrail'e karşı "ikinci bir cephe" açmalarını istedi. Hatta dostlarını, İsrail gibi saldırgan bir ülke karşısında yeterince varlık gösterememekle bile suçladı. Böyle yaparak amacına ulaşmış oldu. Ordudaki dostları, Elie'ye hatasını göstermeye ve düşmanla savaşmaya hazır olduklarını ispatlamaya kararlıydılar. Üç kez, Elie'yi İsrail sınırındaki Suriye mevzilerine götürdüler. Tahkimatları ve sığınakları görmesine izin verdiler; bölgede yoğunlaştırılan silahları gösterdiler; savunma ve saldırı planlarını açıkladılar. Yüzbaşı Zaher al Din, Elie'yi büyük miktarda yeni silahın depolandığı El Hama Askeri Kampı'na götürdü. İsrail sınırına dördüncü ziyaretinde, yüksek rütbeli Suriyeli ve Mısırlı subayların arasında tek sivil Tabet'ti. Grubun başında, en saygın Arap askeri lideri Mısırlı General Ali Amer vardı; "Birleşik Arap Komutanlığı"nın başı, kâğıt üzerinde de olsa, birleşik Mısır, Suriye ve Irak ordularını komuta eden general.

Amer'in ziyaretinin hemen ardından, Baas liderleri Tabet'e çok önemli bir görev verirler: General Hafız tarafından görevden alınan ve o günden bu yana da Eriha'da "tedavi görmekte" olan yaşlı Baas lideri Salah al Bitar'la uzlaşmak üzere gönderilir. Tabet, Ürdün'e gider ve eski başbakanın yanında birkaç gün geçirir. Tabet Şam'a döndüğünde, hastalanan ve tedavi olmak üzere Paris'e gitmeye hazırlanan Başkan Hafız'a havaalanına kadar eşlik eder. Birkaç hafta sonra Hafız döndüğünde, Tabet gene pistin kenarında bekleyen karşılama heyetinin içindedir.

1963'te İsrail'de önemli bir değişiklik olur. Küçük Isser'in yerine geçen yeni Ramsad Meir Amit, birkaç aydır hem

AMAN'yi hem de Mossad'ı yönetmektedir. Amit, Birim 131'i tasfiye etme, bütün operasyonlarını ve ekibi Mossad'a devretme kararı alır. Böylece bir sabah, Elie Cohen işvereninin değiştiğini, artık Mossad ajanı olduğunu öğrenir.

Aynı sene, Nadia ikinci kızlarını dünyaya getirir: Iris. Ancak Kasım 1964'te, aynı sene İsrail'e yaptığı ikinci ziyaretinde, Elie gizliden gizliye düşünü kurduğu şeyin gerçek olduğunu görecektir: Nadia üçüncü bir bebek dünyaya getirir, bir oğlan! Shaul.

"O ziyaret sırasında Elie'de bir değişiklik fark ettik," diyecekti, aile fertleri sonradan. "İçine kapanık, gergin ve karamsardı. Birkaç kez kendine hâkim olamayıp sinirlendi. Dışarı çıkmak, arkadaşlarıyla görüşmek istemedi. 'İşi bırakacağım yakında,' dedi bizlere. 'Gelecek sene, İsrail'e döneceğim. Ailemden ayrılmak istemiyorum artık.'"

Kasım ayının sonunda, Elie karısıyla üç çocuğunu öperek veda etti ve bir kez daha uçağa bindi. Nadia bunun onu son görüşü olduğunu bilmiyordu.

13 Kasım 1964 Çarşamba gününe denk geliyordu. İsrail sınırındaki Suriye mevzilerinden, Tel-Dan yakınlarında askerden tecrit edilmiş bir alanda çalışan İsrailli traktörlere ateş açıldı. İsrail'in bu saldırıya verdiği karşılık dehşet vericiydi. Toplar ve tanklar ateşe sert karşılık verdiler ve birkaç dakika içerisinde, Mirage ve Vautour savaş uçakları muharebeye katılmıştı bile. Uçaklar Suriye mevzilerini bombaladıktan sonra, Ürdün Nehri'nin yolunun değiştirilmesi çalışmalarının yapıldığı alana dalarak Suriye tarafından kazılan kanalları tahrip ettiler. Ağır makineler, buldozerler, traktörler ve kazı makineleri sistemli bir şekilde yok edildi. Suriye Hava Kuvvetleri, yeni alınan Sovyet Mig savaş uçaklarını kullanmayı

henüz beceremedikleri için olaya müdahale edemedi.

Dünya basını Suriye'nin saldırgan tutumuna İsrail'in verdiği karşılığı neredeyse ânında haklı buldu. Aylar sonra, Suriyeli bir yetkili, İsrail saldırısının mimarlarından birisinin o sırada İsrail'de bulunan Elie Cohen olduğunu söyleyecekti. Cohen sayesinde, İsrailliler Suriye Hava Kuvvetleri'nin kötü durumundan ve o aşamada savaşa müdahale edemeyeceğinden haberdardılar. İsrailliler aynı zamanda, Suriye mevzileri ve su kanalları hakkında da ayrıntılı bilgi sahibiydiler. Hangi üste ve hangi mevzide ne tür ve ne miktarda silah bulundurulduğunu biliyorlardı. Ancak Elie Cohen bundan fazlasını biliyordu. Suriye projesinin ilk kanallarının planını yapma ve kazma görevi verilen Suriyeli bir müteahhitle arkadaş olmuştu. Bu arkadaşlık sayesinde, İsrailliler, kazının nerede yapılacağını, kanalların ne derinlikte ve genişlikte olacağını, ne tür teçhizatın kullanılacağını ve bunun gibi başka teknik ayrıntıları, aylar öncesinden öğrenmişlerdi. Müteahhit arkadaşı Tabet'e, kanalların hava saldırısına dayanma kapasitesini ve güvenlik önlemlerinin tam boyutunu da açıklamıştı. Cohen'in bu dostunun adı Bin Ladin'di, küçük Usame'nin babası. İsrailli casusla paylaştığı bu bilgiler sayesinde, İsrail projeye birkaç kez saldırma fırsatı buldu; ta ki Arap ülkeleri projeyi 1965 yılında tamamen durdurma kararı alana kadar.

1965 Ocak ayının ortasında, Elie İsrail'den ayrıldıktan birkaç hafta sonra, Nadia Cohen'in posta kutusuna güzel bir kart düştü. "Sevgili Nadia," diye yazıyordu Elie, Fransızca, "birkaç satırla, sana İyi Yıllar dilemek istedim. Yeniyılın ailemize mutluluk getireceğini umuyorum. Sevgili kızlarım Fifi'yle (Sophie) Iris'e ve oğlum Shaikeh'e (Shaul) ve sana yüreğimin derinliklerinden öpücükler gönderiyorum – Elie."

Nadia bu kartı aldığında, Elie dövülmüş ve işkence görmüş bir halde, Şam Hapishanesi'nin taş zemininde yatıyordu.

Son birkaç aydır, Suriye Mukhabarat'ı –Gizli Servisleri– alarma geçmiş durumdaydı. Uyarıyı veren, Mukhabarat'ın Filistin Bölümü başkanı Şef Tayara'ydı. Tayara, 1964 yazından beri, Suriye hükümetinin akşamları, hatta geceleri aldığı her kararın ertesi gün İsrail'in hükümet destekli radyosu olan Kol İsrail'de Arapça yayınlandığını fark etmişti. Dahası, İsrail kapalı kapılar ardında alınan çok gizli bazı sırları halka açıklamıştı. Tayara ayrıca 13 Kasım hadisesinde, İsrail uçaklarının attığı bombaların isabeti karşısında da şaşkındı. Tayara'nın varabildiği tek mantıklı sonuç, İsrail'in Suriye sınır mevzilerinde bulundurduğu askeri gücü ve nereye nasıl saldıracağını tam olarak bilmesiydi. İsrail'in Suriye hükümetinin en yüksek kademelerinde bir casusu olduğuna emindi. Bu casusun edindiği istihbarat birkaç saat içerisinde, Kol İsrail'de yayınlanıyordu. Bu da raporlarını telsizle ulaştırdığı anlamına geliyordu. Verici neredeydi peki?

1964 sonbaharında, Tayara ve çalışma arkadaşları, bu gizli vericinin yerini Sovyet yapımı cihazlarla bulmaya çalıştılarsa da başarısız oldular.

Ardından, Ocak 1965'te şansları yaver gitti.

Bir Sovyet gemisinden Latakiyeh Limanı'na Suriye Ordusu'nun çağın gerisinde kalmış cihazlarının yerini alacak yeni iletişim cihazlarıyla dolu konteynerler indirildi. Cihazların değişimi, 7 Ocak 1965'te gerçekleştirildi. Yenilerinin konulması ve denetimlerinin yapılabilmesi için bütün ordu iletişimi 24 saatliğine durduruldu.

O sırada, bütün ülkede ordu iletişimi derin bir sessizliğe gömülürken, ordu alıcısının başındaki nöbetçi bir subay, belli belirsiz bir sinyal fark etti. Casus yayın yapıyordu. Subay hemen telefona sarıldı.

Mukhabarat'ın, Sovyet malı konum belirleyici cihazlarla

donanımlı ekipleri derhal vericinin kaynağını aramak üzere yola çıktılar. Ne yazık ki, onlar daha yerlerine ulaşamadan yayın durdu. Ancak, teknisyenlerin telaşlı hesaplamaları tek yönü gösteriyordu: Kemal Amin Tabet'in evi.

"Bir yanlışlık olmalı," dedi sorumlu Mukhabarat subayı. Baas liderlerinin, bir sonraki bakanlar kuruluna bakan olarak atamayı planladıkları Tabet, casus olamazdı. Tabet'ten kuşkulanmaları mümkün değildi.

Ne var ki, akşam olduğunda, verici bir kez daha çalışmaya başladı. Mukhabarat bir kez daha araçlarını gönderdi ve gene aynı sonuç alındı.

Güneşli bir pazar günü, sabah saat 8.00'de, dört Mukhabarat subayı Abu Ramen Mahallesi'nin en güzel evlerinin birisinin kapısından içeri girdi. Kapıyı menteşelerinden sökerek kırdıktan sonra, ellerinde silahlarla yatak odasına yöneldiler. Casus yatak odasındaydı, ama uyumuyordu. Vericinin başında, tam iş üstünde yakalanmıştı. Ayağa fırlayarak subaylara döndü; kaçmaya ya da kendisini yakalamaya gelenlerin elinden kurtulmaya çalışmadı. Bir anda, her şey aleyhine dönmüştü. "Kemal Amin Tabet," diye gürledi yetkili subay. "Tutuklusun!"

Haber Şam'ı bir anda başıboş bir yangın gibi sardı. Olamazdı, çok saçmaydı, gülünçtü! Haberi duyan Suriyeli liderlerin şaşkınlığını ifade etmeye kelimeler yeterli değildi. İktidar partisinin liderlerinden, başkanın şahsi dostu, milyoner ve sosyetenin renkli simalarından birisi casus olabilir miydi?

Ancak kanıtlar inkâr edilebilecek gibi değildi. Tabet'in kullandığı, panjurların ardında saklı duran verici, salondaki büyük şamdanın içinde gizli minik yedek verici, mikrofilmler, dinamit dolu purolar, şifre sayfaları... Tabet'in hain olduğu tartışmasızdı.

Panik halinde, rejim liderleri ayrıntılı bir soruşturma başlatılması emrini verdiler. Tabet tam olarak ne biliyordu?

Kendileri zan altında kalabilir miydi? Başkan Hafız, Tabet'i hücresinde sorguladı. "Sorgu sırasında," diye anlattı Hafız sonradan, "Tabet'in gözlerine baktığımda, birden ani bir şüpheye kapıldım. Önümdeki adam Arap filan değildi. Ona dikkatle İslam dini hakkında, Kuran hakkında sorular sordum. Fatiha suresini –Kuran'ın başını– okumasını istedim. Tabet ancak birkaç ayet geveleyebildi. Suriye'den çok küçükken ayrıldığını ve tam hatırlayamadığını söyleyerek kendini savunmaya çalıştı. Ancak o anda anladım; Tabet Yahudi'ydi."

Geri kalanı işkenceciler hallettiler. Tabet karanlık hücresinde, yüzü ve bedeni korkunç yaralarla kaplı, tırnakları sökülmüş halde baygın yatarken, itirafı General Hafız'a yetiştirildi. Bu adam Tabet değildi. Adı Elie Cohen'di ve İsrailli bir Yahudi'ydi.

24 Ocak 1965'te, Şam "önemli bir İsrailli casusun yakalandığını" resmen duyurdu. Gelmiş geçmiş en cüretkâr casusun yakalanışı halka açıklanmıştı. Kıdemli bir subay, basın konferansında öfkeyle kükredi: "İsrail iblis ve Cohen de iblisin ajanı!"

Şam'a bir panik havası yayıldı. Cohen tek başına mı çalışıyordu, yoksa bir casus ağının lideri miydi? Birbiri ardına yirmi yedisi kadın altmış kişi gözaltına alındı. Şüpheliler arasında Macit Şeyh el Ard, George Salem Seif, Yüzbaşı Zaher al Din, Propaganda Bakanlığı'nın üst düzey subayları, hayat kadınları ve kimlikleri açıklanmayan başka kadınlar da vardı. Tabet'le irtibat halinde olan dört yüz kişi daha sorguya çekildi. Sorguda ciddi bir sorun vardı. Suriye'nin politik, askeri ve ticari liderleri, Cohen'in en yakın dostları arasındaydı. Sorguların onlara dokunması söz konusu bile değildi. Adlarının anılmaması gerekiyordu, çünkü halkın kulağına gittiği takdirde, Tabet'in casusluk faaliyetlerine karıştıkları izlenimi doğabilirdi. Suriyeliler ayrıca Tabet'in farklı muhbirler arasında

bağlantı kurulmasını güçleştirmek için her türlü çabayı göstermiş olduğunu da gördüler; bu yüzden de casus ağının büyüklüğünü tespit etmek zordu.

İsrail'de askeri sansür kurulu, Cohen'in tutuklanmasıyla ilgili her türlü haberi yasakladı. İsrailliler hâlâ onu kurtarmayı umut ediyorlardı ve haberlerin yerel basına ulaşmasını engellemeye kararlıydılar. Gene de, olanları bilmeyi hak eden bazı kişiler vardı. Bir akşam, Elie'nin erkek kardeşlerini ziyarete bir yabancı geldi. "Kardeşiniz Şam'da İsrail adına casusluk yapmak suçuyla tutuklandı," dedi adam. Kardeşleri şaşkındılar. Bir tanesi, Maurice, Bat Yam'daki annelerinin evine koştu. "Metin olman lazım, anne," dedi. "Elie Şam'da tutuklanmış."

Yaşlı kadının dili tutulmuştu. Nihayet konuşabildiğinde, "Suriye'de mi? Nasıl olur?" dedi. "Sınırı yanlışlıkla mı geçti acaba?" Maurice kadına, Elie'nin Şam'da neler yaptığını anlattığında, zavallı kadın bir anda yıkıldı.

Nadia üç çocuğunun arasında hayretler içerisinde duruyordu. Başından beri, kocasının kendisine her şeyi anlatmadığından şüphelenmekle birlikte, gerçek işinin ne olduğunu hiçbir zaman tahmin edememişti. Elie'nin çalışma arkadaşları kadını yatıştırmaya çalıştılar. "Derhal Paris'e uçuyorsunuz," dedi içlerinden birisi. "En iyi avukatları tutacağız. Onu kurtarmak için elimizden geleni ardımıza koymayacağız." Meir Amit, Cohen'i kurtarma çabalarını şahsen yönetti.

31 Ocak'ta, Fransa'nın en iyi avukatlarından biri olan Jacques Mercier, Şam'a geldi. Resmi olarak Cohen ailesi tarafından tutulmuştu, ancak masraflar ve avukatlık ücreti aslında İsrail hükümeti tarafından ödeniyordu. Mercier imkânsız bir görev için Suriye'ye gelmişti. "Şam'daki ilk günümde," diyecekti daha sonra, "Elie Cohen'in kaderinin mühürlendiğini anladım. Onu asacaklardı. Elimden gelen, biraz zaman kazanmaktan ve en azından hayatta kalmasını sağlayacak bir anlaşma yapmaya çalışmaktan ibaretti."

Mercier ilk önce duruşmanın yapılmasını engellemeye çalıştı. Rejim liderleriyle buluşarak "Cohen'in avukatı olarak yetkilendirilmek üzere onunla görüştürülmesini" talep etti.

Bu talebi tartışmasız reddedildi.

Ancak Mercier çok geçmeden, bazı hükümet çevrelerinde, halkın görüşüne saygı duyan bazı destekçileri olduğunu keşfetti. Suçlunun haklarının korunacağı bir duruşma yapılmasını istiyorlardı. Bu kişiler –tamamen farklı gerekçelerle– askeriyedeki "Şahinler", yani Hafız'ın ezeli hasımları tarafından destekleniyorlardı. Şahinler, Başkan'ın Tabet'le bağlantısının halka açık bir mahkemede ifşa edilmesinden yanaydılar. Böyle bir mahkeme, onların görüşüne göre, rejimin çürümüşlüğünü herkese ilan edecek ve konumunu sarsacaktı.

Ancak bu yaklaşıma kesinlikle karşı çıkan başka bir grup vardı – Tabet'le yakın ilişki kurmuş herkes. Halka açık bir yargılamanın kendilerini de tehlikeye atacağının farkındaydılar. Bu grubun tek bir amacı vardı: halka açık bir duruşmaya ne pahasına olursa olsun engel olmak ve Cohen'i mümkün olduğunca çabuk ortadan kaldırmak.

Yargılamaya nihayet özel bir askeri mahkemede, kapalı kapılar ardında, izleyicisiz bir salonda başlandı. Yalnızca itinayla seçilmiş bazı bölümler, devlet televizyonunda yayınlanıyordu. Savcı yoktu, savunma avukatı yoktu. Elie Cohen bir savunma avukatı talep ettiğinde, mahkeme heyeti başkanı parladı: "Savunmanı yürütecek birine ihtiyacın yok! Satılmış basın senin tarafında ve devrimin bütün düşmanları da seni savunuyorlar." Yargıç savcının, sorgucunun ve hâkimin görevlerini tek başına üstlenmişti. Heyet başkanının kimliğiyse en kötüsüydü – Tabet'in eski dostlarından, Tuğgeneral Salah Dali'ydi. Mahkeme heyetinde Tabet'in arkadaşı, hatta yakın dostu olan bir başka yargıç daha vardı: Albay Salim Hatum. Cohen'le bağlarının ortaya çıkmasını önlemek amacıyla, Cohen'e sordu: "Salim Hatum'u tanıyor musun?" Ve sanık,

ayrıntılı bir senaryoyu uygularcasına boş mahkeme salonuna döndü, sonra Hatum'un gözlerinin içine baktı ve cevap verdi. "Hayır, onu bu salonda görmüyorum."

Bu bölüm televizyonda gösterildi. "Bütün Şam bu bölüme kahkahalarla gülmüştür," dedi Mercier. "Bu bir mahkeme değil, daha ziyade trajikomik bir gösteri, bir sirkti." Televizyon kameraları Elie Cohen'le birlikte sanık konumunda olanları da gösterdi: El Ard, Al Din, Sefi ve birkaç fahişe. Diğer kadınlar kimdi peki? Yetkili subayların karıları? "Sekreterleri"? Tabet'in ve Baas liderlerinin arkadaşları? Cohen, İsrailli bağlantılarına hangi sırları ifşa etmişti? Cohen casuslukla suçlanmasına rağmen, yargılama esnasında, yaptıkları ya da gönderdiği raporların içeriği hakkında tek kelime bile edilmedi. Kameraların gizleyemedikleri tek şey, Cohen'in sol yanağındaki seğirme ve başını sık sık aniden kaldırmasıydı. Bunlar bedenine ve başına yerleştirilen elektrotlarla yapılan işkencenin belirtisiydi.

İsrail mahkemeyi sessizlik içinde izledi. Her akşam Elie'nin ailesi, Mossad'ın ödünç verdiği televizyonun karşısına geçiyordu. Çocukları, Nadia, erkek kardeşleri, Elie'nin televizyondaki yüzünün karşısında usul usul ağlıyorlardı. Annesi dayanamayıp ekranı öptü ve boynunda taşıdığı küçük Davut'un altı köşeli yıldızını oğlunun yüzüne bastırdı. "Bu benim babam!" diye bağırdı Sophie. "O bir kahraman!" Nadia sessiz gözyaşları döktü.

Şam'daysa, Mercier geceleri buz gibi terler içinde uyanıyor ve korkunç kâbuslar görüyordu. Elinin kolunun bağlı oluşu, onu derinden üzüyordu. 31 Mart'ta, askeri mahkeme kararını açıkladı: Elie Cohen, Macit Şeyh el Ard ve Yüzbaşı Zaher al Din ölüme mahkûm edildiler.

Mercier yeni bir hamle yaptı. 1965 yılının Nisan-Mayıs aylarında, Şam'ı evrak çantasında İsrail'den tatmin edici tekliflerle üç kez ziyaret etti. İlki bir anlaşmaydı: İsrail, Cohen'in

hayatının bağışlanması karşılığında, Suriye'ye milyonlar değerinde ilaç, ağır tarım aleti teslim etmeye hazırdı. Suriyeliler bu teklifi reddettiler. Sonrasında İsrail bir teklif daha yaptı – İsrail'de yakalanan ve hapse mahkûm olan on bir Suriyeli casus geri gönderilecekti. Suriye bu teklifi reddederken, başkanlık affının tamamen imkânsız olmadığını da ima etti.

1 Mayıs'ta El Ard'ın cezası ömür boyu hapis cezasına çevrildi. 8 Mayıs'ta Elie Cohen'in cezası resmi olarak yayımlandı. Mossad son bir gayret gösterdi. Paris'te, Nadia Cohen Suriye Büyükelçiliği'ne af başvurusunda bulundu. Dünyanın dört bir yanından af talepleri yağmaktaydı. Bu başvuruların altında dünya çapında meşhur şahsiyetlerin imzası vardı: Papa VI. Paul, İngiliz filozof Bertrand Russell, Fransa'dan Edgar Faure ve Antoine Pinay gibi devlet adamları, Belçika Kraliçesi Elizabeth ve politikacı Camille Hoismans, Kanadalı John Diefendbaker, İtalyan kardinal ve rahipler, İngiliz Parlamentosu'nun yirmi iki üyesi, İnsan Hakları Derneği, Uluslararası Kızıl Haç. Elie'nin bundan haberi olsaydı, on bir sene önce, Kahire'de arkadaşlarının hayatını kurtarmak için yapılan sonuçsuz başvuruları hatırlayacaktı.

18 Mayıs'ta, gecenin bir yarısı, Elie Cohen gardiyanlar tarafından uyandırıldı. Elie'ye uzun beyaz bir entari giydirip Şam'ın pazar meydanına götürdüler. Ailesine mektup yazmasına ve Şam Hahamı Nissim Andabo'yla birkaç kelime konuşmasına izin verildi. Ardından, Suriyeli askerler, Elie'nin göğsüne, kocaman Arapça harflerle cezasının yazılı olduğu büyükçe bir ilan yapıştırdılar. Televizyon kameraları ve gazetecilerin fotoğraf makineleri, iki sıra silahlı askerin arasından, basamakları tek başına tırmanarak idam sehpasına çıkan adama odaklanmıştı.

Cellat Elie'yi bekliyordu ve el çabukluğuyla boynuna halatı geçiriverdi. Ölüm mahkûmunu alçak bir taburenin üzerine çıkardı.

Elie boyun eğmiş ama yenilmemiş bir tavırla kalabalığa yüzünü döndü. Herkes nefesini tutmuştu. Ayağının altından tabure çekildiğinde çıkan ses belirgin bir şekilde duyuldu. Kadınlı erkekli güruh, İsrailli casusun can çekişmesini izlerken neşeyle tezahürat yaptı.

Sabahın erken saatinde nasıl olduysa uyanan Şamlılar, sonraki altı saat boyunca kalabalık gruplar halinde, idam sehpasının önünden geçerek cesede baktılar. İsrail'deki ağır suskunluk örtüsü tek bir hareketle kalkmıştı. Birkaç saat içerisinde Elie Cohen ulusal kahraman ilan edildi. Yüz binlerce kişi ailesinin acısını paylaştı. Okullara, caddelere ve parklara Elie'nin adı verildi. Başarılarını anlatan makaleler ve kitaplar yazıldı. Nadia bir daha evlenmedi.

Bugün, Elie Cohen'in ölümünün üzerinden kırk altı yıl sonra bile, Suriye kemiklerini gömülmesi için İsrail'e vermeyi reddetmektedir. Elie Cohen, Mossad'ın kahramanları arasındaki yerini almış durumda. Ancak, Mossad'ı suçlayanlar da yok değil. Ailesi ve çeşitli yazarlar Mossad'ın, bazı günler iki kez olmak üzere her gün rapor göndermeye zorlayarak Elie'yi gereksiz riske attığını iddia ettiler. Mossad, Elie'den, Suriye Parlamentosu'nun hiçbir önem arz etmeyen müzakerelerini düzenli olarak göndermesini istemişti. Elie'yi gereksiz tehlikeye atan anlamsız bir görevdi bu.

Elie Cohen büyük bir casustu ve sonu da bütün büyük casuslar gibi oldu. Kendisine aşırı güveni ve bağlantıda olduğu kişilerin abartılı talepleri yüzünden ölüme gitti.

"BİR MIG-21 İSTİYORUM!"
10

Isser Harel'in yerine geçen Meir Amit, özel bir insandı. Katıydı, azimliydi, zaman zaman aşırı dobra ve huysuz olsa da, sıcakkanlı, sevimli ve arkadaş çevresi geniş, doğuştan asker bir adamdı. Moşe Dayan bir keresinde ondan bize bahsederken "Sahip olduğum tek arkadaştı," demişti.

Meir Amit'in hayat hikâyesi, Mossad liderlerindeki vasıfların değişimini sembolize eder. Isser Harel, Rusya'da doğmuştu ve öncü bir nesle aitti. Meir Amit'se, bir Sabra'ydı (İsrail'de doğmuştu) ve İsrail savaşlarında görev yapan ve uzun süre askeri üniforma giydikten sonra Mossad'a katılan İsrailli generaller silsilesinin başıydı. Isser kimliğini saklayan, entrika ve gizlilikle ilgilenen, mütevazı ve ağzı sıkı bir nesle mensuptu. Meir Amit'se ne yaptığı genelde çok sayıda dostu ve silah arkadaşı tarafından bilinen bir ordu adamıydı; gizlilik içerisinde bir hayat ona göre değildi. Ayrıca Küçük Isser karizmadan ve gizemden yararlanırken, Amit ve halefleri rütbe ve üniformanın onlara verdiği acımasız dürüstlük ve yetkiye sahipti.

Tiberiye'de doğan, Kudüs'te büyüyen ve nihayet Alonim

Kibutzu'na üye olan Meir, hayatının çoğunu üniformalı geçirmişti. On altı yaşından beri Haganah üyesiydi; IDF kurulduğunda kıta komutanı olmuş, İsrail Bağımsızlık Savaşı'nda yaralanmış ve ardından şahane bir askeri kariyer yapmıştı. Seçkin Golani Tugayı'nın komutanı, Sina Seferi sırasında Orgeneral, Güney Komutanı ve ardından da merkez komutanlığıyla, Genelkurmay Başkanı olma yolunda emin adımlarla ilerliyordu. Ancak, kötü biten bir paraşüt atlayışı yüzünden, bir sene hastanede yatmak zorunda kaldı. Uzun bir nekahet döneminden ve Colombia Üniversitesi'nde öğrenim gördükten sonra, kısmen iyileşmiş olarak AMAN'nin şefliğine getirildi. Ben-Gurion da onu, 1963 Nisan'ının o heyecanlı öğleden sonrasında, Küçük Isser'in mevkiini doldurmak isterken bu görevde buldu.

Meir'in Mossad'daki ilk adımları kolay değildi. Yaakov Caroz gibi, Isser Harel'in yandaşlarından çoğu, Meir'in kaba denilebilecek tavrına ve özgüvenine tahammül edemiyorlardı. Bazıları derhal istifa ederken, bir kısmı bir müddet beklediler. Amit'in liderliğinde bir nöbet değişimi başladı. Ancak yeni Ramsad'a karşı Mossad'da yaşanan kargaşa, Küçük Isser'in Meir'e yaptıklarının yanında hiç kalıyordu.

1963 ilkbaharının sonlarında, Ben-Gurion görevden ayrıldı ve Başbakanlık ve Savunma Bakanlığı görevlerine yakın yardımcılarından birisi, Levi Eshkol geldi. Eshkol, göreve gelir gelmez selefini kızdıran birkaç girişimde bulundu. Bunlardan birisi istihbarat konularında Küçük Isser'i danışman olarak atamaktı. Küçük Isser, Mossad'dan ayrılması nedeniyle zaten kırgın ve üzgündü. Meir Amit'in Faslılara sıradışı bir iyilik yaptığını duyunca iyice küplere bindi.

***

Meir Amit'in idaresindeki Mossad, Fas Krallığı'yla yakın ilişkiler geliştirdi.

Fas bölümü Isser'in görev yaptığı dönemde başlamış ve Faslılarla ilk temas, Yaakov Caroz ve Rafi Eitan tarafından kurulmuştu. 1963 kışında, Isser, büyük bir gizlilik içerisinde Eitan'a, "Fas Kralı II. Hasan, Batı yanlısı politikası nedeniyle Mısır Devlet Başkanı Nasır'ın kendisine suikast düzenlemesinden korkuyor. Hasan, korunmasının Mossad tarafından üstlenilmesini istiyor," dedi.

Bir Arap kralının İsrailli Mossad'dan yardım istemesi, inanılacak gibi değildi. Her zaman son derece pratik bir insan olan Rafi Eitan, yanına David Shomron'u alarak sahte pasaportlarla, dosdoğru Fas'ın başkenti Rabat'a uçar. Kral'ın adamları tarafından saraya gizli bir girişten sokulurlar. Orada, yalnızca adıyla bile insanları titreten, heybetli General Oufkir'le, Kral'ın İçişleri Bakanı'yla buluşurlar. General, zalimliği, Kral'ın düşmanlarına uyguladığı işkenceler ve rejim düşmanlarının garip şekilde ortadan kaybolmasından sorumlu olmasıyla tanınmıştır. Gene de istihbarat konularında, Kral'ın en güvendiği danışmanıdır ve İsrail ile Fas arasında varılacak her türlü mutabakat, onun onayını almak zorundadır. Yanına yardımcısı Albay Dlimi'yi alarak Eitan'la buluşur.

Eitan ve Oufkir bir anlaşmaya varırlar: Mossad'la Fas Gizli Servisi yakın bağ kuracaklar ve iki ülkede karşılıklı bürolar açılacaktır. Mossad, Fas gizli servislerini eğitecek ve Fas da, Mossad ajanlarına dünyanın her yanında geçerli gizli kimlikler sağlayacaktır. Ortak istihbarat toplama işini kurulacak özel bir birim yürütecektir. Mossad ayrıca Kral'ın güvenliğinden sorumlu özel bir birim kuracaktır. Bu anlaşma, Kral'a yapılan bir ziyaretle mühürlenir; Eitan acemi bir tavırla eğilerek Kral'ın elini öper. Mossad, Arap âlemindeki ilk müttefikini bulmuştur.

İki hafta sonra Oufkir, İsrail'i ziyaret eder. Şaşaalı mekânlara ve lüks otellere alışkın General, bu uzun ziyaret boyunca, Eitan'ın mütevazı bir mahalledeki üç odalı dairesinde kalır.

Eitan, misafirini efsanevi Mossad şefi Philip'in pişirdiği yemeklerle ağırlar. Oufkir İsrail'den ayrılır ve sonra yeniden gelir; iki teşkilat arasındaki ilişkiler giderek gelişir ve 1965 yılında Oufkir, Meir Amit'ten bir iyilik ister.

Anamuhalefet lideri ve Kral'ın en tehlikeli düşmanı, Mehdi Ben-Barka adında bir Faslıdır. Kral'a karşı komplo kurmaktan sürgüne gönderilmiş olmasına rağmen, gizlendiği yerlerden huzur bozucu eylemlerini sürdürmekteydi. *Gıyabında* idam cezasına çarptırıldığı için, hayatının tehlikede olduğunu biliyordu; bu yüzden de çok dikkatli hareket ediyordu ve Oufkir'in adamları onu yakalamayı başaramamışlardı. Oufkir onu gizlice kaçırmak istiyordu; bu iş için güçlü bağlantılarının olduğu Paris'i seçmişti. Mossad yardım edebilir miydi?

Amit'in adamları yardımlarını esirgemediler. Zekice bir bahaneyle, Ben-Barka'yla İsviçre'de temasa geçip onu mühim bir görüşme için Paris'e gelmeye ikna ettiler. Paris'in sol kıyısındaki ünlü Brasserie Lipp restoranının önünde, Oufkir'den para aldıkları ortaya çıkan –sonradan– iki Fransız polisi tarafından tutuklandı. Ben-Barka, Oufkir'e teslim edildikten sonra ortadan kayboldu; ancak bir şahit Oufkir'in onu bıçaklayarak öldürdüğü yönünde beyanda bulundu. Meir Amit, Başbakan Eshkol'a bizzat bilgi verdi: "Adam öldü."

Fransa'da Ben-Barka'nın ölümü, eşi benzeri görülmemiş politik bir skandala sebep oldu. Başkan de Gaulle'ün gözü dönmüştü ve kaçırılma olayındaki rolünü öğrenen Başkan'ın gazabından İsrail de kurtulamadı. Bu işe Isser Harel de şaşırmış görünüyordu. Mossad cinayetle sonuçlanan bir hadiseye nasıl olur da karışırdı? Amit suç unsuru taşıyan, etiğe aykırı böyle bir operasyonda nasıl rol oynayabilir, İsrail'in, Fransa'yla yakın ittifakını nasıl tehlikeye atabilirdi? Eshkol'dan Amit'i derhal görevden almasını istedi. Eshkol tereddüt etti ve ardından iki soruşturma komisyonu oluşturdu. Komisyonlar, Amit'e karşı harekete geçilmesi için yeterli gerekçe olmadığı

sonucuna vardılar. Neticede, Amit, Ben-Barka'yı Paris'e çekmiş olsa da, kaçırılmasında ve suikastında rol oynamamıştı. Küçük Isser bunun üzerine istifa etti; Eshkol'la Amit'in de acil istifalarını talep etti. Isser basında bir kampanya başlatmak istediyse de, askeri sansür kurulu hadisenin duyurulmasını kesinlikle yasakladı.

Isser, Amit'e karşı mücadelesini yılmadan sürdürdü; ancak Ramsad, İsrail'in savunmasında önemli bir rol oynayan başka bir operasyona başlamıştı bile. Bu da adamlarının Irak'taki Kürtlerle kurdukları gizli ittifaktı.

"1965 yılının sonunda," diye yazdı Amit anılarında, "düş gerçek olmaya başladı. İnanılmaz olan gerçekleşti. Molla Mustafa Barzani (Kuzey Irak'taki Kürt isyancıların lideri) kampında, İsrailli resmi bir delege kurulu oluşturuldu."

Mossad yetkililerinin Kürt bölgesine varışı, İsrail istihbaratı açısından müthiş bir başarı olarak değerlendirildi. İlk kez, Irak ulusunun üç unsurundan biriyle, Bağdat hükümetine karşı yıllardır yılmadan savaşan Kürtlerle temas sağlanmıştı. Barzani liderliğindeki isyancılar, Irak'ın içlerinde geniş bir alanı kontrol altında tutuyorlardı. Mossad, Kürt isyancıları bir askeri güce dönüştürdüğü takdirde, Iraklı liderler iç sorunlarla boğuşmak zorunda kalacaklarından, İsrail'le savaşma kapasiteleri azalacaktı. Kürtlerle kurulacak bir ittifak, İsrail için büyük bir şanstı.

İlk iki Mossad ajanı, Kürt bölgesinde üç ay geçirdi. Barzani onları yakın çevresine aldı, nereye giderse yanında götürdü ve bütün sırlarını paylaştı. Bu ilk temasla, yıllar sürecek yakın bir işbirliğinin temelleri atılmıştı. Barzani ve Kürt askeri liderleri, İsrail'i ziyaret ettiler; Meir Amit ve yardımcıları Kürt bölgesine gittiler; İsrail Kürtlere silah sağladı ve uluslararası toplantılarda menfaatlerini savundu. Kürt bölgesini ilk ziyaret eden üst düzey İsrail ajanı Beni Zeevi, hamile karısı Galila'yı Londra'da bırakmıştı. Beni'nin oğlu Nadav, babası Kürt bölgesinin sarp

dağlarında Barzani'nin peşinden giderken dünyaya geldi. Zeevi'nin eline "Rimon" imzalı –Meir Amit'in kod adı– bir telgraf ulaştı: "Annenin de bebeğin de sağlık durumu gayet iyi. Tebrikler!"

Barzani, bebeğin doğumunu öğrenince dört taş alıp bir arazi işaretledi. "Oğluna benden hediye," dedi Zeevi'ye. "Büyüdüğünde, bu ülkeye gelip kendi payını talep edebilir."

Kürtlerle ilişkiler gelişirken, Meir Amit büyük çaplı, "Yahalom" (Elmas) kod adlı başka bir Mossad operasyonu planlamaya başlamıştı.

Amit'in vefat ettiği senenin başlarında, Ramat Gan'daki evinde birkaç kez buluştuk. Yürüttüğü geniş çaplı operasyonları bizimle paylaştı, ancak gözdesi kesinlikle "Elmas"tı. Elmas'tan gurur duyuyordu ve ayrıntılarını bize seve seve anlattı.

"Hikâye, o dönemde Hava Kuvvetleri komutanı olan General Ezer Weizmann'la toplantılarımızdan birinde başladı. İki-üç haftada bir birlikte kahvaltı yapardık. Bu toplantılardan birinde, Ramsad sıfatıyla benden istediği bir şey olup olmadığını sordum. Hemen cevap verdi: 'Meir, bir MIG-21 istiyorum.'

"'Çıldırdın mı?' dedim ona. 'Batı'nın elinde bile MIG-21 yok.'" MIG-21 dönemin en gelişmiş Sovyet savaş uçağıydı ve Arap ülkeleri Ruslardan çok sayıda MIG-21 temin ediyordu. Ama Ezer talebinde ısrarlıydı: "MIG-21'e ihtiyacımız var ve bulmak için elinizden geleni ardınıza koymazsanız iyi olur."

Amit bu operasyonu, evvelden Mısır ya da Suriye'den bir MIG-21 getirmeyi denemiş tecrübeli operasyon subayı Rehavia Vardi'ye emanet etmeye karar verdi. "Bu operasyon üzerinde aylarca çalıştık," dedi Vardi yıllar sonra. "Asıl sorunumuz, fikri eyleme dönüştürebilmekti."

Vardi, antenlerini Arap dünyasının dört bir yanına uzattı. Uzun haftalar sonunda, İran'daki İsrail askeri ataşesi, Yaakov Nimrodi'den bir rapor aldı. Nimrodi, Yossef Shemesh adında, MİG-21'i İsrail'e getirebilecek bir pilot tanıdığını iddia eden Iraklı bir Yahudi'den bahsediyordu. Bekâr, zeki, kadınlara ve lükse düşkün bir adam olan Shemesh, insanlarla dostluk kurma ve kendisine güvenmelerini sağlama konusunda olağanüstü yetenekliydi. "İş bitirici bir tipti ve gerektiğinde çok ikna edici olabiliyordu," diyordu Nimrodi. "Pilotu olabilecek en profesyonel tavırla tarafımıza çekti. Üzerinde bir yıldan fazla çalıştı. Bunu ancak o yapabilirdi, başkası değil." Nimrodi, Shemesh'i denemeye karar verdi ve onu bir-iki ufak çaplı casusluk operasyonuna gönderdi. Shemesh elde ettiği mükemmel istihbaratla denemeden üstün başarıyla geçti; bunun üzerine Nimrodi operasyona yeşil ışık yaktı.

Bağdat'ta, Shemesh'in Hıristiyan bir metresi vardı. Kız kardeşi, Camille, Iraklı bir Hava Kuvvetleri pilotu ve aynı şekilde Hıristiyan olan Münir Redfa'yla evliydi. Shemesh, Redfa'nın hakkının yendiğini düşündüğünü ve kızgın olduğunu, harika bir MIG-21 pilotu olmasına rağmen rütbesinin yükselmediğini biliyordu. Dahası, Kürt köylerini bombalamak gibi iğrenç bir göreve verilmişti – çok eski bir MIG-17'yle bile olsa. Redfa, bu görevi küçük düşürücü buluyor ve rütbe indirimi olarak görüyordu. Üstlerine bu durumdan yakındığında, kendisine Hıristiyan olduğu için asla yükselemeyeceği ve binbaşı olamayacağı anlatılmıştı. Hırslı bir adam olan Redfa, Irak'ta yaşamanın kendisi için bir anlamının kalmadığı sonucuna varmıştı.

Shemesh neredeyse bir yıl boyunca genç pilotla uzun sohbetler yapar ve nihayet Atina'ya kısa bir yolculuğa çıkmaya ikna eder. Shemesh ikna yeteneğini ve tatlı dilini kullanarak Iraklı yetkililere Redfa'nın karısı Camille'in ciddi bir beyin

rahatsızlığı geçirdiğini ve Batılı doktorlar tarafından muayene edilmediği takdirde kurtulamayacağını anlatır. Camille derhal Yunanistan'a gitmek zorundadır ve ailesinde başka İngilizce konuşan olmadığından, kocasının da ona eşlik etmesine izin verilmesi gerekmektedir.

Yetkililer bu açıklamaları kabul ederler ve Münir Redfa'nın karısıyla Atina'ya yolculuk etmesine izin verilir. Orada bir başka pilotla, İsrail Hava Kuvvetleri subayı Albay Ze'ev Liron'la (Londner) buluşurlar. Polonya'da dünyaya gelen ve Soykırım'dan sağ kurtulan Liron, Hava Kuvvetleri istihbaratının şefidir. Mossad tarafından Redfa operasyonuna yardım etmesi istenir. Liron'la Redfa baş başa birkaç görüşme yaparlar. Liron, komünizm karşıtı bir teşkilat için çalışan Polonyalı bir pilot olduğunu söyler. Münir ona ailesini, Irak'taki hayatını ve kendisini Kürt köylerini bombalamaya gönderen üstleriyle yaşadığı hayal kırıklığını anlatır. Söylediğine göre, bütün Kürt erkekleri savaşa gittiğinden, köylerde yalnızca kadınlar, çocuklar ve yaşlılar kalmıştı. Bu insanları mı öldürmesi gerekiyordu? Bu onun için bardağı taşıran son damla olur ve Redfa nihai kararını verir: Irak'ı kesin olarak terk edecektir.

Liron Mossad'ın talimatları uyarınca Münir'i ufak bir Yunan adasına davet etti. Mossad, Redfa'ya bir kod adı vermişti: Yahalom (Elmas). Adanın huzurlu ve sessiz ortamında iki erkek sohbetlerini sürdürdüler ve yakın arkadaş oldular. Bir akşam ilerleyen saatlerde, Liron Redfa'ya Irak'ı uçağıyla terk ederse ne olacağını sordu.

"Beni yaşatmazlar," dedi Redfa. "Kaldı ki hiçbir ülkenin bana sığınma hakkı vereceğini de sanmıyorum."

"Seni memnuniyetle karşılayacak bir ülke var aslında," dedi Liron ve şaşıran arkadaşına gerçeği açıkladı.

"Ben Polonyalı değilim, İsrailli bir pilotum.

Uzun bir sessizlik oldu.

"Bu konuyu yarın konuşalım," dedi Liron ve uyumak üzere ayrıldılar. Ertesi sabah Redfa, Liron'a teklifini kabul etmeye karar verdiğini söyledi. İkisi Redfa'nın ilticasının koşullarını ve alacağı paranın miktarını konuştular.

Redfa'nın gözü son derece toktu. "Meir Amit bana Redfa'ya belli bir miktar önermemi ve gerekirse iki katına çıkarmamı söylemişti," diye anlattı Liron sonradan. "Ancak Redfa teklifimi derhal kabul etti. Ailesinin de İsrail'de ona katılmasını kararlaştırdık."

Yunan adasından Roma'ya uçtular. Bağdat'tan, Shemesh ve metresi de geldi. Birkaç gün sonra, Hava Kuvvetleri İstihbaratı'nda araştırma subayı olan Yehuda Porat da onlara katılarak Redfa'yı bilgilendirmeye başladı.

"Kibar, son derece düşünceli ve onurlu bir adamdı," diye hatırlıyor Porat. "Gözü pekti, fazla konuşkan değildi; onun durumundaki bir adamdan beklenilen ketum tavırları yoktu."

Roma'da, Liron ve Redfa iletişim yöntemlerini kararlaştırdılar. Redfa, Arapça Kol İsrail Radyosu'nda meşhur "Marhabtein Marhabtein" şarkısının çalındığını duyduğunda, yola çıkma vaktinin geldiğini anlayacaktı. Ancak bağlantılarıyla Roma'nın farklı kafelerinde buluşurken, Mossad şefi tarafından izlendiğinin farkında değildi.

"Operasyon nihai aşamasına girmeden önce, pilotu kendi gözlerimle görmeye karar verdim," diye anlattı Meir Amit bize. "Roma'ya uçarak Iraklı pilotla adamlarımın buluşacakları kafeye gittim. Yanlarındaki masada oturup bekledim. Ardından kafeye birkaç kişi girip çıktı. Pilot iyi bir izlenim bırakmıştı. Yanında oturan ajanlarımıza, her şeyin yolunda olduğunu işaret edip oradan ayrıldım."

Görüşmemizde Amit bize Roma'daki kafeye giren grubu betimlediği *Head On* adlı kitabından bir paragraf okumakta ısrar etti: "Ayağındaki yara yüzünden terlik giyen Yahudi âşık (Shemesh), şişman ve çirkin denebilecek metresi (bu kadında

ne bulduğunu anlayamamıştım) ve kısa boylu, tıknaz, geniş omuzlu ve ciddi tavırlı bir adam olan Elmas (Münir'in kod adı). Gözlendiklerinin farkında değillerdi."

Amit ancak Elmas'a güvenebileceğine iyece emin olduktan sonra, Rehavia Vardi'ye sonraki aşamaya –Iraklı pilotun İsrail'de bilgilendirilmesi– geçme izni verdi. Liron ve Redfa, Atina'ya dönerek Tel Aviv uçağına binmeye hazırlandılar. Ancak Atina Havaalanı'nda bir terslik yüzünden bütün operasyon az kalsın yatıyordu. Redfa yanlışlıkla Tel Aviv yerine Kahire uçağına binmişti. Liron ancak El-Al uçağına bindikten sonra, Redfa'nın sırra kadem bastığını fark etti.

"Çaresiz durumdaydım," diye anlattı Liron sonradan. "Her şeyin iptal olduğuna emindim. Ancak birkaç dakika sonra Münir yanımda bitiverdi. Kahire uçağındaki hostesler, her zaman yaptıkları gibi, yolcuları sayarlarken fazla bir yolcu olduğunu fark edip biletini kontrol etmişler ve Münir'i Tel Aviv uçağına göndermişler."

Redfa, İsrail'de ancak yirmi dört saat geçirdi. Gerekli bilgileri topladı ve hatta İsrail'e yapacağı uçuşun programını bile prova etti. Mossad binasında Redfa'ya gizli bir şifre öğretildi; yeni dostları onu Tel Aviv'in can damarlarından birisi olan Allenby Caddesi'nde bir gezintiye çıkartıp akşam da "kendini evinde hissedebilsin diye" Yafa'nın en iyi restoranlarından birinde ağırladılar.

Redfa, Atina'ya geri dönerek uçak değiştirdi ve Bağdat'a indi. Artık son aşamanın hazırlığına geçilmişti.

Ancak... "Tam o sırada, neredeyse kalp krizi geçirecektim," diye hatırlıyor Amit. "İlticasından birkaç gün önce, Iraklı pilot ev eşyalarını satmaya karar vermiş. Savaş uçağı pilotlarından birinin aniden kapısının önünde eşyalarını satmaya başlamasından nasıl bir mana çıkartılabileceğini bir düşünün. Irak Mukhabaratı'nın (güvenlik teşkilatı) satışı haber alıp Redfa'yı sorgulamasından ve böylece bütün operasyonun

suya düşmesinden endişe ettim. Çok şükür, Mukhabarat satışı duymadı ve pinti pilot, kalkıştığı bu aptalca satış yüzünden tutuklanmak zorunda kalmadı..."

Derken bir sorun daha çıktı; pilotun ailesi Irak'tan çıkartılıp önce İngiltere'ye, ardından da ABD'ye nasıl götürülecekti? Münir'in yaklaşan operasyon gününden önce Irak'tan çıkartılması gereken çok sayıda baldızı ve kayınbiraderi vardı. Çekirdek aileninse İsrail'e uçmasına karar verilmişti. Redfa karısına gerçeği söylemekten çekindiğinden, kadının gelişmelerden haberi yoktu. Yalnızca bir süreliğine Avrupa'ya gideceklerini söylemişti. İki çocuğuyla birlikte Amsterdam'a uçtu ve Mossad ajanları onu orada karşılayarak Paris'e götürdüler. Kadın bu adamların kim olduğunu hâlâ bilmiyordu.

"İki kişilik tek yataklı, küçük bir daireye yerleştiler," diye hatırlıyor Liron. "Yatağa oturduk ve orada, İsrail'e uçuştan önceki gece, ona İsrailli bir subay olduğumu, kocasının da ertesi gün İsrail'e ineceğini ve bizim de onun yanına gideceğimizi söyledim."

Kadının tepkisi korkunç oldu. "Bütün gece ağlayıp sızlandı," diye rapor verdi Liron üstlerine. "Kocasının bir hain olduğunu, bunun Irak'a ihanet anlamına geldiğini ve yaptığını öğrendiğinde, erkek kardeşlerinin Münir'i öldüreceklerini söylüyordu. Derhal Irak Büyükelçiliği'ne gidip kocasının niyetini anlatmak istedi. Bütün gece çığlıklar attı ve ağladı. Onu yatıştırmaya çalıştım; kocasını görmek istiyorsa, benimle birlikte İsrail'e gelmesi gerektiğini söyledim. Başka seçeneği olmadığını anladı. Şiş gözlerle ve hasta bir çocukla uçağa binip İsrail'e geldi."

17 Temmuz 1966 günü, Avrupa'daki Mossad merkezlerinden birine, Münir'den uçuş gününün yaklaştığını bildiren şifreli bir mektup geldi. 14 Ağustos'ta, Münir havalandıysa da,

uçağın elektrik sistemlerinde çıkan bir arıza yüzünden geri dönüp Raşit Havaalanı'na iniş yapmak zorunda kaldı. "Daha sonra," dedi Amit, "bunun ciddi bir arıza olmadığı ortaya çıktı. Uçuş kabini, tutuşan bir sigorta yüzünden dumanla dolmuştu; uçmaya devam etseydi, sorunla karşılaşmadan İsrail'e ulaşabilirdi. Ancak Münir risk almak istemediği için üsse döndü ve benim de saçlarımın birkaç teli daha ağardı."

İki gün sonra, Münir Redfa bir kez daha havalandı. Planlanan rotaya sadık kaldı ve İsrail radar ekranlarında, yabancı bir savaş uçağının İsrail hava sahasına yaklaştığını gösteren bir nokta belirdi. Yeni Hava Kuvvetleri Komutanı General Mordechai (Motti) Hod, üsse kadar Irak uçağına eşlik edecek birkaç pilot dışında kimseye bu sırrı açıklamamıştı. Diğer bütün birimler, pilotlar, filolar ve Hava Kuvvetleri üslerine, Hod tarafından verilen emir şöyleydi: "Bugün, benden sözlü bir emir almadıkça kesinlikle hiçbir şey yapmıyorsunuz. Sesimi de tanıdığınıza eminim." Hod, hevesli bir pilotun İsrail hava sahasına giren "düşman uçağını" vurup düşürmesini istemiyordu.

MIG-21, İsrail hava sahasına giriş yaptı. Hava Kuvvetleri'nin yıldızlarından biri olan Ran Pecker, Redfa'ya eşlik etmek üzere seçilmişti. "Misafirimiz hız kesiyor," diye rapor verdi Ran, Hava Kuvvetleri kontrol kulesine, "ve başparmağıyla inmek istediğini işaret etti. Kanatlarını da, uluslararası şifreye göre barış amaçlı geldiğini belli eder şekilde salladı." Sabah saat 8.00'de, Bağdat'tan kalktıktan 65 dakika sonra, Redfa İsrail'deki Hatzor Hava Kuvvetleri Üssü'ne iniş yaptı.

Böylece, operasyon başladıktan bir sene sonra ve 1967'deki Altı Gün Savaşı'ndan on ay önce, Hava Kuvvetleri MIG-21'ine kavuşmuş oldu. Hududtan itibaren MIG-21'e eşlik eden iki Mirage savaş uçağı da onunla birlikte iniş yaptı. Meir Amit ve adamları imkânsızı başarmışlardı. Sovyet savaş uçakları içerisinde, o dönemin en değerlisi kabul edilen ve

Batılı hava kuvvetlerine karşı büyük tehdit oluşturduğu düşünülen MIG-21 İsrail'in elindeydi.

İnişin ardından hâlâ şaşkın ve kafası karışık vaziyetteki Münir, Hatzor Üssü'nün komutanının evine götürüldü ve orada onuruna bir parti verildi. Adamın duygularına mazur görülemeyecek bir duyarsızlıkla yaklaşan Hatzor'daki bazı yetkili subaylar, operasyonunun başarısını kutladılar.

"Münir, parti verilmesine şaşırmıştı ve yanlışlıkla başka birisinin düğününe getirildiğini sandı," diye hatırlıyor Meir Amit. "Bir köşede konuşmadan oturdu." Bir süre dinlendikten sonra, karısıyla çocuklarının El-Al uçağıyla İsrail'e yola çıktığına dair güvence verildiğinde, Münir Redfa bir basın toplantısına çıkartıldı.

Basın açıklamasında, Münir Irak'taki Hıristiyanların tutuklanmasından, Kürtlerin bombalanmasından ve iltica etmesindeki şahsi gerekçelerinden söz etti.

Basın toplantısının ardından, Münir ailesiyle buluşmak üzere Tel Aviv'in doğusundaki okyanusa nazır Herzliya'ya götürüldü. "Onu sakinleştirmek, teşvik etmek için elimizden geleni yaptık ve operasyonun başarısıyla ilgili övdük," diye yazdı Meir Amit. "Ona yardım edeceğime ve ailesinin toparlanması için elimden gelen her şeyi yapacağıma söz verdim; ancak Münir'in ailesinde sorunlar olduğunu duymuştuk ve sonraki aşamadan endişe ediyorduk."

Münir MIG'i Hatzor'a indirdikten birkaç gün sonra, karısının erkek kardeşi –Irak Ordusu subaylarından– İsrail'e vardı. Yanında Shemesh ve metresi Camille vardı. Subayın gözü öfkesinden hiçbir şey görmüyordu. Acilen Avrupa'da hasta yatan kız kardeşini görmesi gerektiği söylenmiş ve ardından İsrail'e getirilince şaşkınlık geçirmişti. Münir'le buluştuğunda, ona hain dedi, üzerine atlayarak dövmekle tehdit etti. Ayrıca Münir'in karısı olan kız kardeşini de kocasının planlarını başından beri bilmekle ve bu büyük suça ortak

olmakla suçladı. Kadın bu suçlamaları reddettiyse de, işe yaramadı. Birkaç gün sonra kardeşi İsrail'i terk etti.

MIG'le ilk uçuşu, Hava Kuvvetleri'nin meşhur pilotu ve İsrail'in en iyi test pilotu olan Danny Shapira yaptı. Motti Hod onu uçağın inişinin ertesi günü arayarak, "MIG-21'le uçan ilk Batılı pilot sen olacaksın. Uçağı tanımaya başla, elinden geldiğince çok uçuş yaparak kapasitesini ve eksiklerini öğren."

Shapira, Münir'le buluştu. "İsrail'e gelişinden birkaç gün sonra, Herzliya'da buluştuk," dedi Danny Shapira. "Tanıştırıldığımızda neredeyse esas duruşa geçecekti. Daha sonra uçağın yanında Hatzor'da buluştuk. Kontrol düğmelerini gösterdi, Rusça ve Arapça yazılı etiketlerin üzerinden geçtik ve bir saat sonra ona uçağı havalandıracağımı söyledim. Şaşırdı. "Ama kursu tamamlamadın!" dedi. Ona deneme pilotu olduğumu söyledim. Çok endişeli gözüküyordu ve havalandığında uçağın yanında olmak istediğini söyledi. Kabul ettim."

Hava Kuvvetleri'nin bütün kıdemli subayları ilk uçuşu izlemek üzere Hatzor'a gelmişlerdi. Yakın zamana kadar Hava Kuvvetleri Komutanı olan Ezer Weizmann da oradaydı. "Ezer yanıma geldi, omzuma vurdu ve 'Danny, gösteriş yapmaya kalkışma, uçağı geri getir yeter, tamam mı?' dedi.

"Redfa da oradaydı. Havalandım, uçmam gerektiği gibi uçtum ve inişin ardından, Redfa yanıma gelip bana sarıldı. Gözlerinde yaşlar vardı. 'Senin gibi pilotlarla,' dedi, 'Araplara yenilmeniz mümkün değil.'"

Birkaç deneme uçuşundan sonra, Hava Kuvvetleri uzmanları Batı'nın neden MIG-21'e karşı büyük bir hayranlık beslediğini anlamışlardı. Çok yükseğe, büyük hızla çıkabiliyordu.

Fransız ve İsrail Mirage uçaklarına göre bir ton daha hafifti.

MIG-21 operasyonu dünya basınında manşette yer aldı. Amerikalılar şaşkındı. Gecikmeksizin, aralarında teknisyenlerin de bulunduğu büyük bir delege heyeti göndererek uçağı uçurmayı ve performansını görmeyi istediler. İsrail'se, Amerika yeni Sovyet uçaksavar füzesi SAM-2 dosyalarını paylaşmadan onları uçağın yanına yaklaştırmayı reddetti. Amerikalılar nihayet bunu kabul ettiler; Amerikalı pilotlar İsrail'e geldi, MIG-21'i kontrol ettiler ve uçurdular.

MIG-21'in sırlarını öğrenmek, İsrail Hava Kuvvetleri için bulunmaz bir nimetti ve on ay sonra, Haziran 1967'deki Altı Gün Savaşı'nda, MIG'lere karşı koymalarına yardımcı oldu. "Bu MIG, İsrail Hava Kuvvetleri'nin Arap Hava Kuvvetleri karşısında gösterdiği başarıda büyük rol oynadı; özellikle de Mısır Hava Kuvvetleri'nin birkaç saat içinde yok edilişinde," dedi Amit gururla. Mossad ve Hava Kuvvetleri gerçekten de büyük bir başarı elde etmişlerdi, ama asıl bedeli ödeyenler Münir Redfa ve ailesi oldu. "İsrail'e gelişinin ardından, Münir çok zor, sefil ve üzüntülü günler geçirdi," dedi üst düzey bir Mossad ajanı. "Ülkesinden uzakta bir ajan için yeni bir hayat kurmak neredeyse imkânsız bir görevdi. Münir hayal kırıklığı içindeydi, ama ailesi de acı çekti. Bütün aile perişan oldu."

Üç yıl boyunca, Münir İsrail'e yerleşmeye çalıştı ve hatta İsrail petrol şirketinin Dakota uçaklarını Sina'ya götürüp getirdi. Ailesi Tel Aviv'de yaşadı: Aileye İranlı mülteci kimliği verilmişti. Ancak inançlı bir Katolik olan Münir'in karısı, arkadaş bulamadı, kendini yalnız hissetti ve İsrail'deki hayatına uyum sağlayamadı. Nihayet, sahte kimliklerle Batı'da bir ülkeye taşındılar. Orada bile evlerinden ve akrabalarından uzakta, etrafları yerel güvenlik ajanlarıyla çevrili, kendilerini yalnız hissettiler ve Irak Mukhabaratı'nın uzun elinin oraya da uzanmasından endişe ederek yaşadılar."

Ağustos 1988'de, iltica ettikten 22 sene sonra, Münir Redfa evinde geçirdiği ani bir kalp krizinin sonucunda öldü. Karısı gözyaşları içinde (uzun yıllar önce Mossad'dan ayrılan) Meir Amit'i arayarak kocasının o sabah evlerinin ikinci katından aşağı indiğini ve oğlunun yanında dururken, giriş holünde aniden düşüp öldüğünü anlattı.

Mossad, Münir Redfa onuruna bir cenaze töreni düzenledi. Kıdemli subaylar gözyaşlarına hâkim olamadılar. "Manzara inanılacak gibi değildi," dedi Liron. "İsrail'in Mossad teşkilatı Iraklı bir pilot için yas tutuyordu..."

Mossad'ın Elmas Operasyonu, İsrail'in Altı Gün Savaşı'ndaki müthiş başarısına gerçekten de yardım etmişti. Ancak savaştan sonra, Meir Amit şahsen başka bir operasyon başlattı.

Muharebeler bittikten sonra, Amit üstlerinden savaş esirlerinin takası çerçevesinde "Lavon Hadisesi" mahkûmlarının serbest bırakılmasının talep edilmesini istedi (Lavon Hadisesi için bkz. Bölüm 9, "Şam'daki Adamımız"). Bu genç adamlar, on üç senedir hapishanede çürümekteydiler ve şartlı tahliye ya da af ihtimalleri de yoktu. İsrail onları unutmuştu adeta. Amit onları geri getirmeye karar verdi ve Mısır'la görüşmeler sırasında salıverilmelerini talep etti. Sonuçta, Mısır yalnızca on bir İsrailli tutuyordu; İsrail'in elinde 4338 Mısırlı asker ve 830 sivil esir vardı. Gene de, Mısırlılar "Lavon Hadisesi" mahkûmlarını anlaşmaya dahil etmemek konusunda ısrarlıydılar.

Meir Amit işin peşini bırakmamaya kararlıydı. "Bu meseleyi unut, Meir," dedi Savunma Bakanı Moşe Dayan arkadaşına. "Mısırlılar onları asla bırakmayacaklar." Başbakan Eshkol'un görüşü de bu doğrultudaydı. Ama Amit vazgeçmeyi inatla reddediyordu. Nihayet Başkan Nasır'a "bir askerden diğerine" şahsi bir mektup yazarak mahkûmların ve

Alman bilim adamları olayında tutuklanan Şampanya Casusu Wolfgang Lutz'un salıverilmesini talep etti.

Aynı anda, Amit savaş esirlerinin bırakılması için Suriyelilerle de pazarlık etmekteydi. Bu pazarlıklarda şahsi bir menfaati de vardı: Suriyelilerden Lübnan hapishanesindeki Bayan Shula Cohen'in salıverilmesine yardım etmelerini de istemişti. Shula Cohen (Kod adı İnci) efsanevi Mossad ajanlarından birisiydi. Basit bir ev hanımıyken, Lübnan ve Suriye'nin üst düzey yetkilileriyle yakın ilişkiler kurmakta, binlerce Suriyeli ve Lübnanlı Yahudi'nin gizlice İsrail'e göçünü organize etmekte ve başarılı bir casus ağını yönetmekte muvaffak olunca, "Ortadoğu'nun Mata Hari'si" unvanını kazanmıştı.

Meir Amit kazandı. Lavon mahkûmları, Lutz ve Shula Cohen kalın bir gizlilik perdesinin ardında nihayet İsrail'e döndüler.

Bazen insani bir girişimde başarılı olmak, baş döndürücü, gizli başarılara imza atmaktan iyidir.

ASLA UNUTMAYANLAR
11

1964 Eylül'ünün başlarında, kırklı yaşlarının ortasında, gözlüklü, kel kafalı ve yapılı bir adam Hollanda'daki Rotterdam Garı'na vardı. Paris'ten gelen ekspres trenden indikten sonra, şehir merkezindeki lüks Rheinhotel'e Avusturyalı bir işadamı olarak "Anton Kunzle" adıyla yerleşti. Ardından yakınlardaki postaneye giderek aynı isimle bir posta kutusu kiraladı. Postaneden çıkıp Amro Bank'a gitti ve açtırdığı hesaba 3.000 dolar yatırdı. Uğradığı matbaada, Rotterdam'da bir yatırım şirketinin müdürü olan Anton Kunzle adına kartvizit ve antetli kâğıt bastırdı. Ardından Brezilya Konsolosluğu'na koşturup Brezilya'ya turist vizesine başvurdu. Bir kliniğe giderek üstünkörü bir kontrolden geçti ve bir sağlık belgesi aldı. Sonrasında, göz doktoruna uğradı ve testler sırasında hile yaparak hiç ihtiyacı olmadığı halde kalın camlı bir gözlük sipariş etti.

Ertesi sabah, Zürih'e kısa bir seyahat yaptı ve Credit Suisse bankasında bir hesap açtırarak 6.000 dolar yatırdı. Ardından, Paris'e dönüp bir makyaj sanatçısına gitti ve yüzüne fırça gibi

bir bıyık kondurttu. Bir fotoğrafçı, yeni gözlüğüyle resmini çekerek pasaport fotoğraflarını teslim etti. Rotterdam'da, Brezilya Konsolosluğu'nun vize memuruna fotoğrafları verip Avusturya pasaportuna Brezilya vizesi damgasını vurdurdu. Artık, Rio de Janeiro'ya ve oradan da Sao Paulo ve Uruguay'daki Montevideo'ya uçak biletleri alabilecekti. Konuşkan bir adam olan Kunzle, gittiği her yerde Avusturya'da iyi giden işlerinden bahsediyordu. Yol boyunca döktüğü cömert bahşişler, en iyi otellerde kalması ve seçkin restoranlarda yemesinden de anlaşıldığı üzere Kunzle gerçekten zengin ve başarılı bir işadamıydı.

Bu görünüşte basit faaliyetlerle, Mossad ajanı Yitzhak Sarid (uydurma bir isim), kendine sağlam bir gizli kimlik oluşturmaktaydı. Paris, Rotterdam ve Zürih arasında bir yerlerde, Yitzhak Sarid kayıplara karışırken, yerine yeni bir adam geçti: Rotterdam'da bir adresi, banka hesabı, kartviziti, Brezilya vizesi ve uçak biletiyle Avusturyalı bir işadamı olan Anton Kunzle.

Daha birkaç gün önce, 1 Eylül'de, Yitzhak Sarid Paris'te bir görüşmeye çağrılmıştı. Sarid, Mossad'ın "Caesarea" kod adlı operasyon biriminin bir üyesiydi. Avenue de Versailles'daki güvenli bir evde Caesarea'nın lideriyle, astlarının hayranlık duyduğu, yapılı, kaslı bir adam olan Yoske Yariv'le buluştu. Eski bir ordu subayı olan Yariv, operasyon biriminin başındaki Rafi Eitan'ın yerine geçmişti. Eitan, Paris'teki Avrupa merkezinin başına atanmıştı.

Sarid, Yariv'in kendisine bir görev vereceğini tahmin ediyordu, ama bekleyen görevi en çılgın düşlerinde bile tahmin edemezdi.

Yariv, Batı Almanya Parlamentosu'nun birkaç ay içinde savaş suçlarına yönelik bir zamanaşımı hükmünü benimseyeceğini söyleyerek söze başladı. Bu da, o sırada gizli kimliklerin

ardında saklanan Nazi suçlularının saklandıkları yerlerden çıkarak sanki o korkunç suçları işlememişler gibi normal bir hayat sürmeye başlayacakları anlamına geliyordu. Yariv, birçok Alman'ın temiz bir sayfa açmak ve Almanya'nın çirkin geçmişini geride bırakmak istediğini anlattı. Almanlardan çeken diğer uluslar bile Nazi suçlularını arayıp bulmak konusunda hevesli değillerdi. Eichmann'ın dört sene önce yakalanmasının ardından, sanki Eichmann'ın yargılanması ve idamı dünya tarihinde bir dönemi kapatmış gibi dikkatler Nazi suçlarından uzaklaşmıştı. Yariv'in görüşüne göre, dünyanın dikkatinin yeniden bu konuya çekilmesi ve Nazi suçlarına dair zamanaşımı kararının onaylanmaması zaruretti.

Yariv'in bunun nasıl yapılacağına dair bir de fikri vardı. "Hâlâ ortada dolaşan en büyük Nazi suçlularından birisini öldürmemiz gerekiyor," dedi Sarid'e. Güney Amerika'da görevde olan bir Mossad ajanı onu bulmuş ve kimliği de doğrulanmıştı. Bu, 30.000 Yahudi'nin ölümünden sorumlu, Letonyalı bir Nazi olan "Riga Kasabı"ydı. Brezilya'da gerçek adını kullanarak yaşıyordu: Herberts Cukurs. Ramsad Meir Amit, Cukurs'un korkunç suçlarından dolayı bu operasyona yeşil ışık yakmıştı.

Yariv şimdi Sarid'e başvuruyordu ve bunun tek nedeni, Sarid'in Eichmann operasyonuna katılan zeki ve becerikli bir ajan olması değildi. Aynı zamanda, Sarid'in Almanya doğumlu olduğunu ve annesiyle babasının Soykırım'da öldüklerini de biliyordu. Sarid Filistin'e kaçmış, Hitler'le savaşmaya yemin etmiş ve savaş sırasında İngiliz Ordusu'na katılan ilk gönüllülerden biri olmuştu. Yariv'in, Sarid'in motivasyonundan şüphesi yoktu.

"Kendine Avusturyalı bir işadamı kimliği yaratmanı istiyorum," dedi Caesarea lideri, Sarid'e. "Görevin, Brezilya'ya uçmak, Cukurs'u bulmak ve güvenini kazanmak. İnfazına giden ilk adım bu." Ardından gelen ayrıntılı bilgilendirme

toplantısında, Yariv Sarid'e yeni adını bildirdi: Anton Kunzle. Paris'teki buluşmadan on gün sonra, Anton Kunzle Rio de Janeiro'ya giden Varig uçağındaydı. Görev onu hem heyecanlandırıyor, hem de kaygılandırıyordu. Bu tür durumlara alışık değildi. Yabancı bir ülkede, tamamen tek başına hareket etmek ve insan suretinde bir canavarla dostluk kurmak zorundaydı. Üstelik bu canavar, bir gün birinin kendisini öldürmeye çalışacağından şüphelenen, güçlü sezgilere sahip birisiydi. Kunzle, tek bir hatayla bütün operasyonun başarısız olacağının farkındaydı; tek bir yanlış adım hayatına mal olabilirdi.

Kunzle uçuş sırasında belgeler, ifadeler ve gazete kesiklerini içeren kabarık bir dosyayı inceledi. Herberts Cukurs'un hikâyesi gerçekten de inanılacak gibi değildi. Cukurs otuzlu yıllarda, kendi elleriyle yaptığı ufak bir uçakla Letonya'dan Afrika'daki Gambiya'ya uçan yetenekli ve cesur bir pilot olarak tanınmıştı. Bu genç ve yakışıklı pilot, Letonya'da bir gecede ulusal bir kahramana dönüşmüştü. Brezilyalı havacılık öncüsünün adına verilen Uluslararası Santos Dumont Madalyası'yla onurlandırılmıştı. Basın ona "Letonya Kartalı" ve Atlantik Okyanusu'nu ilk kez geçen Charles Lindbergh şerefine "Letonyalı Lindbergh" adlarını takmıştı. Riga'daki Savaş Müzesi, Cukurs'un uçağını görmeye gelen halk yığınlarının akınına uğramış durumdaydı. Cukurs, sağ görüşlü bir Letonya milliyetçisiydi, ama bir sürü Yahudi arkadaşı vardı. Filistin'e yolculuk etmiş ve Siyonistlerin başarısından etkilenmiş olarak geri dönmüştü. Filistin'deki öncüler hakkında ateşli konuşmaları Letonya'daki Yahudileri çok mutlu etmişti.

Ne var ki, Dünya Savaşı patladığında, her şey birden değişiverdi. İlk başta Sovyet işgaline uğrayan Letonya'da, Sovyetler gecikmeksizin halkın nefretini kazandılar ve çoğunlukla Cukurs gibi aşırı görüşlüleri tutukladılar. Ancak Kızıl Ordu,

Hitler'in Rusya'yı işgalinin ardından geri çekilince, Letonya bu sefer de Alman Ordusu'nun işgaline uğradı. Cukurs artık tam bir dönüşüm geçirmişti. Nazilere hizmet etmeye gönüllü, Thunder Cross adlı fanatik Faşist teşkilatın lideri sıfatıyla Cukurs, Riga Yahudilerinin en zalim ve sadist ruhlu katili haline geldi. Başta Cukurs ve askerleri, 300 Yahudi'yi yerel bir sinagogda toplayıp mekânı ateşe verdiler; sağ kurtulan olmadı. Adamlarıyla Yahudileri tutuklamaya ve tabancasıyla ölümüne dövmeye başlamıştı; yüzlercesini de vurarak öldürdü. Ortodoks Yahudileri aşağılıyor ve öldürüyordu. Bebeklerin kafalarını şehrin duvarlarında parçaladı. Bir gece Yahudi bir genç kızı bir grup Yahudi mahkûmun önünde soydu, yaşlı bir hahamı sarhoş Letonyalı muhafızların kahkahaları arasında kızı dövüp bedenini yalamaya zorladı. Yaz mevsiminde 1.200 Yahudi'nin Koldiga Gölü'nde boğulmasını emretti ve 1941 Kasım'ında 30.000 Riga Yahudisini Alman askerleri tarafından soyuldukları ve acımasızca vurularak öldürüldükleri Rombola ormanlarındaki öldürme alanına götürdü.

Mucizevi bir şekilde kurtulan bazı Yahudilerin ifadelerini okuyan Kunzle hayretler içindeydi. Sonraki belgeler, Cukurs'un savaşın bitiminde sahte belgelerle Fransa'ya kaçışını anlatmaktaydı. "Çiftçi" kılığında Rio de Janeiro'ya giden bir gemiye binmeyi başarmıştı. Yanında garip bir de "garanti belgesi" taşıyordu – savaş sırasında himaye ettiği, genç bir Yahudi kızı olan Miriam Keitzner. Şimdi Miriam Cukurs'u koruyor, her yerde "Rigalı büyük kurtarıcısından" bahsediyordu.

Cukurs, Rio'da birçok Brezilyalı Yahudi'yle yakın dostluklar kurmakta gecikmedi. Dinleyicilerine Miriam'ın müthiş hikâyesini anlatmaya bayılıyordu. "Naziler onu Letonya'da yakalamışlardı," diyordu. "Kendi canımı tehlikeye atarak hayatını kurtarmasaydım, korkunç bir şekilde ölecekti."

Böyle cesur bir kahraman ve Yahudilerin kurtarıcısı, Rio'ya her gün gelmiyordu ve kentte yaşayan Yahudiler bu gözü pek Letonyalıya soylu hareketine büyük değer verdiklerini ellerinden geldiğince göstermeye çalıştılar.

Cukurs, Yahudi cemaatinde çok seviliyordu – ta ki, bir gece içkiyi fazla kaçırana kadar. Alkol dilinin bağını çözünce, sarhoş Cukurs dinleyicilerine bu sefer de farklı bir hikâye anlatmaya başladı. Gene Yahudilerden bahsediyordu, fakat bu kez onlara domuzlar, pislikler diyordu. Nazi dostlarıyla birlikte Avrupalı Yahudileri nasıl katlettiklerini, yaktıkları, boğdukları, vurdukları ve ölümüne dövdükleri Yahudileri anlattı... Letonyalının Yahudi dostları hayretler içerisindeydi; biraz araştırınca dehşet verici sonuçlarla karşılaştılar.

Gerçek kimliği ortaya çıkınca, Cukurs kayıplara karıştı. Rio'yu terk etmek yerine, giderek yayılan şehrin uzak bir mahallesine taşındı. Artık ihtiyaç duymadığı Miriam Keitzner'i terk etti. Miriam sonradan Riolu bir Yahudi'yle evlenecek ve Brezilya toplumuna uyum sağlayacaktı. Cukurs'a gelince, karısıyla üç oğlunu yanına aldırdı.

Bu olayların üzerinden on sene geçer. Cukurs, Air Taxi şirketinin saygıdeğer sahibidir artık. Ancak, Cukurs'un varlığını tesadüfen keşfeden Rio Yahudi cemaati büyük çaplı bir protestoyla halkı durumdan haberdar etmeye karar verir. Yahudi öğrenciler, Air Taxi yazıhanelerine izinsiz girerek pencereleri kırarlar, içerideki teçhizatı tahrip ederler ve dosyaları boşaltırlar... Cukurs ailesiyle birlikte Rio'dan alelacele ayrılıp Sao Paulo'ya yerleşir.

Kimse tarafından rahatsız edilmemesine rağmen, Cukurs kendini hâlâ tehlikede hissetmektedir. Korku içerisinde yaşamakta ve yanına yaklaşan her yabancıdan şüphe etmektedir. 1960 Haziran'ında, Eichmann'ın kaçırılışından birkaç gün sonra, Cukurs Sao Paulo'daki polis merkezine giderek korunma talep eder. Talebi kabul görür, fakat aynı zamanda basında

da yayımlanır ve Cukurs'un kurbanlarının akrabaları dünyanın her yerinde artık onun nerede yaşadığını öğrenirler.

Yıllar geçtikçe, Cukurs'un endişeleri de giderek artar. Karısına ve oğullarına, öç almak isteyen Yahudilerin yerini keşfedip kendisini öldürmeye gelebileceklerini söyler. Hatta çoğunlukla Yahudi cemaatinin önemli mevkilerinde bulunan Brezilyalı Yahudilerden oluşan, en azılı düşmanlarının bir listesini bile yapar. Listenin başında Senatör Dr. Aharon Steinbruck, Dr. Alfredo Gartenberg, Dr. Marcus Constantino, Dr. Israil Skolnikov, Mr. Klinger, Mr. Pairitzki bulunuyordu.

Cukurs gerçek ismini kullanmakla birlikte, kale gibi evler inşa ediyor ve anlaşıldığı kadarıyla yerel polise ve güvenlik servislerine, korunma amaçlı büyük miktarda rüşvet ödüyordu.

Başarısızlıkla sonuçlanan birkaç ticari girişimde bulunur. Kunzle'nin dosyasına göre, Cukurs'un son adresi Sao Paulo'nun dışındaki yapay bir gölde bulunan bir marinadır. Cukurs birkaç tekne kiralıyordu ve deniz uçağıyla turistleri şehrin üzerinde havada gezintilere çıkarıyordu.

Kunzle, Cukurs'a doğrudan yaklaşmaya kalkıştığı takdirde şüphe uyandıracağını biliyordu, o yüzden de dolaylı bir yol denemeye karar verdi. İlkin Rio'da bir-iki gün kalır. Bu baş döndürücü Brezilya şehrini, üstlendiği karanlık göreve taban tabana zıt bir şekilde ziyaret eder. Copacabana ve Ipanema sahillerinde yürüyüş yapar, minicik bikinilerinin içindeki *Mulatto* güzellerini izler, Corcovada Dağı'nın tepesindeki devasa İsa heykeline ve muhteşem Sugar Loaf'a hayran hayran bakar, bir *Macumba* (Brezilya Voodoo töreni) izler, sıcak güneşin ve Samba ritimlerinin tadını çıkartır. Sıradan bir turist gibi davranır, ancak birkaç yetkiliyle ve turizm sektöründen özel yatırımcılarla dostluk kurar; mahalli turizm yetkilisiyle tanışır ve kendini Brezilya'daki turistik işletmelere yatırım yapmayı amaçlayan bir girişimci olarak tanıtır.

Sao Paulo'nun turizm sektöründeki bazı önemli kişiliklerden tavsiye mektupları alır.

Kunzle, Sao Paulo'ya varır varmaz Cukurs'un marinasını bulur. İskelenin yanında, gezi botlarından az uzakta, eski bir deniz uçağı görür; uçağın yanında pilot kıyafetli ince uzun bir adam durmaktadır. Bu adam Herberts Cukurs'tur.

Kunzle, Cukurs'un tekne gezilerine bilet satan güzel Alman kızına yanaşarak bölgedeki turistik faaliyetler hakkında sorular sorar. O sırada, genç kadının Cukurs'un büyük oğlunun karısı olduğunu bilmez. Kadın, turizm hakkında fazla bir şey bilmediğini itiraf eder, pilot kıyafetli adamı gösterir. "Ona sorun, size yardımcı olur."

Kunzle pilotun yanına giderek kendini Avusturyalı bir yatırımcı olarak tanıtır. Mesleki birkaç soru sorar ve Cukurs isteksiz cevap verir; ancak Kunzle kentin üzerinde bir gezinti için pilotuyla birlikte uçağı kiralamayı teklif ettiğinde Cukurs'un tavrı tamamen değişir. Birkaç dakika sonra gökyüzüne yükselirler. İki adam, uzun uzun sohbet ederler; Kunzle nasıl dostluk kuracağını iyi bilmektedir. Dönüşte, Cukurs onu bir içki için teknesine davet eder.

İçki içerlerken, Cukurs birdenbire kendisini suçlayanları şiddetle eleştirmeye başlar. "Savaş suçlusuyum, öyle mi?" diye bağırır. "Savaş sırasında Yahudi bir kızın hayatını kurtardım." Kunzle, Cukurs'un öfkesinin yapmacık olduğundan ve Letonyalının yalnızca kendisinden bir tepki almaya çalıştığından şüphelenir.

"Savaşta görev yaptın mı?" diye sorar Cukurs.

"Evet," der Kunzle, "Rus cephesinde." Ancak cevap verme tarzından, tam tersi bir anlam çıkıyordu – Kunzle orduda görev yapmıştı ama kesinlikle Rus cephesinde değil.

Gömleğinin düğmesini açarak Cukurs'a göğsündeki yara izini gösterir. "Savaşta oldu," der, ayrıntılara girmeden.

Kunzle ev sahibinin durumu hakkında hızlı bir değerlendirme yapar. Cukurs'un mali durumu kötüdür; eski bir üniforma, dökülen uçak, teknenin içler acısı hali, bütün bunlar kötü yaşam koşullarının işaretleridir. Kunzle, Cukurs'u bu sorunları yenmesi için kendisinin fırsat olduğuna, büyük kâr elde etmesini sağlayacak adamın Kunzle olduğuna inandırması gerektiğini anlar. Bu yüzden de şirketinden ve ortaklarından bahseder, Latin Amerika'da büyük para yatırmayı düşündükleri müthiş projelerden dem vurur. Brezilya turizmini iyi tanıyan Cukurs'un bu ortaklığa dahil olabileceğini ima eder.

Cukurs, konuğunun konuşmalarından etkilenmiş gibidir, ancak Kunzle aniden ayaklanır. "Sizi daha fazla rahatsız etmeyeyim," der. "İşiniz gücünüz vardır."

"Aslında yok," der Cukurs ve ilerleyen günlerde, işten sonra Kunzle'yi eve davet eder. "Ortak ilgi alanlarımız hakkında konuşuruz."

Temas kurulmuştur artık; yem hazırdır. Sıra Cukurs'un yemi yutmaya ikna edilmesindedir.

O akşam Kunzle, Yoske Yariv'e şifreli bir telgraf gönderir. İlk kez, Yariv'in Cukurs için belirlediği kod adını kullanır: "Merhum." O gece, Cukurs da bir şeyler karalar. En tehlikeli düşmanlarının listesini çıkartır ve bir isim daha ekler:

Anton Kunzle.

***

Bir hafta sonra, Sao Paulo'nun Riviera Mahallesi'ndeki bir evin önüne bir taksi yanaştı. Ev son derece mütevazıydı, fakat bir kale gibi korunuyordu: Duvar ve dikenli telle çevriliydi, girişinde parmaklıklı demir bir kapı vardı ve başında genç bir adam ve korkunç görünüşlü bir köpek duruyordu.

Kunzle –sonradan Cukurs'un oğlu olduğunu anladığı– genç adama, pilota geldiğini haber vermesini söyler. Cukurs, Kunzle'yi içtenlikle karşılar, eve sokar ve karısı Milda'yla tanıştırır. Ardından bir çekmece açar ve savaş günlerinden kalma, çoğunluğu gamalı haçla süslü 15 madalyasını gösterir.

Cukurs başka bir çekmece açar ve Kunzle'nin şaşkın bakışları altında, şahsi silah deposunu gösterir: üç ağır tabanca ve yarı otomatik bir tüfek. Cukurs, Brezilya gizli servisinin bütün bu silahlar için kendisine izin verdiğini gururla açıklar. "Kendimi nasıl savunacağımı biliyorum," diye ekler.

Kunzle, Cukurs'un bu sözlerini üzeri örtülü bir tehdit olarak alır. Niyetin kötüyse, demektedir sanki ev sahibi, silahlı ve tehlikeli olduğumu bilsen iyi edersin.

Cukurs'un aklına birden bir fikir gelir. "Neden şehir dışındaki çiftliklerimi ziyaret etmiyoruz? Geceyi orada geçiririz."

Kunzle tereddütsüz kabul eder. Ancak otele giderken, bir nalbura uğrar ve her ihtimale karşı, sustalı bir çakı satın alır.

Birkaç gün sonra, iki adam Kunzle'nin kiralık arabasına binerek dağlara doğru yola çıkarlar.

Yolculuk gergin ve ürkütücü bir havada geçer. Cukurs'tan çekinen Anton Kunzle yanında yalnızca bir çakı taşıyordu; yine de onu kolay para kazanma vaadiyle kandırmaya ve ölüme götürmeye kararlıydı.

Yanındaysa güçlü, ağırbaşlı, ancak fakir, yeni arkadaşından şüphelenen, ağır silahlı, ancak Kunzle'nin burnunun ucunda salladığı yemi reddedemeyen Herberts Cukurs oturuyordu.

Kunzle, bu kedi-fare oyununda kimin kurban rolünde olduğunu düşünür; Cukurs uydurma hikâyesine inanmamış ve onu öldürmek için dağlara götürüyor olabilir miydi?

Ziyaret ettikleri ilk çiftlik bakımsızdı ve Kunzle gördüğü manzaradan pek etkilenmemişti. Birdenbire Cukurs çantasından yarı otomatik tüfeğini çıkardı. Kunzle şaşırmıştı.

Cukurs yanında neden hem tabanca hem de tüfek getirme gereği duymuştu?

"Atış müsabakası yapalım mı?" diye sorar Cukurs ve Kunzle onun niyetini derhal anlar: Cukurs, eski Rus cephesi askerinin becerilerini test etmek ve silah kullanmayı bilip bilmediğini görmek istiyordu. Letonyalı, bir ağaca kâğıttan bir hedef asar, tüfeğini doldurup birbiri ardına on el ateş eder. Kurşunlar on santimetre çaplı bir alanda toplanmıştır. Cukurs çantasından ikinci bir kâğıt hedef çıkartır, tüfeği doldurur ve Kunzle'ye verir. Eski bir İngiliz Ordusu ve IDF askeri olan Kunzle, mükemmel bir nişancıdır. Silahı alır ve tereddütsüz on el ateş eder. Sonuç üç santimetre çapında bir kümedir. Cukurs onaylarcasına başını sallar. "Mükemmel, Herr Anton," der.

İki adam yeniden arabaya binerek ikinci çiftliğe giderler. Bu çiftlik nispeten daha büyüktür ve arazide sık ağaçlarla kaplı bir ormanla timsahların tembel tembel gezindikleri bir nehir vardır. Cukurs, Kunzle'yi ormana götürür ve Kunzle bir kez daha korkuya kapılır. Bu bir tuzak mıydı? Cukurs onu buraya iz bırakmadan öldürmek için mi getirmişti?

Cukurs'un yanında yürümeyi sürdürür. Birden bir taşa basar, ayakkabısında bir çivi yerinden çıkar ve topuğuna saplanır. Acıyla kıvranan Kunzle, diz çöküp ayakkabısını çıkartır. Topuğundaki yaradan kan damlıyordu.

Cukurs eğilip tabancasını çeker. Kunzle o anda tamamen savunmasızdır. Buraya kadarmış, diye geçirir aklından, son dakikalarımı yaşıyorum. Letonyalı onu bir köpek gibi öldürebilirdi. Ancak Cukurs elindeki tabancayı Kunzle'ye verir. "Kabzayı kullan," der. "Çiviyi onunla çak."

Kunzle silahı alır. Roller birden değişmişti. Bir dağ çiftliğinde yalnızlar; kilometrelerce mesafede tek bir insan bile yok. Silah doluydu. Kunzle'nin eline Cukurs olayını oracıkta bitirme imkânı geçmişti. Tabancayı doğrultup tetiği çekmesi yeterli olacaktı.

Onun yerine eğilir ve çivinin sivri ucunu çakıp silahı sahibine geri verir.

Gece olduğunda, yıkık dökük bir kulübeye ulaşan iki adam, yanlarında getirdikleri yiyeceklerle kendilerine bir akşam yemeği hazırlarlar. İki demir yatağın üzerine uyku tulumlarını yayarlar. Kunzle, Cukurs'un tabancasını yastığının altına koyduğunu görür. Aklından geçen kötü düşüncelerin etkisiyle, cebinden sustalısını çıkartıp hazırda tutsa da, gözüne bir türlü uyku girmez.

Gecenin bir yarısı, Cukurs'un yatağından bir ses duyar. Nazi ayağa kalkar, tabancasını alıp sessizce dışarı çıkar. Ne yapıyor, diye düşünür Kunzle, neden dışarı çıktı? Dışarıdan gelen seslere kulak kabartır ve başka şeyle karıştırılamayacak bir ses duyar. Cukurs dışarıda dikilmiş işiyordu. Tabancasını da dışarıda gezen vahşi hayvanlar yüzünden yanına almış olmalıydı.

Ertesi gün, sağ salim Sao Paulo'ya dönerler. Kunzle oteline girdiğinde rahat bir nefes alır.

Sonraki hafta Kunzle Cukurs'u seçkin restoranlara, pahalı gece kulüplerine ve barlara davet eder. Cukurs'un aç gözlerle etrafa bakışını fark eder ve bu adamın yıllardır paranın satın alabileceği zevklerden mahrum olduğunu anlar. Sonraki hamlesi, Cukurs'u Brezilya içinde birkaç uçak yolculuğuna davet etmektir; parayı Kunzle ödeyecektir elbette. Belli başlı turistik mekânları ziyaret ederler ve Cukurs güzel yiyeceklerin ve otellerin tadını çıkartır.

Bu sefer, Kunzle birlikte Uruguay'ın başkenti Montevideo'ya gitmelerini önerir. Ortakları, Güney Amerika iş merkezlerini kurmak istemektedir ve Kunzle de ofis binalarıyla diğer imkânlara bir göz atacaktır. Cukurs'un yeni pasaportunun parasını bile öder.

Kunzle, Montevideo'ya uçtu ve bir-iki gün sonra Cukurs da ona katıldı. Ancak Letonyalının kuşkuları geçmemişti;

yanında fotoğraf makinesini de götürdü. Montevideo Havaalanı'nda uçaktan inerken, kendisini bekleyen Kunzle'yi gördü. Fotoğraf makinesini çıkartıp Kunzle'nin fotoğraflarını çekti; onu hazırlıksız yakalamıştı. Arkadaşı, ortağı ve maddi destekçisi, Cukurs'un gözünde kendisini öldürmeye yönelik planın baş şüphelisi haline gelmişti.

Bu arada, Kunzle büyük bir Amerikan arabası kiraladı. Arabanın renginden bir parça utansa da –cıyak pembe– kiralama acentesinde bundan başka araç kalmamıştı. Ayrıca kentin en iyi oteli, Victoria Plaza'da da ikisi için oda ayırttı. Birkaç gün Montevideo'da kalıp Kunzle'nin şirket merkezi olarak kullanabileceği bir bina aradılar. Uygun bir yer bulamadılarsa da, düş gibi bir tatil geçirdiler. Kunzle, Cukurs'u en kaliteli restoranlara davet etti; gece kulüplerine, çevre gezilerine götürdü, kumarhanelerde kazandığı paraları onunla paylaştı. Nihayet yolları ayrıldı ve Kunzle, Cukurs'a birkaç ay sonra, projelerini geliştirmeye devam etmek üzere geri döneceğine söz vererek Avrupa'ya yola çıktı. Cukurs, Sao Paulo'ya döndü ve karısına Montevideo'da birisi tarafından takip edildiğini, bu yüzden de tetikte ve kendini savunmaya hazır olması gerektiğini söyledi.

Paris'te Kunzle, Yariv ve arkadaşlarıyla yeniden buluştu ve hemen operasyon hazırlığına giriştiler. Birkaç nedenden Cukurs'un infazının Montevideo'da gerçekleştirilmesine karar verilmişti; Brezilya'da, Cukurs mahalli polis tarafından korunuyordu ve bu birtakım sorunlara yol açabilirdi. Brezilya'da ayrıca kalabalık bir Yahudi cemaati yaşıyordu ve intikam peşindeki Nazilerin ya da Almanların saldırılarına uğrama ihtimalleri vardı. Nihayet, Brezilya'da ölüm cezası hâlâ yürürlükteydi ve ekipten birileri yakalanıp yargılandığı

takdirde, hayati tehlikeyle karşı karşıya kalabilirdi. Vurucu ekip beş ajandan oluşuyordu ve başlarında bizzat Yariv vardı. Ajanlardan birisi, Meir Amit'in kuzeni Zeev Amit'ti (Slutzky); diğer üyeler Kunzle, Arye (takma isim) ve Oswald Taussing adına Avusturya pasaportu taşıyan Eliezer Sudit'ti (Sharon).

Ekibin üyeleri Montevideo'ya Şubat 1965'te vardılar. Oswald Taussing yeşil bir Volkswagen ve bir de Carrasco Mahallesi'nin Cartagena Sokağı'nda müstakil bir ev kiraladı: *Casa Cubertini*. Yariv son anda, Oswald Taussing'e soğukkanlılık gerektiren bir görev vermişti. On dokuzuncu yüzyılda kullanılan bavullara benzer, büyükçe bir bavul alması gerekiyordu. Bavul operasyonun bitiminde, Nazi'nin cesedinin konulacağı uyduruk bir tabut görevi görecekti. Taussing bavulu Cartagena Sokağı'na gönderdi.

Kunzle, Cukurs'u bir kez daha Montevideo'ya davet etti.

15 Şubat 1965'te Cukurs polis genel merkezine gitti ve Alcido Cintra Bueno Filho adında bir polis memuruyla görüştü. "Ben bir işadamıyım," dedi Letonyalı. "Son birkaç senedir, hayatımdan endişe etmemi gerektiren geçerli sebeplerim olduğu için, Brezilya polisi tarafından korunuyorum. Şimdiyse, Avrupalı ortağım benden kendisiyle Montevideo'ya yolculuk etmemi istiyor. Ne dersiniz, Uruguay'a gideyim mi? Tehlikeli olur mu?"

"Sakın gitmeyin," dedi memur kesin bir tavırla. "Burada, bizim tarafımızdan korunduğunuz için huzur içinde yaşıyorsunuz. Unutmayın, Brezilya'dan çıktığınız anda, koruma filan kalmaz. Açık bir hedef haline gelirsiniz. Düşmanlarınız varsa, sizi unuttuklarını hiç sanmıyorum."

Cukurs bir an düşündü, tereddüt eder gibi oldu ve nihayet ayağa kalkıp şöyle söyledi: "Her zaman cesur bir adam oldum. Korkmuyorum. Kendimi nasıl koruyacağımı da bilirim. Yanımda sürekli silah taşıyorum. Üstelik geçen onca yıla rağmen, hâlâ çok iyi bir nişancıyım."

Cukurs, 23 Şubat'ta Montevideo'ya indi ve Kunzle tarafından karşılandı. Tuzak hazırdı. Kunzle kiraladığı siyah Volkswagen'le Cukurs'u ekibin beklediği *Casa Cubertini*'ye götürdü. Yolda, şirket için ofis görevi görebilecek başka binalara bakmak üzere birkaç kez mola verdiler. Nihayet *Casa Cubertini*'ye geldiler. Komşu evde çalışan birkaç inşaat işçisi vardı. Kunzle motoru kapatıp arabadan indi ve emin adımlarla kapıya doğru ilerledi; Cukurs da peşinden. Kunzle kapıyı açınca, korkunç bir manzarayla karşılaştı: Karanlık evde vurucu ekibin üyeleri, üzerlerinde yalnızca külotlarıyla duvarlara dayanmış duruyorlardı. Kanlı bir dövüş olmadan Cukurs'u yenemeyeceklerini biliyorlardı ve o yüzden üstleri başları kan olmasın diye kıyafetlerini çıkartmışlardı. Külotlu bir grup erkeği, karanlıkta kurbanlarını beklerken görmenin ürkünç bir yanı vardı.

Kunzle kenara çekildi ve Cukurs eve girdi. İçeri adım attığı anda, Kunzle kapıyı çarparak kapattı. Üç adam, Cukurs'un üzerine atladılar. Zeev Amit, Paris'te çalıştığı gibi boğazına yapışmaya çalıştı. Diğerleri iki yandan saldırdılar.

Letonyalı karşı koydu. Saldırganların elinden kurtulmayı başardı ve kapıya yöneldi. Kapının kulpuna asıldı; ardından cebinde taşıdığı silahı çekmeye yeltendi, bir yandan da Almanca bağırıyordu: "Lassen Sie Mich sprechen!" (Bırakın konuşayım!)

Kavga sırasında, Yariv bağırmasın diye eliyle Cukurs'un ağzını kapatmaya çalıştı. Cukurs elini var gücüyle ısırdı, Yariv'in parmaklarından birini neredeyse kopartıyordu. Yariv acıyla haykırdı. Aynı anda, Amit eline geçirdiği çekiçle Cukurs'un kafasına vurdu. Vurduğu yerden kan fışkırdı. Cukurs umutsuzluk içinde tabancasını çekmeye çalışırken, saldırganlarla kurbanın bedenleri yerde kıvranan bir yumak halini aldı. Her şey bir anda olmuştu. Arye silahını Cukurs'un kafasına dayayıp iki el ateş etti. Susturucu silah seslerini boğmuştu.

Cukurs'un bedeni olduğu yere yığılır. Kanı kıyafetlerine ve döşemeye akar. Vurucu ekibin üy.eleri kanlar içinde ayağa kalkarlar.

Oswald Taussing bahçeye koşar ve ana su vanasını açar. Arkadaşları önce üstlerindeki kanı yıkarlar, sonra da yeri ve duvarları temizlerler. Fayanslarda gene de kan lekeleri kalır.

Vurucu ekibin üyelerinden birisi sonradan, niyetlerinin Cukurs'u sağ yakalamak ve infaz etmeden önce, irticalen oluşturdukları bir askeri mahkemede yargılamak olduğunu söylediler. Ancak kötü planlama ve kurbanın fiziksel gücünü hafife almış olmaları yüzünden, yakalama işi iğrenç bir kan banyosuna dönüşmüştü.

Operasyon gerçekten de kötü planlanmıştı. Mossad ajanları Cartagena Sokağı'ndaki evi son dakikada kiralarlar; bavul da eve son dakikada ulaşır; mide bulandırıcı kan banyosu hesapta yoktu ve gereksizdi de. Üstelik de Mossad ajanları üstlerinde külotlarıyla kurbanlarının üzerine atlayana kadar, ânında ateş edip vurabilirlerdi. Yine de, ajanlardan birinin söylediği gibi, görev başarıyla tamamlanmıştı.

Ajanlar polisleri Cukurs'u kaçırıp Uruguay'dan gizlice çıkarmaya çalıştıklarına inandırmak amacıyla Cukurs'un cesedini bavula yerleştirirler. Ardından cesedin üzerine önceden "Riga Katili" hakkında daktiloyla yazdıkları İngilizce bir metin bırakırlar: "Herberts Cukurs'un işlediği suçların büyüklüğü; özellikle otuz bin kadın, erkek ve çocuğun katlindeki şahsi rolü ve bu suçları işlerken sergilediği korkunç gaddarlık dikkate alınarak, bahsi geçen Cukurs'u ölüme mahkûm ettik. Suçlu 23 Şubat 1965'te 'asla unutmayanlar' tarafından idam edildi."

Ekip evi terk ederek kiralık Volkswagenlerle oradan uzaklaştı. Komşu evde işçiler çekiçle işlerine devam ediyorlardı, bir şey duymamışlardı. Yariv'in elindeki yara büyük ıstırap veriyordu; ölene dek o parmağını tam olarak kullanamadı. Taussing'le Kunzle kiralık arabaları iade eder, otellerinden ayrılır-

lar. Bütün ekip Montevideo'dan ayrılarak dolambaçlı yollardan Avrupa'ya ve nihayetinde İsrail'e dönerler. Zeev Amit Paris'e "bedeni ve yüreği yaralı" döner. Aylar boyunca korkunç kâbuslar görür, yaşadığı şoku ve acıyı yenemez.

Bütün ekip Latin Amerika'yı terk ettiğinde, bir Mossad ajanı Almanya'daki haber ajanslarını arayarak bir Nazi suçlusunun, Montevideo'da "asla unutmayanlar" tarafından öldürüldüğünü haber verir.

Haberciler uydurma olduğuna karar vererek bu mesajı derhal bir kenara atarlar. Sonuç alamayınca, Mossad ajanları çok daha ayrıntılı ve inanılır bir mesaj hazırlayıp haber ajanslarına ve Montevideo'da bir gazeteciye gönderirler; Montevideo'daki gazeteci polise haber verir. 8 Mart günü, Cukurs öldürüldükten on günden fazla zaman geçtikten sonra, polis nihayet *Casa Cubertini*'ye varır. Ertesi gün dünya basını büyük manşetlerle Cukurs'un cesedinin Montevideo'da boş bir evde bulunduğunu duyurur. Haberlerde, cinayet zanlısı olarak iki ismin geçtiği söylenmektedir: Anton Kunzle ve Oswald Taussing. Birkaç gün sonra, Rio de Janerio haftalık dergilerinden birisi, Anton Kunzle'nin Cukurs tarafından çekilen kocaman bir fotoğrafını yayımlar. Dergi Kunzle'den "gülümseyen Avusturyalı" diye bahseder. Fotoğraf "Maariv" adlı İsrail gazetesinin ilk sayfasında da yayımlanır. Mossad ajanının arkadaşlarından bazıları Anton Kunzle'yi derhal tanırlar.

Birkaç gün sonra Cukurs'un evine bir mektup ulaşır. Bu mektupla Anton Kunzle pek de başarılı olmayan bir şekilde izini kapatmaya çalışmıştır.

"Sevgili Herberts,

"Tanrı'nın ve hemşerilerimizden bazılarının yardımıyla, Şili'ye varmayı başardım. Şu anda, yorucu bir yolculuğun ardından dinleniyorum ve senin de çok yakında eve döneceğinden eminim. Bu arada, bir kadın ve bir erkek olmak üzere, iki kişi tarafından izlendiğimizin farkına vardım.

Çok dikkatli olmak ve her türlü önlemi almak gerekebilir. Her zaman söylüyorum, gerçek adınla yolculuk ederek ve çalışarak büyük bir risk alıyorsun. Bu ikimiz için de felaketle sonuçlanabilir ve benim gerçek kimliğimin de ortaya çıkmasına neden olabilir.

"O yüzden de, Uruguay'da yaşadığımız sorunların, sana bir ders olduğunu ve artık daha temkinli davranacağını umuyorum. Evinin içinde ya da dışında şüpheli bir durumla karşılaşırsan, sana verdiğim tavsiyeyi hatırla – Von Leeds'in yanına gidip (bir grup Alman sürgünle birlikte Kahire'ye kaçan bir Nazi lideri) bir-iki sene saklan. En azından uluslararası af meselesi hallolana kadar.

"Bu mektubu alınca, Şili'de, Santiago'da bildiğin adrese cevabını gönder.

"Sevgilerimle, Anton K."

Bu mektup kimseyi kandırmadı elbette. Cukurs'un karısı Milda deliye dönmüştü: Katil Kunzle'ydi.

Cukurs'un öldürülmesine iştirak edenlerin çoğu bugün hayatta değil. Bu kitabın yazarlarının iyi tanıdığı Zeev Amit 1973'te, Yom Kippur Savaşı'nda öldü.

Nazi suçlarının cezai zamanaşımı tasarısı, Almanya ve Avusturya meclislerinde reddedildi.

Yıllar sonra, eski Ramsad Isser Harel beni –bu kitabın yazarlarından birini– aradı ve bir dostunun benimle görüşmek istediğini söyledi. Tel Aviv'deki bir adres dışında bir ayrıntı vermedi.

Bana verilen adreste bulduğum derli toplu, küçük evin kapısını çaldım. Gözlüklü, yapılı, kel bir adam kapıyı açtı.

Gördüğüm anda, karşımda duranı tanıdım.

"*Guten Abend, Herr Kunzle*," dedim. (İyi akşamlar, Bay Kunzle.)

Yitzhak Sarid'le böyle tanıştım.

KIZIL PRENS'İN PEŞİNDE
12

5 Eylül 1972 günü, sabah saat 4.30'da, kar maskeli ve silahlı sekiz terörist, Münih Olimpiyatları'na katılan İsrail takımının kaldığı daireye daldılar. Önlerini kesmeye çalışan güreş takımının koçu Moshe Weinberg'i ve halter kaldırma şampiyonu Joe Romano'yu öldürdüler. Haykırışlarla ve silah sesleriyle uyanan birkaç atlet pencereden atlayarak kurtulurken, dokuz kişi teröristler tarafından rehin alındı.

Alman polisi ve Olimpiyat köyünde yaşanan dramı takip etmek isteyen haberciler, foto muhabirleri ve televizyon muhabirleri olay yerine vardılar. Tarihte ilk kez, bütün dünya, tehlikeli bir terörist saldırıyı televizyon ekranlarından izliyordu. Askeri emir subayı tarafından uyandırılan, İsrail'in Başbakanı Golda Meir de öyle. Golda kapana kısılmıştı; saldırı dost bir ülkede yaşanıyordu ve rehineleri kurtarma sorumluluğu Almanya'nın omuzlarındaydı. Saldırının gerçekleştiği Bavyera Eyaleti yetkilileri, İsrail'in en iyi komando birimi Sayeret Matkal 'ı gönderme önerisini kibarca reddetmişlerdi. Endişelenmenizi gerektiren bir durum yok, dedi Almanlar İsrail

temsilcilerine, rehinelerin hepsini kurtaracağız. Ancak Almanlar böylesine tehlikeli ve usta bir terörist örgütle mücadele edecek tecrübeye, yaratıcılığa ve cesarete sahip değillerdi. Teröristlerle Alman yetkililer arasında geçen ve bütün gün süren yorucu bir pazarlığın ardından, teröristler ve rehineler, Münih'in dışındaki Furstenfeldbruck Havaalanı'na götürüldü. Almanlar teröristlere, onları kendi seçtikleri güzergâha götürecek bir uçağa bindireceklerine söz vermişti. İşin aslı, polis havaalanında beceriksizce ve amatörce bir tuzak kurmuştu. Havaalanının ortasına boş ve uçuş ekibi bulunmayan bir Lufthansa uçağı yerleştirilmişti. Çatılardaki keskin nişancılar, işinin yeterince ehli değildi. Teröristlerin lideri, uçağı incelemeye gitti. Motoru soğuk, uçuş ekibi olmayan bu uçak, birkaç dakika içerisinde havalanacaktı, öyle mi? Teröristler kandırıldıklarını ânında anladılar; ellerindeki el bombalarını fırlatıp ateş açtılar. Polisle aralarında çıkan çatışma sırasında, bütün rehineleri öldürdüler. Çatışmada, bir Alman polis ve sekiz teröristten beşi öldürüldü (Diğer üçü yakalandı; ancak kısa süre sonra, terörist örgütün bir Lufthansa uçağını kaçırmasının ardından, serbest bırakıldılar.) Yakın tarihte Meir Amit'in yerine Ramsad olan İsrailli General Zvi Zamir bu kanlı dramı kontrol kulesinden eli kolu bağlı izlemekteydi. Başbakan Golda Meir tarafından Münih'e gönderilmişti, fakat Alman yetkililerin işine müdahale etme hakkı yoktu. Ev sahipleri onu sürekli planın kusursuz olduğuna ve durup izlemekten başka bir şey yapmasına gerek olmadığına temin ediyorlardı. Ramsad nihayetinde İsrailli atletlerin topluca katledilmesini izledi ve İsrail'in yeni bir düşman edindiğinin ayırdına vardı. Operasyonu yürüten örgüt kendine "Kara Eylül" adını vermişti.

Kara Eylül. Filistinli teröristler, Ürdün Kralı Hüseyin'in krallığında binlerce Filistinliyi katlettiği ay olan 1970 Eylül'üne

bu adı vermişlerdi. 1967'deki Altı Gün Savaşı'nın ardından geçen yıllarda, teröristler Ürdün'de geniş araziler üzerinde ve başkent Amman'ın birçok mahallesinde giderek kontrolü ele geçirmişlerdi. İsrail sınırındaki kasabalar ve köyler özel üsleri haline gelmişti ve sokaklarda ellerinde silahlarla dolaşıyorlardı. Kral Hüseyin'in otoritesini reddederek yavaş yavaş Ürdün'ün gerçek sahibi haline gelmeye başlamışlardı. Kral bütün bunlardan haberdar olmasına rağmen, hiçbir şekilde harekete geçmiyordu. Ordu kamplarından birine yaptığı bir ziyaret sırasında, Kral'ın gözüne bir tankın anteninde, bayrak gibi asılı bir sutyen çarpar. "Bu da ne böyle?" diye sorar sinirle.

"Kadın olduğumuzu gösteriyor," diye cevap verir tank komutanı. "Savaşmamıza izin vermiyorsunuz."

Hüseyin'in sabrı nihayet taşmıştı. Krallığı parmaklarının arasından kayıp giderken, başını bir devekuşu gibi kuma gömmeye devam edemeyecekti. 17 Eylül'de Kral, ordusunu terörist üsleriyle kampların üzerine gönderdi. Korkunç bir katliam yaşandı. Teröristler sokaklarda vuruldular, avlandılar, yakalandılar ve mahkemesiz infaz edildiler. İçlerinden bazıları Filistin mülteci kampına sığındıysa da, Ürdün topçusu zerre kadar vicdan azabı çekmeden, kampları bombalayarak binlerce kişiyi öldürdü. Teröristlerden bir kısmı panik halinde, Ürdün Nehri'ni geçerek İsrail Ordusu'na teslim oldular. İsrail hapishanelerinde çürümeyi, Ürdün kurşunuyla ölmeye tercih etmişlerdi. Katliamdan sağ kurtulan teröristlerin çoğu, Suriye ve Lübnan'a sığındılar. Bugüne kadar, Kara Eylül terörist örgütünün verdiği ölü sayısı tam olarak bilinmemekle birlikte, tahmini rakam 2.000 ile 7.000 kişi arasındadır.

İntikam! En büyük terörist örgütlerinden birisi olan El Fetih'in lideri Yaser Arafat, intikam ateşiyle yanıp tutuşuyordu. El Fetih'in içinde gizli bir örgüt daha kurdu; gizli örgütün içinde gizli bir örgüt. El Fetih'in sıradan üyeleri ve

komutanları, bu örgütün varlığından bile haberdar değillerdi. Arafat bu örgüte "Kara Eylül" adını verdi.

Kara Eylül, Arafat'ın uluslararası düzeyde itibar ve sempati kazanabilmek için üyelerini zorladığı "saygın" tavırla bağdaşmıyordu. "Filistin halkının düşmanlarına" her fırsatta ve merhamet göstermeksizin saldırmak üzere teşkilatlanmış acımasız ve kontrolsüz bir gruptu.

Kara Eylül resmi açıdan mevcut değildi ve Arafat bu örgütle her türlü ilişkisini yalanlayabilecekti, ancak gerçekte örgütün kurucusu ve lideriydi. Kıdemli El Fetih komutanlarından biri olan Ebu Yusuf'u Kara Eylül'ün lideri olarak atadı; operasyon şefliğine fanatik görüşlü, ancak cesur ve akıllı, genç bir adam olan Ali Hasan Salameh'i getirdi. Ali, 1948 Arap-İsrail Savaşı'nda, Filistin ordularının son büyük komutanı olan Hasan Salameh'in oğluydu. Hasan Salameh savaş alanında öldürülmüştü ve oğlu Ali, babasının mücadelesini sürdürmeye yeminliydi.

Kara Eylül'ün ilk operasyonları çoğunlukla Ürdün'ü hedef aldığından, İsrail'i fazla endişelendirecek nitelikte değildi. Teröristler, Ürdün Havayolları'nın Roma bürosunu bombaladı; Paris'teki Ürdün Büyükelçiliği'ne molotof kokteyli attılar; Ürdün uçağını Libya'ya kaçırdılar; Bern'deki Ürdün Büyükelçiliği'ne, Almanya'daki bir elektronik tesisine ve Hamburg ile Rotterdam'daki petrol tesislerine sabotaj düzenlediler; Bonn'daki bir evin mahzeninde, Ürdünlü beş gizli ajanı öldürdüler. O güne kadar gerçekleştirdikleri en korkunç operasyon, eski Ürdün Başbakanı Wasfi Tal'ın, Kahire Sheraton'un lobisinde öldürülmesiydi. Saldırganlardan biri, cesedin üzerine eğilerek kurbanın kanını yalamıştı.

Bu saldırıların hepsi, Ürdün rejimine yönelikti ve hepsi de krallık sınırlarının dışındaydı. İsrail'in alarma geçmesi için bir sebep görünmüyordu. İsrail o sırada, İsrail'in Altı Gün Savaşı'ndaki muazzam zaferinden sonra, Ortadoğu'nun her

yerinde mantar gibi biten başka terörist örgütlerle mücadele etmekteydi. İsrail'i çevreleyen ülkelerin orduları yenilince, Yahudi devletine karşı savaşı sürdürme görevini şimdi teröristler üstlenmişti. Uçak kaçırıp İsrail sınırını geçtiler ve sivilleri öldürdüler, büyük şehirlere bombalar ve patlayıcılar yerleştirdiler. Şabak ve Mossad'ın yeni bir düşmanla mücadele etmesi gerekiyordu artık; terörist örgütlere sızmak, planlarını bozmak ve eylemcileri yakalamak zorundaydılar. İsrail'in mücadele etmesi gereken en önemli örgüt El Fetih'ti artık, Kara Eylül değil.

Ancak Kara Eylül, başlangıçta eylemlerine koyduğu sınırı çabucak aştı ve Batı devletlerine, öncelikle de İsrail'e karşı saldırılar düzenlemeye başladı.

Münih katliamı da bu şekilde düşünülmüştü.

Ali Hasan Salameh de unvanını bu şekilde kazandı. Münih operasyonunun beyni oydu. Salameh'in cinayete ve kana düşkünlüğü teröristler arasında duyulunca, Hasan Salameh'in oğlu "Kızıl Prens" adıyla tanındı.

***

1972 Ekim'inin başlarında iki emekli general, Başbakan Levi Eshkol'un 1969'daki ani ölümünün ardından yerine geçen Başbakan Golda Meir'le görüşme talebinde bulundu. Bu iki general, yeni Ramsad Zvi Zamir ve Başbakan ın terörizm danışmanı, eski AMAN şefi Aharon Yariv'di.

Golda Meir, İsrailli atletlerin öldürüldüğü "Münih gecesi"nin şokunu hâlâ üzerinden atabilmiş değildi. "Bir kez daha, elleri kolları bağlı Yahudiler, Alman toprakları üzerinde katledildi," demişti. Golda güçlü ve sert bir kadındı; Münih katliamının sorumlularının yakayı cezasız kurtarmalarına izin vermeyeceği açıktı.

Zamir ve Yariv de tam olarak bunu önermeye gelmişlerdi.

Kel kafalı ve çilli, üçgen bir surat meydana getiren keskin hatlarıyla sıska bir adam olan Zvi Zamir, eski bir Palmach savaşçısıydı ama olağanüstü bir general olarak görülmüyordu. Askeri görevi sırasında ulaşabildiği en yüksek rütbe Güney Cephesi Komutanlığı'ydı. Sonrasında, İngiltere'de Savunma Bakanlığı temsilciliği ve askeri ataşe olarak görev yapmıştı. 1968 senesinde, görev süresini tamamlayan Meir Amit'in yerine Ramsad olarak atanmıştı. Bu atama çok kişi tarafından eleştirildi; Zamir gizli operasyonlarda tecrübesi olmayan, açık sözlü ve utangaç bir adamdı. Şahsi karizmadan yoksundu ve kendisini Harel ve Amit gibi bir Mossad şefi olarak görmüyordu. Daha ziyade, bir yönetim kurulu başkanı gibi hareket etmeyi tercih ederek üst düzey yardımcılarından çoğuna yetki vermişti. Ününü ancak Yom Kippur Savaşı'nda kazanacaktı. (bkz. Bölüm 14, "Bugün Savaşa Giriyoruz!") Ancak 1972 yılında henüz önemli bir başarı elde edememişti. Aksine, Rafi Eitan gibi bazı üst düzey Mossad ajanları ondan hoşlanmadıkları için istifa etmişlerdi.

Yariv de, Zamir gibi gözler önünde olmaktansa karanlıkta kalmayı tercih eden bir adamdı. Altı Gün Savaşı sırasında, AMAN şefliği görevinde üstün başarı göstermişti, fakat daha çok eğitimi ve analitik düşünce yapısı nedeniyle hayranlık duyuluyordu. İnce yapılı, tatlı dilli, geniş alnında gözlüğüyle kibar tabiatlı Yariv, usta bir casustan ziyade bir profesörü andırıyordu.

Yariv'le Zamir'in birçok ortak noktası vardı. Çakışan görevleri nedeniyle rakip olmaları gerekirken, uyumlu ve karşılıklı güven içinde çalışıyorlardı. İkisi de göze çarpmaktan hoşlanmayan, sessiz, içine kapanık ve hatta utangaç tiplerdi. İlgi odağı olmaktan nefret ediyorlardı ve analiz ve planlamalarında her zaman son derece dikkatliydiler. Ancak o öğleden sonra Golda'ya izah ettikleri plan şaşırtıcı derecede gaddardı: Gizli servisler Kara Eylül liderlerinin kimliğini ve

yaşadıkları yerleri bulmak ve onları öldürmek zorundaydı. Hem de hepsini.

Münih'ten beri ikisi de hummalı bir faaliyet içine girmişler ve Kara Eylül hakkında sağlam istihbarat toplamışlardı. Golda'nın yanına iyi hazırlanmış halde gelmişlerdi. Dediklerine göre Kara Eylül, İsrail'e karşı topyekûn bir savaş başlatmaya niyetliydi. Asker, sivil demeden, kadın ve çocuklar dahil olabildiğince çok Yahudi'yi öldürmeye yemin etmiş bir örgüttü. Kara Eylül'ü durdurmanın tek yolu liderlerini teker teker öldürmek, tabiri caizse yılanın başını ezmekti.

Golda tereddüt etti. Genç ajanları tehlikeli bir suikast harekâtına göndermek anlamına gelen bu kararı kolayca vermesi mümkün değildi. İsrail daha önce böyle bir şey yapmamıştı. Uzun bir süre konuşmadan oturdu. Ardından güçlükle duyulan bir sesle, adeta kendi kendine konuşur gibi söze başladı. Soykırım'ın dehşet verici anısından söz etti; çağlar boyunca sürekli zulüm gören, avlanan ve katledilen Yahudilerin ilerleyişinden.

Nihayet başını kaldırıp Yariv ve Zamir'e baktı. "Gönderin çocukları, dedi.

Zamir operasyon hazırlığına derhal başladı. Operasyona "Tanrı'nın Gazabı" adını vermişti. Ancak Golda'nın da söz hakkı vardı. Demokratik, Yahudi bir devletin başbakanı sıfatıyla, Golda'nın Yariv'le Zamir'in "Çocuklar Kara Eylül'ün liderleri ve belli başlı militanları dışında kimseye zarar vermeyecekler," sözüyle yetinmesi mümkün değildi. Vaatler yeterli değildi. Başbakan, Mossad'ın bütün faaliyetlerinin kanunun dışında olduğunu biliyordu ve Mossad faaliyetleri üzerindeki sivil kontrol gevşediği takdirde, masumların da öldürülmesi gibi ciddi bir tehlikenin var olduğunun farkındaydı.

Bu yüzden de, Tanrı'nın Gazabı operasyonunu sıkı denetim altında tutmaya karar verdi. Kendisi haricinde, Savunma Bakanı Moşe Dayan ve eskiden müthiş bir general olan Başbakan Yardımcısı Yigal Allon'dan oluşan gizli bir heyet oluşturdu. Bu üçü, operasyondaki her türlü vakayı ayrı ayrı gözden geçirmek ve onaylamak zorunda olan bir türlü gizli yargı heyeti oluşturuyorlardı. Yariv'le Zamir, bütün dosyaları ve isimleri (X-Komite adı verilen) bu üçlüye sunmak durumundaydılar ve Mossad ekibi ancak onların onayını aldıktan sonra sahneye girebilecekti.

Mossad'ın operasyon bölümü Massada (Caesarea), "Tanrı'nın Gazabı"nı uygulamakla görevlendirilmişti. Bölümün başında siyah saçlı, sağlam ve ketum bir ajan olan Mike Harari vardı. Suikastların neredeyse tamamının, Kara Eylül'ün son derece sağlam gizli kimliklerle korunan adamlarını yerleştirdiği Avrupa'da gerçekleştirilmesi planlanmıştı. Her operasyondan önce, Harari'nin adamları Kara Eylül liderlerinin yerlerini ve gerçek kimliklerini tespit etmek ve onların koyun kılığında kurt olduklarından emin olmak zorundaydı.

Harari adamlarını, Massada'nın operasyon ekibi Kidon'dan seçti. Kara Eylül liderlerinden birinin peşinden gönderilen her birim, birkaç ikinci derece ajandan oluşmaktaydı. Kadınlı erkekli altı kişilik bir ekip, şüphelinin kimliğini tespit ve takip etmekle görevliydi. Hedef alınan kişinin gerçekten de doğru insan olduğundan emin olmak zorundaydılar. Şüpheli teröristin faaliyet gösterdiği şehre gelip onu takip edecekler, gizlice fotoğraflarını çekip alışkanlıklarını, arkadaşlarını öğrenecekler ve tam adresini, takıldığı bar ve restoranları bulacaklardı. Saat saat günlük programını öğreneceklerdi. Çoğu vakada bir kadınla bir erkekten oluşan daha küçük bir birimse evlerin, otel odalarının ve arabaların kiralanması gibi lojistik destekle görevliydiler. Diğer bir küçük ekip, genelde Avrupa şehirlerinde bulunan uzman operasyon merkezleri ve İsra-

il'deki Mossad Genel Merkezi'yle iletişimden sorumluydu.

Kente en son varan vurucu ekipse, birkaç Mossad ajanından oluşuyordu. Onların görevi belirlenen saatte, belirlenen adreste bulunmak ve kendilerine fotoğrafı ve diğer belirleyici özellikleri verilen kişiyi öldürmekti.

Hedef şehirde faaliyette bulundukları süre içerisinde, başka bir ekip tarafından korunacaklardı – yakınlarda konuşlanarak motoru çalışan arabalarda bekleyen, planlı ve önceden denenmiş kaçış rotalarını bilen, silahlı ajanlardan ve sürücülerden oluşan bir ekip. Onların görevi, vurucu ekibi gerekirse silah kullanarak korumaktı. Operasyon tamamlanır tamamlanmaz, vurucu ekibin bütün üyeleri ve onları koruyanlar ülkeyi terk edeceklerdi.

Şüpheliyi bulan ve takip eden ekip ülkeyi operasyondan önce terk etmiş olacaktı. Diğerleri izleri kapatmak, teçhizatı toplamak ve operasyonda kullanılan kiralık arabaları iade etmek için birkaç gün daha kalacaklardı.

Tanrı'nın Gazabı operasyonu için seçilen ilk şehir Roma'ydı.

Ölümsüz Şehir'de öncü ekip, terörist olduğundan en son kuşkulanılacak kişiyi teşhis etmiş ve izlemişti: Nablus doğumlu bir Filistinli olan ve Libya Büyükelçiliği'nde kâtiplik yapan Adel Zwaiter. Ünlü bir edebiyatçı ve Arapça tercümanının oğlu olan Zwaiter, ince yapılı, nazik ve tatlı dilli bir adamdı. Arapça'dan ve Arapça'ya kusursuz roman ve şiir çevirileriyle tanınmıştı. Aynı zamanda bir sanat âşığıydı. Libya Büyükelçiliği'nde, 100 Libya dinarı gibi az bir maaşla tercüman olarak çalışıyor, Piazza Annibaliano'da küçük bir apartman dairesinde yaşıyordu. Arkadaşları onu her türlü şiddete karşı, terörizm ve cinayetler karşısında duyduğu tiksintiyi sık sık dile getiren mütevazı bir adam olarak tanıyorlardı.

Ancak Zwaiter'in en yakın arkadaşlarının bile bilmediği

bir sırrı vardı: Yakın dostları, Kara Eylül'ün Roma'daki operasyonlarını acımasız bir kararlılıkla yöneten zalim bir fanatikti. Yakın tarihte de sinsi bir operasyonu planlamış ve uygulamaya koymuştu: İsrail'e yola çıkmadan önce, tatillerinin ilk birkaç gününü Londra'da geçiren iki genç İngiliz kadın bulmuştu. Zwaiter, genç, yakışıklı ve çekici iki Filistinliye kadınlarla irtibata geçmeleri ve onları baştan çıkarmaları talimatını verdi. Gerçekten de, genç Casanovalar iki İngiliz kızını yatağa atmakta gecikmediler. Sevgililerinden ayrılırken Filistinlilerden birisi, kız arkadaşından Batı Yakası'ndaki ailesine verilmek üzere küçük bir teyp taşımasını ister. Şapşal kız, tereddütsüz kabul eder ve teyp Roma Havaalanı'ndaki El-Al standında, kızların diğer bavullarıyla birlikte doğru dürüst kontrol edilmeden uçağa alınır. Kızlar, Zwaiter ve yakışıklı sevgilileri tarafından ölüme gönderildiklerinin farkında değildir. Zwaiter yönetimindeki Kara Eylül militanları teybi parçalarına ayırmış, patlayıcıyla doldurmuş ve tekrar birleştirip yepyeni bir kutuya koymuşlardı. Bubi tuzağı yerleştirilen bomba, uçak uçuş yüksekliğine çıkar çıkmaz patlamak üzere ayarlanmıştı. Uçak da, yolcuları da, ölüme mahkûmdu.

Neyse ki teröristlerin, İsrail'e uçan Swissair uçağında benzer bir bombanın parlamasından beri, El-Al uçaklarının kargo bölümlerinin, patlamaların uçağın gövdesine zarar vermesini önleyecek şekilde kalın çelik bir zırhla kaplandığından haberleri yoktu. Teyp planlandığı gibi patladı, ancak zırh sayesinde patlamanın etkisi hissedilmedi. Kırmızı uyarı ışığını gören pilot, derhal havaalanına döndü. Sorguya çekilen şaşkın İngiliz kızlar, ateşli Filistinli sevgilileriyle ilişkilerini anlattılar. Genç adamlar, ölüme gönderdikleri kızlarla yürek paralayan bir vedalaşmadan sonra İtalya'yı terk etmişlerdi.

Vurucu ekibin ilk üyeleri, Roma'ya gelerek birkaç gün boyunca Zwaiter'i takip ettiler. Genç bir çift Libya Büyükelçiliği'nin önünde dolaştı ve kadın olan, Zwaiter her dışarı

çıktığında çantasındaki gizli fotoğraf makinesiyle fotoğraf çekti. Birkaç "turist" farklı uçaklarla Roma'ya geldi. Birisi, kırk yedi yaşındaki Kanadalı Anthony Hutton, Avis'ten bir araba kiraladı ve kiralama şirketindeki elemana Via Veneto'daki Excelsior Oteli'nde kaldığını söyledi. Şirket çalışanı bu bilgiyi kontrol etmiş olsaydı, Excelsior Oteli'nde böyle birisinin kalmadığını öğrenecekti; tıpkı aynı hafta içerisinde başka arabalar kiralayan ve kiralama şirketlerine yanlış adres veren diğer "turistler" gibi.

16 Ekim gecesi Zwaiter evine dönmüş, asansördeki jeton deliğine on liralık bir bozukluk atmaya hazırlanıyordu. Evin girişi karanlıktı ve üçüncü katta birisi piyanoyla melankolik bir melodi çalıyordu. Birdenbire karanlığın içinden çıkan iki kişi, Zwaiter'in bedenine on iki 0.22'lik Beretta kurşunu yağdırdılar. Ateş edildiğini kimse duymamıştı; iki ajan Plaza Annibaliano'da duran bir Fiat 125'e atladılar ve birkaç saat içerisinde ülkeyi terk etmişlerdi bile.

Zwaiter öldürülünce, kalın gizlilik perdesine de gerek kalmamıştı. Beyrut gazetelerinden birisinde, terörist örgütlerin imzasını taşıyan ve Zwaiter'i "üstün bir savaşçı" olarak betimleyen bir ölüm ilanı yayınlandı.

Zwaiter'i öldüren küçük ekibin yirmili yaşlardaki lideri, David Molad adında (sahte bir isim) bir İsrailliydi. Tunus'ta doğmuş ve küçükken İsrail'e göç etmişti. İkisi de Siyonist ve öğretmen olan ebeveynleri sayesinde kusursuz bir Fransızca bilgisi ve İsrail devletine yönelik içten ve büyük bir sevgi edinmişti. Babası ona ateşli bir milliyetçilik ve İsrail'e sınırsız bir bağlılık aşılamıştı. Küçüklüğünden beri, canı pahasına bile olsa İsrail'e hizmet etmeyi hayal ediyordu. Askerde, IDF'deki seçkin komando birliğine katılmak

Doğu Bloku ülkeleriyle ilişkileri de yürütüyordu. Filistinli teröristler Rusya, Çekoslovakya, Macaristan ve Bulgaristan'daki ordu tesislerinde ve özel tim birimlerinde eğitiliyorlardı. Bu ülkelerden terörist örgütlere silah ve teçhizat teslimatı yapılıyordu. Ayrıca, Sovyet ideolojisinin ateşli destekçileri olan Filistinli liderlerden birkaçı, Moskova'daki Patrice Lumumba Üniversitesi'nde öğrenim görmüştü.

Abd el Hir, aynı zamanda teröristlerin İsrail'e sızmasından ve İsrailli bağlantılarıyla Kıbrıs'ta buluşmaya gelen Arap casusların ortadan kaldırılmasından da sorumluydu. X-Komite tarafından ölüme mahkûm edilmişti.

O gece Abd el Hir oteldeki odasına girdi, ışığı kapatıp yatağa yattı. Jonathan Ingleby, adamın uyuduğundan emin olduktan sonra elindeki uzaktan kumandanın düğmesine bastı. Otel büyük bir patlamayla sarsıldı. Üçüncü katta, balayını geçirmekte olan İsrailli bir çift korunmak için yatağın altına saklandılar. Resepsiyon görevlisi, Abd el Hir'in odasına koştu. Duman dağıldığında gördüğü manzara karşısında baygınlık geçirdi: Abd el Hir'in, tuvaletin içine sıkışan kanlı kafası kendisine bakıyordu.

Kara Eylül intikam almakta gecikmedi.

26 Ocak 1973'te, Moshe Hanan Ishai adında İsrailli bir ajan, Madrid'in Jose Antonio Caddesi'ndeki Morrison Pub'da bir arkadaşıyla buluştu. İki arkadaş tokalaşıp selamlaştıktan sonra dışarı çıktılar. Birden iki adam önlerine geçip yollarını kesti. Filistinli kaçtı, iki adam silahlarını çekip Ishai'yi kurşun yağmuruna tuttuktan sonra hızla uzaklaştılar.

Ancak birkaç gün sonra, Ishai'nin gerçek adının Baruch Cohen olduğu; Madrid'de Filistinli öğrencileri bir araya getiren bir örgüt kuran emekli bir Mossad ajanı olduğu ortaya

çıktı. Barda buluştuğu genç adam, muhbirlerinden birisiydi ve örgüte aslında Kara Eylül tarafından yerleştirilmişti. Silah arkadaşları, Abd el Hir'in ölümünün öcünü Baruch Cohen'den aldılar.

Kara Eylül'ün aynı zamanda bir başka İsrailli ajanın, Zadok Ophir'in Brüksel'de bir kafede vurulup yaralanmasından ve İsrail'in Londra Büyükelçiliği'nde askeri ataşesi Dr. Ami Shechori'nin bombalı mektupla öldürülmesinden de sorumlu olduğundan şüphelenildi.

Abd el Hir'in ölümünün üzerinden iki hafta geçtikten sonra, Kara Eylül Kıbrıs'a yeni bir ajan atadı. Filistinli, Nicosia'ya varışının üzerinden daha yirmi dört saat bile geçmeden KGB bağlantısıyla buluştu; oteline döndü, ışıkları söndürdü ve selefiyle aynı şekilde can verdi.

Arafat ve Ali Hasan Salameh bunun üzerine büyük çaplı bir intikam eylemi planladılar. Plana göre bir uçak kaçırılacak, patlayıcıyla yüklenerek bir suikast komandosu tarafından İsrail'e uçurulacaktı. Ardından Tel Aviv'in ortasına düşürülecek uçak yüzlerce kişiyi öldürecekti. New York'taki İkiz Kuleler'e düzenlenen 11/9 saldırısının erken bir provası gibiydi.

Mossad muhbirleri bu hazırlıkları haber alınca, Paris'te birkaç ajan bu projenin sorumluları oldukları düşünülen bir grup Filistinliyi takibe aldılar. Bir gece, ajanlar gruba yaşça büyük bir adamın katıldığını fark etti. Adamın fotoğrafını Mossad Genel Merkezi'ne yolladıklarında, yabancının Kara Eylül'ün üst düzey liderlerinden Basil al Kubaissi olduğu ortaya çıktı. Kubaissi, tanınmış bir hukukçu, Beyrut'taki Amerikan Üniversitesi'nde hukuk profesörü ve seçkin bir akademisyendi. Ancak o da Zwaiter, Hamshari ve diğer birkaç başka kişi gibi koyun postuna bürünmüş bir kurttu aslında. 1956'da, kraliyet konvoyunun yoluna suikast bombası yerleştirerek Irak Kralı Faysal'ı öldürmeye çalışmıştı. Bomba erken

ve Belçika'nın büyükelçi vekili Guy Aid'i ellerinde tuttular. Salameh'in talimatlarını uygulayan teröristler, diplomatları vahşice öldürdüler; kurbanlarının önce ayaklarına ve bacaklarına ateş ettiler, ardından Kalaşnikoflarının namlusunu giderek yukarıya kaldırarak göğüs kafeslerini parçaladılar.

Teröristler katliamın ardından yakalandılarsa da, birkaç hafta sonra Sudan hükümeti tarafından serbest bırakıldılar.

Dünya diplomatların böyle korkunç bir şekilde öldürülmesine öfke ve nefretle tepki gösterdi. İsrail artık Kara Eylül'e öldürücü darbeyi indirmenin vaktinin geldiğine karar verdi. Kudüs'te, Golda Meir "Gençlik Pınarı" operasyonunu onayladı.

1 Nisan 1973'te, 35 yaşındaki Belçikalı turist Gilbert Rimbaud, Beyrut'ta Sands Oteli'ne yerleşti. Aynı gün, aynı otele bir turist daha yerleşti: Dieter Altnuder. İki adam görünüşte birbirlerini tanımıyorlardı. İkisine de okyanus manzaralı odalar verildi.

6 Nisan'da, otele üç turist daha geldi. Şık ve kusursuz giyimli Andrew Whichelaw İngiliz'di; iki saat sonra Roma uçağıyla gelen David Molad, Charles Boussard adına bir Belçika pasaportu gösterdi. Akşamüzeri varan George Elder de İngiliz'di ama mumyalaşmış hemşerisinin tam zıddı bir görünüm çiziyordu. Bir başka İngiliz turist Charles Macy, El Baida kumsalındaki Atlantik Oteli'ne yerleşti ve gerçek bir İngiliz gibi, günde iki kez hava durumunu sormaya başladı.

Altı adam, kendi başlarına Beyrut'u gezdiler, sokaklarda dolaştılar ve büyük caddeleri öğrendiler. Avis ve Lenacar acentelerinden üç tane Buick Skylark, Plymouth pikap, bir Vailant ve bir de Renault 16 kiraladılar.

9 Nisan'da, 9 adet torpido ve devriye botundan oluşan

küçük bir İsrail deniz filosu açık denize açıldı ve uluslararası trafik yoluna girdi. TB "Mivtah", Albay Ammon Lipkin komutasında, Filistin Kurtuluş Örgütü Genel Merkezi'ne saldırmaya hazırlanan bir paraşütçü timi taşıyordu. Diğer iki tim, TB "Gaash"a bindiler: başka bir paraşütçü müfrezesi ve Yüzbaşı Ehud Barak komutasındaki birinci sınıf Sayeret Matkal komandoları. Bu ikinci bottakilerin farklı bir görevleri vardı. Yola çıkmadan evvel her birine dört kişinin fotoğrafları verilmişti. Kara Eylül'ün üst düzey komutanı Ebu Yusuf; El Fetih ileri seviye operasyonlar komutanı ve aynı zamanda İsrail topraklarındaki Kara Eylül operasyonlarından sorumlu Kemal Advan ve El Fetih ana sözcüsü, Kemal Nasser. Askerlere söylendiği kadarıyla, bu üç adam Rue Verdun üzerinde bir apartmanda yaşıyorlardı.

Dördüncü fotoğraf Ali Hasan Salameh'e aitti. Onun nerede olduğuysa bilinmiyordu. Komandoların üzerinde sivil kıyafetler vardı. Saat 21.30'da, botlar Beyrut'a yaklaşırken, kafalarına peruk geçirip üzerlerine hippi kıyafetleri giydiler. Ehud Barak, bir elbise giyerek balık etli bir esmer kılığına girdi; sutyenine birkaç patlayıcı ateşleyicisi saklamıştı.

Karanlığın içinden, ıssız Beyrut sahiline, ana gemiden paraşütçüleri taşıyan birkaç lastik bot yanaştı. Önlerinde altı araba ve her birinin direksiyonunda da birer "turist" vardı. Askerlerin hepsi hangi arabaya binmeleri gerektiğini biliyorlardı. Birkaç dakika içinde arabalar farklı yönlerde uzaklaştılar. Bazıları FKÖ Genel Merkezi'ne yöneldi. Bir tanesini Molad'ın kullandığı araçlar Kara Eylül liderlerinin yaşadığı apartmana doğru yola çıktılar.

FKÖ Genel Merkezi'ne yönelen askeri komando birimi, saldırıyı Tel Aviv banliyölerinden birindeki bitmemiş bir binada prova etmişti. Bir gece eğitim alanına uğrayan Kurmay Başkanı "Dado" El'azar, genç ve yakışıklı bir teğmen olan Avida Shor'un yanına yaklaşır. "Beyrut'taki binayı havaya

Tel Aviv'de, Gençlik Pınarı operasyonunda ele geçirilen belgeler, Mossad'ı son iki yıldır meşgul eden bir gizemi, "Fısıh Bayramı Hadisesi"ni de aydınlığa kavuşturmuştu.

1971 Nisan'ında, genç ve güzel iki Fransız kadını Lod Havaalanı'na indiler ve pasaport kontrolünden sahte pasaportlarla geçmeye çalıştılar. Havaalanı güvenliği gelişlerini önceden haber almıştı. Kadınlar yan odalardan birine alınarak kadın polisler ve kadın Şabak görevlileri tarafından arandılar. Üstleri aranırken tuhaf bir şey ortaya çıktı: İç çamaşırları dahil, kadınların kıyafetleri normalden iki kat daha ağırdı. Polisler, Fransız kadınların kıyafetlerine beyaz bir tozun emdirildiğini fark ettiler. Kıyafetlerin, beyaz tozu tutan yoğun bir sıvıya daldırıldıkları tahmin ediliyordu. Silkelenip ovuşturulduklarında, kıyafetlerden büyük miktarda beyaz toz dökülüyordu. Hanımların zarif sandaletlerinin topuklarında da beyaz toz bulundu. Kızlar üstlerinde, sonradan patlayıcı madde olduğu anlaşılan beş kilo ağırlığında beyaz toz taşıyorlardı. Kızlardan birinin bavulundaki tampon kutusunda, polis çok miktarda ateşleyici parça buldu.

Sorgu sırasında şüpheliler konuştular ve Faslı zengin bir işadamının kızları olduklarını, adlarının Nadia ve Madeleine Bardeli olduğunu itiraf ettiler. Paris'te bir adam, kendileriyle temas kurmuştu ve onlar da, macerayı sevdikleri için, beyaz toz kaçırmayı kabul etmişlerdi.

"Bu işte sizden başka kimler var?" diye sordu, polis dedektifleri.

O gün öğleden sonra, Tel Aviv'deki küçük Commodore Oteli'ne baskın yapan polisler, Pierre ve Edith Bourghalter adlarındaki Fransız bir çifti tutukladı. Çiftin transistorlu radyosunu parçalara ayırdıklarında, bomba yapımında kullanılan gecikmeli fünyeler buldular. Pierre Bourghalter gözyaşlarına boğuldu.

Ertesi gün, bir şeyden şüphelenmeyen operasyon komutanı da İsrail'e uçakla vardı: Francine Adeleine Maria adına bir Fransız pasaportu taşıyan, 26 yaşındaki çekici bir Fransız kadını. Gerçek adı Evelyne Barges'ti ve Mossad tarafından profesyonel bir terörist, Avrupa'da daha önce birden fazla terörist eyleme karışmış fanatik bir Marksist olarak tanınıyordu.

Polis tarafından sorguya çekilen sözde "Fısıh Bayramı Komando Birliği" üyeleri, bombaları turistik sezonun ortasında, Tel Aviv'deki dokuz otelde patlatmayı ve olabildiğince çok turistle İsrailliyi öldürmeyi planladıklarını itiraf ettiler.

Bu grup hapsi boyladı, ancak sahne arkasında ipleri tutan adam henüz yakalanmamıştı. Çekici bir Cezayirli olan Muhammed Boudia Paris'te bir tiyatronun idarecisi, bir entelektüel, bir yazardı ve sahnedeki hayatı suç teşkil eden faaliyetlerine bir kılıf olmaktan öteye gitmeyen bir sanatçıydı. Evelyne Barges'in sevgilisiydi ve çok sayıda aşk ilişkisine girip çıktığından, Mossad ajanlara ona "Mavi Sakal" adını takmışlardı.

Boudia, başlangıçta George Habash ve FKÖ'nün talimatlarıyla hareket ediyordu. Fısıh Bayramı Komando Birliği yakalandıktan bir yıl sonra Kara Eylül'e katıldı ve örgütün Fransa'daki lideri olarak atandı. Mossad muhbiri olduğundan şüphelenilen, Suriyeli gazeteci Khader Kanou'nun öldürülmesinden sorumluydu. Boudia ayrıca Kara Eylül'ün Avrupa'daki operasyonlarından da sorumluydu ve Rusya'dan gelen Yahudi göçmenlerin geçici kamplarına bir saldırı planlamaktaydı. Hamshari'nin suikastından sonra, Boudia çok ihtiyatlı davranmaya başlamıştı ve takip edilmesi neredeyse imkânsız hale gelmişti.

1972 Mayıs'ında, Paris'e varan Massada grubunun vurucu ekibi Boudia'yı bulmaya çalıştı. Boudia'nın yeni sevgilisinin adı ve adresi ellerindeydi. Kadının yaşadığı binanın etrafında konuşlanan ajanlar, Boudia'nın birdenbire ortaya

Bazılarının iddiasına göre, kasaba sakinleri bu sıra dışı faaliyetlerin hemen farkına varmıştı: Lillehammer'da çok sayıda "turist"in mevcudiyeti, süratle sağa sola giden arabalar, yaz aylarında Lillehammer sakinlerinin görmeye alışkın olduğu manzaralardan değildi.

21 Temmuz 1973'te, Salameh'le hamile kız arkadaşı, Clint Eastwood'un başrolünü oynadığı "Kartal Yuvası" filmini izledikleri sinemadan çıktılar. Çift otobüse bindi, sessiz ve sakin bir sokakta otobüsten indiler. Birdenbire, yanlarında beyaz bir araba fren yaptı; ellerinde Beretta tabancalarla kaldırıma atlayan iki adam, Salameh'in vücuduna 14 el ateş etti.

Kızıl Prens ölmüştü.

Operasyon tamamlandığında, Mike Harari adamlarına derhal Norveç'i terk etme emri verdi. Geri çekilme, kurallara uygun gerçekleştirildi; öncelikle katiller ayrıldılar ve giderken beyaz arabalarını Lillehammer'ın merkezinde bırakarak Oslo'dan kalkan ilk uçağa bindiler. Ajanların çoğunluğu ve Mike Harari, arkalarında güvenli evleri temizleyecek ve kiralık arabaları iade edecek bir ekip bırakarak onlardan sonra kaçacaklardı. Ancak beklenmedik bir olay bütün planları altüst etti. Olay yerine yakın yaşayan bir kadın katillerin arabasının rengini –beyaz– ve markasını –Peugeot– fark etmişti; Lillehammer ve Oslo arasındaki barikatta görev yapan bir polis memuru, dikkat çekici bir kadının kullandığı beyaz bir Peugeot gördü ve arabanın plaka numarasını not etti. Ertesi gün, araba havaalanının araba kiralama standına iade edilirken polis içindekileri tutukladı: Dan Aerbel ve Marianne Gladnikoff. Onların sorgulanması iki ajanın daha tutuklanmasına sebep oldu: Sylvia Raphael ve Avraham Gemer. Aynı gün iki ajan daha tutuklandı. Aerbel ve Gladnikoff sert sorgulama sırasında konuşmaya başladılar. Operasyonla ilgili çok gizli bilgileri, Norveç ve Avrupa'daki güvenli evlerin adreslerini, komplo kurallarını, telefon numaralarını ve Mossad'ın

modus operandi'sini açıkladılar. Polis, Oslo'daki bir daireye baskın yaparak yığınla belge ele geçirdi. Aynı zamanda, büyükelçiliğin güvenlik görevlisi Ig'al Eyal aracılığıyla, İsrail Büyükelçiliği'yle de bağlantı kuruldu. Tam bir felaketti. Ertesi gün, Norveç basınında, İsrailli ajanların yakalandığı haberi yayınlandı. Mossad'ın itibarı ve güvenilirliği büyük bir darbe almıştı. Ancak basında, en az diğeri kadar korkunç bir başka haber daha yayınlanmıştı: Mossad yanlış adamı öldürmüştü.

***

Lillehammer'da öldürülen adam, Ali Hasan Salameh değildi. Norveç'e iş aramaya gelen Faslı bir garson olan Ahmet Bushiki'ydi. Norveçli bir kadınla, sarışın Torril'le evlenmişti ve kadın yedi aylık hamileydi. Mossad ajanları ölümcül bir kimlik hatası yapmışlardı. Dev gibi başlıklar, dünya gazetelerini kapladı. Yakalanan ajanlar mahkemeye çıkartıldı ve içlerinden bazıları uzun hapis cezalarına çarptırıldılar. Bir tanesi, Slyvia Raphael, gururlu ve soylu duruşuyla Norveçliler üzerinde güçlü bir etki bırakmıştı. Bu yargılama ona beklenmedik bir ödül getirdi: Norveçli avukatına âşık oldu ve cezasını tamamladıktan sonra evlendiler; 2005 yılında kanserden ölene kadar da mutlu yaşadılar.

Lillehammer fiyaskosundan sonra, Mossad liderlerinin genel bir temizlik yapması gerekti – komplo kurallarını değiştirdiler; güvenli evleri terk etmek, yeni bağlantılar kurmak zorunda kaldılar. Ahmet Bushiki'nin ölümünden sorumlu olduklarını kabul ederek ailesine 400.000 dolar ödediler. Ancak en kötüsü, bu başarısızlık Mossad'ı gülünç duruma düşürmüştü. Muhteşem, yenilmez Mossad efsanesi yıkılmıştı.

Golda Meir, Zvi Zamir'e Tanrı'nın Gazabı operasyonuna derhal son vermesini emretti. Fakat bu başarısızlık çok geçmeden daha etkileyici bir hadiseyle geri plana itilecekti. 6 Ekim'de, Mısır ve Suriye orduları, İsrail'e karşı beklenmedik

şekilde saldırıya geçtiler. Yom Kippur Savaşı başlamıştı. (Bölüm 14'e bakınız, "Bugün Savaşa Giriyoruz!")

İki yıl geçti.

1975 ilkbaharının çiçek kokulu bir akşamüzeri, Beyrutlu bir aile, dünyanın en güzel kadınına ev sahipliği yapıyordu. Dört yıl önce, Miami'deki gösterişli bir güzellik yarışmasında, "Dünya Güzeli" unvanını kazandığı düşünülürse, Georgina Rizk'in bu sıfatı hak ettiği şüphesizdi. Göz kamaştıran Lübnanlı güzel, şöhret, ödül, seyahat ve dünya liderleriyle görüşmeler yapma fırsatı kazanmıştı. Lübnan'a döndüğünde süper modellik yaparak harika bir iş kurmuş, kendi butiklerinin sahibi olmuştu.

O akşam arkadaşlarının evinde genç, yakışıklı ve karizmatik bir adamla tanıştı. Âşık oldular. İki .yıl sonra, 8 Haziran 1977'de, evlendiler. Şanslı damadın adı Ali Hasan Salameh'ti. Onun kariyeri de son birkaç sene içerisinde hızlı bir yükselişe geçmişti. 1973 senesinin sonunda, Kara Eylül dünya üzerinden silinmişti. Örgütün çöküşüne rağmen, Salameh Arafat'ın sağ kolu ve "evlatlık oğlu" olmuştu; söylentiler, Arafat'tan sonra FKÖ'nün başına geçeceği şeklindeydi.

Kara Eylül'ün yıkılışının ardından, Salameh, El Fetih liderlerinin güvenliğinden ve bütün beklenmedik sürpriz saldırılardan sorumlu olan, "Güç 17"nin başına geçirilmişti. Arafat, New York'a giderek Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na katıldığında, Salameh yanındaydı; bir elinde zeytin dalı, kemerindeyse bir tabanca taşıyordu. Arafat Moskova'da güçlü dünya liderleriyle buluştuğunda, Salameh gene yanındaydı. Üstelik de İsrail'i hayretler içinde bırakmış, CIA ajanı olmuştu.

CIA, büyük yanlışlarından bir tanesini daha yapmış, "Kızıl Prens"in kanlı geçmişini, Münih katliamındaki rolünü ve

Hartum'da vahşice öldürülen Amerikalı diplomatı unutmaya karar vermişti. CIA, Salameh'in muhbir olarak Amerikan çıkarlarına sadakatle hizmet edeceğini düşünmekle onun dünyanın en tehlikeli teröristi olduğu gerçeğini görmezden geldi. CIA, yüz binlerce dolar teklif ettiyse de, Salameh reddetti. Öte yandan, Hawaii'de Georgina'da bütün masraflarını CIA'nın karşıladığı uzun bir tatile çıkmayı kabul etti.

Salameh'in hayatı değişmişti ve arkadaşları, artık onun hayatının tehlikede olmadığına inanmaya başlıyorlardı. Fakat Salameh günlerinin sayılı olduğuna emindi ve ölümü hakkında konuşup duruyordu. "Ölüm fermanım hazır; sonumun ne zaman geleceği kaderimde yazılı," dedi muhabirlerden birine. "Beni kimsenin kurtaramayacağını biliyorum."

İsrail de onun ölüm fermanını imzalamaya karar verdi.

***

Kara Eylül'ün çöküşünden beri İsrail'de bir sürü değişiklik yaşanmıştı. Golda Meir gitmiş, İzak Rabin istifa etmiş, yeni Başbakan Menahem Begin başa geçmişti. Zvi Zamir'in yerine eski Kuzey bölgesi komutanı General Meir (Hakka) Hofi Ramsad olmuştu. Filistin terörü İsrail'i hedef almaya inişli çıkışlı devam ediyordu. 1976'da, Air France uçağının, Uganda'da Entebbe'ye kaçırılması olayı, İsrail paraşütçüleri ve Sayeret Matkal'ın cesur kurtarma operasyonuyla sonuçlanmıştı. 1978'de El Fetih teröristleri İsrail'e inmiş, sivil bir otobüsü kaçırarak Tel Aviv'e yönelmişlerdi. Şehrin kenar mahallelerinde bir barikatta durdurularak nihayet etkisiz hale getirilmişlerdi ama bu sırada otuz beş sivil hayatını kaybetmişti. İsrail topraklarına yapılan bir dizi terörist saldırıda erkek, kadın ve çocuk, başka siviller de öldürülmüştü.

Menahem Begin, ellerine kan bulaşan teröristlerin peşinin

bırakılmaması gerektiğine inanıyordu. Yetmişlerin sonunda, Salameh'in adı intikam listesine bir kez daha girdi. Beyrut'a gönderilen gizli bir Mossad ajanı, Salameh'in gittiği sağlık kulübüne girmeyi başarmıştı. Bir gün, saunadan içeri girdiğinde, kendini çıplak Salameh'le karşı karşıya buldu.

Bu şaşırtıcı keşif, Mossad Genel Merkezi'nde ateşli tartışmalar başlattı. Sağlık kulübündeki çıplak Salameh kolay bir avdı. Öte yandan, onu orada öldürmeye kalkıştıkları takdirde, masum vatandaşların hayatı da tehlikeye girecekti. Plan bu yüzden bir kenara bırakıldı.

Erika Mary Chambers devreye girdi.

Erika, son dört senedir Almanya'da yaşayan ilginç, eksantrik ve bekâr bir İngiliz kadındı. Beyrut'a vardığında, Rue Verdun ve Rue Madame Curie'nin kesiştiği köşedeki bir binanın sekizinci katında bir daire kiraladı. Komşuları ona Penelope diyordu. Erika onlara, fakir çocuklarla ilgilenen uluslararası bir örgüt adına gönüllü çalıştığını söylemişti. Gerçekten de, hastanelerde ve yardım kurumlarında zaman geçiriyordu; Ali Hasan Salameh'le buluştuğunu söyleyenler de vardı. Penelope yalnız bir kadın görüntüsü çizmekteydi. Onu üzerinden çıkarmadığı pejmürde kıyafetleriyle sokak kedilerine verilmek üzere tabak tabak yiyecekle sokakta görebilirdiniz. Dairesinin de çok sevdiği kedilerle dolu olduğu söyleniyordu. Aynı zamanda tutkulu bir ressamdı da; ancak boyadığı resimleri görenler yeteneklerinin sınırlı olduğunu çabucak anlıyorlardı.

Lübnan manzaraları boyamanın haricinde, Bayan Chambers'ın gerçek ilgi alanı, aşağıdaki caddedeki günlük trafik ve özellikle de, her gün penceresinin altından geçen iki arabaydı: taba rengi bir steyşın ve sürekli onu takip eden Land Rover cip. Erika şifre kullanarak bu araçların hareketini titizlikle not etmekteydi. Arabalar her sabah Snoubra Mahallesi'nden geliyor, Verdun ve Curie sokaklarından aşağı inerek güneye El Fetih Genel Merkezi'ne doğru devam ediyorlardı. Öğlen vakti

geri dönüyor ve ikindi saatlerinde tekrar ortaya çıkıp genel merkeze yöneliyorlardı.

Arabaları bir el dürbünüyle izleyen Erika, steyşının arka koltuğunda, iki korumanın arasında oturan Salameh'i tanımıştı. Arkadan gelen Land Rover'da da, birkaç silahlı terörist oluyordu.

Salameh'in korumaları onu korumayı başarabilirlerdi, ancak bir ajanın en azılı düşmanı karşısında elleri kolları bağlıydı: rutin. Güzeller güzeli Georgina'yla evlendiğinden beri, Salameh'in hayatı bir düzene oturmuştu. Karısıyla birlikte Snoubra Mahallesi'nde yaşıyordu ve bir memur gibi her sabah aynı saatte işe gidiyor, öğlen olunca yemek yemek ve biraz dinlenmek için eve dönüyor ve öğlen uykusunun ardından işe dönüyordu. Gizli faaliyetlerin temel kurallarını unutmuştu: asla düzenli alışkanlıklar geliştirmemek; aynı adreste uzun süre kalmaktan, aynı güzergâhı kullanmaktan ve günün aynı saatinde yolculuk etmekten kaçınmak.

18 Ocak 1979'da, İngiliz turist Peter Scriver Beyrut'a vardı; Akdeniz Oteli'ne giriş yaptı ve Lenacar acentesinden mavi bir Volkswagen Golf kiraladı. Aynı gün, Rotal Garden Oteli'nde kalan, gene Lenacar'dan bir Simca Chrysler kiralayan Kanadalı turist Ronald Kolberg'le buluştu. Kolberg, David Molad'dan başkası değildi. Araba kiralama şirketinin üçüncü müşterisi, ertesi gün acentenin kapısından içeri girdi: "Dağlara yapacağı bir yolculuk için" bir araba kiralayan Erika Chambers. Bir Datsun kiralayarak evinin yakınlarında park etti.

Aynı gece, Beyrut'la Jounieh Limanı arasındaki boş kumsala yanaşan üç İsrail hücumbotu, ıslak kumların üzerine büyük miktarda patlayıcı madde bıraktılar. Kolberg ve Scriver da oradaydı; patlayıcıları Volkswagen'e yüklediler.

21 Ocak'ta, Peter Scriver otelden çıkış yaptı, mavi Volkswagen'i Rue Verdun'a sürdü ve Erika Chambers'ın penceresinin

tam karşısına park etti. Ardından taksiye binip havaalanına gitti ve Kıbrıs'a giden bir uçağa bindi. Ronald Kolberg de otelinden çıkış yaparak Jounieh'deki Montmartre Oteli'ne taşındı.

Saat 15.45'te Ali Hasan Salameh her zamanki gibi Chevrolet'sine bindi. Korumaları Land Rover'ı aldı ve küçük araç kafilesi El Fetih genel merkezine doğru yola koyuldu. Arabalar Curie Caddesi'nden geçip Verdun'a döndüler. Erika Chambers, sekizinci kattaki penceresinden arabaların yaklaşmasını izledi. Yanında duran Molad'ın elinde bir uzaktan kumanda cihazı vardı.

Chevrolet mavi Volkswagen'in yanından geçerken, Molad uzaktan kumandanın düğmesine bastı.

Volkswagen havaya uçtu ve büyük bir ateş topuna dönüştü. Chevrolet de alevler arasında kaldı. Metal parçaları ve cam kırıkları havaya savruldu. Yakınlardaki evlerin camları kırılırken, kaldırıma cam parçacıkları yağdı. Yoldan geçenler dehşet içinde Chevrolet'nin yolcularının, için için yanan molozların arasına dağılmış cesetlerine bakıyorlardı. Polis arabaları ve ambulanslar olay yerine hızla vardılar ve sağlık görevlileri, Chevrolet'nin eğik şasesinden sürücünün, iki korumanın ve Ali Hasan Salameh'in cesetlerini çıkarttılar.

Şam'da telaşlı bir haberci Meridien Oteli'nde bir toplantıya katılan Yaser Arafat'a acil bir telgraf ulaştırdı. Arafat telgrafı okudu, şok geçirdi ve gözyaşlarına boğuldu.

Aynı gece, İsrail hücumbotundan ayrılan bir lastik bot, Jounieh kumsalına çıktı. Ronald Kolberg ve Erika Chambers, kendilerini ana gemiye götürecek lastik bota atladılar. Lübnan polisi, anahtarları üzerlerinde duran kiralık arabaları kumsalda buldu.

Erika Mary Chambers, bir Mossad ajanının gerçek ismiydi; İngiliz Yahudisi olan Chambers, İsrail'e göç etmeden önce İngiltere ve Avustralya'da yaşamıştı ve İbrani Üniversitesi'nde okurken Mossad tarafından işe alınmıştı. İsrail'e geri döndü ve adı bir daha duyulmadı.

***

Bu şekilde, Kızıl Prens arayışı ve Tanrı'nın Gazabı operasyonu sona ermiş oldu. Kara Eylül örgütü çökertilmişti.

Yıllar sonra, operasyonun birçok ayrıntısı gün ışığına çıktı. General Aharon Yariv, bir televizyon röportajında, Başbakan Golda Meir'i "olabildiğince çok Kara Eylül lideri öldürmeye" ikna ettiğini itiraf etti. "Beyrut'ta yürütülen askeri operasyonların ve Avrupa'da işlenen bir-iki cinayetin El Fetih üyelerini yurtdışındaki terörist eylemlerine son vermeye ikna etmesine" şaşırdığını itiraf etti. "Bu da o dönem için doğru yöntem kullandığımızı ispatlıyor."

Ancak bu kötücül hadisenin beklenmedik ve umut verici bir devamı oldu. 1996'da bir gün, İsrailli gazeteci Daniel Ben-Simon, arkadaşları tarafından Kudüs'te eğlenceli bir partiye davet edilmişti. Orada, genç, şık giyimli, kusursuz İngilizce konuşan, hoş bir Filistinliyle tanışır. Genç adam kendini "Ali Hasan Şalameh" olarak tanıtır. "Münih'te İsrailli atletlerin katlini planlayan adamın adı bu," dedi Ben-Simon.

"O adam benim babamdı," dedi genç adam. "Mossad tarafından öldürüldü." Şaşıran Ben-Simon'a annesiyle birlikte yıllarca Avrupa'da yaşadıklarını ve nihayet Yaser Arafat'ın misafiri olarak Kudüs'e geldiklerini anlattı. "Bir gün gelip de Kudüs'te bir partide genç İsraillilerle dans edeceğimizi rüyamda görsem inanmazdım," diye de ekledi. İsrail'e yaptığı geziyi, tanıştığı İsraillilerin sıcak misafirperverliğini anlattı ve İsraillilerle Filistinlilerin uzlaşmasına yardım etme hayalinden bahsetti.

"Yüzde yüz barış yanlısı bir insanım," dedi genç Salameh. "Babam savaş döneminde yaşadı ve bunu da hayatıyla ödedi. Artık yeni bir çağ başlıyor. İsrailliler ve Filistinliler arasındaki barış, bu iki halkın hayatlarındaki en önemli olay olacak."

SURİYELİ GENÇ KIZLAR
13

1971 Kasım'ında, fırtınalı bir gecede, Suriye kıyısına doğru suları yararak ilerleyen İsrail Donanması'na ait bir torpido botu, Akdeniz'in kabaran dalgalarıyla boğuşuyordu. Akşamın erken saatlerinde, Hayfa'daki büyük donanma üssünden ayrılarak Suriye karasularına girmişti. Karanlık tekne, Lazkiye'deki ışıl ışıl limanı geçti ve kuzey yönündeki rotasında ilerlemeye devam etti. Nihayet, Türkiye sınırına yakın boş bir kumsalda demir attı. Flotilla 13'ün deniz komandoları, deli gibi sallanan teknenin güvertesine çıkarak denize birkaç lastik bot indirdiler.

Lastik botlar yola çıkmaya hazır olduklarında, yandaki kamaralardan birinin kilitli kapısı açıldı ve sivil kıyafetli üç adam dışarı çıktı. Yüzleri ekoseli *kefiye*'yle örtülüydü ve su geçirmeyen çantalarında küçük birer verici, sahte pasaportlar, şahsi eşyaları ve dolu tabancalar vardı. Tek kelime etmeksizin lastik botlara atladılar ve kumsala yöneldiler. Komandolar bu adamların kimlikleriyle ya da onları Suriye'ye neden getirdikleriyle ilgilenmiyorlardı. Gün ağarmadan hemen önce kıyıya

yaklaştıklarında, üç sivil buz gibi sulara dalarak sahile doğru yüzdüler. Kumsalda bekleyen bir adamın karaltısını görene kadar dalgaların arasında gizlendiler. Son birkaç metreyi de yüzerek adamın yanına ulaştılar. Bu adam, kod adı Mamur olan liderleri Yonatan'dı. Tir tir titreyen arkadaşlarına kuru kıyafetler getirmişti, hemen üstlerini değiştirdiler. Sonra onları yakınlarda gizlediği arabasına götürdü. Mossad'ın yerel bir destekçisi olduğu anlaşılan bir yabancı direksiyonda bekliyordu. Araba çalıştı ve Suriye'nin ana otobanlarından birinde akan trafiğe ustalıkla karıştı. Birkaç saat sonra Şam'a girdiler.

İki ayrı otele yerleştiler. Uzun bir uyku çektikten sonra bir araya gelip Suriye'nin başkentini keşfe çıktılar. Bu Mossad ajanlarının hepsi eski Flotilla 13 komandosuydu ve hayatlarının en sıra dışı görevine çıkmışlardı. Aralarında David Molad da vardı.

Bu operasyon, Tel Aviv'deki Mossad Genel Merkezi'nde, birkaç hafta önce planlanmıştı. Ramsad Zvi Zamir, Caesarea'nın başı Mike Harari ve birkaç bölüm başkanı daha, 23 ila 27 yaşları arasındaki dört genç adamla birlikteydiler. Bu gençlerin dördü yakın arkadaştı, deniz komando becerilerini Mossad eğitimiyle birleştirerek birlikte birden fazla operasyona katılmışlardı. Hepsi de Kuzey Afrika'da doğmuşlardı ve Fransızca ve Arapçaları mükemmeldi. Kendilerine, İtalyan mafyasının Sicilya kolu gibi, "Cosa Nostra" adını vermişlerdi.

Zamir, Cosa Nostra'ya gerekli bilgileri veriyordu. "Suriye'den bir mesaj aldık," dedi. Mesaj, küçülen Yahudi cemaatinin liderleri tarafından gönderilmişti. Birkaç sene önce iktidara gelen Devlet Başkanı Hafız el Esad'ın kurduğu diktatörlük rejimi ülkeden yaşayan Yahudilere baskı uyguluyor ve rahat vermiyordu. Birçoğu ülkeden gizlice kaçmış ve arkalarında yaşlı bir nüfus bırakmışlardı. Geride kalan Yahudi kızları, koca bulma umutlarını kaybetmişlerdi. Genç kızların bu kişisel çıkmazının tek çözümü, İsrail'e kaçmaktı.

Genç kızlar ve birkaç da delikanlı, diye anlattı Zamir Cosa Nostra'ya, para verdikleri insan kaçakçılarının yardımıyla Lübnan üzerinden kaçmayı denemişlerdi. Kızlardan bir kısmı yakalanmış, dövülmüş, işkence görmüş ve hatta vurulmuşlardı; pek azı her şeye rağmen Beyrut'a varmayı başarmıştı. Lübnan'ın başkentindeki güvenli evlerin adresleri hepsinde vardı. Yerel Mossad işbirlikçileri bir müddet onlarla ilgilenmişti. 1970 kışında bir gece bir İsrail torpido botu Beyrut'un kuzeyindeki Jounieh Limanı'na yanaşmış, köyün balıkçıları hayatta kalan kızlarla delikanlıları külüstür teknelerle torpido botuna taşımışlardı.

İsrail teknesinin kaptanı, kıdemli bir deniz kurdu ve denizaltıcı olan Albay Avraham (Zabu) Ben-Ze'ev'di. Operasyon öncesinde kaptanla adamları, deniz üslerinden birinde kurulan bir maket üzerinde sıkı bir eğitimden geçmişlerdi. Eğitim kusursuz sonuç vermiş ve teknedeki on iki genç kızla delikanlının nakli sorunsuz ve başarılı bir şekilde sonuçlanmıştı. Zabu, feci şekilde korkan ve zangır zangır titreyen kızların üstlerine battaniye örtülmesini emretmişti; sandviç ve kahve ikram edildikten sonra son sürat Hayfa'ya doğru yola çıkılmıştı. Sabah saat 4.00'te limana girdiklerinde, Albay şaşkınlıkla rıhtımda bekleyen Başbakan Golda Meir'in, kısa boylu ve başkasıyla karıştırılamayacak suretiyle karşılaştı. Golda'nın yanında IDF Genelkurmay Başkanı General Haim Bar-Lev ve yardımcısı General David (Dado) El'azar vardı. Suriyeli kızlar için küçük bir parti veren Golda, anlattıkları hikâyelerin etkisinde kalmıştı. Ertesi sene, Ben-Ze'ev ve halefi Amnon Gonen, birkaç operasyon daha düzenlediler ve Lübnan sahili üzerinden İsrail'e Suriyeli genç kızları taşımaya devam ettiler. Ancak anlaşıldığı üzere, Suriye-Lübnan sınırını geçmek tehlikeli hale gelmeye başlamıştı ve Arap kaçakçılarla

balıkçılara da güvenmek doğru değildi. Golda o zaman kızları doğrudan Suriye üzerinden İsrail'e getirmeye karar verdi. Zamir'i arayarak Suriyeli kızları kurtarması yönünde talimat verdi.

Cosa Nostra'yla yapılan toplantıda, Zamir dört genç adama şöyle söyledi: "Genç kızları buraya getireceksiniz. Göreviniz bu."

Konferans salonunda ateşli bir tartışma patlak verdi. "Mossad ajanlarının işi mi bu?" diye sordu genç adamlardan birisi. Bu görevin Yahudi Ajansı'na verilmesi gerekirdi. Bir başkası öfkeli bir tavırla, Mossad'ın çöpçatanlık hizmeti vermediğini ve ajanlarının, Yahudi bakireler koca bulsun diye son derece tehlikeli ve zalim bir Arap ülkesinde hayatlarını tehlikeye atmalarının yanlış olduğunu söyledi.

Ramsad adamlarına, düşman ülkelerdeki Yahudi cemaatlerini kurtarmanın, Mossad'ın kuruluş amaçlarından birisi olduğunu hatırlattı. Kararından caymaya niyeti yoktu. Göreviniz bu, diyerek konuyu kapattı ve adamların da bu göreve hazırlanmaları gerekiyordu.

Böylece, Cosa Nostra, Yahudi kızlarını düşman Suriye topraklarından kurtararak İsrail'e getirme görevine başlamış oldu. Operasyona, İbranice "battaniye" anlamına gelen "Smicha" adı verildi.

Suriye topraklarına indiklerinin ertesi günü, Cosa Nostra üyelerinin özgüvenleri yerine geldi ve Fransızca sohbet ede ede Şam sokaklarında dolaşmaya başladılar. Çevreyi kolaçan ettiler ve dehşetengiz Suriye İstihbarat Teşkilatı "Mukhabarat" tarafından takip edilmediklerinden emin oldular. Aynı günün ilerleyen saatlerinde kentin aydınlatılmış pazarlarında gezindiler ve bir kuyumcuya girdiler. "Mamur" ve "Claudie" (Emanuel Allon) mücevherlere bakıyor ve Fransızca

sohbet ediyorlardı ki, kuyumcu yanlarına gelip fısıldadı: "Sizler 'Bnai Amenu'dan (İbranice "halkımız") geliyorsunuz değil mi?"

Ajanlar şaşkınlık içindeydiler. Gerçek kimliklerinin bu kadar kolay teşhis edilebiliyor olması, hayati tehlikede oldukları anlamına geliyordu. Kuyumcunun sözlerini duymazdan geldiler ve dükkândan kaçarcasına çıkıp kalabalığın arasına karıştılar.

Suriye'den kaçıp İsrail'e ulaşma fırsatıyla ilgili haber, Yahudi cemaatinin genç kızları arasında hızla yayılmıştı. "Durumumuz çok kötüydü," diyecekti bu genç kadınlardan biri olan Sara Gafni, sonradan. "Evlenmemiz için baskı yapılıyordu – ama kiminle evlenecektik? Kimse yoktu. Ortalıkta birçok söylenti ve hikâye dolaşıyordu ve İsrail'e, Yahudi topraklarına ulaşma fikrini zamanla saplantı haline getirdik."

Mamur'a gizli bir mesaj ulaştırıldı: Kızlar yarın akşam otelinizin yakınlarında ufak bir kamyonun içinde bekleyecekler.

Ertesi akşam, Cosa Nostra gerçekten de karanlık bir sokakta park edilmiş, üstü brandayla örtülü bir kamyon buldu. Ajanlar önceden otellerinden ayrılmış, çantalarını da yanlarına almışlardı. Cosa Nostra ajanlarından ikisi öne oturdu; diğer ikisiyse kamyonun arkasına, yaşları 15 ila 20 arasında değişen birkaç genç kızın ve bir de genç delikanlının beklediği brandanın altına geçtiler.

Cosa Nostra üyeleri, başlarını örten ve gözlerinin olduğu yerde ince bir çizgiyi açıkta bırakan *kefiye*'lerini takmışlardı gene. Suriye otobanlarında, ordu ve polis tarafından kurulan barikatlara ve kontrol noktalarına rastlama ihtimallerinin olduğunun farkındaydılar. Polis tarafından durduruldukları takdirde, kızları okul gezisine götürdüklerini söylemeyi kararlaştırdılar.

Kamyonu getiren Suriyeli işbirlikçi aracı sürdü. Önceden belirlenen birkaç noktadan yeni kızları topladıktan sonra

kuzeye, Tartus'a doğru yola koyuldular. Boş bir kumsala vardılar; Suriyeli genç kızlar ve ajanlar terk edilmiş bir kulübede saklandılar. Kumsalın açıklarında, IDF hücumbotları bekliyordu. Mamur el feneriyle tekneye işaret verdi ve telsiziyle irtibata geçti. Flotilla 13 komandolarının kullandığı lastik botlar kumsala doğru yola çıktılar.

Birden Mamur ve arkadaşlarının olduğu tarafa ateş edilmeye başlandı. Saklanmak için koştularsa da birkaç saniye içerisinde atışların onları hedef almadığı anlaşıldı. Ateş eden kimdi? Suriyeliler Flotilla botlarını mı fark etmişlerdi? "Kumsalda sorun çıktı," diye haber verdi, deniz komandolarının şefi Gadi Kroll İsrail'e. Gene de vazgeçmeye niyeti yoktu. Flotilla botlarını geri çağırdı ve kuzeye, önceden belirlenen alternatif kumsala götürdü. Aynı anda, Mamur ve adamları da kızları kamyonete koşturdular, kuzeye sürüp aynı şekilde donanma teknesiyle irtibata geçtiler. Kumsal bu kez sakindi. Kızlar ve yüzlerini kapatan *kefiye*'leriyle Cosa Nostra üyeleri bellerine kadar suya girdiler ve lastik botlara atlayarak açık denize açıldılar. Fırtınalı denizde uzun ve çalkantılı bir yolculuğun ardından, nihayet donanma teknesine bindiler ve İsrail'e yola çıkıldı. Ajanlar bir kamaraya girdi; kızlar başka bir kamaraya alındı ve Suriye'den kaçışları hakkında kimseye tek kelime etmemeleri konusunda talimat verildi. Aileleri Şam'da kalmıştı ve İsrail'e kaçtıkları ortaya çıktığı takdirde, aileleri bunu canlarıyla ödemek zorunda kalabilirdi.

Suriyeli işbirlikçi kamyonetle Şam'a geri döndü ve sonraki operasyona hazırlanmaya başladı.

Hücumbot başka bir olayla karşılaşmadan Hayfa'ya geri döndü. Ancak genç ajanları yeni görevlerine göndermeden önce, Mossad o gece kumsalda ateş edenlerin kimler olduğunu öğrenmeye çalıştı. İstihbarat bölümü ajanların raporlarını kontrol etti, Suriye'de beklemede duran muhbirleri faaliyete

geçirdi, ordudaki kaynaklarıyla bağlantıya geçti ama sonuç alınamadı. Atışların kötü planlanmış bir pusu ya da denizde fark ettiği şüpheli faaliyetler karşısında gerilerek ateş açan Suriyeli askerler olduğuna karar verildi.

Sonraki seferde, Cosa Nostra Şam'a hava yoluyla ulaştı. Kendilerine Suriye'deki antik alanları ziyaret eden arkeoloji öğrencileri süsü vererek Paris üzerinden geldiler. Yanlarında sahte kimlikleri vardı ve cepleri de metro (Fransız metrosu) biletleri, jetonlar, kafe ve restoranlardan alınmış fişler ve sahte kimliklerini ispatlayan ufak başka kanıtlarla doluydu. Sahte belgeleri sağlamdı, ama ajanlar gergin ve huzursuzdu: Mukhabarat gerçek kimliklerini biliyor olabilir miydi? Pasaport kontrolünden sorunsuz geçtiler, ama sinirleri gene de yatışmamıştı. Havaalanının kalabalık karşılama salonunu geçerek birkaç farklı taksiye bindiler ve kent merkezine doğru yola çıktılar. Cosa Nostra üyeleri farklı otellere yerleşti. Claudie, Şam Hilton'a yerleşti.

Şam'daki ilk geceleri bu sefer çok gergindi. Dört genç adam, yakalandıkları takdirde başlarına geleceği biliyorlardı: işkence ve korkunç bir ölüm. Suriyeli işbirlikçilerinden, kendilerini Suriyelilerin birkaç sene önce İsrail'in en büyük casusunu, Elie Cohen'i astıkları meydana götürmesini istediler. Gözü dönmüş bir güruh yumruklarını sallar ve tezahürat yaparken, Cohen'in bedeninin darağacında sallandığı noktada durmak, kaldırabileceklerinden fazlaydı. Claudie arkadaşlarından ayrılıp otele döndü; gördükleri karşısında derinden sarsılmıştı.

Meydanın uğursuz görüntüsünü aklından çıkartamayan Claudie, yatağında dönüp duruyordu ama gözüne uyku girmiyordu. Gece yarısı olduğunda birden kapıdan bir ses geldi,

Claudie bu sesi derhal tanıdı: deliğe sokulan bir anahtar. "İşim bitti," diye düşündü. "Yakalandım. Şehir meydanında asacaklar beni." Kapıya koşarak gözetleme deliğinden dışarı baktı. Dışarıda kapıyı açmaya uğraşan yaşlı bir Amerikalı turist duruyordu. Başarısızlıkla sonuçlanan bir-iki denemenin ardından yürüyerek uzaklaştı. Meğerse yaşlı kadın asansörden yanlış katta inmişti. Claudie sanki "yeniden doğmuştu"

İkinci kız grubunun hazırlanmasını beklerlerken, ajanlar Şam sokaklarında dolaştılar, kafe ve restoranlarda zaman geçirdiler. Garsonlar, yemek yerken gülmekten yerlere yatan bu Fransız dörtlüye hayretle bakıyorlardı. Bunun sorumlusu, araya İbranice argo sözler ve şakalar kattığı tumturaklı Fransızca konuşmalarla arkadaşlarının –ve kendisinin– gerginliğini dağıtmayı başaran Claudie'ydi.

Bahsi geçen operasyon ve sonrakiler sorunsuzca halloldu, ta ki Mamur ve arkadaşları, kumsal boyunca sıra dışı bir hareketlilik ve askeri yığılma fark edene kadar. Hareketliliğin sebebini bilmeseler de, sıkı devriye kontrollerinin yapıldığı bir kıyıda operasyon riskine girmeleri mümkün değildi. Mamur güzergâhı değiştirmeye karar verdi.

"Beyrut'a git!" dedi işbirlikçilerine ve 100 kilometre uzaklıktaki Lübnan'ın başkentine doğru hızla yol aldılar. Mamur, Beyrut'un kuzeyinde, Hıristiyanların çoğunlukta olduğu Jounieh Limanı'na yöneldi. Kısa sürede bir tekne kiraladı; orta büyüklükte bir yat. Yatın sahibine, on beş misafirini bir okyanus gezisine çıkartmak istediğini söyledi; arkadaşlarından birinin doğum günü için "sürpriz bir parti" düzenleyeceklerdi. Teknenin güvenliği sağlandıktan ve denize açılmaya hazır hale getirildikten sonra Paris'teki üstlerinden birine şifreli bir mesaj göndererek plandaki değişikliği haber verdi. Kısa süre sonra, aynı yoldan bir cevap aldı.

O gece, Şam'dan gelen kamyon her zamanki gibi Yahudi

genç kızları taşıyordu. Direksiyonda Claudie vardı. Kamyon, Lübnan sınırından birkaç kilometre ötede durdu ve insan yükünü boşalttı. Claudie, yola devam etti. Kamyonda tek başına, sınır kontrolüne belgelerini gösterdi ve Lübnan'a girdi. Kamyonu yol kenarında durdurup beklemeye başladı. Yanlarında Mossad ajanlarıyla, ağır bavullarını taşıyan genç kadınlar karanlık ve çakıl taşlı yolda tökezleyerek saatlerce yürüdüler; sınır kontrolünün yanından geçtiler. Bu yorucu yürüyüşün ardından, sınırın diğer tarafındaki yola vardılar ve Claudie'yle buluştular. Claudie onları kamyonla Jounieh'ye götürdü. Teker teker yata bindiler ve nihayet, yat "doğum günü" yolculuğuna çıktı. Açık denizde, kızlar donanma teknesine nakledildiler.

Cosa Nostra üyeleri o günü, Beyrut'ta dolaşarak ve alışveriş yaparak geçirdiler. Gece olunca, geldikleri yoldan Şam'a döndüler; sınır kontrolünden birkaç kilometre önce, üç ajan kamyondan indiler ve karanlık tarlalardan geçerek sınırı aştılar. Claudie, kamyonetiyle sınırı meşru yoldan geçti, arkadaşlarıyla yolun ilerisinde buluştu ve hepsini Şam'a geri götürdü.

Ertesi gün, Paris'e ve oradan da Tel Aviv'e yola çıktılar.

Operasyon, Golda Meir Hayfa donanma üssüne gelip Mamur, Claudie ve arkadaşlarına yaptıkları için şahsen teşekkür ettikten sonra sona erdi. Eylül 1970'le Nisan 1973 arasında, Mossad ve donanma, Yahudi genç kızları ve delikanlıları Tartus sahili ve Lübnan kıyısı üzerinden Suriye'den çıkartarak İsrail'e taşıdıkları, yirmi kadar operasyon gerçekleştirdiler. Operasyonların hepsi başarıyla tamamlandı ve yaklaşık 120 genç İsrail'e getirildi. Operasyonlar yirmi yıldan uzun bir süre boyunca gizli tutuldu.

Böylece Cosa Nostra da sona erdi. Üyeleri ticaret, turizm ve kamu hizmeti gibi daha barışçıl faaliyetlere yöneldiler ve sonraki yıllarda özel Mossad operasyonları için birkaç kez daha göreve çağrıldılar.

Zaman geçti ve Emanuel Allon (Claudie) bir gün bir akrabasının düğününe davet edildi. Gelinle tanıştırıldı ve genç kadını derhal tanıdı: Suriye'den kaçmasına yardım ettiği Suriyeli genç kızlardan birisiydi. Kıza sordu: "Nerelisin?"

Kızın rengi soldu. Kendini geçmişinde kalan sırra hâlâ bağlı hissediyordu. Allon kıza gülümsedi: "Suriye'den geldin değil mi? Deniz yoluyla." Genç kadın şaşkınlıktan az kalsın bayılacaktı ve birden Allon'un kollarına yapıştı, sarılıp onu içtenlikle öptü. "Sizdiniz," diye geveledi. "Beni oradan kurtardınız!"

"O anda," diyecekti Allon, sonradan, "girdiğimiz bütün risklere değdiğini anladım."

"BUGÜN SAVAŞA GİRİYORUZ!"
14

5 Ekim 1973'te gece saat 1.00'de, Mossad ajanı "Dubi"ye Kahire'den bir telefon geldi. Dubi, Londra'daki bir güvenli evden işleri yürüten, üst düzey bir ajandı. Telefon görüşmesi tam bir şok etkisi yaratmıştı. Hattın diğer ucunda, en önemli ve gizli Mossad ajanı vardı; mevcudiyeti ancak birkaç seçilmiş kişi tarafından biliniyordu. "Melek" adıyla tanınıyordu (bazı raporlarda, kod adı "Rashash" ya da Hot'el olarak geçiyordu). Melek birkaç kelime geveledi, fakat içlerinden bir tanesi Dubi'nin tüylerini diken diken etmeye yetmişti: "Kimyasallar" Dubi vakit geçirmeksizin İsrail'deki Mossad Genel Merkezi'ni arayıp şifreyi iletti. Şifreli mesaj eline geçtiği anda, Ramsad Zvi Zamir kurmayı Freddie Eini'ye, "Londra'ya gidiyorum," dedi.

"Kimyasallar" şifresi "İsrail'e ani bir saldırı" anlamına geldiğinden, Zamir kaybedecek vakti olmadığının farkındaydı.

İsrail, 1967'deki Altı Gün Savaşı'ndan beridir, Arap komşularından sürekli bir saldırı beklentisi içindeydi. Altı Gün çatışmalarıyla, İsrail Mısır'dan Sina Yarımadası'nı ve

Gazze Şeridi'ni, Suriye'den Golan Tepeleri'ni, Ürdün'den Batı Şeria'yı ve Kudüs'ü almıştı. IDF o esnada Golan Tepeleri'nde, Süveyş Kanalı'nın doğu kıyısında ve Ürdün Nehri boyunca konuşlanmış durumdaydı. Arap ülkeleri kılıçlarını sallıyor, intikam tehditleri savuruyorlardı; ancak Altı Gün Savaşı'nı takip eden yıpratma savaşında, İsrail üstün durumdaydı. Elde ettiği toprakları barış karşılığında geri verme teklifleri, Arap devletleri tarafından öfkeyle geri çevrilmişti. Bu esnada, Mısır'ın kızgın Başkanı Nasır ölmüş ve yerine karizması olmayan, İsrailli uzmanlar tarafından zayıf, kararsız ve vatandaşlarını yeni bir savaşa sürükleme yeteneğinden yoksun bir devlet adamı olarak tanımlanan Enver al Sedat geçmişti. Başbakan Eshkol'un ölümünün ardından, İsrail'in liderliği sert ve güçlü bir politikacı olan karizmatik Golda Meir'in güçlü ellerindeydi. Görünüşe bakılırsa, İsrail'in güvenliği daha iyi ellerde olamazdı.

Birkaç hafta önce, Ürdün Kralı Hüseyin büyük bir gizlilik içinde İsrail'e uçmuş ve Golda'yı, Mısırlılarla Suriyelilerin İsrail'e saldırmaya hazırlandıkları konusunda uyarmıştı. Hüseyin zaman içinde İsrail'in gizli müttefiki olmuş ve Golda'nın temsilcileriyle yoğun pazarlığa girişmişti. Ancak o sırada, Golda, Hüseyin'in uyarılarına kulak asacak durumda değildi. Dikkati daha çok yaklaşan seçimlerdeydi ve Golda'nın liderliğindeki İşçi Partisi'nin kampanya sloganı, "Süveyş Kanalı'nda her şey, sakin"di.

Ancak o gece, Yom Kippur'a yaklaşık 18 saat kala, Süveyş Kanalı sükûnetten uzak bir görüntü çiziyordu. Zvi Zamir, Melek'in uyarısını ciddiye almıştı. Şifreyle tetiklenen ve önceden belirlenen usul uyarınca, Ramsad'ın mesajı alır almaz ajanla Londra'da buluşması gerekiyordu.

Zamir, Londra'ya giden ilk uçağa atladı. İngiltere'nin başkentinde, Dorchester Oteli'nden çok uzak olmayan bir apartmanın altıncı katında, Mossad'ın güvenli evlerinden birisi

vardı. Daire Mossad ajanları tarafından dinleme cihazlarıyla donatılmış ve emniyete alınmıştı. Burası tek bir amaç için hazırlanmış –Melek'le yapılacak buluşmalar– ve gerekli alet edevat yerleştirilmişti. Zvi Zamir daireye vardığı anda, on Mossad ajanından oluşan bir ekip Kahire'den gelen mesajın şeflerini yakalamak ya da zarar vermek amacıyla gönderilme ihtimaline karşı binanın etrafında yerlerini aldılar. Birimin başı, Eichmann'ı Arjantin'de yakalayan efsanevi ajan, kıdemli Zvi Malkin'di.

Son derece gergin ve sinirli olan Zamir, bütün gün Melek'i bekledi. Görünüşe göre, ajan Kahire'den gelirken Roma'ya uğramıştı ve Londra'ya ancak aynı günün akşam saatlerinde ulaştı. İki adam, saat 23.00'te güvenli evde buluştular. Bu sırada, İsrail'de Yom Kippur –dua, oruç ve kefaret ödemekle geçirilecek gün– başlamıştı. Bütün işler durdu, televizyon ve radyo yayınları kesildi, yollarda araba kalmadı. Yahudi devletinin sınırlarını iskelet ordu birimleri koruyordu.

Zamir'le Melek arasındaki görüşme iki saat sürdü. Dubi bu toplantıya katılarak konuşulanları not aldı.

Toplantı bittiğinde saat gece 1.00'e geliyordu. Dubi, 100.000 dolarlık mutat ücreti ödemek üzere Melek'i diğer odaya aldı. İyiden iyiye sinirlenmiş durumdaki Zamir, İsrail'e acil bir telgraf gönderdi. Ancak Mossad ajanları, büyükelçilikte hayati önem taşıyan bu mesajı nakledecek kriptocuyu bulamadılar.

Nihayet tepesinin tası atan Zamir telefona sarılıp Freddie Eini'nin evini aradı. Telefonu açan olmadı ve telaşlı santral memuru Zamir'e, "Cevap vermiyorlar, efendim. Bugün İsrail'de önemli bir bayram sanırım," dedi.

"Yeniden deneyin!" diye gürledi Zamir. Nihayet kurmay başkanı telefonun ziliyle uyanıp telefonu açtı. Sesi yarı uykulu geliyordu. "Bir kova soğuk su hazırla," dedi Zamir. "Ayaklarını kovaya sok ve eline de kalemle kâğıt al." Freddie kendisine

söyleneni yapınca, Zamir şifreli mesajı yazdırdı. "Şirket anlaşmayı bugünün sonunda imzalayacak."

Zamir ardından ekledi: "Şimdi üstünü giyip Genel Merkez'e git, herkesi uyandır, karısını da."

Freddie, Zamir'in emirlerini harfiyen yerine getirdi. İsrail'in politik ve askeri liderlerini aramaya başladı. Onlara verdiği mesaj tek bir kelimeyle özetlenebilirdi. "Savaş bugün patlayacak."

Bundan kısa bir süre sonra, Zamir'in yazdığı telgraf da Tel Aviv'e ulaştı: "Mısırlılar ve Suriyeliler bu akşam erken saatlerde saldırıya geçmeyi planlıyorlar. Bugünün tatil olduğu biliniyor ve güneş batmadan (Süveyş Kanalı'nın bizim tarafımızda) çıkarma yapabileceklerine inanıyorlar. Saldırı tarafımızdan bilinen plana uygun şekilde gerçekleşecek. Onun (Melek'in) görüşüne göre, diğer Arap ülkelerine verdiği sözler, Sedat'ın saldırıyı daha fazla geciktirmesini imkânsızlaştırıyor ve Sedat bu yüzden, son ayrıntısına kadar verdiği sözü tutmak istiyor. Haber kaynağının tahminine göre, Sedat'ın tereddüdüne rağmen, saldırının gerçekleşme ihtimali % 99.9. Araplar kazanacaklarına inanıyorlar; o yüzden de saldırı önceden haber alındığı takdirde yaşanabilecek bir dış müdahaleden çekiniyorlar. Bu durumda, bazı ortaklar saldırıya katılma konusunda tereddüt yaşayabilirler. Ruslar bu operasyona dahil olmayacak."

Ramsad'ın bu dramatik raporu, herkes tarafından hemen kabul görmemişti. AMAN'nin yakışıklı ve kendine güvenen şefi General Eli Zeira, istihbarat kaynaklarının endişe verici raporlarına rağmen, savaş tehlikesinin gerçekliğine inanmıyordu. Mısır'ın Süveyş Kanalı'nın Afrika kıyısına asker ve tank yığmasının nedeninin, büyük çaplı bir askeri

manevradan başka bir şey olmadığı kanaatindeydi. Zeira ayrıca, Zamir'le yaptığı bir sohbet sırasında, Birim 848'in (Sonradan Birim 8200 olarak ismi değiştirilen Birim 848, IDF'nin dinleme ve izleme birimiydi) hazırladığı rapora "mantıklı bir açıklaması" olmadığını da kabul etmişti. Birim 848 raporunda, Suriye ve Mısır'daki Rus askeri danışmanlarının ailelerinin, bu ülkeleri süratle terk etmekte olduklarını bildiriyordu. Bu, uzun zamandır yaklaşmakta olan bir savaşın kesin kanıtı olarak kabul ediliyordu; gene de, Zeira fikrini değiştirmemekte kararlıydı.

AMAN'nin şefi ve Savunma topluluğu liderlerinin çoğunun "conception"a kuvvetli bir inançları vardı. "Conception", Mısır'ın, İsrail'e ancak iki koşulda saldırmayacağını ileri süren bir "teori"ydi: Birincisi, Sovyetler Birliği'nden, İsrail savaş uçaklarının karşısına çıkabilecek savaş jetlerinin yanı sıra, İsrail'in yerleşim alanlarına ulaşacak bomba ve füzeler alacaktı. İkincisiyse, diğer Arap ülkelerinin de saldırıya katılmasını sağlayacaktı. Teoriye göre, bu iki koşul yerine gelmediği takdirde, Mısır'ın saldırma ihtimali sıfırdı. Mısır tehditler savurabilir, sataşabilir, kışkırtabilir, geniş çaplı manevralar yapabilirdi, ama savaşa girmeyecekti.

1967 yılında, kimse bu liderlere çoktan başka bir hatalı "conception"un esiri olduklarını hatırlatmaya kalkışmadı. O günlerde, Mısır Ordusu'nun büyük kısmı Yemen'deydi, kraliyet ordusuna karşı uzatmalı bir savaş yürütülüyordu. İsrail, ordusunun bir kısmı Yemen bataklığına saplanmış olduğu sürece Mısır'ın kışkırtıcı ya da saldırgan bir davranışa yeltenmeyeceğine inanıyordu. Hata yaptıklarını, 15 Mayıs 1967'de, Başkan Nasır Birleşmiş Milletler gözlemcilerini ülkeden kovup Kızıldeniz'i İsrail gemilerine kapatırken Mısır Ordusu'nun elit birlikleri ansızın Sina Yarımadası'nı aşıp İsrail sınırına dayanınca anladılar. İsrailli uzmanlar, İsrail mantığıyla Arap mantığının her zaman aynı olmayabileceğini fark etmemişlerdi... Ancak Altı

Gün Savaşı İsrail'in zaferiyle bitmişti ve istihbarat hatalarının aklı başında bir değerlendirmesi artık popüler değildi.

O gün de, "conception" 6 Ekim'in erken saatlerinde toplanan Bakanlar Kurulu'nun tepesinde kara bir bulut gibi dolanıyordu. Yalnızca Zeira değil, Bakanlar Kurulu'nun birkaç üyesi daha, Mısır-Suriye ikilisinin sürpriz bir saldırı planladıklarına dair rapora inanmak istemiyorlardı. Geçmişte iki kez, Kasım 1972 ve Mayıs 1973'te, Melek, İsrail'i yaklaşmakta olan bir saldırı konusunda uyarmıştı. Son anda uyarıyı geri aldığı doğruydu, ancak Mayıs 1973'te, çok sayıda yedek asker alelacele harekete geçirilmişti ve bu operasyon İsrail'e 34.5 milyon dolar gibi korkunç bir rakama mal olmuştu.

O sabahki kabine toplantısında, herkes durumun vahametinin farkındaydı. Gene de, yedek askerlerin ancak bir kısmının harekete geçirilmesine karar verildi. Bakanlar ayrıca, kanal boyunca devasa Mısır yığınaklarına karşı önlem niteliğinde bir saldırıya girişmeme kararı aldılar.

Zamir, İsrail'e döndü ve muhalefete rağmen iddiasından vazgeçmedi: Savaş kapıdaydı! Melek'in Mısır ve Suriye ordularının güneş batmadan hemen önce, birlikte saldırıya geçecekleri uyarısını tekrarladı.

Saat 14.00'te, Zeira askeri haberleşme subaylarını ofisine çağırarak savaş çıkması olasılığının çok düşük olduğunu açıkladı. Zeira konuşmaya devam ederken, kurmaylarından birisi içeri girdi ve bir not teslim etti. Zeira notu okudu, tek kelime etmeksizin beresini kaptığı gibi odadan dışarı fırladı. Birkaç dakika sonra, çalmaya başlayan hava saldırısı sirenleri, Yom Kippur sessizliğini dağıttı.

***

Savaştan sonra, AMAN subayları, saldırının günün sonunda gerçekleşeceğini bildirerek Zamir'i yanıltan Melek'i

suçladılar. Oysa saldırı öğlen vakti başlamıştı. Ancak sonradan, saldırının saatinin Suriye ve Mısır'ın devlet başkanları arasında geçen bir telefon görüşmesiyle son dakikada değiştirildiği ortaya çıktı. O sırada, Melek çoktan uçağa binmiş Londra'ya gidiyordu.

AMAN şeflerinin, Melek'in bu hatasından ya da eski hatalı uyarılarından rahatsızlık duymaları oldukça ilginçti aslında. Bundan, AMAN şeflerinin Melek'i bir istihbarat kaynağı olarak değil de, Mısır Devlet Başkanı'nın ofisinde çalışan ve orada olan biten her şeyi, tam ayrıntısıyla rapor etmesi gereken bir Mossad temsilcisi gibi gördükleri anlaşılıyordu. Önemli konumuna rağmen, Melek'in yalnızca bir "casus" olduğunu, mükemmel raporlar ulaştırmakla birlikte, gene de her şeyi yalnız herhangi bir casus kadar bilebileceğini unutmuş görünüyorlardı.

O gün çıkan Yom Kippur Savaşı sırasında, Melek İsrail'e birinci sınıf istihbarat ulaştırmaya devam etti. Mısırlılar, IDF'nin askeri yığınaklarına iki Scud füzesi gönderdiğinde, Melek İsraillileri rahatlatan nitelikte bir rapor gönderdi. Mısır Ordusu, savaşta başka füze kullanmayı planlamıyordu ve Mısır, savaşı daha da kızıştırmayacaktı.

Yom Kippur Savaşı 23 Ekim'de sona erdi. Suriye Ordusu, Golan Tepeleri'nde hezimete uğramıştı ve İsrail topçuları Şam'dan 30 kilometre uzağa konuşlanmıştı. Güneyde Mısırlılar Süveyş Kanalı'nın İsrail kıyısında 7 kilometrelik dar bir şeridi işgal etmişlerdi; ancak Üçüncü Ordusu, Mısır topraklarında bir köprübaşı mevzii oluşturan, Mısır saflarını yaran ve Kahire'nin en fazla 100 kilometre uzağında yeni mevziler edinen İsrail Ordusu tarafından çepeçevre kuşatılmıştı.

Yine de, İsrailliler bu zaferin tadını çıkartamadı. Savaşın bilançosu, 2.656 ölü, 7.251 yaralıydı ve üstün güç miti paramparça olmuştu. Bununla birlikte İsrail'le Mısır arasında görüşmeler başladı ve öncelikle düşmanlığın sona ermesi ve

ardından da iki ulus arasında uzun ömürlü bir barışın sağlanması yönünde anlaşmalar imzalandı. Suriye bu barış sürecine katılmayı reddetti.

Zvi Zamir, görev süresini tamamlayarak yerini General Yitzhak (Hakka) Hofi'ye bıraktı.

Zamir, başarıları nedeniyle övgüyle emekli oldu. İstihbarat topluluğunda, Suriye ve Mısırlıların askeri hazırlıkları konusunda uyarıda bulunan ve İsrail'e yapılacak saldırının yakın olduğu yönünde önemli bir rapor sunan tek insan olması nedeniyle alkışlandı. İsrail liderleri onun uyarılarını dikkate almış olsalardı, savaşın İsrail açısından çok daha iyi sonuçlanacağı kuşkusuzdu. Bakanlar Kurulu'nun bazı üyelerinin, İsrail'in savaş başlatmakla suçlanmamak için, önlem niteliğinde bir saldırıdan kaçındığını iddia etmeleri biraz uydurma ve özensiz bir bahane gibi görünüyor.

Önemli olan neydi – İsrail'in savaşı başlatmakla "suçlanmaması" mı, yoksa var gücüyle kendini savunması mı?

Gene de, İsrail tarihçisi Dr. Uri Bar-Yossef, Melek'in uyarısı sayesinde Golan Tepeleri'nin kurtulduğunu iddia ediyor. Onun yazılarına göre, 6 Ekim sabahı Melek'in uyarısını takiben tankçılar acilen harekete geçirilmişti; bu birlikler öğleden sonra Golan'a vararak Suriyelileri Nafah bölgesinde durdurmayı başardılar.

Savaşın bitiminde, eşi benzeri görülmemiş bir kamuoyu baskısı nedeniyle, İsrail hükümeti bir soruşturma heyeti atadı; Yüksek Mahkeme Yargıcı Shimon Agranat başkanlığındaki heyet Yom Kippur Savaşı sırasında alınan kararları inceledi. Heyet, General Eli Zeira'nın (ve aralarında Kurmay Başkanı David El'azar olmak üzere, birkaç başka subayın daha) derhal ordudan ihracına karar verdi. Heyetin vardığı karara, Zeira'nın Mısır'ın maksadını görmekteki başarısızlığı ve Melek'in uyarılarını ısrarla reddetmesi temel olmuştu.

Peki kimdi bu "Melek"? Yıllar boyunca, Melek'in kimliği

hakkında –hepsi de hatalı olmak üzere– ardı arkası kesilmeyen hikâyeler, raporlar ve kitaplar yayınlandı. Melek'in, Mısır hükümet çevrelerine ve üst düzey ordu komutanlığı'na çok yakın birisi olduğu kuşkusuzdu; ancak gerçek kimliğini çevreleyen gizlilik zırhını delmeyi kimse başaramamıştı. Gazeteciler ve analistler ona birkaç farklı kod adı verdiler ve efsanevi becerilerle donanmış bir karakter yarattılar. Melek, birçok casus hikâyesinin ve hatta çok satan bazı kitapların kahramanı bile oldu.

Bu süre zarfında, Zeira öfkesini yüreğinde taşımaya devam etti. Suçsuz olduğunu kanıtlamaya ve 1973'te yaşananları kendi gözünden dünyaya duyurmaya kararlıydı.

Nihayet, bir kitap yazmaya ve şu soruyu kendi açısından cevaplamaya karar verdi: Melek'in raporunu kabul etmeme nedeni neydi?

General, Melek'in çift taraflı çalışan bir ajan olduğunu, İsraillileri yanlış yönlendirmek amacıyla kurnaz Mısırlılar tarafından Mossad'a yerleştirildiğini yazdı.

Zeira'nın hikâyesine inanan ve Melek'in gerçekten de çift taraflı bir ajan olduğunu yazan muhabirler çıktı. Onlara göre, Melek'in uzun vadedeki amacı, doğru ve isabetli istihbarat sağlayarak İsrail'in güvenini kazanmak ve Mossad artık kendisine güvenmeye başladığında da mahvına sebep olacak korkunç bir yalan satmaktı.

Bu gerçekten de büyük bir haberdi. Her şeyi izah ediyordu... yani neredeyse her şeyi. Zeira ve yandaşları, bir tek gerçeği göz ardı ediyorlardı: Melek'in bütün raporları, başından sonuna kadar, yüzde yüz doğru çıkmıştı. Öyleyse yalan neredeydi?

Üstelik de, Melek Süveyş Kanalı'nda yığınak yapan birliklerin yalnızca manevra yaptıklarını ve savaş tehlikesi olmadığını

söyleyerek İsrail'i gerçekten de yanlış yönlendirebilecekken –"iki taraflı çalışan ajan"– aksi yönde hareket etmişti: Zamir'in İngiltere'deki kurmayını arayarak "Kimyasallar" uyarısını göndermiş ve ardından Londra'ya uçup Zamir'i beklenmedik bir saldırıya karşı uyarmıştı.

Ancak Zeira'yı durdurmak mümkün değildi. 2004 yılında, kitabının yeni baskısı çıktığında, bir adım daha ileri gitti ve Melek'in gerçek kimliğini halka açıkladı.

Zeira, tecrübeli gazeteci Dan Margalit'in televizyon programıyla doruğa ulaşan bir dizi ropörtajda Melek'in ismini açıkladı.

Ashraf Marwan.

Bu isim Mısır politik çevrelerini tanıyan herkesi hayretler içerisinde bırakmıştı. Marwan'ın İsrail casusu olduğuna inanamıyorlardı.

Ancak kimdi bu usta casus? Ashraf Marwan kimdi?

1965 yılında, tatlı ve utangaç Mısırlı bir genç kız, Heliopolis tenis kortunda yakışıklı ve sevimli genç bir adamla tanıştı. Genç kız, Moona, ailenin üçüncü kızıydı ve içlerinde en zekisi olduğu da söylenemezdi. Ablası Huda daha yetenekliydi ve Giza Lisesi'nde okuyordu; ama Moona da hoştu, sevimliydi ve babasının sevgili kızıydı. Tanıştığı genç adam da saygın ve zengin bir ailedendi; kimya bölümünden yeni mezun olmuş ve orduya yazılmıştı. Moona ona deliler gibi âşıktı.

Çok geçmeden, Moona erkek arkadaşını ailesiyle tanıştırdı. Böylece genç adam, Moona'nın babasıyla, Mısır Devlet Başkanı Cemal Abdülnasır'la tanışmış oldu. Nasır kızının ideal damat adayını bulduğuna emin değildi, ancak kızı kendisine başka seçenek bırakacak gibi görünmüyordu. Netice-de, Nasır, genç adamın Başkanlık Muhafızları'nda üst düzey

bir subay olan babasını ofisine davet etti ve iki adam çocuklarının evlenmesine karar verdiler. Genç çift bir sene sonra, Temmuz 1966'da evlendi. Kısa süre sonra da, genç damat Cumhuriyet Muhafızları Kimya Dairesi'ne atandı ve 1968'in sonunda, Başkanlık Fen İşleri Dairesi'ne geçiş yaptı.

Başkan'ın damadının adı, Ashraf Marwan'dı.

Genç adam, yeni işinden tatmin olmuşa benzemiyordu. Nasır'dan, Londra'da öğrenimini sürdürmesine izin vermesini istedi. Nasır kabul edince, Ashraf Marwan Mısır Büyükelçiliği'nin sıkı gözetimi altında, tek başına İngiltere'nin başkentine yerleşti.

Ancak gözetim anlaşıldığı kadarıyla yeterli olmamıştı. Ashraf Marwan güzel yaşamayı, partileri, macerayı seviyordu – ve altmışlı yılların Londra'sı da bunların bol bol bulunduğu bir yerdi. Genç Mısırlının harçlığını tüketmesi için çok geçmesi gerekmemişti. Gece zevklerini destekleyecek başka bir para kaynağına ihtiyacı vardı – ve çok geçmeden buldu da.

Kadının adı, Suad'dı ve Kuveyt Şeyhi Abdullah Mübarek el Sabah'la evliydi. Ashraf romantik tabiatlı kadını baştan çıkardı ve kadın da karşılığında kesenin ağzını açtı. Ancak bu durum uzun sürmedi; ilişki ortaya çıktı ve öfkeli Nasır yaramaz çocuğu utanç içerisinde eve gönderdi. Nasır, Moona'dan zinacı kocasını boşamasını istediyse de, kız dinlemedi bile. Nasır nihayet Marwan'ın Mısır'da kalmasına ve Londra'ya ancak profesörlerine tez teslim etmek üzere gitmesine karar verdi. Marwan ayrıca Suad el Sabah'tan aldığı bütün parayı iade edecekti. Marwan, Nasır'ın ofisinde işe girdi ve ara sıra ufak tefek görevlere verildi.

1969 yılında Ashraf Marwan üniversiteye tez teslim etmek üzere bir kez daha Londra'ya geldi. Ancak bu seferinde, kayınpederine ihanet edecek ilk adımı da attı. Mısır Devlet Başkanı tarafından küçük düşürüldüğü için hayal kırıklığı ve

öfke içerisindeydi. Tereddüt etmeden İsrail Büyükelçiliği'ni arayarak askeri ataşeyle konuşmak istediğini söyledi. Ataşenin ofisi cevap verdiğinde, Marwan kendini gerçek adıyla tanıttı ve lafı dolandırmadan, İsrail adına çalışmak istediğini söyledi. Bu önerisinin, bu tür faaliyetlerle ilgilenen kişilere aktarılmasını istedi. Telefona cevap veren görevli, onu ciddiye almamıştı ve telefon görüşmesini üstlerine bildirmedi: Marwan'ın ikinci telefonu da cevapsız kaldı. Ancak o aşamada, mevzu bazı Mossad ajanlarının kulağına ulaşmıştı. Mossad'ın Avrupa şubesinin şefi Shmuel Goren'e, Marwan'dan bir telefon geldi. Goren, Marwan'ın kim olduğunu ve önemli konumunu biliyordu. Marwan'dan bir daha büyükelçiliğe telefon açmamasını istedi; ona rehberde bulunmayan bir numara verdi ve çalışma arkadaşlarından birkaç tanesini de uyardı.

Goren'in bu çok gizli raporu, Zvi Zamir'in ve sonra da Mossad'ın ajanları işe alan bölümü Tzomet'in başında bulunan Rehavia Vardi'nin eline geçmişti. İki adam, Marwan'ın teklifini ayrıntısıyla araştırmak üzere özel bir ekip görevlendirdiler. Bir yandan, Marwan'ın hamlesi her yönüyle klasik tuzak operasyon özellikleri gösteriyordu: Düşman teşkilatın üst düzey yetkililerinden biri, uğraşmaya gerek kalmadan, ajan olarak çalışmaya gönüllü olur. Bu son derece şaibeli bir durumdu. Söz konusu kişi, Mısır gizli servisleri tarafından yem olarak gönderilen iki taraflı bir ajan olabilirdi.

Ancak öbür yandan, aynı denklemden tamamen zıt bir anlam da çıkartılabilirdi. Düşman teşkilatın üst düzey yetkililerinden birisi ajan olarak çalışmayı teklif ediyordu. Başka kimsenin ulaşması mümkün olmayan gizli belgelere erişim olanağı olduğu kesindi. Bunun anlamı belki de, dünyadaki bütün gizli servislerin hayalini kurduğu ideal ajan olduğudur. Kaldı ki, Vardi'nin adamları Marwan'ı tanıyorlardı – zevk düşkünü, hırslı bir gençti ve bu yüzden de paraya tapıyordu. Teklif reddedilemeyecek kadar cazipti. Goren Londra'ya dönerek Marwan'la

buluşmayı teklif etti. Karşısında şık giyimli, genç ve yakışıklı bir adam duruyordu. Marwan, Goren'e Mısır'ın 1967'deki Altı Gün Savaş'ında uğradığı hezimet yüzünden hayal kırıklığı yaşadığını ve kazanan ekibe, yani İsrail'e katılmaya karar verdiğini anlattı. Ancak bu "ideolojik" gerekçenin yanında, Marwan tonla da para talep ediyordu: bağlantılarına rapor teslim edeceği her toplantının sonunda ödenmek üzere 100.000 dolar.

Goren karşılığında ödenecek büyük bedele rağmen, teklifi kabul etmeye meyilliydi. Daha önce hiçbir Mossad ajanına böylesi büyük miktarda bir ödeme yapılmamıştı. Ne var ki Goren'in, Marwan'ın iddia ettiği kadar iyi olduğunu gösteren sağlam bir kanıta ihtiyacı vardı. Ondan temin edebileceği gizli belgelere bir örnek getirmesini istedi. Bu belgelerin teslimi Marwan'ı da Mossad'a bağlayacaktı, çünkü o zaman kendisi de suçlu durumuna düşecek ve Mossad ajanı olduğunu gösteren kanıt sağlayacaktı. Mısır'ın nazarında, Marwan artık bir hain ve düşman ajanı olacaktı.

Marwan, Goren'i çok bekletmedi ve Mossad'a ilk belgeyi teslim etti: Başkan Nasır'la Sovyet liderlerinin 22 Ocak 1970'te Moskova'da yaptıkları görüşmelerin tutanakları. Bu ziyarette Nasır Sovyetler'den, İsrail'i bombalayabilecek uzun menzilli, modern jet bombardıman uçakları temin etmelerini istemişti.

Belge okuyanları hayretler içinde bırakıyordu. Daha önce bu nitelikte, doğruluğundan şüphe edilemeyecek bir belgeyle karşılaşmamışlardı. Mossad şefleri artık ellerinde emsalsiz bir hazine tuttuklarının farkındaydılar. Dubi'yi, Marwan'ın bağlantısı olarak atayıp Londra'ya gönderdiler. Ayrıca bütün ayarlamaları da derhal hallettiler: Londra'da Melek'le görüşmelerin yapılacağı bir apartman dairesi kiralayıp dinleme cihazlarıyla donattılar, emniyete aldılar. Yıldız ajanın parasının ödeneceği özel bir fon kuruldu. Maç artık başlayabilirdi.

Görüşmeler, vereceği bir rapor olduğunda, Marwan tarafından talep ediliyordu. Dubi tarafından belirlenen kurallar

uyarınca, Marwan aracı kişiye (bazılarının iddiasına göre bu iş için Londra'da Yahudi bir kadın kullanılmıştı) telefon açıyor, böylece Mossad uyarıyı almış oluyordu. Marwan bağlantısına yığınla istihbarat, askeri ve siyasi nitelikte son derece gizli belgeler temin etti. AMAN'de 6. Kısım (Mısır Ordusu) başkanı Albay Meir, bu görüşmelerden birkaçına katılmıştı. Meir gerçek kimliğinin ortaya çıkmaması için kıyafetlerindeki bütün rütbeler çıkartılmış olarak, sahte kimlikle Londra'ya uçuyordu. Londra'da yayan, taksiyle ve otobüsle saatlerce dolaştıktan ve takip edilmediğinden yüzde yüz emin olduktan sonra, apartman dairesine ulaşıp altıncı kata çıkıyordu. Daireye ilk ziyaretinde, kendisinden hiç hazzetmediği anlaşılan, açık açık surat asan, yakışıklı fakat kaba tavırlı bir adamla karşılaştı. Marwan, bilgi birikimine ve tecrübeye sahip bir adamla muhatap olduğunu anlayınca yumuşamıştı. Bir keresinde, Mossad'daki dostları Meir'den Marwan'a bir evrak çantası ulaştırmasını istediler. Çantanın içinde ne olduğunu sorduğunda, arkadaşı göz kırptı ve "Hamedina Meydanı'nda (Tel Aviv'deki en zengin mahalle) bir çatı katı," diye cevap vererek büyük miktarda para taşıdığını ima etmişti. Mossad tahminlerine göre, Marwan'ın İsrail adına ajanlık yaptığı dönemde teslim ettiği raporlar, Yahudi devletine 3 milyon dolardan fazlaya mal olmuştu.

Nasır 28 Eylül 1970'te ölünce yerine Enver Sedat geçti. İsrail'deki en önemli Mısır âlimlerinden birisi olan Shimon Shamir, Sedat'ın karakterini Mossad için analiz etti. Shamir raporunda Sedat'ın zayıf karakterli ve donuk bir adam olduğunu söylüyor ve uzun süre iktidarda kalamayacağını veya savaşa girmeyeceğini ısrarla belirtiyordu. Mısır liderlerinin birçoğu aynı şekilde düşünüyorlardı; ancak Marwan Sedat'a koşulsuz yardım etmeye karar verdi. Karısından Nasır'ın kasasının anahtarlarını alarak en önemli dosya ve belgeleri toplayıp yeni Başkan'a teslim etti.

Marwan, Mayıs 1971'de Mısırlı bazı liderler Sovyet yanlısı bir darbe yapmaya kalkıştıklarında da Sedat'a destek verdi. İhtilalciler arasına Mısır'ın en tanınmış isimleri vardı: eski Başkan Yardımcısı Ali Sabri, eski Savaş Bakanı Mahmut Fevzi, İçişleri Bakanı Sharawi Guma'yla başka milletvekilleri ve bakanlar kurulu üyeleri. Plana göre, İskenderiye Üniversitesi'ni ziyareti sırasında Sedat'a suikast düzenlenecekti. Ancak ilk hamleyi Sedat yaparak bütün darbecileri tutuklattı.

Marwan onun yanında yer aldı ve Sedat'ın darbecileri yamyassı etmesine yardım etti.

Bu hareketi kısa sürede sonuç vermişti. Marwan'ın Mısır hiyerarşisindeki yeri hızla yükseliyordu. Başkanlık enformasyon müsteşarı ve başkanlık özel danışmanı olarak atandı. Arap dünyasına yaptığı ziyaretlerde Sedat'a eşlik ediyor ve üst düzey politik toplantılara katılıyordu.

Marwan'ın konumu yükseldikçe, raporlarının kalitesi de artıyordu. 1971'de, Sedat Moskova'ya birkaç ziyaret yaparak Leonid Brejnev'e İsrail'e saldırmak için ihtiyaç duydukları silahların listesini sundu. Bu listeye, diğer şeylerin yanı sıra MIG-25 savaş uçağı da dahildi. Marwan listeyi Mossad'daki bağlantısına teslim etti ve Sedat-Brejnev görüşmesinin tutanakları istenildiğinde onu da getirdi. Zvi Zamir, Marwan'ın raporlarından özellikle memnundu ve onunla şahsen tanışmak istedi. Marwan tarafından sunulan belgeler, Mossad'daki birkaç üst düzey yetkiliye, AMAN yetkililerine, IDF Genelkurmay Başkanı'yla yardımcısına, Başbakan Golda Meir'e, Savunma Bakanı Moşe Dayan'a ve Golda'nın sırdaşı Bakan Israel Galili'ye dağıtılıyordu.

Marwan'ın raporlarından bazıları, anlaşıldığı kadarıyla, başka gizli servislerin masasına kadar ulaşmıştı. Marwan, İtalyan Gizli Servisi'ne başvurarak onlar için de çalışmak istediğini söyledi. Bir bilgi kaynağına göre, Marwan, İngiliz MI6'yla da temasa geçmişti.

Bu bilgi, Marwan'ın o meşum 5 Ekim günü, Zvi Zamir'le buluşmak üzere Londra'ya giderken neden Roma'ya uğradığını da açıklıyor: Marwan, yaklaşan savaştan İtalyanları da haberdar etmişti.

Marwan'nın daha önce İtalyanların eline ulaşan bir raporu daha vardı; ama bu raporun kaynağı Mossad'dı. Yom Kippur Savaşı'ndan bir ay önce, Libya Mısır'dan yardım istemişti. Libya lideri Muammer Kaddafi'nin hizmetindeki Filistinli teröristler, Roma Havaalanı'ndan kalkacak El-Al uçağını düşüreceklerdi.

Libya, bu şekilde, Şubat 1973'te Sina Yarımadası üzerinde İsrail'in yanlışlıkla düşürdüğü sivil uçağının intikamını almayı planlıyordu. Mossad, Filistinli teröristlerin bir uçağı kaçırarak patlayıcıyla dolduracakları ve İsrail'in büyük kentlerinden birine düşürecekleri yönünde istihbarat almıştı (bkz. Bölüm 12, Kızıl Prens'in Peşinde). Böylece, Libya bayrağı taşıyan bir uçak Sina Yarımadası semasında ortaya çıkıp da kendini tanıtmayı ve İsrail hava sahasını terk etmeyi reddettiğinde, İsrail Hava Kuvvetleri kontrolörleri uçağın suikast uçağı olduğuna karar vermiş ve uçağı vurup düşürmek üzere iki jet savaş uçağı göndermişlerdi. Sonradan, uçağın Sina Yarımadası'nı etkisi altına alan kum fırtınasında yolundan saptığı anlaşılmıştı. İsrailli sağlık görevlileri uçağın dumanlar tüten enkazının etrafında 108 ceset buldular.

Kaddafi, kurbanların intikamını almaya yemin etmişti. Bu operasyonu yürütecek ekip Amin el Hindi dahil, El Fetih üyesi beş teröristten oluşuyordu. Başkan Sedat, Libyalılara yardım etmeye karar verdi ve Marwan'dan iki Rus yapımı Strella füzesini teröristlere teslim etmesini istedi. Marwan yerden havaya atılan füzeleri diplomatik postayla Roma'ya gönderdi. Roma'da, Marwan füzeleri arabasına yükledi; dünyaca meşhur Via Veneto bulvarında bir ayakkabıcıda, El Hindi'yle buluştu. Onunla birlikte bir halı mağazasına girip iki

büyük halı aldılar; füzeleri halılara sardılar ve metroyu kullanarak füzeleri Filistinlilerin kaldığı bir güvenli eve taşıdılar... Teröristler, Marwan tarafından uyarılan Mossad'ın İtalyan yetkililerle konuştuğundan habersiz, füzeleri kullanmaya hazırlanıyorlardı. 6 Eylül günü, İtalyan polisinin anti terör ekibi, Roma Havaalanı yakınlarında, Ostia'daki daireye baskın yaptılar. İtalyanlar terörist örgüt üyelerinden bazılarını tutukladılar ve füzelere de el koydular. Ekibin diğer üyeleriyse, Roma'daki bir otelde yakalandı. İtalyan basını, İtalyan Gizli Servisi'ni uyaran haber kaynağının Mossad olduğunu yazdı; Zvi Zamir'in operasyon için bizzat Roma'ya geldiğini iddia edenler oldu. Bir ay sonra Yom Kippur Savaşı patladı.

Savaştan sonra, Marwan, Sedat için yürüttüğü önemli gizli görevleri sürdürdü. Sedat'ın temsilcisi olarak Arap başkentlerine gönderildi; Suriye'yle Mısır –ve İsrail– arasındaki erk ayrılığında etkin rol oynadı. ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger ve Ürdün Kralı Hüseyin arasında, Amman'da geçen görüşmelere de katıldı. Erk ayrılığı, Marwan'a başka bir gizli servisle de temasa geçme fırsatı vermişti – CIA, İsrail'le varılan geçici anlaşmanın ardından, Mısır politikasıyla alakalı güvenilir istihbarat kaynakları arıyordu. Amerikalı kaynaklara göre, Marwan'la CIA arasındaki gizli ilişki yaklaşık 25 yıl sürdü. Marwan ABD'ye tedavi amaçlı birkaç ziyaret yaptı ve CIA'nın nezaketinin, sıcak karşılamanın ve cömert ev sahipliğinin tadını çıkarttı.

Ancak üst düzey yönetici konumu ve gizli faaliyetleri bile zamanla cazibesini kaybedince, Marwan ticarete atılmaya karar verdi. Londra'da, Carlton House 24 numarada lüks bir daire satın alarak birkaç projeye yatırım yapmaya başladı. 1975'te, Ashraf Marwan, Arap Endüstri Birliği'nin başkanı

olarak atandı – Batılı yöntemlerle konvansiyonel silah üretmek amacıyla Mısır, Suudi Arabistan ve İran Körfez Emirlikleri tarafından kurulan bir kuruluş. Proje başarısız oldu, ancak Marwan'ın iş dünyasında önemli bağlantılar kurmasına yardım etti. Kısa süre sonra görevinden alındı ve 1979'da Paris'e taşındı. İki yıl sonra, Başkan Sedat'ın fanatik teröristler tarafından öldürülmesinin ardından Londra'ya taşındı ve onu çok zengin bir adam yapan harika bir iş kurdu.

Mossad bağlantısı Dubi'yi, Balear Adaları'nda Mayorka'da satın aldığı bir otelde ağırladı ve ona casusluktan emekli olmak istediğini bildirdi. Bazılarının iddiasına göre, Marwan yetmişlerin sonunda Mısır'ın artık kendisi için güvenli olmadığını hissetmiş, hem Mısır'dan hem de Mossad'dan ayrılmaya karar vermişti.

Sonraki yıllarda, Marwan büyük ticari başarılara imza attı. Parasını iyi yerlere yatırdı ve çok geçmeden Chealsea futbol takımını satın aldı; Prenses Diana'nın sevgilisi Dodi'nin babasıyla, Londra'daki seçkin Harrod mağazasının mülkiyeti için rekabete girdi. Geçmişte olduğu gibi zevk düşkünü yaşam tarzından vazgeçmedi, her zaman şık giyindi ve ardında bir dizi aşk ilişkisi bıraktı. New York'ta kaldığı otelde kendisiyle görüşmeye gelen bazı CIA ajanları, Marwan'ın son gözdesi kıyafetlerini giyip odasından ayrılana kadar beklemek zorunda kaldı.

Seksenlerde, Marwan'ın adı Libya'daki Kaddafi rejimiyle ve Lübnan'daki teröristlerle alakalı bazı silah kaçakçılığı anlaşmalarına karıştı. Amerikalı bir gazetecinin yazdığına göre, bir CIA ajanını evine davet ederek terasa çıkartmış ve evin önünde duran parlak Rolls Royce'u gösterip "Kaddafi'nin hediyesi," demişti.

Bu hikâye büyük ihtimalle tamamen uydurma. Marwan'ın teröristlerle iş yapıp geçmişte İsrail ajanı olarak çalıştığını açıklayabilecek ve kendisini mutlak bir ölüme mahkûm edebilecek

Mossad'la zıtlaşması için hiçbir neden yoktu. Marwan sahiden de Libya'yla veya teröristlerle şaibeli ilişkilere girdiyse, bunu ancak Mossad'la işbirliği içerisinde yapmış olabilir.

Ne var ki, yıllar geçti ve 2002 yılında, "İsrail Tarihi" adlı kitap Londra'da basıldı. Kitap İsrailli akademisyen Aharon Bregman imzasını taşıyordu ve içinde, İsrail'i Yom Kippur Savaşı konusunda uyaran casustan bahsediliyordu.

Bregman bu casustan "damat" diye bahsediyordu ve bunun anlamı da, casusun önemli bir şahsiyete yakın birisi olduğuydu. Melek gerçekten de, Nasır'ın damadıydı. Bregman, söz konusu kişinin İsrail'e yanlış istihbarat veren iki taraflı bir ajan olduğunu da yazdı.

Adının açıklanmamasına rağmen, Marwan kitaba tepki gösterdi. Mısır'ın *Al Ahram* gazetesine verdiği bir röportajda tepkisini dile getirdi ve Bregman'ın araştırmasıyla, "aptalca bir dedektif hikâyesi" diye dalga geçti.

Gücenen Bregman, onurunu kurtarmaya karar verdi ve *Al Ahram*'a verdiği bir röportajda, "damadın" kimliğinin gerçekten de Ashraf Marwan olduğunu açıkladı. Bu, ciddi ancak neredeyse kimse tarafından tanınmayan bir akademisyen tarafından yöneltilen, kanıtlanması imkânsız bir suçlamaydı. Önemli bir etkisi de olmamıştı; ta ki Eli Zeira, İsrail'i kandıran iki taraflı ajanın Ashraf Marwan olduğunu açıklayana kadar.

İsrail'de daha önce böyle bir şey hiç görülmemişti. Ölmüş olsalar bile, eski ajanların kimlikleri asla açıklanmazdı. Üstelik Ashraf Marwan hayattaydı ve Mısır "Mukhabarat"ının katillerine kolay av olabilecek bir konumdaydı. Zvi Zamir, otuz senelik emekliliğin ardından Marwan'la temas kurmaya çalıştıysa da, Melek onunla konuşmayı reddetmişti. "Konuşmak istemedi, çünkü onu koruyabileceğime inanmıyordu. Onu korumak için elimden geleni yaptım, ama başarısız oldum," dedi Zamir, üzüntülü bir ifadeyle.

Zeira'nın açıklamasını takiben, Zamir kendi iradesiyle benimsediği sessizliği bozarak eski AMAN şefine sert suçlamalarda bulundu. Onu devlet sırlarını açıklamakla suçladı. Zeira da, eski Ramsad'ın iki taraflı bir ajanı korumaya çalıştığını iddia ederek karşı saldırıda bulundu.

Televizyonda Mısır'daki resmi bir törenin canlı yayınını izleyen İsrailli gazeteci Ronen Bergman, Başkan Hüsnü Mübarek'in, Nasır'ın mezarına çelenk koyarken kendisine eşlik eden Marwan'ın elini içtenlikle sıktığını görmüştü. Başkan Mübarek, derhal Marwan'ı destekledi ve İsrail casusu olduğu iddialarını şiddetle reddetti.

İsrail yığınla suçlama ve karşı suçlamayla uğraşmaktaydı. Mossad ve AMAN'nin oluşturduğu iki soruşturma kurulu, aynı sonuca ulaştı: Marwan iki taraflı bir casus değildi ve İsrail'e herhangi bir şekilde zarar vermemişti. Zeira gene de pes etmedi ve Zamir'e dava açtı. Mahkeme tarafından hakem olarak atanan eski Yargıç Theodor Or, Zamir'in hikâyesinin doğru olduğu yönünde karar verdi.

Zeira ve yandaşları, Marwan'ın bir zamanlar Mısır hükümetinin önemli şahsiyetlerinden birisi, Nasır'ın damadı ve Sedat'ın yakın danışmanı olduğu gerçeğini görmezden gelmeye karar vermişlerdi. Mısır liderleri, aralarından birinin bir hain ve Siyonist casusu olduğunu kabul etmek istemediler. Böyle bir şeyi kabul ettikleri takdirde, Mısır kamuoyunda şok yaşanabilir ve Mısırlıların liderlerine güvenleri sarsılabilirdi. Bu yüzden de, farklı bir yaklaşım denediler: Marwan'ı halk karşısında alkışlar ve överken, gizliden gizliye ölüm fermanını imzaladılar.

2007 Haziran'ının başlarında, Hâkim Or bulgularını yayınladı. 12 Haziran'da, İsrail mahkemesi, Marwan'ın Mossad hizmetinde oynadığı rolle ilgili Zamir'in açıklamasını kabul etti. İki hafta sonra, 27 Haziran'da, Marwan'ın cesedi, terasının altındaki kaldırımda bulundu.

İsrailli gözlemciler, bu cinayetten Mısırlı gizli servisleri sorumlu tuttular. Zeira'yı suçlayanlar ve dikkatsiz davranışıyla Marwan'ın ölümüne sebep olduğunu iddia edenler oldu. Öte yandan, Marwan'ın dul eşi, pek de şaşırtıcı olmayan bir açıklamayla, kocasının ölümünden Mossad'ı sorumlu tuttu. Görgü tanıklarının ifadesine göre, Marwan ölümünden birkaç dakika önce terasında Ortadoğuluya benzeyen bir adamla birlikte görülmüştü.

Scotland Yard, dosyayı kapattı ve tekrar açtı. Sonunda, failleri bulmayı başaramadığını açıkladı. Melek'in katilleri, bugün hâlâ özgürler.

ATOM CASUSUNA BAL TUZAĞI

15

Mordechai Vanunu, gizli faaliyetlerini ifşa etmek için, "Ben casusum" yazılı bir levha taşımak dışında her şeyi yapıyor görünüyordu.

İsrail'in en gizli ve sıkı güvenlikli tesisi olan Dimona atom reaktöründe teknisyen olarak çalışıyordu. Birçok devletin yanı sıra, yabancı basın da, İsrail'in bu çok gizli tesiste nükleer silah ürettiğinden emindi.

Dimona'da işe müracaat eden herkes, form doldurmakla, sorguyla, Şabak ve diğer güvenlik uzmanlarının soruşturmalarıyla geçen uzun, sıkı bir sürece katlanır ve nihayet bu yorucu süreç tamamlandığında gizli tesise girmesine izin verilirdi. Yoğun gözetim ve sıkı gizlilik, kişinin Dimona'da çalıştığı süre boyunca da devam ederdi.

Vanunu, bir gazetede gördüğü ilan üzerine, Dimona'ya iş müracaatında bulunur. "Nükleer araştırma tesisinin" Beer-Sheva yakınlarındaki ofisinde, başvuru formunu doldurur, sıradan güvenlik soruşturmasına tabi tutulur ve bir sorunla karşılaşmadan işe girer.

Bu nasıl mümkün olabilmişti? Vanunu sol görüşlü bir radikaldi, arkadaşları komünist, anti-Siyonist Rakah Partisi'nin Arap üyeleriydi; onların yanında protestolara katılmıştı, Filistin yanlısı gösterilerde çekilmiş fotoğrafları vardı, pankart taşımış, nutuk atmış ve basına demeç vermişti.

Aynı zamanda, Beer Sheva'daki küçük dairesinde Rakah militanlarını misafir etmiş, yalnızca Arap radikalleri kabul eden ve İsrail devletine açıkça düşman bir tavır benimseyen üniversitedeki örgütlerine davet edilmişti. Öğrenim gördüğü Ben-Gurion Üniversitesi'nde aşırı görüşleriyle tanınmaktaydı.

Yetenekli ancak dengesiz bir adamdı Vanunu. Rakah taraftarı olmadan önce, aşırı sağ görüşlüydü ve ırkçı Haham Kahana'nın hayranları arasındaydı. Sonraları, aşırı sağ görüşlü Hatechiya (Uyanış) Partisi'ni desteklemiş, Likud'a oy vermiş ve nihayet aşırı sola kaymıştı. İddiasına göre, politik görüşlerini tartışmalı 1982 Lübnan Savaşı yüzünden değiştirmişti. Neredeyse kimseyle görüşmeyen, tek başına takılan Vanunu, Fas kökenli olduğu için ayrımcılığa maruz kaldığına iyiden iyiye inanmıştı. Bu inancı, Hava Kuvvetleri Akademisi sınavlarında başarısız olup da Engineer Corps'ta görevlendirildiğinde iyice güçlendi. IDF'den terhis olduktan sonra, Tel Aviv'de mühendislik öğrenimi görmeye başladı; derken fikrini değiştirip ekonomi okumak için Beer Sheva'ya taşındı ve yeniden fikrini değiştirerek felsefeye kaydı. Önce vejetaryen oldu, sonra vegan. Ancak para konusundaki hırsı, sınıf arkadaşlarının dikkatinden kaçmamıştı. Çalışmak zorunda olmadığını, borsada akıllı yatırımlar yaptığını anlatıp övünüyordu. Günlüğünde, felsefe ve İngilizce'ye nazaran borsaya öncelik vermişti. Audi marka kırmızı bir araba kullanıyordu, çıplak modellik yaparak para kazanmıştı ve bir keresinde üniversitedeki partilerden birinde, ödül kazanmak uğruna donunu indirmişti.

Nasıl yaşadığı, kendisinden başka kimseyi ilgilendirmez elbette; fakat Rakah sempatizanı ve Filistin destekçisi olarak yürüttüğü politik faaliyetlerinin alarm zillerini çaldırması gerekirdi. Onun yerine, Şabak yetkilileri tarafından bir görüşmeye çağrılarak bu faaliyetlere bir son vermesi ve uyarıldığına dair bir belge imzalaması istendi. Vanunu belgeyi imzalamadığı gibi, faaliyetlerine son da vermedi.

Şabak Vanunu'nun faaliyetlerinden, Savunma Bakanlığı Emniyet Müdürü'ne gönderdiği rutin bir raporda bahsetmişti. Müdür, raporu Dimona reaktöründeki güvenlik müdürüne aktardı; o da raporu dosyalardan birine kaldırmakla yetindi. Hiçbir önlem alınmadı, Vanunu hiçbir şekilde takibe alınmadı. Bu, inanılmaz derecede büyük bir hataydı. Bütün bu insanlar –mahalli ve ulusal ölçekte, Şabak yetkilileri ve bakanlıktaki ve Dimona'daki güvenlik müdürleri– görevlerini yerine getirmekte başarısız olmuşlardı.

Vanunu politik faaliyetlerini sürdürdü ve kimse tarafından da rahatsız edilmedi.

Vanunu, Dimona yerleşkesinin en gizli bölümü olan Tesis 2'de "operatör" olarak çalışıyordu. Dimona'da çalışan 2700 kişiden 150'si dışında Tesis 2'ye girilmesi yasaktı. Vanunu iki kol bandı taşıyordu: Dimona tesisine girebilmek için 9567-8 ve Tesis 2'ye girebilmek için de 320.

Dışarıdan bakıldığında bina, depo ya da marjinal fayda birimi olabilecek iki katlı, sıradan bir yapı gibiydi. Ancak meraklı birisi, düz çatıdaki asansörü fark edip iki katlı bir binada asansöre neden ihtiyaç duyulduğunu sorabilirdi. Bu gizemin anahtarı, Tesis 2'nin gerçek sırrında saklıydı: Asansör yukarı çıkmak için değil, aşağıya, yeraltında ustaca gizlenmiş altı kata inmek için lazımdı. Vanunu, gece vardiyasında çalışıyordu ve binayı da avucunun içi gibi biliyordu. İlk katta birkaç yazıhane ve bir de kantin vardı. Zemin kattaki birkaç kapı, reaktörde kullanılan

uranyum çubuklarının naklinde kullanılıyordu. Aynı katta başka yazıhaneler ve bazı montaj laboratuvarları da vardı. Yeraltındaki ilk katta, borular ve vanalar duruyordu. İkincisinde, merkez kontrol odası ve "Golda'nın balkonu" denilen bir çeşit balkon vardı. Üst düzeyde giriş izni olan önemli ziyaretçiler bu balkondan aşağıdaki üretim salonunu izleyebiliyorlardı. Üçüncü yeraltı katında teknisyenler yukarıdan indirilen uranyum çubukları üzerinde çalışıyorlardı. Üç kat yüksekliğinde geniş bir yeraltı boşluğu olan dördüncü kattaysa, üretim plantı ve reaktörde üretilen plütonyumun uranyum çubuklarından ayrıldığı ayrıştırma tesisi yer almaktaydı. Beşinci kat, metalürji bölümüne ve bomba bileşenlerinin üretildiği laboratuvarlara ev sahipliği yapıyordu. Altıncı kattaysa, kimyasal atıklar, özel konteynerlere dolduruluyordu.

Vanunu, nükleer reaktörün normal işleyisi sırasında, zincirleme reaksiyonun uranyum çubuklarında biriken plütonyum ürettiğini biliyordu. Plütonyum, çubuklardan "sıyrıldıktan" sonra dördüncü ve beşinci katlarda işleniyor ve İsrail'in atomik silahlarında kullanılıyordu.

Bir gün, ortada hiçbir neden yokken, Vanunu Tesis 2'ye fotoğraf makinesini götürdü. Makineyi çantasına, mesai bitiminde Ben-Gurion Üniversitesi'nde gireceği derste kullanacağı kitapların arasına koymuştu. Güvenlik elemanları, Dimona'ya neden fotoğraf makinesi getirme gereği duyduğunu soracak olurlarsa, kumsala giderken yanına aldığını, sonra da çantasında unuttuğunu söylemeyi planlıyordu. Ama ne çantayı kontrol eden oldu ne de soru soran ve Vanunu fotoğraf makinesini kendine ait dolaba kaldırdı. Öğlen ve akşam molalarında, binada kimse kalmadığında, Vanunu yeraltındaki koridorlarda dolanıyor, laboratuvarların, teçhizatın ve koridorların fotoğraflarını çekiyor, ayrıntılı eskizler çizip boş yazıhanelere giriyor, açık dolaplardaki belgeleri karıştırıyordu. Kimse tarafından görülmediği gibi, kuşkulanılmadı da.

Güvenlik elemanları buhar olup uçmuşlardı adeta. Üstleri, onun bu tehlikeli hobisinden haberdar değillerdi ve.Vanunu'yu sessiz, ciddi ve becerikli bir teknisyen olarak tanıyorlardı.

1985'in sonunda, Vanunu dokuz yıldır çalışmakta olduğu Dimona'dan kovuldu. İşten atılmasının nedeni, politik faaliyetleriyle değil Dimona'daki bütçe kesintileriyle alakalıydı. Diğer birçok çalışan gibi, Vanunu'ya da yol verilmişti. % 150 oranında kıdem tazminatı ve 8 aylık maaşı tutarında da uyarı tazminatı aldı. Buna rağmen, Vanunu bir kez daha hayal kırıklığına uğramıştı ve kızgındı. Yurtdışına, uzun bir yolculuğa çıkmaya ve belki de –İsrail dışında, 12 milyon Yahudi'nin yaşadığı başka bir vatan bulabilirse– hiç dönmemeye kararlıydı. Evini ve arabasını satıp banka hesaplarını boşalttı. 31 yaşındaki Vanunu, sırt çantasını yüklendiği gibi yolculuğuna başladı. Bir keresinde Avrupa'ya ve bir kez de ABD'ye olmak üzere, daha önce de uzun yolculuklara çıkmıştı. Bu sefer hedefi Uzakdoğu'ydu. Dimona'da çektiği iki bobin film de çantasındaydı.

İlk durağı Yunanistan oldu; ardından Rusya, Tayland ve Nepal. Katmandu'da tanıştığı İsrailli bir kıza kendini "Mordy" olarak tanıttı, çekinerek de olsa kur yaptı. Sol görüşlü bir pasifist olduğunu, İsrail'e dönmeme ihtimalinin olduğunu açıkça anlattı. Bir Budist tapınağını ziyaret etti ve Budist olmayı düşündü.

Katmandu'dan sonra, Vanunu Uzakdoğu'ya uğradı ve nihayet Avustralya'ya ulaştı. Birkaç ay boyunca Sydney'de küçük işlerde çalıştı, fakat çoğunlukla tek başına takılıyordu ve mutsuzdu. Bir akşam kentin en kötü şöhretli, fahişe, hırsız ve uyuşturucu satıcılarının yatağı olan mahallelerinden birinde dolaşırken karşısına acı çeken ruhların –umutsuz insanların, suçluların, evsiz gezginlerin, fakir ve ezilmiş insanların– sığınağı olarak bilinen Saint George Kilisesi çıktı. Vanunu kiliseden içeri

girdi ve Anglikan rahibi John McKnight'la karşılaştı. İyi kalpli rahip, Vanunu'nun bir yuva ve aile aradığını bir bakışta anlamıştı. Bu utangaç ve güvensiz misafirle yakın ve sıcak bir ilişki geliştirdi. Sonraki haftalarda, iki erkek uzun ve içten sohbetler ettiler ve nihayet, 17 Ağustos 1986'da, Vanunu Hıristiyan olarak yeni bir isim aldı: John Crossman.

Fas'ta doğan, gençliğini Beer Sheva'daki Talmud okullarında ve *yeşiva*'larda geçiren bir Yahudi için bu hiç kolay olmamıştı. İnanç ateşinin yıllar önce söndüğü ve bu din değişikliğinin daha çok dengesizliğinin ve kendi dininin yarattığı hayal kırıklığının bir sonucu olduğu doğruydu. Saint George Kilisesi'ne girip de Peder McKnight'la tanışmasaydı, Budizmi ya da başka herhangi bir dini benimsemiş olacaktı. Ancak Yahudiliğe sırtını dönünce, İsrail'e de sırt çevirmiş oldu; ülkesine duyduğu nefret, gelecekteki hareketlerinin en önemli gerekçesi haline geldi.

Bir gün, kilisedeki sosyal bir toplantının ardından, Vanunu yeni arkadaşlarına, İsrail'de yaptığı işten bahsetti; Dimona reaktörünü anlattı ve çektiği fotoğraflarla bir slayt gösterisi yapmayı önerdi. Arkadaşları ona boş boş baktılar: Vanunu'nun neden bahsettiğine dair en ufak bir fikirleri bile yoktu. Ancak bu sözler dinleyicilerden birisinin ilgisini çekmişti: Kolombiyalı bir gezgin ve önemsiz bir gazeteci olan Oscar Guerrero. İki erkek kilisenin çitlerini boyadılar ve bir süreliğine aynı apartman dairesini paylaştılar. Guerrero, bu fotoğrafların önemini kavramıştı ve servet ve başarı vaadiyle Vanunu'nun hayal gücünü kamçıladı.

Vanunu'nun feci şekilde paraya ihtiyacı vardı; ama aynı zamanda vaat edilen bu zaferi Yahudilerle Araplar arasında sağlanacak barışı desteklemek için kullanabileceğini de düşünmüştü. Vanunu'nun başlangıçtaki planı bu değildi: İsrail'den ayrılma nedeni barış arabuluculuğu değildi ve çantasında iki bobin filmle aylarca dünyayı dolaşmıştı. Ancak barış sağlamak

ve dünyayı İsrail'in atom bombasından kurtarmak, hareketlerinin sözde kutsal amacı haline geldi. Günler geçtikçe, İsrail nükleer projesine karşı açtığı kişisel savaş şiddetlendi ve Dimona fotoğraflarını basmasının en önemli nedeni oldu. Ne var ki Vanunu bunu yaptığı takdirde, İsrail vatandaşlığı günlerinin sayılı olduğunun da farkındaydı. Bir hain ve devlet düşmanı olarak görülecek, İsrail'e bir daha asla dönemeyecekti.

Gene de işin cazibesi büyüktü. Vanunu'yla Guerrero, Sydney'deki bir fotoğrafçıya gittiler. Vanunu'nun Tesis 2'de çektiği fotoğrafları tabettirip Amerikalı dergilerin mahalli bürolarını ve Avustralya televizyon kanallarını kapı kapı dolaştılarsa da, sonuç alamadılar. Muhatap oldukları kişiler, onlara ya deli ya da kolay para kazanmaya çalışan dolandırıcılar gözüyle bakıyorlardı. Bu derviş tavırlı, utangaç adamın İsrail'in en iyi korunan sırrını elinde tuttuğuna kimse inanmıyordu.

Nihayet, Guerrero İspanya'ya ve İngiltere'ye uçtu ve bu kez şansı yaver gitti. *London Sunday Times*'ın editörleri hikâyeyi duyunca, İsrail reaktörü üzerine, görülmemiş fotoğraflar ve çizimler temel alınarak hazırlanacak bir haberin etkileyici potansiyelini fark ettiler. Ancak, çok dikkatli olmak zorundaydılar. Yakın zamanda Hitler'in sonradan ikinci sınıf bir taklit olduğu ortaya çıkan günlüklerini basarak itibarlarının zedelenmesine neden olmuşlardı. Bu yüzden, Guerrero'nun getirdiği malzemenin adamakıllı incelenmesini istediler.

Bu sırada, Avustralya televizyonundan bir yetkili, Canberra'daki İsrail Konsolosluğu'yla irtibata geçerek kendilerine Dimona reaktörünün fotoğraflarını teklif eden, garip görünüşlü adamın gerçekten de İsrail vatandaşı olup olmadığını sordu. Hikâye, olayı Tel Aviv'deki gazetesine bildiren İsrailli bir gazetecinin önüne geldi.

Böylece, İsrail gizli servisleri birdenbire yıldırım çarpmışa döndüler: Eski bir Dimona Tesis 2 çalışanı, İsrail'in en hayati sırlarından birini satmaya uğraşıyordu. "Sistem başarısız oldu

ve ona vaktinde ulaşamadık," diye çaresizce kabul etti, dönemin Savunma Bakanlığı Emniyet Müdürü Haim Carmon.

Haber hızlı bir şekilde "Başbakanlar Kulübü"ne, Ulusal Birlik hükümetinin üyeleri olan Başbakan Peres ve eski başbakanlar Rabin ve Şamir'e ulaştırıldı. Vanunu'nun bir an önce bulunup İsrail'e getirilmesine karar verildi. Kurmaylardan bazıları, Vanunu'nun ülkeye geri getirilmesindense öldürülmesini teklif ettilerse de, bu fikir kabul görmedi. Başbakan telefonu eline alıp Ramsad'ı aradı.

1982'den bu yana, Mossad'ın liderlik koltuğunda yeni biri oturuyordu: Nahum Admoni. IDF'den Mossad'a tepeden indirilen generallerle geçen yirmi senenin ardından, nihayet teşkilatın alt kademelerinden yükselerek başa geçmişti. Kudüs'te doğan Nahum Admoni, eski bir Shai ve AMAN üyesiydi. Yitzhak Hofi'nin yardımcılığını yapmış ve Hofi'nin 1982'de emekliye ayrılmasının ardından, can attığı Ramsad görevine getirilmişti. Ramsad olarak yedi sene geçirdi, ancak bunların istihbarat topluluğunun en iyi yılları olduğu söylenemezdi. 1982 ile 1989 yılları arasında Mossad adına utanç verici birkaç vaka yaşanmıştı – Yahudi bir istihbarat analisti gizli bir İsrail istihbarat birimi adına casusluk yaptığı gerekçesiyle Washington'da tutuklanınca patlak veren Pollar hadisesi; ardından İsrail'in de karıştığı İran-Kontra skandalı (Irangate); beceriksizlikleri ve dikkatsizlikleri yüzünden yabancı ülkelerde yakayı ele veren birkaç Mossad ajanının tutuklanması. Ancak İsrail'e en kötü hasarı, Mordechai Vanunu'nun verdiği şüphesizdi. Peres'den telefon gelir gelmez, Admoni Vanunu'nun yakalanması için bir operasyon başlattı. Mossad bilgisayarı operasyonun kod adını "Kaniuk" olarak belirledi.

Nahum Admoni, Vanunu'yu bulmaları için Avustralya'ya acilen bir Caesarea birimi gönderdi. Ancak ajanlar

vardıklarında, geç kaldıklarını gördüler. Kuş kafesten uçmuş, çoktan İngiltere'ye varmıştı bile.

Guerrero'yla yaptığı görüşmenin ardından, *Sunday Times* editörü, haftalık derginin *Insight* bölümünün yıldızı Peter Hounam'ı Avustralya'ya Vanunu'yla tanışmaya göndermişti. Uçağa bindiğinde, Hounam Guerrero'nun getirdiği fotoğrafların bir kısmının İngiliz bilim adamları tarafından incelendiğini ve sahte olmadıklarının onaylandığını biliyordu. Vanunu'yla Sydney'de yaptığı görüşme sonucunda, Hounam onun hikâyesinin doğru olduğuna iyiden iyiye ikna oldu. Özellikle de, Vanunu'nun, Guerrero'nun onun "İsrailli bir bilim adamı" olduğu yönündeki abartılı iddialarını reddetmesinden etkilenmişti. Vanunu gazeteciye gerçeği anlattı: Dimona'da teknisyen olarak çalışmıştı.

Vanunu ile Hounam, Guerrero'yu geride bırakarak Londra'ya uçtular; *Sunday Times*, Kolombiyalıya ödemek zorunda kalacağı komisyondan tasarruf etmeye çalışıyordu... Londra'da, Vanunu, *Sunday Times* yetkilileri tarafından yoğun bir soruşturmadan geçirildi. Onlara bildiği her şeyi anlattı ve İngilizlere, İsrail'in canlıları öldürürken, binaları ve yapıları olduğu gibi bırakan nitrojen bombası da ürettiğini açıkladı. Ayrıca, Tesis 2'de bombaların yapılışını da anlattı. Ancak bütün bu görüşmeler sırasında gergin ve korkmuş bir hali vardı. İsrailli servisler tarafından öldürülmekten ya da kaçırılmaktan korkuyordu. *Sunday Times*'dakiler onu yatıştırmaya çalıştılar; otelini değiştirdiler ve değerli misafirlerine "bakıcılık" yapmaları için bütün çalışanlarını sırayla görevlendirdiler. Caddelerde tek başına dolaşmamasını istedilerse de dinletemediler.

Sorgu sual faslı bittikten sonra, Vanunu'ya inanılmaz bir teklifte bulundular: hikâyesi ve fotoğrafları için 100.000 dolar, makalelerin telif haklarının % 40'ı ve yazıldığı takdirde, kitap haklarının da % 25'i. Ayrıca, *Sunday Times*'ın sahibi Rupert Murdoch'un 20th Century Fox film şirketinin de sahibi olduğunu

ve Vanunu'nun hayatı ve yaşadıklarıyla ilgili bir film yapmayı düşündüğünü de söylediler. Vanunu rolünü Robert de Niro oynayacaktı.

Vanunu'nun Londra'daki ev sahipleri, onu ayartmak için bir şey dışında her şeyi sunmuşlardı: bir kadın. Vanunu sekse, bir kadının sıcaklığına açtı ve bunları bulamıyordu. *Insight* çalışanı Rowena Webster kendisine eşlik ettiği sırada, umutsuzca onunla yatmaya çalışmış ve reddedilmişti. Vanunu'nun zayıf noktası, seksti; fakat *Sunday Times*'ın uyanık editörleri bunu anlayamamışlardı.

Aynı zamanda, Vanunu'nun, İsrail gizli servislerinden korkmakta haklı olduğunu da anlayamadılar. *Insight* muhabirlerinden biri, Vanunu'nun iddia ettiği kişi olup olmadığını öğrenmek üzere İsrail'e gönderildi. Muhabir, Vanunu hakkında İsrailli bir gazeteciyle konuştu ve o da vakit kaybetmeden Şabak'a haber verdi. Birkaç saat sonra, Mossad ajanlarından oluşan, Ramsad yardımcısı Shabtai Shavit başkanlığındaki bir ekip Londra'ya varmıştı bile. Operasyonun kumandanı, Ramsad'ın ikinci yardımcısı ve Caesarea'nın başı Beni Ze'evi'ydi.

Kendilerine foto muhabiri süsü veren iki Mossad ajanı, *Sunday Times* binasının etrafında dolaşarak protestocu işçilerin fotoğraflarını çektiler. Birkaç gün sonra, binadan çıkan Vanunu'yu görüp onun da fotoğraflarını çektiler ve Londra sokaklarında izlediler.

Vanunu'nun takibi, eski Mossad ajanı Zvi Malkin tarafından geliştirilen "tarama" yöntemiyle gerçekleştirildi. Hedeflerinin peşinden gitmenin yanı sıra, ajanlar takip ettikleri kişinin gidebileceği mekânları da "tarıyor" ve ondan önce orada oluyorlardı. Böylece, 24 Eylül günü, Vanunu, turistlerin ve ziyaretçilerin gözdesi olan Leicester Meydanı'na vardı. Gazete standının yanında, *Charlie'nin Melekleri* dizisinin yıldızı Farah Fawcett'e tıpa tıp benzeyen genç bir kadın gördü.

Genç kadın sarışındı ve Vanunu'nun gözüne "melek gibi güzel" göründü. Gazete standının önünde dikilen kadına özlem dolu bakışlarla uzun uzun baktı. Kadın başını çevirip Vanunu'nun bakışlarına anlamlı bir bakışla karşılık verdi. Bakışları bir an için kilitlendi, fakat kadının sırası gelince gazetesini alıp yoluna devam etti. Vanunu da başka tarafa yöneldiyse de cesaretini topladı ve geri dönüp genç kadına konuşup konuşamayacaklarını sordu. Genç kadın, bir gülümsemeyle kabul etti. Bir müddet sohbet ettiler; genç kadın kendini Cindy olarak tanıttı; Avrupa'ya turistik bir geziye çıkmış, Philadelphia'da yaşayan Yahudi bir güzellik uzmanıydı.

Vanunu kuşkulanmıştı. Son birkaç gün çok sinir bozucuydu. *Sunday Times* çalışanları tarafından bitmek tükenmek bilmeyen sorgulamalardan geçirilmişti ve hikâyenin basımı ertelenip duruyordu. *Sunday Times*'ın, Londra'daki İsrail Büyükelçiliği'ne haber hakkındaki yorumlarını soracağını duyduğundan beri, İsrailli gizli servis korkusu artmıştı. Vanunu'ya, *Sunday Times* gibi saygın bir gazetenin, daima karşı tarafın yorumunu sorması gerektiğini izah etmişlerdi; Vanunu ikna olmamıştı. Yalnızdı, öfkeliydi ve sabrının tükendiğini hissediyordu.

Şimdiyse birdenbire Cindy ortaya çıkmıştı.

"Mossad mı gönderdi seni?" diye sordu, şakayla karışık.

"Hayır, hayır," dedi genç kadın. "Hayır. Mossad da ne?"

Vanunu'ya adını sordu.

"George," dedi. Otele kayıt yaptırırken kullandığı isim buydu.

Genç kadın gülümsedi. "Hadi ama," dedi. "Sen George değilsin."

Bir kafeye oturduklarında, Vanunu gerçek adını açıkladı; *Sunday Times*'dan ve sorunlarından bahsetti. Cindy ona derhal

New York'a gelmesini önerdi; orada iyi gazeteler ve iyi avukatlar bulabilirdi. Ama Vanunu onu dinlemiyordu bile. Mordechai Vanunu ilk görüşte âşık olmuştu. Sonraki günlerde Cindy'yle birkaç kez buluştular ve Vanunu'ya göre, bunlar hayatının en güzel günleriydi. El ele parklarda bahçelerde dolaştılar, sinemaya gidip Harrison Ford'un *Tanık* ve Woody Allen'ın *Hannah ve Kız Kardeşleri* filmlerini izlediler. Ayrıca, 42. Cadde'de bir müzikal izlediler ve bol bol öpüştüler. Sıcak sarılmalar ve tatlı öpücükler, Vanunu bunları asla unutmayacaktı.

Cindy tatlı dudaklarını kaçırmıyor, ancak onunla yatmayı kesinlikle reddediyordu. Onu otel odasına çağıramayacağını, çünkü odasını başka bir kızla paylaştığını söylemişti; Vanunu'nun otel odasına da gitmiyordu. Çok gerginsin ve sinirlisin, deyip duruyordu, böyle olmaz. Londra'da olmaz.

Derken Cindy'nin aklına bir fikir geldi. "Neden benimle Roma'ya gelmiyorsun? Kız kardeşim orada yaşıyor, bir dairesi var. Orada güzel vakit geçiririz ve sen de sıkıntılarını biraz olsun unutursun."

Başta Vanunu kabul etmedi. Ancak Cindy Roma'ya gitmeye kararlıydı ve birinci sınıf bir uçak bileti aldı. Nihayet Vanunu'yu da ikna etmeyi başardığını anlayınca, ona da bir bilet aldı. "Sonra ödersin," dedi Vanunu'ya.

Vanunu da şeytana uydu.

Biraz daha ciddi ve sağduyu sahibi bir adam olsaydı bir "bal tuzağı"na – gizli servislerin kadın kullanarak baştan çıkartma taktiğine verdiği isim– düştüğünün ânında farkına varırdı. Vanunu nasıl bu kadar saf olabilmişti? Yolun ortasında bir kızla tanışmış, kız buna sırılsıklam âşık olmuştu ve onun uğruna her şeyi göze almaya hazırdı – onu yeterince tanımasa da, uçak biletlerini alacak, kız kardeşinin Roma'daki evine götürecekti. Onunla Londra'da yatamazdı, ancak Roma'da yatabilirdi. Aklı başında bir insan, Cindy'nin hikâyesinin şaibeli, hatta saçma olduğu sonucuna varırdı. Ancak

Mossad psikologları bu sefer harika iş çıkartmışlardı; Vanunu'nun tam olarak ne istediğini biliyorlardı ve tatlı öpücüklerle güzeller güzeli ve seksi bir kadının daha da tatlı vaatlerinin gözünü kör edeceğini tahmin etmişlerdi.

Sunday Times'ta çalışan Peter Hounam aklı başında bir adamdı; Cindy'yi duyduğu anda, bir terslik olduğunu hemen anlamıştı. Vanunu'yu onunla görüşmemesi için ikna etmeye var gücüyle çalıştıysa da başaramadı. Vanunu yemi çoktan yutmuştu ve dünya üzerindeki hiçbir şey fikrini değiştirmesini sağlayamazdı. Bir keresinde Peter'dan arabasıyla kendisini Cindy'nin beklediği kafeye götürmesini istedi ve Peter bu sayede genç kadını şöyle bir görebildi (sonradan, bu kısa karşılaşmaya dayanarak kadının yüzünün eskizini çizebilecekti). Vanunu'nun kentten "birkaç günlüğüne" ayrılma planını öğrenen Peter, onu vazgeçirmek için boşuna dil döktü. Gene de, Vanunu'yu İngiltere'den ayrılmaması ve pasaportunu otelin resepsiyon görevlilerine bırakmaması için uyardı. Ancak Vanunu'nun, sonunda Cindy'yle yatabilmek için Roma'ya gideceğini Peter Hounam bile hayal edemezdi.

Cindy'nin, Vanunu'yla Roma'da yatmak istemesinin nedeniyse tamamen başkaydı. İsrail, Vanunu'yu İngiltere topraklarında kaçırmak istemiyordu. Başbakan Peres, Demir Leydi Margaret Thatcher'la ters düşmek istememişti. Mossad da aynı şekilde İngiltere topraklarında kendisini güvende hissetmiyordu. Daha birkaç ay önce, Alman yetkililer bir telefon kulübesinde, içinde sekiz sahte İngiltere pasaportu bulunan bir evrak çantası bulmuşlardı. Ne yazık ki evrak çantası, sahibinin adını ve İsrail Büyükelçiliği'yle bağlantısını gösteren bir etiket taşıyordu. İngiliz hükümeti öfkeliydi; Mossad'ın İngiltere'nin egemenlik haklarını bir daha ihlal etmeme sözü vermesi gerekmişti. Bu yüzden de ne Peres'in ne de Mossad'ın İngiltere'de gizli bir operasyon planlaması mümkün değildi.

Roma'nın en iyi seçenek haline gelmesi de bu şekilde olmuştu. Mossad'la İtalyan gizli servisleri arasındaki ilişkiler yakın ve sağlamdı. Ramsad Nahum Admoni'yle İtalyan Gizli Servisi'nin şefi Amiral Fulvio Martini iyi arkadaştılar. İtalya Mossad operasyonları açısından çok uygun bir yer gibi duruyordu. Kaldı ki İtalya'da hüküm süren kronik düzensizlik sayesinde, İtalyanların Vanunu'nun kendi topraklarında kaçırıldığını asla kanıtlayamayacakları da neredeyse kesindi.

İşte böylece, 30 Eylül 1986 günü Cindy'yle Mordy el ele İngiliz Havayolları 504 sefer sayılı Roma uçağına bindiler. Saat 21.00'de uçaktan inen iki âşık, elinde koca bir demet çiçekle bekleyen güler yüzlü bir İtalyan tarafından karşılandı. Adam onları Cindy'nin kız kardeşinin evine götürmek üzere arabasına bindirdi. Yol boyunca, Cindy mutlu mesut Mordy'sini öpüyor, durmadan sarılıyordu.

Araba ufak bir evin önünde durdu ve kapıyı genç bir kız açtı. İçeri ilk giren Vanunu oldu. Birdenbire kapı arkasında kapandı, üzerine atlayan iki adam indirdikleri sert yumruklarla, Vanunu'yu yere serdiler. Vanunu adamlardan birinin sarışın olduğunu fark etti. Adamlar elini ve ayaklarını bağlarken, kız da eğilip koluna bir iğne sapladı. Her şey bulanıklaştı ve Vanunu derin bir uykuya daldı.

Baygın Vanunu'yu taşıyan ticari plakalı bir kamyonet, ülkenin kuzeyine doğru birkaç saat yol aldı. Vanunu'nun iki yanında iki adam ve bir kadın oturuyordu. Birkaç saat sonra, Vanunu'ya bir iğne daha yapıldı. Cindy ortada yoktu. Araba La Spezia Limanı'na ulaştı; Vanunu sedyeyle bir sürat teknesine bindirildi ve tekne, İsrail bandıralı "Tapuz" yük gemisinin beklediği (diğer bir kaynağa göre, geminin adı *S.S. Noga'ydı*) açık denize açıldı. Gemi personeline mürettebat kulübüne girmeleri ve dışarı bakmamaları emredilmişti. Ancak nöbetçi olanlar, sürat teknesinin varışını gördüler. Güverteden aşağı bir ip merdiven sarkıtıldı ve iki adamla bir

kadın dikkatle gemiye tırmandılar. Beraberlerinde baygın bir adam taşıyorlardı ve onu yardımcı kaptanın kamarasına götürerek kapıyı da arkalarından kapattılar. Gemi oyalanmaksızın İsrail'e doğru yola çıktı.

Vanunu bütün yolculuk boyunca küçük bir kamarada kapalı kaldı. Cindy'yi bir daha göremedi. Onun için endişeleniyor, başına neler geldiğini bilmiyordu. Cindy'nin Mossad ekibinin bir üyesi olduğunun farkında değildi; Cindy Vanunu'yu güvenli evin kapısının önünde bırakmış ve büyük ihtimalle aynı gece İtalya'yı terk etmişti. Vanunu'ya geminin güvertesine kadar eşlik eden kadın, yolculuk boyunca ona uyku ilacı vermeyi sürdüren doktordu aynı zamanda.

Gemi, İsrail kıyısından fazla uzak olmayan bir mesafede demir attı ve Vanunu, İsrail Donanması'na ait bir torpido botuyla nakledildi. Orada polis memurları ve Şabak ajanları tarafından karşılandı, resmi olarak kaydı alındı ve Ashkelon'daki Shikma Hapishanesi'ne götürüldü.

İlk sorgulama sırasında Vanunu, kendisi İsrail yolundayken, *Sunday Times*'ın onun açıklamalarını temel alan yazı dizisini basmaya başladığını öğrendi. Fotoğraflar ve eskizlerle desteklenen makaleler, dünyanın dört bir yanındaki gazeteler tarafından çoğaltılıyordu. *Sunday Times*, İsrail'in nükleer gücüne dair önceki bütün değerlendirmelerin hatalı olduğunu açıklamıştı. O zamana kadar uzmanlar İsrail'in elinde 10 ila 20 adet ilkel atom bombası olduğunu düşünüyorlardı. Ancak Vanunu tarafından verilen bilgiler, İsrail'in nükleer bir güce dönüştüğünü ve cephaneliğinde en az 150-200 adet gelişmiş bomba bulunduğunu, aynı zamanda hidrojen ve nötron silahları üretme kapasitesinin de olduğunu ispatlıyordu. Vanunu olay yaratan bu açıklamalar yüzünden İsrail'de öldürülmekten korkuyor, ayrıca Cindy için de kaygılanıyordu ve onun kendisine karşı kurulan tuzağın bir parçası olduğuna inanmak istemiyordu.

Yaklaşık 40 gün boyunca, dünya Vanunu'nun başına ne geldiğini bilemedi. Basında, gerçekle uzaktan yakından alakası olmayan sansasyonel haberler yayınlandı. İngiliz gazeteleri, Vanunu'nun Londra'da kaçırılmasını ve bir "diplomatik sandık" içinde İsrail'e gizlice götürülmesini en ince ayrıntılarına kadar tasvir ettiler. Başkaları, Vanunu'yu genç bir bayanla birlikte kendisini İsrail'e götüren bir yata binerken gören "görgü tanıklarının" ifadelerinden alıntılar yaptı.

Londra'daki parlamento üyeleri bir sorgulama başlatılmasını ve İsrail'e karşı katı önlemler alınmasını talep ettiler.

Kasım ortasında Vanunu'nun aleyhine dava açıldı ve birkaç kez duruşmaya çıktı. Vanunu gardiyanlarını atlatmaya karar vermişti. Mahkemeye getirilirken, muhabirlerin tam olarak nerede beklediklerini biliyordu. Mahkeme binasına yaptığı yolculuklardan birinde polis arabasının arka koltuğunda oturuyordu; arabanın, haberci ve fotoğrafçı kalabalığının önünde durmasını bekledi. Derken, birdenbire avucunu arabanın penceresine yapıştırdı. Dünya basınının muhabirleri ve fotoğrafçıları avucunda yazanları okudular:

"Vanunu M 30.9.86'da ITL Roma'dan kaçırıldı. Roma'ya BA 504 ile geldi."

Bu açıklama, Kudüs'ün Londra'yla ilişkilerini zedelemedi; aksine Vanunu'nun İngiltere'den kendi iradesiyle, tarifeli bir uçakla çıktığını ispatlıyordu. Roma'daysa, gizli servislerin liderleri kızgın ve sinirliydi; gene de, İsrailliler bir müddet sonra zararı telafi etmeyi başardılar.

Vanunu casusluk ve vatana ihanetle suçlandı; on sekiz yıl hapse mahkûm oldu. Ancak yabancı ülkelerde, bir casus ya da hain olarak görülmüyordu.

Avrupa ve Amerika'da, Vanunu adına dernekler ve kuruluşlar mantar gibi yayıldı ve Vanunu, İsrail'in nükleer projesini durdurmak için hayatını tehlikeye atan bir barış savaşçısı olarak anlatıldı.

Bu anlatılanlar Vanunu'nun gerçek yüzünü yansıtmaktan uzaktı elbette. Destansı ve ideolojik sloganlar, kafası kızan Tesis 2 çalışanının kalkıştığı şaşkın eylemlerin bahanesiydi yalnızca. Vanunu, Dimona'da çalışmaya devam ettiği sürece, İsrail'in nükleer projesine karşı eyleme geçmeyi aklının köşesinden bile geçirmemişti. İşten atılmasaydı, büyük ihtimalle bugün bile orada çalışıyor olacaktı. Ülkeden ayrıldığında da, kutsal savaşı başlatmakta acele etmemiş, önce dünyayı dolaşmış, Nepal ve Tayland'da gezmiş, Avustralya'da vaftiz olmuştu. Guerrero'yla karşılaşmasaydı; Golda'nın balkonunun ve bomba montaj laboratuvarlarının fotoğrafları büyük ihtimalle hâlâ sırt çantasının dibinde duracaktı.

Ancak dünyanın dört bir yanındaki iyi niyetli ve saf insanlar, Vanunu'nun, İsrail'in saçtığı atomik tehlikeye karşı mücadele veren bir savaşçı olduğuna inandılar. Tatlı bir Amerikalı çift, ailesinin hâlâ hayatta olmasına rağmen, Vanunu'yu evlat edindi ve diğer iyi niyetli Hıristiyanlar da onu Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterip durdular.

Vanunu hapishaneden çıkınca, Kudüs'te bir kilisede yaşamayı tercih etti. Bugün bile, İsrail'e karşı nefretini sergilemeye devam etmekte; İsrail'de yaşamayı, İbranice konuşmayı reddediyor, John Crossman adını kullanıyor ve Arap gazetelerine, Arap ya da Filistinli ("sadece İsrailli olmaz") bir gelin aradığına dair ilanlar veriyor.

Peki ya Cindy? Londra'daki operasyonun aciliyeti nedeniyle, Mossad Cindy'ye sağlam bir gizli kimlik uyduramamış, genç kadın da kız kardeşi Cindy Hanin'in adını ve pasaportunu kullanmıştı – bu şekilde gerçek kimliği İngiliz ve İsrailli muhabirler tarafından keşfedildi. Cindy'nin gerçek adının, Cheryl Ben Tov, kızlık soyadının Hanin olduğu, araba lastiği işinden zengin olan Amerikalı bir milyonerin kızı olduğu ortaya çıktı. Cheryl inançlı bir Siyonistti ve on yedi yaşında, İsrail'e göç etmişti. IDF'de görev yapmıştı ve

eski bir AMAN subayıyla evliydi. Bir Mossad ajanı tarafından örgüte alınmıştı. IQ'su ve motivasyonu yüksekti ve Amerikan pasaportu da kullanışlıydı. "Kaniuk"un diğer üyeleriyle birlikte acilen Londra'ya uçmadan önce, iki senelik sıkı bir eğitim sürecinden geçirilmişti. Vanunu'nun kaçırılmasının ve aniden herkes tarafından tanınan biri haline gelmesinin ardından, operasyon faaliyetlerinden istifa etmek zorunda kaldı.

Bugün Cheryl Hanin-Bentov, ailesiyle birlikte Florida, Orlando'da yaşıyor. Kocasıyla ikisi, emlak danışmanlığı sektöründe çalışıyor ve Yahudi bir Amerikan ailesinin örnek yaşamını sürdürüyorlar. Vanunu skandalı, Cindy'nin Mossad ajanlığı günlerinin sonunu getirdi ve çalışma arkadaşları, böylesine hoş, akıllı ve becerikli bir kadının aralarından ayrılmak zorunda kalmasına üzüldüler. Cindy, Vanunu'yu gerçekten de hiçbir yasayı ihlal etmeden İngiltere'den çıkarmayı başarmıştı.

Margaret Thatcher, İngiliz topraklarında yasadışı bir faaliyette bulunulmadığını ispatlayarak celallenen Parlamento üyelerini kontrol altına almayı kolaylıkla başardı.

Ancak Mossad'ın eski numaralarına dönmesi uzun sürmedi. İki yıl sonra, Mossad ajanları Arie Regev ve Yaakov Barad, bir Filistinliyi Londra'ya iki taraflı çalışan bir ajan olarak yerleştirdiler. Filistinli yakalandı ve Thatcher Londra'daki Mossad merkezini kapatarak Regev ve Barad'ı ülkeden ihraç etti.

Mossad uslu duracağına bir kez daha söz verdi.

Ta ki Mahmud el Mabhuh skandalı patlayana kadar...

SADDAM'IN SÜPER SİLAHI
16

23 Mart 1918'de, Birinci Dünya Savaşı'nın en şiddetli günlerinde, Paris'teki Place de la Republique'in göbeğinde çok büyük bir top mermisi patladı. Bir saat sonra, Paris merkezine düşen başka bir mermi, 8 kişiyi öldürdü. Kent, cepheden uzakta oluşu nedeniyle güvenli varsayıldığından, patlamalar Parislileri dehşete düşürmüştü. Paris bölgesi komutanı, büyük ihtimalle bir Alman topçu birliğinin saklandığı başkentin çevresindeki ormanları taramak üzere derhal birkaç bölük gönderdiyse de aramalardan sonuç alınamadı. Kimsenin bir zeplin gördüğünü rapor etmemesine rağmen, Fransızlar mermilerin bir hava gemisinden atıldığını tahmin ediyorlardı. Altı gün sonra, Paskalya'dan önceki cuma günü, Paris'te başka bir mermi daha patladı; bu sefer 4. Bölge'de Saint Gervais Kilisesi isabet almıştı. Patlamada 91 kişi öldü, 100 kişi yaralandı.

Panik kente hızla yayıldı. Başkentin kilometrelerce çevresini tarayan ordu devriyeleri hiçbir şey bulamadılar. Paris'i böyle muazzam bir mesafeden vurabilecek bir toptan kimsenin

haberi yoktu. Gazeteler kenti uzaktan bombalayan bu canavarı, Jules Verne'in *Dünya'dan Ay*'a adlı kitabında betimlediği devasa topa benzettiler. Jules Verne'in bu hayali topu, bir uzay gemisini Ay'a fırlatma kapasitesine sahipti.

Fransızlar şanslıydı. Savaş aynı yıl, Müttefikler'in Alman İmparatorluğu'na karşı zaferiyle sonuçlandı. Yavaş yavaş, Fransız başkentine ölüm ve korku saçan korkunç top hakkında istihbarat gelmeye başlamıştı. Bazıları ona "Paris Silahı" diyordu, diğerleri Alman İmparatoru II. Wilhelm'den esinlenerek "Wilhelm Silahı". Sonuçta, Krupp ağır silah sanayii tarafından geliştirilen bu esrarengiz toptan üç adet üretildiği ortaya çıktı. Topun menzili o güne kadar duyulmamış bir mesafe olan 128 kilometreydi; namlu uzunluğu üç buçuk metreydi, mermileri bir metre uzunluğundaydı. Mermileri 42 kilometre yüksekliğe çıkıyordu; bu, ancak İkinci Dünya Savaşı'nda Alman V-2 füzeleri tarafından kırılan bir rekordu. Krupp bu üç süper silahın montajını, tam bir gizlilik içerisinde yapmıştı. Toplar bir pozisyondan diğerine, neredeyse her gün, trenle taşınıyordu. Her birinin başında seksen topçu vardı ve bu topçuların başkalarıyla konuşmaları yasaklanmıştı. Bu canavar silahı, kalın bir gizlilik perdesinin arkasında saklamak çok önemliydi.

Savaş sonuna yaklaşırken, süper silahların manevra kapasitesi hızla bozulmaya başlamıştı. İngiliz uçakları dev silahların yerini buluyor, raylar boyunca takip ederek durmadan bombalıyorlardı. Fransızlar da cepheye yakın mevzilerden topları bombaladılar. Buna rağmen, saldırıların hiçbirisi topları vurmayı başaramadı. İmha edilen tek top, kendi kendine infilak etmiş, beş topçu patlama sırasında ölmüştü. Diğer iki top savaşın bitiminde iz bırakmadan ortadan kayboldu ve başlarına ne geldiği, bugün bile gizemini korumaktadır. Parçalara ayrılmış da olabilirler, derin bir mağarada ya da terk edilmiş bir madende saklanıyor da.

Süper silahlar bir efsaneye dönüştü ve çoğu kişi gizemlerinin asla çözülemeyeceğine inanıyordu. Ancak 1965'te, yaşlı bir Alman kadın, Kanada'ya vardı ve 37 yaşında bir bilim adamıyla, Montreal'deki McGill Üniversitesi'nde yüksek irtifa araştırma programı HARP'nin başındaki Dr. Gerald Bull'la buluştu. Kadın Krupp sanayiinin merhum tasarım müdürü Fritz Rausenberger'in bir akrabasıydı. Bull'a, aile arşivinde keşfettiği, büyük silahı ve nasıl çalıştığını ayrıntılarıyla tasvir eden kayıp müsveddeleri getirmişti.

Müsveddeler, Bull'un hayal gücünü ateşledi. Bir Kanada üniversitesinden mezun en genç Ph.D. sahibi, 23 yaşında doktora derecesi alan bir dâhi olarak tanınıyordu. Yüzlerce kilometre uzaklara mermi ve hatta dış uzaya uydu fırlatabilen süper silahlar imal etmeyi hayal ediyordu. Bull, Alman kadının getirdiği müsveddeleri temel alarak Wilhelm silahları ve geleceğin bilim adamlarına sundukları fırsatlar üzerine bir kitap yazdı.

Kitap kâfi değildi. Bull kendi üniversitesinin yanı sıra, ABD ve Kanada hükümetlerinden de kaynak buldu; Barbados'taki bir deneme sahasına kendi dev silahını yerleştirdi – dünya üzerinde imal edilmiş en uzun silah. Çoğu Barbadoslu yüzlerce işçi, teknisyen ve mühendis bu heybetli silahın yapımına ve denemesine katıldılar.

Bull'un topu, deneme atışından geçti ve ağır topları, rekor irtifalara gönderdi. Bull'un iddiasına göre, topunu mermi yerine katı yakıtla ateşlenen füzelerle donattığı takdirde, 90 kiloluk torpidoları 4.000 kilometre uzağa ya da 250 kilometre yüksekliğe gönderebilecekti.

Bull'un silahı gerçekten de büyük bir başarıya ulaşmıştı, ancak ABD ve Kanada hükümetleri farklı sebeplerden projeye verdikleri maddi desteği çektiler. 1968 senesinde, Bull Barbados'tan ayrılmak zorunda kaldı. Çok sinirliydi. Projesini yüzüstü bırakan "bürokratlara" nefret ve kinle saldırdı.

Bir müddet top mermileri üretti ve hatta Amerikan malı silahlarda kullanılmak üzere, İsrail'e 50.000 mermi ihraç etti; fahri Amerikan vatandaşlığına bile hak kazandı. Ne var ki, Bull aşırı fevriydi, ağzından çıkanı bazen kulağı duymuyordu ve karşısına çıkan birçok üst düzey yetkili ve subayla zıtlaşmayı başarmıştı. Barbados'taki deneme alanının kapanması yüzünden hissettiği utanç, yüreğini kavurmayı sürdürüyordu ve büyük silahını üretmeye devam edebilmek için her şeyi yapmaya hazırdı. Bu onda bir saplantı haline gelmişti ve onu hiçbir şey durduramazdı.

İlk önce, 40 kilometre menzilli, dönemin en ileri silahı olan GC-45'i imal etti. Bull bu silahı isteyen herkese sattı. Güney Afrika'ya silah satışlarına Birleşmiş Milletler tarafından konulan ambargoya rağmen, Bull silahlarını komşu Angola'ya karşı açtıkları savaşta kullanılmak üzere Güney Afrika'ya sattı. Ayrıca Güney Afrika'ya, bu silahları kendi topraklarında imal etme ruhsatı da verdi.

Bir iddiaya göre, CIA gizliden gizliye Bull'un bu yasadışı faaliyetlerini destekliyordu. Ancak bu konu kamuya duyurulduğu anda, CIA dostları ortadan kayboldular ve Bull tek başına kaldı; Birleşmiş Milletler tarafından utanmaz, kalpsiz bir silah kaçakçısı olduğu suçlamalarına maruz kaldı. ABD'ye dönmek zorunda kaldı; orada Bull'u tatsız bir sürpriz bekliyordu: Bir Amerikan mahkemesi tarafından yasadışı silah ticareti yapmaktan suçlu bulunarak altı ay hapis cezasına çarptırıldı. Serbest kalıp Kanada'ya döndüğünde, 55.000 dolar para cezası aldı. Öfkeli ve mutsuz Bull, Belçika'ya taşındı ve "Birleşik Barut Fabrikası" (Poundreries Reunies de Belgique) ile bağlantılı yeni bir şirket kurdu.

Takıntısı gene de yatışmamıştı. Jules Verne'in hayal gücüne yakışır, devasa bir süper silah yapma düşü kurmayı sürdürdü. Goethe'nin Faust'u gibi, Bull da düşünü gerçeğe dönüştürmek için ruhunu şeytana satmaya hazırdı. Sonuçta,

aradığı şeytanı gerçekten de buldu: Irak'ın megaloman diktatörü Saddam Hüseyin.

O günlerde, Irak İran'a karşı amansız bir savaş sürdürmekteydi. Bull, Iraklılara Avusturya yapımı ve komşu Ürdün'deki Akabe Limanı üzerinden ülkeye sokulan 200 GC-45 silahı sattı. Ancak bu sadece başlangıçtı.

İsrail'in "Tamuz" reaktörünü bombalayıp Irak'ın nükleer bir güç olma düşünü yıkması üzerine Saddam Hüseyin de Bull gibi büyük bir hayal kırıklığına uğramıştı. Aynı zamanda, uzaya uydu göndermenin eşiğinde olan İsrail'i deli gibi kıskanıyordu. Bu yüzden de Bull kendisine reddedemeyeceği bir teklifle geldiğinde, onu dinledi.

Bull, Saddam'a, en büyük ve en uzun menzilli süper silahı yapmayı teklif etmişti. Bull'un vaatlerine bakılırsa, Saddam bu topla uzaya uydu gönderebilecek ve bin kilometreden uzun menzilli top mermileri fırlatabilecekti. Bu da, Saddam'ın İsrail'in kalabalık nüfuslu kentlerini bombalayabileceği anlamına geliyordu. Saddam bu teklifi memnuniyetle kabul etti. Ve Bull bu girişime "Babylon Projesi" adını verdi.

Bull, Babylon'un planlarını çizdi; 150 metre uzunluğunda, 2100 kilo ağırlığında ve bir metre kalibreli bir silah! Ancak Bull bu dev silahı üretmeden önce, deneme amaçlı daha ufak bir prototipini üretmeye karar verdi. Bu nispeten küçük silaha, söz konusu bebeğin bütün atalarından büyük olmasına rağmen, "Bebek Babylon" adını koydu. Top 45 metre uzunluğundaydı ve Saddam'ın topçu komutanı, silahın performansına hayran kalmıştı. Gene de, Irak çölünde yükselmekte olan gerçeğinin yanında bu hiç kalıyordu.

Bull devasa silahı, çıplak bir tepeye yerleştirmeye karar verdi; dünyanın en uzun ve en tombul silahının parçalarını, yükselen yamaca konuşlandıracaktı. Yeri seçtikten sonra, Avrupa'nın farklı çelik tesislerine topun parçalarını sipariş etti. Ana parça, Bull'un çok sayıda muazzam çelik borular kullanarak

birleştirmeyi planladığı namluydu, elbette. İngiltere, İspanya, Hollanda ve İsviçre'den borular sipariş edildi. Siparişler, "büyük petrol boruları" olarak kamufle edilmişti. Irak'a stratejik malzemelerin ihracı, katı uluslararası kısıtlamalara tabiydi; bir kez daha, siparişler komşu ülke Ürdün adına verildi.

Borular ulaşmaya başladı. Bütün bu operasyonun şaşırtıcı yönü, boruların üretimine katılan ülkelerin çoğunun –özellikle İskoçya'nın– bu parçaların, dev boyutlarda ve ölümcül bir silaha ait olduğunu gayet iyi anlamalarıydı. Ancak Ortadoğu'da süren savaşlara kayıtsızlıklarının yanı sıra, sinizmleri ve açgözlülükleri yüzünden, Bull'la Saddam'ın bu ölümcül projesine seve seve katıldılar. Dev boyutlardaki borulara ihracat izni verildi, şileplere yüklenip gönderildiler. Çoğunluğu hiçbir sorunla karşılaşmadan Irak'a vardı. Bull'un teknisyenlerden ve mühendislerden oluşan özel ordusu, silahın parçalarını batıya, İsrail'e doğru bakacak şekilde birleştirmeye başladılar. Ancak Bull hâlâ tatmin olmamıştı. Irak için iki tane kundağı motorlu silah imal etti: Al Mecnun ve Al Fao. Al Mecnun (Deli) derhal Irak'ın topçu birliklerine dahil oldu.

Bull ayrıca Saddam'ın silah depolarındaki Scud füzelerini geliştirmeyi ve savaş başlıklarını değiştirmeyi de kabul etmişti. Scud'un menzilini genişletmeyi ve performansını artırmayı başardı; bu füzeler, ilk Körfez Savaşı'nda İsrail'e karşı kullanılacaktı.

Bu kadarı da artık fazlaydı. Bull'un oğlunun ifadesine göre, İsrailli ajanlar Bull'u tehlikeli faaliyetlerini durdurması konusunda uyarmışlardı. Bull onları dinlemedi. Ancak bu bilim adamını durdurmayı arzu eden yalnızca İsrail değildi. CIA ve MI6 da endişeleniyordu; İranlıların da Bull'la görülecek hesapları vardı – İran-Irak Savaşı sırasında, Iraklılar onlara karşı Gerald Bull tarafından imal edilen silahları kullanmışlardı. Bull'un düşmandan yana sıkıntısı olmadığı açıktı ve hepsi de bu projeye bir son vermeye kararlı gözüküyordu.

Bull uyarıları görmezden geldikçe, yabancı ajanlar da faaliyetlerini hızlandırdılar. 1990 kışı boyunca, Bull'un Brüksel'in Uccle Mahallesi'ndeki dairesine kimliği meçhul kişiler tarafından birkaç kez girildi. Daireden hiçbir şey alınmamış, yalnızca daireye girildiğinin açıkça anlaşılması için birkaç masa sandalye devrilmiş, dolaplar ve çekmeceler boşaltılmıştı. Bu da Bull'a yapılan bir başka uyarıydı: Buradayız. Canımız istediğinde evine gireriz ve hatta daha da ileri gidebiliriz.

Bir kez daha, Bull bu uyarıları umursamadı ve ateşle oynamayı sürdürdü. Silahın parçaları gelmeye ve Irak'ın çorak bir tepesinde birleştirilmeye devam etti. Birisi dışında hiçbir eylem Babylon Projesi'ni durdurabilecek gibi görünmüyordu.

22 Mart 1990'da, Bull Brüksel'deki dairesine döndü. Cebinde evin anahtarlarını ararken, karanlık koridordan elinde susturuculu silahıyla çıkan bir adam, Bull'un kafasının arkasına beş el ateş etti. Büyük Silah'ın babası yere düştü ve orada can verdi.

Dünya basını, katillerin kimlikleri üzerine tahmin yürütmeye başlamıştı. Bazılarına göre suikastçılar CIA tarafından gönderilmişti; diğerleri MI6'yı, Angola'yı, İran'ı suçladılar, ancak gözlemciler genellikle İsrail üzerinde karar kılıyordu. Belçika polisi, soruşturma başlattıysa da sonuç elde edilemedi. Gerald Bull'un katilleri bugüne kadar bulunamadı ve ölümünün ardındaki gizem de açıklığa kavuşturulamadı. Bull'un ölümüyle, Büyük Silah üzerindeki çalışmalar derhal durdu. Yardımcıları, mühendisler, araştırmacılar, satın almacılar, dünyanın dört bir yanına dağılmıştı. Bu kişiler, projenin belirli kısımlarını biliyorlardı, ama ana plan Bull'un kafasındaydı ve nasıl yürütüleceğini de yalnızca o biliyordu. Bull'un ölümü, Babylon Projesi'nin de sonu olmuştu.

Bull'un ölümünden iki hafta sonra, İngiliz yetkililer uzun uykularından uyandılar. Nihayet Teesport Limanı'na, ithalat manifestosunda "petrol borusu" olarak görünen, dev boyutlardaki sekiz adet Sheffield çelik boruya el koyması için bir gümrük memuru gönderdiler. Bu iyi bir hamleydi, ancak geç kalınmıştı; 44 adet "petrol borusu" çoktan Irak'ın hizmetine sunulmuştu bile. Sonraki haftalarda dev silahın başka parçalarına, beş başka Avrupa ülkesinde el konuldu. İngiltere'de açılan resmi bir soruşturmayla, Sheffield Forgemasters gibi saygın şirketlerin, nasıl olup da Saddam Hüseyin'in şeytani planlarını görmezden gelerek Büyük Silah'a çelik borular temin ettikleri belirlenmeye çalışıldı.

ABD Ordusu, 2003 yılında Irak'ı işgal ettiğinde, Bağdat'ın 50 kilometre güneyindeki Al Iskanderiya hurdalığında çürümeye terk edilmiş durumda, çok sayıda dev boru buldular. Dr. Gerald Bull'un büyük tasarısından geriye, yalnızca bu paslı borular kalmıştı.

Gerald Bull'un suikastı, Mossad'ın yapısında yaşanan büyük değişimle aynı döneme denk gelmişti. Yeni Ramsad, eski Mossad ajanı Shabtai Shavit, 1989'da yetkiyi devraldığında yeni kurallar koydu. Eski bir Sayeret Matkal savaşçısı ve Caesarea'nın lideri olan Shavit, bu görev için uygun kişi gibi görünüyordu. Yetmişlerin başlarında, Kara Eylül liderlerinin sistemli bir şekilde ortadan kaldırılmasıyla, ancak daha çok da seksenlerin ve doksanların başlarında, Mossad'ın faaliyetlerinin ana teması "İstihbarat"tan "Özel Operasyonlar"a kaydı. Mossad, yavaş yavaş operasyonlarının çoğunu, İsrail devletini tehdit eden askeri ve konvansiyonel olmayan tehlikelere yöneltmek zorunda kaldı. Resmi devlet organları, terörizmi etkin bir şekilde yenmekte yetersiz kalıyorlardı. Terörist liderler yurtdışında nispeten güvenli ortamlarda yaşıyor, saldırılarını planlayarak adamlarını, dünya üzerindeki İsrail organlarına veya vatandaşlarına yönlendirilecek saldırılar için

görevlendiriyorlardı. İsrail bu kişilerin nerede yaşadıklarını ve neler yaptığını bilse bile, onları yakalaması ve adalet önüne çıkartması mümkün değildi. Mossad'ın, bu insanları bulmaktan ve öldürmekten başka çaresi yoktu. Bunlar, David Molad gibi onları icra edenler açısından oldukça gaddar ve sıkıntılı eylemlerdi; gene de terörist liderlerini ortadan kaldırma ve örgütlerini uzun yıllar boyunca etkisiz hale getirme hedeflerine başarıyla ulaştılar. Kara Eylül liderlerinin avlanması bunun en iyi örneğiydi. Gerald Bull vakasında da benzer sonuçlar alındı. Suikastçılar hiçbir zaman resmen teşhis edilemese de, ölümü şeytani projesinin de sonunu getirmiş oldu.

Wadia Haddad olayında da aynı şey oldu.

Her şey bir kutu çikolatayla başlamıştı.

Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'nin lideri Dr. Wadia Haddad, İsrail'in en tehlikeli düşmanlarından birisiydi. En tanınmış operasyonlarından biri, Tel Aviv'den Paris'e gitmekte olan Air France uçağının kaçırılmasıydı. Arap, Alman ve Güney Amerikalı birkaç terörist, pilotu Uganda'nın başkenti Entebbe'ye inmeye zorlamışlar ve Yahudi ve İsrailli rehineleri, dünyanın en tehlikeli teröristleriyle değiş tokuş etmek istemişlerdi. Kahramanca bir kurtarma operasyonunda, İsrailli komandolar binlerce kilometre uçtular, Entebbe'ye inerek teröristleri öldürüp rehineleri kurtardılar. Haddad hayatının tehlikede olduğunu fark etti ve genel merkezini, kendini güvende hissettiği Bağdat'a taşıdı. Irak'tan İsrail karşıtı terörist operasyonlarını yürütmeye devam etti.

Mossad bu terörist başını öldürmeye kararlıydı. Ama bunu nasıl yapacaktı? En büyük zayıflıkları ve kötü alışkanlıkları dahil, Haddad hakkında bütün bilgilerin toplamasını amaçlayan zorlu bir operasyon başlatıldı.

Entebbe'deki kurtarma operasyonundan bir sene sonra, Mossad ajanları Haddad'ın gizliden gizliye çikolataya düşkün olduğunu, özellikle de Belçika yapımı elit çikolataları sevdiğini öğrendiler. Haddad'ın bu gizli alışkanlığıyla ilgili istihbarat, Haddad'ın Halk Kurtuluş Cephesi'ne sızan güvenilir bir Filistinli'den gelmişti.

Ramsad Yitzhak Hofi, bu bilgiyi İsrail'in yeni başbakanı Menahem Begin'e iletti ve derhal onay aldı. Mossad ajanları, Haddad'ın Avrupa'da görev gezisinde bulunan yakın kurmaylarından birisini kandırmayı başardılar. Adam dönüşünde patronuna büyük bir kutu lezzetli Godiva çikolatalarından götürdü. Mossad uzmanları çikolatalara ölümcül bir biyolojik zehir şırınga etmişler ve Godiva özlemi çeken Haddad'ın bütün çikolataları kendi başına mideye indireceğini ve kimseyle paylaşmayı aklının köşesinden dahi geçirmeyeceğini tahmin etmişlerdi.

Tahminleri yüzde yüz doğru çıktı. Ajan hediye paketi yapılmış çikolataları Haddad'a verdi ve Haddad tek başına kalır kalmaz çikolatalara yumulup paketin tamamını yedi.

Birkaç hafta sonra, tombul bir adam olan Haddad iştahını ve fazla kilolarını kaybetmeye başlamıştı. Doktorların yaptıkları kan testlerinde, ciddi boyutlarda bağışıklık sistemi bozukluğu çıktı. Bağdat'ta kimse Halk Kurtuluş Cephesi liderine neler olduğunu bilmiyordu. Haddad'ın sağlık durumu giderek kötüledi. Güçten düştü, bir deri bir kemik kaldı ve yataktan kalkamaz hale geldi. Durumu kritikleşince, acilen Doğu Almanya'daki bir kliniğe nakledildi. Sovyet Bloku'ndaki birçok ülke gibi, Doğu Almanya da Filistinli teröristlere cömert destek, eğitim, silah ve sığınma hakkı sağlıyordu. Ancak diğer bütün konularda üstün yetenekli uzmanlıkları bu sefer yeterli olmayacaktı. Doğu Alman doktorlar Haddad'ı kurtaramadılar ve 30 Mart 1978'de, "bilinmeyen sebeplerden" hayatını kaybetti. 48 yaşındaki terörist

lider, Filistin adına yürüttüğü milli savaş sırasında biriktirdiği şahsi milyonlarını kız kardeşine bıraktı.

Alman doktorlar, Haddad'ın bağışıklık sistemine saldıran ölümcül bir hastalık nedeniyle öldüğü teşhisini koydular. Mossad'dan kimse şüphelenmemişti. Bazı yakın kurmayları, Haddad'ın rejim açısından can sıkıcı olmaya başladığı için Iraklı yetkililer tarafından zehirlendiğini iddia ettiler. Ancak çok yıllar sonra, İsrailli yazarlara, Haddad'ın bu zamansız ölümünden Mossad'ın sorumlu olduğunu yazma izni verildi. Otuz yıl sonra Filistin Kurtuluş Örgütü'nün lideri Yaser Arafat öldüğünde, kurmayları ölümünden İsrail'i sorumlu tuttular. Yapılan ayrıntılı incelemeler ve Fransız doktorlar tarafından yapılan testlere rağmen, bu suçlamaların doğruluğu kanıtlanamadı.

Haddad'ın ölümüyle, tehlikeli örgüt de çökmüş oldu. Haddad'ın İsrail'e yöneltti̇ği saldırılar derhal durdu ve İsrail'in en azılı düşmanlarıyla olan uzun vadeli hesabı da nihayet kapatılmış oldu.

Bull'dan ve Haddad'dan sonra, sırada Shkaki vardı.

On dokuzuncu yüzyılın ortasında Osmanlı İmparatorluğu'nun sultanı, imparatorluk donanmasının komutanı olan ünlü ve hayranlık duyulan bir amirali, Akdeniz'deki Malta Adası'nı ele geçirmeye gönderir. Amiral denize açılır ve aylar boyunca Akdeniz'de dolaşır durur.

Ancak Malta'yı bulamaz.

Amiral İstanbul'a döner ve Sultan'a "Malta yok!" diye rapor verir.

Zamanımızdaysa, bazıları Malta'yı buldu ve sadece adayı bulmakla da kalmadı, Malta'ya kılık değiştirmiş olarak, sahte bir kimlikle gelen ve tam bir gizlilik içerisinde seyahat eden

bir adamı da buldu. Bu adam, terörist İslami Cihat Örgütü'nün lideri Dr. Fathi Shkaki'ydi.

26 Ekim 1995'te, sabahın geç saatlerinde, Fathi Shkaki, Malta'nın Selma şehrinde Diplomat Oteli'nden çıktı. Son birkaç senedir yaşadığı Şam'a dönmeden önce, son kez alışveriş yapacaktı. Shkaki, bir peruk takmıştı ve İbrahim Shawush adına bir pasaport taşıyordu. Sakin Malta kasabasında kendini oldukça güvende hissediyordu. Gizli Filistin örgütlerinin konferansına katılmak üzere birkaç hafta önce Malta'dan Libya'ya uçtuğundan beri, Mossad ajanları tarafından takip edildiğinin farkında değildi. Dokuz ay önce, 22 Ocak'ta İslami Cihat Örgütü'nden iki suikast bombacısı, Netanya kenti yakınlarında, Beth Lid kavşağındaki bir otobüs garında kendilerini havaya uçurmuşlardı. Çoğunluğu asker yirmi bir kişi ölmüş ve altmış sekiz kişi de yaralanmıştı. İsrail tarihindeki en kanlı terör saldırılarından birisiydi bu. Başbakan İzak Rabin, hemen Beth Lid'e koşmuş ve yaşanan katliam karşısında şok geçirmişti; Shkaki'nin, *Time* dergisi muhabirine, "Bu, Filistin topraklarında düzenlenen (Arap-İsrail savaşları haricindeki) en büyük askeri saldırıydı," diye böbürlendiğini görünce, öfkesi iyice büyümüştü.

Time: Memnun olmuş görünüyorsunuz.

Shkaki: Halkımız memnun oldu.

Başarılı bir Mossad subayı olan Rabin'in tepesi atar ve Ramsad Shabtai Shavit'e İslami Cihat Örgütü'nün liderini öldürme emri verir.

Shavit, Shkaki'yi uzun zamandır takip ediyordu.

Haftalık *Der Spiegel* dergisine göre, Mossad Shkaki'yi Şam'daki genel merkezinde öldürmeyi planlamaktadır. Ancak Rabin bunu kabul etmez. Suriye Devlet Başkanı Hafız el Esad'la gizliden gizliye barış görüşmelerini sürdürmektedir ve İsrail'in kuzey komşusuyla çatışmayı bitirme şansını tehlikeye atmak istemez. Rabin, Mossad'dan bu operasyon için

alternatif planlar hazırlamasını talep eder. Shavit'in ifadesine göre, Shkaki Mossad'ın hedefi olduğunu bildiğinden, bu görev son derece karmaşıktır. Bu yüzden de, Suriye'den nadiren ayrılır. Gene de, Rabin Şam'da gerçekleştirilecek bir suikastı onaylamaz ve operasyonun Suriye sınırları dışında uygulanmasını emreder. Peki, ama nerede? Mossad liderleri bir müddet çözümsüz kalırlar, Shkaki neredeyse sürekli Şam'da kalmaktadır. Ancak bu sefer şansları yaver gider. Shkaki, Filistin'deki terör örgütlerinin Libya'da düzenlenen bir konferansına davetlidir. Shkaki başta konferansa katılamayacağını söyler; ancak rakibi ve pek sevilmeyen "Abu Musa" örgütünün lideri Said Musa'nın da konferansa katılacağını öğrendiğinde, kendisi de katılmaya karar verir.

Mossad uzmanları, Shkaki'nin meydanı rakibine bırakmamak için bu konferansa ne pahasına olursa olsun katılacağı görüşündedirler. Gerçekten de, Şam'dan gelen gizli bir rapor bunu doğrular: Shkaki Libya'ya gidecektir. Kudüs'te Rabin operasyona izin verir.

Avrupalı kaynakların iddiasına göre, suikast hazırlıkları Mossad'ın terör uzmanları, Shkaki'nin Libya'ya önceki uçuşlarının kayıtlarını kontrol ettiklerinde başlamıştır. Kayıtlara bakılınca, Shkaki'nin Tripoli'ye Malta üzerinden gitmeyi tercih ettiği anlaşılıyor. Ramsad Libya'da değil, Malta'da harekete geçmeye karar verir. Malta daha uygun ve sakin bir mekândır.

Mossad ajanları Valletta Havaalanı'nda, Libya'ya giderken kısa bir süre Malta'ya uğraması beklenen Shkaki'yi beklerler. Shkaki, Malta'ya Şam'dan kalkan üçüncü uçakla gelerek az kalsın takipçilerini atlatacaktır. Transit bekleme salonunda bir müddet takılır ve Libya'ya giden aktarma uçağına biner.

26 Ekim'de, sabahın erken saatlerinde, Malta'ya dönerek önceden de kaldığı Diplomat Oteli'ne yerleşir. 616 numaralı odayı tutar ve otelde kalmadan dışarı çıkar. Mavi bir motosiklete binen iki Mossad ajanı gittiği her yere peşinden giderler.

Shkaki dükkânları ve pazarları dolaşarak birkaç saat geçirir. Otele dönüş yolunda, mavi motosiklet yanında durur. Sonradan Ortadoğulu hatlarına sahip olduğu söylenen ajanlardan birisi Shkaki'ye yaklaşır ve susturuculu silahla yakın mesafeden altı el atış eder. Shkaki kaldırıma yığılırken, katil civardaki bir ara sokağa, arkadaşının mavi motosikletle beklediği yere kaçar. Yakınlardaki bir kumsala yönelirler ve orada atladıkları sürat motoruyla, açık denizde bekleyen bir yük gemisine ulaşırlar. Gemi resmi olarak Hayfa'dan İtalya'ya çimento maddesi taşıyordu ama çimento maddesinin dışında bir yükü daha vardı: operasyonu geminin güvertesindeki geçici bir komuta merkezinden bizzat izleyen Shabtai Shavit. Kaçış rotası iyi planlanmıştır. Ana gemiye sağ salim varan iki ajan kimse tarafından takip edilmez.

Shkaki'nin ölümünün ardından, İslami Cihat Örgütü'ndeki kurmayları büyük gizemi çözmeye çalıştılar: Mossad'a bu yolculuğun ayrıntılarını sızdıran hain kimdi? Katiller bütün ayrıntıları biliyorlardı: Malta'dan kalkış tarihi, uçuş sayısı, sahte kimlik, Malta'ya ve Şam'a dönüş tarihleri...

Beş ay süren bir soruşturmanın ardından, İslami Cihat liderleri Shkaki'nin yakın yardımcısı olan Filistinli bir öğrenciyi tutukladılar ve muhbir olmakla suçladılar. Öğrenci sorgu sırasında dayanamayıp itiraf etti: Bulgaristan'da öğrenci olduğu sırada, Mossad tarafından işe alınmıştı. Bağlantıları ondan Şam'a yerleşmesini ve Shkaki'nin grubuna katılmasını istemişlerdi. Sonraki dört sene zarfında, Shkaki'nin güvenini kazanmış ve Shkaki'nin faaliyetlerinden haberdar biriki kişiden birisi olmuştu.

Hamas ve Hizbullah gibi kaynaklarının büyük kısmını sosyal faaliyetlere yatıran örgütlerin aksine, İslami Cihat'ın tek bir hedefi vardı: terör. Örgüt çok sayıda küçük ve ayrık hücreden oluşuyordu ve militanları da, İsrail'e karşı mücadele etmekten başka amacı olmayan Filistinlilerdi. Shkaki Filistin

Diasporası tarafından suikast terörizminin fikir babası olarak görülüyordu. İslam'ın kutsal öğretilerinde intihar saldırılarına ve cinayetlere haklı bir gerekçe bulan ilk insandı.

Shkaki'nin örgütü, kanlı terör saldırılarından oluşan uzun listeden sorumluydu: Tel Aviv'den Kudüs'e giden 405 hattındaki bir otobüse yapılan saldırıda on altı ölü; Kahire yakınlarındaki bir İsrail turist otobüsüne saldırıda dokuz ölü (4/2/1990); Güney İsrail'de, Kfar Darom yakınlarında bir otobüsün bombalanmasında, sekiz ölü; Gazze Şeridi'ndeki Netzarim yol barikatına yapılan intihar saldırısında ölen üç asker ve Beth Lid'de, yirmi bir askerin öldüğü korkunç bombalama olayı. Malta sokaklarından birinde, Mossad tarafından infaz edilmeyi fazlasıyla hak etmişti. Shkaki'nin ölümünden sonra, İslami Cihat neredeyse çökme noktasına geldi ve örgütün, liderlerini kaybettikten sonra kısmen de olsa toparlanabilmesi için yıllar geçmesi gerekti.

İsrail suikastın sorumluluğunu hiçbir zaman üstlenmedi. Başbakan İzak Rabin, "Suikast hakkında bilgim yok ama doğruysa, üzgün olduğumu söyleyemem," diye demeç verdi.

Bundan kısa bir süre sonra, İzak Rabin'in kendisi de, Filistinli bir terörist tarafından değil ama fanatik bir Yahudi tarafından öldürüldü.

AMMAN'DA FİYASKO
17

"Baba! Baba!" Küçük kız bağırarak siyah cipin arka kapısından atladı ve babasının peşinden Ürdün, Amman'ın merkezindeki yüksek işhanına doğru koşturdu. "Baba!" diye seslendi ve Mossad tarihindeki en büyük aksiliklerden birini tetiklemiş oldu.

Operasyon ustalıkla planlanmıştı. Acemice yanları olmakla birlikte, başarı şansı yüksekti. Hedef, Hamas Siyasi Bürosu'nun yeni atanan başkanı Halit Meşal'ı öldürmekti. 41 yaşındaki bilgisayar mühendisi Meşal, biçimli siyah bıyığıyla yakışıklı bir adamdı. Son yıllarda, İsrail'in en büyük düşmanı olan, Hamas'ın yıldızı parlayan lideriydi. İslami fanatizmden beslenen bu terör örgütü, Eylül 1993'te Arafat ve Rabin'in Oslo antlaşmalarını imzalayarak barış yolunda adım atmasıyla, FKÖ'nün yerine geçmişti. Kudüs'te ölümcül bir intihar bombalamasının ardından, üst düzey Mossad yetkilileri, Meşal'ı

bir suikast hedefi olarak önerdiler. 30 Temmuz 1997'de iki terörist, kalabalık Mahane-Yehuda pazarında kendilerini havaya uçurmuş, 16 kişiyi öldürüp 169 kişiyi de yaralamışlardı. Başbakan Benyamin Netanyahu, acil bir bakanlar kurulu toplantısı düzenledi ve Hamas liderlerinden birinin öldürülmesine karar verildi. Bu göreve 1996 yılında atanan Ramsad General Danny Yatom, Netanyahu tarafından kimin öleceğini tayin etmekle görevlendirildi.

Yatom'un geçmişinde uzun bir askerlik hayatı vardı. Gülümsemeye hazır ifadesiyle, kaslı, kel bir adam olan Yatom tam bir savaşçıydı; Sayeret Matkal'da komutan yardımcılığı yapmış, ardından Zırhlı Birlikler subaylığına ve tümgeneral sıfatıyla İsrail Merkez Komutanlığı'na atanmıştı. Başbakan İzak Rabin'e yürekten bağlı olan Yatom, onun askeri danışmanlığını yapmış ve ölümünden sonra da, birçok kişiyi şaşırtarak Mossad'ın başına getirilmişti. Onu tanıyanlar liyakatini ve askeri kariyerini takdir etseler de, gizli bir organizasyonu idare edebilecek yeteneklere sahip olduğuna inanan yoktu. Bu, göreve en uygun kişinin seçilmesinden ziyade, merhum Rabin'in anısına saygı göstermek amacıyla yapılan bir atamaya benziyordu.

1997 Ağustos'unun başında, Netanyahu'yla görüşmesinin ardından, Yatom Tel Aviv'deki Mossad Genel Merkezi'nde acil bir toplantı düzenledi. Mossad'ın önemli bölümlerinin başkanları konferans odasında toplanmışlardı. Yatom'un yardımcısı Aliza Magen vardı; Özel Operasyonlar Bölümü Caesarea'nın şefi "B"; yabancı istihbarat servisleriyle işbirliğinden sorumlu Tevel'in başı Yitzhak Barzilai; istihbarat toplama bölümü Tzomet'in şefi Ilan Mizrahi, düşman hedeflere sızmakta uzmanlaşan Neviot'un şefi "D" ve araştırma ve terörizm bölümlerinin şefleri (isim yerine harfle temsil edilen kişiler hâlâ görev başındadırlar).

Başta, tartışmalardan bir sonuç çıkmadı. Mossad'ın elinde

Hamas liderlerinin tam bir listesi yoktu. En çok göze batan Hamas şefi, Musa (Muhammed) Ebu Merzuk'tu, ancak o da Amerikan pasaportu taşıyordu ve bir saldırı, ABD'yle sorun çıkmasına neden olabilirdi. Öte yandan, uygun bir hedef olduğuna oybirliğiyle karar verilen, Halit Meşal'ın ofisi Amman'daydı. Ürdün'le Ekim 1994'te bir barış antlaşması imzalayan Başbakan Rabin, Ürdün'de bütün Mossad operasyonlarını yasaklamıştı. General Yatom, Rabin'in askeri danışmanı olduğu sürece, emirlerini harfiyen uygulamıştı; ancak Ramsad görevine atandıktan sonra, Rabin'in talimatlarını bir kenara atmaya karar verdi ve Meşal'ın adını Başbakan Netanyahu'ya sundu. Caesarea'nın şefi ve istihbarat subayı Mishka Ben-David de bu öneriyi desteklemişlerdi. Gene de, Ürdün'le ilişkilerde bir kriz yaşanmaması için "sessiz" bir operasyon yürütülmesi ve dikkat çekmekten kaçınılması yönünde talimat vermeyi ihmal etmedi. Yatom, bu operasyonun icrasını Caesarea'nın elit birimi olan Kidon'a vermişti. Mossad'ın araştırma bölümünde çalışan bir biyokimya doktoru, Nes Tziona'daki Biyoloji Enstitüsü'nde geliştirilen ölümcül bir zehrin kullanılmasını önerdi. Bu zehrin, yalnızca birkaç damlası bile deriye damlatıldığında ölüme yol açıyordu. Zehir aynı zamanda otopside bulunamıyor ve bedende iz de bırakmıyordu. Benzer bir madde, "Godiva hadisesinde" Filistin Halk Kurtuluş Cephesi lideri Wadia Haddad üzerinde de kullanılmıştı (Bkz. Bölüm 14, Saddam'ın Süper Silahı).

Yıllar sonra, "Zehir kullanmak sizi rahatsız etmedi mi?" diye soracaktı İsrailli gazeteci Ronen Bergman, Mishka Ben-David'e. "Çok iğrenç bir ölüm tarzı, değil mi?"

"Bana şunu söyleyin," diye cevap verdi Ben-David, "kafaya sıkılan bir kurşun ya da arabaya atılan bir füze, zehirden daha mı insancıl yöntemler?... İnsanları öldürmek için bir neden olmasaydı daha iyi olurdu elbette, ancak terörizme karşı

savaşta bundan kurtuluş yok. Başbakan'ın, Ürdün'le ilişkileri bozmamak adına, 'sessiz' bir operasyon yürütülmesi yönündeki kararı, mantıklı bir seçimdi."

1997 yazında, Tel Aviv sokaklarından birinden geçenler, iki genç adamın ellerindeki kola kutularını salladıklarına, sonra halkalarını kaldırıp açtıklarına şahit oldu. Kabarcıklı içecek, cızırtılı bir sesle kutudan fışkırdı. Sokaktakiler, bir anlığına iki gence kınayan bakışlar fırlatıp yollarına devam ettiler. Bu iki genç adamın, Mossad ajanları olduklarını ve Meşal cinayetinin provasını yaptıklarını tahmin etmeleri imkânsızdı: Biri Meşal'ın dikkatini dağıtmak için ona yakın bir yerde kola kutusunu açarken, diğeri ensesine birkaç damla zehir damlatacaktı.

Operasyondan altı hafta önce, Ağustos 1997'de, ilk ajanlar Ürdün'e vardılar. Yabancı pasaportları vardı ve Meşal'ın günlük rutinini takip etmeye başladılar: evden ne zaman çıktığını, sabahları onunla arabada kimin yolculuk ettiğini, seçtiği güzergâhı ve nerelere gittiğini, o saatlerde yolda trafiğin durumunu. Meşal'ın arabaya binmesiyle söz konusu binalara girmesi arasında geçen zamanı ölçtüler; aynı binaya giren başka insanlarla konuşmak için durup durmadığına baktılar ve operasyon planlarını etkileyebilecek her türlü bilgi kırıntısını topladılar.

Öncü ekibin Kidon Genel Merkezi'ne sunduğu raporlar, hazırlık görevinin sonuçlarını özetliyordu: Meşal her sabah yanında korumaları olmaksızın evinden ayrılıyordu. Yardımcısının kullandığı siyah SUV'ye biniyor, Amman'da Shamia Center binasındaki Filistin İnsani Yardım Dairesi'ne doğru yola çıkıyordu. Meşal indikten sonra şoför araçla birlikte oradan ayrılıyor, Meşal ise binaya kadar olan kısa mesafeyi yürü-

yerek geçip içeri giriyordu. Filistin İnsani Yardım Dairesi, Ürdün başkentindeki Hamas Genel Merkezi'nin sahte ismiydi.

Öncü ekibin gözlem raporunda ayrıca Meşal'a saldırmanın en iyi yolunun, sabah, kaldırımda ve SUV'den indikten sonra binaya doğru yürürken olduğu da belirtiliyordu.

Hazırlıklar yaz boyunca sürdü: gözetim, diğer destek ekiplerinin Amman'a gönderilmesi, güvenli evlerin ve arabaların kiralanması. Derken, 4 Eylül tarihinde, Kudüs yeni bir terörist eylemle sarsıldı: Üç Hamas militanı, kendilerini Ben-Yehuda Caddesi'nde havaya uçurdular ve beraberlerinde 5 İsrailliyi öldürüp 181 kişiyi de yaraladılar. İsrail'in daha fazla beklemesi mümkün değildi. Saldırı vakti gelmişti.

24 Eylül 1997, operasyondan bir gün önce. Birkaç turist, Amman'daki büyük otellerden birinin havuzunun etrafında dolaşıyorlar. Adamın üzerinde beyaz bir bornoz var. Otel çalışanlarına geçirdiği kalp krizinin ardından iyileşme sürecinde olduğunu söylüyor; yavaş ve dikkatli adımlarla yürümesi, hastalığının yan etkilerinden mustarip olduğunu ispatlıyor adeta. Yanındaki genç kadın bir doktor. Arada sırada, adamın nabzını ve tansiyonunu kontrol ediyor. Vakitlerini çoğunlukla havuzun kenarındaki "şezlonglarda" geçiriyorlar. "Kalp hastası", Mossad Genel Merkezi'yle sahadaki ajanlar arasındaki iletişimden sorumlu, Mishka Ben-David'den başkası değil. Kadın da bir Mossad ajanı ve yanında bir şırınga içinde, Meşal'ı öldürmesi planlanan zehrin panzehirini taşıyor. Panzehir, zehrin etkilerini yok etme kapasitesine sahip. Bir ya da birden fazla Kidon ajanı operasyon sırasında yanlışlıkla zehrin bir damlasına değdiği takdirde kullanılacak. Mutlak bir ölümden kurtulmalarının tek yolu, panzehrin gecikmeden enjekte edilmesi.

Düzmece hastayla doktor havuzun kenarında beklerken, vurucu ekip son hazırlıklarına başlıyor. Son birkaç gün içinde Amman'a yeni ajanlar geliyor. Bunlar kaçış arabalarını kullanacak ve bazı ikincil rolleri dolduracaklar.

Onların ardından asıl vurucu ekip de ulaşıyor: Shawn Kendall ve Barry Beads adlarını kullanan, Kanadalı turist rolünde iki Kidon ajanı. İkisi Intercontinental Oteli'ne yerleşiyorlar. Geçmişe bakıldığında, bu ikisiyle ilgili rahatsız edici sorular ortaya çıkıyor: Daha önce Arap ülkelerinden birinde operasyona katılmış olmamalarına rağmen, neden bu ikisi seçilmişti? Yüzeysel bir soruşturmada bile Kanadalı olmadıkları anlaşılabilecekken, neden Kanada pasaportu kullanmışlardı? İngilizceleri bozuktu, aksanları İsrail aksanıydı ve üstelik sahte kimlikleri ciddi bir sorguda kolayca dağılabilecek nitelikteydi. Ancak bütün bunlar, operasyon başladıktan sonra gözetim ekibinin başına gelen talihsizliğin yanında hiç kalıyordu.

Suikast, Meşal'ın ofisinin bulunduğu Shamia Center'ın girişinde gerçekleştirilecekti. Kidon ajanlarıyla Meşal arasındaki temasın hızlı ve ölümcül olması gerekiyordu. Shawn ile Barry'nin Meşal'a yaklaşmaları, sıvı zehri ensesine püskürtüp yakınlarda bekleyen araca binerek olay yerinden kaçmaları planlanmıştı. İki "Kanadalı" Tel Aviv sokaklarında yaptıkları talimlerden sonra gayet iyi hazırlanmışlardı. Shawn kola kutusunu tutacaktı; Meşal'la karşı karşıya geldiği sırada açma halkasını çekecek ve kolayı "yanlışlıkla" Meşal'dan tarafa püskürtecekti. Ancak mevzu kola değildi elbette. Ufak bir zehir kutusu taşıyan Barry, operasyonun ana karakteriydi; saniyeler içinde kutudaki zehri Meşal'dan tarafa püskürtmesi gerekiyordu.

Kolanın dikkatleri püskürtülen zehirden uzaklaştırması amaçlanmıştı; sıvı Meşal'ın derisine yayılacak ve adamı "kalp krizinden" öldürecekti.

Biri kadın, biri erkek iki turist daha vurucu ekibin yardıma ihtiyaç duyması ihtimaline karşı binanın lobisinde bekleyeceklerdi. Örneğin, Meşal çok hızlı yürürse binaya erken girebilir ve iki Kanadalı ona yetişemeyebilirdi. Böyle bir durumda, "turist" çift binadan çıkacak ve Meşal'a çarpıp vurucu ekip gelene kadar onu oyalayacaklardı. Mossad planlamacıları, bu şekilde Ürdünlülerle başlarının belaya girmeyeceğini düşünüyorlardı.

Başarının anahtarı, operasyon alanının durumunda gizliydi: Hedef bölge korumalardan, aile üyelerinden, arkadaşlardan, polis memurlarından, Hamas militanlarından ve suikastı engelleyebilecek başka insanlardan arınmış olmalıydı. Ve Ürdün'e gönderilen ajanlara verilen talimatlar gayet açıktı: Operasyonu ancak yukarıdaki bütün koşullar sağlandığında gerçekleştirin. Danny Yatom da ajanlarına, "Koşullar ilk plandan farklıysa, operasyonu sonraki bir tarihte gerçekleştirebiliriz," dediğini iddia ediyor. Bildiğimiz kadarıyla, olaylar zaten böyle gelişti. Ajanlar hedef bölgeye birkaç kez geldiler, ancak beklenmedik sorunlar nedeniyle suikastı ertelediler – civarda Ürdün polisinin ya da Meşal'a eşlik eden korumaların mevcudiyeti ya da Meşal'ın son anda, o gün işe gitmemeye karar vermesi gibi.

25 Eylül 1997, Operasyon Günü.

Operasyon komutanı, ofisin bulunduğu binanın önünde, caddenin karşısında yerini alır. Hedef alanda, cep telefonu ya da elektronik iletişim aletleri kullanılmaması yönünde karar alınmıştı ve ajanlar ancak el ve beden işaretleriyle haberleşeceklerdi. Operasyonu kesmeyi gerektiren bir sorun çıktığında, komutan kepini çıkartarak iki ajana işaret verecekti.

Binanın arkasında, kaçış aracı vurucu ekibi bekliyordu.

Shawn'la Barry ve binanın lobisindeki çift yerlerini aldılar.
Her şey hazırdı.

Meşal'ın evinde, her zamanki sabah işleri sürüyordu; son dakika çıkan ufak bir değişiklik dışında. Karısı o gün her zamanki gibi çocuklarla ilgilenemeyecekti, Meşal'dan çocuklarını okula götürmesini istemişti. İki çocuk babalarıyla birlikte SUV araca bindiler, ancak Mossad gözetleme ekibi onları fark etmedi ve Kidon elemanlarına Meşal'ın yola çıktığını, arabada şoförle birlikte yalnız olduğunu bildirdi. Ajanlar, arabanın arkasında oturan iki çocuğu görememişlerdi. Arabanın camları renkliydi ve çocukların dışarıdan görülmeleri mümkün değildi.

Meşal, Shamia Center'a vardı, arabadan çıkarak kaldırımı aştı ve bina girişindeki merdivenleri çıkmaya başladı. İki vurucu ajan yanına yaklaştılar – on metre, beş, üç... Birden Meşal'ın küçük kızı SUV'den çıkıp "Baba! Baba!" diye bağırarak babasına doğru koşmaya başladı. Şoför arabadan fırladığı gibi çocuğun peşine düştü. Caddenin karşısında konuşlanan operasyon komutanı, çocuğu fark etti ve kepini çıkartıp adamlarına çekilmelerini işaret etmeye çalıştı. Ancak bu kritik saniyeler içinde, iki ajan binanın girişindeki beton sütunlardan birinin etrafından dolaşıyorlardı ve bir an için komutanlarıyla teması kaybettiler. Daha da kötüsü, küçük kızı ve peşinden koşan şoförü görmediler.

Vurucu ekip görevi yerine getirmek üzere harekete geçerler. Meşal'a yetişirler ve Shawn kola kutusunu sallayıp açma halkasını çeker. Fakat o gün, ilk kez, halka kopar, kutu açılmaz. Dikkat dağıtma yöntemi işe yaramamıştır. Barry zehri Meşal'ın ensesine püskürtmek üzere elini kaldırır. İkinci sorun – Çocuğun peşinden koşan Meşal'ın şoförü, yabancının elini kaldırdığını görür ve patronunu bıçaklamaya çalıştığını zanneder. Bağırarak Barry'ye doğru koşar ve elindeki katlı gazeteyle ona vurmaya çalışır.

Meşal, şoförünün bağırışlarını duyup arkasını döner. O anda, Barry zehri püskürtür ve birkaç damlası Meşal'ın kulağına damlar. Meşal çok hafif bir yanma dışında bir şey hissetmemekle birlikte, bir terslik olduğunu anlamıştır ve can havliyle koşmaya başlar. Shawn ve Barry, kaçış arabasına doğru koşarlar.

Üçüncü sorun – Bu aşamada, sahneye başka bir şahsiyet girer: Meşal'a bazı belgeler teslim etmek üzere yolda olan Hamas militanı Muhammed Abu Seif. Bağırışları duymuştur ve lideriyle iki ajan arasındaki mücadeleyi görür. Meşal canını kurtarmak için koşarken, Abu Seif, kaçış arabasına binmek üzere olan Barry'yle Shawn'a engel olmaya çalışır. Shawn'la aralarında bir boğuşma geçer ve Shawn, birkaç dakika önce görevini yapmayan kapalı kola kutusuyla Seif'e vurur. Shawn'la Barry biner binmez araba fırlar. Şoför, Shawn'la Barry'ye Abu Seif'i arabanın plakasını not alırken gördüğünü söyler. İki ajan derhal arabayı bırakmaya karar verirler. Abu Seif'in polisi alarma geçirmesinden ve planladıkları gibi otele bu arabayla vardıkları takdirde otelde yakalanmaktan korkarlar. Güvenli evlerden hiçbirinin adresi ellerinde değildir ve başka bir kaçış güzergâhları da yoktur. Birkaç blok sonra arabayı durdururlar ve şoför arabadan kurtulmak üzere hızla uzaklaşır.

Birden yeni olağanüstü bir gelişme olur. Ruslara karşı Afganistan'da savaşan eski bir "Mücahit" olan Abu Seif pes etmez. İnatçı ve çevik adam, bu süre zarfında İsraillilerin arabasının peşinden koşmayı sürdürür. Arabadan inip yolun iki yanında yürüyen Shawn ve Barry, Seif'i Barry'nin üzerine atlayana kadar fark etmezler. Seif, Barry'nin gömleğine yapışır, "Bu adam Meşal'ı öldürmeye çalıştı!" diye bağırır. Yolun karşı tarafında yürüyen Shawn, ortağını kurtarmaya koşar. Abu Seif'e vurarak onu başından hafifçe yaralar ve yolun kenarındaki su kanalına fırlatır.

Mücadele devam eder ve hızla etraflarında toplanan kalabalık, görünüşte hemşerileri olan bir Arap'ı döven iki yabancının üzerine yürümeye başlamıştır. Sahneye bir de polis memuru girer, kalabalığı dağıtır, bir taksi çevirir ve iki yabancıyla feci şekilde dayak yiyen Abu Seif'i arabaya bindirir. Taksi polis istasyonuna yönelir.

Hadisenin operasyon aşaması sona ermiş, ancak asıl felaket henüz başlamamıştır.

***

Polis merkezinde, polisler başta Abu Seif'in iki yabancıya saldırdığını zannederler; ancak yediği dayağın etkisinden kurtulunca, Seif yabancıları Meşal'a saldırmakla suçlar. Ürdünlü müfettişler, iki adamın pasaportlarına bakarlar ve Kanadalı olduklarını fark edince Kanada Konsolosluğu'na haber verirler. Shawn ve Barry'yle kısa bir konuşma yapan diplomat, Ürdünlülere, "Bu adamların kim olduklarını bilmiyorum, ama Kanadalı olmadıklarından eminim!" der.

Olayın vahametinin hâlâ farkında olmayan Ürdünlüler, iki yabancıyı gözaltında tutmaya karar verirler ve telefon görüşmesi yapmalarına müsaade edilir. Ajanlar Mossad'ın Avrupa'daki operasyon merkezini arayarak tutuklandıklarını haber verirler. Aynı anda, operasyona katılan ve Shamia Center'ın önünde yaşananları izleyen kadın bir ajan, ciddi bir aksilikle karşılaşıldığını anlar ve "kalp hastasını", Ürdün'ün başkentindeki üst düzey Mossad ajanı Mishka Ben-David'i uyarmaya karar verir. Alelacele Ben-David'in kaldığı otele ulaşır. Ben-David, kadını gördüğü anda olabilecek en kötü senaryonun gerçekleştiğini anlar. Operasyonun bir numaralı talimatı, ajanların hiçbirinin onun yanına yaklaşmamalarıdır, tek istisna dışında: operasyonun geri tepmesi ve bütün ajanların ülkeden acilen çıkartılmasını gerektiren bir durumla karşılaşılması halinde.

Ben-David, bornozundan kurtulur, çabucak üzerini değiştirir ve önceden hazırlanan gizli buluşma noktasına yola çıkar. Onun hemen ardından, operasyon komutanı da gelir. Başarısızlıktan o da haberdardır. Gene de, bu talihsizlikten kaynaklanacak dramın büyüklüğünü ikisinin de tahmin etmesi imkânsızdır.

Mishka, Mossad Genel Merkezi'ne acil bir rapor gönderir. Danny Yatom konuyu bölüm başkanlarıyla tartışır ve ajanlara, Amman'daki İsrail Büyükelçiliği'ne sığınmalarını ve önceden kararlaştırılan kaçış güzergâhlarını kullanmamalarını emretmeye karar verir. Birkaç dakika içinde, herkes toplantı noktasından ayrılıp büyükelçiliğe yönelir. Otelde yalnızca doktor kalır.

Bu arada Amman'ın başka bir mahallesinde, zehir Meşal üzerinde etkisini göstermeye başlar. Yere yığılır ve hastaneye kaldırılır. İsrailliler, panzehir verilmediği takdirde Meşal'ın birkaç saatlik ömrünün kaldığının farkındadırlar.

Netanyahu kötü haberi arabasında, Mossad Genel Merkezi'ndeki Yahudi yeniyıl partisine giderken alır. Bu inanılmaz bir tesadüftür. Yatom, Başbakan'a kısaca olanlardan bahseder. Netanyahu şaşkınlık içindedir. Ramsad'ın derhal Amman'a gitmesi, Kral Hüseyin'le tanışması ve hiçbir yanıltmaca ya da yalana başvurmadan olanları bütün getçekliğiyle anlatması gerektiğine karar verir. Başbakan, Mossad Genel Merkezi'nden Kral Hüseyin'i arar, son derece mühim bir mevzuyla alakalı olarak Ramsad'ı yanına gönderdiğini söyler. Kral konu hakkında en ufak bir fikrinin olmamasına rağmen derhal onay verir.

O sırada Netanyahu'nun yanında olan kurmaylar, Başbakan'ın endişeli olduğunu ve Yatom'a, ajanların İsrail'e geri dönmesine karşılık Kral Hüseyin'in bütün taleplerini kabul etmesi talimatı verdiğini iddia ettiler. Ayrıca, Yatom'a Ürdünlülere panzehri önermesi ve Meşal'ı mutlak bir ölümden

kurtarmasını da emretmişti. Şaron daha sonra, "Netanyahu'yu Meşal skandalında izledim. Tamamen darmadağın oldu ve onu tekrar toplamamız gerekti... Baskı altındaydı ve her şeyden vazgeçmeye hazırdı..." diye anlatacaktı.

Kral Hüseyin, yüzünde kızgın bir ifadeyle Yatom'un raporunu dinler ve adamlarından Meşal'ın durumunun nasıl olduğunu öğrenmelerini ister. Doğru teşhis derhal Kral'a ulaşır: Meşal'ın durumu giderek kötüleşmektedir. Kral, Meşal'ın derhal Kraliyet Hastanesi'ne naklini emreder ve Yatom'un panzehir teklifini de kabul eder. Bu asap bozucu olayda yaşanan garip bir gelişme sonucu, İsrailliler Ürdünlülerle el ele vermiş zamana karşı yarışarak terörist başı olan düşmanlarının hayatını kurtarmaya çalışmaktadırlar.

Mishka Ben-David, oteline döner. Panzehir ampulü cebindedir. Ronen Bergman'a verdiği sonraki tarihli bir röportajda, "Adamlarımızdan hiçbiri zehirlenmediğine göre, artık kullanılmayacağını bildiğim panzehri cebimde taşıyordum," der. "Yalnızca hedef kişinin (Meşal'ın) durumu kritikti. Cebimde yakalanma korkusuyla, panzehri ortadan kaldırmaya karar verdim. Tam o esnada, İsrail'deki ekip komutanından bir telefon geldi. Panzehrin hâlâ bende olup olmadığını öğrenmek istiyordu ve evet, diye cevap verince, otelin lobisine gitmemi söyledi. Ürdün Ordusu yüzbaşılarından birisi beni orada bekleyecek ve panzehri alıp derhal hastaneye ulaştıracaktı."

Ancak aynı anda, beklenmedik başka bir sorun ortaya çıkar: Ölüm döşeğinde yatan Meşal'a panzehri enjekte etmesi gereken doktor lobiye inmeyi reddeder ve bizzat Ramsad tarafından emredilmedikçe, kendisinden istenileni yapmayacağını söyler.

Kraliyet Sarayı'ndan ayrılarak büyükelçiliğe doğru giden Danny Yatom, doktor kadını arayıp Mishka'yla gitmesini, panzehri vermesini ve hastanedeki Ürdünlülere katılmasını

söyler. Ancak Ürdünlüler bunu kati bir şekilde reddederler. İsrailli bir doktorun Meşal'a panzehir enjekte etmesini kabul etmeleri mümkün değildi; doktorun yarım kalan işi bitirmesinden endişe ediyorlardı belki de...

Hepsi bu kadarla kalmaz. Kral'ın Meşal'ı kurtarmakla görevlendirdiği kendi doktoru, panzehri vermeyi reddeder; bunu yapmadan önce, zehrin ve panzehrin kimyasal formülünü görmek ister. Meşal'ın ölümünden sorumlu olmayı istememenin yanı sıra, İsraillilerin onu atlatarak adamı öldürmelerinden de korkmaktadır. Yeni bir kriz patlar. Ürdünlüler formülleri talep ederken İsrailliler reddeder ve iki taraf da geri adım atmaya yanaşmaz.

Meşal'ın durumu hızla kötüleşir. Solunumu durmuştur ve Kraliyet Hastanesi'nin yoğum bakımında bir solunum cihazına bağlanmıştır. Meşal öldüğü takdirde, iki ülke arasındaki hassas ilişkiler açısından feci bir sonuç doğacağından herkes emindir. İsraillilerin bu eylemiyle derinden yaralanan Kral, ordusunu büyükelçiliğe sokarak orada saklanan dört Mossad ajanını yakalatacağını, İsrail'le her türlü askeri ve politik işbirliğine son vereceğini bile söyler.

Dakikalar geçmekte ve gerilim giderek büyümektedir. Kral, Meşal öldüğü takdirde, katillerini –Ürdün polisi tarafından gözaltına alınan iki ajanı– ölüme mahkûm edeceğini söyler. ABD Başkanı Bill Clinton'la da acil bir telefon görüşmesi yapar.

Amerikalılar derhal formülü teslim etmeleri için İsraillilere baskı yapmaya başlarlar. Netanyahu, farklı danışman grupları ve bakanlar kurulu üyeleriyle birbiri ardına görüşmeler yapmaktadır. Netanyahu nihayet pes eder ve formül Ürdünlülere teslim edilir.

Ürdünlü doktor panzehri Meşal'a verir. Panzehir ânında etkisini gösterir. Meşal gözlerini açar.

Meşal'ın iyileştiği habeti İsrail'e ulaştığında, herkes derin

bir soluk alır. Netanyahu, Yatom ve bakanlar rahatlamıştır – Ürdün'de kaybolan kardeşleri kurtulmuştur sanki. Tanrı'ya şükürler olsun!

Mishka Ben-David ve doktor Ürdün'den ayrılmayı başardılar. Altı Mossad ajanı Amman'da kalmıştı – dördü büyükelçilikte, ikisi Ürdün polisinin elinde.

Yoğun bakım ünitesinde, Meşal'ın durumu iyiye gitmeye devam eder. İsrail Amman'a aralarında Başbakan Netanyahu, Dışişleri Bakanı Ariel Şaron ve Savunma Bakanı Yitzhak Mordechai de olmak üzere üst düzey bir delege heyeti gönderir. Kral Hüseyin ise, delege heyetini kabul etmeyi reddederek karşılamaya kardeşi Hasan'ı gönderir.

Bakanlar kurulu, Kral Hüseyin'in dostu olan eski Ramsad yardımcısı Efraim Halevy'den de heyete katılması istemişti. Halevy o esnada, Brüksel'de İsrail'in Birleşmiş Milletler temsilcisiydi. Derhal Amman'a giderek Kral'a bir öneri sunar. Büyükelçilikteki dört ajana karşılık İsrail, Hamas'ın hapisteki karizmatik kurucu liderini serbest bırakacaktır: Şeyh Ahmet Yassin. Kral kabul eder ve dört ajan Halevy'yle birlikte İsrail'e dönerler.

Nihai pazarlık Ariel Şaron'a bırakılır.

Şaron halen gözaltında tutulan iki Kidon ajanının serbest bırakılmasını talep eder; Ürdünlülerse karşılığında İsrail'de tutuklu bulunan 20 Ürdünlüyü. Şaron kabul eder. Ancak son dakikada, Ürdünlüler fikir değiştirip İsrail'den başka tavizler de talep etmeye karar verirler. Şaron sükûnetini kaybeder ve Kral'ın huzurunda, "Böyle devam ederseniz," der sinirli bir tavırla, "adamlarımız elinizde kalır ve biz de hem suyunuzu keseriz (İsrail'in Ürdün'e sağladığı suyu) hem de Meşal'ı bir kez daha öldürürüz."

Kral'la yakın ilişkiler içindeki Şaron'un bu çıkışı neticede işe yaradı ve anlaşma tamamlandı. İki İsrail helikopteri Ürdün'e indi; birisi iki Kidon ajanını İsrail'e geri götürürken, diğeri hapishaneden çıkan Şeyh Yassin'i getirdi.

Ürdün'deki Mossad operasyonu, İsrailliler ve dünya basını tarafından alay konusu yapıldı. Netanyahu da skandalı beceriksizce ele alış şekliyle eleştirilere maruz kaldı; "Ürdün'deki operasyonun başarısızlığını incelemek üzere" bir soruşturma heyeti kurmaktan başka bir seçeneği kalmamıştı.

Heyet Başbakan'ı tamamen aklarken, Ramsad'ı "hatalı performansı" ve başından başarısızlığa mahkûm bir operasyon düzenlemesi nedeniyle suçlu buldu. Yine de, Yatom'un istifası istenmedi.

Amman'daki fiyaskonun ardından, İsrail-Ürdün ilişkileri yeniden dibe vurmuştu. Hamas'taki ikincil şahsiyetlerden birisi olan Halit Meşal, konumunu sağlamlaştırdı ve büyük liderlerden biri haline geldi. Şeyh Yassin'in ölümünden sonra, Meşal Hamas'ın genel başkanlığına yükseldi. Mossad'ın İsrail'deki ve dünyadaki itibarı –hatta kendi liderlerinin ve ajanlarının gözünde bile– feci şekilde zarar görmüştü. Operasyonun başından beri başarısız olan Danny Yatom, üst düzey Mossad yetkilileri tarafından alenen eleştirildi. Yatom'un yardımcısı Aliza Magen, açıkça onun Ramsad görevini yerine getirmek için gereken niteliklere sahip olmadığını söyledi.

Eleştirilere rağmen, Yatom istifa etmeyecekti. Bu fiyaskonun sorumluluğunu üstelenen tek kişi, derhal istifasını sunan Caesarea'nın şefi oldu. Beş ay sonra, Şubat 1998'de bir Mossad ajanı bir Hizbullah üyesinin telefonunu dinlemeye çalışırken İsviçre'de tutuklanınca, Yatom bu sefer nihayet pes etti. *Haaretz* gazetesine verdiği röportajda, "Bir amir olarak sorumluluğu üstleniyorum. Ürdün ve İsviçre'de yaşanan aksilikler nedeniyle istifa etmeye karar verdim," dedi.

Yatom'un yerine, Meşal fiyaskosuna karışan dört ajanın salıverilmesi için Kral Hüseyin'le başarılı bir pazarlık yürüten eski Ramsad yardımcısı Efraim Halevy getirildi.

KUZEY KORE'DEN SEVGİLERLE
18

2007 Temmuz'unda, hoş bir Londra akşamında, bir konuk Kensington Oteli'ndeki odasından çıktı. Asansörle lobiye inerek girişte bekleyen bir arabaya bindi. Bu adam o öğleden sonra Şam'a varan üst düzey bir Suriye yetkilisiydi ve bir toplantıya katılmaya gidiyordu.

Suriyeli döner kapılardan çıkarken, lobideki koltuklarda oturan iki adam ayaklandı. Nereye gideceklerini çok iyi biliyorlardı. Suriyelinin odasına ulaştıklarında, özel bir elektronik alet kullanarak kapıyı açtılar. Odayı düzenli olarak aradıklarından, bu sefer işleri daha kolaydı. Masanın üzerinde dizüstü bir bilgisayar vardı. İki adam bilgisayarı açtılar ve birkaç dakika içerisinde, Truva Atı (Trojan) yazılımının gelişmiş bir versiyonunu eklediler. Bu program, bilgisayarın hafızasındaki bütün dosyaları incelemelerine ve kopyalamalarına imkân sağlayacaktı. İş bitince, iki adam kimse tarafından fark edilmeden otelden ayrıldılar.

Tel Aviv'deki Mossad analizcileri bilgisayar dosyalarını incelediklerinde şaşırdılar. Bölüm başkanlarıyla yapılan acil bir

toplantıda, ele geçirdikleri son derece değerli bilgileri anlattılar: Suriye'nin nükleer programıyla alakalı dosyalar, fotoğraflar, çizimler ve belgeler ilk kez ellerindeydi. Bu malzemenin önemi büyüktü ve ıssız bir çöle inşa edilecek nükleer reaktörün planlarını, Suriye hükümetiyle Kuzey Kore yönetimindeki üst düzey yetkililerin yazışmalarını ve betona gömülü nükleer reaktörün fotoğraflarını içeriyordu. Bir başka fotoğraftaysa, kısa süre sonra kimlikleri belirlenecek iki adam vardı. Birisi Kuzey Kore atom projesinde üst düzey bir yetkiliydi ve diğeri, Suriye Atom Enerjisi Komisyonu'nun başkanı İbrahim Othman'dı.

Bu bulgular, İsrail istihbarat topluluğuna 2006 ve 2007 yılları arasında ulaşan bölük pörçük birtakım raporları destekliyordu. Raporlara göre, Suriye hükümeti büyük bir gizlilik içinde, ülkenin kuzeydoğu ucunda Dir-A-Zur bölgesindeki çöl arazisine bir nükleer reaktör inşa etmekteydi. Bu ıssız çöl arazisi, Türk sınırına yakındı ve Irak topraklarından da birkaç yüz kilometre uzaktaydı. Raporlardaki en şaşırtıcı açıklama belki de, Suriye'deki bu tesisin Kuzey Koreli nükleer uzmanlar tarafından planlanmış ve denetlenmiş, İran tarafından maddi destek sağlanmış olmasıydı.

Suriye'yle Kuzey Kore arasındaki yakın ilişkiler, Kuzey Kore Devlet Başkanı Kim Il-Sung'un 1990 yılında Şam'a yaptığı ziyaretle başlamıştı. Bu ziyaret sırasında, Suriye Devlet Başkanı Hafız el Esad'ın teşvikiyle iki ülke arasında bir askeri ve teknolojik işbirliği anlaşması imzalandı. İki ülkenin başkanları, nükleer enerji mevzuunda da görüştülerse de, Esad o sırada buna ancak ikinci derecede öncelik vermeye karar vermiş ve daha çok kimyasal ve biyolojik silahların geliştirilmesiyle ilgilenmişti. Dahası, Rusya'dan nükleer reaktör satın alma planlarını da iptal etmişti. Kuzey Kore'den gelen ilk Scud füzelerinin

Suriye'ye nakli, 1991 Şubat'ında Çöl Fırtınası Operasyonu sırasında gerçekleştirildi. Füzelerin mevcudiyetini bildiren raporlar, İsrail Savunma Bakanlığı'na ulaşmıştı. Birkaç ordu generali, Savunma Bakanı Moshe Arens'e, Scud füzeleri kullanılır hale gelmeden askeri bir saldırı başlatılması önerisinde bulundular. Arens bölgede yeni bir anlaşmazlık çıkmasını önlemek amacıyla bu fikri reddetti.

2000 Haziran'ında Hafız el Esad'ın cenazesinde, Esad'ın oğlu ve halefi Beşşar el Esad, yeni bir Kuzey Kore heyetiyle buluştu. İki taraf Suriye'de, Suriye Bilimsel Araştırma Müdürlüğü'nün denetiminde bir nükleer tesis kurulması konusunda gizli bir görüşme yaptı. Temmuz 2002'de, Suriye, İran ve Kuzey Koreli üst düzey yetkililerin katılımıyla Şam'da yapılan yeni bir gizli toplantıda, üçlü bir anlaşmaya varıldı. Kuzey Kore, İran'ın mali desteğiyle Suriye'de bir nükleer reaktör kuracaktı. Çizim tahtasından silah yapımına uygun plütonyum üretimine kadar bütün projenin maliyeti, iki milyar dolar olarak belirlenmişti.

Sonraki beş sene boyunca, projeyi saran kalın gizlilik perdesinden sızan bölük pörçük istihbarata rağmen, Suriye projesinden ne CIA'nın ne de Mossad'ın haberi oldu. Alınan tek tük uyarı sinyalleri de görmezden gelindi. Amerikan istihbarat teşkilatları topladıkları istihbarata anlam verememişlerdi; Mossad ve İsrail askeri istihbaratıysa (AMAN) Suriye'nin nükleer silah üretme arzusunun ve kapasitesinin olmadığı varsayımından yola çıkarak yanlış yöne gitmişlerdi. Ortadaki bütün kanıtlara rağmen, bu yanlış varsayım geçerliliğini korudu: 2005 senesinde, Kuzey Kore'den Suriye'ye çimento taşıyan *Andorra* şilebi, İsrail'in kıyı kasabası Nahariya açıklarında battı; 2006'da, Panama bandıralı ikinci bir Kuzey Kore şilebi, başka bir çimento yükü ve taşınabilir radar istasyonuyla Kıbrıs'ta alıkondu. İki olayda da "çimentonun" nükleer reaktör malzemesi olduğu açıktı. Nihayet, 2006 senesinde, İranlı nükleer uzmanları,

nükleer tesisin yapımını denetlemek üzere Şam'ı ziyaret ettiler. İsrailli ve Amerikalı istihbarat teşkilatlarının bu ziyaretten haberleri olduysa da, Dir-A-Zur projesiyle bağlantılı olduğunu anlayamadılar.

Suriyeliler, projenin gizliliğini korumak adına pek çok önlem almışlardı. Tesiste çalışan herkes dışarıyla bağlantısını tamamen koparmak zorundaydı. Cep telefonu ve uydu alıcılarının bulundurulması kesinlikle yasaktı; bütün haberleşmeler, mektup ve mesajları elden teslim eden kuryeler yoluyla yapılmaktaydı. Durmadan tepelerinden geçen Amerikan ve İsrail uyduları da, tesisteki faaliyetleri uzaydan teşhis edememişlerdi. O sırada, birden olağanüstü bir değişiklik yaşandı. 7 Şubat 2007'de, Şam Havaalanı'nda uçaktan bir yolcu indi. Adı Ali Rıza Asgari olan bu adam İranlı bir general, eski savunma bakanı yardımcısı ve aynı zamanda Devrim Muhafızları'nın liderlerinden birisiydi (Bkz. Bölüm 2). Ailesinin İran'ı terk ettiği onaylanıncaya kadar havaalanında kaldı. Ardından Türkiye'ye uçtu. İstanbul'a iner inmez de ortadan kayboldu.

Bir ay sonra, Asgari'nin CIA ve Mossad tarafından hazırlanan bir operasyonla Batı'ya iltica ettiği anlaşıldı. Almanya'daki bir Amerikan üssünde sorguya çekildiğinde, Suriye ve İran'ın nükleer planlarını ve Kuzey Kore, İran ve Suriye arasındaki anlaşmaların mevcudiyetini ifşa etmişti.

Konuştuğu kişilere, İran'ın yalnızca Dir-A-Zur projesine maddi destek vermekle kalmadığını, bir an önce tamamlanması için Suriye'ye baskı da uyguladığını anlattı. CIA ve Mossad'a, projenin ilerleyişi hakkında zengin ayrıntılar verirken, hem Suriye hem de İran'daki ilgili önemli yetkililerin adlarını da açıkladı.

Mossad bu yeni bilgi üzerine derhal hareketlenerek operasyon konumuna geçti. 2002 senesinden bu yana, Efraim

Halevy'nin yerine geçen Ramsad Meir Dagan'dı (Bkz. Bölüm 1). Yabancı kaynaklara göre Dagan, ekipleri ve ajanları Asgari'nin raporunun doğruluğunu araştırmakla görevlendirmişti. Başbakan Ehud Olmert, ordu kurmay başkanları, savunma bakanı ve istihbarat teşkilatlarının katıldığı bir toplantı düzenledi. Toplantıda gizli oylamayla Dir-A-Zur tesisi hakkında kesin ve su götürmeyen nitelikte istihbarat toplanması için süratle bir operasyon yapılması yönünde karara varıldı. İsrail'in, en saldırgan ve amansız rakibi olan Suriye'nin nükleer silah üretebilecek potansiyele sahip bir güce dönüşmesine izin vermesi mümkün değildi.

Asgari'nin sığınmasının üzerinden en fazla beş ay geçtikten sonra, Londra'da Suriyeli subayın dizüstü bilgisayarına da erişim sağlayan Mossad ajanları büyük bir gelişme kaydettiler. Mossad ve AMAN liderleri artık Başbakan Olmert'e hükümetin ihtiyaç duyduğu kesin kanıtları sunabileceklerdi.

Çok geçmeden, Dagan bir başarıya daha imza attı. Bir Mossad görevlisi, cesur ve yaratıcı bir operasyonla reaktörde çalışan bilim adamlarından birini Mossad adına çalışmaya ikna etmişti. Bilim adamı reaktörün içinin ve dışının ayrıntılı fotoğraflarını çekti, hatta içindeki yapı ve malzemenin görüntülerini bile kaydetti. Bunlar Mossad'ın eline geçen, reaktörün yer seviyesinden çekilmiş ilk görüntüleriydi. İnce fakat sağlam, korunaklı duvarların arasında silindirik bir yapı vardı. Diğer fotoğraflardaysa, reaktörün dış duvarlarını güçlendirmek üzere tasarlanmış dış yapı iskelesi görünüyordu. Üçüncü bina, anlaşıldığı kadarıyla, reaktörün suyunun geldiği bir kuleydi.

Mossad Amerikalıları her adımdan haberdar ediyor, uydu görüntüleri, Suriye'yle Kuzey Kore arasında geçen telefon görüşmelerinin metinleri de dahil olmak üzere bütün fotoğraf ve

raporları yolluyordu. İsrail'in ısrarlı baskısı üzerine, ABD bu vakayı kendi uydularıyla da izlemeye başladı. Uydu fotoğrafları da, telefon görüşmelerinin elektronik takibi de, Suriyelilerin son sürat ilerlediklerini işaret ediyordu.

Haziran 2007'de Başbakan Olmert, İsrail'in topladığı bütün malzemelerle Washington'a uçtu. Başkan Bush'la buluşarak ona İsrail'in, Suriye reaktörünün yok edilmesi gerektiğine karar verdiğini söyledi. Olmert, reaktöre yapılacak saldırının ABD tarafından gerçekleştirilmesini teklif ettiyse de, ABD Başkanı bunu reddetti. Amerikalı kaynaklara göre, Beyaz Saray bu teklife "ABD, (reaktöre) saldırmama kararı almıştır," diye cevap vermişti. Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice ve Savunma Bakanı Robert Gates, İsrail'i "(Suriyelilere) karşı çıkmaya ama saldırmamaya" ikna etmeye çalıştılar. Bush ve Milli Güvenlik Danışmanı Steve Hadley prensipte askeri hareketi destekliyor, ancak operasyonun, Suriye'nin tehdit oluşturduğuna dair daha net istihbarat toplanana kadar ertelenmesini istiyorlardı.

Temmuz 2007'de İsrail reaktörün ayrıntılı fotoğraflarını çekebilmek için Ofek-7 casus uydusunu programladı ve yüksek irtifada sortiler yaptı. Amerikalı ve İsrailli uzmanlar tarafından incelendiğinde, bu fotoğraflar Suriye'nin, Kuzey Kore'nin Yongbyon'daki nükleer tesisine benzer bir reaktör inşa ettiğini gösteriyordu. İsrail'in, ABD'yle paylaştığı bir videoya göre, iki reaktörün kalbi, yapının içine yerleştirilen uranyum cevherleri dahil aynıydı. Başka videolarda reaktörde çalışan Kuzey Koreli mühendislerin yüzleri görülüyordu. Ayrıca, AMAN'nin önleme bölümü Birim 8200, Şam'la Pyongyang arasındaki yoğun görüşmelerin tam metnini çıkarmıştı.

Bütün bu kanıtlar Washington'a nakledildiyse de, ABD bu tesisin gerçekten nükleer reaktör olduğunu ve radyoaktif maddelerin bulunduğunu gösteren su götürmeyen kanıtlar istemekte ısrarlıydı. İsrail bu istihbaratı da ele geçirmekten başka seçeneği olmadığına karar verdi.

İsrail Ağustos 2007'de, Dir-A-Zur'daki tesisin nükleer reaktör olduğuna dair kesin kanıtı ele geçirdi. Sayeret Matkal, çok sayıda İsrailli askerin hayatını riske atan bir operasyonla bu kanıtı ele geçirmişti. Sayeret Matkal komandoları, iki helikopterle Suriye'ye uçtular. Üzerlerinde Suriye Ordusu'nun üniformaları vardı. Yerleşkelerin, askeri üslerin ve radar istasyonlarının yanından geçerek yakalanmadan Dir-A-Zur yakınlarına indiler; ardından tesise yaklaştılar ve reaktörün etrafındaki topraktan numune aldılar. İsrail'e döndükten sonra yapılan analizde, numunelerin yüksek oranda radyoaktif madde içerdiği ortaya çıktı ve tesiste radyoaktif maddelerin bulunduğu kesin şekilde kanıtlanmış oldu.

Bu yeni kanıt, Steve Hadley'e sunuldu. Uzmanları toprak örneklerini incelediklerinde, Hadley meselenin ciddiyetinin farkına vardı. Kurmaylarını topladı ve elde edilen bulgular, Oval Ofis'teki günlük toplantıdan önce Başkan Bush'a iletildi. Hadley, ardından Dagan'la da görüştü ve reaktörün gerçekten de açık ve yakın bir tehdit oluşturduğu sonucuna vardı. ABD, artık Suriye reaktörünün ortadan kaldırılmasının gerekliliğini kabul etmişti ve Dir-A-Zur operasyonuna "Meyve Bahçesi" adı verildi. George W. Bush anılarında, reaktöre saldırmayı düşündüğünü, ancak seçenekleri milli güvenlik ekibiyle müzakere ettikten sonra saldırmamaya karar verdiğini yazıyor. "Uyarmadan ve haklılık gerekçesini açıklamadan, bağımsız bir ülkeyi bombalamanın, sert tepki uyandıracağını" düşünmüştü. Ayrıca ABD askerleri tarafından gerçekleştirilecek bir baskını da uygun görmemişti.

Yine de Olmert, Başkan Bush'u arayarak ondan reaktörü yok etmesini istedi. Telefon görüşmesi sırasında, Bush Oval Ofis'teydi. Yanında yakın kurmayları vardı: Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice, Başkan Yardımcısı Dick Cheney, Steve

Hadley ve yardımcısı Elliott Abrahams ve diğerleri. İlk görüşmelerde, Rice herkesi İsrail'in talebini reddetmeleri yönünde ikna etmişti.

"George, senden tesisi bombalamanı istiyorum," dedi Olmert.

"Bağımsız bir ülkeye yapılacak bir saldırıyı haklı gösteremem," diye karşılık verdi Bush. "İstihbarat teşkilatları ortaya çıkıp bunun bir silahlanma programı olduğunu söylemedikleri sürece tabii." Bush "diplomatik yöntemlerin" kullanılmasını önerdi.

"Bu strateji hiç hoşuma gitmedi," dedi Olmert açıkça. "İsrail'i korumak için ne gerekiyorsa yapacağım."

"Çok cesur bir adam," diyecekti Bush sonradan. "Onu bu yüzden seviyorum."

Londra'nın *Sunday Times* gazetesinin yazdığına göre, Başbakan Olmert, Savunma Bakanı Ehud Barak ve Dışişleri Bakanı Zippi Livni'yle buluştu. Üçü, savunma ve istihbarat teşkilatlarının başkanlarıyla birlikte, yeni kanıtları ve askeri bir saldırının doğuracağı sonuçları müzakere ettiler. Nihayet bir karara varıldı: Suriye reaktörü ortadan kaldırılacaktı. Başbakan, muhalefet lideri Benyamin Netanyahu'yla kısa bir görüşme yaptı ve onün tam desteğini aldı.

Saldırı tarihi 5 Eylül 2007 gecesi olarak belirlendi.

Sunday Times'ın sonradan yayınladığı bir habere göre, saldırıdan önceki gün, seçkin komando birimi Shaldag (Balıkçıl) Dir-A-Zur bölgesine ulaştı. Adamlar, reaktör yakınlarında neredeyse bir tam gün gizlendiler. Görevleri, sonraki gece reaktörü lazer ışıklarıyla aydınlatmaktı; böylece Hava Kuvvetleri'nin jetleri hedefi rahatlıkla isabet ettirebilecekti. 5 Eylül saat 23.00'te, on F-15 uçağı Ramat David

Hava Üssü'nden havalanarak Akdeniz üzerinden batıya yöneldi. Yarım saat sonra, uçaklardan üç tanesine geri dönmesi emredildi. Diğer yedisi, Türkiye-Suriye sınırına ve oradan güneye dönerek Dir-A-Zur'a gönderildiler. Yollarının üzerindeki bir radar istasyonunu bombalayarak Suriye hava savunmasının yaklaşan yabancı uçağın kimliğini belirlemesini engellediler.

Birkaç dakika sonra, Dir-A-Zur'a ulaştılar ve dikkatle hesaplanmış bir mesafeden, havadan yere güdümlü Maverick füzelerini ve yarım ton bombayı fırlattılar. Hedefler tam isabet aldı. İsrail'i yok etmek için atom bombası yapma niyetiyle inşa edilen Suriye reaktörü, göz açıp kapayana kadar yerle bir olmuştu.

Suriye'nin askeri karşılık vermesinden endişelenen Başbakan Olmert, Türkiye Başbakanı Tayyip Erdoğan'la derhal temas kurarak Başkan Esad'a bir mesaj iletmesini istedi. İsrail'in Suriye'ye savaş açmak gibi bir niyeti yoktu, ancak Suriye'nin burunlarının dibinde nükleer bir güç haline gelmesini de kabul edemezdi. Ancak Olmert'in bu yatıştırıcı açıklamalarının gereksiz olduğu anlaşıldı. Bombalamadan sonraki sabah saatlerinde Şam'da tam bir suskunluk hâkimdi. Hükümet sözcüsü tarafından tek kelimelik bir açıklama dahi yapılmadı. Sadece o gün saat 15.00'te Suriye Haber Ajansı tarafından resmi bir açıklama yayınlanarak İsrail uçaklarının gece saat 1.00'de, Suriye hava sahasına girdikleri bildirildi: "Cephanelerini çöl arazisinin üzerinde boşalttıktan sonra, hava kuvvetleri tarafından hava sahasından çıkmaya zorlandılar. Can ya da mal kaybı olmadı."

Dünya basını İsrail'in Suriye reaktörünün içeride çekilmiş fotoğrafları, hatta videoları nasıl ele geçirdiğini öğrenmeye can atıyordu. ABC Televizyonu, İsrail'in Suriye reaktörüne ajan yerleştirdiğini ya da Mossad'ın reaktörün mühendislerinden birini kullanarak tesisin fotoğraflarını çektirdiğini haber verdi.

2008 Nisan'ında, reaktörün yok edilmesinden yaklaşık

yedi ay sonra, Amerikan yönetimi nihayet Suriye tesisinin Kuzey Kore desteğiyle inşa edilen ve "barışçıl amaçlar için tasarlanmamış" bir nükleer reaktör olduğunu açıkladı. George W. Bush, Olmert'in Suriye reaktörüne karşı düzenlediği hava saldırısıyla, İsraillilerin 2006 senesinde Lübnan'a karşı verdikleri, kendi nazarında acemice savaşta kaybettikleri güveni geri kazandıklarını düşünmüştü.

ABD istihbarat topluluğundaki yetkililer, şaşkın Kongre üyelerine ve senatörlere, Suriye reaktörüyle Kuzey Kore Yongbyon reaktörü arasındaki benzerlikleri açıkça ortaya koyan slaytlar, uydu fotoğrafları, çizimler ve planların yanı sıra videolardan oluşan ve malzemelerin kökenini belirleyen bir slayt gösterisi izlettiler.

İsrail bu sırrı yalnızca iki hafta boyunca saklayabilmiş ve bu süre içerisinde reaktöre saldırdığını yalanlamıştı. Ancak sonradan muhalefet lideri Benyamin (Bibi) Netanyahu canlı bir haber programına verdiği röportaj sırasında, "Bakanlar kurulu İsrail'in güvenliği için harekete geçtiğinde, tam desteğimi veririm... burada da, başından beri bu hadiseye katıldım ve tam destek verdim," dedi.

Suriye nükleer projesinin nihai perdesi, on bir ay sonra 2 Ağustos 2008'de gerçekleşti. O akşam, Suriye'nin kuzeyindeki Tartus Limanı'nda, Rimal el-Zahabiya'da bir sayfiye evinin geniş verandasında keyifli bir akşam yemeği yenilmekteydi. Denize yakın olan evin muhteşem bir Akdeniz manzarası vardı. Karanlık dalgalara bakan veranda, Suriye sahil şeridinin neminden hoş bir kaçış imkânı sağlıyordu. Dikdörtgen masada oturan davetliler, malikâne sahibi General Muhammed Süleyman'ın yakın arkadaşlarıydılar ve huzurlu bir hafta sonu için davet edilmişlerdi. Süleyman, Başkan Esad'ın askeri ve

savunma konularında en güvendiği danışmanıydı. Reaktörün yapımını denetlemiş ve güvenliğini sağlamıştı. Suriye'deki en yüksek güç çevrelerinde, Esad'ın gölgesi olarak tanınıyordu. Ofisi sarayın içindeydi ve Başkan'ın ofisiyle bağlantılıydı; gene de, ülke içinde ve dışında ancak birkaç kişi tarafından tanınıyordu.

Adı Suriye basınında asla geçmemiş olsa da, Mossad'ın Muhammed Süleyman'dan haberi vardı ve faaliyetleri yakından takip ediliyordu. 47 yaşındaki Süleyman, Şam Üniversitesi'nde mühendislik okurken bir öğrenciyle tanışmış ve arkadaş olmuştu: Başkan Hafız el Esad'ın en sevdiği oğlu ve vârisi Basil el Esad. Basil, 1994 yılında bir trafik kazasında ölünce, Esad Süleyman'ı küçük oğlu Beşşar'la tanıştırdı. Esad 2000 yılında kanserden öldü ve Beşşar ülkenin başına geçti. Süleyman'ı da güvendiği kurmayı ve sırdaşı olarak yanında tuttu.

Süleyman, çok geçmeden Suriye'nin en güçlü adamlarından biri oldu. Başkan Esad onu bütün hassas askeri meselelerin denetimiyle görevlendiriyordu. Başkan ve İran istihbarat teşkilatları arasında, özellikle onların Ortadoğu'daki terör örgütleriyle yaptıkları gizli işbirliğiyle ilgili sorunlar konusunda, üst düzey irtibat subayı oldu. Aynı zamanda, Hizbullah'ın birinci derece Suriye bağlantısıydı ve bu örgütün askeri lideri İmad Muğniye'yle yakın ilişkisini sürdürdü. İsrail, Mayıs 2000'de Güney Lübnan'daki güvenlik hattından çekildikten sonra Süleyman, İran ve Suriye'den Hizbullah'a gönderilen silahların ve özellikle de uzun menzilli füzelerin nakliyesiyle ilgilenmeye başladı. 2006'daki İkinci Lübnan Savaşı sırasında, bu tür bir füze İsrail'in Hayfa'daki tren yolu çalışmalarından birine isabet etmiş ve sekiz işçiyi öldürmüştü. Daha sonra Süleyman, Hizbullah'a Suriye yapımı yerden havaya füzeler tedarik ederek İsrail'in Lübnan'daki hava faaliyetlerini tehlikeye düşürmüş oldu.

Süleyman'ın eşsiz ve son derece gizli bir görevi daha vardı: Uzun menzilli füzelerin, kimyasal ve biyolojik silahların ve nükleer araştırmaların gelişiminden sorumlu Suriye Araştırma Komitesi'nin üst düzey bir üyesiydi. Kuzey Kore'yle gizli ilişkileri yürütmüş, reaktör parçalarının Suriye'ye naklini yönetmiş ve reaktörün yapımında çalışan Kuzey Koreli teknisyenlerle mühendislerin dışarıyla bağlantısının kesilmesini sağlayan güvenlik önlemlerini almıştı.

Reaktörün İsrail tarafından yok edilmesi Süleyman için ağır bir darbe olmuş, ancak işini bitirmemişti. Baştaki şaşkınlığı atlattıktan sonra, yeri henüz belirlenmemiş yeni bir reaktörün yapımını planlamaya başlamıştı.

Ancak Süleyman, artık hem Amerikalı hem de İsrailli gizli teşkilatların peşinde olduğunu bildiği için giderek geriliyordu. Bu yüzden de, sonraki aşamanın planlarına başlamadan önce Rimal el-Zahabiya'daki evinde birkaç gün izin yapmaya karar vermişti. Yakın dostlar ve lezzetli yiyeceklerle geçecek sakin bir hafta sonu, gerginliğini atması için idealdi.

Süleyman, geniş masanın ortasından karaya vuran dalgaları izliyordu. Ancak yaklaşık yüz elli metre uzakta, denizin içinde çömelmiş duran iki hareketsiz karaltıyı fark edememişti. Adamlar Süleyman'ın evinin yaklaşık bir buçuk kilometre açığında bir tekneden atladıktan sonra yüzerek kıyıya ulaşmışlardı. İsrailli deniz komandoları ve uzman keskin nişancılar dalış aletlerini taşıyarak ve suyun altından giderek evin karşısındaki kumsala vardılar. Ayakları dibe değer değmez ayağa kalkıp Süleyman'ın evini teşhis ettiler. Aldıkları istihbarat doğru çıkmıştı. Evi ve verandayı incelediler, masanın çevresindeki insanlara baktılar ve hedeflerine odaklandılar: konukları arasında oturan General.

Saat 21.00'de, keskin nişancılar mesafe ve görüş ayarı yaptılar. Veranda kalabalıktı ve siyah kıyafetli bu iki davetsiz misafir, başka kimseye zarar vermeden General'i vurduklarından emin olmak istiyorlardı.

Sudan çıkarak birkaç adım attılar ve susturuculu silahlarıyla Süleyman'ın başına nişan aldılar. Kulaklıklarından elektronik bip sinyalini alır almaz ateş ettiler. Atışların sonucu ölümcüldü. Süleyman'ın başı önce geriye gitti ve ardından öne, yemek dolu masanın üzerine devrildi. Konuklar başta ne olduğunu anlayamamışlardı. Ancak Süleyman'ın kafasından sızan kanı gördüklerinde, vurulduğunu idrak ettiler. Verandada bir anda kıyamet koptu; misafirlerden bazıları Süleyman'a yardım etmeye çalışırken, kimisi de korkudan yere çömeliyor ya da bağırıp çağırarak sağa sola koşturuyordu. Bu kargaşada, iki keskin nişancı ortadan kayboldu.

Haber Şam'a ulaştığında büyük bir şaşkınlık yaşandı, ancak hükümet sessizliğini korudu ve basında çıkan haberlere yanıt vermemeyi tercih etti. Askeri ve emniyet kurumlarının kafası karışmıştı. Suikastçılar Şam'ın 200 kilometre uzağındaki Tartus'a nasıl ulaşmışlardı? Nasıl kaçabilmişlerdi? Bu, Suriye'de liderlerin hiçbir yerde güvende olmadığı anlamına mı geliyordu?

Birkaç gün geçmeden, kısa bir bildiriyle, "Suriye bu suçu işleyenleri bulmak amacıyla bir soruşturma başlatıyor," duyurusu yapıldı. Ancak diğer Arap ülkelerindeki basın, resmi açıklamayı bekleyememişlerdi. Daha ilk günden ayrıntılı raporlar ve suikastçıların kimlikleri üzerine varsayımlarla dolu kapsamlı haberler yayınlanmaya başlanmıştı. Arap basını, bu generalin ortadan kaldırılmasında kimin çıkarı olduğu konusuna yoğunlaştı ve Süleyman'ın Dir-A-Zur reaktöründe oynadığı rol nedeniyle, İsrail'in bu suikastı düzenlediğini iddia ederek İsrail'i suçladılar.

Batılı gizli teşkilatların tepkisiyse farklı oldu. Süleyman'ın ölümü kimseyi üzmemişti. Haziran 2010'da, Flotilla 13, "savaş başarıları" nedeniyle İsrail Savunma Kuvvetleri'nin başkomutanından mahiyeti açıklanmayan bir madalya aldı.

Deniz komando birliğine verilen bu şeref payesinin, kısmen de olsa, Süleyman operasyonuyla ilgili olup olmadığı merak edilebilir ister istemez.

ÖĞLEDEN SONRA AŞK VE ÖLÜM

19

12 Şubat 2008'de, Şam'ın seçkin mahallelerinden birinde birkaç adam gizlice bir apartmanın etrafına dağıldılar. O akşamüzerinin ilerleyen saatlerinde, binanın yanında park etmiş duran gümüş rengi bir Mitsubishi Pajero SUV görülmüştü. Biçimli bir sakalı olan siyah takım elbiseli bir adam araçtan inip eve girdi. Yanında korumaları yoktu. Sokakta görev yapan ajanlar minyatür vericilerine, "adamlarının" Şam'a vardığını ve daireye girmek üzere olduğunu fısıldadılar. Siyahlı adamın, onu dairede bekleyen gizli sevgilisiyle, Suriyeli bir kadın olan Nihad Haidar'la buluşmaya gittiğini biliyorlardı. Adamın elinde, o hafta 30. yaş gününü kutlayan güzeller güzeli Nihad için bir hediye vardı.

Âşıklar, Suriye Devlet Başkanı Beşşar Esad'ın kuzeni ve başarılı bir işadamı olan Rami Makhlouf'un ayarladığı lüks apartman dairesinde birkaç saat geçirdiler.

Saat 22.00'ye gelirken, siyahlı adam binadan çıkıp gümüş rengi Pajero'suna bindi. İran, Suriye ve Filistin temsilcileriyle

her zaman buluştuğu Kafr Soussa Mahallesi'ndeki mütevazı ve güvenli evde bir toplantıya gidiyordu.

London Sunday Express'e göre, peşindeki ajanlar kimlik hatası yapmamak için cep telefonlarından adamın güncel fotoğrafına baktılar. İletişim hatlarını açık tutarak "hedef"in her türlü hareketini, Mossad komuta merkezine bildirdiler.

Siyahlı adam, Nihad'la birkaç saat geçirdiği binadan ayrılırken, ajanlar da yüzünü telefonlarının ekranlarındaki fotoğraflarla karşılaştırma fırsatı bulmuşlardı. Şam'daki arkadaşlarına ve Tel Aviv'deki genel merkeze kimliği onayladıklarını bildirdiler. Mossad'a büyük bir heyecan dalgası yayıldı. Bölüm başkanları Meir Dagan'ın, operasyonun eşzamanlı olarak izlenmesi için gereken bütün teçhizatın yerleştirildiği ofisinde toplandılar.

Adam gümüş rengi Pajero'yu çalıştırdı.

"Yola çıktı," diye fısıldadı, ajanlardan birisi minyatür mikrofona.

Gümüş rengi Pajero'daki adam, İmad Muğniye'ydi.

İsrail ve dünyadaki ayrıntılı haberler ve Batı'daki istihbarat raporlarının analizi, Muğniye'nin ardında bıraktığı kanlı izi tasvir etti.

15 Kasım 2001.

İkiz Kuleler saldırısının ardından FBI, dünyanın "en çok aranan" teröristlerinin bir listesini içeren büyük bir poster yayınladı.

FBI, Dışişleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı'nın amblemlerini taşıyan posterde 22 isim ve 22 resim vardı.

İlk sıradaki – hepsinin içinde en tehlikelisi.

Başına konan ödül – 5 milyon dolar.

İkiz Kuleler saldırısına kadar, yaşayan herhangi bir teröristten daha fazla Amerikalıyı öldürdüğü düşünülüyordu.

Adı: İmad Muğniye.

İşlediği suçların listesi, kandan ve dehşetten bir iz gibi peşinden geliyor:

18 Nisan 1983 – Lübnan, Beyrut'taki Amerikan Büyükelçiliği'nin bombalanması – 63 ölü.

23 Ekim 1983 – Beyrut'taki ABD Askeri Deniz Üssü'nün bombalanması – 241 ölü.

23 Ekim 1983 – (aynı gün) Beyrut'taki Fransız Paraşütçü Üssü'nün bombalanması – 58 ölü.

Ayrıca... CIA yetkilisi William Buckley'nin kaçırılması ve öldürülmesi, Kuveyt'teki Amerikan Büyükelçiliği'ne düzenlenen birden fazla saldırı, TWA yolcu uçağının ve Kuveyt Havayolları'na ait iki uçağın kaçırılması, Güney Lübnan'daki Birleşmiş Milletler Gözlem Gücü'nde görevli Yüzbaşı W.R. Higgins'in öldürülmesi, Suudi Arabistan'da 20 Amerikalı askerin katledilmesi...

Yukarıdaki liste İsrail'e gönderildiğinde, Mossad da kendi elindeki bilgileri ekledi:

4 Kasım 1983 – Lübnan, Tire'deki IDF Merkez Üssü'nün bombalanması – 60 ölü.

10 Mart 1985 – İsrail-Lübnan sınırı üzerinde, Metullah tarafından saldırıya uğrayan IDF kafilesi – 8 ölü.

17 Mart 1992 – Arjantin'deki İsrail Büyükelçiliği'nin bombalanması – 29 ölü.

18 Temmuz 1994 – Buenos Aires'teki Yahudi Cemaat Merkezi'nin bombalanması – 86 ölü.

Ayrıca... Har Dov sınır bölgesinde üç İsrail askerinin kaçırılması ve öldürülmesi, İsrailli işadamı Elhanan Tenanbaum'un kaçırılması, Matzuba Kibutzu yakınlarındaki bombalama olayı ve en yıkıcı olanı da, İsrail-Lübnan sınırında, İkinci Lübnan Savaşı'nı başlatan Regev ve Goldwasser adlı askerlerin kaçırılması ve öldürülmesi olayı.

Bütün bu suçların gerisindeki terörist başı İmad Muğniye, sürekli Ortadoğu başkentlerini dolaşan esrarengiz bir adamdı. Foto muhabirlerinden kaçıyor ve röportaj vermeyi reddediyordu. Batılı gizli servislerin faaliyetleri hakkında çok şey bilmelerine rağmen, ellerinde dış görünüşü, alışkanlıkları ve gizlendiği yerlere dair neredeyse hiçbir şey yoktu. 1962 yılında, Güney Lübnan köylerinden birinde doğmuştu. Bölük pörçük raporlara göre, annesiyle babası dini bütün Şiilerdi. Muğniye, delikanlılık yıllarında Beyrut'a taşınmış ve FKÖ'yü destekleyen Filistinlilerin yaşadığı fakir bir mahallede büyümüştü. Liseyi bırakıp FKÖ'nün terör kolu olan El Fetih örgütüne katılmıştı. Sonradan Arafat'ın yardımcısı Abu Ayad'ın koruması olmuş ve Kızıl Prens Ali Hasan Salameh komutasındaki ve El Fetih içindeki özel bir güvenlik birimi olan Güç 17'ye katılmıştı (Bkz. Bölüm 13, Kızıl Prens'in Peşinde). Ne var ki, 1982 yılında, İsrail, Lübnan Savaşı'nı başlattı; "Galilee'ye Barış" adlı operasyonla Lübnan'ı işgal ederek FKÖ'yü çökertti. Başta Yaser Arafat olmak üzere hayatta kalan FKÖ liderleri Tunus'a sürüldüler. Muğniye ise kalmayı ve Hizbullah örgütünün ilk kurucularına katılmayı seçti.

Hizbullah, kelime anlamıyla "Allah'ın Partisi" 1982'de İsrail'in Lübnan'ı işgaline tepki olarak kurulan bir Şii terör örgütüydü. Ayetullah Humeyni'den ilham alan İran Devrim Muhafızları tarafından eğitilen ve desteklenen Hizbullah, esas amacını "nihai yok oluşunun başlangıcı olarak İsrail'in Lübnan topraklarından son çıkışı" şeklinde tanımlayarak İsrail'in en hasis düşmanı haline geldi. Kurulduğu ilk günden itibaren, Hizbullah İsrail'e karşı vahşi terör saldırılarında bulundu. Muğniye de kuruluş aşamasındaki bu topluluk için en uygun militanlardan birisiydi.

Esrarengiz bir adam olan Muğniye gizli faaliyetleri tercih

ediyor, toplum karşısına çıkmaktan kaçınıyordu. Hakkındaki raporlar genelde eksik ve çelişkiliydi. Bir kaynak onu Hizbullah'ın dini lideri Şeyh Fadlullah'ın koruması olarak tanımlarken, diğeri örgütün operasyon şefi olduğunu, Hizbullah'ın kan gölüyle sonuçlanan en tehlikeli operasyonlarının ardındaki beyin olduğunu söylüyordu. Dönemin Hizbullah lideri Şeyh Nasrallah'ın aksine Muğniye asla televizyona çıkmıyor, nefret dolu nutuklar atmıyordu; ancak gerçekte konuşkan Şeyh'ten çok daha tehlikeliydi. Kısa sürede, zamanında Carlos gibi ve silah arkadaşı ve hayranı Usame bin Ladin gibi, dünyanın en etkili ve yakalanması zor teröristi konumuna yükseldi.

Muğniye, zalim ve yaratıcı bir teröristti. "Galilee'ye Barış" operasyonunun ardından, Lübnan'da birkaç kitle imha eylemi planlayıp komuta edince birden ön plana çıktı. Ekim 1983'te, intihar bombacıları tarafından sürülen patlayıcı yüklü kamyonları Beyrut'taki Amerikan donanma ve Fransız paraşütçü üslerine gönderdiğinde henüz 21 yaşındaydı. Birkaç gün sonra aynı senaryoyu, Tire'deki IDF Merkez Üssü'nde de tekrarladı. 22 yaşında, Kuveyt'teki müstahkem Amerikan Büyükelçiliği'ne yapılan saldırıda bir grup teröristin liderliğini üstlendi. Sonrasında ilk uçağını da orada kaçırdı. Her operasyonun ardından, Muğniye iz bırakmadan ortadan kayboluyordu. 23 yaşında, Muğniye, Atina'dan Roma'ya giden TWA uçağını kaçırarak pilotu Beyrut Havaalanı'na inmeye zorladı. Uçak kaçırma eylemi sırasında donanma dalgıcı Robert Dean Stethem'i öldürüp cesedini kokpitin kapısının önüne attı. Muğniye, 17 gün süren uçak kaçırma eyleminin ardından kaçtı; ancak bu sefer arkasında bir hatıra bırakmıştı: Uçağın tuvaletinde parmak izleri vardı.

Kuziniyle evlenmesi ve bir kızının ve bir de oğlunun olması dışında özel hayatı hakkında hiçbir şey bilinmiyordu. Genç yaşlardan beri birden fazla Batılı gizli teşkilatın kara listesinde olduğunun farkındaydı ve bu yüzden de kimliğini

gizli tutmaya çalışmıştı. Libya'da basit bir estetik ameliyat geçirdi, sakal bıraktı ve gözlerden uzak durmaya dikkat etti. Batılı teşkilatların elinde, Muğniye'ye ait onaylanmış tek bir fotoğraf vardı – şişman, sakallı, gözlüklü ve asker kepli. Eşkâli de hatalıydı; FBI onu "Lübnan doğumlu, Arapça konuşan, kahverengi saçlı ve sakallı, 1.70 boyunda ve yaklaşık 60 kilo ağırlığında" tasvir ediyordu. Muğniye'nin cömert ölçülerinin nasıl olup da 60 kiloluk bir model vücuduna dönüştüğünü tahayyül etmek zordu... Bu eşkâl, aslında yalnızca Muğniye'nin kendini iyi koruduğunu ve bütün hasımlarını yanlış yönlendirmeyi başardığını doğruluyordu.

Bütün bu saldırılar, bombalamalar ve uçak kaçırma eylemleri Muğniye'yi bir Hizbullah kahramanına dönüştürmüştü. Hizbullah Ordusu'nu dünyanın bütün istihbarat teşkilatları tarafından korkulur hale getiren zekâsı, cesareti ve operasyon becerisiyle tanınıyordu. Güçlendikçe, İsrail'in ve Batı'nın en önemli suikast hedefi haline de gelmişti. Muğniye bunun farkına vardığında, sürekli kaçarak yaşayan, en yakın sırdaşları dahil herkesten şüphelenen, korumalarını sık sık değiştiren ve her gece başka bir yerde uyuyan paranoyak birisi oldu. Beyrut, Şam ve Tahran arasında yaptığı yolculuklar kalın bir sır perdesi ardında gerçekleşiyordu.

İsrail ve diğer gizli teşkilatlar tarafından hazırlanan profile göre Muğniye, tek başına takılan, son derece karizmatik ve fevri bir adamdı; en yeni elektronik aletler ve araçlar hakkında bilgi sahibiydi. Kimliğini ve görünüşünü değiştirmekte esrarengiz bir beceriye sahipti ve bu da hasımlarını aldatmasını kolaylaştırıyordu. İsrailli gizli ajanlar ona "dokuz canlı terörist" adını takmışlardı.

Muğniye'nin profil dosyasını hazırlayan gizli istihbarat birimi 504'ün eski üst düzey yetkililerinden David Barkai, İngiliz *Sunday Times* gazetesine verdiği bir röportajda şöyle demişti: "1980'lerin sonlarında onu birkaç kez köşeye kıs-

tırmaya çalıştık. Hakkında istihbarat topladık; ancak ona ne kadar yaklaşırsak, topladığımız bilgiler de o kadar azaldı. Zayıf noktası yoktu; kadın, para, uyuşturucu, hiçbir şey."

Muğniye'nin yıllarca peşinden gidildi. 1988'de uçağı Fransa'ya kısa süreli iniş yaptığında, Fransız yetkililer tarafından neredeyse yakalanıyordu. CIA, Fransızlara Muğniye'nin fotoğrafı ve kullandığı sahte pasaportun ayrıntıları gibi birtakım bilgiler vermişti. Ancak Fransızlar onu yakaladıkları takdirde, o sırada Lübnan'da tutulan Fransız rehinelerin öldürülmesinden endişe ettikleri için mevcudiyetini görmezden gelerek gitmesine izin verdiler.

Amerikalı gizli teşkilatlar onu 1986'da Avrupa'da ve 1995'te Suudi Arabistan'da yakalamaya çalıştılarsa da Muğniye her zamanki gibi ortadan kaybolmayı başardı.

O yıllarda, Muğniye İsrailliler ve Arjantin'deki Yahudilere yönelik saldırıların planlaması ve infazıyla ilgilenmekteydi. 1988'de, Buenos Aires'teki İsrail Büyükelçiliği'nin suikast bombacısı tarafından sürülen patlayıcı yüklü bir kamyonla bombalanması olayını organize etti. Olayda yirmi dokuz kişi hayatını kaybetti. Mossad liderlerinden bazıları, bu operasyonun, Güney Lübnan'da bir helikopter saldırısında öldürülen Hizbullah lideri Şeyh Abbas Musavi'nin intikamı olduğunu düşündüler.

İki sene sonra, Buenos Aires bu sefer Yahudi Cemaat Merkezi'nde patlayan ve 86 kişinin ölümüyle sonuçlanan başka bir bombayla sarsıldı. Bir kez daha, bazı uzmanlar Hizbullah'ın bu şekilde, liderlerinden Mustafa Dirani'nin Lübnan'da İsrail tarafından kaçırılmasının intikamını aldığını düşündüler.

ABD ve İsrail'den Buenos Aires'e iki bombalama olayını soruşturmak üzere gelen istihbarat ajanları, iki olayın bağlantılı olduğu sonucuna vardılar. *Modus operandi* aynıydı – patlayıcı dolu bir kamyon vardı ve direksiyonda bir suikast bombacısıyla hedefe gönderiliyordu. Muğniye, aynı yöntemi kariyerinin

başlarında Beyrut'ta ve Tire'de de kullanmıştı. Soruşturmacılar, İran gizli teşkilatlarının ve onların yerel işbirlikçilerinin de bombalama olaylarına karıştığını ispatladılar. Kamyonlardan en azından biri, büyükelçiliğin bombalanmasında kullanılanı teröristlere Buenos Airesli Şii bir araba satıcısı olan Carlos Alberto Taladin tarafından satılmıştı. Bu da açık bir şekilde İmad Muğniye'yi işaret ediyordu.

O yıllarda, Muğniye İran'da dönem dönem uzun süreli kaldı. Şeyh Musavi'nin uğradığı suikastın ardından, İsrail'in kendisini de öldürmeye çalışacağından korkuyordu. Tahran'da, Hizbullah ve İran istihbaratından oluşan bir operasyon ekibi kurdu. Bu birimi kurarken ona, Devrim Muhafızları'nın Başkomutanı Muhsein Rezzai ve İstihbarat Bakanı Ali Fallahian yardımcı olmuştu. Bilindiği kadarıyla, bu birim Buenos Aires'te iki ölümcül saldırı gerçekleştirdi. Bu saldırıların sonucunda Muğniye, İsrail'in en çok aranan adamı haline geldi. Bu saldırılarla, kendi kendini ölüme mahkûm etti. Ancak idam kararının infaz edilebilmesi için uzun yıllar geçmesi gerekecekti.

Aralık 1994'te, Muğniye Beyrut'ta görüldü ve kısa süre sonra da güney mahallelerinden birinde bubi tuzaklı bir arabayla gerçekleştirilen bir suikast girişiminden kurtuldu. Lübnan polisi bulguları süratle açıkladı: Şeyh Fadlullah'ın vaaz verdiği camiinin yakınlarında park etmiş bir aracın altına bir bomba yerleştirilmişti. Patlamada İmad'ın erkek kardeşi Fuad Muğniye'nin dükkânı zarar görürken, cesedi de molozların altından çıkartıldı. Ancak dükkânda olması gereken İmad, son anda fikir değiştirerek dükkâna uğramamaya karar vermiş ve ölmekten kurtulmuştu. Dokuz canlı oluşu sayesinde gene hayattaydı.

Bombalama olayından birkaç hafta sonra, Hizbullah'la birlikte çalışan güvenlik teşkilatları, Mossad işbirlikçisi olarak

saldırıya karıştıklarından şüphelenilen birkaç vatandaşı tutukladılar. Baş şüpheli, Ahmed Halek adında bir adamdı.

Resmi polis açıklamasına göre: "Halek ve karısı, arabalarını Fuad Muğniye'nin dükkânının çok yakınına park etti. Halek Fuad'ın orada olduğundan emin olmak için dükkâna girdi, onunla tokalaşıp ardından da arabasına dönerek bombayı patlattı." Güvenilir kaynaklardan alıntı yapan Lübnan gazetesi *As-Safir*'e göre Halek, Kıbrıs'ta üst düzey Mossad yetkilileriyle buluşmuştu; Mossad yetkilileri ona bombayı nasıl çalıştıracağını göstermiş ve 100.000 dolar civarında bir ödeme yapmışlardı. Halek bilahare idam edildi.

Muğniye bu kez paçayı sıyırmıştı, ama Mossad ajanları vazgeçmeye niyetli değildi. Bulabildikleri her türlü ayrıntıyı binbir güçlükle topladılar, yabancı istihbarat teşkilatlarının raporlarını da derleyerek Muğniye'nin şahsi yöntemlerini incelediler. 2002 yılında, Mossad Muğniye hakkında, onu Filistinli teröristlere gönderilen 50 ton silahla ilişkilendiren yeni bir rapor aldı. Derken Muğniye bir kez daha ortadan kayboldu, ancak söylentilere bakılırsa Hizbullah'ın başkomutanı ve Şeyh Nasrallah'ın da olası halefi olmuştu. Ana bağlantısı İran istihbaratıylaydı ve sorumluluğu, dünya çapında Şii cemaatleriyle işbirliği ve İran denetimindeki terörist örgütler olan Devrim Muhafızları tugayı Kudüs'le birlikte hareket ettiği söyleniyordu. Konumu yükselen Muğniye, güvenlik tedbirlerini artırmak zorunda kalmıştı. Israrcı söylentiler, dış görünüşünü bir kez daha değiştirdiğini, büyük ihtimalle yeni bir estetik ameliyat geçirdiğini doğrulamaktaydı.

Avrupalı kaynaklara göre, İkinci Lübnan Savaşı'ndan sonra Mossad, Lübnan'da yaşayan, fakat Hizbullah'a sert bir şekilde muhalif olan birkaç Filistinliyi örgüte almıştı. Bu Filistinlilerden birinin Muğniye'nin köyünde bir kuzeni vardı. Genç kadın, bu yeni ajana Muğniye'nin Avrupa'ya yolculuk

ettiğini ve Lübnan'a yepyeni bir yüzle döndüğünü söyledi.

Mossad'ın karşısında yeni bir zorluk vardı – Avrupa'daki plastik cerrahi kliniklerini araştırmak.

Beklenmedik ilerleme uzaklarda gerçekleşti: Berlin'de. İngiliz yazar Gordon Thomas'a göre, Mossad'ın Berlin'deki ajanı, eski Doğu Almanya'dakilerle gizli bağlantılarını koruyan Alman bir muhbirle tanışmıştı. Muhbirin verdiği bilgiye göre, İmad Muğniye, yakın tarihte yüz hatlarını tamamen değiştiren bir dizi estetik ameliyat geçirmişti. Tedavi, geçmişte eski Doğu Alman gizli servisi Stasi'ye ait olan bir klinikte gerçekleşmişti. Stasi'nin bu kliniği, Batı'ya gizli görevle gönderecekleri ajanların ve teröristlerin yüzlerini değiştirmek için kullandığı biliniyordu.

Sıkı bir pazarlığın ardından Reuven, Alman işbirlikçisine yüksek bir meblağ ödemeyi kabul etti ve Muğniye'nin 34 yeni fotoğrafının bulunduğu dosyayı aldı.

Meir Dagan'ın uzmanlarının yaptığı inceleme sonunda, Muğniye'nin çenesini ameliyat ettirdiği anlaşıldı: Alt çenesi kesilmiş ve alınan kemik Muğniye'yi zayıf gösterecek daha ince bir çene hattı oluşturmak için kullanılmıştı. Öndeki birkaç dişin yerine farklı yapıda yapay dişler konmuş, etrafındaki deri gerdirilerek gözler de işlemden geçmişti. Kırlaşan saçların boyanması ve gözlük yerine lens takılmasıyla tedavi tamamlanmıştı. Muğniye artık "kendisine" benzemiyordu ve seksenlerden beri Batılı teşkilatlar tarafından toplanan fotoğraflar artık gerçeği yansıtmaktan uzaktı.

Yabancı kaynaklara göre Mossad, bundan sonra Muğniye'nin suikastını planlama aşamasına geçmişti. Meir Dagan, Caesarea bölümünün şefi, Kidon ekibinin komutanı ve Muğniye dosyasıyla ilgilenen diğer üst düzey subaylar dahil olmak üzere en iyi adamlarını bir araya topladı. Muğniye'yi Müslüman olmayan bir ülkede öldürmenin neredeyse imkânsız olduğu kısa sürede anlaşıldı. Batı'ya çok ender yolculuk ediyordu,

İran ve Suriye'de kendini güvende hissediyordu. İsrailliler, bunların aşırı uçtaki düşman ülkeler olduklarının ve onların topraklarında icra edilecek herhangi bir operasyonunun büyük risk taşıdığının farkındaydılar.

İsrail'in geçmişte Arap ülkelerinde de operasyonlar yaptığı ve Kara Eylül'e karşı verdikleri mücadele sırasında Beyrut'ta başarılı işler gerçekleştirdiği doğruydu; iddialara bakılırsa komandolar terörist lideri Abu Cihad'ı öldürdükleri Tunus'a kadar uzanmışlardı. Ancak Tahran ve Şam, Beyrut ve Tunus'tan çok daha güvenilmez, silahlı ve tehlikeli mekânlardı. Öte yandan, Meir Dagan, Şam gibi bir başkentte uygulanacak başarılı bir operasyonun yaratacağı büyük etkinin de farkındaydı. Böylece, kimsenin Mossad'ın uzun elinden kaçamayacağı ispatlanmış olacaktı; son derece tehlikeli bir terörist liderinin Şam'da –İsrail'in düşmanlarının sığınağı ve korunaklı kalesi– öldürülmesi, diğer terörist liderleri arasında karışıklık, korku ve güvensizlik yaratabilirdi.

Londra'da yayınlanan *Independent Daily* gazetesine göre, Mossad Genel Merkezi'ndeki müzakerelerde karara varılan plan, Muğniye'nin 12 Şubat'ta Şam'a gelme ihtimalini kullanmaktı. O gün, Muğniye İran'ın devrim yıldönümü kutlamalarına katılmak için gelen İranlı ve Suriyeli yetkililerle buluşacaktı.

Olasılıklar incelendikten sonra, operasyonun Muğniye'nin arabasının yanına yüklü bir araç yerleştirilerek gerçekleştirilmesine karar verildi.

Mossad artık, yabancı teşkilatlar dahil, bütün kaynaklarından bilgi toplayabilmek için hummalı bir faaliyete girmişti: Muğniye gerçekten de Şam'a gelmiş miydi? Şayet geldiyse hangi kimliği seçecekti? Hangi arabayı kullanacaktı? Nerede kalacaktı? Yanında kimler olacaktı? Suriye ve İran temsilcileriyle planlanan toplantıya ne zaman gidecekti? Suriyeli yetkililerin Muğniye'nin gelişinden haberleri var mıydı? Hizbullah liderleri bu planlı seyahati biliyorlar mıydı?

İbreyi suikast projesinden yana çeviren istihbarat güvenilir bir kaynaktan gelmişti; Muğniye gerçekten de Şam'a seyahat etmeyi planlıyordu. Lübnan gazetesi *El Balad*'a göre bu istihbarat, Muğniye'yle Hizbullah liderlerinin arabalarına takip cihazları yerleştiren ajanlar tarafından da onaylanmıştı.

Tıkır tıkır işleyen Caesarea mekanizması harekete geçti. Kidon ekipleri farklı rotalardan Şam'a vardı; istihbarat toplamaya, arabalar ve güvenli evler kiralanmaya başlandı, gözcüler yerleştirildi... Özel bir ekip patlayıcıları Suriye'nin başkentine gizlice soktu.

Son anda, üst düzey bir Mossad muhbiri tarafından yeni ve önemli bir bilgi ulaştırıldı. Rapora göre Muğniye Şam'a her gelişinde metresini mutlaka ziyaret ediyordu. Mossad casus liderleri, Muğniye'nin evlilikdışı bir ilişkisi olduğunu ilk kez duyuyorlardı. Güzel metresi Nihad Haidar, kentte kimsenin bilmediği bir dairede Muğniye'yi bekleyecekti. Nihad, Beyrut'tan ya da Tahran'dan gelen Muğniye'nin Şam'a varış tarihlerini önceden biliyordu. Muğniye aşk yuvalarına, yanına korumalarını ve şoförünü almadan, tek başına gidiyordu. Gözetleme yerlerine çoktan yerleşen ajanlara acil mesajlar iletildi. Muğniye bu sefer de âşığını ziyaret edecek miydi? Dairenin sahibi, Muğniye'nin gelişini önceden biliyor muydu?

Operasyon arifesinde, vurucu ekibin üyeleri Şam'a vardılar. Farklı Avrupa kentlerinden Suriye'nin başkentine uçakla gelmişlerdi. *Independent*'a göre, ekipte üç ajan vardı: Birisi Air France uçağıyla Paris'ten, ikincisi Alitalia ile Milano'dan ve üçüncüsü de kısa bir yolculuk yaparak Ürdün Havayolları'yla Amman'dan gelmişti. Üç ajanın elinde bulunan işadamı olduklarını gösteren sahte belgelere bakılırsa ikisi araba ticaretiyle, üçüncüsü de seyahat acentesi işiyle uğraşıyordu. Varışta, Suriye'ye kısa bir tatil amacıyla geldiklerini söylemişler ve pasaport kontrolünden sorunsuz geçmişlerdi. Kente farklı araçlarla yolculuk ettiler ve ancak takip edilmediklerinden emin

olduktan sonra bir araya geldiler. Sonrasında Beyrut'tan gelen birkaç yardımcıyla buluştular ve kiralık bir arabayla gizli bir garaja götürüldüler; arabanın yanı başında plastik ateşleyiciler ve minik metal toplar içeren bir sürü patlayıcı duruyordu. Üç ajan kendilerini garaja kilitlediler, patlayıcı yükünü hazırladılar ve kiralık arabaya yerleştirdiler. Bazı gazetelerin sonradan iddia ettiği gibi, patlayıcı Muğniye'nin arabasının koltuk başlığına değil, kiralık arabanın radyo bölümüne yerleştirilmişti.

Mossad gözcülerinden oluşan bir başka ekip Muğniye'nin Beyrut'tan gelişini beklediler. Onların rolü Muğniye'nin peşine takılmak, metresiyle buluşacağı apartmanın etrafında oyalanmak ve ayrılışını haber vermekti. Muğniye'yi takip etmeleri ve Kafar Soussa'daki toplantıya vardığından emin olmaları gerekiyordu. Buluşacağı kişiler arasında, Şam'ın yeni İran büyükelçisi ve Suriye'nin en gizli tutulan adamı, General Muhammed Süleyman vardı. Süleyman, diğer işlerinin yanı sıra, İran ve Suriye'den Hizbullah'a silah nakletmekten sorumluydu ve İmad Muğniye ile yakın ilişkisi vardı. (Suriye nükleer projesine dahil olan Süleyman'ın altı ay ömrü kalmıştı; 2 Ağustos günü, sahildeki evinde dostlarıyla yediği akşam yemeği sırasında esrarengiz bir şekilde öldürülecekti. Bkz. Bölüm 16, Kuzey Kore'den Sevgilerle.)

Aynı akşam, İran Büyükelçiliği Kafar Soussa'da İran'a ait kültür merkezinde devrim yıldönümü kutlamalarını planlanmıştı. Kültür merkezi, Muğniye'nin İranlı ve Suriyeli yetkililerle buluşacağı güvenli eve çok yakındı. Muğniye, gene de kutlamalara katılmamaya ve yalnızca ortaklarıyla görüşüp Şam'dan ayrılmaya karar vermişti.

12 Şubat sabahı, Mossad ekipleri yerlerini aldılar. Ajanlar Muğniye'nin ilk uğrayacağı binanın etrafındaki gözlem yerlerindeydiler. İkindi olduğunda, Muğniye'nin Nihad'ın apartmanına vardığını onayladılar ve akşamleyin de üstlerine

Muğniye'nin ikinci güzergâhına doğru yola çıktığını haber verdiler. Bunun onun son güzergâhı olacağı umuluyordu.

Pajeto Şam sokaklarını geçerek Kafar Soussa'ya vatdı. Ajanlar Muğniye'yi bir gölge gibi takip ediyor, her hareketini üstlerine haber veriyorlardı. Patlayıcı yüklü araba, Muğniye'nin park edeceği bölgeye getirilmişti. Patlatma sinyali, elektronik aletler vasıtasıyla oldukça uzak bir noktadan verilecekti. Arabaya patlayıcıyı yerleştiten ajanlar, havaalanına doğru çoktan yola çıkmışlardı bile.

Elektronik alıcılar gümüş rengi SUV'yi takip ettiler. Araba durdu ve siyah kıyafetli adam indi. Yardımcılardan biri, patlayıcı yüklü arabayı gümüş rengi Pajero'nun yakınına park etmişti. Saatler 22.00'yi göstermeden kısa süre önce, Kafar Soussa Mahallesi, o saatlerde boş olan bir İran okuluyla bir parkın yakınlarında meydana gelen büyük bir patlamayla sarsıldı. Muğniye cipinden indiği anda, yanında park eden araba havaya uçmuştu.

Muğniye ölmüştü.

Ölümüyle Hizbullah temelinden sarsıldı; yalnızca birkaç ay önce gizli nükleer reaktörü yerle bir olan Suriye hükümeti için bu büyük bir darbeydi. Altı ay sonra, Kasım 2008'de, Lübnanlı bir casus şebekesinin yakalandığı, Beyrut'ta yayınlanan günlük *As-Safir* gazetesi tarafından haber yapıldı. Yakalananlardan birisi, Bekaa Vadisi'nden elli yaşındaki Ali Jarrah, son yirmi yıldır, ayda 7.000 dolar maaşla Mossad için çalışmaktaydı. Mossad'dan aldığı görevlerle Suriye'ye sık sık yolculuk etmekle suçlandı. Operasyondan birkaç gün önce, Şubat 2008'de Jarrah Kafar Soussa'ya seyahat etmişti. Jarrah'ı yakalayan Lübnanlı teşkilatlar, arabasında ustalıkla saklanmış vaziyette gelişmiş fotoğraf cihazları, bir video kamera ve bir de

GPS cihazı buldular. Jarrah sorgu sırasında konuştu ve Mossad bağlantılarının kendisinden, Nihad'la buluşacağı aşk yuvası dahil, Muğniye'nin ziyaret etmeyi planladığı mahalleleri izlemesini, fotoğraflamasını ve bilgi toplamasını istediklerini itiraf etti.

İsrail suikastla bağlantısı olmadığını iddia ettiyse de, Hizbullah sözcüleri, şehit olarak can veren "Cihat kahramanının" ölümünden dolayı "İsrailli Siyonistleri" suçlamayı sürdürdüler.

Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Sean McCormack aynı görüşte değildi. Muğniye'yi "soğukkanlı bir katil ve sayısız kişinin ölümünden sorumlu bir terörist" olarak tanımladı.

McCormack, "Dünya onsuz daha güzel bir yer," diye tamamladı demecini.

KAMERALAR ÇEKİM YAPIYORDU 20

2010 Ocak ayının başlarında, iki siyah Audi A-6, Kuzey Tel Aviv'de bir tepenin zirvesindeki gri bir binanın korunaklı kapısından içeri süzüldüler. "Kolej" olarak bilinen bu bina, gerçekte Mossad Genel Merkezi'ydi. Başbakan Netanyahu ikinci arabadan indiğinde, Ramsad Meir Dagan tarafından karşılandı. Bir süre önce, Netanyanu Dagan'ın görev süresini bir sene daha uzatmıştı. Dagan ve Mossad liderleri, son operasyonların başarısının ardından kendilerine güveniyor ve iyimser hissediyorlardı: Suriye reaktörünün yok edilmesi, Muğniye ile Süleyman'ın öldürülmeleri. Artık acil olan, İran'la teröristler arasında başka bir bağlantının kurulmasını önlemekti ve bu bağlantının adı Mabhuh'du. Gazeteci Ronen Bergman'a göre, Mossad'ın Mabhuh suikastına verdiği kod adı "Plazma Ekran"dı.

Toplantı odasında Dagan ve üst düzey kurmayları, Hamas lideri ve İran kaynaklı silahların Sudan, Mısır ve Sina Yarımadası üzerinden Gazze Şeridi'ne kaçırılmasında kilit adam rolü oynayan Mahmud Abdul Rauf al Mabhuh'un nasıl öldürüleceğine

dair planlarını sundular. Dagan'ın adamları Mabhuh'un Dubai'de, İran Körfezi boyunca sıralanan Birleşik Arap Emirlikleri'nden birinde öldürüleceğini açıkladılar.

Netanyahu, "Plazma Ekran"ın yok edilmesini onayladı ve hazırlıklara derhal başlandı. Plana göre, Mabhuh Dubai'deki bir otel odasında öldürülecekti. *London Sunday Times*, Mossad vurucu ekibinin suikastı, otel müdüriyetini uyarmadan Tel Aviv'deki bir otel odasında prova ettikleri iddiasını ileri sürdü.

Farkında olmadan dünyanın haber başlıklarına yerleşecek, yabancı istihbarat uzmanlarının analizleriyle desteklenerek Dubai'deki güvenlik kameralarının görüntülerinin televizyon ekranlarına yansımasıyla sonuçlanacak bir operasyon böyle başlamıştı.

"Abu Abed" adıyla da bilinen Mahmud al Mabhuh, 1960 senesinde Gazze Şeridi'nin kuzeyindeki Jabalya mülteci kampında dünyaya gelmişti. Yetmişlerin sonunda, Müslüman Kardeşler'e katıldı ve fanatik bir Müslüman olarak kumar oynanan kahvehanelerin sabote edilmesi olaylarında rol oynadı. 1986 senesinde, AK-47 suikast silahı bulundurmak suçuyla İsrail Ordusu tarafından tutuklandıysa da, bir sene sonra serbest bırakıldı ve Hamas'ın askeri kanadı olan İzzeddin el Kassam Tugayı'na katıldı.

Mabhuh'ın komutanı Salah Shehadeh, ona ve birkaç Hamas militanına özel bir görev vermişti: İsrail askerlerini kaçırıp öldüreceklerdi. 16 Şubat 1989'da, Mabhuh ve bir başka Hamas militanı bir araba çaldılar, ultra-ortodoks Yahudi kılığına girdiler ve kavşakta bekleyen bir askeri, eve gitmek için otostop çeken Avi Sasportas'ı arabalarına davet ettiler. Avi arabaya binince Mabhuh arkaya döndü ve askeri suratından vurdu. Mabhuh ve yardımcısı, cesetle fotoğraflarını çektirdikten sonra askeri gömdüler. Sasportas cinayetinden üç ay sonra, Mabhuh Hamas militanlarıyla birlikte Reem kavşağında

İlan Saadon adında başka bir askeri kaçırıp onu da öldürdü. Mabhuh sonradan *El Cezire* televizyonuna verdiği demeçte, suikastlarda ve askerlerin cesetlerinin gömülmesinde oynadığı rolü anlattı.

İkinci cinayetin ardından, Mabhuh önce Mısır'a ve ardından Ürdün'e kaçarak genelde Gazze'ye silah ve patlayıcı kaçırmaktan ibaret terörist faaliyetlerini sürdürdü. Kahire'deyken Mısırlılar tarafından tutuklandı ve 2003 senesinin büyük kısmını Mısır hapishanelerinden birinde geçirdi. Sonrasında Suriye'ye kaçtı. Artık İsrail, Mısır ve Ürdün polisleri tarafından aranan tehlikeli bir terörist konumundaydı. Üstleri tarafından yetenekli bir organizatör olarak görülüyordu ve İran'dan Gazze Şeridi'ne silah kaçırmaya yoğunlaşarak Hamas hiyerarşisinin üst basamaklarına tırmandı.

Mabhuh, faaliyetleri yüzünden Mossad tarafından arandığının farkındaydı; aynı zamanda, iki askerin öldürülmesinin unutulmayacağını ve affedilmeyeceğini de biliyordu. Sıkı önlemler aldı, sık sık kimlik değiştirdi ve yasalara uygun anlaşmalar yapmak için Ortadoğu kentleri arasında seyahat eden bir işadamıymış gibi davrandı. Bir arkadaşına, otelde kalıyorsa, "kötü bir sürprizle karşılaşmamak için" kapının arkasına sandalye koyduğunu söylemişti.

Mabhuh, *El Cezire* televizyonuna verdiği ender demeçlerden birinde kafası siyah bir kumaşla örtülü olarak göründü. "Beni üç kez öldürmeye çalıştılar ve az kalsın başarıyorlardı da," dedi. "Bir kez Dubai'de, bir kez Lübnan'da –altı ay önce– ve üçüncüsü de iki ay önce Suriye'de, İmad Muğniye suikastının ardından. İsraillilerle savaşan herkesin ödemesi gereken bir bedel bu."

Mabhuh aslında bu röportajı istemeye istemeye vermişti; bunun gereksiz bir risk olduğu kanaatindeydi, ancak Hamas liderlerinin emirlerine karşı gelmesi mümkün değildi.

Sonradan, bu röportajın Mossad'ın Mabhuh'u bulmasına yardım ettiğini iddia edenler oldu.

Mabhuh bir şartla kamera önüne çıkacağını söylemişti: Yüzü tamamen bulanıklaştırılacaktı. Röportaj kaydının ardından, kaset denetimden geçmek üzere Gazze'ye gönderildi. Yüzü karartma işleminin başarılı olmadığı anlaşıldı ve yeni bir röportaj yapılması talimatı verildi. Yeni röportajın yayınlanması ertelendi (ancak Mabhuh'un ölümünden sonra yayınlanacaktı). Mabhuh ilk kayda ne olduğunu sorduğunda, Hamas arşivinde tutulduğu söylendi. Bazılarının iddiasına göre, bu kaset Mabhuh'u bulmaya çalışan Mossad ajanlarının eline geçmişti.

Kayıttan birkaç hafta sonra, Hamas'ın üst düzey yetkililerinden birisine, bir Arap'tan telefon geldi; Arap'ın iddiasına göre, silah kaçırma ve para aklama işleriyle uğraşan bir grupla bağlantısı vardı. Silah açlığı çeken Hamas'a geri çeviremeyecekleri tekliflerde bulundu ve Mabhuh'la Dubai'de buluşmayı önerdi. Buluşma yeri olarak Dubai'yi seçmiş olması tuhaftı; Mabhuh İranlı bağlantılarıyla zaten bu kalabalık Emirlik şehrinde buluşmayı planlıyordu. Bu gizemli telefon, Mabhuh'un ölüm fermanı olabilir miydi?

***

Derken, casus savaşları tarihinde, daha önce görülmemiş bir şey yaşandı. Plazma Ekran'ın ortadan kaldırılışı, havaalanlarından otel lobilerine ve koridorlarına ve asansörlere kadar Dubai'nin her tarafında bulunan kapalı devre güvenlik kameraları tarafından filme alındı, kaydedildi ve ölümsüzleştirildi.

Bu kaset, operasyonun gelişmesi ve sonraki aşamalarıyla ilgili benzersiz bir kanıttır. Dünyanın dört bir yanında yüz milyonlarca gözlemcinin, koltuklarında yayılarak vurucu ekibin yürüttüğü gizli ve ölümcül bir operasyonu takip etmesi bu sayede mümkün oldu.

Güvenlik kameralarının şahit olduğu ve kaydettiği şeyler şunlar:

18 Ocak 2010, Pazartesi

Sonraki 24 saat içerisinde teker teker Dubai'ye varacak 27 ajandan oluşan büyük bir ekibin öncüleri olan birkaç Mossad ajanı Dubai'ye iner. On ikisi İngiliz pasaportu taşımaktadır; dördü Fransa, dördü Avustralya, biri Alman ve altısı da İrlanda. Şehrin farklı yerlerindeki, farklı otellere yerleşirler.

19 Ocak 2010, Salı

00.09 – İki Mossad ajanı; Alman pasaportu ve kelleşen kafasıyla 43 yaşındaki Michael Bodenheimer ve onun İngiliz pasaportlu arkadaşı James Leonard Dubai'ye inerler. Yerel polisin ifadesine göre, bu ikisi Mabhuh'un öldürülmesinden sorumlu öncü ekibi oluşturmaktadır.

00.30 – Operasyon komutanı, keçisakallı ve gözlüklü Kevin Daveron, Paris'ten kalkan bir uçakla Dubai'ye iner. Yanında yardımcısı kızıl saçlı Gail Folliard vardır. İkisi de İngiliz pasaportu taşımaktadır.

01.21 – Gail Folliard seçkin Jumeriah Oteli'ne yerleşir ve 11. katta bir oda tutar. Resepsiyon görevlisi ev adresini sorduğunda, kadın ajan gözünü kırpmadan cevap verir: 78, Memmier Yolu, Dublin, İrlanda. Sonradan böyle bir adresin olmadığı ortaya çıkacaktır.

01.31 – Komutan Kevin Daveron, yardımcısıyla buluşur ve Jumeriah'a yerleşir. 3308 numaralı odayı alır.

02.29 – Operasyon destek koordinatörü Peter Elvinger, Fransız pasaportuyla Dubai'ye varır. Zayıf, sakallı ve gözlüklü şık bir tiptir. Polisin ifadesine göre, "şüpheli görünüşlü" bir evrak çantası taşımaktadır.

02.36 – Havaalanında Peter ekibin başka bir üyesiyle buluşur ve birlikte kentte bir otele giderler.

10.15 – Mahmud al Mabhuh, Birleşik Arap Emirlikleri

Havayolları'nın Şam'dan kalkan bir uçağıyla Dubai'ye yola çıkar. Dubai'de İranlı bir temsilciyle birlikte bir başka silah sevkıyatının Gazze'ye kaçırılmasını ayarlaması gerekmektedir.

10.30 – Operasyon koordinatörü Peter, otelden ayrılır ve büyük bir alışveriş merkezinde vurucu ekiple buluşur.

10.50 – Komutanla yardımcısı, Kevin ve Gail, alışveriş merkezindeki buluşmaya katılırlar. Kevin gözlük takmamıştır ve küçük bıyığı da yoktur.

12.18 – Toplantı biter, ekip dağılır. Kevin, Jumeriah Oteli'ne döndükten sonra otelden ayrılır. Güvenlik kameraları Kevin'i başka bir otele girerken kaydeder; Kevin orada peruğunu, gözlüğünü ve takma bıyığını takar.

14.12 – Tenis kıyafetli iki ajan, lüks Al Bustan Rotana Oteli'ne girerler. Bunlar bir saat içerisinde varması gereken Mabhuh'u bekleyen gözcülerdir.

15.12 – Gail de Jumeriah Oteli'nden ayrılır. Otelde geçirdiği gece için toplam 400 dolar öder.

15.15 – Mahmud al Mabhuh, Dubai'ye varır. Pasaport kontrolünde sahte Irak pasaportu gösterir ve tekstil ihracatı işinde olduğunu beyan eder.

15.25 – Gail başka bir otele yerleşerek kıyafet değiştirir. Farklı bir makyaj yapar ve peruk takar.

15.28 – Mabhuh, Al Bustan Rotana Oteli'ne varır. Giriş yaparken kilitli pencereli ve balkonsuz bir oda isteyince, ikinci kattaki 230 numaralı odayı alır. Asansöre binip ikinci kata çıkar. Aynı asansörde, kendisiyle birlikte yukarı çıkan tenis kıyafetli iki Mossad ajanının farkında değildir.

15.30 – Gözcüler özel bir verici vasıtasıyla Mabhuh'un odasına girdiğini ve karşısındaki odanın numarasının 237 olduğunu haber verirler.

15.53 – Koordinatör Peter, Mabhuh'un oteline varır ve İş Merkezi'ne yönelir. Resepsiyonu arayarak 237 numaralı odayı ayırır.

16.03 – Yeni bir gözcü ekibi, birincinin yerini alır ve Mabhuh'un odasından ayrılmasını beklemeye başlarlar.

16.14 – Vurucu ekibin bütün üyeleri artık Al Bustan Rotana Oteli'ndedirler.

16.23 – Mabhuh odasından çıkar, "temiz" olduğundan emin olmak için koridoru kontrol eder ve otelden ayrılır. Gözcüler peşinden giderler.

16.24 – Gözcüler, ekip komutanına Mabhuh'un şehir merkezine gitmek için bindiği arabanın ayrıntılarını verir.

16.27 – Koordinatör Peter lobiye girer ve Kevin Daveron'a, büyük ihtimalle Mabhuh'un suikastı için gerekli malzemelerin bulunduğu evrak çantasını verir.

16.33 – Peter resepsiyona gider, otele kaydını yaptırır ve Mabhuh'un odasının karşısındaki 237 numaralı odanın anahtarını teslim alır.

16.40 – Peter odanın anahtarını Kevin'e verir ve otelden ayrılarak kimsenin bilmediği bir yere gider.

16.44 – Kevin 237 numaralı odaya girer. Pencereyi ve Mabhuh'un odasına girişini göreceği kapıdaki gözetleme deliğini kontrol eder.

17.06 – Gail 237 numaralı odaya girer. Kevin'le birlikte zaman çizelgesini kontrol ederler. Mabhuh'un şehrin içinde dolaştığı yerlere dair raporlar gelmeye devam etmektedir.

17.36 – Gözcülerden biri başında siperlikli bir keple otele girer. Boş koridorun bir köşesinde kepini perukla değiştirir.

18.21 – Gail elinde Peter'ın Kevin'e verdiği evrak çantasıyla 237 numaralı odadan çıkar. Otelin otoparkına gidip çantayı vurucu ekibin üyelerinden birine teslim eder.

18.32 – Vurucu ekibin ilk üyesi otoparktan çıkıp otelin lobisine girer.

18.34 – Vurucu ekibin ikinci üyesi de otele girer ve lüks lobinin uzak bir köşesindeki koltuk ve kanepelerde, ilk ajandan olabildiğince uzak bir noktaya yerleşir.

18.43 – İlk gözcüler, tenis kıyafetli ajanlar, otelden ayrılır.

19.30 – Destek koordinatörü Peter bir Münih uçağıyla Dubai'den ayrılır.

20.00 – İkinci katı temizleyen otel çalışanı işini bitirip kattan ayrılır. Vurucu ekip Mabhuh'un odasına girmeye çalışır.

20.04 – Asansörlerin yanında bekleyen Kevin, vurucu ekibin üyelerine odaya girmelerini işaret eder; asansör ikinci katta durur ve içinden otelde kalanlardan biri iner. Elektronik kontrol sistemi Mabhuh'un odası olan 230 numaralı odaya zorla girme teşebbüsünü kaydeder.

20.20 – Mabhuh otele döner. Gözcüler Kevin'e Mabhuh'un asansöre doğru yürüdüğünü haber verirler.

20.27 – Mabhuh odasına girer. Kevin ile Gail, ikinci kat koridorunda, asansörün yanında nöbet tutmaktadırlar. 230 numaralı odada suikast gerçekleşir.

20.46 – Vurucu ekibin dört üyesi otelden ayrılır.

20.51 – Kevin, cinayetin ardından Mabhuh'un odasına girer ve kapı kulpuna "Rahatsız Etmeyin" yazısını asar.

20.52 – Gözcü ekip otelden ayrılır.

22.30 – Kevin ve Gail, Paris'e kalkan bir uçakla Dubai'yi terk ederler. Yaklaşık aynı zamanda, suikast ekibinin bütün üyeleri farklı yönlere doğru yola çıkarlar.

Saat 22.00'de karısı, cep telefonundan Mabhuh'a ulaşmaya çalışır. Telefon çalar, ardından sesli mesaj devreye girer. Kadın sürekli aramasına rağmen sonuç alamaz. Yakın bir arkadaşı da Mabhuh'a ulaşmaya çalışır, fakat başarılı olamaz. Mabhuh'un cep telefonuna yollanan mesajlar cevapsız kalır. Deliye dönen eş, Hamas'ın üst düzey yetkililerini arar ve onlar da, Hamas'ın Dubai'deki yerleşik üyesini Al Bustan Rotana Oteli'ne göndermeye karar verirler. Hamas üyesi resepsiyona gidip 230 numaralı odaya telefon açar. Cevap veren olmaz.

Gece yarısından sonra, otel çalışanları nihayet odasına çıkıp kapıyı açtıklarında, Mabhuh'un cesediyle karşılaşırlar. Odaya koşturan doktor cesedi muayene eder ve ölüm sebebini kalp krizi olarak belirler.

Hamas resmi bir açıklamayla Mabhuh'un ölüm sebebini "tıbbi nedenler" olarak duyurur. Ancak ailesi bu tıbbi teşhisi kabul etmez ve Mabhuh'un Mossad tarafından öldürüldüğünde ısrar eder. Cesedi Dubai adli tabibine giderken, kan örneği Fransa'da bir laboratuvara gönderilir. Laboratuvar sonuçları dokuz gün sonra ulaşır. Hamas bu sefer de Mabhuh'u Mossad ajanlarının öldürdüğünü açıklar; Mabhuh şok aletiyle bayıltıldıktan sonra yastıkla boğulmuştur. Aynı anda Dubai polisi de Mabhuh'un kanında zehir izine rastlanmadığını açıklar. Gene de onlar da kısa sürede Mabhuh'un kendi topraklarında Mossad tarafından öldürüldüğü sonucuna ulaşırlar. 31 Ocak'ta, Mabhuh'un öldürülmesinden on iki gün sonra, *London Sunday Times,* Mabhuh'un Mossad tarafından zehirlendiğine dair bir haber yayınlar. Gazeteye göre, İsrailli suikastçılar, Mabhuh'un odasına girerek kalp krizine neden olan bir ilaç enjekte etmişlerdir. Ajanlar sonrasında Mabhuh'un taşıdığı bütün belgelerin fotoğraflarını çekip "Rahatsız Etmeyin" yazısını asarak odadan ayrılırlar.

28 Şubat'ta, Dubai Emniyet Müdürü Yardımcısı basına yaptığı açıklamada, Fransız laboratuvarının Mabhuh'un kanında, ameliyatlardan önce anestezide kullanılan güçlü bir hidroklorür ağrı kesicinin izine rastlandığını duyurdu. Bu madde, önce kaslarda genel bir gevşemeye ve ardından baygınlığa sebep oluyordu. Emniyet Müdürü Yardımcısı, katillerin doğal bir ölüm görüntüsü vermek için Mabhuh'a bu maddeyi enjekte ettikten sonra onu boğdukları kanaatindeydi.

Gazeteci Gordon Thomas, *London Telegraph*'ta "Mossad'ın Öldürme Ruhsatı" konulu bir makale yazdı. Thomas'a göre, Mabhuh'un ölümündeki *modus operandi* Mossad tarafından geçmişte icra edilen operasyonların aynısıydı. Makalede ayrıca, vurucu ekibin altısı kadın on bir üyesinin, Kidon'un operasyon birimindeki kırk sekiz üyeden seçildiği de belirtiliyordu. *Haaretz* gazetesinden Yossi Melman da katillerin güvenlik kameraları tarafından kaydedilen hareketlerinin, geçmişteki Mossad operasyonlarıyla aynı olduğunu iddia etti: dünyanın farklı yerlerinden başka başka uçaklarla gelmeleri, farklı otellerde kalmaları, uluslararası santrallardan bağlanan telefon görüşmeleri, kimlik teşhisini güçleştiren kıyafetler ve ticaretle ziyareti aynı anda yapan gerçek turist ya da işadamı görüntüleri. Ancak bu teoriyi kabul etmeyen başka uzmanlar da vardı; onlara göre Batılı gizli teşkilatların çoğu aynı yöntemleri kullandığından, suikastı kimin icra ettiğini ispatlamak neredeyse imkânsızdı.

Almanya'nın haftalık *Der Spiegel* dergisi, Alman istihbarat teşkilatı BND'nin Alman Parlamentosu üyelerine Mabhuh'un Mossad ajanları tarafından öldürüldüğünü bildirdiğini açıkladı. *Der Spiegel*'deki haberde ayrıca İsrail'de doğan Michael Bodenheimer'ın annesiyle babası Almanya'da doğduğu için, 2009 yılında Alman pasaportuna başvurduğu da anlatılıyordu. Bodenheimer, bu yeni pasaportuyla 8 Kasım 2009'da, suikast öncesi ve sonrası seyahat programına uygun şekilde Frankfurt'tan Dubai'ye ve oradan da Hong Kong'a uçmuştu. *Der Spiegel*'e göre, Kasım 2009'da aynı gün dokuz ajan daha Avrupa'daki farklı havaalanlarından Dubai'ye uçmuşlardı. Bu, Ocak 2010'da uygulanacak gerçek operasyondan önceki kostümlü provayı andırmaktaydı.

Al Arabiya gazetesine verdiği demeçte, Dubai Emniyet Müdürü Dhahi Khalfan Tamim, Mabhuh'un Mossad tarafından öldürüldüğünden nasıl emin olduklarını anlattı: "Öncelikle, elimizde birtakım DNA ve parmak izi örnekleri var. İkinci olarak

da (vurucu ekibin) bütün üyeleri ayrıntılarıyla oynanmış gerçek yabancı pasaportlar taşıyorlardı ve bu pasaport sahiplerinden bazılarının İsrailli oldukları ortaya çıktı – bu durumda siz olsanız ne düşünürsünüz? Mabhuh'u Barış Hareketi'nin öldürdüğünü mü?... Katil kesinlikle Mossad!"

Dubai Emniyet Müdürü kısa sürede medyanın yıldızı haline geldi; dünya televizyon ekranlarında, hevesli olan herkese saatlerce röportaj veriyordu. Özellikle Dubai'nin güvenlik kameraları sayesinde televizyon muhabirlerinin gözdesi olmuştu. Basına, Dubai'nin dört bir yanındaki güvenlik kameralarından derlenen görüntülerden oluşan bir video filmi gösterdi. Tamim gayet usturuplu bir şekilde vurucu ekip elemanlarının Mabhuh'un peşinde, sık sık kıyafet değiştirerek emirliğin çeşitli yerlerinde nasıl dolaştıklarını, otellere, alışveriş merkezlerine ve havaalanlarına nasıl girip çıktıklarını göstererek açıkladı.

Tamim'e göre, vurucu ekibin çekirdeği on bir ajandan oluşuyordu: üç İrlanda vatandaşı, altı İngiliz, bir Fransız ve bir de Alman. Farklı Avrupa havaalanlarından uçaklarla, bazıları operasyondan önceki gece, diğerleri Mabhuh'la aynı zamanda ve birkaçı da operasyondan bir-iki saat önce Dubai'ye varmışlardı. Güvenlik kameralarından toplanan 648 saatlik kayıt, Dubai polisine Mabhuh'un öldürülmesiyle sonuçlanan olayın parçalarını bir araya getirmelerini sağladı.

Dubai Emniyet Müdürü, Dubai'ye giriş-çıkış yapan bütün pasaport kontrollerinden alınan kayıtlar ve fotoğraflara dayanarak operasyona on bir değil, daha fazla Mossad ajanının katıldığı sonucuna varmıştı. Resmi açıklamada bu rakam 27 olarak belirtildiyse de, Tamim sonradan şüpheli listesine birkaç isim daha ekledi.

Tamim'in vardığı sonuçlar yine de birtakım soruları gündeme getiriyordu: Mossad, Dubai'nin her tarafında güvenlik kameraları olduğunu bilmiyor muydu? Tamim'e bakılırsa, Mossad ajanları operasyon hazırlıkları sırasında, Dubai'yi birkaç kez

ziyaret etmişlerdi. Güvenlik kameralarını görmemişler miydi? Eğer gördülerse otellere giriş-çıkışların, kıyafet, peruk ve bıyık değişimlerinin çoğu, kameralara gösteriş için yapılmış olabilir miydi? Belki de katılanların bir kısmı operasyona dahil değildi, sonradan kasetleri inceleyecek olanları yanıltmak için kullanılmışlardı. Bir başka noktaysa, Emniyet Müdürü vurucu ekibin bütün üyelerinin pasaport kontrolü sırasında fotoğraflarının çekildiğini söyleyerek övünmüyor muydu? Mossad'ın Dubai'deki bu prosedürden haberi yok muydu? Ajanların yüzleri, sonradan tanınmayacak şekilde makyajlı olamaz mıydı?

Üçüncü soru: Güvenlik kameraları gizli ajanların her hareketini saniyesi saniyesine kaydetmişlerdi, ama vurucu ekibin Mabhuh'un odasına giriş çıkışını gösteren tek bir kayıt bile yoktu. Bu nasıl mümkün olabiliyordu?

Emniyet Müdürü Tamim, basına vurucu ekip üyelerinin bazı haberleşmeler için Avusturya'da bir telefon numarası kullandıklarını açıkladı. Telefon kayıtlarının kontrolünde, Tamim bu telefon numarasını kullanan yabancıları tespit etmişti ve anlaşıldığı üzere bu kişiler Mossad ekibinin üyeleriydi. Ayrıca, ajanlardan birkaçının Dubai'de yaptıkları harcamaları Payoneer'le –İsrail'de bir araştırma ve geliştirme merkezi bulunan, Iowa merkezli bir Master Card şirketi– ödediklerini de hatırlattı.

Soruşturmadaki en ilgi çekici yönse, vurucu ekip üyelerinin çoğunun, çifte vatandaşlık sahibi İsrail vatandaşlarının gerçek pasaportlarını kullanmış olmalarıydı – sadece bir-iki tanesi sahte pasaport kullanmıştı. Bunun bir anlamı olması gerekiyordu – suikastçılar düşman kabul edilen bir Arap ülkesinde operasyon yapıyorlardı. Yakalandıkları takdirde, İngiltere, Almanya, Fransa ve Avustralya konsolosluklarından korunma talep edebileceklerdi... Konsolosluklar bilgisayar kayıtlarını kontrol ettiklerinde bu kişilerin gerçekten mevcut olduğunu anlarlarsa, onlara yardımcı olmayı kabul edebilirlerdi.

Aksine, suikastçılar sahte pasaport kullansalardı, foyaları ânında ortaya çıkar ve ajanlar korunmasız kalırlardı.

***

Bütün bunlar açığa çıktıktan sonra, İsrail Dubai'de pasaportları kullanılan bütün ulusların sert eleştirilerine maruz kaldı. İngiltere, Avustralya ve İrlanda, Mossad temsilcilerini ülkelerinden uzaklaştırdı. Polonya, Varşova Havaalanı'nda Uri Brodsky adında bir adamı gözaltına alarak Almanya'ya iade etti. Brodsky, ajan Michael Bodenheimer'ın Alman pasaportu çıkartmasına yardımcı olmaktan aranıyordu (Brodsky nihayet 60.000 Euro ceza ödedi ve Almanlar tarafından serbest bırakıldı. Bodenheimer bulunamadı). Öfke ve kırgınlıklarını ifade eden başka ülkeler de oldu. Sahte ya da üzerinde oynanmış pasaportların, gizli teşkilatların faaliyetlerinde sıklıkla kullanıldığı düşünüldüğünde, bu tepkilerin samimiyeti de tartışılabilir elbette. İsrail'i suçlayan bu ülkeler geçmişte Mossad'la aynı şekilde sahte pasaport kullanmışlardı ve halen de kullanıyorlar. 2010 yılının sonlarında, ABD'de bir Rus casus şebekesi yakalandığında, kimse şebeke üyelerini İngiliz ya da Amerikan kimliği kullandıkları gerekçesiyle suçlamadı.

Dünya basınında çıkan haberler Dubai operasyonunun başarıyla sonuçlandığını gösterse de, beraberinde büyük bir talihsizlik de yaşanmıştı. Bunun sebebi de, İsraillilerin Dubai'yi ve Batılı ulusları yeterince iyi değerlendirememesiydi. İsrail'in ulusal imajı –gizli faaliyetleri değil– ağır bir darbe almıştı. Ülkeden ihraç edilen Mossad temsilcilerinin yerlerini kısa sürede yenileri aldı. Dubai Emniyet Müdürü'nün, suikastçıların kimliklerinin bütün dünyada bilinmesi nedeniyle kısa sürede yakalanacakları yönündeki vaatleri gerçekleşmedi. Dubai ekibindeki Mossad ajanlarından bir tanesinin bile dünya polisi tarafından kimliği teşhis edilip yakalanmadı.

Ancak, Dubai, değişen dünyada faaliyet gösteren gizli teşkilatları bekleyen yeni zorlukların sembolü olmuştu. Pelerin ve hançer devrinin kapandığı kesindi. Güvenlik kameraları, pasaport kontrolünde çekilen fotoğraflar ve parmak izleri, sık pasaport kontrolleri, DNA... bütün bunlar karanlık ve gizli görevlerine başlayan dünya casuslarını, daha zekice yol ve yöntemlere başvurmaya zorluyordu.

7 Nisan 2011'de, Afrika ülkesi Sudan'da, Sudan Limanı'nın 15 kilometre güneyindeki bir yolda, bir yolcu aracına kimliği meçhul bir uçaktan füze fırlatıldı. İsrail kaynaklarına göre, saldırı yakıt ikmali yapmadan 4.000 kilometre uçabilen ve bir ton yük taşıyabilen bir "Shoval" insansız hava aracı tarafından gerçekleştirilmişti. Araçta ölen iki adamdan birinin Hamas lideri Abdul Latif al Ashkar olduğu söylendi.

Hamas, İran'dan Gazze'ye silah kaçırmak için Sudan hattını kullanıyordu. Silahlar gemilerle geliyor, Sudan Limanı'nda boşaltılıyor ve bir araç konvoyuyla yol üzerindeki hudut kapılarında rüşvet vererek Mısır üzerinden Sina Yarımadası'na ve Gazze'ye taşınıyordu.

Sudan hükümeti, bu saldırıdan dolayı derhal İsrail'i suçladı.

İsrail daha önce, Ocak 2009'daki bir başka silah konvoyuna düzenlenen bir saldırıdan dolayı da suçlanmıştı. Silah, füze ve patlayıcı taşıyan kamyonlar yok edilmiş ve saldırıda araçları kullanan 40 kişi de ölmüştü.

Saldırıda öldüğü söylenen adamlardan biri olan Abdul Latif al Ashkar, İran'dan Gazze'ye kaçırılan silahlardan sorumlu Hamas lideri ve aynı zamanda Mahmud al Mabhuh'un resmi halefiydi.

SABA MELİKESİ'NİN DİYARINDAN
21

Bir grup kara derili ve beyaz kıyafetli Etiyopyalı çocuk, Kudüs'teki muazzam konser salonuna girdiler. Benzersiz bir güzellikteki bu çocuklar kalabalığı merak ve gurur dolu kocaman, siyah gözleriyle izlediler. Shlomo Gronich, piyanonun karşısına oturdu. İlk notalar sessiz seyirci topluluğunun üzerinden süzüldü ve çocuk korosundan güzel olmakla birlikte tüyler ürpertici bir şarkı yükseldi.

"Ay yukarıdan bakıyor
Sırtımda ufak bir yiyecek torbası
Altımızda uzanan çölün sonu görünmüyor
Ve annem küçük kardeşlerime söz veriyor;
'Biraz daha, biraz daha,
Açın bacaklarınızı, son bir gayretle
Kudüs'e doğru.'"

Bu, Haim Idissis'in, Etiyopyalı Yahudilerin Vaat Edilmiş Topraklar olan İsrail'e destansı yolculuğunu anlattığı "Yolculuk

Şarkısı"ydı. Seyirciler coşkuyla alkışladı. Idissis'in niyeti bu olmayabilirdi ve belki de, coşkulu kalabalık farkına varmamıştı; ancak çocukların söylediği bu şarkı, Etiyopyalı Yahudilerin atalarının topraklarına göçünün en dokunaklı –ve en korkunç– bölümünü anlatıyordu:

"Ay ışığı inatçıydı
Yiyecek torbamız kayboldu...
Geceleri haydutlar saldırdı
Bir hançer ve keskin bir kılıçla
Çölde, annemin kanı
Ay şahidimdir
Ve küçük kardeşlerime söz veriyorum:
'Biraz daha, biraz daha
Düş gerçek olacak
Çok yakında varacağız, İsrail Toprakları'na.'"

İsrail cemaatleri arasında, İsrail'e giderken Etiyopya kabilesi kadar sıkıntı çeken olmamıştı.

Onlar yaşayan bir efsane oldular.

Varoluşları bile bir hikâye kitabından alınmış gibiydi. Dış dünyadan kopuk bir Yahudi kabilesi Afrika'nın kalbine yerleşmişti. Etiyopya'nın dağlarında ve vadilerinde, Saba Melikesi'nin diyarında yaşıyorlardı. Bu kabile binlerce yıldır saf ve masum Kitabı Mukaddes dini olan inançlarına tutunmuşlardı.

Liderleri cemaatlerini Yahudiliğin kadim kurallarıyla ve modern hayatın sade teamülleriyle yöneten, beyaz entariler içerisindeki ulu yaşlılar olan –Kessim – bu sakin ve içine kapanık kavmin geçmişi bir gizem perdesiyle örtülüdür. Etiyopyalı Yahudiler zaman zaman komşularının arasında huzur ve barış içinde yaşamışlar, kimi zamansa zalim hükümdarların zulmüne uğramışlardır. Aynı zamanda "Falaşa" adıyla bilinen Etiyopyalı Yahudilerin gerçekte Yahudi olmadıklarına karar

veren hahamların ve dış dünyadan Yahudi teoloji uzmanlarının çirkin aşağılamalarına da maruz kalmışlardır.

Bu kavim bütün bunlara rağmen pes etmedi ve babadan oğula, anneden kıza geçen geleneklerden aldıkları ilhamla, nesiller boyunca İsrail Toprakları'na yola çıkacakları günün hayalini kurmayı sürdürdü.

Kuruluşundan sonraki ilk otuz sene içinde İsrail'e çok az sayıda Etiyopyalı gelmişti. İsrail'in müttefiki ve dostu olan "Judea Aslanı" İmparator Haile Selassie'nin hükümdarlığında bile, Etiyopyalı Yahudileri Yahudi devletine taşımak için ciddi bir çaba sarf edilmemiştir. 1973 yılında, İsrail'in Başhahamı Ovadia Yosef bir "Halaha" (Yahudi kanunu) yayınlayarak, kendilerine "Beta İsrail" diyen Etiyopyalı Yahudilerin tam manasıyla Yahudi olduklarını net bir şekilde açıklayınca işler değişmeye başladı.

İki sene sonra, İsrail hükümeti Dönüş Yasası'nı Etiyopyalı Yahudilere uygulamaya karar verdi. Menahem Begin 1997'de Başbakan olunca, Mossad Başkanı İzak (Haka) Hofi'yi aradı.

"Etiyopyalı Yahudileri buraya getirin!" dedi Begin Ramsad'a.

1951'de kuruluşundan beri, göçmenlerin İsrail'e getirilmesi Mossad'ın en önemli görevlerinden birisi olmuştu. Ellilerin sonunda Mossad büyük, gizli bir girişimle Fas'tan yüz binlerce Yahudi'yi getirmişti. Mossad yapılanmasında özel bir birim olan Bitzur, düşman ülkelerde yaşayan Yahudilerin öz savunmasından ve bu ülkelerden İsrail'e göçü sağlamaktan sorumluydu. Bitzur –sonradan verilen adla "Tzafrim"– derhal harekete geçti.

Begin'in Haka'ya verdiği talimattan kısa süre sonra David (Dave) Kimhi, Etiyopya'nın başkenti Addis Ababa'ya indi. Dave, Mossad'ın başkan yardımcısı ve gizli uluslararası ilişkilerden sorumlu Tevel bölümünün başıydı. Etiyopya'nın başında bulunan Mengistu Haile Mariam'la görüşmeye gelmişti. O

günlerde, Etiyopya'nın kapıları Yahudilerin dışarıya göçüne kapalıydı. Ülke iç savaşla parçalanmıştı ve Mengistu İsrail'den asilere karşı yardım istedi. Mengistu'nun yanında asilerle savaşmayı reddeden Kimhi, ancak silah yardımı yapmayı kabul etti. O da bir koşulla – Mengistu Yahudi göçüne izin verecekti. Talebimiz, dedi Kimhi, buraya askeri malzemeyle dolu olarak inen her İsrail Herkül uçağının, Yahudi yolcularla havalanması. Mengistu kabul etti ve böylece Yahudilerin Etiyopya'dan göçü başlamış oldu.

Bu anlaşma altı ay boyunca uygulandı, ta ki Şubat 1978'de, Dışişleri Bakanı Moşe Dayan bir İsviçre gazetesine, İsrail'in Mengistu'nun ordusuna silah tedarik ettiğini "ağzından kaçırıncaya" kadar. Bazılarının iddiasına göre, Dayan, Mengistu'nun Marksist ve Sovyet yanlısı rejimine silah sağlanmasına karşı olduğundan, bu bilgiyi kasten sızdırmıştı.

Mengistu sinirden küplere binmişti. İsrail'le gizli ilişkisi olduğunu alenen kabul etmesi mümkün değildi. Mossad'la olan anlaşmasını derhal iptal etti. Yahudi göçü için bu doğrudan kanal artık kapanmış olsa da, Begin'in Haka'ya verdiği talimat geçerliliğini koruyordu.

Etiyopya'nın kapıları kapanmıştı, fakat Etiyopya'nın komşusu Sudan'ın başkenti Hartum'dan Mossad Genel Merkezi'ne, Etiyopyalı Yahudilere yeni bir kaçış rotası öneren bir mektup ulaştı.

Mektup Freda Aklum adında, Sudan sınırını aşmayı başaran Etiyopyalı bir Yahudi'nin imzasını taşıyordu. İsrail'in nazarında Sudan düşman ülke sınıfına giriyordu. Açlık, kuraklık, din ve kabile savaşlarıyla boğuşuyordu. Ülkenin çeşitli kısımlarından –ve komşu Etiyopya'dan– binlerce mülteci sefil çadır kamplarında toplanmıştı. Aklum, Etiyopyalı Yahudilerin göçü için acil yardım bulmak amacıyla umutsuz bir çaba içinde İsrail'e ve dünya çapındaki yardım kuruluşlarına mektuplar gönderdi. Aklum'un mektuplarından biri

Mossad Genel Merkezi'ne ulaştı ve üst düzey bir yetkilinin dikkatini çekmeyi başardı. "Sudan'dayım," diye yazıyordu Aklum, "bana bir uçak bileti gönderin." Mossad Sudan'a uçak bileti yerine adamlarından birini, Danny Limor'u Aklum'la buluşmaya gönderdi.

İki adam buluştuklarında, Aklum'un mülteci kamplarındaki Yahudileri bulmaya çalışması ve Danny'ye bilgi vermesi konusunda uzlaştılar. Birkaç ay içinde, Aklum gerçekten de otuz kadar Yahudi buldu ve Mossad bu Yahudilerin gizlice İsrail'e göçünü organize etti. Bir ay sonra Aklum Mossad'a katılmış ve Hartum'daki Yahudileri bulmakla görevlendirilmişti. Ancak Hartum'da Yahudi bulamayan Mossad temsilcisi İsrail'e dönmeye karar verdi. Kendisi ayrılmadan önce, Limor Aklum'a İsrail'e yola çıkması talimatını verdi. Ne var ki, Aklum kalmak ve Sudan'ın diğer bölgelerindeki Yahudileri aramak istiyordu. Limor bu fikirden hiç hoşlanmamıştı ve Aklum'a faaliyetlerine bir son vermesini ve bir hafta içerisinde, İsrail'e dönmesini emretti.

Ancak Aklum bu emre uymadı ve Yahudileri bulmak umuduyla bir kentten diğerine, bir mülteci kampından diğerine yolculuk etmeye başladı. Tek bir Yahudi bile bulamamıştı, fakat İsrail'e şimdi döndüğü takdirde, Etiyopyalı Yahudilerin Sudan üzerinden göçünün son bulacağını da gayet iyi biliyordu. Bu yüzden uydurma bir rapor hazırlayarak sözde Sudan'da bulduğu Yahudilerin adlarını Mossad'a faksladı ve "onlarla ilgilenmek üzere" Sudan'da kalacağını bildirdi.

Aklum'un listesindeki Yahudiler gerçekte mevcut olmakla birlikte, Sudan'da değillerdi; Etiyopya'daki köylerde yaşıyorlardı. Aklum artık Etiyopya'da sürüsünden ayrılan bir kurt gibi faaliyet göstermeye başlamıştı. Köyleri ziyaret ederek oranın yerlisi Yahudileri İsrail Toprakları'na göç etmeye ikna etmeye çalıştı. Kudüs'e gizli bir yol bulunduğu söylentileri büyük bir süratle yayıldı. Önce birkaç kişi, ardından aileler ve

nihayet bütün köy, iki parça eşyalarını toplayıp yola düştüler. Yaşlı erkekler, kadınlar ve çocuklar dahil binlerce kişi gizlice Etiyopya'dan ayrıldı. Kutsal Kitap'ta bahsi geçen süt ve bal ülkesine dönme vaadinden, bir Mesih düşünden ilham alıyorlardı.

Yanlarına yiyecek ve su alarak sınırı geçtiler ve çöldeki yorucu ve tehlikeli yolculuklarına başladılar. Geceleri yürüyor, gündüzleri mağaralarda ve yarıklarda saklanıyorlardı. Birçok kişi hastalanıp öldü. Bebekler annelerinin kollarında susuzluktan öldüler. Bir baba, bu dehşet verici yolculukta dört çocuğunu birden kaybetti. Yılanlar ve akrepler tarafından ısırılanlar oldu, bulaşıcı hastalıklar yüzünden ölenler de. Yanlarına aldıkları su ve yiyecek yeterli değildi. Gruplardan bazılarına saldıran haydutlar genelde eşyaları alıp geride yığınla ceset bırakıyorlardı. Bu yolculuğa katılan aktris Maharat Baruch yıllar sonra, ödenen korkunç bedeli anlatacaktı. Seyyahlar her sabah arkadaşlarının cesetlerini sayıyorlardı. Kumlar arasında bazen on ceset ölüyordu, bazen on beş. Çocuklarından en az birini kaybetmemiş tek bir aile bile yoktu.

1981 yazında, Danny Limor ve Mossad ekibi Sudan'a geri dönerek gizli kimliklerle faaliyete geçtiler. Kendilerine "Sudan'daki Haka Birlikleri"nin (*Haka's Force in Sudan*) baş harflerinden esinlenerek "Hafis" diyorlardı. Hedefleri, Sudan'daki Etiyopyalı Yahudilerle temasa geçmekti.

Ancak hayatta kalan Yahudileri, Mossad temsilcileriyle temas kurmaya çalışırlarken bekleyen başka sorunlar da vardı. Hartum civarındaki mülteci kamplarına ulaşmış olsalar bile çok dertliydiler. Yahudi olduklarını gizlemek ve aynı zamanda, yardım kuruluşları tarafından mültecilere dağıtılan koşer olmayan yiyecekleri yemekten kaçınmak zorundaydılar.

Kampın gerçek yöneticileri olan zorbalar ve suçlular, kadınlara tecavüz ediyor ve küçük kızları kaçırıyorlardı. Yüz kızdan oluşan bir grup kaçırılmış ve ortadan kaybolmuştu.

Onları arayan akrabaları, kızların yaklaşık 120.000 kadının kölelik koşullarında yaşadığı Suudi Arabistan'a satıldıklarını öğrendiler.

Birkaç Yahudi kamptaki komşuları tarafından teşhis edildi; gözaltına alınarak Sudan polisinin işkencesine maruz kaldılar. Birçoğu İsrail'e yola çıkmadan önce mülteci kamplarında aylarca, hatta yıllarca kaldı.

Etiyopyalı Yahudiler, Kudüs'ün kapılarından içeri girme düşünün peşinde ağır bir bedel ödediler. Bu yolculuğun farklı aşamalarında 4.000'den fazla Yahudi hayatını kaybetti. Sudan ve Etiyopya'daki kamplarda gönüllü olarak çalışan Kanadalı bir Yahudi olan Henry Gold, orada karşılaştığı Yahudilerin içinde yaşadığı koşullar karşısında şok geçirmiş ve İsrail temsilcilerini, görevlerini doğru dürüst yerine getirmemekle suçlamıştı.

Ancak Mossad, Yahudileri İsrail'e getirmenin güvenli bir yolunu arıyordu. Sudan'dan kaçış, sahte pasaportlarla ve normal yolcu uçaklarıyla başlamıştı; fakat Mossad kısa sürede, mültecileri İsrail'e deniz yoluyla taşımaya karar verdi. Onları Kızıldeniz ve Tiran Boğazı'ndan geçirerek Eilat Limanı'na götürecek gemiler gönderilecekti.

Gerçek kimliklerini gizlemek için Mossad ajanları, Avrupa'da bir turizm ve seyahat acentesi kurmuşlardı. "Bu bölgede faaliyet gösterebilmek için uydurma bir hikâyeye ihtiyaç vardı," dedi operasyon liderlerinden olan Mossad ajanı Yonatan Shefa. "Böyle bir hikâyeniz yoksa, bir hafta sonra şu sorularla karşılaşabilirsiniz: Burada ne yapıyorsun? Turist misin? Burada görülecek ne var?" Seyahat şirketi, Sudan Limanı yakınlarında Arous olarak bilinen, terk edilmiş bir kumsalı kiraladı ve Sudan hükümetiyle, Kızıldeniz'deki deniz sporlarının geliştirilmesine yönelik bir anlaşma imzaladı. Bütün idari anlaşmalar, en iyi Mossad subaylarından birisi olarak kabul edilen Yehuda Gil'e bırakılmıştı. Gil, Hartum'a gelerek rejim

yetkilileriyle görüştü ve açıklama, ikna ve rüşvet yoluyla Arous tatil köyünü işletmek için gerekli bütün izin ve ruhsatları aldı. Tatil köyünün kurulması ve işletilmesi görevi, evvelden birçok Mossad operasyonuna katılmış olan Yonatan Shefa'ya verilmişti. Arous, ahşap kulübeleri ve kamu binalarıyla gerçek bir köy gibi inşa edildi. Sahte pasaportlarla İsrail'den gönderilen birkaç Mossad ajanı köyün çalışanları ve eğitmenleri oldular. Tatil köyüne dalış ekipmanı, scuba aygıtları, maskeler, paletler ve şnorkeller yığıldı. Dükkânda gizlenen verici sayesinde Mossad Genel Merkezi'yle sürekli temas halindeydiler. Shefa'yla birlikte, Suriyeli genç kızların kurtarılması dahil birçok operasyona katılan Emanuel Allon'a Yonatan'dan bir telefon geldi: "Sana çok özel bir görev için ihtiyacım var. Bu sefer kimseyi öldürmek yok; özel, insani bir görev. Seninle konuşuyorum ve çok duygulanıyorum. Sudan'da bir tatil köyü inşa etmek istiyorum."

Arous'ta tatilini geçiren çok sayıdaki turistin nazarında, tatil köyü başarılı bir tesisti. Gün boyunca dalıyor, yüzüyor ve Kızıldeniz sahilinin tadını çıkartıyorlardı. Ancak Mossad ajanlarının hemen her gece, kamptan ayrılarak mülteci kamplarından Yahudi toplamaya gittiklerinden tatilcilerin haberi yoktu. "Dalış eğitmenleri" tatil köyünün Sudanlı çalışanlarına bir hikâye uydurmuştu. Onlara geceyi, Kassala kentindeki Kızıl Haç'ta çalışan İsveçli hemşirelerle geçirmeye gittiklerini söylüyorlardı. Bu keyifli kaçamaklar şaibeli bir sıklığa ulaştığında, Sudanlı çalışanlar garip bir şeylerin döndüğünden şüphelendilerse de, kabarık maaşları ödendiği sürece başlarını öte yana çevirmeyi tercih ettiler.

Bu gece yolculuklarında dört eski kamyon kullanıldı. Danny Limor komutasındaki Mossad ajanları, mülteci kamplarına arabayla yaklaşıyorlardı. Gizli bir Etiyopya örgütü olan "Komite"nin genç üyeleri Yahudileri grup halinde kamyonlara topluyorlardı.

Ancak bu kolay bir iş değildi. İsrailliler birçok tehlikeyle karşı karşıya kalıyorlardı. Operasyon liderlerinden biri olan David Ben-Uziel, kamplara yaklaşmayı, görevin en tehlikeli kısmı olarak değerlendirdi. "Kamplara çok yaklaşıyorduk," dedi. "Yakalanmamız an meselesiydi ve operasyonun bu kısmını olabildiğince çabuk bitirmek zorundaydık."

"Komite" mülteci kamplarındaki Yahudileri belirlemeye çalışırken, Sudan polisinden korktuğu için kimliğini açıklamaktan çekinenler oluyordu. Etiyopya'nın dağ köylerinden gelen Yahudiler, daha önce beyaz adam görmemişlerdi. Beyaz tenli Yahudilerin mevcudiyetinden haberleri olmadığı için, İsraillilerin kendilerini kurtarmaya gelen Yahudiler olduğuna da inanmıyorlardı. Ancak Danny Limor onlarla birlikte dua etmeye başlayınca Yahudi olduğuna inandılar – garip bir Yahudi'ydi, alışılmadık bir şekilde dua ediyordu; ama gene de Yahudi'ydi.

Bilgi sızdırılmasından korkan Mossad ajanlarının Yahudileri önceden uyarmaları mümkün değildi. "Komite"dekiler Yahudilere aniden hazırlanmalarını söylüyor, onlar da her şeylerini bırakıp yola çıkmak zorunda kalıyorlardı. Böylece, Yahudiler geceler boyunca gruplar halinde kamplardan gizlice çıktılar ve Mossad ajanlarının beklediği yakınlarda küçük bir mağaradaki buluşma noktasına gittiler.

Dört kamyonluk konvoy, Kızıldeniz sahilinde yüzlerce kilometre yol alıyordu. Yol üzerinde kontrol noktalarından ve polis kontrolün geçmek zorundaydılar. Danny kontrol noktalarındaki nöbetçilere rüşvet veriyor ve böylece kamyonlar yollarına devam ediyordu. Kıyıdaki buluşma noktasında, İsrail Donanması bekliyordu.

Bir donanma gemisi kıyıdan biraz açıkta demir atıyor ve deniz komandoları lastik botlarla gelerek Yahudileri alıp ana gemiye götürüyorlardı. Her hafta Sudan kıyılarına yanaşan ana geminin adı, *Bat Galim*'di. Mossad ajanlarının ve deniz

komandolarının, Etiyopyalı kardeşleriyle karşılaştıkları ânı ve İsrail'e yaptıkları dramatik yolculuğu unutmaları mümkün değildi. Mossad ajanı David Ben-Uziel, Yahudilerin teknelere alınışını bir ses kayıt cihazına anlattı. "Deniz dalgalıydı," dedi. "Boğulmasınlar diye kardeşlerimizi kucağımızda taşıyorduk. Operasyonda görevli herkes duygulanmıştı. İçlerinde, bu manzaranın İsrail'e gayri meşru yollardan giren anne babalarını hatırlattığını söyleyenler oldu. Yahudi kardeşlerimizin tekneye bindiğini gördüklerinde ağlayacak gibi oldular."

"Kimsenin çıtı çıkmıyordu," diye ekliyor donanma komutanı Gadi Kroll. "Yaşlılar, kollarında çocuklarıyla kadınlar. Oyalanmadan fırtınalı denize açıldık. Oturdular ve tek kelime etmediler." Donanma teknesiyle Eliat'a götürüldüler. Bir gün Kanadalı gönüllü Henry Gold, tatil köyünü ziyarete geldi. Mülteci kamplarındaki yorucu işten bitap düşmüştü ve arkadaşları birkaç günlüğüne güneşlenmek, yüzmek ve dalmak için işten izin almasını tavsiye etmişlerdi. Arous ve çevresinde sürüp giden gizli faaliyetlerden kesinlikle haberi yoktu. Ancak köyde dolaşırken çok garip bir şey hissetti; etrafının Mossad ajanlarıyla çevrili olduğu izlenimi uyanmıştı. "Aksanları bir garipti. Bir kadın İsviçreli olduğunu söyledi, ancak aksanı İsviçre aksanı değildi. İranlının da İran aksanı yoktu. Akşam yemeğinde çok ince doğranmış salata servis edildi. Dünyanın birçok yerini gezdim, bu tarz salatayı İsrail'den başka yerde görmedim." Ertesi sabah, Gold tereddüt etmeyi bırakır ve dalış eğitmenine dönerek İbranice, "Burada ne arıyorsunuz, söylesenize?" diye sorar. Adam şaşkınlık içinde kıpkırmızı kesilir ve bir sandalyeye çöker. Nihayet, Gold'a İbranice sorar: "Kimsiniz siz?" Aynı gün üst düzey bir Mossad ajanı gelip Gold'u bir kenara çeker. Gold, Yahudilerin mülteci kamplarında gördükleri muamele nedeniyle ona sert bir şekilde çıkışır.

Mart 1982'deki operasyonlardan birinde, Etiyopyalılar zifiri karanlıkta tekneye taşınırken, içinde dört Mossad ajanı bulunan bir lastik bot, kıyıdaki kayalara sıkışır. Tam o sırada AK-47 tüfekleri olan bir bölük Sudanlı asker ortaya çıkıp silahlarını ufak bota doğrulturlar.

Danny Limor kendini derhal toplar, askerlerin üzerine doğru giderek komutanlarına İngilizce bağırır: "Aklınızı mı kaçırdınız siz? Turistlere ateş mi açacaksınız?" Tatil köyüne dalmaya gelen turistlerle ve Arous'un Sudan turizmine katkısıyla ilgili bir şeyler haykırır; ardından bölük komutanını Hartum'da şikâyet etmekle tehdit eder. Şaşıran subay özür diler ve bottakileri kaçakçı sandığını söyler. Askerlerine derhal uzaklaşmalarını emreder.

Mossad ajanları güvendeydi ama deniz yoluyla kaçışın artık mümkün olamayacağı da anlaşılmıştı. Yahudileri İsrail'e kaçırmanın yeni bir yolunu bulmak gerekiyordu. Bir sabah, Arous'taki turistler uyandıklarında yabancı personelin sırra kadem bastığını görürler. Geride konuklara kahvaltı hazırlamak için kalan birkaç Sudanlı dışında kimse yoktur. Mossad ajanları, bütçe sıkıntıları yüzünden tatil köyünün kapatıldığını söyleyen özür mektupları bırakarak gece tatil köyünü terk etmişlerdir. Turistler ülkelerine döndüklerinde paralarını geri alacaklardır. Bu söz tutulur ve sonraki haftalarda bütün tatilciler paralarını geri alırlar.

Mossad Genel Merkezi'nde yaşanan uzun tartışmaların ardından, Ramsad sonraki taşımaların hava yoluyla, İsrail Hava Kuvvetleri'ne ait "Rhino"larla –askeri nakliye uçağı Herkül C-130– yapılmasına karar verir. Bu iş Sudan'ın hava sahasına girilmesini ve İsrail askerlerinin tekrar tekrar düşman bir ülkenin topraklarına inmesini gerektiren riskli bir kumardı. Ancak İsrail'in başka seçeneği yoktu: Etiyopyalı Yahudiler kurtarılmalıydı.

Mayıs 1982'de, Mossad ajanları Sudan'a dönerler. İlk görevleri, Sudan Limanı'nın güneyinde olası iniş alanları

bulmaktır. Terk edilmiş bir İngiliz havaalanı bulurlar; pist tamir edilir ve ağır Rhinoların inişine uygun hale getirilir. İlk Yahudi grubu buluşma noktasından havaalanına taşınırlar. İniş pisti, meşalelerle aydınlatılmıştır. Ancak Hava Kuvvetleri'ne ait devasa Rhino iniş yaparken, Etiyopyalı Yahudilerin korkudan ödü patlar. Hayatlarında ilk kez gördükleri bu kocaman metal kuş motor homurtuları, yükselen toz bulutları arasında yere inmiş, dosdoğru üzerlerine gelmektedir. Çoğu kaçar ve ancak Mossad ajanlarının uzun süren ikna çabalarından sonra geri dönmeyi kabul ederler. Bazıları, bu çelik canavarın karnına girmeyi inatla reddeder. Derhal havalanması gereken uçak, bir saat rötardan sonra 213 Yahudi'yle kalkar.

Ajanlar genel merkezden bir tebrik telgrafı alırlar, ama bu olaydan önemli bir ders çıkarılmıştır. Bir dahaki seferlerde kamyonlar yolcularını Rhinolar piste inene ve merdiveni indirene kadar boşaltmayacak, hatta kamyonlar, uçağın kuyruk kısmına yanaştırılıp Yahudilerin doğrudan uçağın açık kapısından içeri girmesi sağlanacaktı.

Bu bir başarıydı, ancak uzun sürmeyecekti. Sudanlı yetkililer terk edilen havaalanındaki tuhaf hareketliliği fark edince, Mossad ajanları yeni bir iniş alanı bulmak zorunda kaldılar. Çok geçmeden Sudan Limanı'nın 46 kilometre güneybatısında yeni bir iniş pisti bulundu. Bu sefer, Mossad ajanları her biri 200 Yahudi taşıyacak yedi Herkül uçağıyla büyük bir kurtarma operasyonu yapmaya karar verdiler.

"Kardeş Operasyonu" Ramsad Haka ve Paraşüt Birlikleri Komutanı General Amos Yaron'un şahsi komutası altında gerçekleşti. Sonraki iki sene içinde, 1982 ortasından 1984 ortasına kadar, bu operasyonla 1.500 Etiyopyalı Yahudi İsrail'e taşındı.

Bu başarılı operasyon neredeyse başarısızlıkla sonuçlanacaktı. Sudan güvenlik güçlerine hizmet eden bir muhbir, Mossad bağlantısını mülteci kamplarında teşhis etmişti. Etiyopyalı bir

Yahudi olan Addis Solomon gözaltına alındı ve kırk iki gün boyunca işkence gördü. Sudanlılar Solomon'un bağlantılarını ve Mossad ajanlarıyla buluşma noktalarını öğrenmek istiyorlardı. Ancak Solomon işkenceye boyun eğmedi ve bildiklerini açıklamadı.

1984'ün sonunda, mülteci kamplarında durum kötülemişti. Açlık ve bulaşıcı hastalıklar yüzünden Etiyopyalı Yahudiler ölüyorlardı. Sudan'da iç savaş çıktı ve diktatör Jaffer el Nimeiri'nin rejimini tehdit etmeye başladı. Rejimin ayakta kalması ancak ABD'nin acilen para ve yiyecek yardımı yapmasına bağlıydı.

İsrail, Washington'dan İsrail'e hava köprüsünün devam etmesine izin verdiği takdirde, yardım yapılmasını istedi. Yönetim kabul etti ve Hartum'daki ABD büyükelçisine, bu koşullar üzerinden pazarlık etmesi yönünde talimat verildi. Sonuç olarak ortada bir yerde anlaşıldı – Yahudiler İsrail'e değil bir başka ülkeye uçacaklardı; Sudan bunun karşılığında yiyecek ve yakıt yardımı alacaktı.

Hartum'daki ABD Büyükelçiliği Washington'a, Yahudilerin Sudan'dan beş ya da altı hafta içinde çıkarılabileceği bilgisini ulaştırdı.

Böylece "Musa Operasyonu" doğdu.

Bu sırada, Haka'nın yerine Ramsad olarak, geçmiş senelerde Etiyopyalı Yahudilerin göçünü organize etme yönünde enerjik çabalarıyla ön plana çıkan yardımcısı Nahum Admoni geçmişti. Admoni, bu sefer adamlarını Yahudileri Belçika üzerinden uçurmakla görevlendirdi. Küçük bir charter şirketi olan Yahudi bir işadamı, sahip olduğu Boeing uçaklarıyla bu operasyonu üstlenmeyi kabul etti.

Böylece 18 Kasım 1984 saat 01:20'de ilk Belçika uçağı Sudan'a indi. Aç, yorgun ve feci şekilde korkmuş 250 mülteci uçağa bindiler. Ancak Belçikalı pilot, uçakta yalnızca 210 oksijen maskesi olduğu ve 250 yolcuya yetmeyeceği gerekçesiyle

havalanmayı reddetti. Mossad sorumlu ajanı pilotu kenara çekip sessiz ve kararlı bir şekilde fısıldadı: "Kimin yaşayıp kimin öleceğine kendiniz karar verin öyleyse." Ardından da sessiz olmayan bir tonla ekledi: "Kokpite girip motoru çalıştırmadığın takdirde, seni uçaktan atıp yerine başka bir pilot oturtacağım."

Bu ikna edici bir konuşma oldu. Pilot kokpite girdi ve saat 02:40'ta, "Operasyon Musa"nın ilk uçağı Brüksel aktarmalı olarak İsrail'e yola çıktı. Sonraki 47 gün boyunca Boeingler yaptıkları 36 gizli uçuşla, 7.800 Etiyopyalı Yahudiyi taşıdılar.

İsrail'de askeri sansür bu operasyon hakkında dışarıya bilgi sızmaması için var gücüyle çabaladı. Bu çabalar Yahudi Ajansı başkanı Arie Dulzin, "Yahudi kavimlerinden birisi, anavatanımıza dönmek üzere," şeklinde bir beyanda bulununcaya kadar başarılı oldu. Bu yorumun ardından, *New York Jewish Press* operasyonun detaylarını yayınladı; *Los Angeles Times* da onu takip etti.

Üç gün sonra Başbakan Şimon Peres Knesset'e şöyle dedi: "İsrail hükümeti, son Etiyopyalı Yahudi de anavatana dönene kadar gücü dahilinde ve hatta ötesinde çaba sarf edecektir." Aynı gün, Sudan hükümeti uçuşları iptal etti ve operasyon da sona erdi.

Sudanlıları çileden çıkaran yalnızca basında çıkan yazılar değil, İsrail Başbakanı'nın da konuşmasıyla hikâyeyi doğrulamasıydı. "İsrailliler bir ay daha sussalardı," dedi Washington'daki bir ABD yetkilisi dalga geçercesine, "Etiyopya'daki bütün Yahudileri kurtarmak mümkün olacaktı."

Başkan Yardımcısı George H. Bush, Musa Operasyonu'ndan ve İsrail'in Etiyopyalıları ülkeye getirmek için göze aldıkları büyük risklerden çok etkilenmişti. Harekete geçmeye karar verdi. Musa Operasyonu'nun iptalinden birkaç hafta sonra, ABD Hava Kuvvetleri'ne ait yedi Herkül uçağı, Al Qadarif'teki havaalanına indi. Uçakta CIA ajanları vardı.

Amerikan görev gücü, "Saba Melikesi Operasyonu"nu başlattı ve Sudan'da kalan 500 Etiyopyalı Yahudi'yi alarak dosdoğru Necef'te, Mitzpeh Ramon'daki İsrail Hava Kuvvetleri üssüne indirdi.

İki ay sonra, Jaffer el Nimeiri askeri darbeyle iktidardan indirildi. Libya istihbarat yetkilileri, halen Hartum'da olan Mossad ajanlarını bulmak amacıyla Sudan'a koşturdular. Libyalılar kalan üç Mossad ajanını buldu ama ajanlar son anda bir CIA ajanının evine kaçmayı başardılar. Amerikalı onları evinde sakladı ve ardından büyük kutularda, Kenya'nın başkenti Nairobi'ye kaçırdı. Sudan'daki üst düzey Mossad yetkililerinden biri olan David Molad, ülkeden sessizce çıktı. Etiyopyalı Yahudilerin kurtarılması, Mossad'dan emekli olmadan önce katıldığı son operasyondu.

Musa ve Saba Melikesi operasyonlarında ABD ve İsrail kusursuz, adeta şiir gibi bir işbirliği içinde çalışmışlardı. Ne yazık ki, bu olaylardan kısa süre sonra, Washington'da Pollard skandalı patlak verdi: ABD istihbarat topluluğunun Yahudi bir çalışanı olan Jonathan Pollard, İsrail adına casusluk yapmaktan tutuklandı. ABD hükümeti hem şaşkındı hem de kızgın; CIA başkanları ihanete uğradıklarını hissettiler, yardım ettikleri müttefikleri, karşılığında casusluğa kalkışmıştı.

İsrail hükümeti defalarca özür diledi ve Pollard'ın çaldığı belgeleri ABD'ye iade etti. Ne var ki, Kudüs'le Washington arasındaki gizli ilişkiler büyük bir darbe almıştı. Pollard'ın bağlantıda olduğu önemli ajanlardan biri, Rafi Eitan'dan başkası değildi. Bu efsanevi Mossad ajanı, o sırada Savunma Bakanlığı'nda gizli bir istihbarat örgütünün başındaydı. "Lakam" örgütü (Bilimsel İlişkiler Bürosu) derhal kapatılırken, Washington'da Eitan'a karşı yargı süreci başlatıldı. Eitan bugün bile tutuklanma endişesiyle ABD'ye giremiyor.

Musa Operasyonu birçok Etiyopyalı Yahudi tarafından, binlerce kişinin hayatına mal olduğu gerekçesiyle eleştirildi. Mossad'da da, o dönemde Shabtai Shavit liderliğindeki Caesarea yetkilileri, operasyonun Bitzur bölümü tarafından planlanmasını ve yürütülmesini tenkit ettiler. Shavit ve adamları Bitzur'un marjinal bir bölüm olduğunu ve "Musa" büyüklüğünde bir operasyonu üstlenmeye uygun olmadığını iddia ettiler. Bitzur ajanlarıysa, operasyonun özellikle doğaçlama yapısı nedeniyle başarıya ulaştığını savunurken, Musa Operasyonu'nun farklı aşamalarını yürütmek üzere en iyi Mossad ajanlarını görevlendirdiklerini de hatırlattılar.

İç anlaşmazlıkların, binlerce Yahudi'nin İsrail topraklarına döndüğü gerçeğini değiştirmesi mümkün değildi. Bütün bunlara rağmen, Operasyon Musa ve Operasyon Saba Melikesi bittikten sonra Etiyopya'da hâlâ binlerce Yahudi vardı. Onlar da İsrail'e göç etmek istiyorlardı, ancak kapılar kapanmıştı. İsrail ideolojik ve Siyonist kaygıların yanı sıra insani bir nedenle onları ülkeye getirmenin zorunlu olduğunu kabul ediyordu: Birçok aile parçalanmıştı, çocuklar anne babasız, anne babalar çocuksuz İsrail'e varmışlardı, kocalar karıları olmadan... Bu parçalanmalar, ciddi uyum sorunlarına ve ailelerinin desteği olmadan bu yeni gerçekliğe alışamayan gençlerin intihar etmesi gibi kişisel trajedilere yol açmıştı. Yahudi ajansı temsilcileri, başkent Addis Ababa civarındaki kamplara binlerce Yahudi taşıdılar ve Etiyopyalı Yahudiler kendilerini İsrail topraklarına götürecek mucize için dua etmeyi bırakmadılar.

Mucize sonunda gerçekleşti.

Musa Operasyonu'ndan altı yıl sonra, Mayıs 1991'de, Solomon Operasyonu başladı. Operasyon sivil savaşın en hararetli günlerinde, iktidardaki askeri cunta yönetimine karşı

ayaklanan isyancılar her yönden Addis Ababa'ya yaklaşırken yürütüldü. ABD aracılığıyla son dakikada, İsrail hükümetiyle etrafı kuşatılan Mengistu arasında, iktidardan düşmeden önceki birkaç günde bir anlaşmaya varıldı. Anlaşmanın görüşmeleri, bu görevi Başbakan İzak Şamir'in talebiyle üstlenen, İsrail'in İran ve Lübnan'daki özel temsilcisi, "esrarengiz adam" Uri Lubrani'nin gizli faaliyetleri sayesinde yapılmıştı. İsrail, Yahudilerin göçüne karşılık Etiyopya'ya 35 milyon dolar ödemeyi kabul ederken, ABD de Mengistu hükümetinin önemli şahsiyetlerine ABD'de politik sığınma hakkı vermeyi vaat etti. Aynı sırada, isyancıların liderleriyle de bir anlaşmaya varılarak İsrail operasyonu yürüttüğü sürece saldırılara ara vermeleri sağlandı. 36 saat sonra operasyon tamamlanmıştı.

Solomon Operasyonu'nu yürütme yetkisi IDF'ye verilmişti. Genelkurmay Başkanı General Amnon Lipkin Shahak, operasyonun komutasını devraldı. Onun emriyle, İsrail "uçabilen her şeyi" Addis Ababa'ya gönderdi. El-Al Havayolları Etiyopya'ya otuz uçak, Hava Kuvvetleri'yse uçaklarından çoğunu yolladı. Elit Shaldag (Balıkçıl) komandoları Addis Ababa'ya gittiler. Yanlarında İsrail'e birkaç sene önce göç eden Etiyopya kökenli paraşütçüler ve binlerce piyade vardı. Havaalanı sınırında mevzilenerek Yahudileri uçaklara bindirdiler. Uçaklar şimşek hızıyla havalanarak İsrail'e yola çıktı. Operasyon sırasında bir dünya rekoruna imza atıldı: Bir El-Al Boeing-747, 1.087 göçmenle havalandı; indiğinde 1.088 yolcu taşıyordu. Uçuş sırasında bir bebek dünyaya gelmişti.

İsrail'den Yahudi kardeşlerini kurtarmaya gelen genç Etiyopyalı askerlerin görüntüsü, göçmenler arasında büyük duygusal dalgalanmalara yol açtı. Yeşil IDF üniformalı, kırmızı bereli ve asker botlu Etiyopyalı paraşütçüler bile gözyaşlarını tutmakta zorlanıyorlardı.

Bugün, Solomon Operasyonu'ndan yirmi yıl sonra, Etiyopya'da hâlâ Yahudiler yaşıyor ve onları İsrail'e getirme çabaları da devam ediyor. Ne var ki, çoğunlukla Afrika kırsal yaşamıyla modern Batı yaşamı arasındaki uçurum nedeniyle, ama aynı zamanda aleni ırkçılık ya da bazı dini liderlerin Etiyopyalıların gerçekte Yahudi olmadıkları yönündeki çirkin iddiaları yüzünden, Etiyopyalı Yahudilerin İsrail toplumuna uyum sağlaması kolay olmadı.

"Yolculuk" şarkısının son kıtasının dediği gibi:

"Aydan
Annemin hayali bana bakıyor
Anne, kaybolma sakın!
Yanımda olsaydı
İkna ederdi onları
Yahudi olduğuma."

BİBLİYOGRAFYA VE KAYNAKÇA

"Mossad – Büyük Operasyonlar" çok çeşitli kaynaklar, kitaplar, belgeler, gazete yazıları ve röportajlar esas alınarak hazırlanmıştır. Son derece gizli bir konuyu ele aldığından, güvenilir ve sağlam kaynaklar kullanmanın önemi tartışılamaz. İbranice kaynakların çoğu yayınlanmamış metinlerden ve gölgeler dünyasının belli başlı oyuncularıyla yapılan ayrıntılı röportajlardan oluşmaktadır. Bunların dışında, çok sayıda İngilizce kaynağa da başvurduk. Aşırı üretken zihinlerin hayali uydurmalarıyla güvenilir kaynakları birbirinden ayırdıktan sonra elbette. Bu çabamızda başarılı olduğumuzu umut ediyoruz.

Referanslarda bahsi geçen İbranice kitap ve makale adları İngilizce'ye çevrilmiştir. (İ)yle işaretlenen kaynakların aslı İbranice'dir.

Bu kitap için birçok değişik kaynak arasında, Dr. Ronen Bergman'ın aşağıdaki eserleri de yazarlar tarafından kullanılmıştır.

Bölüm 1: GÖLGELERİN KRALI'nda diğer kaynaklarla birlikte yararlanılan kitapları:

In his Majesty's Service, Ronen Bergman, *Yedioth Ahronoth*, 5.2.2010(İ)

Dagan raised Chaos, Ronen Bergman, *Yedioth Ahronoth*, 7.10.2005(İ)

Closed Institution, Ronen Bergman, *Yedioth Ahronoth*, 3.7.2009(İ)

Bölüm 2: TAHRAN'DA CENAZE TÖRENİ'nde diğer kaynaklarla birlikte yararlanılan yazıları:

Bergman Ronen, *Point of no return*, Kinneret, Zmora-Bitan Dvir, 2007, s.32, 454-456, 470-471, 473, 478, 481-482, 491-492 (İ)

A fantastic incident, Ronen Bergman, *Yedioth Ahronoth*, 7.12.2007 (İ)

The spy who talked, Ronen Bergman, *Yedioth Ahronoth*, 12.9.2009 (İ)

The Brain, Ronen Bergman, *Yedioth Ahronoth*, 19.3.2010 (İ)

Bölüm 4: SOVYET CASUSU VE DENİZDEKİ CESET'te diğer kaynaklarla birlikte yararlanılan kitapları:

That's how the Mossad killed Father (and lied to Mother), Ronen Bergman, *Yedioth Ahronoth*, 26.5.2006 (İ)

Bölüm 14: "BUGÜN SAVAŞA GİRİYORUZ!"da diğer kaynaklarla birlikte yararlanılan kitapları:

Their man in Cairo, Ronen Bergman, *Yedioth Ahronoth*, 6.5.2005 (İ)

Code name Hatuel, Ronen Bergman, *Yedioth Ahronoth*, 7.9.2007 (İ)

Bölüm 16: SADDAM'IN SÜPER SİLAHI'nda diğer kaynaklarla birlikte yararlanılan kitapları:
Cut off his head, Mossad version, Ronen Bergman, Yedioth *Ahronoth*, 8.6.2007 (İ)

Bölüm 17: AMMAN'DAKİ FİYASKO'da diğer kaynaklarla birlikte yararlanılan kitapları:
Less Luck than Brain, Ronen Bergman, *Yedioth Ahronoth*, 7.7.2006 (İ)

Bölüm 18: KUZEY KORE'DEN SEVGİLERLE'de diğer kaynaklarla birlikte yararlanılan kitapları:
Asad's Nuclear Plan, Ronen Bergman, *Yedioth Ahronoth*, 4.4.2008 (İ)
The Nuclear General Killed on Shore, Ronen Bergman, Yedioth Ahronoth, 4.8.2008
Wikileaks: The attack on Syria, Ronen Bergman, Berlin, *Yedioth Ahronoth*, 24.12.2010 (İ)

Bölüm 20: KAMERALAR ÇEKİM YAPIYORDU'da diğer kaynaklarla birlikte yararlanılan kitapları:
Turn off the Plasma, Ronen Bergman, *Yedioth Ahronoth*, 31.12.2010 (İ)
The Anatomy of Mossad's Dubai Operation, Ronen Bergman, Christopher Schult, Alexander Smoltczyk, Holger Stark ve Bernard Zand, Spiegel Online, 17.1.2011

Bölüm 21: SABA MELİKESİ'NİN DİYARINDAN'da diğer kaynaklarla birlikte yararlanılan kitapları:
The Price: 4000 killed, Ronen Bergman, *Yedioth Ahronoth*, 3.7.1998 (İ)

Bölüm 1: GÖLGELERİN KRALI

Meir Dagan, the mastermind behind Mossad's secret war, Uzi Mahanaimi, *The Sunday Times*, 21 Şubat 2010 (İ)
The powerful, shadowy Mossad chief Meir Dagan is a street-fighter, *The London Times*, 18 Şubat 2010
Mossad Chief Meir Dagan is a "streetfighter", *The Nation*, Pakistan, 18 Şubat 2010
Vegetarian, painter... spy chief, Uzi Mahanaimi, *The Sunday Times*, 21 Şubat 2010 (İ)
Mossad – The World's Most Efficient Killing Machine, Gordon Thomas, 12 Eylül 2002, www.rense.com
Abu Jabel gets the Mossad, Yigal Sarna, *Yedioth Ahronoth*, 13.9.2002 (İ)
Mike Eldar, Sayeret Shaked Teşkilatı, The Heritage, "Birim 424" kitabının özeti, Sayeret (Komando) Shaked'ın hikâyesi, Shaked Association tarafından yayınlandı. (İ)
Dagan Who? Sima Kadmon, *Yedioth Ahronoth*, 30.11.2001(İ)
Mossad in deep freeze, Ron Leshem, *Yedioth Ahronoth*, 18.1.2002 (İ)
The first liquidations, Yigal Sarna & Guy Leshem, *Yedioth Ahronoth*, 26.9.1997 (İ)
For You, Grandpa, Amos Shavit, *Yedioth Ahronoth*, Day of the Holocaust, 12.4.2010 (İ)
One could blow up, Amir Oren, *Haaretz*, 28.3.2010 (İ)
Even in the Yom Kippur War the best generals were mistaken, Ron Leshem, *Yedioth Ahronoth*, 14.1.2000 (İ)
Sharon Raised Dagan, Nahum Barnea, *Yedioth Ahronoth*, 13.9.2002 (İ)
The brave officer who did not recoil from killing, *Yedioth Ahronoth*, 11.9.2002 (İ)
Meir Dagan: Israeli Superman, Smadar Perry, *Yedioth*

Ahronoth, 17.1.2010 (İ)
Israel is conducting a liquidation campaign in the Middle East, Dana Herman, *Haaretz*, 14.2.2010 (İ)
His life's job, Yoav Limor & Alon Ben-David, YNET, 4.6.2005 (İ)
In the dark, it's not bad to be Head of the Mossad Meir Dagan, Amir Oren, *Haaretz*, 26.3.2010 (İ)
Even Nasrallah fears Dagan's methods, Aluf Ben, *Haaretz*, 26.9.2008 (İ)
Special profile – The man who gave back to Israel its deterrent, Alon Ben David, 4.2.2010, News.nana10.co.il/article (İ)
A Politician takes risks (about Meir Dagan), Stella Korin Liber, *Globe's*, 18.2.2010 (İ)
Who will handle the Iranian Nuclear project, Aluf Ben, *Haaretz*, 26.8.2003 (İ)
Sharon transfers to the Mossad director the dealing with the Iranian nuclear threat, Aluf Ben, *Haaretz*, 4.9.2003(İ)

Suriye ve Lübnan'da terörist liderlerine saldırılar
Islamic Jihad Leader killed in Lebanon, Bassem Mroue, the Associated Press, *The Washington Post*, 26 Mayıs 2006
Syria blast kills Hamas militant, *BBC News*, 26.9.2004
Report: Mashal's secretary was killed in Syria, *Yoav Stern*, *Haaretz*, 15.9.2008 (İ)
The explosion in Beirut targeted Hamas official Osama Hamdan, Zvi Yechezkeli, *Nana* 10, 27.12.2009 (İ)
Report: Hezbollah members were killed in the bombing in Beirut, Roie Nachmias, *YNET*, 13.12.2009 (İ)
Report: 3 hurt in the attempt to kill Hezbollah member, Roie Nachmias, *YNET*, 13.1.2010, *Haaretz*, 20.6.2010 (İ)
Netanyahu thanked Dagan in the name of the Jewish people,

Shlomo Zesna, *Israel Hayom* 3.1.2011(İ)
Dear Meir here is George, Itamar Eichner, *Yedioth Ahronoth*, 14.1.2011

Bölüm 2: TAHRAN'DA CENAZE TÖRENİ

Genel

Getting ready for a nuclear ready Iran, Henry Sokolski, Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Politikası Eğitim Merkezi yekili müdürü, Washington ve Patrick Clawson, Washington Ortadoğu Politikası müdür yardımcısı, 314 s, Strategic studies institute.army.mil, 2005
Iranian nuclear weapons? The uncertain nature of Iran's nuclear programs, Anthony H. Cordesman ve Khalid R. Al-Rodhan, Stratejik ve Uluslararası Çalışmalar Merkezi, Washington, 12 Nisan 2006, 86 s.
Briefings on Iran's Weaponization Work, Jeffrey Lewis, 12 Mart 2008, http://lewisarmscontrolwonk.com
Risen James, *State of War, The Secret History of the CIA and the Bush administration*, New York, Simon and Shuster (Free Press Imprint, 2006)
Cockburn Andrew and Leslie, *Dangerous Liaisons, The Inside Story of the US - Israeli Covert Relationship*, New York, Harper and Collins. 1991
Cordesman Anthony, *Peace and War - The Arab Israeli Military Balance enters the 21st Century*, New York, Praeger, 2001
Minashri David, *Iran: Between Islam and the West*, Defense Ministry Publishing House, 1996 (İ)
UN Calls US Data on Iran's Nuclear Aims unreliable, Bob Drogin ve Kim Murphy, *The Los Angeles Times*, 25.2.2007
Juan Cole Interview: Conversations with History, Iran and

Nuclear technology, Institute of International Studies, UC, Berkeley, Harty Kreisler, globetrotter. Berkeley.edu/people5/cole

The Enduring threat - a brief history: Iranian nuclear ambitions and American Foreign policy, Terence M. Gatt, 3.11. 2005, Information Clearing House, www.iformationclearinghouse.info.article

Iran's Nuclear Program, Recent Developments, Sharon Squassoni, Milli Savunma Uzmanı, CRS Kongre raporu, 2003, fpc.state.gov/ documents/organization

Iran nuclear milestones 1967-2009, Nükleer Silah Kontrolü Üzerine Wisconsin Projesi, *Risk Raporu*, Cilt 15 Sayı 6 (Kasım Aralık, 2009)

The Secret Nuclear Dossier: Intelligence from Tehran Elevates Concern in the West, Dieter Bednarz, Erich Follath ve Holger Stark, *Der Spiegel*, 25.1.2010

Parsi Trita, *Treacherous Alliance: the secret dealings of Israel, Iran and the U.S.*, New Haven, Yale University Press, 2007

A brief history of Iran missile technology, Liveleak.com/view, 9.6.2007

Weapons of Mass Destruction, Bushehr-Background, 15.10.2008 Globalsecurity.org/ wmd/world/iran/bushehr

New Nuclear revelations, Text of the press conference of Mohammad Mohadessine, Chairman of the foreign affairs committee of the National council of the resistance of Iran, *Iran Watch*, 10.9.2004

Iranian entity: Islamic Revolutionary Guard Corps, 26.1.2004-27.8.2008, IranWatch.org

Zafrir Eliezer (Gaizi), *Big Satan, Small Satan: Revolution and Escape in Iran*, Maariv, 2002 (İ)

Kam Ephraim, *From the Terror to the Nuclear: The meaning*

of the Iranian Threat, Defense Ministry Publishing House, 2004 (I)

Nakdimon Shlomo, *Tammuz in Flames*, *Yedioth Ahronoth*, Tel-Aviv, 2004 (I)

Iranian Organization: The Nuclear project renewed after 2003, Reuters, *YNET*, 11.12.2007 (I)

Rajavi against the Ayatollahs, Kraig Smith, *Haaretz*.co.il, 2005(I)

First Nuclear Explosion, Ronen Salomon, www.byclick. Info/rs/news (I)

How to build a nuclear bomb, Minerva.tau.ac.il/bsc/1/1804 (I)

Report: Iran will cross the technological threshold in 2010, International Institute for strategic studies, *YNET*, 28.1.2009 (I)

Iran might threaten Europe within three years, Head of American Intelligence, AP, *YNET*, 17.1.2009 (I)

Analyzing the Enigma: What will Iran do if attacked? The answer will surprise You, Dr. Guy Bechor, Forum Intifada, Internet News, 8.12.2008 (I)

Iran will be able to produce a bomb this year, *Der Spiegel*, Forum Intifada, Topics and News, 25.1.2010 & NRG 25.1.2010 (I)

How to stop the bomb, Yoav Limor, *YNET*, 19.6.2007(I)

War Games (Scenarios), David Sanger, *New York Times*, *Haaretz*, 2.4.2010 (I)

Uri Lubrani, An Interview at his retirement from the Ministry of Defense, Yossi Yehoshoa & Reuven Weiss, *Yedioth Ahronoth*, 15.2.2010 (I)

Palestine Iran Palestine, Ari Shavit, *Haaretz*, 25.3.2010 (I)

How the opportunity to attack and destroy the Iranian nuclear project was missed, Aluf Ben & Amos Harel, Haaretz 18.12.2009 (I)

Appointment in Iran- The head of the nuclear project is the scientist who survived the attempt on his life, News Agencies, *Yedioth Ahronoth*, 14.2.2011 (İ)
An Analysis of the Virus in the Iranian nuclear reactor, confirms its target - to sabotage the centrifuges, Yossi Melman, *Haaretz*, 19.11.2010 (İ)
Mossad, US, UK cooperating to sabotage Iran Nukes', JPOST.COM.STAFF, 30.12.2010

Humeyni ve "Anti-İslam" nükleer silahları

Tahiri Amir, *Allah's spirit: Khomeini and the Islamic revolution*, Ofakim, Am-Oved, 1985 (İ)
Will worldwide Recession create Totalitarianism again? Carl Forsloff, 14 Aralık 2008, The Digital Journal
Khamenei vehemently rejects nuclear allegations, Arabianbusiness.com, 3 Haziran 2008
Is Iran striving for nuclear weapons for many years? Katajun Amirpur, Kedma, *Sud Deutsche Zeitung*'dan tercüme edildi, yazarın izniyle, www. Kedma.co.il (İ)
A Speech by the Ayatollah Khomeini about nuclear development and the negative influence of the American technology, Answers Yahoo.com, 9 Nisan 2006 (İ)
Before starting a new war in the Middle East, Yossi Dahan, Haoketz, haokets.didila.com 5.6.2009 (İ)

1977 – İsrail, İran'a balistik füze teklif etti

Minutes of conversation between Defense Minister Weizman and General Toffinian 18.7.1977 ayrıca bkz.
Top Secret Minutes from Israel's Ministry of Foreign Affairs, 18 July, 1977, in Digital National Security Archive, George Washington Üniversitesi, Washington D.C.

The authors' interviews with former Defense Minister Ezer Weizman and with former Director General of the Ministry of Defense, Dr. Pinhas Zusman (Siko)
The Israeli past of the Iranian Nuclear reactor, Gad Shimron, *Maariv*, 8.8.2007 (İ)

Dr. Han ve İran'ın gizli nükleer programı

Eurenco, profile, www.eurenco.com/en/about
Dr. Khan's televised confession, www.whitemaps.co.il
Bin Laden's Operatives still use freewheeling Dubai, *USA Today*, 2 Eylül 2004
Dr. Abdul Qadeer Khan discusses Nuclear Program in TV talk show, Karachi Aaj News television, 31 Ağustos 2009
Iran was offered nuclear parts; Secret meeting in 1987 might have begun program, Daphna Linzer, *The Washington Post*, 27 Şubat 2005
How America looked the other way as Pakistan sold nuclear technology to Iran, Joseph Trento ve Susan Trento, War News, Secret History, 20 Ekim 2009, iraqwarnews.org
Are You with us - or against us? Jonathan Shell, Visiting Professor, Yale Üniversitesi, Wagingpeace.org, 14.11.2007
Non Proliferation Review and Iran - Why China owes us one, William Sweet, Arms control and proliferation, arms control foreign policy.com
Investigation: Nuclear Scandal - Dr Abdul Qadeer Khan, Simon Henderson, *The Sunday Times*, 20 Eylül 2009
A.Q. Khan and the limits of the non proliferation regime, Christopher Clary, Araştırma Yardımcısı, the Center for Contemporary conflict, Monterey CA, Nisan ve Haziran 2004 arasında yazılmış makaleler, www.unidir.orgpdf/articles

Dr. Chaudhry'nin ilticası
Pakistani says A Strike was planned on India, John Kifner, *The New York Times*, 2.7.1998
That Pakistani Nuclear expert may be a lowly accountant, John Kifner, *The New York Times*, 3.7.1998
Scientists say Pakistani Defector is not credible, John Kifner, *NYT*, 8.7.1998
Pakistan was 48 hours away from a preemptive strike: scientist; Chidanaand Raghatta, *Indian Express*, 3 Temmuz 1998
More disclosures after asylum: defector; *The Tribune*, Hindistan, 5 Temmuz 1998
Mystifying Spy, by Narayan D. Keshavan, *Outlook India*, 13 Temmuz 1998
Iran part of Pakistan China Nexus: Khan; Chidanand Rajghatta, *Indian Express*, 3 Temmuz 1998
Asylum seeker's story still doubted, Associated Press of Pakistan, 3.7.1998, GlobalSecurity.org tarafından alıntı
Articles about defection - Pakistani reveals details of Nuclear program, seeks asylum, Robin Wright, *The Los Angeles Times*, 2 Temmuz 1998
Khan Job: Bush spiked probe of Pakistan's Dr. Strangelove, BBC reported in 2001, *Greg Palast*, 2.9.2004, Gregpalast.com
Dr. Iftikhar Han Chaudhry tarafından, 1 Temmuz 1998'de düzenlenen basın konferansı üzerine farklı raporlar, Wildes & Weinberg, Hukuk Bürosu, 515 Madison Avenue, New York.

İsrail ve İran'dan kaçan Asgari ve Amiri'nin sığınma talepleri
Former Iranian Defense Official Talks to Western Intelligence, Daphna Linzer, *Washington Post*, 8.3.2007
Mossad implicated in missing defector mystery, Tim Butcher, *The Telegraph*, 9.3.2007

Defector spied on Iran for Years, by Uzi Mahanaymi, *Sunday Times*, 11.3.2007
Iran Nuclear Scientist Defects to U.S. In CIA "Intelligence Coup", Matthew Cole, ABC NEWS, 1.4.2010
Report: The top Iranian decided to leave his country and defect to USA, *Yoav Stern*, *Haaretz*, 7.3.2007 (İ)
Contradicting reports about the defection of the Iranian General, Yossi Melman, *Haaretz*, 12.3.2007 (H)
Report: Two Iranian nuclear scientists defected lately to the west, Yossi Melman, *Haaretz*, 7.10.2009 (İ)
Iran: The USA is involved in the disappearance of our Atomic scientists, Yossi Melman, *Haaretz*, 8.10.2009 (İ)
Report: Uranium Scientist who disappeared in Saudi Arabia – defected to USA, Reuters, *YNET*, 31.3.2010 (İ)
The nuclear scientist who disappeared in Saudi Arabia assists the CIA, *Israel Hayom*, 2.4.2010 (İ)

Dr. Mohsen Fakhri Zadeh ("Beyin")
Iranian entity: Mohsen Fakhrizadeh Mahabadi. Full bio and functions, including passport numbers. Assets in US and EU frozen, etc. IranWatch.org, 18.6.2007-28.8.2008
NCRI Press conference on Resistance in Iran, Mohammad Mohadessin, Foreign Affairs Committee Chairman, on Fakhrizadeh: Full functions, address, phone numbers, 17.11.2004, IranWatch.Org
Iran suspends enrichment in return for EU pressure on opposition, 15 Kasım 2005, Irannuclear.org
Verbatim: Iranian opposition reveals secret nuclear site in Tehran, 19 Kasım 2004, iranfocus.com
Iran is ready to build an N-bomb, it's just waiting for the Ayatollah's order, James Hider, Tel Aviv'de Richard Beeston ve

Michael Evans, Savunma Editörü, *The Times*, Londra, 3 Ağustos 2009
Disclosing a major secret nuclear site under the Ministry of Defense, NCRI, Weapons of mass destruction, 17 Kasım 2004
Ministry of Defense continues secret work on Laser enrichment program, 12 Şubat 2006, Irannuclear.org
Half Sigma: How much a nuclear bomb has to weigh? 29 Eylül 2009, Half Sigma.com
Fakhri Zadeh - Dr. Strangelove, seeker 401, wordpress.com

İran'daki gizli operasyonlar

US working to sabotage Iran's nuke program, Scott Conroy, Amy Guttman'la birlikte Sheila MacVicar ve Ashley Velie tarafından yazılmış makale, 23 Mayıs 2007
CBS Akşam Haberleri üzerine makale artı rapor
Report: Israel secretly sabotaging Iran's nuclear program, (Using assassins, sabotage, double agents and front companies) *YNET* tarafından *Daily Telegraph* alıntısı, 17.2.2009 (İ)
Western sabotage undermines Iran nuclear drive: experts, France 24, *International News*, AFP, 13 Nisan 2010
Iranian nuclear scientist "assassinated by Mossad", Sara Baxter, *The Times*, 4.2.2007
Bush Authorizes New Covert Action Against Iran, ABC news, 22.5.2007
Jitters over Iran blast highlight tensions, World News, MSNBC, Associated Press, 16 Şubat 2005
Massive explosion in Parchin missile site of the Guard corps, published by National Council of Resistance of Iran, 14 Kasım 2007, NCRI Dış İlişkiler Komitesi
MPG's Bushehr branch video of Petrochemical plant explosion (in Bushehr Province), MPG, Bushehr Şubesi, 15

Ağustos 2009, www.marzeporgohar.org
US sabotaged Natanz, sent defective equipment to Islamic Republic, (power system failed and 50 centrifuges exploded), *Iran Times International*, Washington D.C., 29 Ağustos 2008, bnet - CBS interactive business network
Iranian attack complicates nuclear negotiations, (murder of Ali-Mohammadi), Stratfor, *Global Intelligence*, 12.1.2010
Iran-Israel covert war: the Mossad is said to wage a clandestine campaign of assassination and sabotage against Iran's nuclear programme, but this could backfire on President Obama's efforts to negotiate with Tehran, Ed Blanche, 1 Temmuz 2009, *The Middle East*, www.thefreelibrary.com/_/print
Israel launches covert war against Iran, Philip Sherwell (New York), *The Daily Telegraph*, 18 Şubat 2009
Sources expose covert Israel war on Iran, Press TV, 17 Şubat 2009, *Payvand Iran News*, pavand.com/news
Iran Nuke Laptop Data Came from Terror Group, Gareth Porter, *IPS*, ipsnews.net, 29 Şubat 2008
Report Ties Dubious Iran Nuke Documents to Israel, Gareth Porter, 4 Haziran 2009, *Counterpunch*, www.counterpunch.org
Mysterious Assassination in Iran Who killed Masoud Ali Mohammadi? Dieter Bednarz, *Der Spiegel*, 18.1.2010
Iran's VIP plane crash: Sabotage or Accident? Stratfor.com, 10.1.2006
Swiss Engineers, a nuclear black market and the CIA, William J. Broad ve David E. Sanger, *The New York Times*, 25.8.2008
Iran Hangs Convicted Spy for Israel, Thomas Erdbrink, *The Washington Post*, 23.11.08
British agent exposed true purpose of Qom Reactor, Ron Ben-Ishai, YNET, 15.12.09
How secrecy over Iran's Qom nuclear facility was finally

blown away? Catherine Philip, Francis Elliot ve Giles Whittell. *Sunday Times*, 26.9.2009
CIA knew About Iran's Secret Nuclear Plant Long Before Disclosure, Bobby Ghosh, *Time Magazine*, 7.10.2009
How ElBaradei misled the world about Iran's Nuclear Program, Yossi Melman, İngilizce *Haaretz*, 3.12.09
Mossad: was This the Chief's last hit? Gordon Thomas, *The Telegraph*, 5 Aralık 2010
Israel Seen Engaged in Covert War Inside Iran, Luke Baker, Londra (Reuters), 17 Şubat 2009
West is assassinating scientists as negotiation strategy, JPost.com.staff, 1.12.2010
Time Magazine: The scientist who was attacked in Teheran – the most senior in the nuclear Iranian plan, Anshil Pepper, *Haaretz*, 3.12.2010 (İ)
Iran blames Israel for killing its Defense Minister, Yossi Melman, *Haaretz*, 2.1.2011 (İ)
Gordon Thomas, *Gideon's Spies*, Thomas Dunne Books, *St. Martin's Press*, New York, 2009, s. 478
Report: The Mossad killed an Iranian nuclear scientists, Jerry Louis, Orly Azulay, Itamar Eichner, *Yedioth Ahronoth*, 4.2.2007 (İ)
Nuclear Sting, Eldad Beck, Yaniv Halili, *Yedioth Ahronoth*, 26.8.2008 (İ)
The Enigma of the chemical Iranian cargo, Menachem Ganz, *Yedioth Ahronoth*, 25.9.2008 (İ)
They sold them faulty equipment, Yossi Melman, *Haaretz*, 13.7.2007 (İ)
Did the Mossad fail? Yossi Melman, *Haaretz*, 25.11.2008 (İ)
Straw companies or the Mossad – how we screwed Iran, Yossi Melman, *Haaretz*, 28.11.2008 (İ)

Iran hanged a Mossad agent (Ali Ashtari), "Inyan Merkazi", *News Room*, 22.11.2008 (İ)

İran'a Rus yardımı

Nuclear aid by Russians to Iranians suspected, *The New York Times*, 10.10.2008
The Russian handicap to US Iran policy, Ariel Cohen, *Jerusalem Center for Public Affairs*, Cilt 8, Sayı 28, 22 Nisan 2009
Statement by Director, DCI Non Proliferation Center, John Lauder, on Russian Proliferation to Iran's Weapons of Mass Destruction and Missile Programs, to the Senate Foreign Relations Committee, as prepared for Delivery on 5 October 2000, Belgeler Ana Sayfa, CIA tarafından açıklanan belgeler, faqs.org
The Collapse of the Russian scientists and Rogue States, T.P. Gerber, 2005, Massachusetts Teknoloji Enstitüsü
Russia-Iran nuclear deal signed, BBC News, 27 Şubat 2005
Arctic Sea was carrying illegal arms says general, Shaun Walker, *The Independent*, 24.7.2009
Was Russia's Arctic sea carrying missiles to Iran? Simon Shuster, *Time Magazine*, 31.8.2009
Report: Netanyahu transferred to the Kremlin a list of scientists who assist Iran, Zach Yoked, *Maariv*, 4.10.2009 (İ)

İsrail-ABD – işbirliği ve anlaşmazlık

US rejected aid for Israeli raid on Iranian nuclear site, David Sanger, *The New York Times*, 10.1.2009
An Israeli preventive attack on Iran's nuclear sites: implications for the US, James Philips, 15 Ocak 2010, The Heritage Foundation, www.heritage.org
Facing Iran: Lessons learned since Iraq's 1991 missile attack

on Israel, Moshe Arens, The Jerusalem center for public and state matters, 8.3.2010
Segev Shmuel, *The Iranian triangle, the secret relationship between Israel-Iran-USA*, *Maariv*, 1981 (İ)

Stuxnet ve casusluk

Computer virus in Iran actually targeted larger nuclear facility, Yossi Melman, *Haaretz*, 28.9.2010 (İ)
The meaning of Stuxnet, *The Economist*, 2 Ekim 2010
Israel may or may not have been behind the Stuxnet "worm" attack on Iran – and it doesn't matter whether it was, Yossi Melman, *Tablet*, 5 Ekim 2010
Iran executes 2 men, saying one was spy for Israel, William Yong, *The New York Times*, 28 Aralık 2010
Iranian citizen hanged for spying for Israel, Yossi Melman, Haaretz 29.12.2010 (İ)
Iran: "We hanged an Israeli Spy" – Ali Akbar Siadat was hanged for spying for Israel that paid him US$60,000, Smadar Perry, *Yedioth Ahronoth*, 29.12.2010 (İ)
Tehran demands UN intervention, accuses Israel of killing her defense minister (Ali Riza Askari), Yossi Melman, *Haaretz* 2.1.2011(İ)
Iran to the UN: Find out what happened to the missing General, *YNET*, 31.12.2010 (İ)
Outgoing Mossad head delivers farewell words, Jpost.com.staff, *Jerusalem Post*, 7 Ocak 2011
Netanyahu Bids Farewell to Mossad Chief, Gil Ronen, Arutz Sheva, Israel National News.com, 1.3.2011 (İ)
Iran threat is too much for the Mossad to handle, Israel's intelligence agencies operate brilliantly, but they can't tackle historic challenges single-handedly, Ari Shavit, *Haaretz*.com,

18.2.2010 (İ)
The Superman of the Hebrew State, Ashraf Abu-El-Hul, *El Aharam*, 16.1.2010

Bölüm 3: BAĞDAT'TA BİR İDAM

Eshed Hagai, *One Man Mossad, Reuven Shiloach: Father of the Israeli Intelligence*, Idanim, Tel-Aviv, 1988
Teveth Shabtai, *Ben Gurion's Spy, The Story of the Political Scandal that Shaped Modern Israel*, New York, Columbia University Press, 1990 (İ)
Strasman Gavriel, *Back from the Gallows*, Yedioth Ahronoth Books, Tel-Aviv, 1992 (İ)
Bar-Zohar Michael, *Spies in the Promised Land*, Houghton Mifflin, Boston, 1972
Shlomo Hillel, Yehuda Taggar, Mordechai Ben-Porat'la görüşmeler

Bölüm 4: SOVYET CASUSU VE DENİZDEKİ CESET

Avni hadisesi

Avni Ze'ev, *False Flag. The Soviet Spy who penetrated the Israeli secret intelligence service*, St. Ermin's Press, 2000.
Michael Bar-Zohar'ın yazdığı Spies in the Promised Land için hazırlanmış, Zeev Avni'yle ilgili sansür gören ve basılmayan bölüm, Isser Harel'in ağzından
Ze'ev Avni röportajları, eski Ramsad Isser Harel, Şabak eski şefi Amos Manor, Mossad ve Şabak üyeleri (isimsiz)

Denizdeki Ceset

Spies in the Promised Land kitabı için hazırlanan, "Vatan Haini" İskender Israil hakkında hazırlanan sansürlü ve ba-

sılmamış bölüm
Isser Harel, Amos Manor, Rafi Eitan, Raphi Medan, aile üyeleri ve dostlarıyla görüşmeler (isimsiz)
The First Kidnapping by the Mossad, Michael Bar-Zohar, Anashim *(People Magazine)*, 19-15 Nisan 1997 (sayı 14) (İ)

Bölüm 5: "AH, O MU? KRUŞÇEV'İN SÖYLEVİ..."

Röportajlar: Victor Grayevski, Amos Manor, Isser Harel, eski yardımcı Ramsad Ya'acov Caroz
Khrushchev Nikita, *The Secret Speech - on the Cult of Personality*, Fordham Üniversitesi, Modern Tarih Kaynak Kitap.
Rettie John: The Day Khrushchev denounced Stalin, BBC, 18 Şubat 2006
Khrushchev's War with Stalin's Ghost, Chamberlain William Henry, *Russian Review* 21, sayı 1, 1962
Dreams into Lightning: Victor Grayevski, Michael Ledeen, 5 Kasım 2007, asher813typepad.com/dreams... into/victor grayevsk.html
The Man Who Began the End of the Soviet Empire, Abraham Rabinovich, *The Australian*, 27 Ekim 2007
Victor Grayevski, Telegraph.co.UK, 1 Kasım 2007
The secret about Khrushchev speech, Tom Perfit, *The Guardian, Haaretz*'de alıntı, 27.2.2006 (İ)
Gad Shimron, *The Mossad and The Myth*, Keter, Kudüs 2002 (İ)
There is a speech of Khrushchev from the Congress, Yossi Melman, *Haaretz*, 10.3.2006 (İ)
Our man in the K.G.B, Yossi Melman, *Haaretz*, 22.9.2006 (İ)
The Secret of Khrushchev Speech, Tom Perfit, *The Guardian, Haaretz*'de alıntı, 27.2.06 (İ)
Total change (turnabout) in broadcasting with the entrance of

Victor Grayevski, *Kol Israel*, (İ) 70,www.iba.org.il/ kolisrael70

Bölüm 6: "EICHMANN'I BULUP GETİRİN, ÖLÜ YA DA DİRİ!"

"*Spies in the Promised Land*" kitabında sansüre uğrayan ve basılamayan, sonradan 1970'te *Yedioth Ahronoth*'da ve Michael Bar-Zohar'ın kitabında –*Day of Reckoning*, Tepper, 1991– basılan Isser Harel'le röportajlar ve belgelere dayanan bölümler,
Harel Isser, *The House on Garibaldi Street*, Maariv Library, 1975 (İ)
Bascomb Neal, *Hunting Eichmann*, Miskal Books, Yedioth Ahronoth, Tel-Aviv, 2010 (İ)
Malkin Peter Z., *Eichmann in my hands*, Revivim, Tel-Aviv, 1983 (İ)
Myth in Operation, The capture of Adolf Eichmann, Avner Avrahami, *Haaretz*, 7.5.2010 (İ)
The man with the syringe, Dr. Yona Elian, Etty Abramov, *Yedioth Ahronoth*, 13.5.2010 (İ)
The age and the trick (Rafi Eitan), Yael Gvirtz, *Yedioth Ahronoth*, 31.3.2006 (İ)
Zvi Malkin: The man who captured Eichmann, Eli Tavor, *Yedioth Ahronoth*, 15.3.1989 (İ)
Fifty Years after Adolf Eichmann's capture and transfer to Israel, his abductors dispel some myths about the operation and tell how they felt when that top Nazi was in their hands, Avner Avrahami, *Haaretz* 8.5.2010 (İ)
Yehudith Nessiyahu is Dina Ron, the woman who kidnapped Eichmann, Uri Blau, *Haaretz*, 19.9.2008 (İ)
The operation to capture Adolf Eichmann – Resmi Şabak ve Mossad yayını 1960 (İ)

Peter Zvi Malkin, Israeli Agent Who Captured Adolf Eichmann, Dies, Margalit Fox, *The New York Times*, 3 Mart 2005
"Mother I captured Eichmann", Michal Daniel, *YNET*, 27.5.2003 (İ)
A Prickly Souvenir, Etty Abramov, *Yedioth Ahronoth*, 24.6.2011(İ)

Bölüm 7: YOSSELE NEREDE?

Harel Isser, *Operation Yossele*, Idanim, Tel-Aviv, 1983 (İ)
Isser Harel, Ya'acov Caroz, Amos Manor'la görüşmeler
The Convert from Neturei Karta, Yair Etinger, *Haaretz*, 9.7.2010 (İ)
For them he remained Yossele, 45 Years after the operation, the fighters did not forget those days, Eyal Levi, *Maariv* NRG, 18.10.2005 (İ)

Bölüm 8: MOSSAD HİZMETİNDE BİR NAZİ KAHRAMANI

Haim Israeli, Rafi Eitan, Raphi Medan, Isser Harel, Meir Amit, Amos Manor, Wernher von Braun'la görüşmeler
Trial of Otto Skorzeny and others, General Military Government Court of the US Zone of Germany, 18.8-9.9.1947, İngiliz istihbarat dosyası.
The liquidation of a German scientist in the 60, Shlomo Nakdimon, Moshe Ronen, *Yedioth Ahronoth* 13.1.2010 (İ)
Harel Isser, *The German Scientists affair 1962-1963*, Maariv Library, Tel-Aviv, 1982 (İ)
Bar-Zohar Michel, *La Chasse aux Savants Allemands*, Paris, Fayard, 1965
Bar-Zohar Michael, *Shimon Peres- The Biography*, Random House, New York, 2007

Bölüm 9: ŞAM'DAKİ ADAMIMIZ
Elie Cohen's ailesi, erkek kardeşleri ve karısı, Jacques Mercier'le görüşmeler
Segev Shmuel, *Alone in Damascus, the life and death of Elie Cohen*, Keter, Jerusalem, 1986 (İ)
Elie Cohen, a series of articles by Michael Bar-Zohar, *Haaretz*, Eylül 1967 (İ)
The daughter of the spy Elie Cohen opens up all her wounds, Jacky Hugi, NRG, ve *Maariv* 14.10.2008 (İ)

Bölüm 10: "BİR MIG-21 İSTİYORUM!"
Meir Amit, Ezer Weizman'la görüşmeler
Amit Meir, *Head to Head*, Maariv, Hed-Arzi, 1999 (İ)
Nakdimon Shlomo, *The hope that collapsed – The Israeli Kurdish connection 1963-1975*, Miskal, Tel-Aviv 1966 (İ)
The Jewel in the Crown, Yael Bar, Lior Estline, İsrael Hava Kuvvetleri İnternet sitesi (İ)
Broken wings, Sara Leibovitz-Dar, NRG, *Maariv*, 2.6.2007 (İ)

Bölüm 11: ASLA UNUTMAYANLAR
"Anton Kunzle", Menahem Barabash'la görüşmeler
"Kunzle Anton" ve Shimron Gad, *The Death of the hangman of Riga*, Keter, Kudüs, 1997 (İ)
Bar Zohar Michel, *Les Vengeurs*, Paris, Fayard, 1968
Menahem Barabash, a former Lehi member and one of the killers of the hangman of Riga – an obituary, Uri Dromi, *Haaretz*, 18.10.2006 (İ)
Still from the same village, Mika Adler, *Israel Today*, 16.4.2010 (İ)
Critical mishap in Paraguay, Aviva Lori, Yossi Melman, *Haaretz* 19.8.2005 (İ)

The hangman of Riga was kidnapped and found dead, News Service, *Yedioth Ahronoth*, 7.3.1965 (İ)
A Quick Trial to the Murderers of Cukurs, John Alison, *Yedioth Ahronoth*, 8.3.1965 (İ)
When a hangman is offering you his gun, Amos Nevo, *Yedioth Ahronoth*, 25.7.1997 (İ)
Grandfather killed a Nazi, Gad Shimron, Bamachane, 25.2.2005 (İ)

Bölüm 12: KIZIL PRENS'İN PEŞİNDE

Bar-Zohar Michael and Haber Eitan, *Massacre in Munich*, The Lyons Press, Guilford 2005, *The Quest for the Red Prince*'in güncellenmiş bir baskısı, Weidenfeld ve Nicolson, Londra, 1983
Dittel Wilhelm, *Mossad Agent: Operation Red Prince*, Bitan, 1997 (İ)
David B. Tinnin David B. with Christensen Dag, *Hit Team*, Edan Books, Yedioth Ahronoth, Kudüs 1977 (İ)
Klein Aharon, *Open account: Israel's killing policy after the massacre of the athletes in Munich*, Yedioth Ahronoth Books, 2006 (İ)
Black Ian, *Israel's Secrets Wars: A History of Israel's Intelligence Services*, New York, Warner Books. 1991
Landau Eli, Dan Uri, Eisenberg Dennis, *The Mossad*, New York, New American Library, 1977
Payne Ronald. *Mossad: Israel's most secret service*, Corgis Book. 1991
Mike Harari, A private citizen or an Israeli secret agent? Nahum Barnea, *Yedioth Ahronoth*, 13.12.1989 (İ)
The Spy who Loved me, The husband of Sylvia Rafael...., Zadok Yechezkeli, *Yedioth Ahronoth*, 25.2.2005 (İ)

The Head of the Mossad watched the killing of a terrorist leader in Paris, Washington muhabiri, *Yedioth Ahronoth*, 23.7.1976 (İ)
Avner's liquidation squad avenged the killing of the athletes in Munich, Yochanan Lahav, *Yedioth Ahronoth*, 29.4.1984 (İ)
Revenge Now, Eitan Haber, *Yedioth Ahronoth*, 3.10.2005 (İ)
The planner of The Munich massacre – I do not regret it, *YNET*, 17.3.2006 (İ)
Death of Muhamad Uda, one of the planners of the Munich massacre, Haber Ajansları, *Haaretz* 3.7.2010 (İ)

Bölüm 13: SURİYELİ GENÇ KIZLAR

Avraham (Zabu) Ben-Zeev, Emanuel Allon, Amnon Gonen, diğerleriyle (isimsiz) görüşmeler
Our Forces in the Heart of Damascus, Gadi Sukenik, *Yedioth Ahronoth*, 17.10.2005 (İ)

Bölüm 14: "BUGÜN SAVAŞA GİRİYORUZ!"

Bar-Joseph Uri, *The Angel, Ashraf Marwan, The Mossad and the Yom Kippur War*, Kinneret-Zmora-Bitan-Dvir, Or Yehuda, 2010 (İ)
Bregman Aharon, *Israel's wars 1947-1993*, Londra, Routhledge, 2000
Bregman Aharon, *A history of Israel*, Londra, Palgrave Macmilan, Kasım 2002
Shalev Arie, *Defeat and success in warning: The intelligence assessment before Yom Kippur war*, Maarachot, Ministry of defense publications, 2006 (İ)
Bar-Joseph Uri, *The Watchman who fell asleep: The Yom Kippur surprise*, Zmora-Bitan, 2001(İ)
Haber Eitan, *Today we'll be at War!*, Yedioth Ahronoth, Tel-

Aviv, 1987 (İ)
Zeira Eli, *Myth against reality: The Yom Kippur war*, Yedioth Ahronoth, 1993, güncellenmiş yeni baskı, 2004 (İ)
Landau Eli, Tavor Eli, Carmel Hezi, Haber Eitan, Ben-Porat Yeshayahu, Gefen Jonathan, Dan Uri, *The Mishap*, Özel baskı, Tel-Aviv 1973 (İ)
Meeting the Mossad - Ira Rosen meets the former head of one of the world's top
Spy agencies, Ira Rosen, CBS, 12.5.2009CBS.com/stories/2009/05/12/60 minutes
Dead "Mossad Spy" was writing expose, Uzi Mahanaymi, *The Sunday Times*, 1.6.2007
Who killed Ashraf Marwan, Howard Blum, *The New York Times*, 13.7.2007
Was the Perfect Spy a Double Agent? CBS, 60 minutes, 10.5.2009
Thirty Years after Yom Kippur War top secret is exposed by Israeli historian Aharon Bregman, Yossi Melman, 19.8.2003 www.freedomwriter.com/issue 28
One dead Israeli spy, Two theories of double loyalty, Three Explanations of How he Died, Four Suspects: Too many unanswered questions, *The Huffington Post*, Haggai Carmon, 14.7.2010
Revealing the Source, Abraham Rabinovich, *Jerusalem Post*, 7.5.2007, www.JPost.com/Landed Page
Billionaire spy death remains a mystery, Andrew Hosken, BBC Today Programı, 15.7.2010 (İngiliz ve İtalyan gizli servisleriyle bağlantıları hakkında)
Elite detectives called in to probe spy's fatal fall, Rajeev Syal, *New Zealand Herald*, 6 Ekim 2008
Inquest: Egyptian spy suspect's death unexplained, *The New*

York Times, Associated Press, 14.7.2010
Who caused the death of the spy? Yossi Melman, *Haaretz*, 28.5.2010 (I)
Shabak investigation: Did Eli Zeira revealed state secrets, Efrat Weiss, *YNET*, 17.7.2008 (I)
The nightingale's song, Moshe Gorali, Maariv, 13.6.2007 (I)
Low probability, How a legend was born, Eli Zeira, *Yedioth Ahronoth*, 11.12.2009 (I)
They tricked us, Ron Ben Ishai, *Yedioth Ahronoth*, 29.9.1998 (I)
Zamir: Zeira should take his words back or publish the recording, Amir Rappaport, *Yedioth Ahronoth*, 2.10.1998 (I)
In modest manner you carried out hard and daring operations – Prime Minister to Zvi Zamir on his retirement, Eitan Haber, *Yedioth Ahronoth*, 2.9.1974 (I)
Indictment will be issued in Rome against former Head of the Mossad Zvi Zamir, Yossi Bar, *Yedioth Ahronoth*, 26.2.1989 (I)
12 Days before Yom Kippur Golda got personal information: Egypt and Syria are planning war, Shlomo Nakdimon, *Yedioth Ahronoth*, 8.10.1989 (I)
Former Italian Head of Intelligence: There is no proof that the Mossad blew up the aircraft, Yossi Bar, *Yedioth Ahronoth*, 15.2.1989 (I)
Former Head of the Mossad was tried and acquitted in Italy, Yossi Bar, *Yedioth Ahronoth*, 19.12.1999 (I)
Transcript of the conversation between Eli Zeira and Zvi Zamir, Rami Tal, *Yedioth Ahronoth*, 23.10.1998 (I)
AMAN was mistaken in evaluating the enemy's intentions, and I am responsible, Eli Zeira, *Yedioth Ahronoth*, 24.10.2003 (I)
The Mossad alert about the imminent eruption of war did not get to the Chief of Staff, Zvi Zamir, *Yedioth Ahronoth*,

24.11.1989 (İ)
Deep throat denies, Yossi Melman, *Haaretz*, 16.1.2003 (İ)
This is not the same state (Zvi Zamir) Etty Abramov, *Yedioth Ahronoth*, 29.3.2007 (İ)
Suspicion: The spy was thrown from his apartment's balcony, Modi Kreitman, Smadar Perry, *Yedioth Ahronoth*, 28.6.2007 (İ)
The Betrayed, Nadav Zeevi, Maariv, 28.12.2007 (İ)
What do we know about the mysterious death of Dr. Ashraf Marwan, the agent who warned, Yossi Melman, *Haaretz*, 28.5.2010 (İ)
Egyptian double agent in the Mossad (paragraphs from Aharon Bregman's book), Rami Tal, *Yedioth Ahronoth*, 9.5.2000 (İ)
How a relative of Nasser deceived Israel, Aharon Bregman, *Yedioth Ahronoth*, 15.9.2002 (İ)

Bölüm 15: ATOM CASUSUNA BAL TUZAĞI

Vanunu leaked information "to prevent a second holocaust", *Nana News*, 30.4.2004 (İ)
About the protocols of the Vanunu trial, Yossi Melman, *Haaretz*, 25.11.1999 (İ)
The story of Vanunu's capture is published this morning in Israel, *Yedioth Ahronoth*, 24.3.1995 (İ)
The life and times of Cindy, the Mossad agent who tempted Vanunu, Yossi Melman, *Haaretz*, 7.4.1997 (İ)
From Australia to the temptation by Cindy: How Vanunu was kidnapped, Yossi Melman, *Haaretz*, 21.4.2004 (İ)
Friends speak about Cindy, Zadok Yechezkeli, Orlando, *Yedioth Ahronoth*, 8.4.1997 (İ)
Machanaymi: She slammed the phone on me three times, Naomi Levitzky, *Yedioth Ahronoth*, 27.4.1997 (İ)

The Italian government will continue investigating the Vanunu kidnapping, Yochanan Lahav, Yossi Bar & Roni Shaked, *Yedioth Ahronoth*, 11.1.1987 (İ)

I was hijacked in Rome – wrote Vanunu on his palm, Zadok Yechezkeli, Gad Lior, *Yedioth Ahronoth*, 23.12.1986 (İ)

Vanunu was not the first to fall in the trap.... The Tempting girls, Ohad Sharav, *Yedioth Ahronoth*, 17.11.1986 (İ)

The girl who tempted Vanunu is Sheryl Bentov from Nataniya, Yohanan Lahav, *Yedioth Ahronoth*, 21.2.1988 (İ)

The girl who tempted Vanunu lives 18 years under his shadow, Cindy is afraid, Anat Tal-Shir, Zadok Yechezkeli, *Yedioth Ahronoth*, 20.4.2004 (İ)

The Sunday Times: These are the Atom secrets of Israel. Under a neglected storeroom, 35 meters underground, Atom bombs are being built, *Yedioth Ahronoth*, 6.10.1986 (İ)

He did it again, Ron Ben Ishai, *Yedioth Ahronoth*, 25.11.1999 (İ)

That is how I photographed the nuclear reactor (*Sunday Times*'a verilen röportajın ikinci bölümü), Modi Kreitman, Londra, *Yedioth Ahronoth*, 6.6.2004 (İ)

Mordechai Vanunu: There is no Democracy in Israel, Gad Lior, *Yedioth Ahronoth*, 6.6.2004 (İ)

And then entered the blond guy who kicked and beat me. Vanunu testifies about his kidnapping in court, Michal Goldberg, *Yedioth Ahronoth*, 24.11.1999 (İ)

Cindy from the Vanunu affair is selling apartments in Florida, *Sunday Times*, *Yedioth Ahronoth*'da alıntılandığı haliyle, 20.4.2004 (İ)

Missing Cindy, Shosh Mula, Wata Awissat, *Yedioth Ahronoth*, 1.9.2006 (İ)

Mordechi Vaanunu: That's how I was kidnapped, Shlomo

Nakdimon, Tova Zimuki, *Yedioth Ahronoth*, 24.1.1997 (İ)
I told Vanunu: Beware of Cindy, Michal Goldberg, *Yedioth Ahronoth*, 24.11.1999 (İ)

BÖLÜM 16: SADDAM'IN SÜPER SİLAHI

Gerald Bull'un yükselişi ve düşüşü

Project Babylon: Gerald Bull's Downfall, Anthony Kendall, www.DamnIntersting, 16.2.2007
The Man behind Iraq's Supergun, Kevin Toolis, *The New York Times*, 26 Ağustos 1990
The Paris Guns of World War One, Christopher Eger, Military History @ Suite 101, 23 Temmuz 2006
Shades of Supergun Evoke Hussein's Thirst for Arms, James Glanz, *The New York Times*, 10 Eylül 2006
Murdered by the Mossad, Canadian Broadcasting Corporation, 2 Şubat 1991
Who killed Gerald Bull, Barbara Frum, (Video) Canadian Broadcasting Corporation, 5.4.1990, http://archives.cbc.ca

Wadia Haddad ve Fathi Shkaki'nin öldürülmeleri

Poisoned Mossad Chocolate killed PFLP leader in 1977, says book, *Middle East Times*, 5.5.2006
Interview with a fanatic, Lara Marlowe, *Time Magazine*, 6.2.1995
Mossad's license to kill, Gordon Thomas, *The Telegraph*, (UK) 17.2.2010
Islamic Jihad betrayed by Mossad's spy, Patrick Cockburn. *The Independent*, 21.3.1996
Escalating to nowhere: The Israeli Palestinian war - The Palestinian factions that challenge peace and the Palestinian

Authority, Anthony H. Cordesman, CSIS, Stratejik ve Uluslararası Araştırmalar Merkezi, Washington D.C., 3.4.2005
Arafat's murder was foiled by Malta killing, Patrick Cockburn, Kudüs ve Safa Haeri, Paris, *The Independent*, Londra, 7 Aralık 1995
Der Spiegel, That's how Shkaki was killed, Tomer Sharon, *Yedioth Ahronoth*, 5.11.1995 (İ)
The Mossad liquidated the Leader of the Jihad, Smadar Perry, Roni Shaked, David Regev, *Yedioth Ahronoth*, 29.10.1995 (İ)
Five bullets in the head, from zero range in a crowded street, Yossi Bar, Smadar Perry, *Yedioth Ahronoth*, 29.10.1995 (İ)
A search for a Frenchman who brought the motorcycle, Alex Fishman, Yossi Bar, *Yedioth Ahronoth*, 31.10.1995 (İ)
The head of the Mossad supervised the operation from a boat near Malta, Israel Tomer, *Yedioth Ahronoth*, 5.11.1995 (İ)
The assassination in Malta: The professional skills of the agents vis-a-vis the negligence of Shkaki. No bullets were found at the killing location. The motorcycle was brought especially to the island. Yossi Melman, *Haaretz*, 30.10.1995 (İ)
Sometimes a small organization cannot recover, Yossi Melman, *Haaretz*, 30.10.1995 (İ)
With a gun, explosive, poison, without asking questions, Yossi Melman, *Haaretz*, 17.3.1998 (İ)
Der Spiegel: Rabin ordered the killing of Shkaki, Akiva Eldar, *Haaretz*, 5.11.1995 (İ)
5 shots in Malta, Yitzhak Letz , *Globe's*, 15.4.2001 (İ)
Despite the Iranian financing, the Islamic Jihad is Falling apart since the Murder of Shkaki, Guy Bechor, *Haaretz*, 14.10.1996

BÖLÜM 17: AMMAN'DA FİYASKO

Yatom Danny, *Secret Sharer*, from Sayeret Matkal to the Mossad, *Yedioth Ahronoth*, Tel Aviv, 2009

Back to the scene of the crime, Yossi Melman, *Haaretz*, 26.9.2007 (fiyaskodan 10 sene önce) (İ)

The Mossad Affair (Mash'al) – a full recapture of the events – Anat Tal-Shir; Netanyahu will bury the Head of the Mossad slowly but sophisticatedly – Nahum Barnea; Breaking News: the Jordanians threatened to break into the Embassy in Aman. Israel was forced to hand the secret formula of the chemical weapon – Shimon Shifer; Hussein demands to fire from the Mossad all the people involved in the affair, otherwise no Israeli Intelligence agents will be allowed into Jordan – Smadar Perry; Due to previous successes the Mossad developed the concept that such an operation is foolproof - Ron Ben Ishai; Danny Yatom was left alone, now everybody is turning their backs to him – Ariela Ringel Hoffman & Guy Leshem; The rivalry between the intelligence agencies is oozing to the lower levels. Senior security official: "if it doesn't stop immediately we'll pay dearly." Alex Fishman, *Yedioth Ahronoth*, özel baskı, 10.10.1997 (İ)

BÖLÜM 18: KUZEY KORE'DEN SEVGİLERLE

September 6, 2007 airstrike, globalsecurity.org, 29.10.2007

The Attack on Syria's al Kibar Nuclear Facility, by Daveed Gartenstein-Ross ve Joshua D. Goodman, Bahar 2009, http://www.jewishpolicycenter.org

Israel Struck Syrian Nuclear Project, Analysts Say, David E. Sanger ve Mark Mazetti, *The New York Times*, 14 Ekim 2007

Report: Iran financed Syrian nuke plans – Tip from defector

said to lead to Israeli strike on suspected reactor in 07', AP, 19.3.2009, www.msnbc.msn.com
Former Iranian defense official talks to Western intelligence, Daphna Linzer, *Washington Post*, 8.3.2007
Israelis blew apart Syrian cache, Uzi Mahanaymi, Sarah Baxter and Michael Sheridan, *The Sunday Times*, 16.9.2007
Snatched: Israeli commandos nuclear raid, Uzi Mahanaymi, Sarah Baxter and Michael Sheridan, *The Sunday Times*, 23.9.2007
How Israel destroyed Syria's Al Kibar nuclear reactor, Erich Follath and Holger Stark, *Der Spiegel* online, 11.2.2009
Background briefing with Senior US Intelligence officials on Syria's covert nuclear reactor and North Korea's involvement, 24 Nisan 2008, Dış İlişkiler Konseyi, www.cfr.org
The Mossad planned to sink a Syrian freighter with missiles from Korea, a chapter from the book "The Volunteer, a biography of a Mossad agent", Michael Ross ve Jonathan Kay, *YNET, Yedioth Ahronoth*, 12.9.2007 (İ)
Report: Syria and North Korea are building together a nuclear site, Yitzhak Ben-Horin, Washington, *YNET, Yedioth Ahronoth*, 13.9.2007 (İ)
That is how a Syrian nuclear project grew under our nose, Amir Rappaport, NRG, *Maariv*, 2.11.2007 (İ)
The Syrian Nuclear reactor was attacked weeks before it became operative, Yitzhak Ben-Horin, AP, *YNET, Yedioth Ahronoth*, 24.4, 2008 (İ)
Report: A commando Unit landed in Syria a month before the nuclear reactor was bombed, Yossi Melman, *Haaretz*, 19.3.2009 (İ)
Report: An Iraqi defector uncovered the Syrian nuclear reactor – reveals a Swiss newspaper, Amit Valdman, News 2, Ma-

ko, 19.3.2009 (İ)
Bush: The revelations about the bombing of the nuclear reactor in Syria: a message to Tehran, AP, *Haaretz*, 29.4.2008 (İ)
Exclusive: YNET's envoy at the operation site in Syria, Ron Ben-Ishai, Syria, *YNET*, 26.9.2007 (İ)
The Syrian nuclear Plan, Tzava Ubitachon, Dr. Yochai Sela, *The Mideast Forum*, 15.9.2007 (İ)
North Korea assists the Syrians in the nuclear field, Walla, *Washington Post*'a dayanarak, 13.9.2007 (İ)
Sayeret Matkal operated in Syria prior to the attack, *Yedioth Ahronoth*, 23.9.2007 (İ)
North Korean scientists may have been killed in Syria, Yaniv Halili, *Yedioth Ahronoth*, 18.9.2007 (İ)
That is how the "agriculture compound" was bombed, Gad Shimron, *Maariv*, 16.9.2007 (İ)
AMAN chief: Israel recovered its deterrence capacity, Yuval Azulay, Barak Ravid, *Yedioth Ahronoth*, 17.9.2007 (İ)
North Korea for the sake of Asad, Smadar Perry, Orly Azulay, *Yedioth Ahronoth*, 23.9.2007(İ)
Sayeret Matkal collected nuclear samples in Syria, *YNET*, *Yedioth Ahronoth*, 23.9.2007 (İ)
Israel had an agent in the Syrian nuclear reactor, Orly Azulay, *Yedioth Ahronoth*, 21.10.2007 (İ)
Who is assisting Damascus to upgrade its falling nuclear program? Yossi Melman, *Haaretz*, 16.9.2007 (İ)
Israel made the US understand, Yossi Melman, *Haaretz*, 27.4.2008 (İ)
Report: Enriched uranium in the nuclear site that Israel bombed, Yossi Melman, *Haaretz*, 11.11.2008 (İ)
Report: Israel had a mole in the Syrian reactor, *YNET*, 20.10.2007 (İ)

Report: The compound which was bombed in Syria was the building site of a nuclear reactor. *The New York Times*: The reactor was not in an advanced stage and was being built according to a North Korean plan, 14.10.2007
ABC: Israel infiltrated an agent to the Syrian reactor, or recruited one of his workers, 21.10.2007
Satellite pictures show: the Syrian compound which was bombed had been built six years ago, Brod William, Mazeti Mark, *The New York Times, Haaretz*'den alındığı haliyle, 28.10.2007 (İ)
Iran financed the building of the nuclear reactor which was bombed in Syria, Yossi Melman, *Haaretz*, 20.3.2009 (İ)
The Iranian officer who defected to the US caused the attack on the Syrian reactor, News 10, 19.3.2009, news.nana10.co.il (İ)
Report: The Iranian General emigrated to the US. Yoni Mendel, Walla, 6.2.2007, http://news.walla.co.il (İ)
Sayeret Matkal brought earth samples and Bush authorized the bombing in the north of Syria, Inian Merkazi, 10.5.2010, www.news-israel.net (İ)
Report: A Commando Unit landed in Syria a month before the reactor was bombed, Yossi Melman. *Haaretz*, 19.32009 (İ)
Iran to Assad: We'll assist as much as needed, *Yoav Stern, Haaretz*, 7.9.2007 (İ)
The airplanes incident: Embarrassed Damascus, Guy Bechor, www.gplanet.co.il, 15.9.2007 (İ)
Between the lines, Prof. Eyal Ziser, news .nana10. co.il, 15.11.2010 (İ)
Bush: Olmert asked me to bomb the Syrian reactor, NRG News, 6.11.2010 (İ)
The attack on the reactor: that's how it happened, Eli Brand-

stein, NRG, *Maariv*, 8.11.2010 (İ)
Who's afraid of Syria, Ben Caspit, NRG, *Maariv*, 7.11.2010 (İ)
George W. Bush, *Decision Points*, The Crown Publishing Group, New York, 2010

General Süleyman'ın ölümü

Syrian General's Killing Severs Hezbollah Links, Nicholas Blandford ve James Hider, *Times* Online, 6.8.2008
General Muhammad Suleiman Buried in Syria, www.cafesyria.com/ yrianews/2706.aspx, 10.8.2008
Mystery shrouds assassination of Syria's top security adviser, Manal Lutfi ve Nazer Majli, Asharq El Awsat, 5.8.2008
Slain Syrian aide supplied missiles to Hezbollah, Uzi Mahanaymi, *The Sunday Times*, 10.8.2008
Meir Dagan: The Mastermind behind Mossad's secret War, Uzi Mahanaymi, *The Sunday Times*, 21.2.2010
The Mystery behind a Syrian murder, Nicholas Blanford, *TIME*, 7.8.2008
There was total silence, Lilit Wanger, *Yedioth Ahronoth*, 7.6.2010 (İ)
Commendation of the long arm, Yossi Yehoshua, *Yedioth Ahronoth*, 22.6.2010 (İ)
(*Sunday Times*: The naval Commando liquidated Muhammad Suleiman two years ago)
The end of the Secret adviser of the Syrian president, Jacky Huggi, *Maariv*, 4.8.2008 (İ)
The Hezbollah member who was liquidated - was nicknamed in Israel the Syrian Mughniyeh, Barak Rabin, *Yoav Stern*, *Haaretz*, 4.8.2008 (İ)
Death of the North Korean builder and security officer of the Syrian reactor, Debka Internet site, 9.8.2008 (İ)

Wikileaks: Syria believes Israel killed top Assad aide, Lahav Harkov, *Jerusalem Post*, 24.12. 2010
Former CIA director: The secrecy around the attack of the Syrian reactor is unjustified, Amir Oren, *Haaretz*, 9.7.2010 (İ)

BÖLÜM 19: ÖĞLEDEN SONRA AŞK VE ÖLÜM

Profile: Imad Mughniyeh, by Ian Black, *The Guardian*, 13 Şubat 2008
US Official: World "Better Place" With Death of Hezbollah Figure, The Associated Press, Şubat 13, 2008 www.foxnews.com
Mossad most wanted: A deadly vengeance (Imad Mughniyeh), Gordon Thomas, *The Independent*, 23.2.2010
Commentary: A clear message to Nasrallah and The Hezbollah, Amir Oren, *Haaretz*, 13.2.2010 (İ)
Hezbollah's report about the liquidation of Mughniyeh, Debka dosyası, 28.2.2008 (İ)
From Argentina to Saudi Arabia everybody was looking for Mughniyeh, YNET, *Yedioth Ahronoth*, 13.2.2008 (İ)
Syria: The liquidation of Mughniyeh is a terrorist act, *Yoav Stern*, Yossi Melman, *Haaretz*, 13.2.200 (İ)
The Terror attacks that put Mughniyeh on the map, Yossi Melman, *Haaretz*, 13.2.2008(İ)
The retaliation for the killing of Mughniyeh is a question of time, Roy Nachmias, YNET, *Yedioth Ahronoth*, 30.6.2008 (İ)
Commentary: He was higher on the Wanted list than Nasrallah, Yossi Melman, *Haaretz*, 13.2.2008 (İ)
Iran – The killing of Mughniyeh is an example of the Israeli terror, Dudi Cohen, Roy Nachmias, *YNET*, *Yedioth Ahronoth*, 13.2.2008 (İ)

Bölüm 20: KAMERALAR ÇEKİM YAPIYORDU

Assassins had Mahmoud al Mabhouh in sight as soon as he got to Dubai, Hugh Tomlinson, *The Times* (UK), 17 Şubat 2010
Mahmoud al Mabhouh was sedated before being suffocated, Dubai police say, *The Times* (UK), 1 Mart 2010
Report from the *Sunday Times*: PM authorized Mabhouh killing, *YNET*, 21.2.2010
Inquiry grows in Dubai assassinations, by Robert F. Worth, *The New York Times*, 24 Şubat 2010
Britain's Prime minister ordered the investigation of the forged passports; The Israeli ambassador was summoned for a clarification, Barak Ravid, Dana Herman (Londra), *Haaretz*, 18.2.2010 (İ)
The result test – not a failure, great achievement, Eitan Haber, *Yedioth Ahronoth*, 18.2.2010 (İ)
The hit team visited Dubai 3 times, Smadar Perry, *Yedioth Ahronoth*, 19.2.2010 (İ)
The last liquidation of this kind; there will be not many more like this one, Yossi Melman, *Haaretz*, 19.2.2010 (İ)
Netanyahu to the hit team: The people of Israel trust you, Good-Luck, *Sunday Times*, *Yedioth Ahronoth*, 21.2.2010 (İ)
Gail is checking out (from the hotel), Noam Barkan, Benjamin Tubias, *Yedioth Ahronoth*, 22.2.2010 (İ)
Dubai exposed 15 more agents; ten of them have names of Israeli citizens, *Haaretz*, 25.2.2010 (İ)
The liquidation in Dubai: 8 Israelis carrying forged passports will be called to testify by British investigators, Modi Kreitman, Zvi Zinger, Eitan Glickman, *Yedioth Ahronoth*, 28.2.2010 (İ)
The Israeli Ambassador in Australia was summoned for clarification, Dana Herman, Barak Ravid, *Haaretz*, 25.2.2010 (İ)

London does not awaits the Mossad, Itamar Eichner, *Yedioth Ahronoth*, 4.5.2010 (İ)
Australian Intelligence report: The Mossad is responsible for the forgery, *Yedioth Ahronoth*, 25.5.2010 (İ)
Forged passports: An Israeli diplomat was expelled from Ireland, Modi Kreitman, Itamar Eichner, *Yedioth Ahronoth*, 16.6.2010 (İ)
The killers of the Hamas high official are listed in the "Wanted" list of the Interpol, Avi Issacharov, Dana Herman, *Haaretz*, 19.2.2010 (İ)
Did not withstand the temptation – a foreign woman is suspected to have made him open the door, Smadar Perry ve Roni Shaked, *Yedioth Ahronoth*, 1.2.2010 (İ)
Dubai presents the hit men, that's how he was killed, a woman agent at the door, Smadar Perry, *Yedioth Ahronoth*, 16.2.2010 (İ)
Thank God I know to take precautions, Mabhouh in an interview to Al Jazeera, Smadar Perry, *Yedioth Ahronoth*, 12.2.2010 (İ)
A Dubai Hug – portrait of Dhahi Khalfan, Smadar Perry, *Yedioth Ahronoth*, 5.3.2010 (İ)
Report: Germany issued an arrest warrant against a suspect of assisting the attack in Dubai, Ofer Aderet, Yossi Melman, *Haaretz*, 16.1.2011 (İ)
The "Mossad Agent" fined 60 thousand Euros in Germany is Uri Brodsky, accused of involvement in the liquidation of Mabhouh, Eldad Beck, Berlin, *Yedioth Ahronoth*, 16.1.2011(İ)
The man killed "A Hamas High official", Smadar Perry ve Haber Ajansları, *Yedioth Ahronoth*, 7.4.2011 (İ)
Dubai police allege assassination team in Hamas comman-

der's slaying used credit cards issued by Iowa Bank, John McGlothlen, News Hawk, Statewide News, 24.2.2010
Dubai Police Release New Suspects in Hit Squad Killing, Simon Mcgregor-Wood Vic Walter and Lara Setrakian, ABC News, Dubai, 10 Şubat 2010
Payonneer. Com, case study – Elance
Israel Attacked in Sudan, Yossi Yehoshua, The News Agencies, *Yedioth Ahronoth*, 6.4.2011 (İ)
Israel Attacked in Sudan, Smadar Perry, Haber Ajansları, *Yedioth Ahronoth*, 7.4.2011, (İ)
Sudan to complain against Israel to the UN over the Air Strike, Aljazeera.Net, 7 Nisan 2011
Israel Attacked in Sudan to prevent Arms smuggling to Gaza, www. Niletvinternational.net, 20.4.2011

BÖLÜM 21: SABA MELİKESİ'NİN DİYARINDAN

Bu bölümde birçok kaynak içinde en çok faydalanılan bu kitap oldu, Shimron, Gad: *Bring me the Jews of Ethiopia, How the Mossad brought the Ethiopian Jews from Sudan, Or Yehuda, Maariv* (Hed Arzi), 1988 (İ)
The History of the Ethiopian Jews, Jewish Virtual Library, www.jewishvirtuallibrarY.org
Israel to speed immigration for Jews in Ethiopia, Greg Myre, *The New York Times*, 1 Şubat 2005
Distant relations, by Uriel Heilman, *The Jerusalem Post*, 8 Nisan 2005
Falasha: Exile of the Black Jews of Ethiopia, belgesel, Simcha Jacobovici, 1983
The emigration of the Ethiopian Jews, Operation Moses 1984 and Operation Salomon 1991, www.jafi.org.il/ JewishAgency/Hebrew (İ)

Operation Moses, Ainao Freda Sanbato, *Haaretz*, 11.3.2006 (İ)
Then I said in Hebrew: What are you doing here? David Shalit, *Haaretz*, 17.5.1996 (Harry Gold'un hikâyesi) (İ)
The exodus from Ethiopia, Tudor Perfit, *Yedioth Ahronoth*, 25.10.1985 (İ)
Fleet 13 on the Sudan shores, *Yedioth Ahronoth*, 15.3.1994 (İ)
Fleet 13 landed in Sudan, Arie Kizel, *Yedioth Ahronoth*, 18.3.1994 (İ)
Last Station Sudan, Shahar Geinosar, *Yedioth Ahronoth*, 27.6.2003 (İ)
First bring some samples, Yigal Mosko, *Yedioth Ahronoth*, 12.10.2001 (İ)
Israel Lover, Dani Adino Ababa, Zimbabua (Manegisto Heilla Mariam) *Yedioth Ahronoth*, 23.9.2005 (İ)
Following me in the desert, Smadar Shir, *Yedioth Ahronoth*, 17.7.2009 (İ)
In the Prairies of Ethiopia, David Regev, *Yedioth Ahronoth*, 19.3.2010 (Ben Uziel'in hikâyesi) (İ)
Hamasa L'Eretz Israel – The Journey to the Land of Israel, words, Haim Idissis, Music: Shlomo Gronich
25 years to Operation Moses, Interviews with Emanuel Allon, Gadi Kroll, David Ben-Uziel and Yonathan Shefa, Nir Dvori, Military reporter, The News, Channel 2, 15. 6. 2010 (İ)
Operation Solomon – Bring the Ethiopian Jews, Harel and Eran Duvdevani, www.sky-high.co.il (İ)

GENEL

İbranice kitaplar

Edelist Ran, *The Man who rode a Tiger*, Zmora-Bitan, 1995
Bar-Zohar Michael (Editör), *100 men and women of Valor*,

Ministry of Defense Publishing House, 2007
Golan Aviezer, Pinkas Danny, *Code name: The Pearl*, Zmora-Bitan-Modan, 1980 Golan Aviezer, *Operation Susanna*, *Yedioth Ahronoth*, 1990
Thomas Gordon, *Gideon's spies: The Secret History of the Mossad*, Or-Am, 2008
Gilon Carmi, *Shin-Beth between the Schisms*, Miskal *Yedioth Ahronoth*, Tel Aviv 2000
MelmanYossi, Haber Eitan, *The Spies: Israel's Counter-Espionage Wars*, Miskal – *Yedioth Ahronoth*, Tel Aviv, 2002
Halevi Ephraim, *A man in the shadows*, Matar, 2006
Westerby Gerald, *A Mossad Agent In Hostile territory*, Matar, 1988
Melman Yossi (Editör), *Report of the CIA on the Israeli Intelligence services*, Tel Aviv, Zmora-Bitan, 1982
Amidror Yaakov, *Intelligence from theory to practice*, Ministry of Defense publications 2006
Fine Ronald, *The Mossad*, Or-Am, 1991
Kimche David, *The last Option*, Miskal, *Yedioth Ahronoth*, 1991
Sagi Uri, *Lights in the Fog*, Edited by Rami Tal, *Yedioth Ahronoth*, 1998
Gad Shimron, *The Mossad and The Myth*, Keter, Jerusalem 2002 (İ)

İngilizce kitaplar

Posner Steve, *Israel Undercover: Secret Warfare and Hidden Diplomacy in the Middle East*, Syracuse, Syracuse University Press, 1987
Raviv Dan, Melman Yossi, *Every spy a prince: The complete history of the Israeli intelligence community*, Houghton Mifflin, 1990

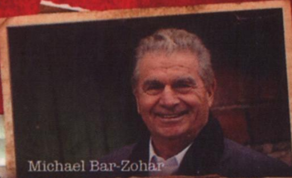
Landau Eli, Dan Uri, Eisenberg Dennis, *The Mossad*, New York, Paddington Press, 1978
Bar-Zohar Michael, *Spies in the Promised Land*, Houghton Mifflin, Boston, 1972

Fransızca kitaplar

Dan Uri, *Mossad: 50 Ans de guerre secrete*, Paris, Presses de la Cite, 1995
Bar Zohar Michel, *Les Vengeurs*, Paris, Fayard, 1968

Röportajlar

Isser Harel, Yaakov Caroz, Izzi Dorot, İzak Şamir, Amos Manor, Meir Amit, Anton Kunzle, Menachem Barabash, Victor Grayevski, İzak Rabin, Ezer Weizman, Haim Israeli, Dr. Pinhas (Siko) Zusman, Uri Lubrani, Wernher Von Braun, Rafi Eitan, Raphi Medan, Yitzhak Sarid, Eli Landau, Hanoch Saar, Avraham (Zabu) Ben-Zeev, Emanuel Allon, Amnon Gonen, Elie Cohen'in ailesi, İskender Israel'in ailesi, Ze'ev Avni ve kimliğinin saklı kalmasını tercih eden çok sayıda insan.

Michael Bar-Zohar ve Nissim Mishal tarafından yazılan bu kitapta Mossad ve İsrail istihbarat teşkilatlarının gizli geçmişinde yer alan çarpıcı ve bilinmeyen çok sayıda olaydan bahsedilmektedir. Aynı zamanda, kişisel hikâyeleri büyük Mossad operasyonlarıyla iç içe geçmiş, en başarılı Mossad ajanlarının ve liderlerinin kimlikleri de açıklanmaktadır.

MOSSAD

"Bu kitapta, İsrail'in bilinmesi gerektiği halde bilinmeyen, tanınmış fiziksel kudreti kadar zorlu gizli gücü anlatılmaktadır."

Şimon Peres, İsrail Devlet Başkanı

Bu kitap, bir roman değildir!

Ortaya çıkış nedenleri, planlama ve hazırlık aşamaları, harekâtları yürüten önemli şahsiyetlerin mesleki ve insani yönleriyle, bugüne kadar gizliliği korunmuş büyük Mossad operasyonlarının gerçek hikâyesidir.

Mossad bugün dünyanın en iyi istihbarat örgütü olarak kabul edilir. Aynı zamanda, kalın bir gizlilik perdesiyle korunan en esrarengiz örgütlerden biridir. Şaşırtıcı başarılarının birçoğu hâlâ esrarını koruyor ve kahramanlarının çoğu bilinmiyor. Bu gizlilik perdesi, ilk kez iki İsrailli yazar tarafından aralandı.

Telif hakkı 21 ülkeye satılan *Mossad*'ın çok yakında önemli bir televizyon dizisine dönüştürülmesi planlanıyor.

₺ 27

%100 Koton Kitap

www.kotonkitap.com